

Mötesbok: Kommunstyrelsen (2026-09-16)

Kommunstyrelsen

Datum: 2026-09-16

Plats:

Kommentar:

Dagordning

Kallelse

KallelseKommunstyrelsen2026-09-16

4

Val av justerare

Tillkommande och utgående ärenden

Information

208/26 Redovisning av delegationsbeslut	8
209/26 Rapport från kommunstyrelsens presidium	11
210/26 Kommundirektörens rapport	12
211/26 Månadsrapport	13

Ärenden som stannar i kommunstyrelsen

212/26 Fastställande av strukturrekursens nivå för 2027	14
213/26 Medverkan i projekt Erasmus+ för Solängens förskoleenhet	27
214/26 Svar på granskning av bokslut och årsredovisning 2025	30
215/26 Godkännande av planprogram för Aröd	41
216/26 Beslut om granskning	148
217/26 Remiss - Synpunkter på uppdaterad regional vattenförsörjningsplan för Västra Götalands län	266
218/26 Svar på Naturvårdsverkets förslag till reviderade föreskrifter om ersättning till kommuner för insamling av förpackningsavfall som omfattas av producentansvar	341
219/26 Deltagande i nationellt projekt om bräddning, miljöpåverkan och genomförande av det nya avloppsdirektivet	425
220/26 Äskande bidrag 2027 Samordningsförbundet Älv & Kust	432
221/26 Göta älvs vattenråd - höjt bidrag från kommunerna fr o m 2026 enligt PKV	433
222/26 Stöd till politiken - Datorer, Ipad och telefoner till förtroendevalda	439

Ärenden till kommunfullmäktige

223/26 Förslag till ny förbundsordning för Tolkförmedling Väst	441
224/26 Antagande av omställningsstöd, pension och familjeskydd för förtroendevalda (OPF-KR 26)	455
225/26 Efter återremiss - Sammanträdestider 2027	477

Beslut och uppdrag

226/26 Uppdrag från kommunfullmäktige	480
227/26 Ordförandebeslut - Yttrande till Förvaltningsrätten i Göteborgi mål 10664-26	481

Rapporter

228/26 Rapport från utskottet för trygghet och stöd	488
229/26 Rapport från utskottet för bildning och lärande	489
230/26 Rapport från utskottet för samhälle och utveckling	490
231/26 Rapporter från ledamöter med uppdrag i bolag/och eller region	491

KUNGÄLV KOMMUN

Kallelse
2026-09-16

Kallelse

Instans Kommunstyrelsen

Plats Stadshuset, plan 2, Inlandsrummet och Carlstensrummet.

Tid Onsdagen den 16 september kl 09:00-16:00

Ledamöter

Jesper Eneroth (S)
Anders Holmensköld (M)
Gun-Marie Daun (KD)
Ove Wiktorsson (C)
Pia Gillerstedt (S)
Patrik Ryberg (SD)
Anna Vedin (M)
Elisabeth Mattsson (L)
Jonas Andersson (S)
Mikael Wintell (UP)
Marcus Adiels (M)
Greger Planthrin (SD)
William Hult (S)
Erik Martinsson (-)
Michael Karlsson (L)
Erik Andreasson (V)
Charlotta Windeman (M)

Ordförande

1:e vice ordförande
2:e vice ordförande

Ersättare

Carin Gerefalk (S)
Ilona Waern (KD)
Sandy Westergren (S)
Maria Pehrson (UP)
Rose-Mari Larsdotter (M)
Gustav Meuller (M)
Peter Skoglund Ferrari (SD)

Jesper Eneroth (S)
Ordförande

Oskar Engdahl
Sekreterare

KallelseKommunstyrelsen
2026-09-16**Dagordning**

			Förslag till beslut
1		Upprop	
2		Val av justerare	Utses
3		Tillkommande och utgående ärenden	Fastställs
		Information	
4	KS2018/2047-97	Redovisning av delegationsbeslut <i>Klockan 09:00 – 09:20</i>	Antecknas
5		Rapport från kommunstyrelsens presidium <i>Klockan 09:20 – 09:30</i>	Antecknas
6		Kommundirektörens rapport - Kungälv Arena - Preliminär betygstatistik - Beläggning av äldreomsorgsplatser <i>Klockan 09:30 – 10:10</i> <i>Föredragande: Förvaltningsledningen</i>	Antecknas
		Paus	
7		Månadsrapport - Investeringsprojekt <i>Klockan 10:20 – 10:30</i> <i>Föredragande Christian Solander & Sandra Vokstrup</i>	Antecknas
		Ärenden som stannar i kommunstyrelsen	
8	KS2026/0924-1	Fastställande av strukturresursens nivå för 2027 <i>Klockan 10:30 – 10:50</i> <i>Föredragande Helena Sjöberg</i>	Beslut

Kallelse

Kommunstyrelsen
2026-09-16

9	KS2026/1185-1	Medverkan i projekt Erasmus+ för Solängens förskoleenhet	Beslut
10	KS2026/1114-6	Svar på granskning av bokslut och årsredovisning 2025 <i>Klockan 10:50 - 10:55</i> <i>Föredragande Charlie Larsson</i>	Beslut
11	KS2019/0414-135	Godkännande av planprogram för Aröd <i>Klockan 10:55 – 11:05</i> <i>Föredragande Ulrika Reuterberg</i>	Beslut
12	KS2025/1719-41	Beslut om granskning - Solbräcke verksamhetsområde "Häktet" <i>Klockan 11:05 – 11:15</i> <i>Föredragande: Johan Hellborg</i>	Beslut
13	KS2026/0890-4	Remiss - Synpunkter på uppdaterad regional vattenförsörjningsplan för Västra Götalands län <i>Klockan 11:15 – 11:20</i> <i>Föredragande Maria Hübinette</i>	Beslut
14	KS2026/1209-2	Svar på Naturvårdsverkets förslag till reviderade föreskrifter om ersättning till kommuner för insamling av förpackningsavfall som omfattas av producentansvar <i>Klockan 11:20 – 11:25</i> <i>Föredragande Dan Gorga</i>	Beslut
15	KS2026/1512-1	Deltagande i nationellt projekt om bräddning, miljöpåverkan och genomförande av det nya avloppsdirektivet <i>Klockan 11:25 – 11:30</i> <i>föredragande Carolina Bodlund</i>	Beslut
16	KS2025/2340-2	Äskande bidrag 2027 Samordningsförbundet Älv & Kust	Beslut <i>Handlingar tillkommer</i>
17	KS2026/1396-2	Göta älvs Vattenråd – höjt bidrag från kommunerna fr o m 2026 enligt PKV	Beslut

KallelseKommunstyrelsen
2026-09-16*Närvarande Emanuel Nandorf*

18	KS2026/1540-1	Stöd till politiken – Datorer, Ipad och telefoner till förtroendevalda	Beslut

Ärende för information

19	Delrapport – åtgärder mot den höga personalomsättningen inom Sektor Trygghet och Stöd

<i>Klockan 13:30 – 14:30</i>
<i>Föredragande Viktor Storberg</i> | Antecknas |
|----|--|-----------|

Ärenden till kommunfullmäktige

20	KS2026/1124-2	Förslag till ny förbundsordning för Tolkförmedling Väst	Förslag till kommunfullmäktige
21	KS2026/1267-1	Antagande av omställningsstöd, pension och familjeskydd för förtroendevalda (OPF-KR 26)	Förslag till kommunfullmäktige
22	KS2026/1423-3	Efter återremiss – Sammanträdestider 2027	Förslag till kommunfullmäktige & beslut

Beslut och uppdrag

23		Uppdrag från kommunfullmäktige	Antecknas
24	KS2026/1134-20	Ordförandebeslut - Yttrande till Förvaltningsrätten i Göteborg i mål 10664-26	Antecknas

Rapporter

25		Rapport från utskottet för trygghet och stöd	Antecknas
26		Rapport från utskottet för bildning och lärande	Antecknas
27		Rapport från utskottet för samhälle och utveckling	Antecknas
28		Rapporter från ledamöter med uppdrag i bolag/och eller region	Antecknas

**KUNGÄLV
KOMMUN**

Delegationsbeslut kommunstyrelsen
2026-09-16

Delegerade ärenden

Instansnr	Ärende	Titel
607/26	KS2026/1395-2	Beslut om ekonomiskt stöd till förening i Aktivitetsgrupp 2026 - IF Friskis & Svettis Kungälv/Ale
608/26	KS2026/0969-3	Beslut om ersättning
609/26	KS2026/1054-1	Delegationsbeslut bisyssla
610/26	KS2026/1055-1	Delegationsbeslut bisyssla
611/26	KS2026/1056-1	Delegationsbeslut bisyssla
612/26	KS2026/1057-1	Delegationsbeslut bisyssla
613/26	KS2026/1060-1	Delegationsbeslut bisyssla
614/26	KS2026/1061-1	Delegationsbeslut bisyssla
615/26	KS2026/1263-2	Beslut personuppgiftsincident
616/26	KS-VR2026/0406-3	Delegationsbeslut - beviljas - Upplåtelse av allmän platsmark - Utvecklingspartiet, torgmöte/valkampanj valet 2026
617/26	KS-VR2026/0411-2	Delegationsbeslut beviljat uppehåll i hämtning av hushållsavfall för fastigheten Dotorp 1:22
618/26	KS-VR2026/0429-2	Delegationsbeslut, beviljat uppehåll i hämtningen av hushållsavfall för fastigheten Kovikshamn 2:33
619/26	KS-VR2026/0430-2	[TRV 2026_76864] Remisskopia för remissomgång 2
620/26	KS-VR2026/0431-2	[TRV 2026_80230] Remisskopia för remissomgång 1
621/26	KS2025/0326-2	Tillägsavtal Torsby pastorat - om inkoppling till den allmänna Va-anläggningen
622/26	KS2025/2084-6	Marstrand 11:1, revidering av tomträttsavgift
623/26	KS2026/0024-11	Delegationsbeslut juni 2026 för färdtjänst och riksfärdtjänst.
624/26	KS2026/0024-12	Delegationsbeslut juni 2026 för parkeringstillstånd för rörelsehindrade.
625/26	KS2026/0024-13	Delegationsbeslut juli 2026 för färdtjänst och riksfärdtjänst.
626/26	KS2026/0024-14	Delegationsbeslut juli 2026 för parkeringstillstånd för rörelsehindrade.
627/26	KS2026/0047-9	Avtal - Cirkusskola Sekelskiftesdagarna
628/26	KS2026/0241-1	Marstrand 6:7, avtal om lägenhetsarrende avseende sjöbod och brygga, nr 1217-074-069
629/26	KS2026/0275-23	Marstrandsvägen och Romelandavägen, BK4
630/26	KS2026/0275-24	Område Kongahälla, BK1 - lokala trafikföreskrifter
631/26	KS2026/0275-25	Område Skälebräcke, BK1 - lokala trafikföreskrifter
632/26	KS2026/0511-1	Fontin 1:1, avtal om lägenhetsarrende avseende Kanarspgården, nr 1200-086-013

Kallelse

Delegationsbeslut kommunstyrelsen
2026-09-16

633/26	KS2026/0568-6	Tilldelningsbeslut E-handel dagligvaror brukare hemtjänsten
634/26	KS2026/0694-1	Jakträttsavtal inom Marieberg 1:1 m fl, 1205-227-005
635/26	KS2026/1398-2	Beslut om ekonomiskt stöd till förening i Aktivitetsgrupp 2026 - Sigur Islandshästförening
636/26	KS2026/1429-1	Tillsättningsbeslut - undersköterska
637/26	KS2026/1430-1	Tillsättningsbeslut - badvärd
638/26	KS2026/1431-1	Tillsättningsbeslut - lärare
639/26	KS2026/1432-1	Tillsättningsbeslut - enhetschef
640/26	KS2026/1457-1	Ansökan om projektmedel för elevutbyte med gymnasieskola i Frankrike
641/26	KS2026/1460-1	Avtal Duvesjöns samfällighetsförening - om inkoppling till den allmänna anläggningen för vatten
642/26	KS2026/1480-2	Ekonomiskt stöd till förening i Aktivitetsgrupp 2026 - Hålda Skytteförening
643/26	KS2026/1518-3	Beslut - personuppgiftsincident
644/26	KS2026/1529-4	Beslut - personuppgiftsincident
645/26	KS-VR2026/0378-3	Delegeringsbeslut - beviljas - Upplåtelse av allmän platsmark - Vandringsens dag, Fästningsholmen
646/26	KS-VR2026/0417-3	Upplåtelse av allmän platsmark - Byggetablering, Västra gatan 40, Kungälv
647/26	KS-VR2026/0419-2	Delegationsbeslut - beviljas - Upplåtelse av allmän platsmark - Uppställning av SRHR-buss, Koön
648/26	KS-VR2026/0420-3	Upplåtelse av allmän platsmark på Hamnvägen på Marstrand.
649/26	KS-VR2026/0434-2	Delegationsbeslut - beviljas - Upplåtelse av allmän platsmark - Byggetablering Byggställning, Korsgatan 1 och Svängatan, Marstrand
650/26	KS-VR2026/0450-2	Delegationsbeslut, beviljat uppehåll i hämtningen av hushållsavfall för fastigheten Ödsmål 4:70
651/26	KS-VR2026/0454-2	Delegationsbeslut, beviljat uppehåll i hämtningen av hushållsavfall för fastigheten Lycke-Kroken 1:63
652/26	KS-VR2026/0454-1	Ansökan om tillfälligt uppehåll av hushållsavfall, Lycke-Kroken 1:63
653/26	KS-VR2026/0455-2	Delegationsbeslut, beviljat uppehåll i hämtningen av hushållsavfall för fastigheten Ytterby-Tunge 1:42
654/26	KS-VR2026/0455-1	Ansökan om tillfälligt uppehåll av hushållsavfall, Ytterby-Tunge 1:42
655/26	KS-VR2026/0457-2	Delegationsbeslut - beviljas - Upplåtelse av allmän platsmark - Politiskt möte inför valrörelsen, Älvebacken och Julas parkering på Rollsbövägen, Kristdemokraterna
656/26	KS-VR2026/0458-2	[TRV 2026_88382] Remisskopia för remissomgång 1

KallelseDelegationsbeslut kommunstyrelsen
2026-09-16

657/26	KS-VR2026/0461-2	Delegationsbeslut, beviljat uppehåll i hämtningen av hushållsavfall för fastigheten Prästgårdet 5
658/26	KS2026/1276-3	Redovisning av schakttillstånd och Trafikanordningsplaner Juni och Juli

Denna behandling '209/26 Rapport från kommunstyrelsens presidium' har inget tjänsteutlåtande.

Denna behandling '210/26 Kommundirektörens rapport' har inget tjänsteutlåtande.

Denna behandling '211/26 Månadsrapport' har inget tjänsteutlåtande.

**KUNGÄLV
KOMMUN**

Sid 1 (3)

Tjänsteutlåtande

Handläggarens namn
Kajsa Danesjö

2026-05-29

Fastställande av strukturrestersursens nivå för 2027 (Dnr KS2026/0924-1)

Sammanfattning

Kommunstyrelsen beslutade i februari 2025, på rekommendation av KPMG, att överta fastställandet av strukturrestersursens nivå. Under innevarande verksamhetsår omfattar strukturrestersursen 7 procent av den totala elevresursen. Strukturrestersursens omfattning har successivt ökats från 3 procent år 2022 till dagens 7 procent.

Kommunstyrelsen beslutade, vid fastställandet av 2026 års nivå, att förvaltningen skulle utreda strukturrestersursens omfattning senast maj 2026. Utredningen presenterades för utskottet för bildning och lärande 2026-04-21.

Förvaltningen anser att en stabil och förutsägbar omfattning av resursfördelning ger rektorer bättre förutsättningar att långsiktigt planera sin verksamhet och disponera sina resurser. Förvaltningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar att även för verksamhetsåret 2027 fastställa strukturrestersursen till 7 procent.

Juridisk bedömning

Av 1 kap. 4 § skollagen framgår att i utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

Detta förtydligas ytterligare avseende fördelning av resurser i 2 kap. 8 b § skollagen där det anges att kommuner ska fördela resurser till utbildning inom skolväsendet efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov. Bestämmelsen reglerar inte närmare hur resurserna ska fördelas, men anger att det ska ske en resursfördelning utifrån dessa grunder.

Kommunen som huvudman är ansvarig för och har mandat att besluta om omfattningen av strukturrestersursen.

Förvaltningens bedömning

Sedan 2014 ålägger skollagen Sveriges kommuner att fördela resurser inom skolväsendet efter elevers olika förutsättningar och behov.

I revisionsplanen för år 2024 hade KPMG i uppdrag att bedöma hur kommunstyrelsen som huvudman för grundskolan, genom sin styrning och uppföljning säkerställer att arbetet med elever i behov av särskilt stöd bedrivs enligt skollagens krav och beslutade interna riktlinjer samt vilka insatser som vidtas. I sin bedömning kom KPMG med ett antal rekommendationer varav en var att kommunstyrelsen bör besluta om resursfördelningsmodell, inklusive socioekonomisk omfördelning, så att en resursfördelning utifrån elevers olika förutsättningar och behov säkerställs.

Rekommendationen tillstyrktes av förvaltningen och kommunstyrelsen beslutade 2025-02-19 att följa rekommendationen.

Kungälv kommun fördelar sedan många år en del av grundskolans budget utifrån skolornas socioekonomiska elevsammansättning i syfte att stärka likvärdigheten och uppväga skillnader i elevers förutsättningar, i enlighet med skollagens krav. I nuvarande resursfördelningsmodell ingår en strukturrens baserad på socioekonomiska faktorer, framtagna med stöd av SCB:s riksmode.

Strukturrensens omfattning har successivt ökat från 3 procent år 2022 till dagens 7 procent. När nivån på 7 procent fastställdes beslutade kommunstyrelsen att förvaltningen skulle återkomma med en utvärdering och analys av bibehållen nivå, där både positiva och negativa effekter redovisas. Sådan utvärdering presenterades för utskottet för bildning och lärande 2026-04-21. Utvärderingen redogör för bakgrund, omvärldsbevakning samt en analys av tillgängliga betygsresultat i relation till strukturrensen.

I jämförelsen mellan elevresultat och genomsnittlig strukturrens kan samband ej styrkas mellan att en viss strukturrens också ger ett visst utfall på betygsstatistiken.

Enligt den statliga utredningen *Verktyg för en mer likvärdig resursfördelning till skolan* uppgår den genomsnittliga omfördelningen till åtta procent av den totala resurstilldelningen.

En stabil och förutsägbar omfattning av resursfördelning ger rektorer bättre förutsättningar att långsiktigt planera sin verksamhet och disponera sina resurser, vilket är en viktig förutsättning för att långsiktigt och hållbart bedriva skolverksamhet. Mot denna bakgrund föreslås strukturrensens nivå att kvarstå på sju procent för år 2027.

Ärendenivåer – bedömning utifrån kommunfullmäktiges strategiska mål eller kommunstyrelsens resultatmål

Ärendet har koppling till kommunfullmäktiges strategiska mål om *att ge goda förutsättningar för livslångt lärande*. Ärendet kan även kopplas till två av kommunstyrelsens resultatmål:

- *Kungälv ska tillhöra de 29 bästa skolkommunerna i landet var gäller studieresultat, kvalitet och klok resursanvändning och viska bedriva verksamheterna i enlighet med lagar och förordningar*
- *Kommunens förskolor och skolor präglas av trygghet, hög kvalitet och säkerhet*

Bedömning utifrån miljö, hållbarhet och mål i Agenda 2030

Ärendet har betydelse för kommunens förmåga att bidra till Agenda 2030 mål 4 *god utbildning för alla*. Delmål 4.1 *avgiftsfri och likvärdig grundskole- och gymnasieutbildning av god kvalitet* och delmål 4.5 *utrota diskriminering i utbildning* kan sägas ha särskild relevans för strukturrensen.

Bedömning utifrån politiska styrdokument

Det finns politiska styrdokument som reglerar grundskolans verksamhet, dessa styrdokument ger dock inte tydlig vägledning avseende strukturrensens omfattning.

Bedömning utifrån ett medborgar- och brukarperspektiv

Kommunen har en skyldighet att tillhandahålla grundskola i enlighet med de krav som ställs i lag och av myndigheter. Strukturrensen är ett verktyg för att kunna tillhandahålla en likvärdig skola för alla och dess omfattning påverkar skolans förutsättningar att bedriva verksamhet.

Alla medborgare går i grundskolan och dess kvalitet har stor påverkan på människors förutsättningar att utveckla kunskap och färdigheter och i förlängningen att leva ett gott liv.

Bedömning utifrån ett medarbetarperspektiv

Strukturrestersursens omfattning påverkar enskilda skolenheter och därmed rektorers och lärares förutsättningar att utöva sina yrken och bedriva verksamhet. Indirekt kan strukturrestersursens omfattning därmed sägas påverka medarbetare och deras arbetsmiljö.

Ekonomisk bedömning

Strukturrestersursens omfattning påverkar hur medel tilldelade grundskolan fördelas mellan olika skolenheter men har ingen påverkan på kommunens totala ekonomi.

Förslag till beslut

Strukturrestersursens omfattning för verksamhetsåret 2027 fastställs till 7 procent

Maria Vidlund
Verksamhetschef grundskola

Helena Sjöberg
Sektorchef bildning och lärande

Expedieras till: Helena Odinge
 Kajsa Danesjö

För kännedom till:

**KUNGÄLV
KOMMUN**

Uppföljning av strukturrekursens nivå

Utskottet för bildning och lärande 2026-04-21

Inledning

Kungälv kommun fördelar sedan många år en del av grundskolans budget utifrån skolornas socioekonomiska elevsammansättning i syfte att stärka likvärdigheten och uppväga skillnader i elevers förutsättningar, i enlighet med skollagens krav. I nuvarande resursfördelningsmodell ingår en strukturresters baserad på socioekonomiska faktorer, framtagna med stöd av SCB:s riksmode

Strukturrestersursens omfattning har successivt ökat från 3 procent år 2022 till dagens 7 procent. När nivån på 7 procent fastställdes beslutade kommunstyrelsen att förvaltningen skulle återkomma med en utvärdering och analys av bibehållen nivå, där både positiva och negativa effekter redovisas.

Denna utvärdering redovisar bakgrund, omvärldsbevakning samt en analys av tillgängliga betygsresultat i relation till strukturrestersursen.

Förvaltningen konstaterar att det inte är metodiskt möjligt att med tillräcklig säkerhet fastställa ett direkt orsakssamband mellan strukturrestersursens nivå och skolornas betygsresultat, då resultaten påverkas av ett flertal faktorer och det saknas möjlighet att bryta ned betygsstatistik utifrån samma socioekonomiska parametrar som resursfördelningen bygger på.

Omvärldsbevakning visar samtidigt att socioekonomisk resursfördelning är vanligt förekommande och ökande bland Sveriges kommuner, med en genomsnittlig omfördelning om cirka åtta procent. Strukturrestersursens nuvarande nivå i Kungälv kommun ligger därmed i linje med det nationella genomsnittet.

Sammanfattningsvis visar utvärderingen att Kungälv kommuns strukturrestersurs utgör ett kompensatoriskt verktyg i linje med skollagens intentioner, men att resursfördelning i sig inte automatiskt leder till förbättrade elevresultat på kort sikt. Avgörande för effekterna är i stället hur resurserna används inom verksamheterna och hur de kopplas till ett systematiskt kvalitetsarbete.

Strukturrestersurs och bakgrund till uppföljningen

Sedan 2014 ålägger skollagen Sveriges kommuner att fördela resurser inom skolväsendet efter elevers olika förutsättningar och behov.

Av 1 kap. 4 § skollagen framgår att i utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen. Detta förtydligas ytterligare avseende fördelning av resurser i 2 kap. 8 b § skollagen där det anges att kommuner ska fördela resurser till utbildning inom

skolväsendet efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov¹
 Bestämmelsen reglerar inte närmare hur resurserna ska fördelas, men anger att det ska ske en resursfördelning utifrån dessa grunder.

Det innebär att skolor kan få olika stora resurser även om de har samma antal elever, om man bedömer att elevsammansättningen gör att extra resurser behövs. Med socioekonomisk resursfördelning menas att skolor får olika stor tilldelning av pengar utifrån skolans elevsammansättning. Enligt SKR är syftet är att öka likvärdigheten och motverka att elevernas bakgrund påverkar möjligheterna att lyckas i skolan².

I Kungälv kommun resursfördelningsmodell för grundskolan ingår en strukturrekurs utifrån socioekonomiska faktorer. Enligt anvisningar för Resursfördelningsmodell Sektor Bildning och Lärande (dnr KS2022/0858) ska sektorns resursfördelningsmodell bidra till ändamålsenlig resursfördelning för skolverksamheter i såväl kommunal som fristående regi. Modellen ska också främja transparens och likabehandling.

Sedan 2013 har grundskolan i Kungälv kommun fördelat en del av den totala budgeten utifrån skolornas olika socioekonomiska struktur i elevsammansättningen. Inför 2022 togs en ny riksmodell fram av Statistiska Centralbyrån (SCB) där fler faktorer vägdes in och där varje faktor fick en vikt kopplad till dess faktiska förklaringskraft kontrollerat mot de senaste fem årens studieresultat i årskurs 9 på riksnivå. Faktorerna i denna modell är kön, invandringsår, högsta utbildning för vårdnadshavarna, ekonomiskt bistånd, bor med en eller båda vårdnadshavarna, hushållets inkomst, utländsk bakgrund, uppdelning av invandring på grupp av födelseland.

Under innevarande verksamhetsår omfattar strukturrekursen 7 procent av den totala elevresursen. Detta är resultatet av en succesiv ökning från 3 procent år 2022 till 5 procent år 2023 och slutligen 7 procent år 2024-2026.

Då strukturrekursen senast fastställdes i kommunstyrelsen 2025-10-07 beslutades, genom ett tilläggsyrkande, att förvaltningen skulle återkomma med en utvärdering och analys av bibehållen nivå på strukturrekursen till utskottet för bildning och lärande, där både negativa samt positiva effekter redovisas.

Omvärldsbevakning strukturrekurs

Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) har vid två tillfällen kartlagt hur kommuner tillämpar socioekonomisk resursfördelning. I den senaste

¹ Skollagen (2010:800)

² Sveriges kommuner och regioner *Socioekonomisk resursfördelning i skolan* (2024) s. 1

undersökningen från 2024 framgår att sju av tio kommuner tillämpar omfördelning inom grundskolan, vilket är en ökning jämfört med 2018.

Enligt SKR är det en tydlig trend att fler kommuner omfördelar 2024 än 2018. 2018 angav 6 av 10 skolor att man fördelade resurser enligt en särskild modell³ medan 2024 var det 7 av 10⁴. Ökningen har främst skett bland de kommuner som 2018 angav att man då arbetade med frågan. Det är vanligast med socioekonomisk resursfördelningsmodeller i stora och större städer samt kommuner nära dem.

Många kommuner har upp till 5 procent eller mellan 5 till 10 procents omfördelning. Omfördelningens omfattning varierar mellan kommunerna. Enligt den statliga utredningen *Verktyg för en mer likvärdig resursfördelning till skolan* uppgår den genomsnittliga omfördelningen till åtta procent av den totala resurstilldelningen. Andelen kommuner som omfördelar mer än 15 procent har ökat sedan 2018⁵.

Hos en del kommuner har man ingen modell för resursfördelningen. Att sätta ett högre grundbelopp för alla elever är vanligt i kommuner där elevgruppen är homogen och behoven stora⁶.

Förvaltningen har bitt Göteborgsregionens kommuner att inkomma med uppgifter gällande om och hur mycket av sin budget som fördelas efter socioekonomi. Nedan redovisas de kommuner som svarat.

Kommun	Strukturresters
Göteborg	19 procent
Härryda	10 procent
Ale	6 procent
Mölndal	2 procent
Lerum	1 procent
Stenungsund	1 procent
Partille	Ej angivit procent
Lilla Edet	Ingen strukturresters
Öckerö	Ingen strukturresters
Tjörn	Ingen strukturresters
Kungsbacka	Inte svarat
Alingsås	Inte svarat

³ Sveriges kommuner och Landsting, *Fokus på Socioekonomisk fördelning i skola och förskola (2018)* s. 14

⁴ Sveriges kommuner och regioner, *Socioekonomisk resursfördelning i skolan (2024)* s. 2

⁵ Statens offentliga utredningar SOU 2025:72 *Verktyg för en mer likvärdig resursfördelning till skola*. S. 191

⁶ Sveriges kommuner och regioner, *Socioekonomisk resursfördelning i skolan (2024)* s. 5

De kommuner som angivet att de ej tillämpar strukturrens gör så med motiveringen att det ej finns behov.

Jämförelse strukturrens och elevresultat

Förvaltningens uppdrag att utvärdera och analysera bibehållen nivå på strukturrensen samt koppla dessa till elevresultat behöver nyanseras.

Att rakt av jämföra betygsstatistik med fördelad strukturrens per skola är inte en gångbar jämförelse då kommunen inte har tillgång till tillräcklig data. Skulle betygsstatistiken kunna delas upp i samma kategorier som strukturrensen fördelas skulle man kunna se om strukturrensen träffar vissa målgrupper mer specifikt, men det är ej genomförbart på kommunal nivå.

Förvaltningen kan dock presentera fakta, det vill säga uppgifter om hur mycket pengar som tilldelats respektive skola och betygsresultat per skola. Men man kan inte dra slutsatser utifrån detta och med tillräcklig säkerhet säga att resultatet beror på något verkligt samband. Mycket mer än fördelning av medel har inverkan på elevernas måluppfyllelse.

Andra faktorer som påverkar elevers betygsresultat:

- Socioekonomisk bakgrund och familjeförhållanden⁷
- Undervisningens kvalitet och lärarnas skicklighet⁸
- Skolmiljö, trygghet och studiero⁹
- Skolans ledning och styrning¹⁰

Den jämförelse som presenteras nedan visar hur betygsresultaten var åren 2018-2021, det vill säga innan modellen för strukturrens gjordes om jämfört med den nya fördelningsmodellen. Dock är även denna jämförelse problematisk då kriterier, hur index tas fram och vilka skolor som får tillfördelning har förändrats mellan perioderna.

Under perioden 2018-2021 fördelades resursen enligt följande faktorer: kön, invandringsbakgrund, utbildningsbakgrund och försörjningsstöd. Utifrån dessa räknades ett index ut och alla skolor som låg över medelvärdet för kommunen var med i fördelningen av strukturrens medan de under medelvärdet inte fick någon strukturrens. Under perioden 2022-2025 har samtliga skolor i stället fått fördelning av strukturrens enligt riksmodellen från SCB.

⁷ Skolverket *Likvärdigheten i slutet av grundskolan – en kvantitativ studie över tid* (2025)

⁸ Skolinspektionen *Resultatskillnader inom skolor* (2020)

⁹ OECD *Education in Sweden A Diagnostic Review with Analysis of PISA 2022 Results* (2026)

¹⁰ Skolinspektionen *Resultatskillnader inom skolor* (2020)

Under åren 2022, 2023 och 2024 har procentsatsen förändrats mellan 3 – 7 procent men att jämföra betygsresultat för dessa år är ej gångbart då det krävs betydligt mer än ett år för att se samband och trender inom elevernas måluppfyllelse.

Elevresultat årskurs 6

När det gäller andel elever med godkänt betyg så är skillnader i procentenheter mellan det genomsnittliga resultat för 2018-2021 respektive 2022-2025 följande:

	Diff genomsnittlig betygsresultat årskurs 6	Genomsnittligt socioekonomiskt index	Genomsnittlig strukturrekurs per elev 2022-2025
Tidsperiod	Jämförelse mellan år 2022-2025 och år 2018-2021	År 2022-2025	År 2022-2025
Diseröds skola	-12%	104	3386 kr
Fontinskolan	-15%	119	3932 kr
Håltå skola	-9%	70	2326 kr
Kareby skola	-8%	104	3409 kr
Kastellegårdsskolan	-8%	92	3082 kr
Kullens skola	-5%	101	3422 kr
Kärna skola	-5%	99	3241 kr
Olseröds skola	-12%	101	3343 kr
Sandbackaskolan	-10%	200	6694 kr
Tunge skola	-14%	94	3127 kr

Sparrås skola är inte med eftersom man är enbart haft betyg i årskurs 6 under 2025. Marstrands skola är inte med eftersom det är svårt med jämförelser med få elever.

Som jämförelse har riket sjunkit med fyra procentenheter i betygsresultat när man jämför tidsperioderna med varandra. Kungälv kommun har haft sjunkande resultat i årskurs 6 just de senaste åren.

Fördjupning exempelskola Sandbackaskolan

Sandbackaskolan är den skola med högst socioekonomiskt index och samtidigt sjunkande betygsresultat. På frågeställningen vad Sandbackaskolans extra medel används till redovisar rektor att man utifrån nuvarande ekonomi har möjlighet till ett välbemannat speciallärlärlag utöver de lärare som täcker elevernas undervisningstid enligt timplanen. Sandbackaskolan har en speciallärare med inriktning matematik och en med inriktning språk, läs och skriv. Utöver dessa två finns en lärare i svenska som andraspråk på skolan.

Skolan satsar även på simundervisning då eleverna på denna skola har mindre simvana än andra. Under läsåret får alla klasser några veckors

intensivsimskola och även lovsimskola för årskurs 6. Gällande den extra simundervisningen kan skolan på kort tid se resultat som kommer att göra skillnad för årets och nästa års idrottsbetyg.

Extra bemanning i form av speciallärare och extra simskola är satsningar som ska leda till att förbättra elevernas resultat och utan strukturrekursen gör rektor bedömningen att det inte skulle vara möjligt att behålla dessa utökningar.

Elevresultat årskurs 9

	Diff genomsnittlig andel godkända betyg samtliga ämnen	Diff genomsnittlig andel behöriga yrkesprogram	Diff genomsnittlig meritvärde	Genoms nittligt socioeko nomiskt index	Genomsnittlig strukturrekurs per elev 2022-2025
Tidsperiod	Jämförelse mellan år 2022-2025 och år 2018- 2021	Jämförelse mellan år 2022-2025 och år 2018-2021	Jämförelse mellan år 2022-2025 och år 2018-2021	År 2022- 2025	År 2022-2025
Munkegärdeskolan	+/-0%	+1%	-2 poäng	95	3 173 kr
Thorildskolan	-9%	-5%	-12 poäng	129	3 978 kr
Ytterbyskolan	-2%	-1%	-1 poäng	98	3 079 kr

Det som går att utläsa ur tabellen är att Thorildskolan, som har högst genomsnittligt socioekonomiskt index, också är den högstadieskola som har minskat mest i resultat. Påpekas ska dock att för högstadiet kan sökmönster i Önska skola, det vill säga skolvalet, spela in. Thorildskolan har de senaste åren haft ett högre söktryck från barn bosatta i andra kommuner än övriga skolor, vilket för att elevsammansättningen kan se annorlunda ut idag än tidigare.

Samband mellan resurser och resultat

Det är svårt att isolera vilken skillnad som de socioekonomiskt viktade resurserna ger. Insatser som ger bra resultat på en skola kanske inte ger detsamma på en annan skola. Fokus ligger ofta på att stärka kvalitetsarbetet hos skolorna och det kompensatoriska arbetet. Det är dessutom svårt att urskilja och redogöra för vilka effekter den viktade ersättningen ger då det är en av flera beståndsdelar i en skolas totala budget. En annan utmaning är hur

långt det är möjligt att isolera effekterna av just de insatser som de socioekonomiskt viktade resurserna möjliggör, från andra aktiviteter. SKR skriver att en differentierad resursfördelning inte automatiskt leder till ökad likvärdighet, utan att det ytterst är hur resurserna används som spelar den avgörande rollen¹¹.

Årskurs 6

Diseröds skola och Fontinskolan har relativt högt socioekonomiskt index och relativt hög strukturrekurs och de har minskat mer i resultat. Det samma gäller för Olseröds skola och Sandbackaskolan. Här behöver det poängteras att exempelvis Sandbackaskolan drabbades negativt då fördelningsmodellen gjordes om år 2022. Då samtliga skolor fick tilldelat strukturrekurs från och med perioden 2022-2025 fick Sandbackaskolan mindre pengar än tidigare jämförelseperiod.

För Tunge skola stämmer inte sambandet ovan lika bra för där man har haft sjunkande skolresultat, samtidigt som man haft lägre socioekonomiskt index och därmed något lägre strukturrekurs.

Kärna skola och Kullens skola som har lägst sjunkande resultat har ändå relativt hög strukturrekurs.

Kastellegårdsskolan och Håltå skola har ett lägre socioekonomiskt index och därmed lägre strukturrekurs. Inget specifikt i materialet pekar på skolor med lägre strukturrekurs också får lägre resultat.

Att endast se till siffrorna i tidigare stycken kan ge intryck av att det finns ett visst samband mellan högre strukturrekurs och sjunkande resultat, men det skulle också kunna vara så att utan strukturrekurs skulle resultaten ha sjunkit ännu mer, och att strukturrekursen därmed bidragit till att minska resultatnedgången på socioekonomiskt utsatta skolor. En mer trolig förklaring är att svårare socioekonomiska förutsättningar skapar en större risk att få sjunkande betygsresultat och man måste se till andra faktorer än enbart strukturrekursens påverkan.

Det finns inget i materialet som tydligt tyder på att skolor med lägre strukturrekurs får lägre skolresultat.

¹¹ Sveriges kommuner och Landsting, *Fokus på Socioekonomisk fördelning i skola och förskola (2018)*

**KUNGÄLV
KOMMUN**

Sid 9 (9)
Datum: 2026-04-16

Slutsats

Tidigare internationell forskning visas behovsbaserad skolfinansiering i vissa fall har lett till förbättrade skolresultat, även om effekterna varierar beroende på kontext och hur resurserna används¹². Det finns dock begränsad kunskap om vilka effekter behovsbaserad skolfinansiering har haft på elevers kunskapsutveckling i Sverige¹³.

I jämförelsen mellan elevresultat och genomsnittlig strukturrekurs kan samband ej styrkas mellan att en viss strukturrekurs också ger ett visst utfall på betygsstatistiken. Givet den statistik som kommunen har tillgänglig kan ej slutsatser dras mer än att presentera den fakta som framkommer genom betygsresultat och socioekonomiskt index.

Uppföljning

SKR trycker på vikten av uppföljning av strukturrekursen även om det är svårt att isolera vilken skillnad som de socioekonomiskt viktade resurserna ger. SKR planerar att publicera exempel på hur kommunerna arbetar för att stärka likvärdigheten så att elevernas bakgrund inte får genomslag på skolresultaten. Olika sätt att arbeta med socioekonomisk resursfördelning kommer att vara del av detta.

Även Lunds universitet kommer genomföra fördjupade analyser under 2025-2027 för att undersöka hur behovsbaserad skolfinansiering påverkar elevers skolresultat, effekter på lärares arbetsvillkor, mobilitet och sjukskrivning, samt konsekvenser för skolor, elever och lärare som får minskade resurser till följd av omfördelningen¹⁴.

¹² Se ex. Lafortune m.fl. 2018. School Finance Reform and the Distribution of Student Achievement. AEJ: Applied Economics 10(2): 1–26, och Rothstein och Schanzenbach 2022. Does Money Still Matter? Attainment and Earnings Effects of Post-1990 School Finance Reforms. Journal of Labor Economics, 40(1): 141-178.

¹³ Lunds universitet, kortrapport *Behovsbaserad skolfinansiering 2025*

¹⁴ Lunds universitet, kortrapport *Behovsbaserad skolfinansiering 2025*

Sammanträdesprotokoll

Sammanträdesdatum
Sida

2026-04-21
12 (25)

§ 65/2026

Uppföljning resursfördelningsmodell skola

Maria Vidlund- tf sektorchef, Kajsa Danesjö- verksamhetsutvecklare, Helena Odinge- ekonom, och Niklas Delander- verksamhetsutvecklare presenterar uppföljningen av resursfördelningsmodell inom skola.

Utredning strukturrestersurs

Bakgrund

- Lång bakgrund i Kungälv av fördelning på grund av socioekonomiska faktorer
- Skollagen: kommunen ska fördela resurser inom skolan efter elevers olika förutsättningar och behov.
- Skillnad fördelningsmodell 2013 och 2022
- Procentuell ökning 2022 till idag
- Beslut på Kommunstyrelsen 2025-10-07 där förvaltningen fick i uppdrag att återkomma med en utvärdering och analys av bibehållen nivå på strukturrestersurs.

Omvärldsbevakning

- Kartläggningar om hur kommuner tillämpar socioekonomisk resursfördelning från SKR
- Göteborgsregionernas fördelning

Tillvägagångssätt för resultatframtagning

- Kausalt samband
- Korta tidsperioder
- Naturlig variation i resultat mellan olika år
- Strukturrestersursen utgår ifrån olika variabler före och efter 2021, jämförelser saknas.
- Hela strukturrestersursen fördelas numera om. Många skolor ligger lika socioekonomiskt vilket innebär små variationer mellan många skolor.

Redovisning strukturrestersurser per skola

- Årskurs 6
- Finns eventuellt ett samband mellan högre strukturrestersurs och lägre skolresultat, dock finns undantag.

Beslut

Informationen antecknas till protokollet.

Expedieras till

För kännedom till

UTSKOTTET FÖR BILDNING OCH
LÄRANDE

KUNGÄLVS
KOMMUN

Justeras sign

**KUNGÄLV
KOMMUN**

Sid 1 (3)

Tjänsteutlåtande

Handläggarens namn
Kajsa Danesjö

2026-07-02

Medverkan i projekt Erasmus+ för Solängens förskoleenhet (Dnr KS2026/1185-1)

Sammanfattning

Förskoleverksamheten i Kungälv kommun står inför ett tydligt och strategiskt identifierat utvecklingsbehov med fokus på språkutveckling som grund för lärande, delaktighet och likvärdighet. Detta utvecklingsområde är förankrat i det systematiska kvalitetsarbetet och syftar till att stärka barns möjligheter att lyckas genom hela utbildningskedjan.

Erasmus+ är EU:s program för utbildning, praktik, ungdomsutbyten och idrottsprojekt i EU. I detta fall innebär Erasmus+ att pedagoger från Solängens förskoleenhet kommer jobbskugga pedagoger i förskolor i andra europeiska länder och förväntas ge positiva effekter på barn-, pedagog-, verksamhets- och huvudmannanivå.

Juridisk bedömning

Erasmus+ är ett program som finansieras av Europeiska unionen och utgör därmed extern offentlig finansiering. Projektets syfte bedöms ligga inom förskolans uppdrag enligt skollagen och inom den kommunala kompetensen.

Beslut om projekt ska beredas och beslutas av kommunstyrelsen om projektet sträcker sig över mer än ett budgetår enligt kommunstyrelsens delegationsordning punkt B13.

Förvaltningens bedömning

Förskoleverksamheten i Kungälv kommun står inför ett tydligt och strategiskt identifierat utvecklingsbehov med fokus på språkutveckling som grund för lärande, delaktighet och likvärdighet. Detta utvecklingsområde är förankrat i det systematiska kvalitetsarbetet och syftar till att stärka barns möjligheter att lyckas genom hela utbildningskedjan.

Ett särskilt prioriterat behov är att rikta insatser mot förskolor i socioekonomiskt utsatta områden, där variationer i barns språkliga förutsättningar kräver medvetna, forskningsbaserade och kompensatoriska arbetssätt. Att stärka den tidiga språkutvecklingen bidrar till ökad målpuppfyllelse, social hållbarhet och minskade utbildningsklyftor.

De centrala utvecklingsområdena verksamheten är:

- Språkutvecklande undervisning, med fokus på evidensbaserade och inkluderande arbetssätt
- Barns delaktighet och inflytande, som en grund för lärande och demokrati

- Implementering av Barnkonventionen i praktiken, där barns rättigheter genomsyrar undervisningen
- Social hållbarhet och likvärdighet, med fokus på att kompensera för olika förutsättningar

För att möta dessa behov ser förvaltningen ett starkt mervärde i internationella samarbeten och efterfrågar:

- nya pedagogiska perspektiv och innovativa metoder för språkutveckling
- kunskap om hur andra europeiska verksamheter arbetar med inkludering och likvärdighet
- modeller för att systematiskt omsätta internationella erfarenheter i lokal praktik

Genom Erasmus+ är målsättningen att stärka kapaciteten att arbeta långsiktigt och strategiskt med dessa frågor. Projektet ska bidra till:

- kompetensutveckling hos personalen
- utveckling av undervisningens kvalitet
- hållbar implementering och spridning inom hela organisationen

Erasmus+ är EU:s program för utbildning, praktik, ungdomsutbyten och idrottsprojekt i EU. I detta fall innebär Erasmus+ att pedagoger från aktuell förskoleenhet kommer jobbskugga pedagoger i förskolor i andra europeiska länder och förväntas ge positiva effekter på barn-, pedagog-, verksamhets- och huvudmannanivå.

Preliminär tidplan för projektet är från och med augusti 2027 till och med december 2028. Ändringar i tidplanen kan komma att göras när ansökan beviljats av Erasmus+.

Ärendenivåer – bedömning utifrån kommunfullmäktiges strategiska mål eller kommunstyrelsens resultatmål

Medverkan i projektet har koppling till kommunfullmäktiges strategiska mål om att ge goda förutsättningar för livslångt lärande samt kommunstyrelsens resultatmål om att alla förskolebarn är efter avslutad förskola väl förberedda att börja grundskola.

Bedömning utifrån miljö, hållbarhet och mål i Agenda 2030

Ärendet har koppling till mål nummer fyra i Agenda 2030 – god utbildning för alla.

Bedömning utifrån politiska styrdokument

Riktlinje för externt finansierade driftprojekt inklusive EU-projekt (KS2023/1820) är beaktat och ärendehantering av aktuellt ärende följer mallen i riktlinjen.

Bedömning utifrån ett medborgar- och brukarperspektiv

Barn i förskoleverksamheten ska uppleva att de har inflytande och delaktighet. För att ha möjlighet till detta behöver varje barn ha tillräckligt god kommunikativ förmåga för att uttrycka sina tankar och påverka sin situation.

Bedömning utifrån ett medarbetarperspektiv

Medverkande medarbetare har efter projektets slut fått kompetensutveckling, genom studiebesök och jobbskuggning, och fått ta del av nya perspektiv, fått fler metoder och

arbetssätt kopplat till delaktighet och inflytande genom språkutveckling med barnkonventionen som arbetsmaterial. Pedagogerna delar med sig nya kunskaper genom kollegialt lärande och omsätter internationella erfarenheter i undervisningen genom att pröva och anpassa nya arbetssätt.

Ekonomisk bedömning

Pengarna för projektet kommer från Erasmus+. Utifrån att ansökan ännu ej skett och enheten därav ej tilldelats en partner för jobbskuggning än är det svårt att bedöma hur många som kommer att delta samt hur många resor projektet kommer att innefatta, och därmed hur mycket pengar som tilldelas. Erasmus+ täcker samtliga kostnader för resa och logi.

De kostnader rektor behöver stå för själv är vikariekostnader. Denna kostnad tas från verksamheten.

Förslag till beslut

Solängens förskoleenhet beviljas att ansöka om deltagande och extern finansiering och därmed medverka i projekt Erasmus+.

Mette Myrin
Verksamhetschef förskola

Helena Sjöberg
Sektorchef bildning och lärande

Expedieras till: Kajsa Danesjö
Matilda Abrahamsson
Hanna Pfotenhauer

För kännedom till:

**KUNGÄLV
KOMMUN**

Sid 1 (3)

Tjänsteutlåtande

Handläggarens namn
Eva Klockar

2026-08-13

Svar på granskning av bokslut och årsredovisning 2025 (Dnr KS2026/1114-6)

Sammanfattning

De förtroendevalda revisorerna i Kungälv kommun har givit Azets Revision & Rådgivning AB (Azets) i uppdrag att genomföra granskning av bokslut och årsredovisning för 2025.

Förvaltningen föreslår att upprättat tjänsteutlåtande "Svar på granskning av bokslut och årsredovisning 2025" antas som kommunstyrelsens svar och översänds till kommunrevisionen.

Juridisk bedömning

Förvaltningen bedömer att ärendet inte har några juridiska konsekvenser för kommunen.

Förvaltningens bedömning

De förtroendevalda revisorerna i Kungälv kommun har givit Azets Revision & Rådgivning AB (Azets) i uppdrag att genomföra granskning av bokslut och årsredovisning för 2025. Syftet med granskningen har varit att bedöma om kommunens årsredovisning har upprättats i enlighet med kommunallagen, lagen om kommunal bokföring och redovisning och god redovisningssed i kommuner och regioner. Syftet har också varit att bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål som kommunfullmäktige har beslutat, som är av betydelse för god ekonomisk hushållning.

I granskningen framförs att flera av resultatmålen är brett formulerade och i viss mån abstrakta, vilket försvårar möjligheten att bedöma måluppfyllelse på ett systematiskt och mätbart sätt. Bedömningar av resultatmålen baseras exempelvis på indikatorer, aktiviteter, utveckling över tid och underliggande mål.

Kommunrevisionen noterar att olika resonemang används för att motivera bedömningarna, vilket skapar viss osäkerhet kring hur måluppfyllelsen har bedömts och hur underlaget har vägts samman.

I vissa fall är målvärden uppnådda, i andra hänvisas till en positiv utveckling över tid, och ibland framhålls att målvärdena är högt satta och att verksamheten fortsatt ska ståva mot dem. Detta gör det svårt att bedöma måluppfyllelsen på årsbasis enbart utifrån indikatorerna och bidrar till ett mer subjektivt inslag i bedömningarna.

Det saknas även tydlig information om tidsramarna för respektive resultatmål, det vill säga vilken start- och slutpunkt som gäller.

Sammantaget bedömer kommunrevisionen i att det är otydligt huruvida kommunen uppnår god ekonomisk hushållning ur ett verksamhetsmässigt perspektiv.

Kommunrevisionen önskar kommunstyrelsens skriftliga kommentarer till Azets granskningsrapport och ovanstående synpunkter senast den 30 september 2026.

Nedan följer förvaltningens samlade svar på de synpunkter som har lämnats.

Postadress: Kungälv kommun, 442 81 Kungälv. Besöksadress: Ytterbyvägen 2, 442 30 Kungälv.
Telefon: 0303–23 80 00. E-post: kommun@kungalv.se

www.kungalv.se

Vad gäller synpunkten att flera av resultatmålen är brett formulerade och i viss mån abstrakta, vilket försvårar möjligheten att bedöma måluppfyllelse på ett systematiskt och mätbart sätt, så håller förvaltningen med om att resultatmålen ska vara tydliga och mätbara. Förvaltningen ser inget behov av några andra åtgärder än att beslutad styrmodell följs.

I kommunens styrmodell anges bland annat:

"Kommunens styrmodell bygger på mål- och resultatstyrning. Det innebär att fullmäktige beslutar om strategiska mål och resultatmål som kommunkoncernen som helhet ska arbeta mot för att röra sig i riktning mot visionen.

Ett mål ska beskriva ett önskat läge som fullmäktige formulerar vid en viss tidpunkt, så att de bidrar till att uppnå visionen. Målen ska peka ut de områden som är strategiskt viktigast att arbeta med. Målen bryts ned i satsningar, aktiviteter och mäts med hjälp av indikatorer. Målen ska fokusera på resultat som behöver prioriteras i utvecklingsarbetet. Målen ska vara relevanta för den organisatoriska nivå de formuleras för. Målstyrningen ska inriktas på politiskt beslutade utveckling och förändringar.

En viktig utgångspunkt i målarbetet är att begränsa antalet mål. Att hålla nere antalet politiska mål möjliggör överblick och en effektiv styrning. Målen ska vara mätbara och möjliga att påverka samt sättas med en rimlig och tydlig ambitionsnivå. Tydligt formulerade mål är en förutsättning för att kommunen ska kunna röra sig i riktning mot visionen och komma framåt inom de strategiska målområdena."

Att olika resonemang används för att motivera bedömningarna beror till stor del på målens karaktär och olikheter.

Avseende information om tidsramarna för respektive resultatmål, det vill säga vilken start- och slutpunkt som gäller så anger kommunens styrmodell att kommunstyrelsens resultatmål har en tidsaspekt på 1 till 4 år. I arbetet med att ta fram verksamhetsplan 2027 avser förvaltningen tydliggöra bedömningen av måluppfyllelse i relation till tidsperspektivet. Det vill säga på ett tydligare sätt beskriva vad som krävs för att målet ska vara uppfyllt för verksamhetsåret.

Vad gäller synpunkten om att det är otydligt huruvida kommunen uppnår god ekonomisk hushållning ur ett verksamhetsmässigt perspektiv så anger kommunens riktlinje för god ekonomisk hushållning att "God ekonomisk hushållning råder då verksamheten utövas på ett ändamålsenligt och ekonomiskt hållbart sätt. Såväl de finansiella målen som verksamhetsmålen är huvudsakligen uppfyllda och kommunens grunduppdrag bedrivs på ett ändamålsenligt sätt."

För verksamhetsåret 2025 visar uppföljningen att 7 av de 13 resultatmål som är kopplade till kommunfullmäktiges strategiska verksamhetsmål bedöms vara uppfyllda (nivå 5). Övriga 6 mål bedöms som delvis uppfyllda, varav 1 mål har uppnått nivå 3 och resterande 5 mål nivå 4. Inget mål bedöms som ej uppfyllt.

Förvaltningen bedömer därmed att god hushållning är uppnådd då kommunstyrelsens resultatmål huvudsakligen är uppfyllda.

Förvaltningen föreslår att upprättat tjänsteutlåtande "Svar på granskning av bokslut och årsredovisning 2025" antas som kommunstyrelsens svar och översänds till kommunrevisionen.

Ärendenivåer – bedömning utifrån kommunfullmäktiges strategiska mål eller kommunstyrelsens resultatmål

Revisionens synpunkter har relevans för hanteringen av kommunstyrelsens resultatmål, men inte för verkställandet av något specifikt resultatmål.

Bedömning utifrån miljö, hållbarhet och mål i Agenda 2030

Ett funktionellt och välfungerande arbetssätt med att sätta, verkställa och följa upp mål har relevans

för kommunens förmåga att bidra till måluppfyllelse i agenda 2030. Valfungerande intern kontroll krävs för att säkerställa att kommunens verksamhet bedrivs på ett ändamålsenligt sätt.

Bedömning utifrån politiska styrdokument

Ärendet har koppling till "Modell för styrningen i Kungälv kommun Från demokrati till effekt och tillbaka" samt förvaltningens verksamhetsplan.

Revisionens synpunkter och rekommendationer bidrar till förvaltningens förmåga att arbeta i enlighet med beslutade styrdokument.

Bedömning utifrån ett medborgar- och brukarperspektiv

Ärendet kan sägas beröra förvaltningens förmåga att verkställa och följa upp mål. Detta har relevans för hela förvaltningens kapacitet att leverera verksamhet av hög kvalitet.

Bedömning utifrån ett medarbetarperspektiv

Tydlighet vad gäller målstyrning underlättar för medarbetare att verkställa sina uppdrag.

Ekonomisk bedömning

Föreslagna svar på revisionens granskning bedöms inte ha någon ekonomisk påverkan på kommunen.

Förslag till kommunstyrelsen

Upprättat tjänsteutlåtande "Svar på granskning av bokslut och årsredovisning 2025" antas som kommunstyrelsens svar och översänds till kommunrevisionen.

Håkan Sandahl
Kommundirektör

Expedieras till: Kommunrevisionen

För kännedom till: Ekonomi- och kvalitetsenheten

Det sakkunniga biträdets yttrande | Azets

Det sakkunniga biträdets yttrande

Till revisorerna i Kungälv kommun (org.nr 212000-1371)

Inledning

Vi har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Kungälv kommun utfört revision och granskning av årsredovisningen enligt *Standard för kommunal räkenskapsrevision* för år 2025-01-01–2025-12-31.

Våra uttalanden i detta yttrande är förenliga med innehållet i den revisionsrapport som har överlämnats till kommunens förtroendevalda revisorer 2026-06-04.

Yttrande om årsredovisningens resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys samt noter

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningens resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys samt noter enligt *Standard för kommunal räkenskapsrevision* för Kungälv kommun för år 2025-01-01–2025-12-31 avtagen av kommunstyrelsen den 2026-06-03. Vi har granskat förvaltningsberättelsen, de sammanställda räkenskaperna samt drift- och investeringsredovisningen enligt särskilda instruktioner i *Standard för kommunal räkenskapsrevision*.

Enligt vår bedömning har årsredovisningens resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys samt noter upprättats i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av kommunens finansiella ställning per den 31 december 2025 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året.

Grund för uttalanden

Vi har utfört uppdraget enligt Standard för kommunal räkenskapsrevision. Vårt ansvar enligt denna standard beskrivs närmare i avsnittet Det sakkunniga biträdets ansvar. Uppdraget är utfört utifrån opartiskhet och självständighet i förhållande till kommunen.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Annan information

Årsredovisningen innehåller också annan information än resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys samt noter och denna andra information återfinns på sidorna 3-4 samt 76-95. Det är styrelsen som har ansvaret för denna andra information.

Vårt uttalande avseende årsredovisningen omfattar inte denna andra information och i vårt uppdrag ingår inte att genomföra en revision av denna information, men det är vårt ansvar att läsa den och överväga om den i väsentlig utsträckning är oförenlig med årsredovisningens resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys samt noter.

Det sakkunniga biträdets yttrande | Azets

Vid denna genomgång beaktar vi även den kunskap vi i övrigt inhämtat under revisionen och bedömer om den andra informationen verkar innehålla väsentliga felaktigheter.

Om vi drar slutsatsen att den andra informationen innehåller en väsentlig felaktighet, är vi skyldig att rapportera detta. Vi har inget att rapportera i det avseendet.

Sådan information som granskas enligt särskilda instruktioner utgör inte annan information.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt lagen om kommunal bokföring och redovisning. Styrelsen ansvarar även för den interna kontroll som den bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.

Det sakkunniga biträdets ansvar

Vårt mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningens resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys samt noter inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, och att lämna ett yttrande som en del av en revisionsrapport till de förtroendevalda revisorerna. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt Standard för kommunal räkenskapsrevision alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns.

Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i ovan nämnda delar.

Som del av en revision enligt Standard för kommunal räkenskapsrevision använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- Identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningens resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys samt noter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på misstag.
- Skaffar vi oss en förståelse av den del av kommunens interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.
- Utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.

Det sakkunniga biträdets yttrande | Azets

- Utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningens resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys samt noter, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.
- Måste vi informera de förtroendevalda revisorerna om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

Det sakkunniga biträdets granskning av förvaltningsberättelsen, de sammanställda räkenskaperna samt drift- och investeringsredovisningen

Det är styrelsen som har ansvaret för förvaltningsberättelsen, de sammanställda räkenskaperna samt drift- och investeringsredovisningen och att dessa upprättas i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning. Vår granskning har skett enligt "Instruktion för granskning av förvaltningsberättelse", "Instruktion för granskning av sammanställda räkenskaper" samt "Instruktion för granskning av drift- och investeringsredovisning" i Standard för kommunal räkenskapsrevision. Detta innebär att vår granskning av förvaltningsberättelsen, de sammanställda räkenskaperna och drift- och investeringsredovisningen har en annan inriktning och mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt Standard för kommunal räkenskapsrevision har. Vi anser att denna granskning ger oss tillräcklig grund för våra uttalanden.

Förvaltningsberättelse har upprättats i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning.

Sammanställda räkenskaper har upprättats i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning.

Drift- och investeringsredovisning har upprättats i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning.

Sundsvall den 4 juni 2026

Azets Revision & Rådgivning AB

Kristoffer Bodin

Auktoriserad revisor/Ansvarigt sakkunnigt biträde

PENNEO

Signaturerna i detta dokument är juridiskt bindande. Dokumentet är signerat genom Penneo™ för säker digital signering. Tecknarnas identitet har lagrats, och visas nedan.

"Med min signatur bekräftar jag innehållet och alla datum i detta dokumentet."

Yngve Roger Kristoffer Bodin

Auktoriserad revisor

Serienummer: 0a6fb105ff7c07[...]b670372d4c2b2

IP: 37.123.xxx.xxx

2026-06-04 13:16:50 UTC

Penneo dokumentnyckel: 1KB2D-C7K6O-RH12K-MVY5D-XKH0V-2KJ4Z

Detta dokument är undertecknat digitalt via [Penneo.com](https://penneo.com). De signerade uppgifternas integritet är validerad med hjälp av ett beräknat hashvärde för originaldokumentet. Alla kryptografiska bevis är inbäddade i denna PDF, vilket säkerställer både autenticitet och möjlighet till framtida validering.

Detta dokument är försett med ett kvalificerat elektroniskt sigill. För mer information om Penneos kvalificerade betrodda tjänster, se <https://eutl.penneo.com>.

Så här verifierar du dokumentets äkthet:

När du öppnar dokumentet i Adobe Reader kan du se att det är certifierat av **Penneo A/S**. Detta bekräftar att dokumentets innehåll förblir oförändrat sedan tidpunkten för undertecknandet. Bevis för de enskilda undertecknarnas digitala signaturer bifogas dokumentet.

De kryptografiska bevisen kan kontrolleras med hjälp av Penneos validator, <https://penneo.com/validator>, eller andra validerings verktyg för digitala signaturer.

**KUNGÄLVS
KOMMUN**

För kännedom till:

Kommunstyrelsen
Kommunfullmäktige

Kungälv kommun
Org nr. 212000-1371

Bilaga till revisionsberättelse - Redogörelse för revision år 2025

I denna bilaga redovisas en sammanfattning av iakttagelser och rekommendationer, fullständiga rapporter har tidigare överlämnats till kommunfullmäktige. Rapporterna återfinns på Kungälv kommuns hemsida.

Granskning av systematiskt kvalitetsarbete i gymnasieskola och vuxenutbildning

Granskningen visade att kommunstyrelsen i allt väsentligt bedriver ett ändamålsenligt systematiskt kvalitetsarbete inom området gymnasieskola och vuxenutbildning.

Följande rekommendationer lämnades:

- Fortsätta att kontinuerligt följa upp det systematiska kvalitetsarbetet och vid behov besluta om åtgärder för förbättring.
- Förtydliga vilka analyser inom ramen för huvudmannens rapportering som är huvudmannens fristående analys bortom aggregerat resultat av vad rektorerna rapporterar.
- Föra dialog mellan huvudmannanivå och verksamhetsnivå och se över förutsättningarna för gymnasiets rektorer att utveckla analyser inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet.
- Tillse att fortsatta utbildningar genomförs i syfte att förtydliga de digitala verksamhetssystem som används för rapportering.

Granskning av kommunens underhåll och förnyelse av VA-infrastrukturen

Granskningen visade att kommunstyrelsen endast delvis har en långsiktigt hållbar nivå på underhåll och förnyelse av VA-ledningar och en säkerställd kapacitet vid renings- och vattenverk.

Följande rekommendationer lämnades:

- Ta ställning till och resurs sätta förnyelseplanen för ledningsnätet så att en långsiktigt hållbar förnyelsetakt kan uppnås. Analys behöver också ske av taxans utveckling i förhållande till de mål som finns om förnyelse.
- Ta initiativ till att verksamheten på ett mer systematiskt sätt följer och dokumenterar statistik gällande utläckage och inläckage som en del av beslutsunderlaget gällande åtgärder i ledningsnätet
- Ta initiativ till att underhållsplanen för ledningsnätet stäcker sig över en längre tidsperiod.
- Ta initiativ till att det upprättas underhållsplaner även för anläggningar såsom verken.
- Ta initiativ till att utveckla samverkan och samordning med andra aktörer som har intresse av samplanering genom regelbundna samverkansmöten på strategisk och operativ nivå.
- Tillse att det tas fram en långsiktig analys av finansieringen och behovet av taxeutveckling kommande 5 – 10 åren. Analysen och arbetet med analysen bör också ha som syfte att skapa en förståelse för de behov kommunen har för att uppnå en driftssäker och robust VA-infrastruktur.

KOMMUNREVISIONEN

**KUNGÄLVS
KOMMUN**

ADRESS Stadshuset · 442 81 Kungälv
TELEFON 0303-23 80 00 vx
FAX 0303-182 59
E-POST kommun@kungalv.se
HEMSIDA www.kungalv.se

Uppföljning av 2023 års fördjupade granskningar

Utifrån uppföljningen är bedömningen att de rekommendationer som lämnades i granskningsrapporten, avseende klimatanpassning i den fysiska planeringen endast delvis har beaktats.

Uppföljning av granskningsrapport klimatanpassning i den fysiska planeringen

Vad gäller granskningsrapporten, Klimatanpassning i den fysiska planeringen, där sex rekommendationer på förbättringsåtgärder lämnades, har följande rekommendationer inte åtgärdats:

- Säkerställa att nästa risk- och sårbarhetsanalys visar klimatrelaterade risker med hänsyn till hur de påverkas av ett förändrat klimat.
- Se över behovet av ytterligare utredningar och analyser som kan komplettera nuvarande översiktsplan i syfte att säkerställa gemensamma bedömningsgrunder i detaljplaneringen.

För fyra av rekommendationerna har åtgärder vidtagits eller är pågående.

Uppföljning av granskningsrapport personal- och kompetensförsörjning

Vad gäller granskningsrapporten avseende personal- och kompetensförsörjning inom äldreomsorgen där fyra rekommendationer på förbättringsåtgärder lämnades har tre rekommendationer omhändertagits.

För en rekommendation pågår åtgärder (2025).

Granskning av förskola och pedagogisk omsorg

Den samlade bedömningen utifrån granskningens syfte är att kommunstyrelsens styrning av förskola och pedagogisk omsorg i allt väsentligt är ändamålsenlig.

Följande rekommendationer lämnades:

- Tillse att information om förskola och pedagogisk omsorg finns att tillgå, på kommunens hemsida, till vårdnadshavare med andra modersmål än svenska.
- Fortsätta att kontinuerligt följa upp det systematiska kvalitetsarbetet och vid behov besluta om åtgärder för förbättring.
- Följa upp resultatet av sektorns uppsökande verksamhet riktat mot vårdnadshavare vars barn inte är inskrivna i förskola.
- Se över möjligheten att öka antalet utbildade förskollärare inom pedagogisk omsorg.

Granskning av delårsbokslut 2025

En översiktlig granskning av delårsbokslutet per 31 augusti 2025 har genomförts och avrapporterats till kommunfullmäktige.

I avrapporteringen till kommunfullmäktige uppmärksammades att kommunen ännu inte följer lag om kommunal bokföring och redovisning, kap. 5 § 4, pensionsutbetalningar. Kommunen redovisar inte pensioner intjänade t o m 1997 som en ansvarsförbindelse, utan som en avsättning för pensioner i balansräkningen. Till följd av detta är resultatet för högt upptaget i delårsrapporten med 11 mnkr och bokförda avsättningar för högt upptagna med 615,8 mnkr.

Av delårsrapporten framgick beträffande verksamhetsmålen att majoriteten av dessa bedöms falla inom kategori 4 "delvis uppfyllt/svårbedömbart".

Vår samlade bedömning utifrån ovan nämnda förhållande innebar svårighet att bedöma om kommunen skulle komma att uppnå god ekonomisk hushållning vid årets slut.

Grundläggande granskning 2025

Syftet med granskningen har varit att bedöma om styrelse och nämnder har en tillräcklig struktur för styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten. Azets samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att verksamheten i kommunstyrelsen, utskotten, myndighetsnämnderna och kommunfullmäktigeberedningarna i allt väsentligt bedrivs med en ändamålsenlig styrning, uppföljning och intern kontroll.

Mot bakgrund av granskningen rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- Säkerställa att samtliga mål har tydliga indikatorer och mätbara kriterier för uppföljning
- Tydliggöra bedömningen av måluppfyllelse i relation till tidsperspektivet
- Överväga att utveckla arbetet med internkontroll genom att dels beakta fler risker av verksamhetsmässig karaktär, dels utveckla uppföljningen av internkontrollen i samband med delårsbokslut.

Bokslutsgranskning 2025

Granskningen har omfattat kommunens årsredovisning, resultat- och balansräkning, kassaflödesanalys samt noter.

Flera av resultatmålen är brett formulerade och i viss mån abstrakta, vilket försvårar möjligheten att bedöma måluppfyllelse på ett systematiskt och mätbart sätt. Bedömningarna av resultatmålen baseras exempelvis på indikatorer, aktiviteter, utveckling över tid och underliggande mål.

Vi noterar att olika resonemang används för att motivera bedömningarna, vilket skapar viss osäkerhet kring hur måluppfyllelsen har bedömts och hur underlaget har vägts samman. I vissa fall är målvärden uppnådda, i andra hänvisas till en positiv utveckling över tid, och ibland framhålls att målvärdena är högt satta och att verksamheten fortsatt ska ståva mot dem.

Detta gör det svårt att bedöma måluppfyllelsen på årsbasis enbart utifrån indikatorerna och bidrar till ett mer subjektivt inslag i bedömningarna. Det saknas även tydlig information om tidsramarna för respektive resultatmål, det vill säga vilken start- och slutpunkt som gäller.

Sammantaget bedöms att det är otydligt huruvida kommunen uppnår god ekonomisk hushållning ur ett verksamhetsmässigt perspektiv.

Vi bedömer att årsredovisningens resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys samt noter upprättats i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av kommunens finansiella ställning per den 31 december 2025 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året.

Förvaltningsberättelsen har upprättats i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning. Sammanställda räkenskaper har upprättats i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning.

Drifts- och investeringsredovisning har upprättats i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning.

Kungälv den 4 juni 2026
För kommunrevisionen

Göran Johansson
Ordförande

KOMMUNREVISIONEN

**KUNGÄLVS
KOMMUN**

**KUNGÄLV
KOMMUN**

För kännedom till:

Kommunstyrelsen
Kommunfullmäktige

Kungälv kommun

Granskningsrapport avseende bokslut och årsredovisning för 2025

De förtroendevalda revisorerna i Kungälv kommun har givit Azets Revision & Rådgivning AB (Azets) i uppdrag att genomföra granskning av bokslut och årsredovisning för 2025. Syftet med granskningen har varit att bedöma om kommunens årsredovisning har upprättats i enlighet med kommunallagen, lagen om kommunal bokföring och redovisning och god redovisningssed i kommuner och regioner. Syftet har också varit att bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål som kommunfullmäktige har beslutat, som är av betydelse för god ekonomisk hushållning.

I bifogad rapport lämnas redogörelse för utförd granskning och gjorda iakttagelser. Dessutom bifogas det sakkunniga biträdets (Azets) yttrande. Kommunrevisionen översänder här rapporten och yttrandet till kommunstyrelsen samt till kommunfullmäktige.

Flera av resultatmålen är brett formulerade och i viss mån abstrakta, vilket försvårar möjligheten att bedöma måluppfyllelse på ett systematiskt och mätbart sätt. Bedömningarna av resultatmålen baseras exempelvis på indikatorer, aktiviteter, utveckling över tid och underliggande mål.

Vi noterar att olika resonemang används för att motivera bedömningarna, vilket skapar viss osäkerhet kring hur måluppfyllelsen har bedömts och hur underlaget har vägts samman.

I vissa fall är målvärden uppnådda, i andra hänvisas till en positiv utveckling över tid, och ibland framhålls att målvärdena är högt satta och att verksamheten fortsatt ska stå mot dem. Detta gör det svårt att bedöma måluppfyllelsen på årsbasis enbart utifrån indikatorerna och bidrar till ett mer subjektivt inslag i bedömningarna.

Det saknas även tydlig information om tidsramarna för respektive resultatmål, det vill säga vilken start- och slutpunkt som gäller.

Sammantaget bedömer vi att det är otydligt huruvida kommunen uppnår god ekonomisk hushållning ur ett verksamhetsmässigt perspektiv.

Vi önskar, senast den 30 september 2026, kommunstyrelsens skriftliga kommentarer till Azets granskningsrapport och våra synpunkter enligt ovan.

Kungälv den 4 juni 2026
För kommunrevisionen*Göran Johansson*

Göran Johansson (4 juni 2026 15:12:04 GMT+2)

Göran Johansson
Ordförande**KOMMUNREVISIONEN****KUNGÄLV
KOMMUN**

ADRESS	Stadshuset · 442 81 Kungälv
TELEFON	0303-23 80 00 vx
FAX	0303-182 59
E-POST	kommun@kungalv.se
HEMSIDA	www.kungalv.se

**KUNGÄLV
KOMMUN**

Sid 1 (5)

Tjänsteutlåtande

Handläggarens namn
Ulrica Reuterberg

2026-08-13

Godkännande av planprogram för Aröd (Dnr KS2019/0414-135)

Sammanfattning

Syftet med planprogrammet är att samordna och avväga olika intressen samt göra ställningstaganden inför en fortsatt hållbar utveckling av Aröd. Den pågående utbyggnaden av kommunalt vatten och avlopp ökar möjligheterna till mer åretruntboende/permanentboende. För att få en helhetssyn på den framtida markanvändningen i området behöver ett planprogram tas fram innan nya detaljplaner kan upprättas.

År 2019 fick förvaltningen i uppdrag att ta fram ett planprogram för Aröd. Programarbetet startade samma år och var ute på samråd 2–30 mars 2021. Därefter har programmet omarbetats. Planprogrammet ställdes ut på nytt samråd 22 december 2025–30 januari 2026. Inkomna synpunkter är sammanställda i en samrådsredogörelse.

Aröd är en av ett flertal mindre kustorter som finns längs Kungälv kommunens kust där översiktsplanen 2010 anger utveckling på sikt men också betonar vikten av att beakta risker och konsekvenser av omvandling. För att bedöma lämpligheten krävs övergripande ställningstaganden i frågor som rör infrastruktur, geoteknik, klimatfrågor, naturvärden, friluftsliv och landskapsbild.

Programmet utgör underlag och en inriktning som kan ligga till grund för detaljplanläggning och hållbar utveckling av området. Programmet tar i första hand hänsyn till och redovisar nu gällande förutsättningar men har också ett strategiskt och långsiktigt perspektiv. Programmet är även underlag till pågående arbete med den nya översiktsplanen.

Detta planprogram avser att utreda möjligheterna för ökade byggrätter inom befintliga fastigheter i Aröd, vilket även kan skapa förutsättningar för enstaka tillägg av bostadstomter. Ambitionen är att detta sker utan att områdets karaktär eller rekreativa värden påverkas. Det är dock viktigt att understryka att inte alla fastigheter förväntas få möjlighet att utöka sina byggrätter. Programmet redovisar vilka områden som bedöms ha potential för omvandling, vilka begränsningar som finns och vilken hänsyn som behöver tas.

Aröd föreslås fortsatt bevaras som ett värdefullt rekreationsområde med närhet till hav, natur och lugn omgivning. Möjligheten till friluftsliv är en stor tillgång, både lokalt och för hela kommunen. Aröd är ett av de rofyllda områden i kommunen, vilket är en viktig kvalitet för människors välbefinnande och återhämtning.

Förvaltningens bedömning är att planprogrammet kan godkännas.

Juridisk bedömning

Planprogrammet bedrivs enligt plan- och bygglagen PBL (2010:900). Kommunen ska, enligt 5 kap.10 §, ange planens utgångspunkter och mål i ett särskilt program, om kommunen bedömer att det behövs för att underlätta detaljplanearbetet.

Förvaltningens bedömning

Bakgrund

Postadress: Kungälv kommun, 442 81 Kungälv. Besöksadress: Ytterbyvägen 2, 442 30 Kungälv.
Telefon: 0303–23 80 00. E-post: kommun@kungalv.se

www.kungalv.se

Aröd är ett så kallat omvandlingsområde, vilket innebär att området successivt förändras, exempelvis när fritidshus övergår till permanentboende. Kommunen har fått ett föreläggande från Länsstyrelsen att ordna kommunalt vatten och avlopp i området, enligt lagen om allmänna vattentjänster (2006:412).

År 2019 fick förvaltningen i uppdrag att ta fram ett planprogram för Aröd. Programarbetet startade samma år och var ute på samråd 2–30 mars 2021. Därefter har programmet omarbetats. Planprogrammet ställdes ut på nytt samråd 22 december 2025–30 januari 2026. Inkomna synpunkter är sammanställda i en samrådsredogörelse. Merparten av synpunkterna föreslås hanteras i kommande detaljplanläggning. Planprogrammet föreslås nu godkännas.

Syftet med planprogrammet är att samordna och avväga olika intressen samt göra ställningstaganden inför en fortsatt hållbar utveckling av Aröd. Den pågående utbyggnaden av kommunalt vatten och avlopp ökar möjligheterna till mer åretruntboende/permanentboende. För att få en helhetssyn på den framtida markanvändningen i området behöver ett planprogram tas fram innan nya detaljplaner kan upprättas.

Aröd är en av ett flertal mindre kustorter som finns längs Kungälvskommuns kust där översiktsplanen 2010 anger utveckling på sikt men också betonar vikten av att beakta risker och konsekvenser av omvandling. För att bedöma lämpligheten krävs övergripande ställningstaganden i frågor som rör infrastruktur, geoteknik, klimatfrågor, naturvärden, friluftsliv och landskapsbild.

Programmet utgör underlag och en inriktning som kan ligga till grund för detaljplanläggning och hållbar utveckling av området. Programmet tar i första hand hänsyn till och redovisar nu gällande förutsättningar men har också ett strategiskt och långsiktigt perspektiv. Programmet är även underlag till pågående arbete med den nya översiktsplanen.

Planprogrammet utgörs av halvön Aröd, som ligger i norra delen av Kungälvskommun, cirka 15 kilometer nordväst om Kungälvskommuns centrum och cirka 5 kilometer nordväst om serviceorten Kode. Området är cirka 4000 km² hektar stor. I norr gränsar Aröd till Stenungsunds kommun. I väst och nordväst möter halvön det öppna havet och i söder möter halvön Vallby kile.

I gällande översiktsplan (ÖP2010) har en tätortsavgränsning gjorts kring Aröd för att markera gräns mellan landsbygd och själva orten Aröd. Avgränsningen är gjord utifrån områdesbestämmelser för Arödshalvön.

Detta planprogram avser att utreda möjligheterna för ökade byggrätter inom befintliga fastigheter i Aröd, vilket även kan skapa förutsättningar för enstaka tillägg av bostadstomter. Ambitionen är att detta sker utan att områdets karaktär eller rekreativa värden påverkas. Det är dock viktigt att understryka att inte alla fastigheter förväntas få möjlighet att utöka sina byggrätter. Programmet redovisar vilka områden som bedöms ha potential för omvandling, vilka begränsningar som finns och vilken hänsyn som behöver tas.

Aröd föreslås fortsatt bevaras som ett värdefullt rekreationsområde med närhet till hav, natur och lugn omgivning. Möjligheten till friluftsliv är en stor tillgång, både lokalt och för hela kommunen. Aröd är ett av de rofyllda områdena i kommunen, vilket är en viktig kvalitet för människors välbefinnande och återhämtning.

I dagsläget finns inte möjlighet för några nya utbyggnadsområden, de främsta skälen till detta är påverkan av landskapsbild och rekreation, trafiksäkerheten och framkomligheten längs väg 624 samt det medföljande utökade behovet av kommunal service såsom barnomsorg, hemtjänst, skolskjuts mm. All kommunal service föreslås fortsatt vara lokaliserad till serviceorten Kode.

Bedömning

Förvaltningens bedömning är att planprogrammet kan godkännas.

Ärendenivåer – bedömning utifrån kommunfullmäktiges strategiska mål eller kommunstyrelsens resultatmål

Planprogrammet skapar möjligheter att nå kommunfullmäktiges och kommunstyrelsens mål om;

- *Att ge möjligheter till en aktiv fritid för alla åldrar.* I Aröd finns möjligheter till rikt friluftsliv och rekreationsmöjligheter i form av kust- och naturområde.
- *Planeringsberedskap skall finnas för bostäder, verksamhetsmark och handel.* Planprogrammet föreslår möjligheten att pröva att omvandla delar av detaljplaner och områdesbestämmelser, i syfte att möjliggöra utökade byggrätter och förbättrade förutsättningar för permanentboende.
- *En ökad samordning mellan infrastruktur och byggnation i hela kommunen.* Utbyggnaden av kommunalt vatten och avlopp pågår i Aröd.

Planprogrammet motsvarar inte fullt ut målsättningen om;

- *Minskade utsläpp i luft och vattendrag och minskat klimatavtryck och ökad kollektiv jobbpending.* Genom att kommunalt vatten och avlopp nu byggs ut, minskar utsläppen från de enskilda avloppen. Det kommer dock att vara svårt att uppnå ett större hållbart resande, då avståndet till frekvent kollektivtrafik är långt. Det långa avståndet till kommunal och kommersiell service innebär att bilanvändningen kommer att öka i takt med omvandlingen av området då fler bosätter sig där året runt.

Bedömning utifrån miljö, hållbarhet och mål i Agenda 2030

I arbetet med planprogrammet har förvaltningen beaktat de globala målen i "Agenda 2030". De globala delmål som främst berör Aröd och som även tas upp i Kungälv's verksamhetsplan 2025 är:

11. Hållbara städer och samhällen
13. Bekämpa klimatförändringarna
15. Ekosystem och biologisk mångfald

Bedömning utifrån politiska styrdokument

Nedan nämns de politiska styrdokument som bedöms ha störst inverkan på utvecklingen av Aröd. Innehållet i dem har beaktats vid framtagandet av programförslaget. Utöver dessa finns ytterligare ett antal styrdokument som berör samhällsplanering i allmänhet och som kommer att beaktas i fortsatt planering.

I arbetet med planprogrammet har Översiktsplan 2010, Mobilitetspolicy, Fördjupad strukturbild för kustzonen och Naturvårds- och friluftslivsplan legat till grund.

Bedömning utifrån ett medborgar- och brukarperspektiv

Vid omvandling i Aröd kan det innebära en befolkningsökning i kommunen med ökade skatteintäkter och samtidigt ett ökat behov av kommunal service, som skolskjuts, hemtjänst med mera. En ökad befolkning kan också ge ett ökat underlag till handel men även mer trafik.

Området ligger i anslutning till natur vilket möjliggör närhet till rekreation för de boende. Aröd är ett fritidshusområde under omvandling, men området utgör även en viktig besökspunkt för invånare och turister på grund av närhet till hav och natur.

Området ligger inte i närheten av förskola och skola. All kommunal service föreslås fortsatt vara lokaliserad till serviceorten Kode. Barnperspektivet kommer att beaktas vid detaljplaneringen för att uppnå en god, attraktiv och trygg boendemiljö.

Ett nytt regelverk för bygglov har införts och började gälla den 1 december 2025. Lagändringen innebär bland annat att fler åtgärder ska kunna utföras utan bygglov. Detta kan innebära möjligheter till större bostadsbyggnad och komplementbyggnad för boende i Aröd, utan att ny

detaljplan upprättas. Men det beror på förutsättningarna på platsen och vad fastigheten redan idag har uppfört. På boverkets hemsida finns mer information om lagändringen.

Bedömning utifrån ett medarbetarperspektiv

Vid arbete med kommande detaljplaner kommer det krävas resurser, arbetsinsatser och viktiga ställningstaganden från flera förvaltningar i kommunen och resurssättningen behöver göras på ett lämpligt sätt. Detta gäller från planeringsskede till genomförandeskede och sedan driftskede.

Förvaltningen har många pågående detaljplaner. Tidpunkt för start av nya detaljplaner behöver bedömas i förhållande till kommunens personella resurser samt kommunens övergripande projektplanering.

Ekonomisk bedömning

Planprogrammet har tagits fram inom ramen för sektorns driftsbudget.

För att en detaljplan i nästa skede ska vara motiverad bör det finnas en samhällsvinst. Ofta innebär det att värdeökningen som planen innebär överstiger kostnaderna för genomförandet, samhällsvinster kan även vara förbättring ur miljösynpunkt, sociala förbättringar eller liknande. I respektive efterföljande detaljplaneprocess behövs en detaljerad kostnads- och intäktsprognos genomföras.

Kommunen ansvarar för utbyggnad av kommunalt VA i området men ansvarar inte för vägar.

Genom programförslaget föreslås förbättringar av väg 624, såsom mötesplatser och breddning av kurvor, för att öka trafiksäkerheten. Trafikverket föreslås behålla ansvaret för vägen, men hur åtgärderna ska realiseras och finansieras kräver fortsatt utredning.

Utbyggnaden av kommunalt vatten och avlopp har inneburit och fortsatt innebär utbyggnads- och driftkostnader för kommunen. För enskilda fastighetsägare åläggs en anslutningsavgift.

Förslaget möjliggör en utveckling av planeringen mot fler bostäder för permanentboende. Fler permanentboende innebär ökade skatteintäkter till kommunen men även ökade kostnader för kommunal service i form av exempelvis hemtjänst och skolskjuts.

Kostnaderna för upprättande av detaljplan kan komma att regleras med planavgift i samband med att bygglov beviljas för de fastigheter som genom ny detaljplan får utökad högsta tillåten byggnadsarea. Ingen tidpunkt är i dagsläget fastställd för när detaljplanering kan komma att starta.

Förslag till beslut

Planprogram för Aröd i Kungälv kommun godkänns.

Övriga upplysningar

Detta beslut kan inte överklagas.

Åsa Berglie
Sektorchef
Samhällsbyggnad

Tomas Turnéus
Verksamhetschef
Planering och projekt

Pernilla Attnäs Björk
Enhetschef
Plan och Mex

Expedieras till: Ulrica Reuterberg, Planering, mark- och exploatering
Tanya Dam, Planering, mark- och exploatering

För kännedom till: Pernilla Attnäs Björk, Enhetschef Planering, mark-och exploatering
Tomas Turnéus, Verksamhetschef, Planering och projekt
Åsa Berglie, Sektorchef, Samhällsbyggnad
Sandra Vokstrup, Portföljledare, Samhällsbyggnad

**KUNGÄLV
KOMMUN**

Samrådsredogörelse nr 2
Ärende: KS2019/0414
2026-09-09

Samrådsredogörelse nr 2

Planprogram för Aröd
Kungälv kommun

Samrådsredogörelse nr 2
Kungälv kommun
Ärende: KS2019/0414

INNEHÅLL

INNEHÅLL	2
INLEDNING	3
SAMRÅDETS GENOMFÖRANDE	3
SAMMANFATTNING	3
INKOMNA SYNPUNKTER	5
STATLIGA MYNDIGHETER	5
STATLIGA BOLAG	13
REGIONALA ORGAN	14
KOMMUNALA NÄMNDER, BOLAG OCH FÖRVALTNINGAR	16
SAKÄGARE	18
ÖVRIGA INKOMNA SYNPUNKTER	44
FÖRÄNDRING AV PLANFÖRSLAGET	47
BILAGA 1. LÄNSSTYRELSENS SAMRÅDSYTTRANDE	48

INLEDNING

SAMRÅDETS GENOMFÖRANDE

Förslag till planprogram Aröd, var utställt på samråd nr 1 under perioden 2 mars 2021 till 30 mars 2021. Svar på de synpunkter som inkom då finns sammanställt i ” Samrådsredogörelse - Planprogram Aröd 2025-12-10”

Planprogrammet har efter det ställts ut på samråd nr 2 under perioden 22 december 2025 till 30 januari 2026.

Samrådshandlingar har sänts till berörda kommunala och statliga myndigheter och organ samt till berörda sakägare. Förslaget har även varit tillgängligt för påseende under samrådstiden hos Kundcenter i Stadshuset, på biblioteken i Kode och Mimers Hus samt på kommunens hemsida. Kungörelse om samråd har anslagits på kommunens officiella anslagstavla och annonserats i Kungälv-Posten. Ett möte öppet för allmänheten hölls 15 januari 2026.

SAMMANFATTNING

Under samrådet har synpunkter bl.a. inkommit som lyfter brister i vägnätets framkomlighet och standard samt behov av åtgärder, vilket är särskilt viktigt för räddningstjänst, polis och renhållningen. Kollektivtrafiken bedöms som begränsad och vägnätet anses inte ha kapacitet för ökad trafik. Utmaningen och ytterligare utredningar kring bl.a. naturvärden, geoteknik, skyfallsfrågor, dagvatten efterfrågas i framtida arbete. Åsikterna från sakägare är delade, där vissa vill se utveckling medan andra betonar vikten av bevarande av områdets karaktär.

Efter samrådet har följande förändring skett av planprogrammet. Kapitlet *Programförslag*, underrubriken *Blå zon* och *Rosa zon* har förtydligats efter inkomna synpunkter och *Strandskyddat område*, har uppdaterats med förtydliganden kring strandskyddet. Den sydöstra rosa zonen har utgått ur planprogrammet då ingen VA-utbyggnad planeras där.

Kartor har uppdaterats med information om klimatanpassning (100-årsregn) och förorenade områden. Några kapitel har förtydligats och kompletterats, bland annat kring strandskydd, riksintresse, vattenkvalitet (MKN) och förorenade områden.

YTTRANDE FRÅN	UTAN ERINRAN	MED ERINRAN	SYNPUNKT SOM EJ TILLGODOSETTS
1. Länsstyrelsen		X	
2. Lantmäteriet		X	
3. SGI		X	
4. Polismyndigheten		X	
5. Trafikverket		X	
6. Sjöfartsverket	X		
7. Skogsstyrelsen	X		
8. Teliasonera Skanova		X	
9. Svenska kraftnät	X		
10. Post Nord		X	
11. Bohus Räddningstjänstförbund		X	
12. Västtrafik		X	
13. Stenungsunds kommun		X	
14. Tjörns kommun	X		

Samrådsredogörelse nr 2
Kungälv kommun
Ärende: KS2019/0414

15. Miljö- och byggnadsnämnden		X	
16. Fastighetsägare 1		X	
17. Fastighetsägare 2		X	
18. Fastighetsägare 3		X	
19. Fastighetsägare 4		X	
20. Fastighetsägare 5		X	
21. Fastighetsägare 6		X	
22. Fastighetsägare 7		X	
23. Fastighetsägare 8		X	
24. Fastighetsägare 9		X	
25. Fastighetsägare 10		X	
26. Fastighetsägare 11		X	
27. Fastighetsägare 12		X	
28. Fastighetsägare 13		X	
29. Fastighetsägare 14		X	
30. Fastighetsägare 15		X	
31. Fastighetsägare 16		X	
32. Fastighetsägare 17		X	
33. Fastighetsägare 18		X	
34. Fastighetsägare 19		X	
35. Fastighetsägare 20		X	
36. Omställning Kungälv		X	
37. Naturskyddsföreningen		X	

INKOMNA SYNPUNKTER

Under samrådstiden har 37 skrivelser inkommit vilka redogörs och kommenteras nedan. Från statliga myndigheter och bolag, regionala organ samt kommunala nämnder, bolag och förvaltningar har 15 skrivelser inkommit. Från sakägare har 20 skrivelser inkommit. Från föreningar med mera har 2 skrivelser inkommit. Vissa skrivelser har sammanfattats medan andra återges i sin helhet, för att se samtliga yttranden i sin helhet hänvisar vi till kommunens ärendenummer KS2019/0414. Länsstyrelsens yttrande redovisas i sin helhet i *Bilaga 1*.

STATLIGA MYNDIGHETER

1. LÄNSSTYRELSEN (2026-02-13)

Länsstyrelsens samlade bedömning

Länsstyrelsen lämnar följande bedömning enligt 5 kap. 14 § plan- och bygglagen (PBL 2010:900). Länsstyrelsen har i ett tidigare samråd yttrat sig för förslaget till planprogram för Aröd, yttrande daterat 2021-03-31, (dnr: 7630–2021). Planförslaget medger inga större utbyggnadsområde utan inriktningen för planprogrammet är en varsam omvandling av Aröd genom utökade byggrätter och viss förtätning genom tillskapande av enstaka nya tomter. Planförslaget visar sammantaget på goda ansatser att säkerställa hållbar utveckling, med varsam anpassning till befintliga strukturer, terräng/siktlinjer, naturvärden och landskapsbild. Kommunen har på det stora hela gjort bra avvägningar utifrån de allmänna intressena som finns i området. Länsstyrelsens anser att nedanstående synpunkter gällande planförslaget behöver beaktas i kommande planprocesser.

Programmets syfte

Programmet utgör underlag och en inriktning som kan ligga till grund för detaljplanläggning och hållbar utveckling av området. Programmet tar i första hand hänsyn till och redovisar nu gällande förutsättningar men har också ett strategiskt och långsiktigt perspektiv. Programmet är även underlag till pågående arbete med den nya översiktsplanen med sikte på 2025.

Motiv för bedömningen

Prövningsgrunder redovisar Länsstyrelsens synpunkter vilka ska uppfyllas för att det antagna planförslaget inte ska riskera överprövning. Råd och synpunkter handlar om anvisningar för att planförslaget ska uppfylla lagstiftningens krav.

Prövningsgrunder enligt PBL 11 kap. 10 §

Enligt 11 kap. 10 § ska Länsstyrelsen överpröva kommunens antagandebeslut av en plan eller områdesbestämmelser om dessa kan antas strida mot någon av de fem prövningsgrunderna.

- Riksintresse
- Mellankommunala frågor och regionala förhållanden
- Miljökvalitetsnormer (MKN)
- Strandskydd
- Hälsa och säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion

För detta planprogram har Länsstyrelsen identifierat att nedanstående prövningsgrunder utifrån hälsa och säkerhet kan komma att bli aktuella i kommande detaljplaneskeden beroende på val av markanvändning och platsens förutsättningar.

Hälsa och säkerhet**Geoteknik**

Kommunen har tagit fram en övergripande geoteknisk- och bergteknisk utredning för programområdet vilket är positivt. Länsstyrelsens har tagit del av Statens geotekniska instituts (SGI) yttrande daterat 2026-01-27.

Då stabilitetsbedömningarna är översiktliga vill Länsstyrelsens uppmärksamma kommun på att det i kommande detaljplaner kan finnas behov av att göra kompletterande geotekniska utredningar beroende på den specifika platsen förutsättningar.

Översvämningsrisk, skyfall

Kommunen har tagit fram en skyfallskartering för området och en karta med flödesvägar visas i programförslaget. Kommunen behöver tydligare redovisa vilka konsekvenser som fås för planförslaget vid ett skyfall, minst ett klimatanpassat 100-årsregn. I bedömningen behöver hänsyn tas till bland annat ytavrinningsvägar, lågpunkter och instängda områden. Särskilt viktigt är det att ny bebyggelse inte tar skada vid ett skyfall eller försämrar situationen för omkringliggande områden. Eventuella skyddsåtgärder för planområdet behöver beskrivas och säkerställas. Framkomligheten till och från planområdet ska också beaktas.

Mer information finns i "Rekommendationer för hantering av översvämning till följd av skyfall" (Fakta 2018:5), utgiven av länsstyrelserna i Stockholm och Västra Götaland.

Råd enligt PBL och MB**Översvämningsrisk, stigande hav**

En kartering av framtida högvatten för olika tidsperspektiv har gjorts för programområdet. Karteringen visar att delar av de mest strandnära områdena i väster samt delar av en enskild tillfartsväg kan komma att påverkas vid framtida havsnivåhöjningar. Ingen ny bebyggelse föreslås i detta område. Kommunen har därmed beskrivit konsekvenserna samt hanterat riskerna på en tillräcklig nivå för detta programsamråd.

Trafikmiljö

Kommunen beskriver att för att skapa en tryggare och mer funktionell trafikmiljö föreslås enligt trafikutredningen att väg 624 förbättras genom utbyggnad av mötesplatser och att Trafikverket behåller ansvaret för vägen. För att omvandling ska kunna genomföras krävs att mötesplatser först byggs ut. Trafikverket har yttrat sig över förslaget, yttrande daterat 2026-01-19. Länsstyrelsens ser att kommunen och Trafikverket fortsatt behöver ha dialog kring väg 624.

Naturmiljö

Att möjliggöra omvandling till ökade byggrätter inom befintliga fastigheter och i vissa lägen eventuellt tillskapa tomter i direkt anslutning till exploaterade områden kan utredas i kommande planering. Som beskrivs i gestaltungsprinciperna är det viktigt att stor hänsyn generellt tas till landskapsbild och naturmiljö, att naturvärden beaktas vid lokalisering av nya tomter liksom att naturmark sparas i möjligaste mån. Den naturvärdesinventering som gjordes för programområdet år 2020 utgör en bra utgångspunkt men ytterligare inventeringar krävs vid kommande exploatering i naturmiljöer. De viktiga gröna korridorerna som beskrivs i programmet kan med fördel illustreras i plankartan med zonindelningen.

Kulturmiljö

Kulturmiljöprogrammet för Kungälv är i behov av uppdatering både med avseende på kulturhistorisk värdering och eventuella kompletteringar med ytterligare kulturmiljöer. I samband med kommunens undersökning av betydande miljöpåverkan bedömde kommunen att en studie av äldre kartmaterial skulle vara ett viktigt underlag i syfte att

bevara äldre strukturer och samband. Detta skulle kunna vara en del av ett kulturhistoriskt vägledande underlag för den fortsatta planprocessen.

Strandskydd

Länsstyrelsen noterar beskrivningen att kommunen kan besluta att strandskyddet fortsatt ska vara upphävt vid framtagande av ny detaljplan, om det avser samma område och samma användning som tidigare detaljplan. Detta gäller enligt 4 kap. 17a § plan- och bygglagen. Kommunen har denna möjlighet, men länsstyrelsen rekommenderar att strandskyddet får omfatta naturmiljöer som är tillgängliga för allmänheten och att det inte upphävs i framtida detaljplanering. Strandskyddet har ett mer långsiktigt och allemansrättsligt skydd än vad planbestämmelser i en detaljplan kan ge.

Enligt 4 kap. 17a § PBL krävs dock inte att kommunen tillämpar de särskilda skälen vid ett beslut om fortsatt upphävande så även om särskilda skäl saknas kan tillskapande av nya tomter enligt bestämmelsen därmed göras i områden med befintliga områdesbestämmelser eller detaljplaner. Länsstyrelsen vill dock betona att detta inte innebär att en sådan utveckling är lämplig i strandnära lägen, som kommunen själv beskriver utifrån ÖP och även utifrån de samlade allmänna intressena längs kusten.

Riksintresse högexploaterad kust

Beskrivningen av konsekvenser för riksintresset om omvandlingen till permanentbostäder ökar privatiseringen och minskar allmänhetens tillgång till området, bör utvecklas. Likaså bör en beskrivning göras av omvandlingens påverkan på landskapsbilden och hur gestaltungsprinciperna ska bidra till att riksintresset tillgodoses.

Programmet bör vägleda mer detaljerat kring hur riksintresset ska tillgodoses utifrån den utveckling som möjliggörs inom de olika zonerna. Rekommendationer av hur allmänheten ska få tillgång till zonerna där omvandling eller nya tomter möjliggörs skulle kunna utvecklas. Likaså vilka passager viktiga för allmänheten eller landskapsbilden som bör värnas mellan zonerna i kommande planering bör förtydligas.

Riksintresse friluftsliv och naturvård

För de fastigheter i grön, blå och rosa zon som ligger i riksintresseområdena och där omvandling möjliggörs så bör en beskrivning göras av påverkan på riksintressena utifrån detta.

Riksintresse kulturmiljövård

Delar av röd och blå zon ligger inom område som är riksintresse för kulturmiljö, Solberga-Ödsmål och som karaktäriseras av ett öppet och betat kulturlandskap med utskiftade kringbyggda gårdar från 1700–1900-talet. Området för röd zon bedöms som känsligt och i ÖP anges att kuststräckan ska vara oförändrad och att inga nya avstyckningar eller tomter ska tillskapas inom detta område, vilket också uttrycks i planprogrammet. Länsstyrelsen bedömer att planprogrammet följer de riktlinjer som anges i ÖP.

För den blåa zonen ligger ett av de föreslagna delområdena inom riksintresse för kulturmiljö. För den fortsatta planprocessen behöver de uttryck och värden för riksintresset förtydligas så att riksintressets värden tillgodoses i kommande planförslag.

Miljökvalitetsnormer för vatten

Det saknas en tydlig beskrivning av vattenförekomster inom programområdet/i närheten av programområdet tillsammans med bedömning av om de åtgärder som planeras kan påverka vattenförekomsternas möjlighet att nå miljökvalitetsnormerna.

Kommunen har påbörjat en bedömning men den får gärna kopplas tydligare till de specifika vattenförekomsterna och den problematik som finns för dem.

Kommunen har i underlaget inte tagit ställning kring hur det inom området är lämpligt att omhänderta dagvatten. Här kan kommunen till exempel utefter jordartsförhållanden lyfta lämpliga åtgärder inom olika områden eller lyfta åtgärder som inte bedöms lämpliga. Kommunen kan peka ut områden som är lämpliga för fördröjning eller avrinningsstråk. Det är dock förtydligat att kommunen har en dagvattenpolicy som ska följas vilket är bra. Frågan kommer att hanteras vidare i kommande detaljplaner men vägledning är lämpligt att lyfta i planprogrammet.

Buller

Länsstyrelsen anser att det behöver tydliggöras om den ökade trafiken kan medföra risk för att riktvärden för buller överskrids. Om sådan risk finns bör möjliga åtgärder, exempelvis bullerskydd eller trafikåtgärder, redovisas.

Markmiljö

Länsstyrelsen ser positivt på att en översiktlig markteknisk undersökning ska genomföras samt en fördjupad undersökning om föroreningar påträffas för att säkerställa nödvändiga åtgärder.

Synpunkter enligt annan lagstiftning

Fornlämningar och arkeologi

Kulturmiljövärden är en viktig parameter att ta hänsyn till i samhällsutvecklingen. Länsstyrelsens ser positivt på att varken nya tomter eller omvandling ska ske inom röd zon som innehåller känsliga fornlämningsmiljöer. Påverkan på forn- och kulturhistoriska lämningar beskrivs mycket översiktligt i planunderlaget men avses utredas närmare i framtida detaljplanering, vilket är bra. Planförslaget skulle dock med fördel redan i detta skede kunna innehålla tydligare principer och förhållningssätt gällande den framtida bebyggelseutvecklingen i området i relation till dess kulturmiljövärden.

Inom delar av grön, lila, rosa och blå zon finns kända fornlämningar och över lag risk för okända fornlämningar. Påverkan på fornlämningar bör utredas i tidigt detaljplanskede och/eller i samband med enskilda bygglovsprocesser.

Vattenverksamhet

Med hänsyn till områdets förutsättningar och lokalisering vill funktionen för vattenärenden informera om att vattenverksamheter enligt 11 kap. miljöbalken är tillstånd- eller anmälningspliktiga hos mark- och miljödomstolen eller länsstyrelsen. Undantag från tillstånd- och anmälningsplikt finns om det är uppenbart att varken allmänna eller enskilda intressen skadas genom vattenverksamhetens inverkan på vattenförhållandena. I det fall åtgärden bedöms vara tillståndspliktig ska samråd utföras i tidigt skede med Länsstyrelsens vattenavdelning.

Undersökning om betydande miljöpåverkan

Kommunen bedömer att förslaget inte innebär betydande påverkan på miljön. Länsstyrelsen delar kommunens bedömning.

KOMMENTAR

Geoteknik

Kommunen instämmer i Länsstyrelsens bedömning att det i kommande detaljplaner kan finnas behov av att göra kompletterande geotekniska utredningar beroende på den specifika platsen förutsättningar.

Översvämningsrisk, skyfall

Planprogrammet är kompletterat med en karta som visar klimatanpassat 100-årsregn. Utredningar behöver göras i samband med arbetet med kommande detaljplaner.

Råd enligt PBL och MB

Kommunen noterar Länsstyrelsens råd enligt Plan- och bygglagen och miljöbalken. Frågorna bedöms vara hanterade på en övergripande nivå i planprogrammet och kommer att fördjupas och beaktas i det fortsatta arbetet med kommande detaljplaner.

Kapitlet *programförslag* och underrubriken *strandskyddat område* har uppdaterats med förtydligande kring strandskyddet.

Under kapitlet *konsekvenser* har texten kompletterats med hur riksintresset ska tillgodoses samt mer information kring MKN vatten.

Synpunkterna avseende bland annat trafik, natur- och kulturmiljö, vattenverksamhet, buller samt markmiljö kommer att beaktas i detalj och tas med i det fortsatta arbetet med kommande detaljplaner.

2. LANTMÄTERIET (2026-01-29)

På flertalet ställen i texten hänvisas det till bestämmelser gällande antal tomter och tomtstorlekar osv. Lantmäteriet har förståelse att detta kan vara äldre bestämmelser som de facto är formulerade på detta sätt, men vill också påminna om att begreppet tomt numera enligt PBL är "ett område som inte är en allmän plats men som omfattar mark avsedd för en eller flera byggnader och mark.

Begreppet tomt har inte någon betydelse i äganderättsligt hänseende, medan däremot fastighet är ett fastighetsrättsligt begrepp. En fastighet kan ibland innehålla flera tomter och ibland kan en tomt kan vara uppdelad i flera fastigheter. Eftersom tomt inte är ett fastighetsrättsligt begrepp medför det att det i vissa situationer kan vara svårt att definiera vilken omfattning tomten har och var tomtgränsen går. Begreppet fastighet är därför ofta att föredra i planbestämmelser för nya detaljplaner.

KOMMENTAR

Informationen noteras.

3. STATENS GEOTEKNISKA INSTITUT (SGI) (2026-01-27)**Geoteknisk utredning**

I [1] sida 10 redovisas planprogrammets zonindelning och i [3] figur 5–1 redovisas områdesindelningen för den geotekniska utredningen. Vid jämförelse mellan dessa figurer framgår att merparten av zonerna i [1] ingår i den geotekniska utredningen fränsett två delområden i rosa zon i sydöst och det norra delområdet i röd zon. SGI vill därför upplysa om att den geotekniska utredningen inte täcker hela planprogramsområdet.

I [3] anges att planprogramsområdet utgörs av plana områden med lös lera alternativt kuperad fast mark. SGI vill upplysa om att det i Bohuslän kan finnas slänter mot berg som utgörs av lera och att det vanligen är viktigt att kartera gränsen mellan lös jord och fastmark i samband med att stabiliteten utreds för ett detaljplaneområde.

I [3] anges att kvicklera förekommer i flera delområden inom det aktuella planprogramsområdet. Förekomst av kvicklera innebär risk för att ett lokalt skred kan orsaka följdskred som kan sprida sig över större områden. I samband med en stabilitetsutredning av ett detaljplaneområde behöver det därför även klarläggas om otillfredsställande stabilitet utanför planområdet kan orsaka följdskred som kan medföra risk för människors hälsa och säkerhet inom planområdet. Detta för att

kunna bedöma om det krävs åtgärder utanför planområdet för att uppnå tillfredsställande säkerhet inom planområdet. Åtgärderna kan i så fall behöva vara utförda innan detaljplanen för det aktuella området antas.

Eventuell erosion behöver utredas och prognostiseras för en tidsperiod motsvarande den planerade bebyggelsens förväntade livslängd. Erosionens påverkan på stabilitetsförhållandena behöver därefter klarläggas.

Stabilitetsbedömningarna i [3] kan anses vara översiktliga. Om det efter en inledande bedömning inte klart och entydigt kan uteslutas stabilitetsrisker inom ett detaljplaneområde behöver en stabilitetsutredning genomföras i som lägst detaljerad utredningsnivå enligt kriterier i SGI Vägledning 8. Säkerhetsfaktorer behöver uppnå gränsvärden för *Nyexploatering-Planläggning* och vid förekomst av kvicklera behöver gränsvärden väljas i det övre spannet i det aktuella intervallet i tabell 5.1. Om en utredning visar på att det krävs åtgärder eller restriktioner för att uppnå tillfredsställande stabilitet ska dessa säkerställas med bestämmelser i plankartan.

SGI har publicerat en vägledning för kommunala planerare om hur geotekniska säkerhetsfrågor kan hanteras under detaljplaneprocessen.

<https://www.sgi.se/tjanster-och-verktyg/vagledning/geoteknisk-sakerhet>

Bergteknisk utredning

I PM Geoteknik/bergteknik [2] visualiseras potentiella riskområden med bergslänter med lutning större än 1:1, eller 45°. I sin vägledning anger SGI som riktlinje att bergslänter med en lutning brantare än 40° bör anses vara potentiella riskkällor vid inledande bedömning. SGI anser att underlaget med identifierade riskområden bör uppdateras för att även inkludera bergslänter med lutning mellan 40 och 45°.

I dessa utpekade riskområden bör risker kopplade till blockutfall och bergras utredas vidare i detaljplaneskedet. Bergtekniska utredningar ska utföras av bergtekniskt sakkunnig.

För övrigt bedöms berget inom området *"erhålla goda förutsättningar avseende blockutfall och ras"* [2]. SGI vill poängtera att bedömningen är översiktlig då fältkarteringen enbart utförts på ett antal utvalda hållar och håller med rekommendationen i [2] att *"nya utvärderingar rekommenderas att utföras i detaljplaneskedet av sakkunnig"*. Dessa behöver göras för befintliga förhållanden och med hänsyn till de förhållanden som planen medger. Lämpliga restriktioner eller åtgärder behöver rekommenderas utifrån de risker som identifieras. I SGI:s webbvägledning som nämnts ovan (Geoteknisk säkerhet i kommunal planering) finns ett avsnitt som ger vägledning avseende block- och bergstabilitet: *Utred block- och bergstabilitet*.

Bergtekniska utredningar ska utföras av bergtekniskt sakkunnig.

KOMMENTAR

Kommunen instämmer i bedömningen att kartläggningen av geoteknik inte innefattade hela området för planprogrammet. Avgränsningen av kartläggningen var gjord utifrån det område där det planeras för kommunalt vatten och avlopp.

Det rosa området i sydöst har utgått ur planprogrammet, se mer om det under rubriken *Förändring av planförslaget* i slutet av dokumentet.

Kommunen noterar SGI:s synpunkter avseende geotekniska förhållanden och stabilitetsfrågor. Planprogrammets geotekniska underlag är översiktligt och syftar till att ge en övergripande bild av områdets förutsättningar. Fördjupade geotekniska utredningar, inklusive bedömningar av kvicklera, stabilitet, erosion kommer att utföras i samband med framtagande av kommande detaljplaner.

Bergtekniska förhållanden och risker kopplade till blockutfall och bergras kommer vid behov att utredas vidare i kommande detaljplaneskeden och hanteras i enlighet med gällande vägledningar.

4. POLISMYNDIGHETEN (2026-01-19)

Lokalpolisområde Kungälv/Ale har inget att erinra gentemot den detaljplan som finns angående Detaljplanen för Aröd - Kungälv. Dock att bejaka är att kommunen måste beakta dem dåliga vägarna i området Aröd. Dålig sikt, smala vägar, väglutningar och smala väggrenar samt dålig trafiksäkerhet som medför låg framkomlighet för oskyddade trafikanter. Felparkerade fordon samt dåliga vägar riskerar i sin tur att hindra eller fördröja blåljuspersonalens framfart, vilket kan få konsekvenser för liv, hälsa och egendom. Detta är en oacceptabel risk som bör tillmätas stor vikt i kommunens bedömning och fortsatta planering. Det är därför av yttersta vikt att vägsituationen hanteras på ett sätt som säkerställer god framkomlighet, särskilt för räddningstjänst, ambulans och polis.

KOMMENTAR

Kommunen noterar synpunkterna och delar bedömningen att trafiksituationen i Aröd innebär utmaningar avseende trafiksäkerhet och framkomlighet, särskilt för oskyddade trafikanter och blåljusverksamhet. Ett PM Trafik för Aröd har tagits fram, där förslag till förbättringsåtgärder redovisas.

5. TRAFIKVERKET (2026-01-19)

Statlig infrastruktur

Ärendet berör väg 624 som i sin tur ansluter till väg 616, för vilka Trafikverket är väghållare. Väg 624 har en hastighetsbegränsning om 70 km/h utmed aktuellt område och en varierande årsmedeldygnstrafik (ÅDT) utmed sträckan, om ca 700-900 fordon/dygn (mätår 2024).

Väg 624 är kuperad och har en smal vägbredd, därtill är vägens ÅDT relativt hög i förhållande till vägens utformning. På vissa delar har vägen begränsad sikt, därtill färdas samtliga transportslag på vägen. Vägen är låg prioriterad hos Trafikverket och befintlig väg är den standard som Trafikverket erbjuder.

Tidigare samråd

Trafikverket har fört tidig dialog med kommunen om framtida utveckling av Aröd sedan 2019, Trafikverket yttrade sig även över tidigare planprogram som kommunen ställde ut på samråd under 2021 (se ärendenummer TRV 2021/20888).

Trafikverket rekommenderade då kommunen att komplettera planprogrammet med en övergripande trafikutredning som beskriver dagens situation samt tänkbara åtgärder för att höja trafiksäkerheten och framkomligheten på väg 624 för alla transportslag inklusive korsningen med väg 616. Trafikverket har nu granskat framtagna trafikutredning samt resterande planhandlingar och vill framföra nedan synpunkter och upplysningar.

Trafikverkets synpunkter

Kollektivtrafik och oskyddade trafikanter

I dagsläget finns inga gång- och cykelvägar i Aröd. Bilister och stora fordon förväntas samverka med cyklister och gående på gatorna. Kollektivtrafiksmöjligheter till området är begränsade de smala vägarna försvårar möten mellan bussar och andra fordon, vilket påverkar framkomligheten och trafiksäkerheten för oskyddade trafikanter. Generellt anser Trafikverket bebyggelse av nya permanentbostäder i perifera lägen bör undvikas, då det ofta saknas tillgång till god kollektivtrafik.

PM Trafikutredning

Trafikutredningen presenterar olika förslag på åtgärder utmed väg 624 som krävs för att framkomligheten och trafiksäkerheten utmed vägen inte ska försämrats vid en eventuell exploatering i området. Trafikverket noterar att trafikutredningen inte behandlar korsningen mellan väg 616/624 som Trafikverket rekommenderade kommunen att studera i tidigare samrådsyttrande under 2021. Trafikverket ser fortsatt behov av att trafikutredningen kompletteras med studier av korsningen.

För att skapa en tryggare och mer funktionell trafikmiljö föreslår kommunen att väg 624 ska förse med ett antal mötesplatser, breddning av kurvor på flera ställen utmed vägen samt att Trafikverket behåller väghållarskapet för vägen. Enligt trafikutredningen är detta den mest lönsamma lösningen för kommunen, under förutsättning att kommunen ges tillåtelse av Trafikverket att utföra föreslagna åtgärder samt att kommunen i så fall även skulle stå för resterande genomförandekostnader så som markinlösen med mera. Enligt trafikutredningen innebär förslaget ovan att endast omvandling av befintlig bebyggelse skulle vara möjligt samt att enstaka avstyckningar inom befintliga bebyggelseområden kan prövas.

Trafikutredningen presenterar även förslag utifrån ett scenario där kommunen tar över väghållarskapet för väg 624, där kommunen kan välja att antingen bygga ut föreslagna åtgärder utmed vägen alternativt bredda vägen till 6 meter för att bilar ska kunna mötas på ett trafiksäkert sätt. Förslaget innebär att omvandling av befintlig bebyggelse är möjlig, att enstaka avstyckningar kan göras samt att nya områden som i dagsläget är oexploaterade kan bli föremål för exploatering.

Föreslagna åtgärder på väg 624

Kommunen förordar det förstnämnda förslaget ovan där Trafikverk förblir väghållare för väg 624 men att kommunen utför och bekostar föreslagna åtgärder. Trafikverket har i tidigare dialog med kommunen förmedlat att åtgärder på statlig infrastruktur ska genomföras av Trafikverket och att Trafikverket inte tillåter kommunala eller andra aktörer att genomföra åtgärder inom statligt vägområde.

Trafikverket delar kommunens ståndpunkt att befintlig väg 624 inte är i stand att hantera ökade trafikmängder som en exploatering enligt planprogrammet kommer att generera. Trafikverket vill dock poängtera att föreslagna åtgärder utmed väg 624 inte kommer prioriteras i förhållande till andra mer prioriterade åtgärder som behöver genomföras inom regionen. Trafikverket vill även belysa tidsaspekten i förslaget, i nuläget är det svårt att uppskatta hur lång tid processen kan komma att ta, då föreslagna åtgärder sannolikt kräver framtagande av en vägplan, eller åtminstone ställningstagande (typfall 1).

Trafikverket har tidigare föreslagit att kommunen tar över väghållarskapet för väg 624, främst för att utbyggnaden av förslaget i sin helhet ska kunna bli möjlig samt för att genomföra de trafiksäkerhetshöjande åtgärder som krävs innan utveckling av området kan ske. Om kommunen väljer att ta över väghållarskapet skulle kommunen kunna genomföra åtgärder som krävs närmare i tid än vad Trafikverket skulle kunna erbjuda. Detta förslag innebär att kommunen även i framtiden kan genomföra andra åtgärder om behov skulle uppkomma allteftersom området utvecklas. Trafikverket anser således att ett förändrat väghållarskap är det mest fördelaktiga i förhållande till kommunens visioner för området.

Sammantagen bedömning

Trafikverket uppmanar till fortsatt dialog rörande väg 624 med kommunen i det fortsatta arbetet med planprogrammet.

KOMMENTAR

Synpunkten kring korsningen 616/624 noteras. Kommunen bedömer att kompletterande studier av korsningen mellan väg 616/624 inte är motiverade inom ramen för detta planprogram. En sådan utredning kan bli aktuell i samband med eventuella kommande detaljplaner.

Kommunen delar bedömningen att väg 624 behöver trafiksäkerhetshöjande åtgärder och ser behov av fortsatt dialog med Trafikverket kring vilka åtgärder som är nödvändiga och möjliga att genomföra på kort och lång sikt.

6. SJÖFARTSVERKET (2026-01-22)

Sjöfartsverket har inga synpunkter på förslaget.

KOMMENTAR

Informationen noteras.

7. SKOGSTYRELSEN (2026-01-26)

Skogsstyrelsen har inget att erinra mot att planprogrammet antas enligt presenterat underlag.

Planprogrammet berör områden med känslig natur och värdefulla områden för friluftsliv och rekreation i strandnära lägen. Utökade bygggrätter och utveckling av nödvändig infrastruktur kommer sannolikt att medföra en viss negativ påverkan på naturmiljön. De zoner som definierats för bedömning av lämplighet för utveckling utgör ett bra underlag för att uppnå målet med planprogrammet.

Skogsstyrelsen ser positivt på att man är restriktiv beträffande exploatering i kustnära områden och områden med höga naturvärden, samt att en hög prioritering ges till friluftsliv och rekreation.

Skogsstyrelsen bedömer att skogsbruk inom planområdet endast pågår i mindre omfattning och att skogsbruk därför påverkas i mycket liten omfattning.

Skogsstyrelsen ansvarar för frågor om skogsbruk och har till uppgift att verka för att landets skogar sköts på ett sådant sätt att de skogspolitiska målen nås. Skogsstyrelsen är tillsynsmyndighet enligt skogsvårdslagen och delar av miljöbalken gällande skogliga åtgärder på skogsmark, det vill säga mark som lyder under skogsvårdslagen. I uppgifterna ingår att medverka i frågor om samhällsplanering för en hållbar utveckling och hushållning med naturresurser.

KOMMENTAR

Informationen noteras.

STATLIGA BOLAG

8. TELIASONERA SKANOVA ACCESS AB (2025-12-22)

Skanova önskar i ett tidigt skede medverka i planarbetet, det vill säga när detaljplanarbete påbörjas, för att få med befintliga ledningar i planeringsunderlaget. På så sätt kan oförutsedda hinder i planeringen som berör Skanovas nät undvikas för att få en smidigare och snabbare planprocess.

KOMMENTAR

Informationen noteras.

9. SVENSKA KRAFTNÄT AB (2025-12-19)

Svenska kraftnät har tagit del av handlingarna för rubricerat ärende. Vi har i dagsläget inga anläggningar eller intressen som berörs i det aktuella området och har därför inga synpunkter på rubricerad remiss.

KOMMENTAR

Informationen noteras.

10. POST NORD AB (2026-01-02)

PostNord har i uppdrag att tillhandahålla den samhällsomfattande posttjänsten vilket bland annat innebär att det är PostNord som ska godkänna placeringen och standarden på postmottagningsfunktionen. I denna roll representerar PostNord samtliga postoperatörer som är verksamma i det aktuella området.

Post ska kunna delas ut miljövänligt, kostnadseffektivt och med hänsyn till arbetsmiljön för chaufförer och brevbärare. För att det ska kunna genomföras i praktiken behöver utdelningen standardiseras.

Vid nybyggnation av villor och radhus placeras postlådan i en lådsamling vid infarten till området. I flerfamiljshus ska man ta emot sin post i en fastighetsbox i anslutning till entrén. Färdvägen till postanordningen ska vara öppen och farbar året runt för valt fordon, samt ges möjlighet att vända.

Kontakta PostNord i god tid på utdelningsförbättringar@postnord.com för dialog gällande godkännande av postmottagning i samband med nybyggnation eller annan förändring gällande befintlig alt ny infrastruktur. En placering som inte är godkänd leder till att posten inte börjar delas ut till adressen.

KOMMENTAR

Informationen noteras.

REGIONALA ORGAN

11. BOHUS RÄDDNINGSTJÄNSTFÖRBUND (2026-01-23)

Enligt räddningstjänstens Yttrande – Planprogram (dnr: 2025-000229), daterat 2025-06-05, framgick räddningstjänstens synpunkter, enligt nedan;

1. Idag utgörs brandvattenförsörjningen av alternativsystem, räddningstjänstens tankbilar. Till följd av att ingen exploatering av området kommer att göras och byggnaderna kommer att utgöras av enfamiljshus och fritidshus medför detta att brandvattenförsörjning via alternativsystem fortsatt accepteras. Med hänsyn till att byggnadsareorna förväntas öka samt mer åretruntboende bedömer dock räddningstjänsten att man bör möjliggöra fyllning av tankbilar i anslutning till området då räddningstjänsten idag behöver hämta vatten i centrala Kode. Räddningstjänsten ser gärna att detta möjliggörs genom fyllning vid vattenkiosk.

2. Vägen ut till området är smal vilket innebär att det påverkar räddningstjänstens tillgänglighet till området negativt. Om fler åretruntboenden tillåts i området kan man anta att trafiken till och från området kommer att öka, även en ökning av lastbilstrafik. Det finns även ett begränsat antal mötesplatser längs med vägen vilket innebär att räddningstjänstens insatstid kan fördröjas om vägen inte breddas eller fler mötesplatser möjliggörs.

Vidare är även vägarna som leder till byggnaderna inom området smala och begränsade, därutöver finns det ett flertal backar till byggnaderna med kraftig lutning. För att säkerställa räddningstjänstens tillgänglighet ska backarnas lutning vara högst

8 %. Avstånd mellan byggnadens angreppspunkt (utgörs vanligtvis av byggnadens entré) och räddningstjänstens uppställningsplats bör vara högst 50 meter.

3. I de delar av området Aröd där ras- och skredrisken är stor och där räddningstjänsten ej kan köra med tunga fordon anser räddningstjänsten att utökning av byggnadsarea ej ska möjliggöras om åtgärder inte vidtas så att räddningstjänstens tillgänglighet till byggnaderna kan säkerställas.

Beaktade punkter

Aröd är ett område beläget väster om Kode i Kungälv kommun och räddningstjänstens insats förväntas inom 20 minuter eller längre. Området har främst utgjort ett fritidshusområde. Räddningstjänsten har på tidigare inkomna planärenden förordat att planer som rör exploatering av områden väster om järnvägen inom Kode bör avslås med anledning av att räddningstjänstens in- och utryckning ej kan säkerställas till följd av att det saknas en planfri järnvägs korsning.

Brandstationen i Kode bemannas av deltidsbrandmän med beredskap i hemmet och som har en annan huvudarbetsgivare än räddningstjänsten. Majoriteten av brandmännen bor och arbetar på den västra sidan av järnvägen och brandstationen är belägen på den östra sidan av järnvägen. Detta innebär att brandmän på väg till brandstationen kan bli stående på den västra sidan av järnvägen i väntan på att tåg ska passera likväl som att brandbilar på väg på larm på den västra sidan av järnvägen kan bli stående på den östra sidan tills ett tåg har passerat. Detta medför att räddningstjänstens insatstid fördröjs.

Räddningstjänstens yttrande avseende planprogram Aröd

Räddningstjänstens bedömning är att tidigare angivna synpunkter från räddningstjänsten har beaktats i samrådshandlingen.

Dock är det på sidan 44 i samrådshandlingen under avsnitt vatten, avlopp och dagvatten angivet att räddningstjänsten önskar en vattenkiosk för att möjliggöra fyllning av tankbil. Räddningstjänstens bedömning är att antalet vattenkiosker ej ska anges i handlingen utan att antalet ska utredas vidare med hänsyn till räddningstjänstens tillgänglighet i området för att möjliggöra brandvattenförsörjning. Vattenkioskerna ska placeras på strategiskt valda platser utifrån de geografiska förutsättningarna och möjliggöra fyllning av tankbilar på fler än en plats i området.

Fortsatt deltagande

Räddningstjänsten önskar att få delta och yttra sig i fortsatta delar av ärendet och i framtida bygg- och lovprocesser.

KOMMENTAR

Informationen noteras. Planprogrammet uppdateras gällande information om vattenkiosker samt information kring planskild korsning i Kode.

12.VÄSTTRAFIK (2026-01-15)

Västtrafik har tagit del av samrådshandlingen för planprogrammet för Aröd och lämnar följande synpunkter avseende kollektivtrafikens förutsättningar.

Området trafikeras i dagsläget av busslinje 309, som erbjuder resor till och från Aröd med låg turtäthet, cirka varannan timme under morgon till kväll. Den begränsade turtätheten speglar områdets glesa bebyggelsestruktur. Västtrafik bedömer att exploatering längs befintliga kollektivtrafikstråk kan bidra till ett mer hållbart resande. Om ny bebyggelse tillkommer längs Norra Arödsvägen kan den nuvarande trafikeringen behöva ses över. En sådan utveckling förutsätter förbättrad framkomlighet på vägen samt ett tydliggörande och eventuellt anpassning av hållplatslägen som i dagsläget endast trafikeras av skolskjuts.

Vidare noterar Västtrafik att smala vägar och avsaknad av mötesmöjligheter försvårar framkomligheten för såväl linjetrafik som skolskjuts, vilket riskerar att påverka punktlighet och driftsäkerhet negativt.

KOMMENTAR

Informationen noteras.

KOMMUNALA NÄMNDER, BOLAG OCH FÖRVALTNINGAR

13. STENUNGSUNDS KOMMUN (2026-03-23)

Stenungsunds kommun har tagit del av Planprogram för Aröd, samrådshandling 2025-12-10. Stenungsunds kommun har i ett tidigare samråd framfört synpunkter i yttrande daterat 2021-03-30. Tidigare lämnade synpunkter har bemötts i samrådsredogörelsen samt beaktats i det nya förslaget på planprogram.

Kommunen ser fortsatt utmaningar med eventuell utveckling inom området Anneberg samt Norra Aröd på grund av brister i vägnätet. Kommunen anser att det är nödvändigt med överenskommelser med berörda intressenter kring vägnät och trafiklösningar innan dessa områden exploateras ytterligare. Stenungsunds kommun har inga ytterligare synpunkter kring programförslaget.

KOMMENTAR

Informationen noteras.

14. TJÖRNS KOMMUN (2026-03-10)

Kommunstyrelseförvaltningen har granskat programförslaget och bedömer att det inte påverkar Tjörns kommun på något sätt som väcker erinran.

KOMMENTAR

Informationen noteras.

15. MILJÖ- OCH BYGGNADSNÄMNDEN (2026-02-20)

Miljöenheten

Miljöenheten har granskat planprogrammet och anser att planprogrammet behöver kompletteras gällande dagvattenhantering, skyfall, markföroreningar och buller för att leva upp till 2 kap 6§ miljöbalken.

Dagvatten, spillvatten och skyfall

Miljöenheten står fast vid tidigare yttrande gällande dagvatten, spillvatten och skyfall. Planenheten har kommenterat i samrådsredogörelsen att "Gällande dagvatten så kommer utredningar att ske i kommande detaljplaner. Bedömningen är att en övergripande dagvattenhantering inte kommer att utföras i Planprogrammet". Miljöenheten anser fortsatt att en övergripande dagvatten- och skyfallsutredning bör genomföras i anslutning till planprogrammet.

Planenheten skriver själva att "Ett planprogram omfattar ofta ett större område och tas fram för att skapa ett gemensamt underlag för framtida överväganden". På kommunens hemsida om planprogram står att läsa: "Planprogram görs ofta över ett större område för att utreda särskilt viktiga eller komplexa frågor i ett större perspektiv". Dagvatten- och skyfallsfrågan är komplex. Miljöenheten anser att genom att genomföra utredningar över ett större område underlättar detta för kommande detaljplaner.

Utredning i planprogramskedet är ett bra tillfälle att göra en övergripande dagvatten- och skyfallsutredning för att se hur de olika områdena påverkar och påverkas utav

varandra. Här har kommunen chansen att sätta en bra grundstruktur för hela området, även om dagvattnet sedan kan specificeras utifrån detaljplan.

Angående miljö kvalitetsnormer (MKN) står i planprogrammet att "Det är av stor vikt att planområdet utformas så att det kan omhänderta dagvatten, för att säkerställa att omvandling och eventuell framtida bebyggelse inte medför negativ påverkan på omkringliggande områden" Miljöenheten anser att det inte är nog att enbart förebygga negativ påverkan utan att planen även bör utformas för att påverkan ska ske i en positiv riktning.

Förorenade områden

Miljöenheten konstaterar att planprogrammet omfattar de nuvarande bebyggda områdena som klassats utifrån förutsättningar för förtätning/omvandling. Av programmet framgår att kommunen strävar efter att bevara den landsbygdskaraktär som finns i Aröd och har därför inte tagit med övriga områden (natur, vatten med mera) i planförslaget. I planprogrammet omnämns kort i stycket Markföroreningar (sid 36) att det finns tre utpekade potentiellt förorenade områden men dessa beskrivs inte närmare. Miljöenheten bedömer att stycket bör få en annan rubrik, Förorenade områden, och att texten bör kompletteras med att de utpekade potentiellt förorenade områdena ligger i anslutning till områden med bebyggelse. Här finns det utöver risk för föroreningar i sediment i anslutning till brygganläggningarna även risk för föroreningar i närliggande markområden.

Stycket om markföroreningar bör kompletteras med de utpekade EBH-punkterna i en karta.

Under avsnittet Tekniska frågor, sid 44, finns ett stycke med rubriken Markmiljö. Eftersom föroreningar kan påträffas i fler medier än i mark så bör även denna rubrik ändras till Förorenade områden. Miljöenheten föreslår att detta textstycke ändras till följande lydelse: "Om markföroreningar påträffas ska miljötekniska markundersökningar genomföras. Ansvaret för undersöknings- och efterbehandlingsåtgärder regleras i miljöbalken och behöver utredas i varje enskilt fall. Generellt är verksamhetsutövaren ansvarig i första hand och fastighetsägaren i andra hand. I vissa fall kan förutsättningarna vara sådana att föroreningar från ett område kan spridas med till exempel grundvattnet till intilliggande område. I sådana fall är det viktigt att områdena efterbehandlas i "rätt ordning" så att återkontaminering undviks. Tillsynsmyndighet i markföroreningsfrågor är miljö- och byggnadsnämnden i Kungälv kommun. Skyldighet finns att redovisa uppgifter om påträffad förorening för tillsynsmyndigheten, som sedan fattar beslut enligt miljöbalken om behov av ytterligare undersökningar, efterbehandlingsåtgärder m.m."

Buller

Det är i dagsläget oklart hur bullret från väg 624 påverkar de närliggande fastigheterna. Miljöenheten anser att bullersituationen längs vägen bör utredas, då trafikbelastningen bedöms öka och därmed högre bullernivåer. Utredningen bör även inkludera ett framtidsscenario med förväntad trafikökning. De åtgärder som planeras för att öka trafiksäkerheten kan dessutom leda till en höjning av 85-percentilen för hastigheten. Detta behöver därför beaktas i framtidsscenariot.

Bygglovenheten

Bygglovenheten har granskat planprogrammet. Bygglovenheten anser inte att det finns några oklarheter eller formuleringar som skulle kunna betyda uppenbara svårigheter att tolka planprogrammet i samband med bygglovsprövning enligt Plan och bygglag, PBL.

Från och med den 1 december 2025 ändrades Plan - och Bygglagen, då det bland annat infördes utökade lovbeFriade åtgärder vilket behöver beaktas vid kommande arbete med Planprogrammet. En av åtgärderna anger att man får bygga 65 kvm

bygglovsbefriade komplementbyggnader utom plan, där största komplementbyggnaden max får vara 50 kvm. Bygglovenhetens bedömning är att bebyggelsen med enbart gällande områdesbestämmelser kommer att kunna utökas nu när ändringar av Plan – och Bygglagen har trätt i kraft då områdesbestämmelser prövas som om det är utom plan. Ett framtidsscenario där en tomt klyvs i två kan i praktiken innebära att det uppförs ett tvåbostadshus på vardera tomt med tillhörande komplementbostadshus. Detta scenario resulterar i fler boende i området och kommer kunna ge konsekvenser på vägnät, VA och kommunal service.

I övrigt anser Bygglovenheten att Planprogrammet är tydligt, enkelt att följa och väl genomarbetat.

KOMMENTAR

Miljöenheten

Synpunkterna noteras. Kommunen delar uppfattningen att dagvatten- och skyfallsfrågor är komplexa och viktiga att hantera i den fortsatta planeringen. Inom ramen för detta planprogram bedöms det dock inte möjligt eller ändamålsenligt att genomföra en övergripande dagvatten- och skyfallsutredning. Sådana utredningar, tillsammans med bullerutredning avses i stället att genomföras i samband med eventuellt kommande detaljplaner. Förtydligande kring miljökvalitetsnormer har skett.

Avsnitten kring förorenade områden i kapitlen *planeringsförutsättningar* samt *genomförande* har uppdaterats med information samt karta.

Bygglovenheten

Informationen noteras. Som information till fastighetsägare är det lämpligt att vid bygglovsbefriade åtgärder ändå ta kontakt med Bygglovenheten för att få mer information om platsen och om något tillstånd krävs så som en anmälan.

SAKÄGARE

16.FASTIGHETSÄGARE 1 (2025-12-25)

Inledning

Vi är ägare till fastigheten XXX, som i planprogrammet är belägen inom den blå zonen. Vi vill härmed lämna våra synpunkter på planprogrammet och samtidigt bidra konstruktivt till kommunens fortsatta arbete med att skapa långsiktigt hållbara förutsättningar för utvecklingen av Aröd.

Vi uppfattar planprogrammet som genomarbetat och uppskattar kommunens ambition att väga samman frågor om tillgänglighet, geoteknik, naturvärden och landskapsbild innan nya detaljplaner tas fram.

Övergripande hållning

För vår fastighet är det viktigaste att framtida detaljpaneläggning möjliggör:

- Utökad byggrätt jämfört med dagens mycket begränsade omfattning (75+15 kvm), som är anpassad för enklare fritidsbebyggelse.
- Möjlighet till bostadsbebyggelse i mer än en våning, där volym byggs på höjden snarare än genom stor markutbredning.
- Möjlighet till komplementbyggnader, inklusive attefallsbyggnad, med flexibilitet för gästboende, generationsboende eller uthyrning.

Vi ser detta som fullt förenligt med planprogrammets inriktning mot omvandling och varsam utveckling snarare än ny exploatering.

Byggrätt och volym

Vår bedömning är att större byggrätt på en enskild fastighet är en mindre ingripande åtgärd än att möjliggöra fler bostadsfastigheter genom avstyckning.

Fastigheten XXX är relativt stor (nästan XXX kvm) och belägen längst ut i området, med begränsad påverkan på angränsande fastigheter. En utökad byggrätt – även i två plan – kan här prövas utan att:

- skymma andra fastigheter,
- påverka landskapsbilden negativt,
- eller medföra större intrång i naturmark.

Vi vill särskilt lyfta att en vertikal utbyggnad ofta innebär mindre markpåverkan än bred, låg bebyggelse, vilket ligger i linje med varsam markanvändning.

Användning, uthyrning och hushåll

Vi ser positivt på att planprogrammet tydliggör behovet av att begränsa ny bostadsbildning och ökad trafikbelastning i området. Samtidigt menar vi att:

- En fastighet med huvudbyggnad och komplementbostad är mindre belastande än två självständiga bostadsfastigheter.
- Möjlighet till tillfällig eller mer långsiktig uthyrning av en attefallsbyggnad bör kunna rymmas inom ramen för en bostadsfastighet, utan att detta i sig betraktas som ny exploatering.

Vi anser därför att kommunen bör se uthyrning på samma fastighet som ett mer varsamt alternativ än avstyckning, ur såväl trafik-, VA- som landskaps- och planeringsperspektiv.

Avstyckning som sista alternativ

Vår tydliga utgångspunkt är att behålla fastigheten som en sammanhållen tomt. Möjlighet till avstyckning kan dock ses som ett sekundärt och långsiktigt alternativ, endast om framtida detaljplanering inte medger tillräcklig byggrätt för en ändamålsenlig bostad.

Vi ser därför gärna att planprogrammet och efterföljande detaljplaner:

- i första hand prioriterar större byggrätter inom befintliga fastigheter,
- och endast i undantagsfall prövar enstaka avstyckningar där förutsättningarna är särskilt goda.

Avslutning

Sammanfattningsvis vill vi understryka att vi:

- stödjer planprogrammets inriktning mot varsam omvandling,
- ser större byggrätt på en fastighet som den mest hållbara lösningen,
- och är positiva till att frågor om trafik, geoteknik och landskapsbild hanteras samlat i framtida detaljplanering.

Vi hoppas att dessa synpunkter kan bidra till en fortsatt konstruktiv dialog och till ett planeringsunderlag som ger rimliga och långsiktigt hållbara förutsättningar även för fastigheter inom blå zon.

KOMMENTAR

Informationen noteras.

Eventuella ställningstaganden kring byggrätternas omfattning och tillåtna byggnadshöjder kan komma att prövas i samband med framtida detaljplanering, med utgångspunkt i platsens förutsättningar och planprogrammets övergripande inriktning.

Gällande frågor om vad som är möjligt att uppföra enligt nuvarande regelverk, både bygglovspliktiga och bygglovsbefriade åtgärder, hänvisas till kommunens bygglovsavdelning.

Frågor som rör fastighetsbildning, såsom avstyckning, hanteras inom lantmäteriförrättning och prövas utifrån gällande detaljplan, fastighetsbildningslagstiftning samt övriga tillämpliga regler.

17.FASTIGHETSÄGARE 2 (2026-01-01)

Hej! Lite information.

På sidan 12 visas en bild "Karta : Blå zon - centralt läge i Aröd som ligger på en höjd" Observera att "vägen" som går mellan XXX och XXX är en "väg" som byggdes av Markbygg då man gjorde den kommunala VA anläggningen. Man byggde den för att kunna komma snabbare fram med bygget. Man tog bara bort träden och la dit markduk och fyllde upp med typ 0-90, 0,32 dvs inget riktigt vägbygge. Vägen är nu avstängd med två stenar och det är på väg att växa igen. Problemet är att Lantmäteriets kartjänst uppfinner lite vägar här och där även då det inte överensstämmer med verkligheten.

KOMMENTAR

Informationen noteras om att den nu är avstängd, kartan illustrerar endast lutningar i området.

18.FASTIGHETSÄGARE 3 (2026-01-04)

Jag har tagit del av det reviderade planförslaget och mina synpunkter rör den ökande trafikmängden som nuvarande och kommande utbyggnad för med sig.

Redan idag så har min stödmur som gränsar mot väg 624 delvis fallit isär och riskerar att glida ut i vägen. Muren är byggd av min morfar på 1960-talet då trafiken inte var i närheten så frekvent som idag varken i tyngd eller kvantitet.

I samband med sprängning för nytt vatten och avlopp som kommunen utförde skadades muren allvarligt med stenar som föll ut på väg 624 (Bild 1 och Bild 2). Den skada som då skedde lagades men har inneburit sämre hållfasthet för muren i sin helhet.

För att en ökad ÅDT ska vara acceptabel så måste muren ersättas med en ny och bättre stödmur avsedd för dagens och framtidens trafiksituation och inte för den som rådde då muren byggdes. Tung trafik i samband med VA-utbyggnad förstör min mur bit för bit (Bild 3-Bild 6). Tydliga sprickor i slitlagret vittnar om att vägen tar skada av den tunga trafiken och så även muren. Utformningen bör diskuteras med mig som fastighetsägare.

När det kommer till byggnation av mötesplatser så är en mötesplats föreslagen nedanför min ladugård (Bild 7) som ligger utmed väg 624. Det är idag en naturlig mötesplats där trafiken kryper närmre och närmre min ladugård. Här behöver kommunen utreda vibrationer under förslagsvis en månad för att försäkra sig om att trafiken, tung som lättare inte skadar min ladugård. Förslagsvis kanske en stödmur eller annan anläggning som hindrar vibrationer att nå ladugården uppföras. Utrymmet efter att en mötesplats eventuellt uppförts får inte bli så litet för mig som fastighetsägare att jag inte kan sköta underhållet på ladugården. Byggnadsställning och utrymme för en sådan måste finnas.

En lösning för att skydda en av få kvarvarande ladugårdar i Aröd som är i bra skick är nödvändig. En ytterligare mötesplats där det tidigare låg en provisorisk kan accepteras om dränering från betesmarken löses och att "sumpmark" ej uppstår.

Tre mötesplatser på XXX är för många.

Bilder finns i yttrandet. För att se yttrandet i sin helhet hänvisar vi till kommunens ärendenummer KS2019/0414.

KOMMENTAR

Synpunkterna noteras och kommer att beaktas i det fortsatta arbetet. Vid ett eventuellt framtida planarbete kommer dialog att föras med berörda fastighetsägare.

Trafikutredningen utgör ett tidigt förslag till åtgärder och behöver utredas vidare i senare skeden, exempelvis vid framtagande av eventuellt nya detaljplaner.

19.FASTIGHETSÄGARE 4 (2026-01-11 SAMT 2026-01-14)

Fastighetsägare 4 har skickat in två yttranden, som både redovisas nedan.

Jag är fastighetsägare inom planområdet för Aröd och lämnar härmed formella synpunkter på planprogrammet, med yrkande om att min fastighet ska klassificeras i grön zon, i likhet med andra jämförbara fastigheter i området som har Arendalsvägen som infart. Min fastighet berörs inte av samma förutsättningar som de fastigheter som kör in via Södra Arödsvägen och som i planprogrammet givits en mer restriktiv zonklassning.

Kommunen anger geoteknik, rasrisk, vägframkomlighet, landskapsbild, klimat och friluftsliv som skäl för att placera min fastighet i röd zon. Jag anser att dessa skäl inte är tillämpliga på min fastighet och att det saknas saklig grund för att behandla den annorlunda än fastigheter som placerats i grön zon.

Likabehandling och saklighet enligt PBL

Enligt 2 kap. 2 § plan- och bygglagen (2010:900), PBL, ska planläggning ske med saklighet och objektivitet. Fastigheter med likartade förutsättningar ska behandlas lika. Min fastighet har motsvarande, eller bättre, förutsättningar än andra fastigheter i området som klassificerats i grön zon, bland annat genom sitt höga markläge över havet och avsaknaden av dokumenterade geotekniska eller klimatrelaterade risker. Planprogrammet redovisar inte några fastighetsspecifika omständigheter som motiverar en mer restriktiv zonklassning för just min fastighet.

Markens lämplighet och geotekniska förhållanden

Enligt 2 kap. 5 § PBL ska mark som tas i anspråk vara lämplig för ändamålet med hänsyn till bland annat geotekniska förhållanden. Min fastighet är belägen på högt markläge och omfattas inte av kända ras- eller skredrisker. Av planprogrammet framgår inte att några platsbundna geotekniska utredningar visar att marken är mindre lämplig än mark som redan klassats i grön zon.

Klimat och översvämningsrisk

Klimatanpassning enligt PBL och miljöbalken ska grundas på faktiska risker såsom översvämnning eller erosion. Min fastighet ligger högt över havsnivån och omfattas inte av översvämningsrisk. Att trots detta tillämpa röd zon framstår som oproportionerligt, särskilt när andra fastigheter med motsvarande eller sämre klimatanpassade förutsättningar placerats i grön zon.

Landskapsbild och friluftsliv

Hänsyn till landskapsbild och friluftsliv är allmänna intressen enligt PBL och miljöbalken, men dessa måste konkretiseras och vägas mot enskilda intressen. Planprogrammet redovisar inte hur min fastighet i sig skulle påverka landskapsbild eller friluftsliv på ett sätt som skiljer sig från fastigheter i grön zon. Generella

resonemang kan inte motivera en mer ingripande zonklassning för en enskild fastighet.

Rättslig konsekvens vid bristande likabehandling

Jag vill särskilt framhålla att en zonindelning som innebär att fastigheter med jämförbara förutsättningar ges olika klassificering, utan tydliga och fastighetsspecifika skäl, riskerar att strida mot kraven på saklighet och likabehandling enligt PBL. En sådan brist kan vid en överprövning medföra att planbeslutet helt eller delvis upphävs. Det ligger därför i kommunens intresse att säkerställa att zon-klassningen vilar på objektivt redovisade och väl underbyggda grunder.

Proportionalitet och egendomsskydd

Enligt 2 kap. 3 § PBL samt 2 kap. 15 § regeringsformen får inskränkningar i användningen av mark inte gå längre än vad som är nödvändigt. Att placera min fastighet i röd zon, trots att jämförbara fastigheter placerats i grön zon, innebär en oproportionerlig inskränkning i förhållande till de allmänna intressen som åberopas.

Yrkande

Mot bakgrund av ovanstående yrkar jag att kommunen:

- klassificerar min fastighet i grön zon, i likhet med andra jämförbara fastigheter i området, eller
- alternativt redovisar tydliga, fastighetsspecifika skäl och utredningar som objektivt motiverar avvikelse från grön zon.

Jag förutsätter att mina synpunkter beaktas och redovisas i samrådsredogörelsen.

Bilaga X – Juridisk analys av röd zon

Planprogram för Aröd, Kungälv kommun

1. Syfte och avgränsning

Denna bilaga syftar till att klargöra den juridiska betydelsen och begränsade rättsverkan av den så kallade röda zonen i planprogram för Aröd, samt att tydliggöra vilka krav som gäller vid framtida beslut där zonklassificeringen kan komma att åberopas som skäl för avslag eller begränsning av planläggning. Bilagan avser uteslutande mark som i planprogrammet redovisas som röd zon.

2. Planprogrammets rättsliga status

Planprogram regleras i plan- och bygglagen som ett förberedande och vägledande dokument. Det har ingen juridiskt bindande verkan och kan inte:

- fastställa markens lämplighet i rättslig mening,
- ersätta prövning i detaljplan eller planbesked,
- utgöra självständig grund för avslag.

Zonindelning i planprogram, inklusive röd zon, är därmed indikativ och ska förstås som ett översiktligt underlag, inte ett beslut.

3. Röd zon kan inte likställas med olämplig mark

Att mark redovisas som röd zon innebär enligt planprogrammets logik att kommunen i detta skede bedömer att förutsättningarna för utveckling är mer komplexa eller osäkra. Detta kan dock inte juridiskt likställas med att marken är olämplig för bebyggelse eller planläggning enligt PBL.

Ett sådant ställningstagande kräver:

- platsanpassade och aktuella utredningar,
- prövning mot konkret utformning,
- samt avvägning mellan allmänna och enskilda intressen.

Ingen av dessa prövningar sker i planprogramsskede.

4. Krav på individuell prövning vid framtida beslut

Vid framtida beslut om planbesked, detaljplan eller annan planrelaterad prövning gäller krav på:

- individuell bedömning av aktuell fastighet,
- aktuella och tillräckligt detaljerade underlag,
- tydlig redovisning av sakliga skäl för eventuella begränsningar.

Ett beslut som grundas på att marken ligger i röd zon, utan självständig prövning, riskerar att stå i strid med PBL:s systematik och rättspraxis.

5. Proportionalitet och rimlig avvägning

Enligt PBL 2 kap. ska begränsningar i markanvändning vara:

- proportionerliga,
- nödvändiga för att tillgodose ett allmänt intresse,
- samt utformade så att de inte går längre än vad som krävs.

Att använda röd zon som ett generellt eller schablonartat hinder för planläggning, utan att pröva alternativa lösningar eller anpassningar, riskerar att strida mot proportionalitetsprincipen.

6. Osäkerhet och försiktighetsantaganden

Röd zon baseras i stor utsträckning på:

- översiktliga riskbedömningar,
- försiktighetsantaganden,
- generaliserade utredningar.

Sådana underlag är inte tillräckliga för slutliga ställningstaganden. Osäkerhet i tidigt skede kan inte i sig utgöra grund för att utesluta framtida planläggning, utan ska hanteras genom fördjupad prövning i senare skeden.

7. Förhållande till angränsande kommuners planering

När angränsande områden i närliggande kommun planläggs med större flexibilitet trots jämförbara förutsättningar, förstärks kravet på att:

- begränsningar i Aröd måste vara sakligt motiverade,
- skillnader i planeringsambition ska kunna förklaras med lokala, objektiva omständigheter,
- kommungränsen i sig inte leder till oproportionerliga konsekvenser för markägare.

8. Rättslig betydelse av denna bilaga

Denna bilaga ska ses som:

- en dokumentation av att frågan om röda zonens rättsverkan har aktualiserats i samrådsskedet,
- ett förtydligande av markägarens rättsliga ståndpunkt,
- ett underlag avsett att åberopas vid framtida prövning eller överklagande.

Bilagan tydliggör att röd zon inte accepteras som självständigt avslagsgrundande utan full, individuell och aktuell prövning.

9. Sammanfattande rättsliga utgångspunkter

1. Röd zon i planprogram är inte juridiskt bindande.
2. Zonklassificering kan inte ersätta detaljplaneprövning.
3. Varje framtida beslut kräver individuell bedömning.
4. Begränsningar måste vara proportionerliga och sakligt motiverade.
5. Detta har påtalats i rätt tid genom samråd.

KOMMENTAR

Fastighetsägaren har inkommit med två yttranden under samrådstiden. Kommunen noterar att det senare yttrandet i huvudsak utgör ett förtydligande av planprogrammets rättsliga status.

Planprogrammet är ett vägledande dokument utan juridiskt bindande verkan. Zonindelningen, inklusive röd zon, innebär inte ett ställningstagande om markens lämplighet i plan- och bygglagens mening och utgör inte självständig grund för framtida avslag.

Området är känsligt och präglas av flera risk- och värdefaktorer. Exploatering eller omvandling riskerar att påverka landskapsbild och naturkaraktär negativt. Översiktsplanen anger att kuststräckan ska vara oförändrad. Med hänsyn till geoteknik, tillgänglighet, riksintressen samt höga natur- och friluftlivssvärden föreslås att ingen ny bebyggelse eller omvandling tillåts inom den zonen.

Detaljplaner är ett områdesövergripande planinstrument och tas normalt inte fram enbart för enskilda fastigheter, om inte särskilda planeringsskäl föreligger. Planer med samhällsviktiga funktioner eller stor allmän nytta prioriteras.

20.FASTIGHETSÄGARE 5 (2026-01-29)

Fastighetsägare 5 har skickat in två yttranden, ett som bemöter föregående planprogram som var ute på samråd 2021 och ett som bemöter nuvarande förslag. Båda redovisas nedan.

Sänder detta brev enl överenskommelse med dig, XXX, efter vårt telefonsamtal 210322.

I vårt samtal berättade jag att jag är född och uppvuxen i området, närmare bestämt på sista gården i Södra Aröd. Sedan drygt 20 år tillbaka äger jag och min fru fastigheten XXX. Med dessa rötter känner vi starkt för området som helhet. Eftersom XXX är en stor fastighet, ca XXX m² på land, varav en mycket stor del är ren trädgårdstomt, och totalt drygt XXX m² med vattenområde inräknat, så började vi drömma om att i framtiden kunna stycka av fastigheten, så att våra två döttrar också kunde få bo här på mark från vår släktgård. En grundförutsättning var givetvis att VA frågan löstes i Aröd.

För några år sedan kontaktade vi både bygglovsenheten och miljöenheten ang. möjligheten till avstyckning. Svaren då var positiva, det viktigaste var kommande lösning av VA frågan. Några andra hinder fanns inte t.ex. finns inget strandskydd. Eftersom det nu gått några år och man startat med att bygga ut VA, så ställde vi frågan igen till XXX på bygglovsenheten. XXX säger att tomtstorleken helst ska vara minst 1 200 m² och att inget hindrande strandskydd finns. XXX hänvisade vidare till XXX, som är den person som har mest kontakt med Lantmäteriet ang. avstyckning vid områdesbestämmelser. XXX såg inte heller några hinder för avstyckning i nuläget. XXX på miljöenheten såg inte heller några hinder. Inget strandskydd finns öster om vägen/strandlinjen, inte heller några andra hindrande skyddsvärden. Båda enheterna betonade vikten av kommunalt VA i området.

I och med Planprogrammet för Aröd och ev. kommande detaljplan i omvandlingsområdet, så önskar och hoppas vi på att detta inte förhindrar ev. kommande avstyckningar på vår fastighet XXX.

I planarbetet skrivs om ökad byggrätt och försiktig förtätning, komplettering för fler åretruntboende i anslutning till vägen och kollektivtrafik, VA-utbyggnad är av stor vikt. Möjlighet också till avstyckning av befintliga fastigheter. I områdesbestämmelserna skrivs att tomt inte får ges mindre storlek än 1200 m². Vår fastighet/tomt uppfyller med god marginal detta krav på möjligheten att kunna stycka av tomter på minst 1 200m². I planarbetet står det att utbyggnad av bostäder längs kusten är i strid med strandskyddsförordningen. Denna exploatering kan därför avfärdas direkt. Detta är FEL, det finns inget strandskydd öster om strandkanten på vår fastighet, vilket vi även tidigare fått bekräftat av både bygglovs- och miljöenheterna, och som också tidigare påpekats i denna skrivelse. Vi kan inte heller tänka oss att riksintresse för

friluftsliv skulle gälla inne i vår privata trädgård. Vi hänvisar också till sista stycket i Jämförelse med aktuell Översiktsplan sid 57.

Undertecknade yrkar därför att i fortsatta planarbetet i samband med detaljplanläggningen, att vår fastighet XXX kommer att ingå på så sätt att avstyckningar får göras och utökade byggrätter kan ske.

Jag talade XXX 210322, som arbetade med Planprogram för Aröd KS2019/0414 som utkom 210223. Vi var överens om att jag skulle skicka in våra yttrande/synpunkter på planen speciellt kustremsan i Aröd, där vi bor. Vi gjorde då en skrivelse som skickades in 210327. I slutet på skrivelsen skrev vi också att vi önskade bekräftelse på att skrivelsen kommit fram och att XXX tagit emot vårt brev. Vi fick svar på att så var fallet.

När vi nu läser Planprogram för Aröd 251210 KS 2019/0414 och samrådsredogörelse med medföljande filer/synpunkter så finns inte vårt yrkande med. Däremot kan man ju där läsa från ett antal privata fastighetsägare och även föreningar m.m. Vi skickar därför med denna skrivelse från 210327 igen. På informationsmötet i Stadshuset 260115, kopierade informatörerna vår skrivelse från 2021.

Syftet med Planprogram är att ta ställning och avväga olika intressen och möjlighet till försiktig komplettering av bostadsbebyggelse. *"Detta planprogram avser att möjliggöra ökade byggrätter inom befintliga fastigheter i Aröd, vilket även kan skapa förutsättningar för enstaka tillägg av bostadstomter"* (sid 9)

Gården XXX som jag är född och uppvuxen på och som vår fastighet XXX avstyckats ifrån, har varit i vår släkt sedan första halvan av 1800-talet alltså ca 200 år. Vår fastighet, XXX, såldes av min farmors far XXX 1930 (beteckning då var XXX) för att redan 1934 utökas rejält till ca XXX m² på land och fick i samband med detta beteckningen XXX. Till dagens totalyta tillkommer vattenområde med XXX m² från köp 1934, samt att redan vid köpet 1930 medföljde vattenområde som då var oberäknat, men som idag uppskattas till ytterligare ca XXX m². Redan då med syfte att kunna göra några avstyckningar ifrån landytan. Denna yta skulle idag kunna motsvara ett 15-tal tomter med rejäl storlek utmed kustremsan.

Samtliga avstyckade fastigheter utmed kustremsan kommer från vår släktgård, men de har betydligt mindre storlek än XXX som vi blev ägare till 1998.

I början av 1980-talet köpte kommunen gårdens marker inkl. Vadholmen (där vi hade våra kor på sommaren).

Vi har nu samma yrkande som i vår tidigare inlämnade skrivelse 210327, med önskan om möjlighet att stycka av fastigheten med byggrätt för våra två döttrar. Att stycka av två tomter med byggrätt från vår trädgård på denna stora fastighet, XXX, skulle inte på något sätt dominera landskapsbilden. Det skulle inte heller påverka naturintresse, rekreation, friluftsliv eller kulturmiljövård. Det är heller inget strandskydd här nu och vi önskar att det inte i framtiden kommer att införas något strandskydd här. Givetvis krävs att stabiliseringsåtgärder utförs i området sid 37 och att godkänt VA färdigställs.

KOMMENTAR

Kommunen har tagit del av inkomna synpunkter. Vi ber om ursäkt för att tidigare yttrande från 2021 inte tagits med, det är nu därför med i denna samrådsredogörelse.

Den delen av den röda zonen som finns i väster, ligger mindre än 300 meter från strandlinjen, vilket innebär att strandskyddsreglerna enligt miljöbalkens 7 kap. 13 - 18 h §§ är aktuella. I vissa delar är de upphävdade nu, men när ett område får en ny

detaljplan återinträder normalt strandskyddet igen. Men om den nya planen omfattar samma område som den gamla och har samma användning, behöver strandskyddet inte återinföras. Kommunen kan då besluta att strandskyddet fortsatt ska vara upphävt utan att tillämpa de särskilda reglerna i miljöbalken. Det kommer sannolikt oavsett om användningen är densamma, inte att vara möjligt att tillskapa nya tomter, på grund av avsaknaden av särskilt skäl. Dessutom är det kommunens viljeinriktning, enligt översiktsplanen (ÖP 2010), där det anges att kuststräckan i Aröd ska vara oförändrad.

Planprogrammet är ett vägledande dokument utan juridiskt bindande verkan. Zonindelningen, inklusive röd zon, innebär inte ett ställningstagande om markens lämplighet i plan- och bygglagens mening och utgör inte självständig grund för framtida avslag. Men, det som har beskrivits för detta område i planprogrammet att på grund av orsakerna såsom geotekniskt känsligt område, översvämningsrisk, tillgänglighet samt att det finns höga naturvärden och friluftslivsintressen så föreslås varken nya tomter och inte heller omvandling inom denna zon.

Gällande frågor om vad som är möjligt att uppföra enligt nuvarande regelverk, både bygglovspliktiga och bygglovsbefriade åtgärder, hänvisas till kommunens bygglovsavdelning.

Frågor som rör fastighetsbildning, såsom avstyckning, hanteras inom lantmäteriförrättning och prövas utifrån gällande detaljplan, fastighetsbildningslagstiftning samt övriga tillämpliga regler.

21.FASTIGHETSÄGARE 6 (2026-01-18)

Jag har läst har läst igenom ert utskick om Planprogrammet för Norra Aröd. Väl genomarbetat. Jag ser fram emot en översyn av Detaljplanen, vi är i område Grön och har en av de tomter som har prickar på sig vilket begränsar.

Några kommentarer:

1. Område Rosa det sydöstra - För att klara av nya krav har alla (vad jag vet) på den vägen investerar i egna avlopp. Det skulle nog vara väldigt ekonomiskt påfrestande om man utöver detta måste tvångsanslutas till ett Kommunalt avlopp.
2. Det står ingenting om Järnvägsövergången i Kode som jag antar är det största hindret för en exploatering i området. Köerna fram till järnvägen idag stoppar ju bilister, men även dom som ska till pendelparkeringen för att åka tåg och buss så det blir väldigt besvärligt.

KOMMENTAR

Informationen noteras. Det rosa området i sydöst har utgått ur planprogrammet, se mer om det under rubriken *Förändring av planförslaget*.

Planprogrammet har uppdaterats med information kring planskild korsning i Kode.

22.FASTIGHETSÄGARE 7 (2026-01-22)

Jag bor i Kode och har tagit del av det aktuella planförslaget för Aröd. Jag vill tacka för informationen och delar här mina synpunkter:

1. BLÅ ZON: Ny bebyggelse på "Berget" (Bergliden) kommer ha stor miljöpåverkan.

Att etablera nya tomter på Bergliden kommer att kräva sprängningar och nya vägar. Detta är enligt min uppfattning emot planprogrammets rekommendationer, då platsen är full av vild och vacker natur och utsiktsplatser.

Från planprogrammet december 2025:

* Såväl nya tomter som tillbyggnader bör anpassas till den befintliga bebyggelsen och tomtstrukturen. Sprängning och uppfyllnad bör undvikas för att minimera påverkan på landskapet.

* Eftersom detta är den enda vägen in och ut från området finns en betydande risk för att tillgängligheten helt blockeras vid en incident. För att möjliggöra en trygg och hållbar utveckling bör därför ytterligare vägförbindelser utredas.

* Att planera en ny väg eller förbättra tillgängligheten på befintliga vägar skulle ha påverkan på både naturvärden och landskapsbild i området. Genomförandet kompliceras dessutom av att såväl mark som vägar till stor del är enskilda, vilket innebär att lösningar måste utredas noggrant även i nära samverkan med berörda fastighetsägare.

2. Skogen bör skyddas

Den vackra skogen är, utöver kustlinjen, en stor del av Aröds skönhet och har ett högt naturvärde. Markägare har redan skövlat delar av skogen och den omfattas inte av planprogrammet såvitt jag kan se. Denna skog bör skyddas och bevaras.

Naturskyddsforeningen Kungälv:

* Området som kallas "Dalsberg" (s 31) skall strykas helt som tänkbart för bebyggelse. Det ligger i ett mycket uppskattat område, det enda större sammanhängande skogsområdet, och genomkorsas av stigar från olika delar av Aröd. Det utgör ett nav i området. En bebyggelse skulle totalt slå sönder upplevelsen för dem som använder området för rekreation. Att bygga inne i skogen är helt fel. Vägar måste dras in i området, hus och boende genererar ljus och ljud. Ett bostadsområde här skulle förstöra och störa ekosystemen som har diffusa gränser där habitatsstörningar kan få långtgående konsekvenser

* Att besöka naturen i Aröd ger många upplevelser. Att stå stilla i den tysta skogen och se en räv vandra förbi, se och höra kungsfåglarna som rör sig som fjun i granarna under ständigt födosök, att smyga i mörkret och lyssna på ugglornas läte i vårnatten, att känna vinden vid havet och höra vågorna som frasar in mot stranden, att stå vid Valborgs rös och andas in den friska luften och se ut över Hakfjorden eller njuta av viddkänslan uppifrån Bergliden.

Att veta något om närområdet, dess historia och natur, veta var det finns vattensalamander, blåsippa, guldlockmossa kan ge upplevelsorna en särskild dimension men även utan denna kunskap är vistelsen i naturen en stark upplevelse i sig.

* Källa: <https://kungalv.naturskyddsforeningen.se/wp-content/uploads/sites/155/2022/02/Synpunkter-Planprogram-Arod-Naturskyddsforeningen-i-Kungalv-20210330.pdf>

Tack återigen för informationen och de undersökningar som utförts. Jag hoppas att dessa synpunkter tas i beaktning och bidrar till arbetet.

Bild finns i yttrandet. För att se yttrandet i sin helhet hänvisar vi till kommunens ärendenummer KS2019/0414.

KOMMENTAR

Informationen noteras.

Planprogrammet föreslår inga nya utbyggnadsområden, inte i Dalsberg, ej heller i något annat oexploaterat område.

23.FASTIGHETSÄGARE 8 (2026-01-25)

Vi delar den redovisade uppfattningen att det i dagsläget saknas möjlighet för utbyggnadsområden i Aröd. Vi instämmer också i den uttalade ambitionen att ökade byggrätter inom befintliga fastigheter inte ska förändra områdets karaktär eller påverka dess rekreativa värden. Vi vill dock att kommunen går ett steg längre i detta avseende och inte nöjer sig med en ambition utan skärper denna till en förutsättning. Det framstår nämligen för oss – och som vi förstått även för flera andra fastighetsägare i Aröd – som mycket angeläget att kommunen i sina överväganden om Aröds framtida inriktning har som krav att karaktären av sommarstuge- och rekreationsområde bevaras och följaktligen möjliggör kompletterande bostadsbebyggelse och ökade byggrätter i endast helt begränsad omfattning och med stor försiktighet. Det finns flera goda övergripande skäl för ett sådant krav, vilka också framgår av planhandlingarna. Dit hör historiska och kulturella värden samt önskemål om bevarad natur och landskapsbild, men även mera praktiska skäl som förekomsten av svårframkomliga vägar utan egentliga möjligheter till meningsfulla förbättringar samt avsaknad av kommunal service, vilken enligt förslaget också i framtiden ska vara förlagd till Kode. Såvitt gäller den norra delen av den blå zonen, där vår fastighet är belägen, är tillgängligheten särskilt begränsad. Där tillkommer vidare den komplikationen att området redan är tätbebyggt och att geotekniska risker aktualiseras. Till sist ska också framhållas de mera personliga skäl som talar för en bevarandehållning från kommunens sida. Många människor har länge tillbringat sin fritid (och i flera fall också sin huvudsakliga tid) i Aröd just för att området har den karaktär av sommarstuge- och rekreationsområde det nu har. Att ändra denna karaktär skulle sannolikt leda till att åtskilliga av dem anser sig få en försämrad livsmiljö i Aröd.

KOMMENTAR

Kommunen har tagit del av synpunkterna.

24.FASTIGHETSÄGARE 9 (2026-01-28)

Undertecknade XXX och XXX är ägare till fastigheten XXX. Vi lämnar härmed följande synpunkter inom ramen för pågående samråd. Yttrandet avser i huvudsak de norra delarna av den blå zonen och angränsande naturområden. Vår avsikt är att tydligt argumentera mot exploatering av Kungälv Aröd 2:11, Omnr:1 i Anneberg samt mot utredning och anläggande av nya vägförbindelser i detta område.

1. Exploatering av Kungälv Aröd 2:11 – olämplig markanvändning

Planprogrammet öppnar för viss ny bebyggelse inom den blå zonen. Vi vill särskilt framhålla att området Kungälv Aröd 2:11, som pekas ut för möjlig förtätning, består av starkt kuperad bergsterräng med inslag av våtmarker och träskliknande partier. Denna typ av mark är enligt såväl praxis som gällande lagstiftning generellt olämplig för bostadsbebyggelse.

Enligt 2 kap. 5 § plan- och bygglagen (PBL) ska bebyggelse lokaliseras till mark som är lämplig med hänsyn till människors hälsa och säkerhet, jord-, berg- och vattenförhållanden samt möjligheterna att ordna trafik, vatten och avlopp. Vidare framgår av miljöbalken 3 kap. 1 § att mark- och vattenområden ska användas för det eller de ändamål som området är mest lämpat för med hänsyn till beskaffenhet och läge.

Liknande områden har i flera fall i landet undantagits från exploatering efter prövning i mark- och miljödomstolar, bland annat med hänvisning till höga grundläggningskostnader, risk för påverkan på hydrologi samt negativ påverkan på närliggande naturvärden. Mot denna bakgrund anser vi att Kungälv Aröd 2:11 bör undantas från fortsatt exploateringsprövning.

2. Omnr:1 i Anneberg – risk för fragmentering av sammanhängande naturområde

Planerna på exploatering av Omnr:1 i Anneberg innebär en påtaglig risk för att ett idag sammanhängande och funktionellt naturområde skärs av. Området utgör en del av ett större ekologiskt samband som sträcker sig över fastigheterna Kungälv Flögen 1:18, Kungälv Flögen 1:9 och vidare söderut.

Enligt miljöbalken 3 kap. 6 § ska områden som är av betydelse för friluftsliv, naturvård och ekologiska samband så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt skada dessa värden. Fragmentering av gröna samband är en av de mest dokumenterade orsakerna till förlust av biologisk mångfald, vilket också lyfts fram i Naturvårdsverkets och Boverkets vägledningar för fysisk planering.

I flera svenska kommuner, bland annat i kustnära områden i Bohuslän och Stockholms skärgård, har planer reviderats eller upphävts just på grund av att föreslagen exploatering skulle bryta ekologiska samband och minska tillgängligheten till sammanhängande strövområden. Vi menar att samma försiktighetsprincip bör tillämpas här.

3. Nya vägförbindelser i blå zon – oproportionerliga konsekvenser

Planprogrammet anger att alternativa vägförbindelser bör utredas för den norra delen av den blå zonen, med hänvisning till belastning och utformning av befintliga vägar. Vi vill starkt avråda från att gå vidare med sådana utredningar i detta skede.

Nybyggnation av vägar i detta område skulle med stor sannolikhet kräva omfattande sprängning, schaktning och intrång i orörd natur. Detta skulle väsentligt påverka både boendemiljö och naturvärden negativt, särskilt i och omkring Flögenskogen samt angränsande marker söderut.

Av planprogrammet och tillhörande trafikutredning framgår dessutom att kommunen själv bedömer att större infrastrukturella åtgärder inte är ekonomiskt försvarbara i förhållande till det begränsade antal bostäder som skulle kunna tillkomma. Detta överensstämmer även med Trafikverkets och Länsstyrelsens återkommande synpunkter i liknande ärenden runt om i landet.

Enligt miljöbalkens hushållningsbestämmelser samt PBL:s krav på proportionalitet och långsiktig hållbarhet, bör åtgärder vars negativa konsekvenser överstiger nyttan inte genomföras. Vi anser därför att nya vägförbindelser i den norra delen av den blå zonen bör avföras från planprogrammet.

4. Sammanfattande yrkanden

Mot bakgrund av ovanstående yrkar vi att Kungälv kommun:

- Undantar Kungälv Aröd 2:11 från fortsatt exploateringsprövning.
- Avstår från exploatering av Omnr:1 i Anneberg för att säkerställa sammanhängande naturområden.
- Avstår från att utreda och anlägga nya vägförbindelser i den norra delen av den blå zonen.

Vi anser att dessa ställningstaganden är väl förenliga med gällande lagstiftning, nationella miljömål samt kommunens egna ambitioner om hållbar utveckling, bevarande av natur- och rekreationsvärden samt varsam planering i kustnära landsbygd.

KOMMENTAR

Kommunen har tagit del av synpunkterna.

Planprogrammet föreslår möjligheten att pröva att omvandla delar av dessa detaljplaner och områdesbestämmelser, i syfte att möjliggöra utökade byggrätter och förbättrade förutsättningar för permanentboende. I samband med detaljpaneläggning kan enstaka avstyckningar prövas inom de aktuella omvandlingsområdena.

Planprogrammet föreslår inga nya utbyggnadsområden, inte i Anneberg, ej heller i något annat oexploaterat område. Planprogrammet anger att med hänsyn till områdets höga natur- och kulturvärden, den begränsade infrastrukturen och kommunala servicen samt kommunens långsiktiga mål för hållbar utveckling, föreslås inga nya utbyggnadsområden i Aröd inom ramen för detta planprogram.

25.FASTIGHETSÄGARE 10 (2026-01-27)

Har en fråga/synpunkt när det kommer till dagvatten för fastighet XXX. Vad är planen vid eventuell utveckling av tomten till permanentbostad rörande dagvattnet, skall det in i avloppssystemet eller ut i diket? Läste på kommun hemsida om dagvatten att det var bra att lyfta frågan under detta skeendet. Får fastigheten möjlighet i detaljplanen kommer vi att bygga permanentbostad och flytta dit från Ale.

KOMMENTAR

Dagvattenhantering är inte reglerad i planprogrammet utan prövas i samband med eventuell framtida detaljplanering. Övergripande frågor om VA hänvisas till kommunens VA-utbyggnad som ni kan läsa om på kommunens hemsida.

26.FASTIGHETSÄGARE 11 (2026-01-27)

Vårt yttrande fokuserar på tre huvudpunkter inom planprogrammets blå zon, framför allt dess nordliga delar: Var och en av dessa punkter utvecklas nedan, med hänvisningar till aktuellt planprogram, samrådsredogörelse och gällande lagstiftning.

1. Förtätning i Kungälv Aröd 2:11 – olämpligt byggområde

Bergig och våt terräng: Området kring Aröd 2:11 beskrivs i planförslaget som en del av den blå zonen i norra Aröd. Terrängen här är mycket kuperad (berg i dagen) med insprängda partier av kärrtorv och lösare jord¹. Med andra ord är det ett bergigt och delvis träskliknande område, vilket i praktiken innebär geotekniska utmaningar för ny bebyggelse. Den geotekniska utredning (PM Geoteknik/Bergteknik, AWER 2023-05-31) som tagits fram inför planprogrammet bekräftar att det i norra Aröd finns lokala partier med kärrmarker och postglacial sand i dalgångar, medan berggrunden i övrigt står i dagen¹. Sådana markförhållanden medför risk för sättningar, erosion och skred vid ingrepp. I planprogrammet noteras specifikt för norra delen av blå zonen att geotekniska risker förekommer, särskilt längs kustremsan, där "ökad tillrinning kan öka erosionsskador och försämra stabilitetsförhållanden" enligt geotekniska rapporten. Detta understryker platsens olämplighet för ytterligare bebyggelse, då marken varken är stabil eller lätt att grundlägga på.

Lagstiftning och praxis: Enligt 2 kap. plan- och bygglagen (PBL) ska kommunen vid planläggning ta hänsyn till människors hälsa och säkerhet samt risken för olyckor, översvämning och erosion. Att överväga nybyggnation på instabil eller våt mark kan stå i strid med dessa principer. En grundläggande princip i plan- och bygglagstiftningen är att mark som tas i anspråk för bebyggelse ska vara lämplig för ändamålet. Vi menar att Aröd 2:11 och dess omgivning inte uppfyller detta krav, då terrängen är olämplig ur geoteknisk synvinkel. Det kan även erinras om att stora delar av Aröd omfattas av riksintresse för högexploaterad kust enligt 4 kap. miljöbalken, vilket innebär att områdets natur- och kulturvärden är av nationellt värde och får inte påtagligt skadas genom exploatering. Hit hör de unika sprickdalslandskap och våtmarker som kännetecknar Aröd. I ljuset av detta bör planförslagets idé om förtätning i det aktuella delområdet omprövas.

Redan begränsad potential: Planprogrammet självt betonar att inga nya utbyggnadsområden föreslås inom Aröd med hänsyn till områdets höga naturvärden, begränsade infrastruktur samt kommunens mål för hållbar utveckling¹. Istället är inriktningen att huvudsakligen möjliggöra försiktig omvandling inom redan exploaterade delar. Vi instämmer i denna försiktiga hållning. Ambitionen att stärka Aröd som helårsboende kan uppnås genom utbyggt VA och justerade byggrätter för befintliga fastigheter – inte genom nyexploatering av olämplig mark. Att belasta ett berg- och sankmarksområde som Aröd 2:11 med ny bebyggelse skulle dessutom gå emot kommunens egna övergripande planer: Kungälv bostadsförsörjningsprogram och mobilitetspolicy anger att ny bebyggelse i första hand ska ske i serviceorter och utpekade stråk, inte i perifera kustnära fritidshusområden. Aröd saknar helt kommunal service och har endast begränsad trafikering, vilket ytterligare talar emot omfattande förtätning här.

Sammanfattningsvis anser vi att området kring Aröd 2:11 inte är lämpligt för ny byggnation. Dess topografi och hydrologi medför stor risk att byggprojekt skulle vålla miljöproblem (såsom dräneringsbehov i våtmark, förändrad vattenbalans, skredrisk) och säkerhetsproblem (svårframkomliga, branta tillfartsvägar för räddningstjänst, se punkt 3 nedan). Vi yrkar att kommunen avstår från planerna på att förtäta detta område. Om kommunen ändå överväger viss exploatering, krävs mycket djupgående geoteknisk analys och skyddsåtgärder – men vår bestämda uppfattning är att bästa lösningen är att lämna området obebyggt till förmån för naturen och befintliga rekreativvärden.

2. Exploatering av Omnr:1 i Anneberg – skydda sammanhängande naturområden

Sammanhängande natur hotas: I planprogrammet ingår även det nordöstra utkanten av Aröd, Anneberg, i den blå (respektive delvis rosa) zonen. Här finns ett område benämnt Omnr:1 (fastighetsbeteckning enligt bifogad länk) som enligt planförslaget kan komma att exploateras för nya bostäder. Vi motsätter oss detta. Området utgör del av ett större, idag sammanhängande naturområde med hög ekologisk och rekreativ betydelse. I planhandlingarna konstateras att skogsområdet Dalsberg/Flögenskogen – som gränsar mot Anneberg – har "ett stort värde för rekreation" och består av "ett större, sammanhängande skogsområde som genomslings av stigar". Detta skogskomplex erbjuder strövområden och orörd natur som nyttjas av boende i både Aröd och närliggande Timmervik. En exploatering av Omnr:1 i Anneberg riskerar att skära av denna sammanhängande natur, vilket skulle fragmentera livsmiljöerna och försämra områdets värde för friluftsliv. Planprogrammet betonar betydelsen av att bevara gröna korridorer som förbinder olika naturområden och motverkar fragmentering av habitat. Att bygga bostäder på Omnr:1 skulle gå stick i stäv med detta mål, då området fungerar som en viktig länk mellan skogen i Dalsberg/Flögen och naturmarkerna norrut över kommungränsen.

Riksintressen och lagrum: Det aktuella området omfattas, liksom resten av Arödshalvön, av riksintresse för både naturvård och friluftsliv (Miljöbalken 3 kap 6 §) samt ingår i kustområdet som är riksintresse enligt 4 kap. MB1. Miljöbalkens hushållningsbestämmelser för dessa riksintressen är tydliga: exploatering får inte ske så att det "påtagligt skadar" natur- eller friluftsvärdena. Länsstyrelsen lyfter i samrådsredogörelsen fram just att kommunen behöver förtydliga påverkan på riksintressena och hur skada på dem ska undvikas. Vi anser att ny bebyggelse i Omnr:1-området skulle utgöra en sådan påtaglig skada på riksintresset – genom att minska arealen orörd skog, förstöra biotoper och minska tillgängligheten till ett unikt kustnära rekreativområde. Vidare omfattas hela Aröd av strandskydd i kustzonerna enligt 7 kap. 13 § MB. Även om strandskyddet i vissa delar är upphävt genom äldre planer, träder det in på nytt vid ny detaljplaneläggning. Att upphäva strandskydd för att möjliggöra fler tomter skulle strida mot dess syften att värna allmänhetens tillgång till stränder och skydda växt- och djurliv. Vi vill understryka att "kuststräckan ska vara

oförändrad, dvs. inga nya tomter ska tillskapas här”, i enlighet med gällande översiktsplan (ÖP 2010) som fortfarande gäller. Denna viljeinriktning bör bibehållas.

Liknande fall och hänsyn till praxis: I andra delar av landet har liknande planer på att exploatera oexploaterade kustområden mött stark kritik och ofta stoppats, just för att skydda naturvärden. Myndigheter och domstolar fäster stor vikt vid att kommuner följer miljöbalkens krav på att hushålla med naturresurser och undvika ingrepp i värdefulla naturområden om det inte finns tvingande samhällsintressen. I detta fall kan knappast uppförandet av några enstaka villor anses utgöra ett ”väsentligt samhällsintresse” som motiverar intrång i ett högklassigt naturområde – detta resoneras också i planprogrammet beträffande jordbruksmark i Aröd, där slutsatsen dras att bebyggelse inte kan ses som ett väsentligt intresse i kustlandskapet. Detsamma bör gälla skog och våtmark med höga biologiska värden. Vi vill också peka på att Länsstyrelsen i Västra Götaland i sin samrådsyttran uttryckt oro för att kommunen kan ha underskattat naturvärdena i norra Aröd – Länsstyrelsen noterar exempelvis att även området Norra Aröd – Alelyckan (i vilket Anneberg ingår) innehåller aktiva jordbruksskiften och lövskog som bör värnas, samt efterfrågar att artskydd (inventering av grod- och kräldjur) beaktas inför eventuell förtätning. Detta förstärker argumenten för en restriktiv hållning till nyexploatering.

Vårt yrkande: Vi begär att ingen exploatering av Omnr:1 i Anneberg sker inom ramen för planprogrammet. Istället bör området fortsatt utgöra en del av det skyddsvärda natur- och rekreationslandskapet i Aröd. Området fungerar som en buffertzona mot Stenungsunds kommun och som en del av den gröna kil som sträcker sig söderut (Flögensbogen). Att avstå från exploatering här skulle visa att kommunen tar ansvar för att bevara ekologiska samband och rekreationsmöjligheter, i linje med både miljöbalkens intentioner och de synpunkter som inkommit under samrådet.

3. Nya vägförbindelser – negativa konsekvenser för boendemiljö och natur

Bakgrund: Planprogrammet tar upp förslaget att utreda alternativa vägförbindelser för norra Aröd. Anledningen är att nuvarande vägnät (framför allt Norra Arödsvägen) är smalt, brant och sårbart – det finns endast en väg in/ut och en olycka kan blockera tillfarten. Vi delar analysen att vägsituationen är problematisk. Emellertid motsätter vi oss att lösningen skulle vara att bygga nya vägar genom känslig natur eller att öppna upp idag stängda förbindelser. I planprogrammet nämns alternativ som att kunna köra norrut via Stenungsund (där det idag finns en bom), eller dra nya vägar inom Aröd. Programmet medger att ”att planera en ny väg skulle ha påverkan på både naturvärden och landskapsbild”. Vi anser att dessa negativa konsekvenser skulle väga tyngre än nyttan. Ny vägdragning eller större vägupprustning i norra Aröd skulle väsentligt skada boendemiljön och naturen.

Påverkan på natur och fastigheter: De områden som berörs av potentiella nya väganslutningar hyser betydande naturvärden. I vårt närområde handlar det främst om trakterna kring Flögen och Dalsberg – exempelvis fastigheterna Kungälv Flögen 1:18 och Flögen 1:9 – vilka är täckta av skog och våtmarker. Att dra en ny väg genom denna terräng skulle innebära exploatering av orörd mark, med förlust av biologisk mångfald och rekreationsyta som följd. Planprogrammet noterar existensen av flera ”gröna korridorer” i Aröd som möjliggör spridning av växter och djur, och varnar för att dessa riskerar isoleras genom exploatering. En ny väg skulle kunna utgöra precis en sådan isolerande barriär. Dessutom skulle det innebära intrång nära befintliga bostäder som idag ligger långt från småvägar – boendemiljön skulle försämrats av ökad trafik, buller och ett förändrat landskapsintryck. De smala bygator som nu tjänar som promenadstråk och ridvägar (t.ex. Rådalsvägen, Mossvägen i Flögen) riskerar att tvingas breddas och få ökad biltrafik. Det vore mycket olyckligt ur de boendes perspektiv.

Trafiksäkerhet och effektivitet: Vi vill också ifrågasätta nyttan av nya vägar. Konstruktiva förbättringar av trafiksäkerheten i Aröd kan göras inom befintligt vägnät – exempelvis genom de åtgärder Trafikutredningen 2025 föreslår: fler mötesplatser, bättre sikt i kurvor och liknande längs väg 624. Att öppna en helt ny genomfart skulle däremot sannolikt locka mer trafik genom området och öka hastigheterna, vilket strider mot de boendes intresse. Trafikverket har i samrådet påpekat att korsningen väg 616/624 redan upplevs farlig och att kapaciteten i detta system är begränsande för utbyggnad i Aröd. Länsstyrelsen och Trafikverket poängterar tillsammans vikten av en helhetsbild av trafiken i området och att en sådan utredning bör föregå eventuell vidare exploatering. Med andra ord måste trafikfrågan lösas innan man ökar boendens densitet – inte tvärtom. I våra ögon bekräftar detta att planerad nybyggnation är tveksam, snarare än att nya vägar ska byggas för att möjliggöra densamma. Det bör nämnas att Stenungsunds kommun i sitt samrådsyttrande uttryckt oro för mer trafik genom Timmervik om Aröd byggs ut ytterligare. Denna oro delas av oss; Timmerviksvägen är en villagata i Stenungsund som redan idag får ta viss Aröd-trafik, och mer trafik där skulle vara svårt att hantera inom nuvarande infrastruktur.

Miljöbalkens hänsyn och boendes rätt: Vi vill erinra om miljöbalkens lokaliseringsprincip och hänsynsregler (2 kap. MB), som innebär att man ska välja en plats för en åtgärd som medför minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön. Att anlägga nya vägar genom orörd mark i Aröd skulle strida mot dessa principer när alternativet att inte exploatera alls finns tillgängligt. Istället för att försöka lösa de problem ytterligare bostäder skulle medföra genom vägbyggen – vilka i sig skapar nya problem – bör man ifrågasätta själva behovet av den exploateringen. Som fastighetsägare och boende i området värnar vi om att behålla Aröds karaktär av lugnt rekreationsområde med begränsad trafik. Detta är en kvalitet som planprogrammet erkänt som viktig att bevara för människors välbefinnande och återhämtning.

Vårt yrkande: Vi begär att kommunen inte går vidare med att utreda eller planera nya vägförbindelser förbi norra Aröd. Eventuella trafikåtgärder bör koncentreras till att förbättra befintliga vägar i mindre skala (t.ex. mötesplatser på 624, en fråga som redan behandlas i programmet). En ny genomfart skulle medföra oproportionerliga ingrepp i natur och landskapsbild och kraftigt förändra områdets karaktär till det sämre. Skulle i framtiden ändå en sådan lösning aktualiseras, måste den prövas mycket restriktivt i detaljplaneskede inklusive fullständig miljöbedömning och samråd med berörda fastighetsägare.

Avslutning – begäran till kommunen

Sammanfattningsvis anser vi att planprogrammet för Aröd bör ändras i en mindre exploateringsinriktad riktning vad gäller de ovan nämnda delarna. Vi stödjer planens uttalade mål att "bevara Aröds karaktär som ett värdefullt rekreationsområde med närhet till hav, natur och en rofylld omgivning". För att leva upp till detta krävs att kommunen avstår från nyexploatering i de känsligaste delarna (såsom Aröd 2:11 och Omnr:1 Anneberg) och undviker nya större vägprojekt i området. Dessa åtgärder skulle riskera de natur-, kultur- och friluftsvärden som både miljöbalken och kommunens egen översiktsplan och naturvårdsprogram vill skydda.

Vi vill också framhålla att planprogrammet i stora delar är klokt: det föreslår inga nya stora utbyggnadsområden i Aröd just på grund av natur- och trafikskäl. Våra synpunkter ligger alltså i linje med programmets egen intention att vidhålla försiktighetsprincipen. Genom att tillmötesgå våra önskemål kan kommunen visa att man tar in de sakägarsynpunkter som framkommit (många boende har betonat värdet av Dalsberg/Flögenskogen och oron för ökad vägtrafik, enligt samrådsredogörelsen).

Vår begäran till kommunen är tydlig: Var vänlig undanta de omtalade delområdena från vidare exploatering i det fortsatta planarbetet, och stryk förslaget om att utreda ny vägförbindelse i norra Aröd. Låt istället dessa områden förbli gröna lungor och rekreationszoner för nuvarande och framtida generationer. Vi uppmanar kommunen att i den kommande reviderade planprogramshandlingen tydligt klargöra att Aröd 2:11 ej ska förtätas, att Anneberg/Omrnr:1 inte tas i anspråk för bostäder, och att ingen ny bilväg ska dras genom Flögenskogen eller liknande naturmark.

Vi hoppas att Kungälv kommun tar fasta på vårt yttrande och de relevanta lagrum och fall vi hänvisat till. Genom att värna Aröds unika natur- och boendemiljö kan kommunen visa på ett långsiktigt hållbart ställningstagande som harmonierar med både lokala önskemål och nationella miljömål.

Tack för ordet och för möjligheten att påverka i samrådsprocessen.

För att se yttrandet i sin helhet hänvisar vi till kommunens ärendenummer KS2019/0414.

KOMMENTAR

Kommunen har tagit del av synpunkterna.

Planprogrammet föreslår möjligheten att pröva att omvandla delar av dessa detaljplaner och områdesbestämmelser, i syfte att möjliggöra utökade byggrätter och förbättrade förutsättningar för permanentboende. I samband med detaljplaneläggning kan enstaka avstyckningar prövas inom de aktuella omvandlingsområdena.

Planprogrammet föreslår inga nya utbyggnadsområden, inte i Anneberg, ej heller i något annat oexploaterat område. Planprogrammet anger att med hänsyn till områdets höga natur- och kulturvärden, den begränsade infrastrukturen och kommunala servicen samt kommunens långsiktiga mål för hållbar utveckling, föreslås inga nya utbyggnadsområden i Aröd inom ramen för detta planprogram.

27.FASTIGHETSÄGARE 12 (2026-01-28)

Våra synpunkter avser främst de norra delarna av Aröd (Blå och Rosa zon). Våra synpunkter avser tre huvudområden:

1. Förändrad karaktär på området när fler permanentbostäder byggs
2. Förlust av naturupplevelser när naturmark tas i anspråk
3. Ökad trafik och risk för genomfartstrafik som påverkar livskvaliteten negativt

1. Förändrad karaktär vid utökning av permanentbostäder

Aröd har i dag en unik karaktär av lugn kustnära miljö med stora inslag av fritidsboende och natur. En omfattande omvandling till tätare helårsbebyggelse riskerar att ändra områdets identitet på ett sätt som går emot intentionerna i planprogrammet.

Vi vill särskilt lyfta att:

- Områdets attraktionskraft bygger på tystnad, småskalighet och rekreation.
- En större andel permanentboende medför generellt högre trafikbelastning, mer social aktivitet och större tryck på infrastrukturen.
- En sådan utveckling kan steg för steg förvandla området från ett naturområde med boende till ett bostadsområde med naturrester, vilket vi menar vore olyckligt.

Vi ser positivt på viss försiktig utveckling – men endast när den sker i liten skala och med respekt för Aröds ursprungliga karaktär.

2. Förlorade naturupplevelser vid exploatering av skogs- och naturmark

Vi motsätter oss att större partier av skog och naturmark tas i anspråk för ny bebyggelse eller sammanhängande nya tomtområden.

Skälen är:

- Aröd har en ovanligt värdefull naturmiljö med skog, klippor, små våtmarker och kustnära grönområden.
- Dessa miljöer är centrala för både rekreation, friluftsliv och biologisk mångfald.
- När naturmark ersätts med ny bebyggelse går de sammanhängande naturstråken förlorade, vilket försämrar både upplevelsevärden och ekologiska förutsättningar.
- De många stigarna och de orörda naturmiljöerna utgör en avgörande del av Aröds identitet och bör värnas.

Vi anser att exploatering bör begränsas till enstaka integrerade tomter, inte större utbyggnadsområden eller grupper av nya fastigheter.

3. Ökad trafik och risk för genomfartstrafik

Det nuvarande vägnätet i Aröd är smalt, kuperat och inte anpassat för större trafikmängder. Vi ser flera risker:

- Högre trafiktryck påverkar tryggheten för gående, cyklister och hundägare negativt.
- Genomfartstrafik – särskilt om fler vägar öppnas – riskerar att göra området till en transportsträcka snarare än ett bostads- och rekreationsområde.
- Ökad biltrafik riskerar även att minska den totala boendekvaliteten, med mer buller, sämre luftkvalitet och större slitage på småvägarna.

Att öppna dagens gång- och cykelvägar för biltrafik anser vi vore direkt felaktigt och skulle innebära allvarliga försämringar för oss som bor här.

Avslutning – sammanfattande begäran

Vi anser att planprogrammet bör justeras så att fokus i större utsträckning ligger på att bevara Aröds unika naturupplevelse och karaktär. Planens mål att "bevara Aröds karaktär som ett värdefullt rekreationsområde" är mycket välformulerat och något vi till fullo stödjer.

För att det målet ska kunna uppnås anser vi att kommunen bör:

- Inte öppna upp fler vägar som idag är gång- och cykelvägar
- Inte möjliggöra större områden med flera sammanhängande nya tomter (enstaka tomter kan däremot integreras i nuvarande bebyggelsestruktur)

Vi uppmanar kommunen att i den kommande reviderade planprogramshandlingen tydligt markera dessa avgränsningar och därmed värna Aröds natur-, rekreations- och boendemiljö.

KOMMENTAR

Kommunen har tagit del av synpunkterna.

Planprogrammet är övergripande och behandlar frågor på en principiell nivå utan att gå in i detaljer. Planprogrammet föreslår möjligheten att pröva att omvandla delar av dessa detaljplaner och områdesbestämmelser, i syfte att möjliggöra utökade byggrätter och förbättrade förutsättningar för permanentboende. I samband med detaljplanläggning kan enstaka avstyckningar prövas inom de aktuella omvandlingsområdena.

Planprogrammet föreslår inga nya utbyggnadsområden i något oexploaterat område. Planprogrammet anger att med hänsyn till områdets höga natur- och kulturvärden, den begränsade infrastrukturen och kommunala servicen samt kommunens långsiktiga mål för hållbar utveckling, föreslås inga nya utbyggnadsområden i Aröd inom ramen för detta planprogram.

28.FASTIGHETSÄGARE 13 (2026-01-29)

Yttrande är omfattande och är inskickat av tre fastighetsägare som är delägare i samma fastighet. För att ta del av yttrandet i sin helhet med text och bilder hänvisar vi till kommunens ärendenummer KS2019/0414. Här följer yttrandets sammanfattning.

Utifrån de synpunkter och resonemang som redovisats i detta samrådsyttrande vill vi som fastighetsägare till XXX tydligt klargöra vilka förändringar och förtydliganden vi anser behöver vävas in i planprogrammet.

Vi anser att kommunen bör:

- Revidera planprogrammet så att det tydligt framgår att dess huvudsakliga funktion är vägledande och möjliggörande, och att prövning av bostadsutveckling ska ske i detaljplaneprocessen.
- Säkerställa att de utvecklingsidéer och områden som redovisats i detta yttrande omfattas av planprogrammets möjliggörande inriktning, och inte utesluts genom tidiga eller otydliga ställningstaganden.
- Tydliggöra hur planprogrammet förhåller sig till gällande översiktsplan 2010 och det pågående arbetet med översiktsplan 2050, samt undvika att låsa tolkningar av översiktsplanens gränsdragningar som inte är avsedda att vara absoluta.
- Förtydliga zonindelningens innebörd och tillämpning, inklusive att zonerna inte ska tolkas som absoluta begränsningar utan som vägledning för var prövning kan ske.
- Revidera och precisera formuleringar såsom ”i begränsad omfattning” och ”enstaka tomter”, så att dessa inte skapar tolkningsproblem eller i praktiken hindrar prövning av sammanhållen bostadsutveckling.
- Klargöra att frågor om trafik, geoteknik, naturvärden, rekreation och teknisk försörjning ska hanteras genom utredning och villkor i detaljplaneprocessen, och inte användas som generella hinder i planprogramskedet.
- Ta större hänsyn till markägarperspektivet och den lokala kunskap som finns om områdets faktiska förutsättningar vid fortsatt bearbetning av planprogrammet.
- Beakta de alternativa vägsträckningar och lösningar för tillgänglighet som redovisats i detta yttrande, och tydliggöra att dessa utgör reella och genomförbara alternativ som bör ingå i planprogrammets underlag och fortsatta ställningstaganden.
- Säkerställa att frågor om framkomlighet för räddningstjänst, ambulans och annan samhällsviktig trafik ges särskild vikt i den fortsatta planeringen, där befintlig VA-väg och föreslagna kompletterande vägdragningar kan utgöra viktiga resurser.

- Tydligare lyfta möjligheten till samverkan mellan kommunen och markägare i kommande detaljplaneprocesser, där bostadsutveckling kan kombineras med åtgärder som stärker rekreation, tillgänglighet och nyttjande av natur- och landskapsvärden till nytta för både boende och allmänhet.
- Tydliggöra hur planprogrammet beaktar faktisk markanvändning, inklusive skogs- och jordbruksbruk, samt att ett långsiktigt rationellt brukande förutsätter ekonomiska förutsättningar. Även nollalternativets konsekvenser för landskapsbild, brukande och naturmiljö bör redovisas.
- Klargöra att hållbarhets- och klimatpåverkan kopplad till transporter och ny bebyggelse ska bedömas dynamiskt och prövas utifrån samtida och framtida förutsättningar i detaljplan, snarare än att antas vara statisk på planprogramsnivå.
- Förtydliga att kompletterande bostadsutveckling i form av lucktomter även kan prövas genom bygglov och förhandsbesked i lämpliga lägen, utan att detta utesluts genom alltför snäva programformuleringar.

Vår samlade uppfattning är att dessa justeringar är nödvändiga för att planprogrammet ska bli tydligt, förutsebart och ändamålsenligt, samt för att skapa rimliga förutsättningar för fortsatt dialog och prövning i enlighet med plan- och bygglagens systematik. Vi ser fram emot att kommunen beaktar dessa synpunkter i den fortsatta revideringen av planprogrammet och hoppas på en fortsatt konstruktiv dialog mellan fastighetsägare, förvaltning och förtroendevalda politiker.

KOMMENTAR

Kommunen har tagit del av synpunkterna.

Planprogrammet är underlag till pågående arbete med den nya översiktsplanen. Arbetet med planprogrammet och den nya översiktsplanen pågår parallellt. I arbetet med den nya översiktsplanen 2050 gäller en mer återhållsam inställning till nyexploatering i kustorterna.

Planprogrammet är övergripande och behandlar frågor på en principiell nivå utan att gå in i detaljer. Planprogrammet är ett vägledande dokument utan juridiskt bindande verkan.

Planprogrammet föreslår möjligheten att pröva delar av befintliga detaljplaner och områdesbestämmelser, i syfte att möjliggöra utökade byggrätter och förbättrade förutsättningar för permanentboende. I samband med detaljplanläggning kan enstaka avstyckningar prövas inom de aktuella omvandlingsområdena.

Zonindelningen innebär inte ett ställningstagande om markens lämplighet i plan- och bygglagens mening och utgör inte självständig grund för framtida avslag.

Som beskrivs under rubriken genomförande i planprogrammet, anges att följande utredningar bedöms bli aktuella i eventuellt kommande detaljplanearbete, bl. a fördjupad geoteknisk och bergteknisk utredning, dagvatten och skyfallsutredning, översiktlig markteknisk utredning, naturvärdesinventering med relevanta fördjupningar, arkeologisk utredning med flera.

Kartläggningen av jordbruksmark togs fram av Kungälv kommun 2020 i samarbete med Naturcentrum AB.

Räddningstjänst, polis och renhållningen framhåller vikten av att planprogrammet beaktar framkomlighet och trafiksäkerhet längs vägnätet. Att planera en ny väg eller förbättra tillgängligheten på befintliga vägar inom Aröd skulle ha påverkan på både naturvärden och landskapsbild i området. Genomförandet kompliceras dessutom av

att såväl mark som vägar till stor del är enskilda, vilket innebär att lösningar måste utredas noggrant även i nära samverkan med berörda fastighetsägare.

I dagsläget finns inte möjlighet för nya utbyggnadsområden, de främsta skälen till detta är påverkan av landskapsbild och rekreation, trafiksäkerheten och framkomligheten längs väg 624 samt det medföljande utökade behovet av kommunal service såsom barnomsorg, hemtjänst, skolskjuts mm. Därtill saknas idag kommersiell service i form av livsmedelsbutik, liksom kommunal service såsom förskola och skola i Aröd.

Planprogrammet utgår från de övergripande strategiska ställningstagandena avseende var kommunen främst ska utvecklas avseende ny bebyggelse för att nå målen om hållbar samhällsutveckling. Att utöka antalet boende i området går inte i linje med de strategiska mål som finns i kommunens Mobilitetspolicy (2023) som säger att ny bebyggelse i första hand ska utvecklas i kommunens huvud- och sekundärstråk, samt i serviceorter för att stödja en attraktiv kollektivtrafik.

Kommunen ser positivt på förslaget gällande tillgängliga promenadstråk, utsiktsplatser mm. Vid uppförandet av detta behövs en förvaltare, vilket förslagsvis skulle kunna vara en lokal förening.

Detaljplanering i Aröd medför betydande ekonomiska och administrativa åtaganden för kommunen. Utöver kostnader för planläggning tillkommer behov av investeringar i väg 624 samt långsiktiga kostnader för kommunal service, såsom skolskjuts och hemtjänst.

Tack för era synpunkter och förslag avseende revideringar. Synpunkterna noteras och kommer att beaktas i det fortsatta arbetet. Vid ett eventuellt framtida planarbete kommer dialog att föras med berörda fastighetsägare.

29.FASTIGHETSÄGARE 14 (2026-01-30)

Vi har ett äldre fritidshus i Aröd, på XXX, med begränsad funktion och möjlighet till renovering, eller tillbyggnad. Det har en standard som ligger långt från nuvarande byggnormer. Vi har därför planer på att riva och bygga ett nytt hus och har väntat i många år då vi kände till att det skulle bli ett nytt planprogram och detaljplan. Nuvarande byggnad uppfyller inte moderna krav och kan inte renoveras på ett vettigt sätt. Vi vill omvandla nuvarande byggnad till en som följer nuvarande byggnormer och som kan användas året runt.

Vad vi förstår så kommer det inte ske några förändringar i detaljplanen för det område tomten ligger. Vi upplever att nuvarande detaljplan är mycket begränsade då byggytan maximalt får vara 100 m² och byggnadshöjden också är begränsad. Vår tomt är ca XXX och har en höjdskillnad på ca XXX, vilket gör det utmanande att bygga på ett sätt så att den nya byggnaden smälter in i landskapet och vi kan undvika omfattande schaktning och sprängning. Vi bedömer att ett suterränghus, eller ett hus i 2 plan med viss förskjutning passar bäst för att följa markens topografi. Detta är dock inte möjligt med nuvarande begränsningar av byggyta och bygghöjd. Tomten ligger på den östra sidan av åsen med urberg i dagen och således inte inom ett område som har rasrisk. Nuvarande byggnad ligger väl över havsnivå och det föreligger inte någon översvämningsrisk. De hus som ligger på XXX är byggda i närheten, ligger på mark, som gjorts plan genom omfattande schaktning, vilket vi vill undvika för att bevara tomtens ursprungliga gestaltning och natur.

Vi finner det orimligt att vi inte skall kunna omvandla en befintlig byggnad som inte går att renovera, till en som uppfyller moderna byggkrav och som följer de mål som beskrivs i planprogrammet. Vi skulle gärna se en förändring i begränsningar av byggyta och bygghöjd i detaljplanen för vårt område, så att utformningen av en ny byggnad kan vara mer flexibel.

KOMMENTAR

Kommunen har tagit del av synpunkterna.

Planprogrammet är ett vägledande dokument utan juridiskt bindande verkan. Zonindelningen, inklusive röd zon, innebär inte ett ställningstagande om markens lämplighet i plan- och bygglagens mening och utgör inte självständig grund för framtida avslag. Men, det som har beskrivits för detta område i planprogrammet att på grund av orsakerna såsom geotekniskt känsligt område, översvämningsrisk, tillgänglighet samt att det finns höga naturvärden och friluftslivsintressen så föreslås varken nya tomter och inte heller omvandling inom denna zon.

Gällande frågor om vad som är möjligt att uppföra enligt nuvarande regelverk, både bygglovspliktiga och bygglovsbefriade åtgärder, hänvisas till kommunens bygglovsavdelning.

30.FASTIGHETSÄGARE 15 (2026-01-30)

Vi har en sommarstuga i Timmervik Kungälv kommun och kommer att bosätta oss här permanent i år och tänker bli skattebetalare i Kungälv. Vi har fått till oss från kommunen tidigare att det är på gång att göra om dom olika detaljplanerna i området till en moderniserad plan då dom gamla är ifrån 50 och 60-talen då det bara var tänkt till semester rekreation. På den tiden var det "landet" långt från storstaden och dåliga kommunikationer. Tomterna skulle vara stora och husen små. Men utvecklingen går ju framåt ,motorvägar byggs och idag kör snart merparten elbil och Kode har blivit en knutpunkt med bra kollektivtrafiks förbindelse både norr och söder ut. Rent miljömässigt känns det som ett slöseri att ha sommarstugor så nära storstäderna bättre att vi kan få anpassa dom till mer året runt standard med bästa energilösningarna. Vi vill inte förtäta bebyggelsen utan bara anpassa den till lite modernare boendekrav. Det vill säga tillåta lite större boende ytor samt tillåta garage till våra elfordon.

För våran del så innebär det att vi betalar till två vägföreningar en i Kungälv och en i Stenungsund (Timmerviksvägen). Timmerviksvägen är en fin liten väg som inte triggat höga hastigheter den har bra mötesplatser, vägbulor och bra sikt. Vilket gör gång och cykeltrafik säker. Vi var på öppet hus i kommunen. Då fick vi reda på att det inte var planerat att ändra dom gamla detaljplanerna, vi fick en shock !!!

Vi som alla andra i området kommer snart att betala 350.000kr plus kostnader på tomterna. Utdrag ur : Kode — planprogram för Aröd. "I kommunens gällande översiktsplan (ÖP 2010) pekas Aröd ut som omvandlingsområde med möjlighet till viss förtätning. För att denna utveckling ska kunna ske krävs kommunalt vatten och avlopp. Kommunen har även fått ett föreläggande från Länsstyrelsen om att ordna kommunalt vatten och avlopp i området. I samband med utbyggnationen av kommunalt vatten och avlopp så har förvaltningen fått i uppdrag av Kommunstyrelsen att ta fram ett förslag till Planprogram för Aröd."

Vi hoppas att det inte blir så utan att man tänker om och tänker framtid.

KOMMENTAR

Kommunen har tagit del av synpunkterna.

Fastigheten är en av de som nås via vägnätet i Stenungsunds kommun, så en omvandling här bör därför föregås av en trafikutredning i dialog med angränsande kommun, samt med berörda intressenter kring vägnätet tillsammans med övriga frågor som tas upp i Planprogrammet.

31.FASTIGHETSÄGARE 16 (2026-01-30)

Området i Norra Aröd riskerar att i alltför hög grad förändras i sin karaktär. En omfattande omvandling till tätare helårsbebyggelse innebär en risk att områdets identitet förändras på ett sätt som går emot intentionerna i planprogrammet.

En sådan utveckling medför bland annat:

1. Förlorade naturvärden genom exploatering av skogs- och naturmark
2. Ökad trafik och belastning på vägnätet
3. Risk för att området förlorar sin identitet som lugnt och rekreativt område

Ökad trafik och vägförbindelser

Vi anser att förslaget att utreda alternativa vägförbindelser för Norra Aröd bör omprövas. De negativa konsekvenserna bedöms överväga nyttan, i form av ökad trafik, ett förändrat landskap och ökade bullerstörningar. Detta leder till förlorade värden för de boende och fastighetsägare som valt att etablera sig i området just för dess lugn, natur och rekreativa kvaliteter, både för permanent- och sommarboende.

För fastighetsägare som nyttjar sina fastigheter som sommarstugor är det primära bruksvärdet rekreation, stillhet och naturupplevelser. Dessa värden hotas i grunden av ett utökat vägnät och ökad trafik.

Argumentet att omvandling för ett mindre antal tomter skulle motivera utredning av nya vägförbindelser anser vi inte vara hållbart. Förbättringar för ökad trafiksäkerhet kan istället genomföras inom befintligt vägnät. En ny genomfart riskerar att öka både lokal trafik och genomfartstrafik, vilket skulle innebära en betydande negativ påverkan på boendemiljön för befintliga fastighetsägare.

Sammanfattande begäran

Planens mål att "bevara Aröds karaktär som ett värdefullt rekreativt område" är välformulerat och något vi till fullo stödjer. För att detta mål ska kunna uppnås anser vi att planprogrammet bör justeras så att fokus i större utsträckning läggs på att bevara Aröds unika naturupplevelse och karaktär genom att kommunen:

- Avstår från att öppna upp fler vägar som leder till ökad trafik och istället förbättrar befintligt vägnät
- Avstår från större sammanhängande områden med flera nya tomter och istället möjliggör enstaka tomter som kan integreras i den befintliga bebyggelsestrukturen.

KOMMENTAR

Kommunen har tagit del av synpunkterna.

Planprogrammet föreslår inga nya utbyggnadsområden i något oexploaterat område.

32.FASTIGHETSÄGARE 17 (2026-01-30)

1. Övergripande synpunkter

Planprogrammet är mycket väl genomfört och med imponerande detaljbeskrivningar av Aröd. Jag instämmer i stort sett till allt som framförs.

2. I det följande förtydligar jag beskrivningen utifrån min egen lokalkännedom

Aröd är ett område som kännetecknas av en genuin landsortskaraktär och ett variationsrikt havsnära natur- och kulturområde med ett rikt växt och djurliv. Området har relativt få fastigheter. Här är det tyst och även mörkt på naturens villkor. Unikt är att denna karaktär har bevarats nöjaktigt från början av 1960-talet genom en restriktiv hållning mot exploatering.

Det finns dock några tråkiga exempel på fastigheter som tillkommit de senaste decennierna. Dessa fastigheters arkitektur och placering ansluter ej till befintlig byggnation mm på det vis som PBL förordar. Det finns ett stringent regelverk i PBL, man skulle göra det lätt för sig om det tillämpades mer konsekvent.

Jag har förståelse för att människor vill bo i ett attraktivt område och bygga som de själv önskar men det kan bli en nackdel för områdets karaktär.

Ett område blir mindre attraktivt för naturbesökare mfl vid utbyggnad, utom för dem som bosätter sig där. Vem gagnas?

Att exploatera Arödsområdet skulle vara ett misstag som förutsägbart leder till likheter med följande exempel:

Timmervik vår granne i norr är ett resultat av att det inte gjorts tydliga begränsningar. Man har skapat ett växande villasamhälle med dess konsekvenser.

I Kungälv kommun har Tjuvkil, Lökeberg, Rörtången, Ödsmåls Mosse tyvärr samma utveckling som Timmervik.

I Göteborgs Kommun kan man beskåda sådan exploatering i flertalet kustnära områden på Hisingen. Där har villasamhällen skapat tråkiga begränsningar för allmänhetens tillträde i exempelvis Sandvik, Hällsvik, Hjuvik, L.Varholmen, Hästevik, Tumlehed, Sillvik, Lilleby, Nolvik och Björlanda. Flertalet av dessa orter hade på 60-talet många likheter med Aröd men är idag utbyggda villasamhällen.

Denna exploatering har möjliggjorts genom gradvis utbyggnad under lång tid utan några nämnvärda begränsningar.

I planprogrammet för Aröd föreslås en restriktiv utveckling vilket är bra. Men det är en nackdel att det inte finns en tydlig kvantifiering. Om det årligen tillåts en gradvis utbyggnad motverkar det möjligheter att bevara Aröds säregna karaktär.

Enligt min uppfattning är det viktigt att nu reservera och säkerställa de få kustnära områden som finns kvar med sådana kvalitéer för kommande generationer.

Planprogrammet beskriver Aröd som omvandlingsområde. Bara den befolkningsökningen kommer att medföra en påtagligt ökad trafik genom så kallad tvåbilsberoende på en väg med stora brister. Kollektivtrafiken är inte ett alternativ till bilen pga mycket glesa turer.

Mot denna bakgrund tycker jag att yttersta restriktivitet för nya fastigheter bör tillämpas tills nya bedömningar kan göras efter omvandlingsprocessen. Bilbesökare i Aröd har definitivt ökat under åren och det är nu tydligt att de två parkeringsplatserna är särskilt otillräckliga under sommaren. Det behöver utredas om parkeringarna kan utökas så att vi slipper parkeringsproblem.

Det finns fina vandringsstråk som kanske kan tydliggöras vid parkeringsplatserna genom skyltar.

De få offentliga toaletter som finns är belägna i anslutning till badplatserna och inte särskilt inbjudande. Det medför att toalettbehov utförs nära i naturen. Kanske toaletterna kan förbättras genom anslutning till det Kommunala VA-nätet.

KOMMENTAR

Kommunen har tagit del av synpunkterna.

Vi noterar era synpunkter avseende områdets landsortskaraktär, natur- och kulturvärden samt behovet av en fortsatt restriktiv hållning till exploatering. Planprogrammet föreslår inga nya utbyggnadsområden i något oexploaterat område.

För att bevara karaktären i Aröd är det viktigt att framtida bebyggelse fortsatt anpassas till omgivningen och inte dominerar landskapsbilden.

33.FASTIGHETSÄGARE 18 (2026-01-30)

Tack för att jag fått möjlighet att lämna synpunkter på ett förnyat Planprogram för Aröd. Då jag är sommarboende i Södra Aröds kustområde sedan 1947 (fastighet XXX) har mitt fokus vid studiet av planprogrammet varit Södra Aröds kustområde och området på vägen dit. Beträffande kuststräckan finns det väl dock inte så mycket att kommentera vad beträffar bebyggelsen eftersom det huvudsakligen kan bli frågan om omvandling av fritidshus till permanentboende. Dock har vi ju problem med skredkänsligheten i vårt område vilket är ett stort praktiskt hinder för tillfarten av tyngre transporter i området.

I planprogrammet har bl a diskuterats väg 624 som slutar där Södra Arödsvägen börjar. Den är som nämns i smalaste laget bl a för den buss som trafikerar vägen. Man skulle som privatbilist önska att man använde en lite mindre buss på den vägen, då den är svår att möta. Jag läser dock med glädje att man planerar att förse vägen med fler mötesplatser och att bredda vägen i snäva kurvor. Kanske vore det lämpligt att dessutom införa hastighetsbegränsning i de kurvigaste områdena.

I detta avsnitt av Planprogrammet står det även att kommunen inte har något ansvar för övrig väghållning i planprogramsområdet. En fråga beträffande detta är vem som ansvarar för Arendalsvägen bort mot parkeringsplatsen till Aröds badplats, som ju till stor del används av personer utifrån området. Samt vad som gäller beträffande själva parkeringsplatsen här och parkeringsplatsen till Vadholmenbadet.

Den senare blir ju också tidvis väldigt full, vilket resulterar i att fältet ned mot Valby kile används som parkering.

Jag har redan i tidigare synpunkter beträffande Planprogrammet 2021 framfört att det är svårt att förstå vad som gäller beträffande strandskydd för oss som inte har strandtomt. Vi har i vårt "avstyckningskontrakt" för XXX från 1949 ett avsnitt som säger att vi har "rätt till bad och båtplats vid stamfastighetens strand" (se bifogade dokumentkopia).

KOMMENTAR

Kommunen har tagit del av synpunkterna.

Kommunen äger marken där parkeringen för Vadholmen och Aröds badplats ligger samt den norra delen av Arendalsvägen. Men vägen är samfälld av fastighetsägarna som nyttjar vägen.

Den delen av den röda zonen som finns i väster, ligger mindre än 300 meter från strandlinjen, vilket innebär att strandskyddsreglerna enligt miljöbalkens 7 kap. 13 - 18 h §§ är aktuella. I vissa delar är de upphävda nu, men när ett område får en ny detaljplan återinträder normalt strandskyddet igen.

34.FASTIGHETSÄGARE 19 (2026-01-31)

Vi har nu läst ert reviderade planprogram och uppskattar att våra tidigare åsikter gällande att ej exploatera jordbruksmark har tagits i beaktande.

Vi är fortsatt måna om att bevara Aröd som den lantliga idyll den är. Samt att vi vill bevara möjligheterna för självhushållning i form av odling samt djurhållning som enbart är möjligt om vi får bevara jordbruksmark & bete.

Vi sätter oss emot förtätning och utbyggnad både pga trafiksituationen, miljön och att det då riskeras att ta för mycket rekreations områden.

Vi ser hellre positivt på att fler får möjlighet att nyttja sina sommarbostäder året om, ifall regler lättas på så de kan bygga om befintligt till permanentbostäder.

Vi är åter tacksamma att ni tänkt på att bevara den miljö som är här ute, då det är fler än oss boende som nyttjar denna plats för återhämtning.

KOMMENTAR

Kommunen har tagit del av synpunkterna.

35.FASTIGHETSÄGARE 20 (2026-02-01)

Angående fortsatt utbyggnad i Kungälv kommun och specifikt av Aröd delger jag er mina åsikter. Det infinner sig dock en känsla av tvivel om politiker och tjänstemän bryr sig om vilka åsikter vi invånare har. Men hoppas verkligen för människornas, djurens och naturens bästa att ni tar era positioner på fullaste allvar och inte missbrukar er makt!

Er uppgift är att lyssna till kommuninvånarna och kommunicera med dem. När det gäller ett planprogram är det särskilt viktigt att ha en god kommunikation med de som bor i det området ni planerar ev förändring.

Innan befolkningen ökas ytterligare (70000 pers, vems önskan är det?) måste Kungälv kommun ta sina ansvarsområden på största allvar. Skola/Vård/Omsorg fungerar långt ifrån det vi invånare önskar. Sönderstressade barn/ungdomar, många med självskadebeteende/missbruk och utanförskap. Stressade småbarnsföräldrar/stressad personal i kommunens verksamheter mm. Tyvärr kan listan över missförhållanden göras lång. Undrar ofta hur detta kan ske i ett sk demokratiskt välfärdsland? Vad är medbestämmande? Bryr ni er inte? Öka kvaliteten för skattebetalarna, det är ni skyldiga oss!

Vårdsläget uppmanar till att ni ska skydda kommunens invånare, vi behöver inte bli fler, vi behöver känna oss tryggare. Vad händer i kris/krig? Hur fungerar VA? Hur får vi vatten? Vad händer när kommunens avlopp inte fungerar? Det bräddar, med ett vackrare ord. Vilket blir en mycket sanitär olägenhet som också bidrar till sjukdom.

Finns skyddsrum till alla? Är invånarna informerade om var de finns? Hur kommer Skola-Vård-Omsorg att fungera?

Angående ev byggnation ska den ske med stor försiktighet och småskaligt och absolut inte på jordbruksmark!

För några år sedan när det planerades byggnation/ombyggnation i Aröd, var kommunen tydlig med att det ska smygas in i landskapet. Det ingav visst hopp för boende i Aröd som månar om landskapet men resultatet har tyvärr delvis blivit ett annat. Vi ser moderna villor med garage, attefall och friggebodar som inte smugits in i landskapet utan snarare skadat det och bildat egna enheter.

Tyvärr har vi i Aröd nu förlorat delar av den genuina landsbyggden. Som markägare i Aröd kommer jag ej att delta i större byggnation i Aröd. Lucktomter samt mindre bebyggelse kan jag ev vara positiv till beroende av läge, utseende av hus mm. Vi har i generationer som lantbrukare älskat och vårdat Aröd med dess skog, åkrar, betesmark, djur och människor. Vi älskar och behöver stillheten för att orka. Jag deltar inte av ytterligare förstörelse av Aröd, ett generations och kulturarv.

Boende och naturen i Aröd behöver vila efter kommunens enorma framdragning av kommunalt VA. För många har det varit plågsamt ekonomiskt och mentalt. Många Arödsbor har uttryckt rädsla och frustration. Som markägare har det varit mycket tufft. Aröd har genom VA utbyggnaden på många plan fått djupa sår som behöver läka!

Både i Aröd samt i Timmervik har även skogsägare tagit ned skog vilket även det har upplevt negativt av många eftersom rekreatiomsområden har försvunnit/förändrats. VA har tagit ned skog, det har byggts vägar i skogarna, så mycket vacker skog har skövats, områden har förändrats. Vi behöver vara rädda om och vårda resterande skog och mark i Aröd!

Rekreation och stillhet/tystnad är viktigare än någonsin i det sönderstressade samhälle vi lever i!

Kungälv tillhör Göteborgs storstadsregion som är en av de sämst rustade områden i Sverige vad gäller självförsörjning. Detta beror just på hög befolkningstäthet och liten produktion av livsmedel samt är mycket beroende av transporter. Trafiksituationen är känd.

Ni måste se till människans, djurens, naturens rätt, till den biologiska mångfalden. Ni har ansvar för kommande generationer.

Vi är skattebetalare. Visa hänsyn. Var är moralen och etiken?

Stora delar av Kungälv har högt kulturarv ex hade vi en vacker småstad som nu har raserats med katastrofal bebyggelse.

Vi matas ständigt med att samhället måste utvecklas. Ja,absolut! Men vad är utveckling, den kan vara positiv men även negativ! Utveckling kan bygga upp men lika gärna rasera! Utveckling betyder FÖRBÄTTRING, MOGNANDE FRAMSTEG!

KOMMENTAR

Kommunen har tagit del av synpunkterna.

Planprogrammet anger att med hänsyn till områdets höga natur- och kulturvärden, den begränsade infrastrukturen och kommunala servicen samt kommunens långsiktiga mål för hållbar utveckling, föreslås inga nya utbyggnadsområden i Aröd inom ramen för detta planprogram. Ingen exploatering föreslås ske inom områden med jordbruksmark.

De frågor ni tar upp rör i flera delar övergripande samhällsplanering och kommunens generella ansvarsområden, såsom befolkningsutveckling, skola, omsorg samt beredskap vid kris. Dessa frågor är viktiga, men hanteras huvudsakligen inom andra kommunala processer och beslut än detta planprogram.

ÖVRIGA INKOMNA SYNPUNKTER

36.OMSTÄLLNING KUNGÄLV (2026-01-28)

Vi ser med tillfredsställelse att planprogrammet inriktas på en varsam utbyggnad av området Aröd. Det är viktigt för att bevara landskapsbilden och behålla möjligheterna till rekreation.

Men vi konstaterar samtidigt att även med en blygsam utbyggnad med fler bostäder kommer trafiksituationen längs väg 624 att ytterligare försämrats. Det är redan idag obehagligt att färdas där med bil, och rent av livsfarligt med cykel. Det är mycket trångt vid möten, speciellt med bussar eller lastbilar.

Enligt förslaget ska väg 624 endast förbättras genom komplettering med ett antal nya mötesplatser. Vi hävdar att det inte är en tillräcklig åtgärd för att kunna erbjuda en trygg och säker trafikmiljö.

Det behövs en separat cykelväg ut mot Aröd. Framförallt behövs det för de som dagligen kommer att färdas där. Samtidigt förbättrar det tillgängligheten för ett aktivt

friluftsliv med möjlighet att nå ut till bad vid kusten. En cykelväg till Aröd kan vara med och bilda en del i en cykel-turistled längs Bohuskusten.

Vänliga hälsningar Omställning Kungälv

KOMMENTAR

Kommunen har tagit del av synpunkterna.

I dagsläget planeras det inte för en cykel och gångväg. Väg 624 och väg 616 ägs och underhålls av Trafikverket. Genom programförslaget föreslås förbättringar av väg 624, såsom mötesplatser och breddning av kurvor, för att öka trafiksäkerheten.

37.NATURSKYDDSFÖRENINGEN (2026-01-30)

Yttrandet är på 7 sidor och en bilaga om stigar på 22 sidor, så i texten nedan följer endast naturskyddsföreningens avslutande sammanfattning. För att ta del av yttrandet i sin helhet med text och bilder hänvisar vi till kommunens ärendenummer KS2019/0414.

Naturskyddsföreningen tackar för möjligheten att lämna synpunkter på programförslaget.

Vi anser att programförslaget är genomarbetat och beskriver Aröds stora värden ur många olika aspekter. Förslaget bygger på ett antal planeringsförutsättningar som utgår från styrande dokument, hållbarhetsmål, miljö- och klimat, natur, jordbruksmark, trafik, hälsa mm.

Naturskyddsföreningen anser att följande faktorer är särskilt värdefulla i programförslaget och därför skall påverka utformningen av kommande detaljplaner.

- närheten till havet
- den värdefulla naturmiljön med skogar och småvatten
- höga naturvärden som bidrar till uppfyllande av miljömål, biologisk mångfald och ekosystemtjänster
- gröna korridorer
- den mångfacetterade naturmiljön som ger boende och besökare många olika upplevelser av skönhet, tystnad och rofylldhet med stort rekreationsvärde
- jordbruksmarken med åker, äng och betesmarker
- betoningen på landskapsbilden
- den värdefulla kulturmiljön
- gestaltungsprinciperna för att bevara områdets karaktär

Det är mycket positivt att Aröd enligt förslaget även i framtiden kommer att vara ett landsbygdsområde med blandad bebyggelse av fritidshus, permanentboende och gårdar.

Om detta ska uppnås måste arbetet med detaljplaner utgå från programförslaget och dess intentioner.

KOMMENTAR

Kommunen har tagit del av synpunkterna.

Planprogrammet är avsett att vara en övergripande vägledning och går därför inte in i detaljer kring exakt var eller hur många nya tomter som kan bli aktuella.

Samrådsredogörelse nr 2
Kungälv kommun
Ärende: KS2019/0414

Med "enstaka" avses en begränsad komplettering, men omfattning och mer exakt lokalisering behöver prövas i ett senare skede. Detta sker i samband med eventuell detaljplanering, där fördjupade utredningar genomförs för att bedöma markens lämplighet för bebyggelse samt avväga olika intressen.

Planprogrammets intention är att ange övergripande principer och inriktning för utvecklingen i området. Hur dessa principer konkret ska omsättas, exempelvis i fråga om bebyggelsens utformning och anpassning till befintlig bebyggelse, kommer att studeras och prövas närmare i ett eventuellt kommande detaljplanearbete.

Formuleringen i kapitel *konsekvenser*, i avsnittet om effekter på riksintresse har setts över och justerats i planprogrammet för att förtydliga syftningen.

Önskemål om förbättringar gällande badplatser hänvisas till kommunens avdelning fritid, drift som ansvarar för dessa.

Kommunen ser positivt på förslaget gällande naturstig med informationstavlor. Vid uppförandet av detta behövs en förvaltare, vilket förslagsvis skulle kunna vara en lokal förening.

FÖRÄNDRING AV PLANFÖRSLAGET

Efter samrådet har planprogrammets förändrats enligt nedan. Mindre redaktionella justeringar redovisas ej.

Planprogram

- Ur planprogrammets förslag har den rosa zonen i sydöst utgått. Detta område ingår inte i utbyggnaden av kommunalt vatten och avlopp och efter avstämning med VA-enheten planeras det inte för utbyggnad här. Enligt Kungälv kommun vattentjänstplan, som varit ute på samråd och nu är under bearbetning (våren 2026), så är inget kommunalt verksamhetsområde planerat inom denna zon.

Området ligger delvis inom riksintresse för kulturmiljövård, enligt miljöbalken 3 kap. 6§ samt inom kommunens kulturmiljöprogram för Solberga - Vallbyslätten, Solberga socken.

Området avses dessutom inte ingå i ortsavgränsningen för Aröd i det pågående arbetet med den nya översiktsplanen (2050). Ortsavgränsningen är att betrakta som gränsen mellan ort och omgivande landsbygdsbebyggelse och inkluderar även grönstruktur som är betydelsefull ur ett rekreativt perspektiv.

- Planprogrammet är uppdaterat med kartor kring klimatanpassat 100-årsgregn och förorenade områden. Den övergripande tabellen på sid 17, är uppdaterad.
- Kapitlet *Programförslag*, underrubriken *Blå zon* och *Rosa zon* har förtydligats efter inkomna synpunkter och *Strandskyddat område*, har uppdaterats med förtydliganden kring strandskyddet. Under kapitlet *Konsekvenser* har texten kompletterats med beskrivning av hur riksintresset ska tillgodoses samt med ytterligare information om MKN vatten. Planprogrammet har även uppdaterats i kapitlet *Planeringsförutsättningar* med information om vattenkiosker och planskild korsning i Kode och information kring Agenda 2030. Vidare har avsnitten om förorenade områden i kapitlen *Planeringsförutsättningar* och *Genomförande* uppdaterats med kompletterande information.

Pernilla Attnäs Björk

Enhetschef Plan, mark och exploatering

Samhälle och utveckling

Ulrica Reuterberg och Tanya Dam

Planarkitekter

Samhälle och utveckling

Samrådsredogörelse nr 2
Kungälv kommun
Ärende: KS2019/0414

BILAGA 1. LÄNSSTYRELSENS SAMRÅDSYTTRANDE

Länsstyrelsen
Västra Götaland

Yttrande
Datum
2026-02-13

1 (7)

Diarienummer
51676-2025

Kungälv kommun
kommun@kungalv.se
ert dnr: KS2019/0414

Förslag till planprogram för Aröd, Kungälv kommun, Västra Götalands län

Handlingar daterade 2025-12-10 för samråd enligt 5 kap. 11 § plan- och bygglagen (PBL 2010:900).

Länsstyrelsens samlade bedömning

Länsstyrelsen lämnar följande bedömning enligt 5 kap. 14 § plan- och bygglagen (PBL 2010:900).

Länsstyrelsen har i ett tidigare samråd yttrat sig för förslaget till planprogram för Aröd, yttrande daterat 2021-03-31, (dnr: 7630-2021).

Planförslaget medger inga större utbyggnadsområde utan inriktningen för planprogrammet är en varsam omvandling av Aröd genom utökade byggrätter och viss förtätning genom tillskapande av enstaka nya tomter. Planförslaget visar sammantaget på goda ansatser att säkerställa hållbar utveckling, med varsam anpassning till befintliga strukturer, terräng/siktlinjer, naturvärden och landskapsbild.

Kommunen har på det stora hela gjort bra avvägningar utifrån de allmänna intressena som finns i området. Länsstyrelsens anser att nedanstående synpunkter gällande planförslaget behöver beaktas i kommande planprocesser.

Programmets syfte

Programmet utgör underlag och en inriktning som kan ligga till grund för detaljplanläggning och hållbar utveckling av området. Programmet tar i första hand hänsyn till och redovisar nu gällande förutsättningar men har också ett strategiskt och långsiktigt perspektiv. Programmet är även underlag till pågående arbete med den nya översiktsplanen med sikte på 2025.

Motiv för bedömningen

Prövningsgrunder redovisar Länsstyrelsens synpunkter vilka ska uppfyllas för att det antagna planförslaget inte ska riskera överprövning. Råd och synpunkter handlar om anvisningar för att planförslaget ska uppfylla lagstiftningens krav.

Prövningsgrunder enligt PBL 11 kap. 10 §

Enligt 11 kap. 10 § ska Länsstyrelsen överpröva kommunens antagandebeslut av en plan eller områdesbestämmelser om dessa kan antas strida mot någon av de fem prövningsgrunderna.

- Riksintresse
- Mellankommunala frågor och regionala förhållanden
- Miljökvalitetsnormer (MKN)
- Strandskydd
- Hälsa och säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion

För detta planprogram har Länsstyrelsen identifierat att nedanstående prövningsgrunder utifrån hälsa och säkerhet kan komma att bli aktuella i kommande detaljplaneskeden beroende på val av markanvändning och platsens förutsättningar.

Hälsa och säkerhet

Geoteknik

Kommunen har tagit fram en övergripande geoteknisk- och bergteknisk utredning för programområdet vilket är positivt. Länsstyrelsens har tagit del av Statens geotekniska instituts (SGI) yttrande daterat 2026-01-27.

Då stabilitetsbedömningarna är översiktliga vill Länsstyrelsens uppmärksamma kommun på att det i kommande detaljplaner kan finnas behov av att göra kompletterande geotekniska utredningar beroende på den specifika platsen förutsättningar.

Översvämningsrisk, skyfall

Kommunen har tagit fram en skyfallskartering för området och en karta med flödesvägar visas i programförslaget. Kommunen behöver tydligare redovisa vilka konsekvenser som fås för planförslaget vid ett skyfall, minst ett klimatanpassat 100-årsregn. I bedömningen

Länsstyrelsen Västra Götaland

Yttrande

3 (7)

2026-02-13

51676-2025

behöver hänsyn tas till bland annat ytavrinningsvägar, lågpunkter och instängda områden. Särskilt viktigt är det att ny bebyggelse inte tar skada vid ett skyfall eller försämrar situationen för omkringliggande områden. Eventuella skyddsåtgärder för planområdet behöver beskrivas och säkerställas. Framkomligheten till och från planområdet ska också beaktas.

Mer information finns i "[Rekommendationer för hantering av översvämning till följd av skyfall](#)" (Fakta 2018:5), utgiven av länsstyrelserna i Stockholm och Västra Götaland.

Råd enligt PBL och MB

Översvämningsrisk, stigande hav

En kartering av framtida högvatten för olika tidsperspektiv har gjorts för programområdet. Karteringen visar att delar av de mest strandnära områdena i väster samt delar av en enskild tillfartsväg kan komma att påverkas vid framtida havsnivåhöjningar. Ingen ny bebyggelse föreslås i detta område. Kommunen har därmed beskrivit konsekvenserna samt hanterat riskerna på en tillräcklig nivå för detta programsamråd.

Trafikmiljö

Kommunen beskriver att för att skapa en tryggare och mer funktionell trafikmiljö föreslås enligt trafikutredningen att väg 624 förbättras genom utbyggnad av mötesplatser och att Trafikverket behåller ansvaret för vägen. För att omvandling ska kunna genomföras krävs att mötesplatser först byggs ut. Trafikverket har yttrat sig över förslaget, yttrande daterat 2026-01-19. Länsstyrelsens ser att kommunen och Trafikverket fortsatt behöver ha dialog kring väg 624.

Naturmiljö

Att möjliggöra omvandling till ökade byggrätter inom befintliga fastigheter och i vissa lägen eventuellt tillskapa tomter i direkt anslutning till exploaterade områden kan utredas i kommande planering. Som beskrivs i gestaltungsprinciperna är det viktigt att stor hänsyn generellt tas till landskapsbild och naturmiljö, att naturvärden beaktas vid lokalisering av nya tomter liksom att naturmark sparas i möjligaste mån. Den naturvärdesinventering som gjordes för programområdet år 2020 utgör en bra utgångspunkt men ytterligare inventeringar krävs vid kommande exploatering i

Länsstyrelsen Västra Götaland

Yttrande
2026-02-13

4 (7)

51676-2025

naturmiljöer. De viktiga gröna korridorerna som beskrivs i programmet kan med fördel illustreras i plankartan med zonindelningen.

Kulturmiljö

Kulturmiljöprogrammet för Kungälv är i behov av uppdatering både med avseende på kulturhistorisk värdering och eventuella kompletteringar med ytterligare kulturmiljöer. I samband med kommunens undersökning av betydande miljöpåverkan bedömde kommunen att en studie av äldre kartmaterial skulle vara ett viktigt underlag i syfte att bevara äldre strukturer och samband. Detta skulle kunna vara en del av ett kulturhistoriskt vägledande underlag för den fortsatta planprocessen.

Strandskydd

Länsstyrelsen noterar beskrivningen att kommunen kan besluta att strandskyddet fortsatt ska vara upphävt vid framtagande av ny detaljplan, om det avser samma område och samma användning som tidigare detaljplan. Detta gäller enligt 4 kap. 17a § plan- och bygglagen. Kommunen har denna möjlighet, men länsstyrelsen rekommenderar att strandskyddet får omfatta naturmiljöer som är tillgängliga för allmänheten och att det inte upphävs i framtida detaljplanering. Strandskyddet har ett mer långsiktigt och allemansrättsligt skydd än vad planbestämmelser i en detaljplan kan ge.

Enligt 4 kap. 17a § PBL krävs dock inte att kommunen tillämpar de särskilda skälen vid ett beslut om fortsatt upphävande så även om särskilda skäl saknas kan tillskapande av nya tomter enligt bestämmelsen därmed göras i områden med befintliga områdesbestämmelser eller detaljplaner. Länsstyrelsen vill dock betona att detta inte innebär att en sådan utveckling är lämplig i strandnära lägen, som kommunen själv beskriver utifrån ÖP och även utifrån de samlade allmänna intressena längs kusten.

Riksintresse högexploaterad kust

Beskrivningen av konsekvenser för riksintresset om omvandlingen till permanentbostäder ökar privatiseringen och minskar allmänhetens tillgång till området, bör utvecklas. Likaså bör en beskrivning göras av omvandlingens påverkan på landskapsbilden och hur gestaltungsprinciperna ska bidra till att riksintresset tillgodoses.

Länsstyrelsen Västra Götaland

Yttrande
2026-02-13

5 (7)

51676-2025

Programmet bör vägleda mer detaljerat kring hur riksintresset ska tillgodoses utifrån den utveckling som möjliggörs inom de olika zonerna. Rekommendationer av hur allmänheten ska få tillgång till zonerna där omvandling eller nya tomter möjliggörs skulle kunna utvecklas. Likaså vilka passager viktiga för allmänheten eller landskapsbilden som bör värnas mellan zonerna i kommande planering bör förtydligas.

Riksintresse friluftsliv och naturvård

För de fastigheter i grön, blå och rosa zon som ligger i riksintresseområdena och där omvandling möjliggörs så bör en beskrivning göras av påverkan på riksintressena utifrån detta.

Riksintesse kulturmiljövård

Delar av röd och blå zon ligger inom område som är riksintesse för kulturmiljö, Solberga-Ödsmål och som karaktäriseras av ett öppet och betat kulturlandskap med utskiftade kringbyggda gårdar från 1700-1900-talet. Området för röd zon bedöms som känsligt och i ÖP anges att kuststräckan ska vara oförändrad och att inga nya avstyckningar eller tomter ska tillskapas inom detta område, vilket också uttrycks i planprogrammet. Länsstyrelsen bedömer att planprogrammet följer de riktlinjer som anges i ÖP.

För den blåa zonen ligger ett av de föreslagna delområdena inom riksintesse för kulturmiljö. För den fortsatta planprocessen behöver de uttryck och värden för riksintesset förtydligas så att riksintessets värden tillgodoses i kommande planförslag

Miljökvalitetsnormer för vatten

Det saknas en tydlig beskrivning av vattenförekomster inom programområdet/i närheten av programområdet tillsammans med bedömning av om de åtgärder som planeras kan påverka vattenförekomsternas möjlighet att nå miljökvalitetsnormerna. Kommunen har påbörjat en bedömning men den får gärna kopplas tydligare till de specifika vattenförekomsterna och den problematik som finns för dem.

Kommunen har i underlaget inte tagit ställning kring hur det inom området är lämpligt att omhänderta dagvatten. Här kan kommunen till exempel utefter jordartsförhållanden lyfta lämpliga åtgärder inom olika områden eller lyfta åtgärder som inte bedöms lämpliga. Kommunen kan peka ut områden som är lämpliga för fördröjning

Länsstyrelsen Västra Götaland

Yttrande
2026-02-136 (7)
51676-2025

eller avrinningsstråk. Det är dock förtydligat att kommunen har en dagvattenpolicy som ska följas vilket är bra. Frågan kommer att hanteras vidare i kommande detaljplaner men vägledning är lämpligt att lyfta i planprogrammet.

Buller

Länsstyrelsen anser att det behöver tydliggöras om den ökade trafiken kan medföra risk för att riktvärden för buller överskrids. Om sådan risk finns bör möjliga åtgärder, exempelvis bullerskydd eller trafikåtgärder, redovisas.

Markmiljö

Länsstyrelsen ser positivt på att en översiktlig markteknisk undersökning ska genomföras samt en fördjupad undersökning om föroreningar påträffas för att säkerställa nödvändiga åtgärder.

Synpunkter enligt annan lagstiftning

Fornlämningar och arkeologi

Kulturmiljövärden är en viktig parameter att ta hänsyn till i samhällsutvecklingen. Länsstyrelsen ser positivt på att varken nya tomter eller omvandling ska ske inom röd zon som innehåller känsliga fornlämningsmiljöer. Påverkan på forn- och kulturhistoriska lämningar beskrivs mycket översiktligt i planunderlaget men avses utredas närmare i framtida detaljplanering, vilket är bra. Planförslaget skulle dock med fördel redan i detta skede kunna innehålla tydligare principer och förhållningssätt gällande den framtida bebyggelseutvecklingen i området i relation till dess kulturmiljövärden.

Inom delar av grön, lila, rosa och blå zon finns kända fornlämningar och över lag risk för okända fornlämningar. Påverkan på fornlämningar bör utredas i tidigt detaljplanskede och/eller i samband med enskilda bygglovsprocesser.

Vattenverksamhet

Med hänsyn till områdets förutsättningar och lokalisering vill funktionen för vattenärenden informera om att vattenverksamheter enligt 11 kap. miljöbalken är tillstånds- eller anmälningspliktiga hos mark- och miljödomstolen eller länsstyrelsen. Undantag från tillstånd- och anmälningsplikt finns om det är uppenbart att varken

Samrådsredogörelse nr 2
Kungälv kommun
Ärende: KS2019/0414

Länsstyrelsen Västra Götaland

Yttrande
2026-02-13

7 (7)
51676-2025

allmänna eller enskilda intressen skadas genom vattenverksamhetens inverkan på vattenförhållandena. I det fall åtgärden bedöms vara tillståndspliktig ska samråd utföras i tidigt skede med Länsstyrelsens vattenavdelning.

Undersökning om betydande miljöpåverkan

Kommunen bedömer att förslaget inte innebär betydande påverkan på miljön. Länsstyrelsen delar kommunens bedömning.

De som medverkat i beslutet

Företrädare för avdelningen för civilt försvar och beredskap, samhälls-, miljö-, landsbygds-, natur- och vattenavdelningen har bidragit till beredningen av detta yttrande. Beslutet har fattats av planhandläggare Sara Nylander.

Detta beslut har bekräftats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Bilaga för kännedom:

Kopia av yttrande till Länsstyrelsen från SGI, daterat 2026-01-27
Kopia av yttrande till Länsstyrelsen från Trafikverket, daterat 2026-01-19

Kopia (utan bilaga) till:

Länsstyrelsen/
Avdelningen för civilt försvar och beredskap, Linda Tofeldt
Natur- och vattenavdelningen, Elin Carlsson, Josefin Dannerstedt
Miljöavdelningen, Sofia Nordén
Samhällsavdelningen, Lena Emanuelsson, Pernilla Morner
Landsbygdsavdelningen, Christina Åkerman
TF funktionschef Plan och bygg, Andreas Severinsson

**KUNGÄLV
KOMMUN**

PLANPROGRAM FÖR ARÖD

PROGRAMHANDLING 2026-09-16, KS2019/0414

2026-09-16

Detta planprogram är framtaget av
Kungälv kommun

Följande kompetenser från Kungälv kommun
har medverkat i planarbetet: Projektledare, pl-
anarkitekter, trafikplanerare, mark- och exploa-
teringsingenjör, kommunekolog, miljöinspektör,
VA-ingenjör.

INNEHÅLL

Inledning	4	MOBILITET OCH TRAFIK	39
MOTIV	5	NATUR OCH REKREATION	39
SYFTE OCH BAKGRUND	6	MILJÖ, HÄLSA OCH SÄKERHET	40
Programförslag	8	Genomförande	42
FÖRSLAGETS HUVUDRAG	9	GENOMFÖRANDE	43
OMVANDLING OCH VISS FÖRTÄTNING	9	FASTIGHETSRÄTTSLIGA FRÅGOR	43
MOBILITET OCH TRAFIK	9	EKONOMISKA FRÅGOR	44
OMRÅDESANALYS OCH ZONINDELNING	10	TEKNISKA FRÅGOR	44
ÖVERGRIPANDE GESTALTNINGSPRINCIPER	18		
AVVÄGNINGAR KRING FORTSATT EXPLOATERING	19		
Planeringsförutsättningar	20		
PLANERINGSUNDERLAG	21		
STYRANDE DOKUMENT	21		
FYSISK OCH SOCIAL MILJÖ	25		
MOBILITET OCH TRAFIK	26		
NATUR OCH REKREATION	29		
JORDBRUKSMARK OCH VÄRDEFULLT ODLINGS- LANDSKAP	31		
RIKSINTRESSEN OCH STRANDSKYDD	32		
MARK, MILJÖ, HÄLSA OCH SÄKERHET	34		
TEKNISKA FÖRUTSÄTTNINGAR	37		
Konsekvenser	38		
SOCIALA KONSEKVENSER	39		

INLEDNING

MOTIV

SYFTE OCH BAKGRUND

MOTIV

VAD ÄR ETT PLANPROGRAM?

Ett planprogram omfattar ofta ett större område och tas fram för att skapa ett gemensamt underlag för framtida överväganden. Planprogrammet kan sedan utgöra underlag för en eller flera detaljplaner.

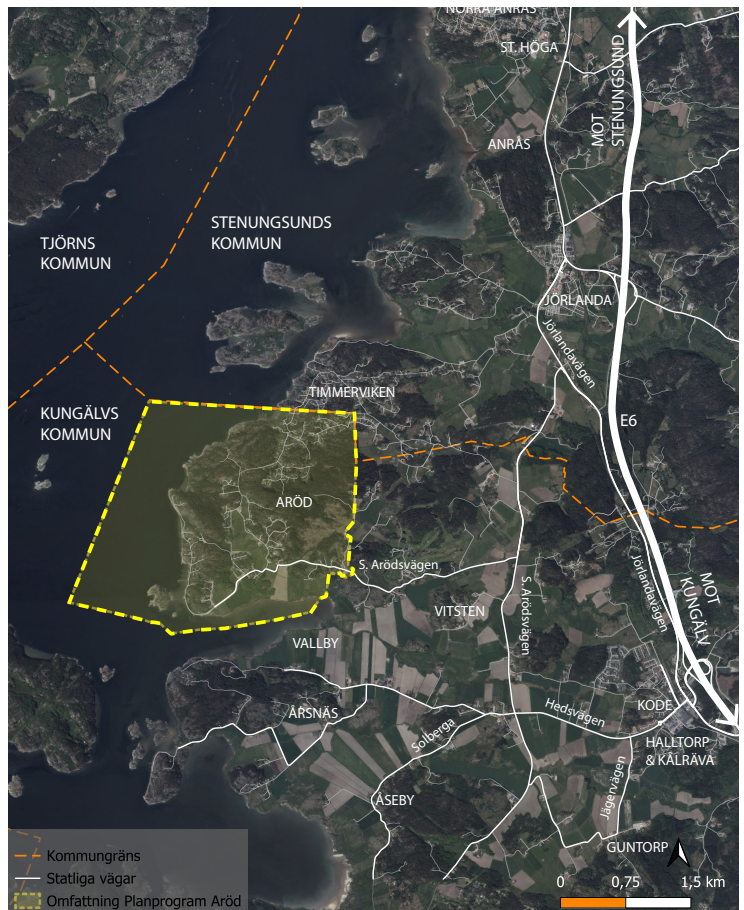
Inom arbetet med ett planprogram kan översiktliga utredningar och visioner tas fram. Viktiga frågor och planeringsförutsättningar utreds i ett större perspektiv.

Programmet ställs ut på samråd för att föra dialog med berörda, sakägare och remissinstanser med flera för att ge möjlighet till insyn och påverkan. Kommunens ställningstaganden och beslutsunderlag utökas på så sätt med fler erfarenheter och synpunkter. Till skillnad från detaljplaner är planprogram inte juridiskt bindande. Det finns heller inga lagkrav på innehållet i ett planprogram utan det är upp till kommunen att välja en lämplig nivå på planeringen.

VARFÖR TAS DETTA PROGRAM FRAM?

Programhandlingen ska utgöra ett stöd för planeringen av Aröds framtida utveckling och integreras i det pågående arbetet med den nya översiktsplanen. Målet är att samordna och väga olika intressen samt tydliggöra inriktningen inför kommande planering och utveckling av området.

INLEDNING

Karta : Geografiskt läge

INLEDNING

SAMRÅD OCH FORTSATT ARBETE

Planprogrammet var utställt på samråd 2 mars 2021-30 mars 2021. Därefter har programmet omarbetats. Planprogrammet ställdes ut på nytt samråd 22 december 2025- 30 januari 2026. Synpunkterna som inkom under samråden har sammanställts och kommenterats i två samrådsredogörelser.

De synpunkter som har inkommit under programsamrådet kommer att bearbetas och kan bidra till underlag för fortsatt planering, inklusive eventuell framtida detaljplanering.

Efter att planprogrammet godkänts i kommunstyrelsen utgör det en grund för den fortsatta planeringen av området.

SYFTE OCH BAKGRUND

SYFTE

Syftet med planprogrammet är att samordna och avväga olika intressen samt att göra ställningstaganden inför en fortsatt hållbar utveckling av Aröd.

Den pågående utbyggnaden av kommunalt vatten och avlopp ökar möjligheterna till mer åretruntboende/permanentboende. För att få en helhetssyn på den framtida markanvändningen i området behöver ett planprogram tas fram innan nya detaljplaner kan upprättas.

I programmet har det studerats huruvida det är möjligt med en försiktig komplettering av bostadsbebyggelse i området samt möjligheterna till ökade byggrätter. Eventuella tillskott av byggrätter och ökade byggrätter behöver anpassas efter områdets förutsättningar. För att göra en bedömning av lämpligheten kring detta behöver övergripande ställningstaganden ske i ett antal planeringsfrågor gällande bland annat infrastruktur, geoteknik, klimatfrågor, naturvärden, friluftsliv och landskapsbild.

Aröd är en av ett flertal mindre kustorter som finns

längs Kungälvskommuns kust där översiktsplanen 2010 anger utveckling på sikt men att det är viktigt att se vilka risker och konsekvenser som en omvandling medför.

Programmet utgör underlag och en inriktning som kan ligga till grund för detaljplaneläggning och hållbar utveckling av området. Programmet tar i första hand hänsyn till och redovisar nu gällande förutsättningar men har också ett strategiskt och långsiktigt perspektiv. Programmet är även underlag till pågående arbete med den nya översiktsplanen som kommer att ha 2050 som målår. I arbetet med den nya översiktsplanen 2050 gäller en mer återhållsam inställning till nyexploatering i kustorterna.

BAKGRUND

Aröd har i den gällande Översiktsplanen (ÖP 2010) beskrivits som ett område med möjlighet till försiktig komplettering av bostadsbebyggelse i några lägen och det anges att gestaltning och placering av ny bebyggelse måste studeras utifrån bland annat ortens karaktär samt terrängförhållanden. Kommunen har fått ett föreläggande från Länsstyrelsen att ordna kommunalt vatten och avlopp i området, enligt lagen om allmänna vattentjänster (2006:412).

Aröd är ett så kallat omvandlingsområde. Med omvandling menas att ett område successivt förändras, till exempel när tidigare fritidshusbebyggelse övergår till permanentboende. I Aröd handlar det främst om att befintliga fastigheter kan komma att förändras och anpassas över tid.

År 2019 fick förvaltningen i uppdrag att ta fram ett förslag till planprogram för Aröd. Programmet startades 2019.

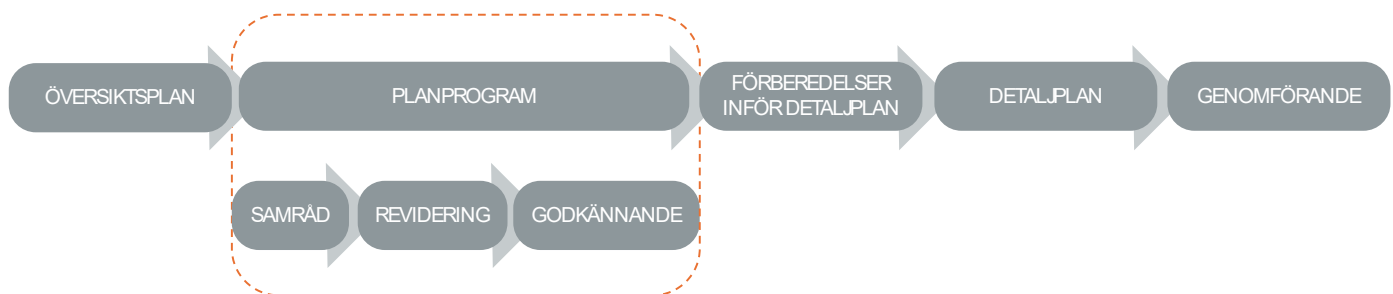
OMRÅDET

Planprogrammet utgörs av halvön Aröd, som ligger i norra delen av Kungälvskommun, cirka 15 kilometer nordväst om Kungälvskommuns centrum och cirka 5 kilometer nordväst om serviceorten Kode. Området är cirka

4000 km² hektar stor. I norr gränsar Aröd till Stenungsunds kommun. I väst och nordväst möter halvön det öppna havet och i söder möter halvön Vallby kile.

Utanför halvöns sydvästra hörn ligger Vadholmen som är förbunden med land med en lång gångbro. I söder består kusten av öppna odlingsmarker som kantar Vallby kile. Arödshalvön är liksom Bohuslän ett sprickdalslandskap. Sprickorna går huvudsakligen i nord-sydlig respektive öst-västlig riktning. I de bredaste sprickdalarna har sedimentjord avsatts vilket lett till att de är uppodlade. Vallby kile-slätten och Arödsdalen är två sammanhängande uppodlade dalgångar och tillsammans sätter de präge på Arödshalvön. Utöver de uppodlade markerna består halvön av bergsområden som är mer eller mindre skogklädda. Bergen når upp till cirka 60 meter över havet.

I gällande översiktsplan (ÖP2010) har en tätortsavgränsning gjorts kring Aröd för att markera gräns mellan landsbygd och själva orten Aröd. Avgränsningen är gjord utifrån områdesbestämmelser för Aröds halvön.

PROGRAMFÖRSLAG

FÖRSLAGETS HUVUDRAG

ÖVERGRIPANDE GESTALTNINGS-
PRINCIPER

OMVANDLING OCH VISS FÖRTÄT-
NING

AVVÄGNINGAR KRING FORTSATT
EXPLOATERING

MOBILITET OCH TRAFIK

OMRÅDESANALYS OCH ZONINDEL-
NING

PROGRAMFÖRSLAG

FÖRSLAGETS HUVUDRAG

Detta planprogram avser att utreda möjligheterna för ökade byggrätter inom befintliga fastigheter i Aröd, vilket även kan skapa förutsättningar för enstaka tillägg av bostadstomter. Ambitionen är att detta ska kunna ske utan att områdets karaktär förändras eller dess rekreativa värden påverkas.

Det är dock viktigt att understryka att inte alla fastigheter förväntas få möjlighet att utöka sina byggrätter. I de kapitel som följer redovisas vilka områden som bedöms ha potential för omvandling samt vilka begränsningar som finns och vilken hänsyn som behöver tas i varje område.

Enligt gällande översiktsplan ska kuststräckan vara oförändrad, d v s. inga nya avstyckningar eller tomter ska tillskapas här. Planprogrammet vidhåller denna bedömning. Det är av stor vikt att utforma en långsiktigt hållbar planering för utvecklingen generellt i kustzonen i Kungälv kommun.

Aröd föreslås fortsatt bevaras som ett värdefullt rekreativt område med närhet till hav, natur och lugn omgivning. Möjligheten till rörligt friluftsliv är en stor tillgång i Aröd, såväl lokalt som för hela kommunen. Aröd är ett av de rofyllda områdena i kommunen, vilket är en viktig kvalitet för människors välbefinnande och återhämtning.

I dagsläget finns inte möjlighet för några nya utbyggnadsområden, de främsta skälen till detta är påverkan av landskapsbild och rekreation, trafiksäkerheten och framkomligheten längs väg 624 samt det medföljande utökade behovet av kommunal service såsom barnomsorg, hemtjänst, skolskjuts mm.

All kommunal service föreslås fortsatt vara lokaliserad till serviceorten Kode.

OMVANDLING OCH VISS FÖRTÄTNING

Den övergripande målsättningen är att skapa goda förutsättningar för ett långsiktigt och hållbart helårsboende i Aröd. Flertalet fastigheter ligger idag inom detalplaner med begränsade byggrätter eller inom områdesbestämmelser som medger fritidsbebyggelse, vilket redogörs för under kapitlet Planeringsförutsättningar.

Planprogrammet föreslår möjligheten att pröva att omvandla delar av dessa detalplaner och områdesbestämmelser, i syfte att möjliggöra utökade byggrätter och förbättrade förutsättningar för permanentboende. I samband med detaljplanläggning kan enstaka avstyckningar prövas inom de aktuella omvandlingsområdena.

Vid detaljplanläggning är det av stor vikt att beakta de kvalitéer och värden som gör området attraktivt för både permanentboende och fritidsboende.

Möjliggörande av detta förslag förutsätter vissa åtgärder. Bland dessa utmärker sig att befintliga vägar förbättras och att utbyggnaden av kommunalt vatten och avlopp är färdigställt och driftsatt.

MOBILITET OCH TRAFIK

En trafikutredning har upprättats i syfte att ta fram alternativa utformningar av väg 624, anpassade efter olika nivåer av exploatering inom området.

I trafikutredningen rekommenderas bland annat att mötesplatser tillkommer längs väg 624, eftersom detta sannolikt bidrar till lägre hastigheter (i jämförelse med en breddning av hela vägen) och dessutom är betydligt mer kostnadseffektivt.

Rekommendationen är att nästa mötesplats alltid ska vara synlig, samt att befintliga in- och utfarter i möjligaste mån nyttjas som mötesplatser. För att öka säkerheten föreslås att sikten förbättras genom breddning av vägen i kurvor samt förstärkning av stödremsan längs hela sträckan, vilket ger större

möjlighet att stanna vid sidan av vägen vid behov. De oskyddade trafikanterna får fortsatt dela trafikyta med bilarna, men på en vägsträcka där sikten vid snäva kurvor är förbättrad. Dessa åtgärder kommer att höja trafiksäkerheten och framkomligheten längs väg 624. Konsekvenserna blir att vägen fortsatt är smal, men att större fordon kan mötas vid mötesplatser längs vägen.

I det aktuella området har kommunen inget ansvar för väghållning, då samtliga vägar sköts av andra aktörer. Att ta över en väg som ligger långt från övriga kommunala vägar skulle vara ineffektivt, eftersom det medför höga driftkostnader och praktiska utmaningar i underhållet.

För att skapa en tryggare och mer funktionell trafikmiljö föreslås enligt trafikutredningen att vägen förbättras genom utbyggnad av mötesplatser, och att Trafikverket behåller ansvaret för vägen. Detta förslag innebär att endast omvandling är möjlig för befintlig bebyggelse samt enstaka avstyckningar inom befintliga bebyggelseområden kan prövas.

För att möjliggöra för ytterligare byggnation i Aröd (att ta nya oexploaterade områden i anspråk för byggnation) krävs mycket större åtgärder och kostnader såsom att kommunen behöver ta över vägen samt bredda vägen, enligt trafikutredningen. Dessa åtgärder är inte är ekonomisk försvarbara i förhållande till hur många fler bostäder som kunde tänkas tillkomma. Se PM Aröd Trafikutredning, 2025-10-23, för mer information.

PROGRAMFÖRSLAG

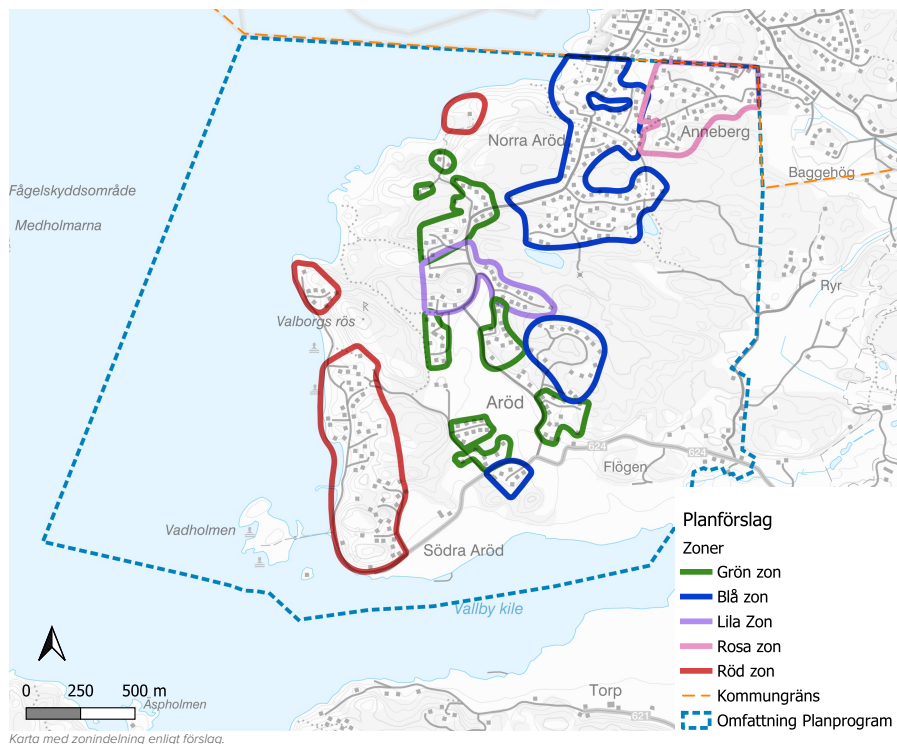
OMRÅDESANALYS OCH ZONINDELNING

Samtliga områden i Aröd präglas av närheten till havet samt av omgivande skogs- och naturlandskap. De redan exploaterade områdena, områden som omfattas av områdesbestämmelser och detaljplaner samt de som ingår i VA-utbyggnaden, har tagits med i analysen. Eftersom kommunen strävar efter att bevara den kustnära landsbygds karaktär i Aröd, har orörda natur- och jordbruksmarksområden i anslutning till befintlig bebyggelse lämnats utanför planprogrammets planförslag.

Aröd har utmaningar kopplade till vägarna, då större delen av området är tillgängligt enbart via statlig väg 624. Vägen har varierande bredd och är på flera sträckor smal och slingrande, vilket påverkar framkomlighet och trafiksäkerhet. Nordöstra Aröd, Anneberg, nås endast via en väg som sträcker sig genom Stenungsunds kommun.

Mot bakgrund av det befintliga planläget behöver möjligheterna till större byggrätter samt eventuell exploatering, exempelvis i form av enstaka nya tomter, prövas genom nya detaljplaner.

Områdena har kategoriserats utifrån deras potential för omvandling och förtätning. Varje zon präglas av vissa gemensamma förutsättningar. Indelningen omfattar fem zoner. Bedömningen utgår från i vilken grad nuvarande förhållanden möjliggör nya detaljplaner för större byggrätter eller enstaka nya tomter, eller om området helt saknar sådana förutsättningar.

GRÖN ZON

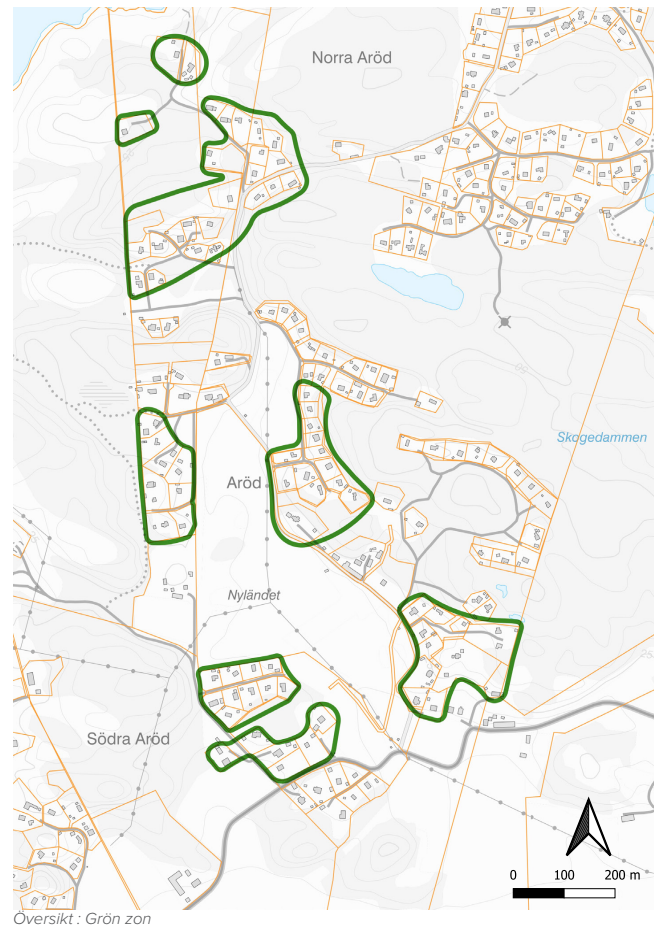
Området bedöms ha förutsättningar för att möjliggöra en prövning av försiktig omvandling samt viss kompletterande bebyggelse. Området nås via väg 624, med tillfartsvägar med relativt bättre lutning och framkomlighet jämfört med andra delar av Aröd. Närheten till det övergripande huvudvägnätet medför en bättre tillgänglighet för räddningstjänst, renhållning och annan samhällsservice än för andra delar av Aröd. Det är faktorer som är centrala vid bedömningen av möjligheten till att omvandla området.

Trots dessa positiva förutsättningar krävs förbättringar av trafiksäkerheten och framkomligheten längs väg 624 innan någon omvandling eller exploatering, exempelvis i form av enstaka nya tomter, aktualiseras.

Bebyggelsen i området uppvisar varierande karaktär och gestaltungsprinciper. För att säkerställa en långsiktigt hållbar och enhetlig utveckling bör ny bebyggelse anpassas till omgivande strukturer vad gäller volym, placering, materialval och färgsättning.

Mot denna bakgrund görs bedömningen att området kan vara lämpligt att prövas för en varsam utveckling i form av omvandling till permanentboende och/eller tillskapandet av enstaka nya tomter. Sådan utveckling bör prövas i samband med framtida detaljplanering, där frågor om tillgänglighet, teknisk försörjning, miljöpåverkan och landskapsbild hanteras samlat inom ramen för planprocessen. Delar av grön zon angränsar till och har höga naturvärden inom zonen, vilket också bör utredas vidare i framtida detaljplanering.

PROGRAMFÖRSLAG

Oversikt : Grön zon

BLÅ ZON

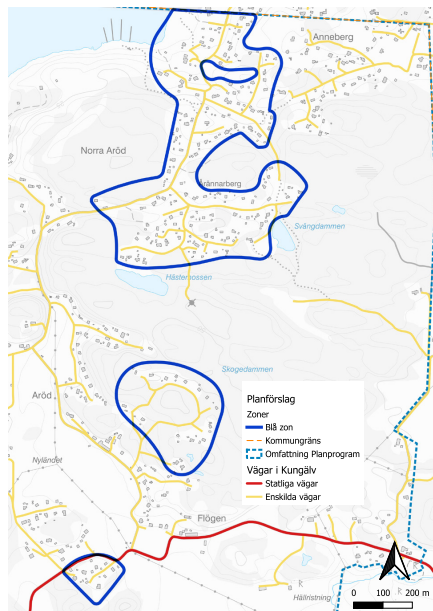
Blå zon erbjuder viss potential för fortsatt utveckling, särskilt i form av omvandling samt, i begränsad omfattning, ny bebyggelse med enstaka tomter. Området är i vissa delar redan relativt tätbebyggt, vilket skapar möjligheter att endast varsamt förstärka den befintliga strukturen. Den främsta utmaningen för utveckling inom zonen rör dock tillgängligheten, särskilt i den norra delen.

Här utgörs tillfarten till stora delar av området av en enda, smal och slingrande väg med kraftiga lutningar, vilket skapar sårbarhet vid trafikhinder eller akuta händelser. Eftersom detta är den enda vägen in och ut från området finns en betydande risk för att tillgängligheten helt blockeras vid en incident. För att möjliggöra en trygg och hållbar utveckling bör därför ytterligare vägförbindelser utredas, alternativt att det går att köra norrut via Stenungsunds kommun där nu det finns en bom.

Att planera en ny väg eller förbättra tillgängligheten på befintliga vägar skulle ha påverkan på både naturvärden och landskapsbild i området. Genomförandet kompliceras dessutom av att såväl mark som vägar till stor del är enskilda, vilket innebär att lösningar måste utredas noggrant även i nära samverkan med berörda fastighetsägare.

Det nordligaste området inom den blåa zonen är idag exploaterat, men har även geotekniska risker framförallt längs kustremsan. I den geotekniska utredningen från AWER (2023) anges att "ökad tillrinning kan öka erosionsskador och försämrade stabilitetsförhållanden" i detta kustnära område.

Det centralt belägna området i Aröd är placerat på en höjd och nås via en tillfartsväg med kraftig lutning, vilket påverkar framkomligheten negativt. För att möjliggöra omvandling samt eventuell etablering av ett mindre antal nya tomter, krävs förbättringar av vägstandarden och framkomlighetsåtgärder som uppfyller

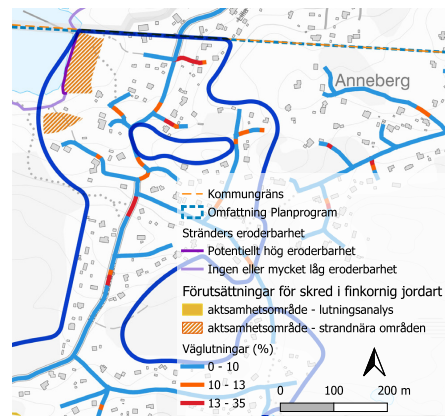

Översikt : Blå zon samt vägar

krav för samhällsservice och säkerhet.

I den södra delen av zonen, längs södra Arödsvägen, innebär topografin branta angränsningsvägar och framkomligheten kan vara begränsad för räddningstjänst och renhållning.

PROGRAMFÖRSLAG

Karta : Blå zon i norr

Karta : Blå zon - centralt läge i Aröd som ligger på en höjd

Mot denna bakgrund görs bedömningen att omvandling inom blå zon kan vara möjlig att prövas, förutsatt att tillgänglighetsfrågorna hanteras. Sådan utveckling bör prövas i samband med framtida detaljplanering, där frågor om framkomlighet för samhällsviktiga funktioner, tillgänglighet, teknisk försörjning, geotekniska förutsättningar, miljöpåverkan och landskapsbild hanteras samlat inom ramen för planprocessen.

Karta : Blå zon i söder

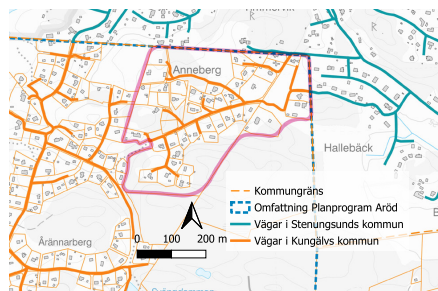
ROSA ZON

Den rosa zonen är ett område i den nordöstra delen av Aröd, som är exploaterat, och nås enbart via vägnätet i Stenungsunds kommun. I detta område finns även ett positivt planbesked från 2013, som anger att cirka 7 tomter kan provas, på fastighet Flögen 1:21. För att det ska bli möjligt att pröva detta område och då se vilken grad av exploatering som är möjlig, behöver bland annat vägfrågan utredas.

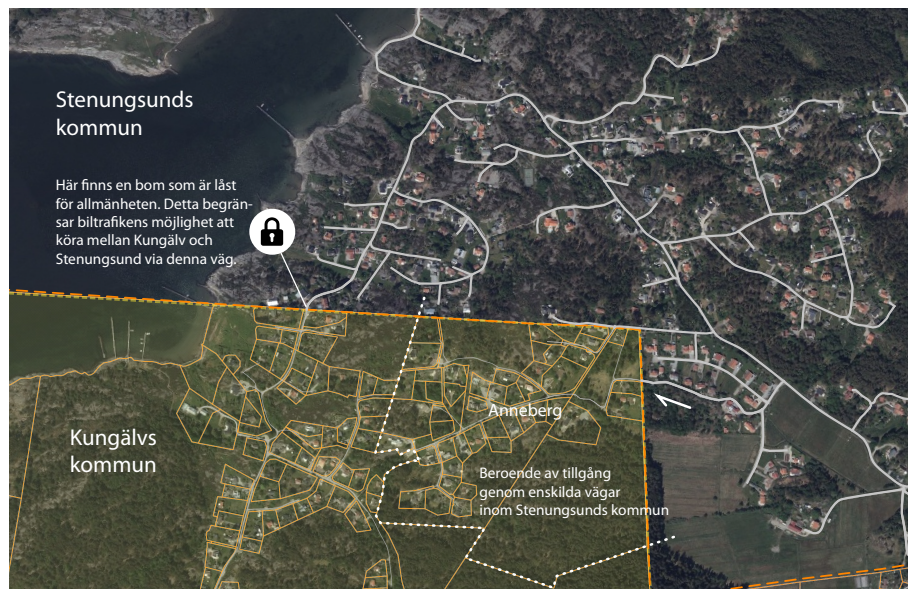
Under samrådsskedet med planprogrammet har synpunkter inkommit från Stenungsunds kommun med oro för ökad trafik genom det tätbebyggda området Timmervik, särskilt med avseende på trafiksäkerheten längs Timmerviksvägen.

En ökning av trafik bedöms vara svår att hantera med nuvarande infrastruktur. Utifrån vad som idag är känt finns därmed betydande utmaningar att genomföra en sådan utveckling. En omvandling bör därför föregås av en trafikutredning i dialog med angränsande Stenungsunds kommun samt med berörda intressenter kring vägnätet.

Mot bakgrund utifrån det som beskrivits ovan, kan den rosa zonen vara lämplig för en successiv omvandling samt viss ny bebyggelse, under förutsättning att nödvändiga åtgärder och utredningar kring vägnät genomförs. Sådan utveckling bör prövas i samband med framtida detaljplanering, där frågor om tillgänglighet, miljöpåverkan och landskapsbild hanteras samlat inom ramen för planprocessen.

Karta : Rosa zon

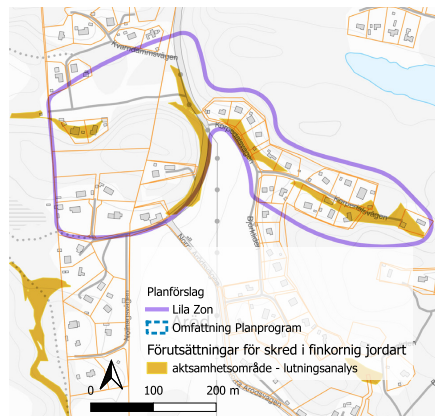
Karta : Bilden illustrerar hur Annebergområdet i Aröd nås via Stenungsunds kommun.

LILA ZON

Lila zonen omfattar ett område omgärdat av gröna zoner. Denna zon har många likheter och förutsättningar med den gröna zonen, men den har geotekniska utmaningar.

Den lila zonen är ett särskilt känsligt område, då den utgörs av ett riskområde med förutsättningar för skred i finkornig jordart, enligt SGUs karta för aktsamhetsområde. Den geotekniska rapporten från AWER (2023) rekommenderar att vid eventuell exploatering ska de geotekniska stabilitetsförhållandena för blivande förhållanden utredas mer detaljerat, särskilt i områden med lösare jordarter. Kvicklera har påträffats inom detta delområde och området har en central placering längs den enda huvudsakliga nord/sydliga vägen, vilket innebär att eventuella problem här kan få omfattande konsekvenser för tillgängligheten i hela området.

Mot denna bakgrund görs bedömningen att ny, tillkommande bebyggelse inom lila zon inte är lämplig. Däremot kan omvandling av redan bebyggda fastigheter övervägas, under förutsättning att geotekniska förhållanden noggrant utreds. Vid fortsatt planering bör särskild hänsyn tas till behovet av att skydda områdets karaktär, samtidigt som möjligheten till en begränsad och varsam utveckling av befintlig bebyggelse beaktas.

Översikt: Lila zon

PROGRAMFÖRSLAG

RÖD ZON

Området präglas av en stark landskapskaraktär med stort inslag av orörd natur och närhet till havet. Intentionen är att bevara denna unika miljö, som i dag domineras av naturens egna formationer såsom hav, berg, skog och öppna stråk. De mänskliga ingreppen i landskapet är få och varsamt integrerade, exempelvis en väg som följer markens naturliga topografi, enstaka bryggor och en träbro som förbinder fastlandet med en närliggande ö Vadholmen, samt ett begränsat antal bostäder med orientering mot havet.

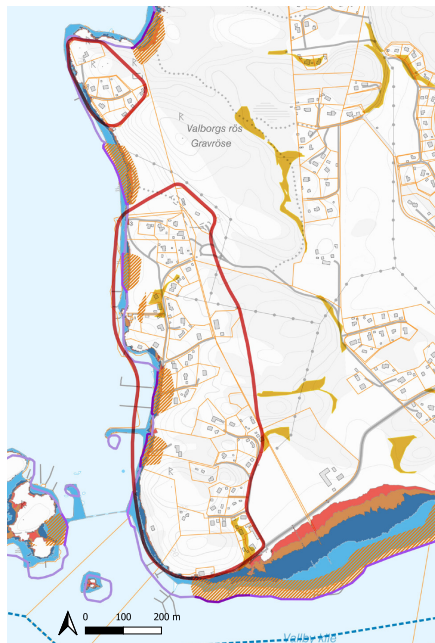
Vid omvandling eller ytterligare exploatering i området finns en påtaglig risk att den nuvarande landskapsbilden och det naturpräglade intrycket går förlorade. En ökad bebyggelse skulle kunna förändra områdets karaktär i grunden och motverka målsättningen om att bevara landskapets särdrag och rekreativa värden. Stora delar av området ligger också inom riksintresse friluftsliv, naturvård och kulturmiljövård, där inga åtgärder får utföras som påtagligt kan skada riksintresset. Hela den delen av den röda zonen som finns i väster, ligger mindre än 300 meter från strandlinjen, vilket innebär att strandskyddsreglerna enligt miljöbalkens 7 kap. 13 - 18 h §§ är aktuella.

Kartering av avseende stigande havsnivåer visar att delar av tillfartsvägen i området närmast stranden (i väster men även den södra delen) kan komma översvämmas vid stigande havsnivåer. Flertalet vägar inom området är också mycket smala och branta.

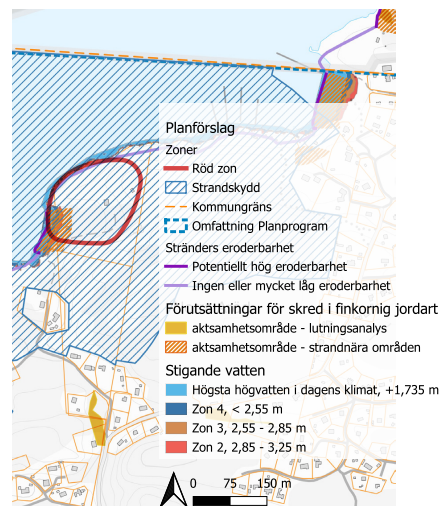
I denna zonen har det i PM för Geoteknik/Bergteknik bedömts att leran är extra sättningskänslig här samt att kvicklera har påträffats. På grund av att detta område är skredkänsligt kan i dagsläget inga tunga fordon köra här, såsom räddningstjänst och renhållning.

Enligt översiktsplanen ska kuststräckan ska vara oförändrad, d v s. inga nya avstyckningar eller tomter ska tillskapas här. Mot denna bakgrund och på grund av orsakerna beskrivet ovan såsom geotekniskt känsligt

område, översvämningsrisk, tillgänglighet samt att det finns höga naturvärden och friluftslivsintressen så föreslås varken nya tomter och inte heller omvandling inom denna zon. De områdesbestämmelser som finns inom denna zon kommer att vara kvar.

Röd zon i väster.

Röd zon i norr.

PROGRAMFÖRSLAG

Platsens förutsättningar /begränsningar	Beskrivning	Grön	Blå	Lila	Rosa	Röd
Väglutning	Aröds kuperade landskap försvårar att uppfylla grundläggande krav på väglutning för tillgänglighet med stora fordon, vilket är nödvändigt för samhällsviktiga funktioner vid eventuell ytterligare förtätning. De flesta vägar är privatägda, vilket innebär en utmaning kring ansvar och finansiering av åtgärder och drift.		●			●
Skredrisk	Ett PM för geoteknik/bergteknik har utförts och visar geotekniska utmaningar för området.			●		●
Klimatrisker/ Stigande vatten	Översiktlig kartering av klimatanalys indikerar att delar av tillfartsvägen samt markytor nära stranden kan översvämmas vid stigande havsnivåer.					●
VA-utbyggnad	I området pågår VA-utbyggnad , men den är inte färdigställd och driftsatt överallt i dagsläget.					●
Väg 624	Väg 624 är statlig och har lantlig karaktär med smala partier och skarpa kurvor. Omvandling och förtätning kräver stora investeringar i infrastrukturen.	●	●	●		●
Väg till Stenungsund	Ett område är kopplad via Timmerviksvägen i Stenungsund, med risk för överbelastning på vägen vid fortsatt omvandling/förtätning.				●	
Naturlandskap	Aröd har en stark landskapskaraktär med orörd natur och närhet till havet. Syftet är att bevara denna miljö där naturens formationer som hav, berg, skog och öppna stråk dominerar.	●	●	●	●	●

Tabellen redovisar en översiktlig sammanställning över områdets olika zoner, där varje zon har analyserats utifrån sina förutsättningar och utmaningar. Röda ifyllda markeringar indikerar att det inom aktuell zon finns aspekter som behöver beaktas och hanteras vid en eventuell omvandling.

PROGRAMFÖRSLAG

kan det vara möjligt att pröva omvandling, men det kommer behöva utredas i kommande detaljplaner.

ÖVERGRIPANDE GESTALTNINGSPRINCIPER

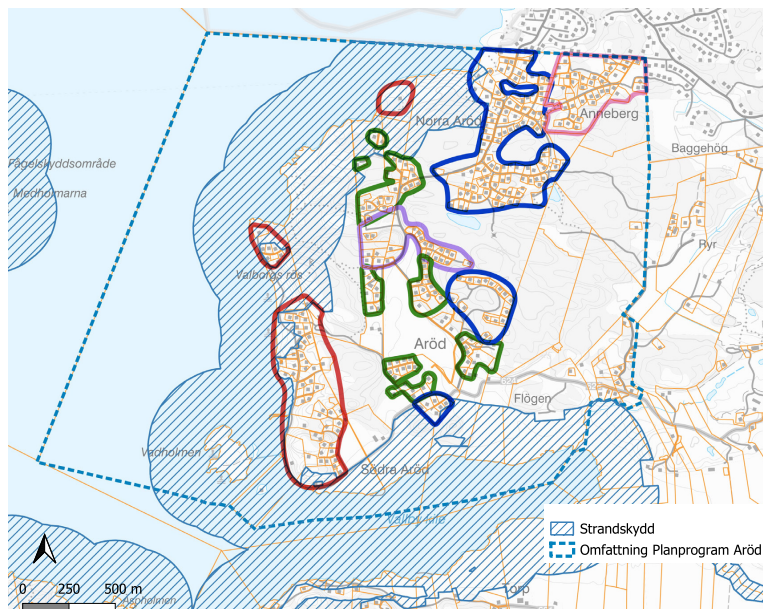
Området kännetecknas i hög grad av att bebyggelsen är varsamt anpassad till landskapets form och naturens unika egenskaper. För att bevara denna karaktär är det avgörande att framtida bebyggelse inte dominerar landskapsbilden. Befintlig natur bör i största möjliga mån bevaras.

I en framtida omvandling får bebyggelse i 1-2 våningar anses lämplig, vars placering ska ske med stor varsamhet i förhållande till natur, topografi och landskapsbild. Det är särskilt viktigt att inte bryta sammanhängande horisontlinjer i landskapet. Byggnader såsom huvudbyggnader, garage och förråd bör därför placeras i skyddade lägen längre in på tomten, snarare än i direkt anslutning till vägen.

Vid lokalisering av nya tomter ska hänsyn tas till befintliga vägar, terräng, naturvärden och viktiga siktlinjer. Nya byggnader ska integreras varsamt i terrängen och befintliga naturvärden ska i möjligaste mån bevaras. Såväl nya tomter som tillbyggnader bör samspela med befintlig bebyggelse. Sprängning och uppfyllnad bör undvikas för att minimera påverkan på landskapet.

Permanentbostäder skall vara tillgängliga för personer med nedsatt rörelse- och orienteringsförmåga enligt gällande lagkrav.

Bebyggelsen i området uppvisar varierande karaktär och tillämpade gestaltungsprinciper. I fortsatt planering kommer saken att studeras mer i detalj per delområde och per tomt. För att säkerställa en långsiktigt hållbar och enhetlig utveckling bör ny bebyggelse anpassas till omgivande strukturer vad gäller volym, placering, materialval och färgsättning.

Karta : Zoner redovisade tillsammans med strandskyddat område.

STRANDSKYDDAT OMRÅDE

Ett flertal av zonerna ligger inom 300 meter från strandlinjen, vilket innebär att strandskyddsreglerna enligt miljöbalkens 7 kap. 13 - 18 h §§ är aktuella vid all ny planläggning. Strandskyddet är upphävt inom vissa områden där områdesbestämmelser eller detaljplaner gäller.

När ett område får en ny detaljplan återinträder normalt strandskyddet igen. Men om den nya planen omfattar samma område som den gamla och har samma användning, behöver strandskyddet inte återinföras.

Kommunen kan då besluta att strandskyddet fortsatt ska vara upphävt utan att tillämpa de särskilda reglerna i miljöbalken. Det rekommenderas dock att strandskyddet ska omfatta naturmiljöer som är tillgängliga för allmänheten och att det inte upphävs i framtida detaljplanering. Det kommer sannolikt oavsett om användningen är densamma, inte att vara möjligt att till skapa nya tomter, på grund av avsaknaden av särskilt skäl. Dessutom är det kommunens viljeinriktning, enligt översiktsplanen (ÖP 2010), där det anges att kuststräckan i Aröd ska vara oförändrad. Däremot

PROGRAMFÖRSLAG

AVVÄGNINGAR KRING FORTSATT EXPLOATERING

Aröd har i den gällande Översiktsplanen (ÖP 2010) beskrivits som ett område med möjlighet till försiktig komplettering av bostadsbebyggelse i några lägen. Inom planprogrammet finns det ett positivt planbesked och det finns önskemål från fastighetsägare att exploatera nya områden för bostadsbebyggelse.

I den beslutade planeringsstrategin 2024-06-13 av kommunfullmäktige så anges att områden som berör jordbruksmark eller områden som kan påverkas av klimatförändringar behöver utredas i ny översiktsplan avseende lämplig markanvändning. I arbetet med den nya översiktsplanen 2050 gäller en mer återhållsam inställning till nyexploatering i kustorterna.

I dagsläget finns inte möjlighet för nya utbyggnadsområden, de främsta skälen till detta är påverkan av landskapsbild och rekreation, trafiksäkerheten och framkomligheten längs väg 624 samt det medföljande ökade behovet av kommunal service såsom barnomsorg, hemtjänst, skolskjuts mm. Det finns ingen kommersiell service i form av matbutiker i Aröd, inte heller kommunal service i form av förskola eller skola.

Räddningstjänsten har i tidigare planärenden samt i detta planprogram framfört synpunkter om begränsade förutsättningar för räddningsinsatser i området, bland annat med hänvisning till avsaknaden av en planskild järnvägs korsning i Kode.

Trafikutredningen rekommenderar att mötesplatser anläggs längs väg 624. Detta bedöms vara både kostnadseffektivt och hastighetsdämpande, särskilt i jämförelse med en fullständig breddning av vägen. Detta möjliggör endast omvandling av befintlig bebyggelse samt enstaka avstyckningar inom redan bebyggda områden. Kommunen har dock inget väghållaransvar i området, eftersom samtliga vägar sköts av andra aktörer. Att ta över en väg som ligger långt från det kommunala vägnätet skulle innebära höga driftkostnader och praktiska utmaningar.

För att möjliggöra nybyggnation i oexploaterade delar av Aröd krävs mer omfattande åtgärder, såsom breddning av vägen. Det är något som inte anses ekonomiskt försvarbart i förhållande till det förhållandevis begränsade antalet nya bostäder som skulle kunna tillkomma.

I ett landsbygdsområde som Aröd kommer bilen troligtvis alltid vara första transportalternativet för många boende. Det kommer att vara svårt att uppnå ett större hållbart resande, då avståndet till frekvent kollektivtrafik är långt. Att utöka antalet boende i området går inte i linje med de strategiska mål som finns i kommunens Mobilitetspolicy (2023) som säger att ny bebyggelse i första hand ska utvecklas i kommunens huvud- och sekundärstråk, samt i serviceorter för att stödja en attraktiv kollektivtrafik.

I kommunens bostadsförsörjningsprogram (på samråd hösten 2025), anges att kommunen avser att växa i serviceorterna där befintlig infrastruktur, kommunikation och service finns. Som beskrivs under kapitlet Planeringsförutsättningar så saknas detta i Aröd och fokus på byggnation och tillväxt sker i närliggande ort Kode.

Under arbetet med planprogrammet har det framkommit i flera yttranden att bland annat området Dalsberg/Flögen har ett stort värde för rekreation. Det rör sig om ett större, sammanhängande skogsområde som genomslings av stigar från olika delar av Aröd.

Hela planområdet ligger inom riksintresse högexploaterad kust med hänsyn till de samlade natur- och kulturvärden som finns där. Stora delar av området ligger också inom för riksintresse friluftsliv, naturvård och kulturmiljövård, där inga åtgärder får utföras som påtagligt kan skada riksintresset. Aröds karaktär som ett värdefullt rekreativt område med närhet till hav, natur och en rofylld omgivning bör bevaras.

I Aröd finns stora områden som omfattar inventerad jordbruksmark. Jordbruksmark har många värden för bland annat livsmedelsförsörjning, naturvård, landskapsbild, grön infrastruktur och kulturhistoria. På

nationell nivå finns Sveriges miljömål, där framför allt "Ett rikt odlingslandskap" definieras som att produktionsvärdena ska skyddas samtidigt som den biologiska mångfalden och kulturmiljövärdena bevaras och stärks. I den fördjupade strukturbilden för kustzonen anges att stärka och värna kustnära jordbruk för livsmedelsproduktion och för bevarande av öppna landskap. Det kan inte anses vara ett väsentligt samhällsintresse att bebygga jordbruksmark i kustlandskapet Aröd.

Det finns även kuperade och orörda skog- och rekreationsområden. Där finns höga naturvärden och även lågpunkter för ansamling av vatten. I området finns det ett flertal gröna korridorer som möjliggör spridning och förflyttning av växt- och djurarter mellan naturområden som annars riskerar att isoleras genom exploatering. Gröna korridorer utgör viktiga strukturer för att bevara den ekologiska sammanhållningen och motverka fragmentering av habitat.

Med hänsyn till områdets höga natur- och kulturvärden, den begränsade infrastrukturen och kommunala servicen samt kommunens långsiktiga mål för hållbar utveckling, föreslås inga nya utbyggnadsområden i Aröd inom ramen för detta planprogram.

PLANERINGSFÖRUTSATTNINGAR

PLANERINGSUNDERLAG	NATUR OCH REKREATION	TEKNISKA FÖRUTSATTNINGAR
STYRANDE DOKUMENT	JORDBRUKSMARK OCH VÄRDE- FULLT ODLINGSLANDSLANDSKAP	
FYSISK OCH SOCIAL MILJÖ	RIKSINTRESSEN OCH STRAND- SKYDD	
MOBILITET OCH TRAFIK	MARK, MILJÖ, HÄLSA OCH SÄKER- HET	

PLANERINGSUNDERLAG

UTREDNINGAR

De utredningar som tagits fram för arbetet med planprogrammet är:

- Naturvärdesinventering, Naturcentrum AB, 2020-01-08
- PM Geoteknik/Bergteknik, AWER Geoteknik, 2023-05-31
- PM Aröd Trafikutredning, 2025-10-23

Övriga utredningar som tagit fram för arbete med bland annat VA-utbyggnad samt framtagande av ny översiktsplan.

- Aröd - konsekvensanalys för fornlämnningar, SWECO Environment, 2017-03-01
- Utredning av jordbruksmark, Kungälv kommun 2020, Naturcentrum AB, 2020-12-20
- Översvämningskartering Kungälv, WSP, 2023-05-02.

KOMMUNALA PLANERINGSUNDERLAG

Detaljplaner och områdesbestämmelser som finns inom planområdet.

Kode 290, 1482-P57 Kode 65, 14-SOL-1007	Kode 258, 1482-P96/12
Kode 66, 14-SOL-881 Kode 69, 14-SOL-971	Kode 68, 14-SOL-969
Kode 71, 14-SOL-1053 Kode 77, 14-SOL-1102	Kode 76, 14-SOL-1100
Kode 83, 14-SOL-1280 Kode A8, 14-SOL-487E	Kode 90, 14-SOL-1403

STYRANDE DOKUMENT

ÖVERSIKTSPLAN 2010

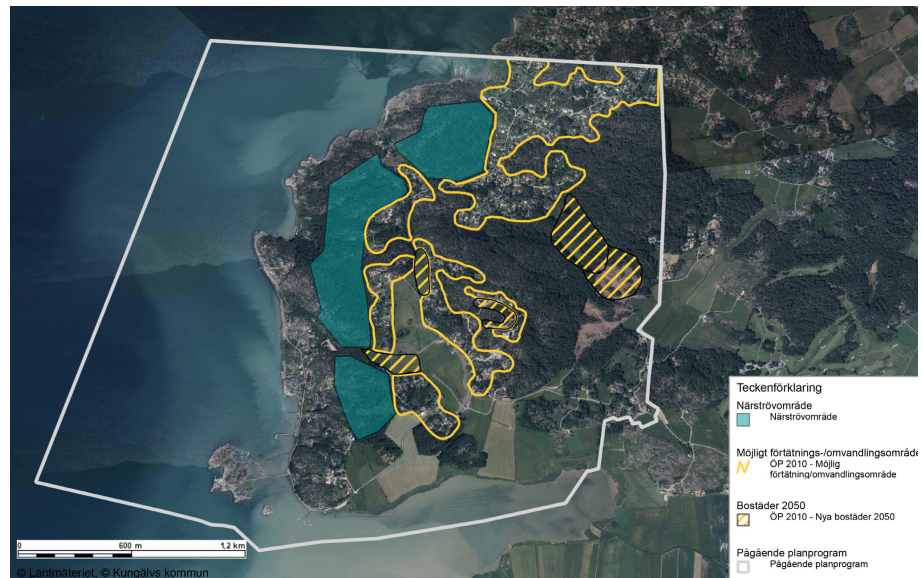
I Planeringsstrategin 2024 konstaterades att Översiktsplanen 2010 (ÖP 2010) är inaktuell i vissa delar och att en ny översiktsplan behöver tas fram. Arbetet med det pågår. ÖP 2010 gäller dock fram till att en ny översiktsplan vunnit laga kraft.

Aröd har i ÖP 2010 beskrivits som ett område med möjlighet till försiktig komplettering av bostadsbebyggelse i några lägen och det anges att gestaltning och placering av ny bebyggelse måste studeras utifrån

bland annat ortens karaktär samt terrängförhållanden.

Aröd är ett så kallat omvandlingsområde, d.v.s. ett fritidshusområde som mer och mer blir permanent-boende. I Kode finns närmsta service, och servicen i Kode har betydelse inte bara för de boende i Kode utan även för Aröd, Ödsmålsmosse/Rörtången och den kringliggande landsbygden.

ÖP 2010 anger vidare att det rörliga friluftslivet är en stor tillgång i Aröd både lokalt och för hela kommunen. Kuststräckan ska vara oförändrad, d v s. inga nya avstyckningar eller tomter ska tillskapas här.

Karta : Gällande ÖP 2010 som visar utpekade närströvsområde samt möjlig förtätning

PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR

DETALJPLANER

Med byggnadsplaner reglerades förr bebyggelse utanför staden. I Aröd finns flertalet byggnadsplaner framtagna 1953- 63 och en detaljplan från 1996. Gemensamt för dessa är att största tillåtna byggnadsarea är runt 60- 75 kvm. Och byggnadshöjder mellan 3- 3,5 meter för huvudbyggnad och strax under 3 meter för uthus.

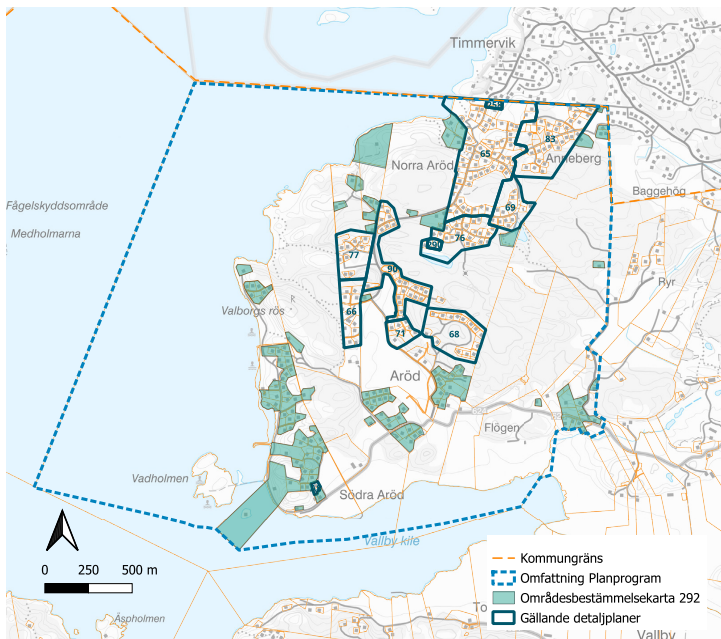
I området finns även en avstyckningsplan från 1947. Avstyckningsplaner användes mellan 1926-1947 för att visa hur marken skulle indelas utanför stadsplanlagt område. Prövningen inskränktes till att ta hänsyn till behovet av mark för lämpliga trafikleder och parker samt se till att ledningar kunde anordnas. I avstyckningsplan A8 i Aröd är området markerat som kvarter. I avstyckningsplaner gjordes ingen prövning av om marken ur översiktlig plansynpunkt var lämplig att bebyggas eller inte.

Byggnadsplaner och avstyckningsplaner gäller idag som detaljplaner. Dessa planer har inte längre någon genomförandetid.

I Aröd finns även en detaljplan från 2001, nr 290 på kartan, med syfte att utöka byggnadsytan för befintliga fritidsbostäder. Enligt planändringsbegäran skulle fastigheterna inte nyttjas som åretruntbostäder. Planområdet omfattar tre fastigheter vars byggrätt skiljer sig från övrig reglering inom Aröd. Här är högsta sammanlagda byggnadsarea 140 kvm, varav huvudbyggnad 110 kvm.

BOSTADSFÖRSÖRJNINGSPROGRAM

Det pågår ett arbete med att ta fram ett bostadsförsörjningsprogram, programmet var ute på samråd hösten 2025. Syftet med programmet är att redogöra för kommunens bostadspolitik samt vilka åtgärder som behövs för att möjliggöra att bostadsförsörjningen i kommunen förbättras i syfte att verka för resultatmålet att kommunens verksamhetens kvalitet och hushållning ska hävda sig väl i jämförelse med landets bästa kommuner.

Karta : Gällande detaljplaner och områdesbestämmele i Aröd

OMRÅDESBESTÄMMELSER

Inom området gäller områdesbestämmelser för Aröd, Flögen och del av Knaverstad som vann laga kraft 2001-09-13. Syftet var att bevara området som fritidshusområde, begränsa byggyta samt att motverka permanentning. Områdesbestämmelserna är ett planinstrument, som kommuner kan använda för att reglera mark- och vattenanvändning. Ytbestämmelser innebär inte att markägare garanteras byggrätt och ger inte kommunen någon rätt att lösa in mark. Vid bygglovsprövning återstår att bedöma förändringens

lämplighet.

Bestämmelser för storlek är en huvudbyggnad om högst 100 kvm byggnadsarea samt ett uthus om högst 35 kvm byggnadsarea. Högsta tillåtna byggnadshöjd för huvudbyggnad är 3,5 meter och för uthus 2,5 meter.

De fastigheter där lov hade lämnats för permanentus vid tiden för områdesbestämmelsernas framtagande omfattas inte av områdesbestämmelserna.

Kommunen avser att huvudsakligen växa i serviceorterna där befintlig infrastruktur, kommunikation och service finns. Ett varierat utbud av hustyper och bostäder med olika upplåtelseform bör eftersträvas inom kommunen. Detta för att människor med olika preferenser och ekonomiska möjligheter ska kunna bo i alla kommundelar.

Till följd av hög tillväxttakt och omfattande utbyggnadsplanering behöver kommunen stärka markberedskapen i syfte att säkra genomförbarhet i samklang med kommunens framtida behov. Kommunens markresurs behöver användas effektivt i syfte att möta krav på bland annat kommunal service till följd av förväntad befolkningstillväxt, men även i syfte att tillvarata höga kultur- och naturmiljövärden.

Handlingsplan för bostadsförsörjningen (från samråds-handlingen hösten 2025):

1. Befolkningsökningen bör inte överstiga 1,5% över tid. Bostadsbyggnationen under perioden bör främst ske inom kommunens utpekade serviceorter och i centralorten.
2. Ny bebyggelse bör tillkomma i anslutning till befintlig bebyggelse. Denna bör ske med förtätning, fokuserat på attraktivitet i befintliga miljöer med anslutning till befintlig infrastruktur så som hållplats för kollektivtrafik, gång- och cykelstråk, VA, eldistribution etc.
3. Bostadsbebyggelse bör lokaliseras med god tillgänglighet och närhet till service, förskola/skola och rekreationsområden för att främja att rörelse kan ske till fots eller med cykel.
4. Inom serviceorterna eftersträvas blandande upplåtelseformer och varierande hustyper.
5. Boendemiljöer ska vara attraktiva, trygga och främja hälsa och ökad gemenskap samt vara inkluderande.

MOBILITETSPOLICY

Tillväxten inom Kungälv kommun i närtid som på längre sikt kommer ställa nya krav att befintlig in-

frastruktur används effektivt. I kombination med kommunala, regionala och nationella mål om ökad hållbarhet inom miljö, transport och bebyggelse finns ett behov av att tänka efter, och även tänka nytt, kring hur trafiken ska planeras i Kungälv kommun. För att Kungälv kommun ska kunna bidra till att uppsatta mål uppfylls (nationella, regionala och kommunala) har en strategiskt inriktad mobilitetspolicy tagits fram. Mobilitetspolicyen sträcker sig till år 2030 och behandlar mål för cykel- och gångtrafik, kollektivtrafik, biltrafik samt parkeringar kopplade till dessa färdslätt.

Övergripande mål är att öka andelen hållbara resor i kommunen, att ny bebyggelse ska stödja en välutbyggd och attraktiv kollektivtrafik genom att i första hand utvecklas i huvud- och sekundärstråk samt i serviceorter, öka trygghet, säkerhet och tillgänglighet i trafikmiljöer samt i anslutning till kollektivtrafik och ökad samnyttjande av trafikslag.

FÖRDJUPAD STRUKTURBILD FÖR KUSTZONEN

Dokumentet är en gemensam överenskommelse mellan olika kommuner, kring hur kust- och havsområdet mellan Kungsbacka i söder och Uddevalla i norr ska utvecklas på ett långsiktigt hållbart sätt. Den fördjupade strukturbilden för kustzonen enas kring olika

PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR

element i kustzonens framtida struktur.

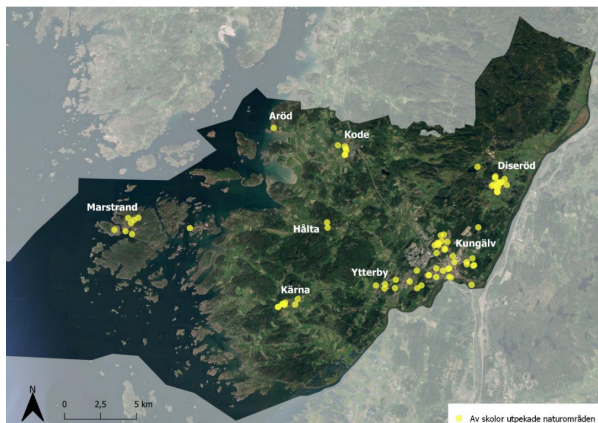
Inriktningen är att:

- Skärgårdssamhällens och den kustnära landsbygds karaktär och identitet ska tas tillvara
- Utveckla levande samhällen där människor kan bo och verka hela året
- Satsa på hållbara maritima näringar som bidrar till värdeskapande och sysselsättning i kustzonen
- Att skapa en tillgänglig och attraktiv skärgård och kustzon för närrekreation, friluftsliv och turism
- Att stärka och värna kustnära jordbruk för livsmedelsproduktion och för bevarande av öppna landskap
- Att använda havet och kusten på ett långsiktigt hållbart sätt som bidrar till ekosystem i balans

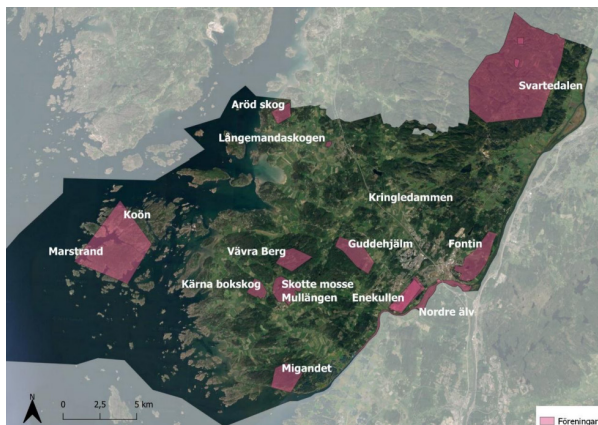
AGENDA 2030

I arbetet med Planprogram Aröd har förvaltningen beaktat de globala målen "Agenda 2030". De globala delmål som främst berör utvecklingen är punkt 11. Hållbara städer och samhällen, punkt 13. Bekämpa

De naturområden som skolor använder för pedagogisk verksamhet och friluftsliv. Utdrag ur rapport: Naturvårds- och friluftslivsplan, Del 1 – Natur och friluftsliv i Kungälv kommun, 2025

Geografisk spridning av naturområden som används av föreningar med fokus på höga naturvärden och god tillgänglighet. Utdrag ur rapport: Naturvårds- och friluftslivsplan, Del 1 – Natur och friluftsliv i Kungälv kommun, 2025

PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR

klimatförändringarna och punkt 15. Ekosystem och biologisk mångfald.

Kommunen ska möjliggöra och underlätta för företag och invånare att skapa ett mindre klimatavtryck samt minska utsläpp av koldioxid. Stadsplanering och utveckling ska skydda våra hav och vatten, bevara vår landsbygd och skapa grönnare stadsdelar och förebygga klimatförstörelsen. Hänsyn har tagits till dessa mål och i det fortsatta planarbetet kommer positiv och negativ påverkan på Agenda 2030:s delmål att utvärderas och tas hänsyn till i våra vägval.

NATURVÅRDS- OCH FRILUFTSLIVSPLAN

Under sommaren 2025 antogs en ny naturvårds- och friluftslivsplan av Kungälv kommun. Planen syftar till att bland annat förbättra kommunens arbete med miljö- och friluftsmål och pekar även ut viktiga natur- och friluftsområden. För att bistå inom den fysiska planeringen har även de kommunala hänsynsnivåerna uppdaterats. Genom hänsynsnivåerna tar kommunen ställning till var det inte är lämpligt att exploatera utifrån höga natur- och/eller friluftsvärden. Hänsynsnivåerna är tregradig skala som baseras på ett antal kriterier, bedömning för vardera hänsynsnivå redovisas nedan.

- Hänsynsnivå 1: Ny exploatering får ej förekomma med hänsyn till de mycket höga naturvärdena. Exploatering i närheten får ej ske så att natur- eller friluftslivsvärden hotas genom indirekta effekter.
- Hänsynsnivå 2: Omfattande exploatering får ej förekomma och mindre omfattande exploatering bör ej förekomma med hänsyn till de höga natur- och/eller friluftslivsvärdena. Exploatering i närheten skall ske med hänsyn till naturvårds- och friluftslivsvärdena.
- Hänsynsnivå 3: Vid all exploatering skall iaktas försiktighet med hänsyn till naturvärdena.

FYSISK OCH SOCIAL MILJÖ

BEBYGGELSE OCH LANDSKAP

För närvarande finns det cirka 360 bostäder inom programområdet, varav hälften bedöms vara permanentbostäder och hälften fritidsbebyggelse. De flesta sträcker sig längs västra kusten, i Arödsdalen och i Norra Aröd/ Anneberg.

Under tidigt nittonhundratals byggdes några sommarhus på Aröd, men under 1950- och 1960-talet upprättades de flesta byggnadsplaner och många av husen tillkom under denna tidsperiod.

Området omfattar kust-, jordbruks- och skogsmiljöer. Bebyggelsen är ofta samlad i grupper och består främst av fritidshus i mindre skala. Här finns även enstaka större bostadshus och gårdar. Många av husen är väl anpassade till områdets topografi och smälter in i landskapet utan att dominera det.

Naturen varierar genom hela området. Södra Aröd är flackt och definieras av stora ytor av odlingslandskap medan kustområdet utgörs främst av berg i dagen. Området är delvis stark kuperat och vägarna är smala. Det finns stora sammanhängande naturområden som sträcker sig utanför programområdet.

SAMHÄLLE, SERVICE OCH MÖTESPLATSER

Inom området finns några målpunkter så som Aröds badplats samt en tillgänglighetsanpassad badplats (Vadholmen) och småbåtshamnar i Södra Aröd. Det finns även en del utsiktspunkter och stigar som har stor betydelse för Aröds friluftsliv. Strax utanför programområdet ligger Kungälv-Kode golfklubb.

I Aröd finns inget serviceutbud. Närmaste butik och service finns i Solberga, cirka 5 km bort. Större utbud finns i Kode, som ligger cirka 8 km bort. Kode är serviceort för Aröd med skola, förskola och äldreboende.

PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR

BEFOLKNING

Cirka 386 personer står skrivna inom planområdet Aröd (våren 2025). Åldersgruppen mellan 55-64 år är störst med 91 personer. Därefter följer åldersgruppen 75-84 år och 65-74 år.

MOBILITET OCH TRAFIK

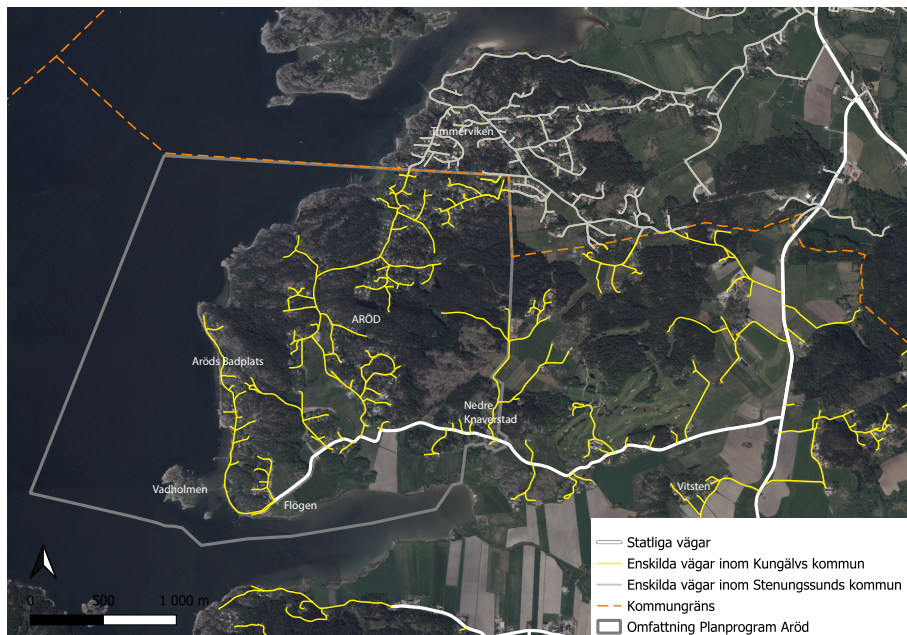
BILVÄGAR OCH TRAFIKFÖRHÅLLANDEN

Huvudtillfartsvägen från Kode till Aröd är väg 624 och väg 616 som ägs och underhålls av Trafikverket.

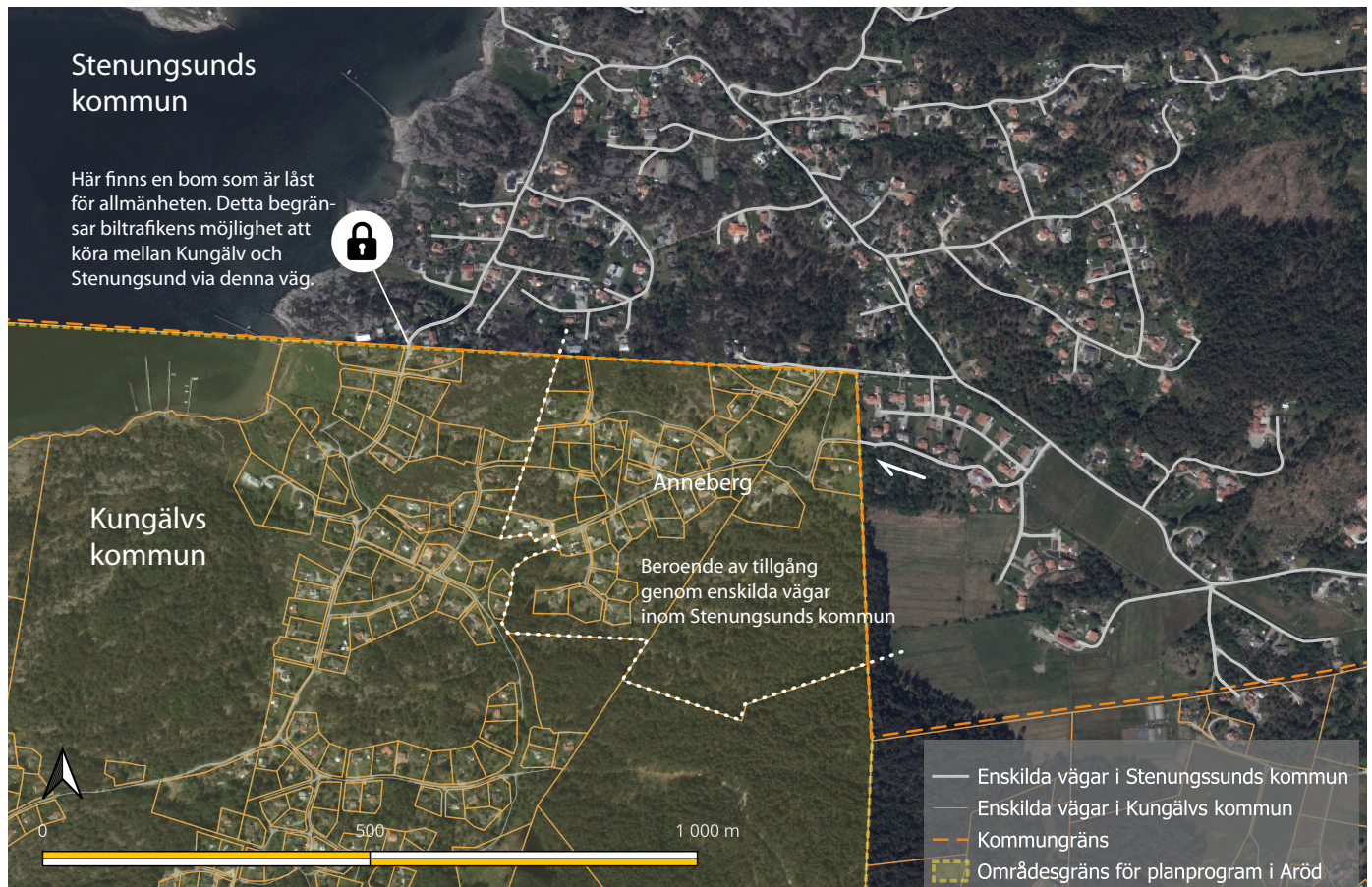
Väg 624 som sträcker sig från Kungälv Kode golfbana till den kommunala badplatsen är smal och varierar i sin bredd från 5,5 meter till sektioner som är delvis smalare än 4 meter. I dagsläget kan inte en bil och buss mötas på stora delar av sträckan. Övriga vägar i området är enskilda som förvaltas av vägföreningar och samfälligheter. Kommunen är inte vägghållare för några vägar i området.

Norra Aröd har även vägar som nås genom Stenungsunds kommun. Det finns en mindre väg mellan Timmervik (Stenungsund) och Norra Aröd. Framkomligheten på vägen är dock begränsat på grund av en vägbom. Nordöstra Aröd (Anneberg) har en väg som endast ansluter från Stenungsunds kommun.

En trafikutredning har tagits fram vars syfte var att ta fram olika förslag på utformning av väg 624 som tillåter olika grader av exploatering i området. Slutsatser och rekommendationer av utredningen, finns under kapitlet programförslag.

Karta : Vägghållare till och i Aröd

Karta : Vägkoppling mellan Norra Aröd och Stenungsund

VÄGLUTNING

Väg 624 är statlig men har en lantlig karaktär med varierande bredd, ofta inslag av smala partier och skarpa kurvor. Lutningen på denna väg bedöms dock vara relativt acceptabel för servicetjänster och annan trafik.

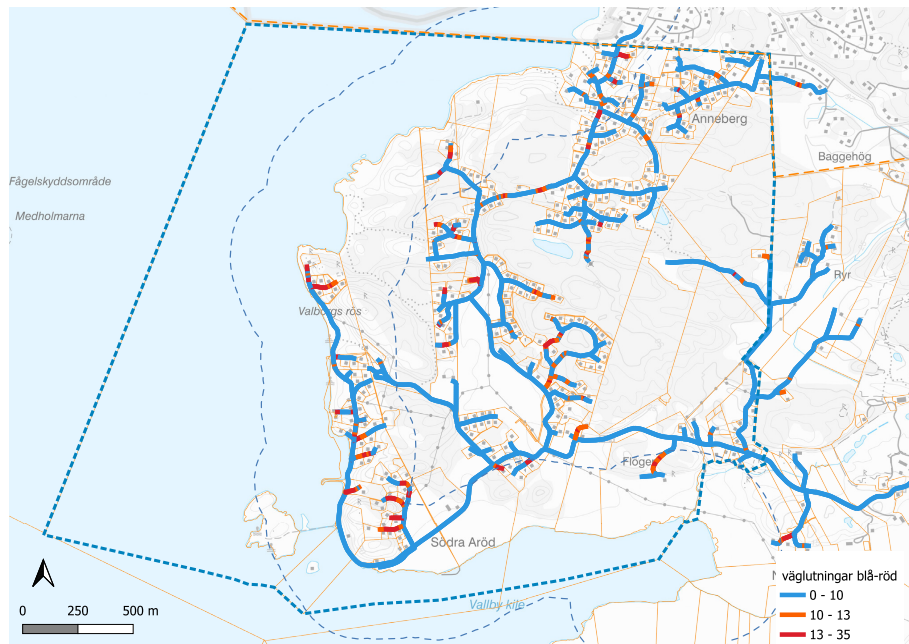
Inom Aröd är terrängen relativt kuperad. Detta innebär en utmaning när det gäller att säkerställa goda och säkra förbindelsevägar till de olika exploaterade områdena. Huvudvägen som ansluter till väg 624 och löper i nord-sydlig riktning genom det centrala Aröd har på vissa sträckor mycket hög lutning, ibland över 10-15 %. Denna väg förgrenar sig vidare till högre belägna tomtkluster, där lutningen blir ännu brantare.

Den kuperade terrängen och vägnas karaktär är typisk för en lantlig landskapsbild, och området används idag främst som fritidsområde. För att möjliggöra en framtida omvandling krävs att området är tillgängligt och säkert. Det ställer krav på genomförande av åtgärder som skapar de förutsättningar som samhällsviktiga servicefunktioner kräver.

Räddningstjänsten BORF ställer i detta sammanhang, krav på att större vägar inte får ha en lutning som överstiger 8 %, för att säkerställa räddningstjänstens tillgänglighet. Avstånd mellan byggnadens angreppspunkt (utgörs vanligtvis av byggnadens entré) och räddningstjänstens uppställningsplats bör vara högst 50 meter. Vägarna behöver därför prioriteras för att säkerställa god tillgänglighet, vilket även gäller för andra räddningsinsatser, såsom ambulans.

I samband med utbyggnaden av VA-nätet i området har vissa tillfälliga åtgärder vidtagits, såsom anläggning av en provisorisk räddningsväg, för att underlätta framkomligheten för större arbetsfordon. Dessa åtgärder är dock av tillfällig karaktär och kommer att tas bort eller återställas när VA-projektet är slutfört. Därför kan de inte betraktas som permanenta lösningar.

I kommunens avfallsföreskrifter ställs ett flertal krav på nya vägar såsom att det ska vara 3,5 meter breda

Karta : Väglutningar (i procent) på vägarna i Aröd.

och ha en fri höjd på 4,7 meter där renhållningsfordon framförs och växtligheten får inte inskränka vägbredden. Det ska även vara en maxlutning på 6 % för vägar där renhållningsfordon framförs, lutningar över den procentgränsen är problematiska för renhållningen ur arbetsmiljösynpunkt när de ska säkerställa att hämtning av avfall ska fungera året om. Vid återvändsgata ska det finnas vändmöjligheter.

Med hjälp av en 3D-markmodell från Kungälv kommun, baserad på flygburen laserskanning genomförd

i april 2022, har en övergripande väglutningskarta tagits fram som illustrerar väglutningen i området på befintliga vägar. Kartan visar att det finns flera partier med kraftig lutning på 10 % eller mer.

GÅNG OCH CYKEL

I dagsläget finns inga gång- och cykelvägar i Aröd. Bilister och stora fordon förväntas samverka med cyklister och gående på gatorna.

KOLLEKTIVTRAFIK

Det finns en busslinje in till området, busslinje 309 kör till och från området ungefär varannan timma under morgon till kväll. Bussarna har svårt att vända nere vid den lilla vändplatsen i slutet av väg 624. Det finns skolskjuts till området.

Hållplatserna saknar belysning och separata gångbanor, vilket gör att skolbarn får gå längs bilvägarna tillsammans med övrig trafik. De smala vägarna försvårar möten mellan bussar och andra fordon, vilket påverkar skolskjutsens framkomlighet. Det är långt till närmaste hållplats med frekvent kollektivtrafik, som är belägen i Kode.

PARKERING

Det finns två allmänna parkeringsytor till de kommunala badplatserna i Aröd. I övrigt sker parkering på respektive fastighet.

NATUR OCH REKREATION

NATURVÄRDEN

Vid fysisk planering och markanvändning i Aröd och övriga delar av Kungälv kommun är det av central betydelse att beakta bevarandet av gröna korridorer. Dessa utgör ekologiska länkar mellan olika naturtyper och habitat, och spelar en nyckelroll för att upprätthålla fungerande ekosystem och biologisk mångfald inom kommunen.

Gröna korridorer möjliggör spridning och förflyttning av växt- och djurarter mellan naturområden som annars riskerar att isoleras genom exploatering. Dessa korridorer utgör viktiga strukturer för att bevara den ekologiska sammanhållningen och motverka fragmentering av habitat.

Genom att säkerställa att gröna korridorer bibehålls och stärks i planeringsarbetet skapas förutsättningar för robusta ekosystem, ökad genetisk variation och

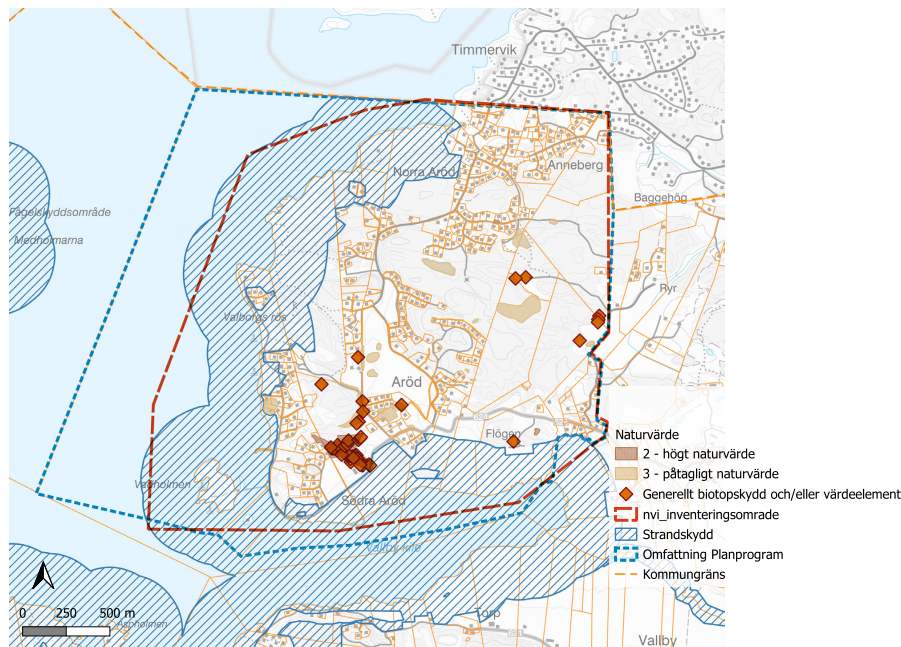
långsiktig ekologisk resiliens. Detta är särskilt viktigt i tider av klimatförändringar, då naturens förmåga att anpassa sig till nya förhållanden är direkt beroende av sammanhängande naturområden.

En naturvärdesinventering (NVI) har tagits fram 2019 på fältnivå och i enlighet med Svensk Standard (SS199000) med tilläggen generellt biotopskydd och värdeelement. Inventeringsområdet omfattar cirka 300 hektar och utgörs av ett kustnära område med tomtmark, jordbruksmark, skog, hällmark och mindre sjöar och dammar. Strandskyddat område och tomt-

mark inte är inventerade.

Vid inventeringen identifierades 22 naturvärdesobjekt. Flertalet av dessa, 18 objekt, har bedömts ha påtagligt naturvärde. 4 objekt har bedömts ha högt naturvärde. Totalt utgörs 10,3 hektar i inventeringsområdet av objekt med naturvärde.

Under inventeringen påträffades en del naturvårdsarter. Bland dessa finns gröngöling, knölval, fläckknycklar, stallört, sexfläckig bastartsvärmare, spår av rödhjon, tusengömming och vanlig snok.

Karta : Naturvärdesinventering, Naturcentrum AB, 2020-01-08. Notera att strandskyddat område och tomtmark inte ingår i inventeringen.

BIOTOPSKYDD OCH VÄRDEELEMENT

Cirka 99 objekt i inventeringsområdet bedömdes omfattas av generellt biotopskydd enligt miljöbalken 7 kap 11§ och förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken. Objektet utgörs främst av stenmurar, diken, allé, odlingsrösen, småvatten och åkerholmar. Diken och stenmurar utgörs av linjeobjekt vilka i flera fall kan vara sammanhängande.

I inventeringsområdet noterades cirka 72 värdeelement. Värdeelementen utgörs till största del av grova lövträd och hålträd av främst ek men även av skogsalm, bok och sälg. Andra värdeelement som noterades under inventeringen var eklågor, stenmurar utanför jordbruksmark, mindre dammar och en stensatt källa.

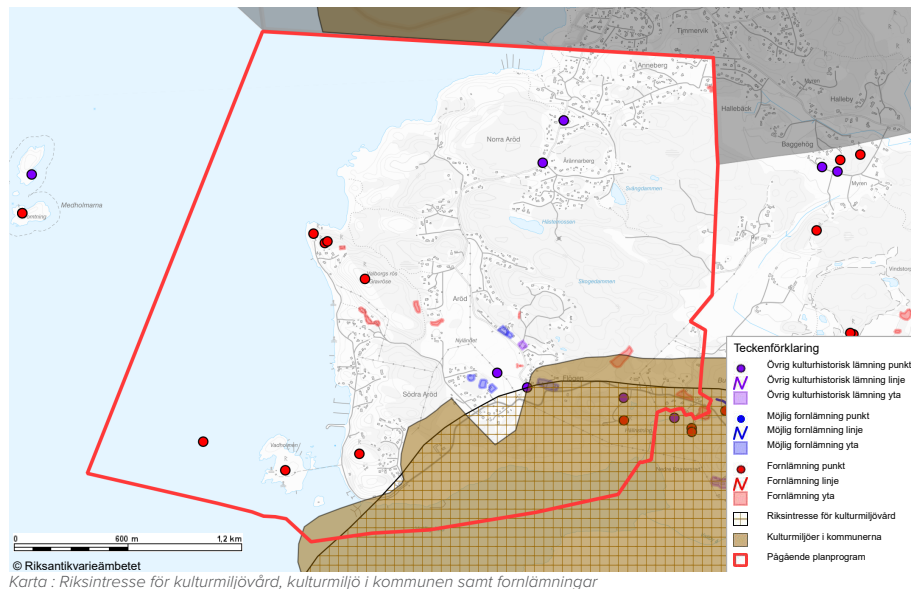
REKREATION

Det finns stora områden i Aröd som används för rekreation och friluftsliv. Det finns två utpekade badplatser, Vadholmen och Aröds badplats. Det finns även vandringleder och utsiktspunkter.

I princip alla obebyggda områden har betydelse för närrökreation men en del terräng är svårframkomlig på grund av brant topografi. Det finns ett nätverk av stråk som dels består av mindre vägar och dels av stigar på de mer eller mindre skogklädda bergen. Dessa stråk utgör stommen för det rörliga friluftslivet och används för promenader.

De kuperade delarna (bergen) längs kusten har viss betydelse som strövmråde för boende i Aröd, men de är kuperade och fungerar främst som genomkorsningsområden på väg till stranden. Flögenskogen öster om Arödsdalen är mindre kuperad jämfört med kustbergen och är därför värdefullt för rekreation.

Kusten runt halvön är även målpunkt för många båtägare som har båtplats längs någon av de många bryggorna.

KULTURMILJÖ

Södra Aröd är en del av Vallby kile, som utgör riksintresse för kulturmiljövård Solberga-Ödsmål och är även utpekat i kommunens kulturmiljöprogram för Solberga - Vallbyslätten, Solberga socken. I kulturmiljöprogrammet nämns att olika tiders byggnadstyper finns representerade såsom den sambyggda längan, framkammarsstugan, det västsvenska dubbelhuset, salsbyggnaden och senare villatyper. Aröd 4:6 utgör ett välbevarat exempel på arkitektur från 1890-1910 och omges av ett fint kulturlandskap med bl a ekskog. Det finns även lämningar efter en kvarnanläggning i området.

Kända fornlämningar och övriga kulturhistoriska lämningar finns främst i ett bälte diagonalt genom halvön. I samband med utbyggnationen av VA har bland annat konsekvensanalys för fornlämningar genomförts inom delar av planprogramområdet. I rapporten pekas potentiella boplatssområden ut och beskriver att arödsområdet uppvisar lämningar efter människor från olika tider och i området finns fynd från stenålder, bronsålder, järnålder och medeltid. Under stenålder stod delar av landskapet under vatten varför boplatser kan hittas en bit från dagens strandlinje.

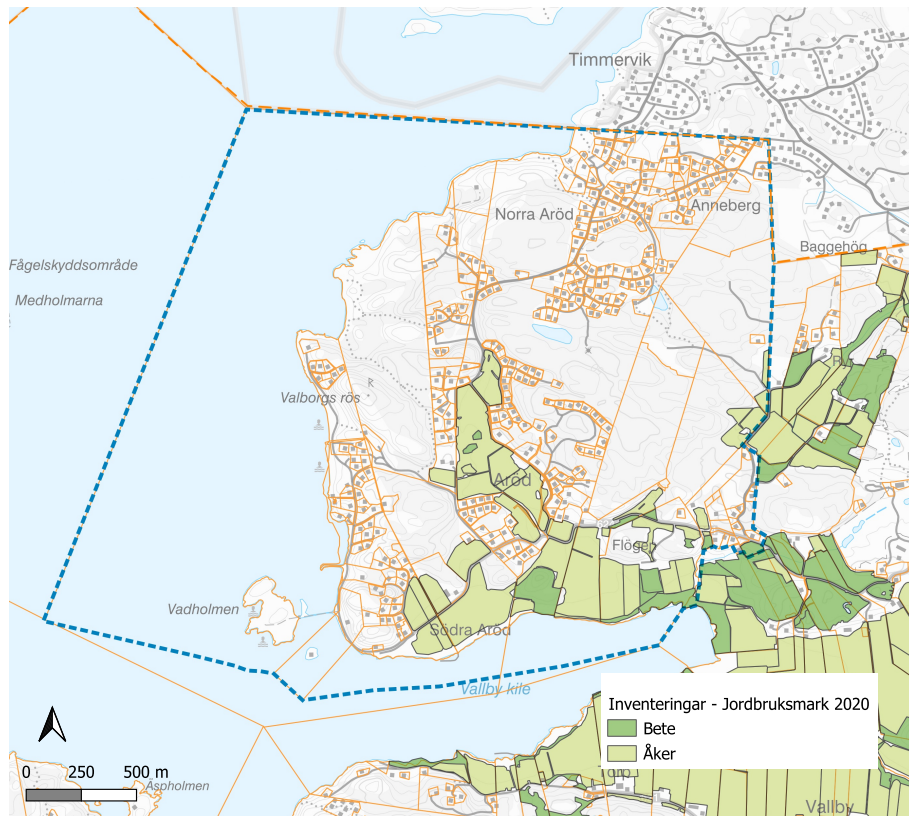
JORDBRUKSMARK OCH VÄRDEFULLT ODLINGSLANDSKAP

Stora delar av södra Aröd karakteriseras av öppet landskap, där de finns ett flertal stora områden som klassas som jordbruksmark. Med jordbruksmark menas både åkermark och betesmark.

År 2020 tog Kungälv kommun i samarbete med Naturcentrum AB fram en utredning av jordbruksmark.

I rapporten, "Utredning av jordbruksmark, Kungälv kommun 2020", dat. 2020-12-20" ingår området Aröd som "kustslätter". Det innebär att stora delar av marken är både högt klassad sedan tidigare, som särskilt värdefull åkermark. Även de relativt stora åkerskiftena talar för höga produktionsvärden. En stor del av odlingsmarkerna ingår också i utpekade landskap med höga natur- och kulturmiljövärden. Jordbruksmarkens värden bör här prioriteras och bebyggelse bör endast tillkomma i mycket begränsad omfattning.

Enligt 3 kap. 4 § miljöbalken får brukningsvärd jordbruksmark endast bebyggas för att tillgodose väsentliga samhällsintressen om detta behov inte kan tillgodoses genom att annan mark tas i anspråk.

Kartan visar Jordbruksmark 2020 enligt "Utredning av jordbruksmark, Naturcentrum AB, 2020-12-20".

PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR

Inom programområdet är det särskilt de södra delarna av området som pekas ut som värdefull och ingår i ett område som är utpekad som Värdefullt odlingslandskap, en bevarandeplan framtagen av Länsstyrelsen, Bohusläns museum och Naturcentrum, 1992.

I denna går att läsa att området omfattar det vidsträckta och bördiga jordbrukslandskapet innanför Vallby och Ödsmåls kilar. Det är ett sammanhängande och säregat slättnråde med en landskapsbild som har få motsvarigheter i regionen. Området kring Vallby kile och Vallby å är i ringa utsträckning påverkat av bebyggelse. Åkermarker dominerar kraftigt men vid ett flertal gårdar i området finns vackra och välbevarade betesmarker. Vid södra Aröd finns ett fint kulturlandskap med bl.a. ekskog.

RIKSINTRESSEN OCH STRANDSKYDD

Arödshalvöns kustnära delar ligger inom riksintresse för friluftsliv, naturvård och kulturmiljövård samt även inom strandskydd. Hela halvön ligger inom riksintresse kustområde.

RIKSINTRESSE FRILUFTSLIV

Programområdet omfattas delvis av riksintresse för friluftsliv, enligt miljöbalken 3 kap 6 § (Södra Bohusläns kust). I Länsstyrelsens värdebeskrivning anges att riksintresseområdet är ett av de mest besökta friluftsområdena i landet och att det även är ett betydande mål för internationell turism. Området är ett utpräglat skärgårdslandskap med stor variation som sträcker sig från Lysekil i norr till Göteborgs norra skärgård. Landskapet beskrivs ha stora skönhetsvärden med botaniska, zoologiska och geologiska kvaliteter som berikar upplevelsen i landskapet. Området har mycket goda förutsättningar för friluftsaktiviteter så som bad, segling, strövtåg, fritidsfiske med mera.

Kartan visar värdefulla odlingslandskap enligt bevarandeplan för Göteborg och Bohuslän

RIKSINTRESSE NATURVÅRD

Programområdet omfattas delvis av riksintresse för naturvård, enligt miljöbalken 3 kap 6 § (Hakefjorden-Marstrandsfjorden-Sälöfjorden). I riksintressets värdebeskrivning beskrivs området som ett rikt, varierat kustområde med stora naturvärden samt stora värden för friluftslivet. Här finns stora sammanhängande lövskogsområden och välutvecklade betade havsstrandängar, högproduktiva grundbottenområden och viktiga rast- och övervintringsområden för fågel-

livet. Området är också av stort geologiskt intresse. Området har betydande värden bland annat knutna till den marina miljön, skärgårdslandskapet och anslutande odlingsmarker och lövskogar. Inom riksintresseområdet finns framstående exempel på kustjordbruk där naturförutsättningarna i samspel med människans påverkan gett upphov till miljöer med mycket höga naturvärden.

RIKSINTRESSE KULTURMILJÖVÅRD

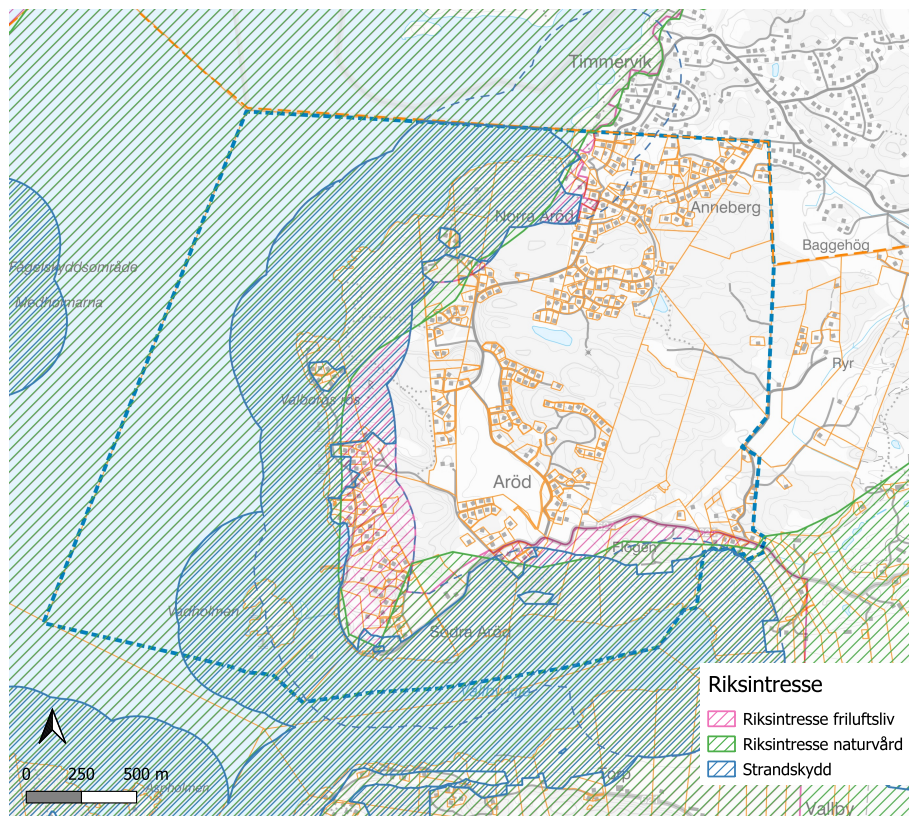
Stora delar av Södra Aröd ingår i riksintresse för kulturmiljövård, enligt miljöbalken 3 kap. 6§. Motiveringen bakom det är det stort odlingslandskap i kustområde, där olika förhistoriska lämningar tillsammans med utskiftad jordbruksbebyggelse bildar ett för Bohuslän representativt öppet och betat kulturlandskap. Där finns bebyggelse från 1700- till 1900-talet; främst utskiftade kringbyggda gårdar från 1800-talets senare del och fornlämningar från skilda tidsperioder.

RIKSINTRESSE HÖGEXPLOATERAD KUST

Hela programområdet ligger inom riksintresse högexploaterad kust och omfattas av särskilda hushållningsbestämmelser enligt miljöbalkens 4 kap. 1§ och 4§. Områden utpekade enligt 4 kap MB är i sin helhet av riksintresse med hänsyn till de samlade natur- och kulturvärden som finns där. Exploatering eller andra ingrepp i miljön får endast komma till stånd om det kan ske utan att påtagligt skada riksintresseområdets natur- och kulturvärden. Bestämmelserna utgör dock inte ett hinder för utvecklingen av befintliga tätorter. Inom berört område (MB 4 kap. 4§: kustområdena och skärgårdarna från Brofjorden till Simpevarp) finns även begränsningar för uppförande av fritidshusbebyggelse.

STRANDSKYDDAT OMRÅDE

Stora delar av Aröds kustområde omfattas av strandskydd enligt miljöbalken 7 kap. 13-18 §§. Strandskyddet är upphävt inom vissa områden där områdesbestämmelser eller detaljplaner gäller. Strandskyddet finns till för att allmänheten ska ha tillgång till strandområden och för att bevara goda livsvillkor för djur och växter.

Karta : Riksintresse för naturvård och friluftsliv, enligt miljöbalken 3 kap 6 § samt gällande strandskydd, enligt miljöbalken 7 kap. 13-18 §§.

MARK, MILJÖ, HÄLSA OCH SÄKERHET

MILJÖBEDÖMNING

Kommunens bedömning var vid framtagande av undersökning av betydande miljöpåverkan (UBMP), 2020-06-30, att genomförandet av det aktuella planprogrammet inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Länsstyrelsen har, 2020-08-04, i utlåtande delat kommunens bedömning.

MARKFÖRHÅLLANDE

Ett PM för Geoteknik/Bergteknik har tagits fram för planprogrammet, av AWER Geoteknik, 2023-05-31. En sammanfattning av detta PM redovisas nedan.

Programområdet angränsar i väster och nordväst till havet i form av Hake fjord. Kustlinjen är klippig längs norr och väster men övergår till öppna odlingsmarker i söder vid Vallby kile som är en grund mjukbottenad vik. Strax sydväst om halvöns hörn ligger Vadholmen. Terrängen inom Arödshalvön kan bäst beskrivas som ett sprickdalslandskap.

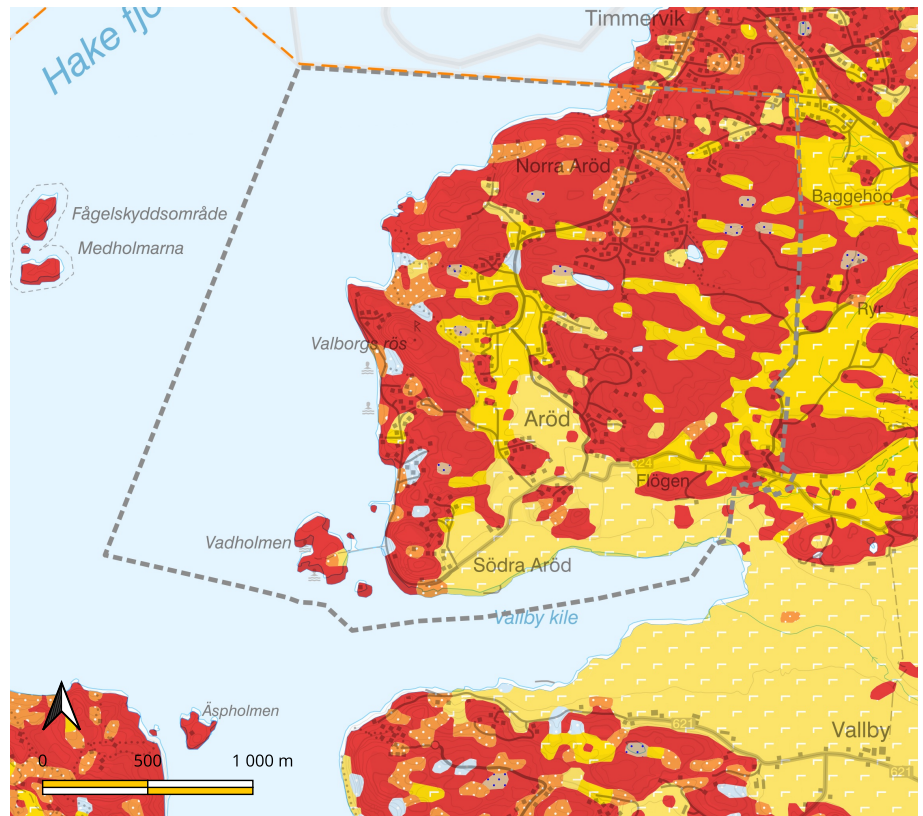
Inom de bredare sprickdalarna inom halvön har lösare sedimentjord lagrats vilket har brukats inom jordbruksändamål. Vallby kile-slätten och Arödsdalen är två uppodlade dalgångar. Arödsdalen börjar vid Vallby kile-slätten

— — — Kommungräns

Omfattning Planprogram Aröd

Jordart

- Jordarter
- Kärrtorv
 - Postglacial finlera
 - Postglacial lera
 - Postglacial grovlera
 - Postglacial sand
 - Svalsediment, grus
 - Glacial finlera
 - Sandig morän
 - Urberg
 - Vatten

Karta : Jordarter i Aröd enligt SGU:s översiktliga jordartskarta (skala 1:25 000–1:100 000). Källa: Sveriges geologiska undersökning (SGU).

i söder och sträcker sig cirka 1 km norrut. Utöver dalgångar och sedimentavlagringar består halvan till största del av bergsområden som delvis är klädda med skog, specifikt i undersökningsområdets norra delar. Bergnivåerna uppgår till cirka 60 m över havet. Nivåerna inom Arödsdalen ligger mellan havsnivån vid Vallby kiles strand och cirka 20 m över havet vid den norra änden av uppodlade dalgången.

GEOTEKNISKA FÖRHÅLLANDE

SGU:s jordartskarta över programområdet visar att jordlagerföljden består främst av urberg (röd) följt av glacial lera (gul) och postglacial lera (ljusgul) i dalgångarna. Den postglaciala leran är mer dominant i södra programområdet längs Vallby kile-slätten. Postglacial lera är generellt lösare än glacial lera som råder i norra Arödsdalen. Jordlagerföljden i Norra Aröd och Anneberg/Timmervik är generellt av fast karaktär enligt kartmaterialet. Ställvis finnes lokala partier med kärrtorv, postglacial sand och sandig morän kring berg inom och i anslutning av programområdet.

Jorddjupen inom programområdet varierar mellan cirka 0 och 20 meter enligt SGU:s digitala jorddjupskarta. Uppskattade jorddjup går hand i hand med jordlagerföljderna där jorddjupen är som mäktigast i Arödsdalen och längs Vallby kile-slätten där även glacial- och postglacial lera råder enligt jordartskartan. Jorddjupen är generellt ringa inom Södra Aröd, Norra Aröd och Anneberg då det främst råder berg i dagen med mindre dalgångar bestående av kärrtorv, postglacial sand och sandig morän.

RADON

Radonrisken inom och i anslutning av planprogram Aröd klassificeras generellt som låg- respektive normalrisk. Lågrisk föreligger i lerområdena och normalrisk föreligger i resterande jordlager samt urberget som består av paragnejs. Enligt digitala kartmaterial föreligger ett litet parti som klassificeras som högrisk i norra delen av Södra Arödsvägen längs Hake fjord. Radonsäkrande grundläggning kan komma att

erfordras.

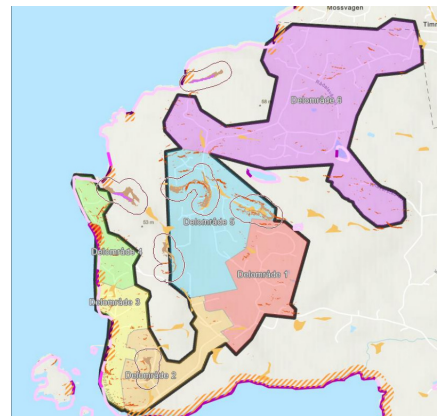
STABILITETSFÖRHÅLLANDE OCH SLUTSATSER

Terrängförhållanden där finkorniga jordarter råder varierar mellan plana åkermarker och vikar ut mot vattendrag. Generellt bedöms stabilitetsförhållandena inom delområdena med plan åkermark och inga vattendrag som goda för befintliga förhållanden. Majoriteten av höjdskillnaderna inom undersökningsområdet är beläget längs bergslänter och/eller fastare mark. Däremot finns det områden intill Vallby kile och Hake fjord där terrängen lutar utåt och erhåller jordlagerprofil av lösare karaktär. Inom dessa områden bedöms det föreligga skredrisk och bör utredas närmare. Det har även konstaterats att kvicklera förekommer inom undersökningsområdet där skredrisk identifierats, vilket vid ett skred kan leda till stor omgivningspåverkan i form av sekundärskred. Vidare har erosion observerats längs strandkanterna där

Urklipp ur Geotekniska utredningen. Identifierade riskområden för skred i finkornig jordart, Källa: PM Geoteknik/ Bergteknik, AWER 2023

PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR

Kartan visar utredningsområdenas indelning och överlapp med SGU:s riskområden, Källa: PM Geoteknik/ Bergteknik, AWER 2023

Urklipp ur Geotekniska utredningen. Identifierade riskområden för ras och skred, Källa: PM Geoteknik/ Bergteknik, AWER 2023

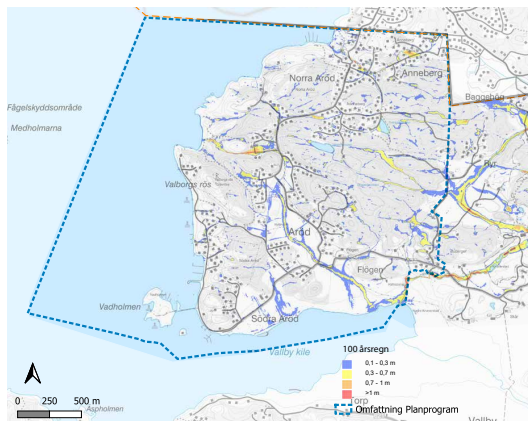
inget erosionsskydd råder, vilket kan vara ett tecken på pågående erosion som försämrar stabilitetsförhållandena ytterligare.

Leran bedöms som extra sättningskänslig intill Vallby kile i delområde 2 och vikarna inom delområde 3 och 4. Men, det finns även områden inom delområde 5 där kvicklera har påträffats.

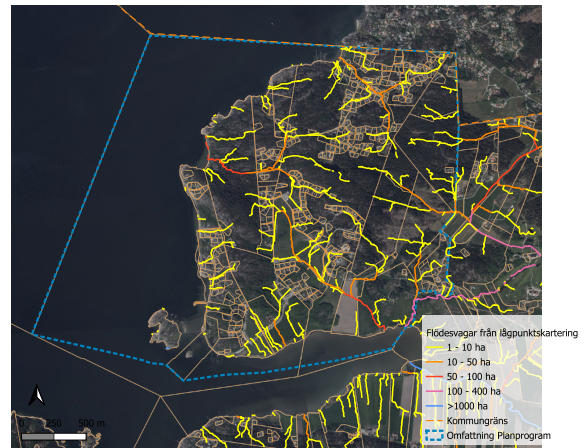
SKYFALL OCH RISK FÖR ÖVERSVÄMNING

WSP AB har från uppdrag av Kungälv kommun utfört en översvämningskartering av kommunen, 2023. Där har skyfallskartering, lågpunktskarteringar och flödesvägar tagits fram i GIS. En sammanställning av framtida högvatten i havet och älven har även tagits fram, för olika tidsperioder.

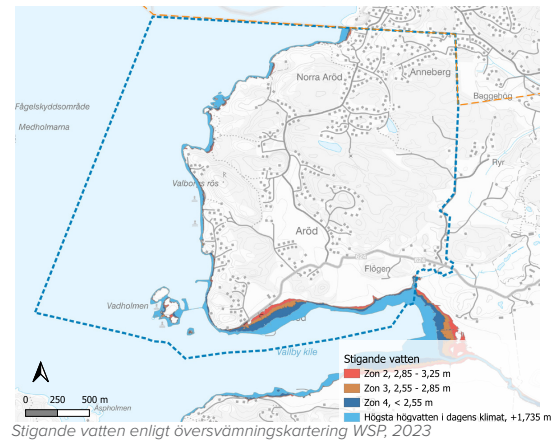
Karteringen som gjorts indikerar att delar av den enskilda tillfartsvägen i området närmast stranden kan översvämmas vid högsta havsvattennivå med dagens klimat. Även parkeringen till badplatsen samt väg 624 angränsar till detta område i sydväst.

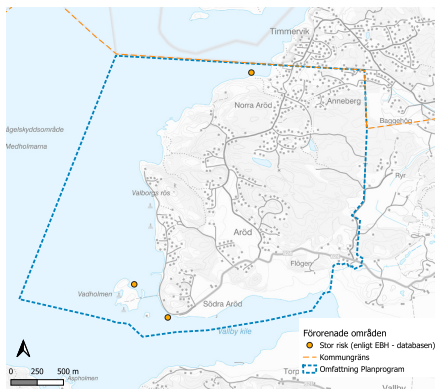
100-årsregn enligt översvämningskartering WSP, 2023

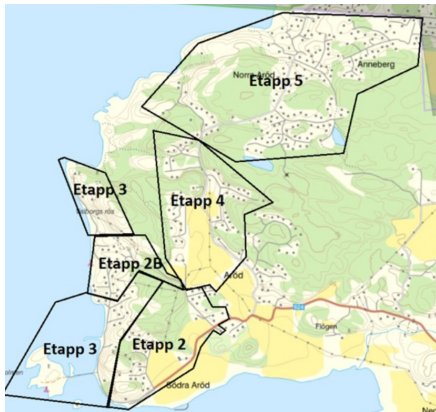
Kartan visar flödesvägar enligt 'Översvämningskartering Kungälv' (WSP, 2023), baserat på terrängmodell och lutningsanalys.

Stigande vatten enligt översvämningskartering WSP, 2023

Karta : Förorenade områden

Karta : VA - Nuvarande etapputbyggnad

OMGIVNINGSBULLER

Det finns viss påverkan av vägtrafikbuller längs med väg 624.

FÖRORENADE OMRÅDEN

Inom området finns tre stycken utpekade platser där föroreningar kan finnas men inte är utredda. Objektet identifierades inom inventeringsprojektet "Fritidsbåts-hamnar och uppställningsplatser vid saltvatten (>20 båtar) och vid sötvatten (>50 båtar)" med syfte att kartlägga potentiellt förorenad mark och sediment i anslutning till fritidsbåtar. De utpekade potentiellt förorenade områdena ligger i anslutning till områden med bebyggelse. Här finns det utöver risk för föroreningar i sediment i anslutning till brygganläggningarna även risk för föroreningar i närliggande markområden.

TEKNISKA FÖRUTSÄTTNINGAR

DRICKSVATTEN, SPILLVATTEN OCH DAG-VATTEN

År 2019 beslutade Länsstyrelsen att Kungälv's kommun ska ordna vatten- och avlopp i området Aröd, detta inkluderar dagvatten.

För vatten- och spillvattensystem anläggs täta system. För dagvatten anläggs på ett flertal platser öppna diken i stället för täta ledningar för dagvattenavledning.

Området kommer att försörjas med kommunalt dricksvatten från Kungälv's vattenverk. Spillvattnet kommer på sikt pumpas till Ryaverket i Göteborg. I en övergångsperiod, innan alla överföringsledningar är färdigbyggda, kommer delar av Aröds spillvatten pumpas till Kode avloppsreningsverk. Den mängd som kommunen planerar med att Kode avloppsreningsverk klarar

PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR

av att ta emot motsvarar bebyggelsen inom etapp 1.

Det som kallas Aröd Etapp 1 är färdigbyggt och fastigheterna har försetts med vattentjänsterna vatten, spillvatten och dagvatten. Etapperna 2, 4 och 5 är antingen färdigbyggda eller kommer att vara det inom kort. Även dessa fastigheter ska anslutas till vatten och spillvatten och i huvudsak ska alla även anslutas till dagvatten. Gällande Etapp 3 har det upptäckts flera geotekniska problem, bland annat risk för skred. Därför har den etappen delats upp i Etapp 2B och Etapp 3. Etapp 2B är utbyggd, medan Etapp 3 skjuts på framtiden tills stabilitetsåtgärder genomförs.

Överföringsledningar för vatten och spillvatten till Aröd beräknas bli färdiga mitten av 2026. Därefter kommer delområden successivt anslutas till kommunalt VA.

Utbyggnad av VA i Aröd är uppdelad i fem utbyggnadsområden, se vidstående figur.

LEDNINGAR, TEKNISK INFRASTRUKTUR, MASTER

Inom planprogrammets område finns en telemast, luftburna kraftledningar samt befintliga ledningsrätter.

KONSEKVENSER

SOCIALA KONSEKVENSER

MOBILTET OCH TRAFIK

NATUR OCH REKREATION

MILJÖ, HÄLSA OCH SÄKERHET

En översiktlig konsekvensbedömning av planprogramsförslaget har tagits fram där förslaget analyseras utifrån sociala konsekvenser, mobilitet och trafik, natur och rekreation samt miljö, hälsa och säkerhet. Vidare konsekvenser behöver utredas och beskrivas vid framtida detaljplanläggning.

Utbyggnaden av det kommunala vatten- och avloppsnätet bedöms bidra till en ökad takt i omvandlingen från fritidsboende till permanentboende. Genom planläggning möjliggörs större byggrätter på befintliga fastigheter, vilket i sin tur skapar förutsättningar för att bygga ut eller bygga om bostäder. Denna möjlighet gör bostäderna mer lämpade för åretruntboende, vilket ger bättre boendeförhållande och förväntas därmed ytterligare förstärka trenden mot permanentering.

Planprogrammet syftar till att skapa förutsättningar för prövning av omvandling av delar av befintliga detaljplaner och områdesbestämmelser, i syfte att möjliggöra utökade byggrätter och förbättrade villkor för permanentboende.

SOCIALA KONSEKVENSER

En ökad permanentering bidrar till att stärka det sociala nätverket och öka den upplevda tryggheten i området, vilket gynnar både nuvarande och framtida boende.

Programförslaget bedöms öka områdets attraktivitet för helårsboende, vilket i sin tur kan leda till stigande fastighetsvärden. Detta kan dock medföra att tillgången på fritidshus minskar, vilket påverkar områdets karaktär och användning.

Eftersom de värdefulla naturområdena bevaras kommer det att ha positiva effekter på den fysiska, psykiska och den sociala hälsan för människor.

I Aröd finns det i dagsläget ingen kommunal eller kommersiell service, såsom förskola eller livsmedelsbutik, och det finns heller inga planer på att utveckla sådan service. Det innebär att boende i området

behöver ta sig till Kode för att få tillgång till grundläggande samhällsservice. Befolkningsunderlaget räcker idag inte för att förlägga allmän service i Aröd.

MOBILITET OCH TRAFIK

Eftersom området planeras för ökad permanentbosättning förväntas antalet pendlare med bil att öka. Samtidigt kan fler välja att resa med kollektivtrafik, dock går det inte många bussturer per dag.

Det långa avståndet till kommunal och kommersiell service innebär att bilanvändningen kommer att öka i takt med omvandlingen av området och fler bosätter sig där året runt. I ett landsbygdsområde som Aröd kommer bilen troligtvis alltid vara första transportalternativet för många boende. Det kommer att vara svårt att uppnå ett större hållbart resande, då avståndet till frekvent kollektivtrafik är långt och därmed svårt att uppfylla målen i kommunens Mobilitetspolicy (2023).

En större andel fastboende medför en ökad trafikbelastning, särskilt på väg 624, vilket kan leda till högre bullernivåer. Under sommaren är trafikvolymerna redan höga, då många besöker de två kommunala badplatserna.

Att bygga ut mötesplatser samt breddning vid kurvor av väg 624 kommer att skapa en tryggare och mer funktionell trafikmiljö.

De oskyddade trafikanterna får fortsatt dela trafikyta med bilarna, då ingen cykel och gångväg planeras. Det finns två allmänna parkeringsytor till de kommunala badplatserna i Aröd. I övrigt sker parkering på respektive fastighet.

Många av de enskilda vägarna inom området är smala och har kraftiga lutningar, vilket innebär att de inte uppfyller de krav som ställs för framkomlighet och säkerhet vid permanentboende. För att möjliggöra en omvandling krävs förbättringar av vägstandarden, inklusive åtgärder som säkerställer tillgång till samhällsservice såsom avfallshämtning, räddningstjänst, ambulans och polis.

KONSEKVENSER

Vid omarbetning av befintliga detaljplaner och områdesbestämmelser behöver åtgärder vidtas på de enskilda vägarna för att uppfylla gällande krav. Detta medför ekonomiska konsekvenser för både vägsamfälligheter och exploatörer. Dessutom kan förbättringar av vägar eller nyanläggning av vägsträckningar ha betydande påverkan på områdets naturvärden och landskapsbild, vilket kräver noggrann avvägning i planprocessen.

NATUR OCH REKREATION

NATUR- OCH KULTURVÄRDEN

En större andel fastboende medför att det ekologiska fotavtrycket för området ökar.

För att bevara den biologiska mångfalden är det viktigt att hålla landskapsrum öppna och värna om äldre träd samt biotoper som stenmurar och jordbruksmark.

Eftersom inga nya oexploaterade områden föreslås tas i anspråk, bevaras i hög grad den befintliga natur- och kulturmiljön, men i detaljplanearbetet behöver ytterligare naturinventeringar utföras.

I samband med utbyggnationen av VA har bland annat konsekvensanalys för fornlämningar genomförts inom delar av planprogramområdet, där flertalet registrerade lämningar finns. Detaljplanering vid närliggande fornlämningar kräver ytterligare utredning.

EFFEKTER PÅ RIKSINTRESSE

RIKSINTRESSE HÖGEXPLOATERAD KUST

Hela programområdet ligger inom riksintresse högexploaterad kust och omfattas av särskilda hushållningsbestämmelser enligt miljöbalkens 4 kap. 1§ och 4§. Områden utpekade enligt 4 kap MB är i sin helhet av riksintresse med hänsyn till de samlade natur- och kulturvärden som finns där.

Förändringen av området som programförslaget innebär är att Aröd sannolikt går från ett fritidshusområde till ett område med fler helårsbostäder. Det skulle kunna innebära att tomlerna brukas på ett annat sätt och upplevs mer privata. Vissa ytor mellan tomter tas i anspråk för gemensamma anläggningar av olika slag, vilket skulle minska allmänhetens tillgång till området.

Planprogrammets syfte är att säkerställa att området fortsatt ska vara tillgängligt för allmänheten och erbjuda goda möjligheter till rekreation och friluftsliv. Den öppna naturmiljön, närheten till havet och det lugna landskapet utgör en viktig resurs för både boende och besökare, och bör bevaras och utvecklas som en gemensam tillgång för hela kommunen.

RIKSINTRESSE FRILUFTSLIV, NATURVÅRD OCH KULTURMILJÖVÅRD

Programområdet omfattas delvis av riksintresse för friluftsliv, naturvård och kulturmiljövård, enligt miljöbalken 3 kap 6 §. Inom denna del föreslås inga nya utbyggnadsområden enligt planprogrammet. Ett fåtal fastigheter i grön och blå zon ligger inom dessa riksintressen och där kan eventuellt omvandling prövas. Dock sammanfaller ofta dessa riksintresse med strandskyddat område.

I den södra delen av Aröd ligger några mindre bebyggelsegrupper inom riksintresse för kulturmiljövård (Solberga-Ödsmål). Riksintresseområdet är stort och bebyggelsen i Aröd ligger i utkanten av området.

Kommunens avsikt är att undvika ny bebyggelse på höjder i känsliga lägen och att gröna stråk och större sammanhängande gröna strukturer ska bevaras i så stor utsträckning som möjligt. Detta för att trygga allmänhetens tillgång till strandnära områden. Kommunen anser att genom anpassning av bebyggelsen efter värden på platsen kommer det finnas fortsatt goda möjligheter till ett rörligt friluftsliv i de gröna stråken och utmed kusten. I fortsatt arbete behöver hänsyn till områdenas specifika värden studeras mer utförligt liksom behov av hänsyn, anpassningar och kvalitetshöjande åtgärder.

Kommunens bedömning är att en varsam utveckling enligt ovan, med utökade byggrätter och viss förtätning, är ett sätt att möjliggöra helårsboende inom kustområdet utan att behöva ta ny mark i anspråk i någon större omfattning. Föreslagen utveckling är en anpassning till riksintressenas värden.

STRANDSKYDD

Stora delar av Aröds kustområde omfattas av strandskydd enligt miljöbalken 7 kap. 13 - 18 §§. Strandskyddet är upphävt inom vissa områden där områdesbestämmelser eller detaljplaner gäller.

När ett område får en ny detaljplan återinträder normalt strandskyddet igen. Men om den nya planen omfattar samma område som den gamla och har samma användning, behöver strandskyddet inte återinföras. Kommunen kan då besluta att strandskyddet fortsatt ska vara upphävt utan att tillämpa de särskilda reglerna i miljöbalken.

MILJÖ, HÄLSA OCH SÄKERHET

BEHOVSBEDÖMNING

Kommunens bedömning var vid framtagande av undersökning av betydande miljöpåverkan (UBMP), 2020-06-30, att genomförandet av det aktuella planprogrammet inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Länsstyrelsen har i tidigare utlåtande delat kommunens bedömning.

En ökning av andel människor som bor och lever här förväntas även medföra en ökning av trafik i området vilket har en negativ inverkan på miljömål som begränsad klimatpåverkan.

MILJÖKVALITETSNORMER (MKN)

År 2019 beslutade Länsstyrelsen att Kungälvskommun ska ordna vatten- och avlopp i området Aröd, detta inkluderar dagvatten. För vatten- och avloppsys-

KONSEKVENSER

tem anläggs täta system. För dagvatten anläggs på ett flertal platser öppna diken istället för täta ledningar för dagvattenavledning.

Utbyggnaden av det kommunala vatten- och avloppsnätet är positivt ur miljösynpunkt, eftersom kommunala VA-lösningar minskar risken för utsläpp i naturen jämfört med äldre, enskilda system. Det har också skapat förutsättningar för fler att bosätta sig permanent i området.

Genom att ansluta bostäder med enskilt avlopp till kommunalt avlopp innebär en förbättring för aktuell kustvattenförekomst och en ökad möjlighet att uppnå MKN. Det stora flertalet bostäder kommer också att anslutas till det kommunala vattennätet, vilket gynnar de lokala grundvattenförekomsterna. Minskade utsläpp av näringsämnen är även positivt för Aröds kustområden och viktigt för att minska skadan på naturmiljön.

Kustvattnet utanför Aröds kust, Hake fjord, har måttlig ekologisk status. Det är av stor vikt att planområdet utformas så att det kan omhändertata dagvatten, för att säkerställa att omvandling och eventuell framtida bebyggelse inte medför negativ påverkan på omkringliggande områden. Den potentiella påverkan samt möjliga åtgärder för att hantera denna behöver analyseras vidare i detaljplaneskedet.

Det har gjorts en luftutredning för Kungälvskommun (2024) den anger utifrån beräkningarna som utförts för 2050 och maximal trafikbelastning att framtida gränsvärden kommer att klaras med god marginal för NO₂ i hela Kungälv. Kungälvskommun är med i ett luftvårdsförbund, för att utreda och ha koll på luftkvaliteten vilket görs med mätningar och objektiv skattning.

Det finns inget åtgärdsprogram för luftkvalitet för Kungälv men kommunen uppnår inte heller de halterna som kräver ett åtgärdsprogram.

EU har antagit ett nytt luftkvalitetsdirektiv med nya normer för luftkvalitet som ska uppfyllas senast 2030. Direktivet innehåller även nya krav på utvärdering av

KONSEKVENSER

luftkvalitet och hur åtgärdsprogram för att förbättra luftkvalitet ska upprättas. De nya kraven ska vara genomförda i svensk lagstiftning senast den 11 december 2026. Bedömningen är att det troligtvis inte innebär några förändringar för Kungälv.

GEOTEKNIK

Kommunen föreslår inga nya utbyggnadsområden, eller omvandling, inom vissa delar av Aröd på grund av skredrisk. Enligt bedömningar i det geotekniska och bergtekniska PM är leran i den röda zonen särskilt sättningssärlig, och förekomst av kvicklera har konstaterats. Dessa förhållanden medför att området är skredkänsligt, vilket i dagsläget innebär att tunga fordon, såsom räddningstjänst och renhållning, inte kan trafikera området. Med hänsyn till säkerhet och framkomlighet bedöms området inom röd zon därför olämpligt för omvandling.

En första geoteknisk utredning har genomförts för hela området, och den kommer behöva kompletteras med ytterligare utredningar i de områden som föreslås omvandlas för att garantera att grundläggning av byggnader, vägar och andra anläggningar utförs på ett säkert sätt.

RISK FÖR ÖVERSVÄMNING

Med hänsyn till klimatrelaterade risker föreslås ingen omvandling inom området närmast kustlinjen (röd zon). En översiktlig kartering, utförd i samband med kommunens klimatanpassningsanalys, indikerar att delar av tillfartsvägen i områden närmast stranden, särskilt i den västra och södra delen, kan komma att påverkas av översvämning vid stigande havsnivåer. Mot bakgrund av dessa förhållanden bedöms området som olämpligt för ny bebyggelse eller annan exploatering.

Övriga områden inom planprogrammet nås av vägar där inte risk för översvämning föreligger enligt kartering, men det behöver utredas vidare vid kommande detaljplanering.

GENOMFÖRANDE

GENOMFÖRANDE

FASTIGHETSRÄTTSLIGA FRÅGOR

EKONOMISKA FRÅGOR

TEKNISKA FRÅGOR

GENOMFÖRANDE

Detta avsnitt förtydligar planprogrammets syfte ur genomförandesynpunkt och blir därigenom vägledande vid framtagande av eventuellt kommande detaljplan/ detaljplaner och efterföljande genomförande av dessa.

Att ta fram en detaljplan för redan bebyggda områden med många fastigheter innebär särskilda utmaningar. Arbetet kräver en noggrann avvägning av lämplig exploateringsgrad och utformning av planbestämmelser som fungerar för hela området. Variationer i bebyggelsens karaktär, topografi och befintliga strukturer innebär att en enhetlig lösning kan vara svår att tillämpa. Detaljplanearbetet behöver därför inkludera en omfattande analys av områdets förutsättningar, vilket medför ett komplext och resurskrävande planeringsarbete.

GENOMFÖRANDE

ANSVARSFÖRDELNING OCH HUVUDMAN-
NASKAP

Respektive exploatör eller enskild fastighetsägare har en samordnande roll i samband med områdets omvandling.

Kommande ytor för allmän plats kommer att ha kommunalt eller enskilt huvudmannaskap. Allmän plats avser bland annat, gator, parker och natur. Ansvaret för allmän plats säkerställer att området blir allmänt tillgängligt.

Som en generell ansvarsfördelning ansvarar kommunen för utbyggnad av allmän plats (gator, torg, parker, natur) och i vissa fall läggs utbyggnadsansvaret på den enskilde exploatören eller fastighetsägaren. Vilken part som bygger ut och förvaltar allmän plats kommer utredas i kommande detaljplaneskede. Den enskilde fastighetsägaren/ exploatören ansvarar för och bekostar utbyggnaden inom kvartersmark.

TIDPLAN

Efter att planprogrammet har godkänts kan det ligga till grund för detaljplanläggning. Initiativ till planläggning kan antingen tas av fastighetsägare eller kommunen. För att den omvandling av bostadsbebyggelsen som föreslås i planprogrammet ska kunna genomföras krävs att flera frågor först löses, bland annat vägfrågor, geotekniska förutsättningar samt hänsyn till natur- och landskapsvärden. Det är också viktigt att planeringen för kommande detaljplaner samordnas med kommunens övergripande projektplanering. Varje ny detaljplan inom området kommer att ges en genomförandetid som anpassas efter förutsättningar för genomförandet.

KOMMANDE UTREDNINGAR

Följande utredningar eller fördjupade utredningar som bedöms bli aktuella i kommande detaljplanearbete är; fördjupad geoteknisk och bergteknisk utredning, dagvatten och skyfallsutredning, översiktlig markteknisk utredning, bullerutredning, naturvärdesinventering med relevanta fördjupningar, arkeologisk utredning med flera.

SAMVERKANSAVTAL

Eventuellt tecknas samverkansavtal mellan kommunen och exploatör om det skulle bli aktuellt med detaljplan. I samverkansavtal regleras ansvarsfördelning och kostnader för framtagande av detaljplan såsom för utredningar, personalkostnader, med mera.

EXPLOATERINGSAVTAL/ GENOMFÖRAN-
DEAVTAL

Vid framtagande av detaljplan skall exploateringsavtal och /eller genomförandeavtal upprättas mellan kommunen och fastighetsägarna/exploatörerna. I avtalet skall ansvarsfördelningen för utbyggnaden, markfrågor, fastighetsbildning, kostnadsfördelning för utbygg-

nad av allmän plats mm regleras. Exploateringsavtalet skall träffas innan respektive detaljplan godkänns av kommunen.

FASTIGHETSÄRTSLIGA FRÅGOR

MARKÄGARE

Marken inom planområdet ägs främst av privatpersoner och privata aktörer. Kungälv kommun äger mark längs kuststräckan i väster. I den nordvästra delen av området äger Bokab en fastighet.

Det är i kommande detaljplaneskede som behovet av fastighetsrättsliga åtgärder utreds och fastställs. Fastighetsrättsliga åtgärder vidtas genom lantmäteriförrättning samband med framtida genomförande av då skapade detaljplaner. Vid en lantmäteriförrättning prövar Lantmäterimyndigheten åtgärdens lämplighet, överenstämmelse med detaljplanen med mera.

FASTIGHETSBILDNING

Framtida detaljplaner kan komma att innebära marköverlåtelse mellan kommunen och privata fastighetsägare eller mellan privata fastighetsägare. Kommunen kan komma att lösa in mark planlagd som allmänplats. Slutliga fastighetsgränser avgörs och läggs fast genom efterföljande lantmäteriförrättning. I samband av nya detaljplaner och genomförandet inom området skall mark som lagts ut som allmän plats (gator, torg, parker, natur) genom fastighetsreglering föras över till kommunala fastigheter eller bilda samfälliga fastigheter. Fastighetsbildningsåtgärder ska genomföras för att bilda lämpliga fastigheter.

Ansvaret ligger hos de enskilda fastighetsägarna att i föreningsform initiera, genomföra och förvalta gemensamma anläggningar.

GENOMFÖRANDE

RÄTTIGHETER

Det finns inskrivna och oinskrivna rättigheter inom programområdet. De gäller rättigheter för bland annat gemensamhetsanläggningar för bl. a avloppsanläggningar, ledningar och vägar som förvaltas av samfällighetsföreningar. Inom området finns även ledningsrätter för bl. a el-, tele-, fiberoptisk ledning.

För att tillgodose kommande behov för framtida enskilda fastigheter samt teknisk infrastruktur kommer olika rättigheter att behöva tillskapas, omprövas eller tas bort, vilket sker vid en lantmäteriförrättning eller genom avtal.

Vid förrättningen beslutar lantmäterimyndigheten om anläggningens omfattning och standard, vilka fastigheter som ska delta samt vilka andelstal som ska gälla för fördelning av kostnader för anläggningens utförande och drift. Varje deltagande fastighet är skyldig att betala utifrån sitt andelstal.

EKONOMISKA FRÅGOR

Det ska vara tydligt för alla berörda parter vad genomförandet av det föreslagna planprogrammet innebär och vilka fysiska åtgärder som kommer krävas, både vad gäller planerande och genomförande så att en kostnadsuppskattning kan göras i förhållande till intäkterna. För att en detaljplan i nästa skede ska vara motiverad bör det finnas en samhällsvinst. Ofta innebär det att värdeökningen som planen innebär överstiger kostnaderna för genomförandet, samhällsvinster kan även vara förbättring ur miljösynpunkt, sociala förbättringar eller liknande.

I respektive efterföljande detaljplaneprocess behövs en detaljerad kostnads- och intäktsprognos genomföras.

Kommunen ansvarar för utbyggnad av kommunalt VA i området men ansvarar inte för vägar.

Genom programförslaget föreslås förbättringar av väg 624, såsom mötesplatser och breddning av kurvor, för

att öka trafiksäkerheten. Trafikverket föreslås behålla ansvaret för vägen, men hur åtgärderna ska realiseras och finansieras kräver fortsatt utredning.

När befintliga detaljplaner och områdesbestämmelser omvandlas behöver åtgärder vidtas på de enskilda vägarna inom området. Detta medför kostnader för både vägsamfälligheter och exploatörer.

Utbyggnaden av kommunalt vatten- och avlopp har inneburit och fortsatt innebär utbyggnads- och driftkostnader för kommunen. För enskilda fastighetsägare åläggs en anslutningsavgift.

Förslaget möjliggör en utveckling av planeringen mot fler bostäder för permanentboende. Fler permanentboende innebär ökade skatteintäkter till kommunen men även ökade kostnader för kommunal service i form av exempelvis hemtjänst och skolskjuts.

Detaljpaneläggning och omvandling tillskapar ett värde på de fastigheter som får ökade eller tillkommande byggrätter.

Kostnaderna för upprättande av detaljplan kan komma att regleras med planavgift i samband med att bygglov beviljas för de fastigheter som genom ny detaljplan får utökad högsta tillåten byggnadsarea. Planavgiften följer vid debiteringstillfället kommunens gällande plantaxa. Detta omfattar därmed alla fastigheter inom planområdet, förutom de fastigheter som inte får utökad tillåten byggnadsarea.

TEKNISKA FRÅGOR

VATTEN, AVLOPP OCH DAGVATTEN

Kommunen har successivt byggt ut kommunalt vatten- och avloppsnät i området, inklusive dagvattensystemet. De flesta etapper är nu färdigställda, med undantag för en sträcka längs kusten där det finns geotekniska problem.

Vid omvandling önskar räddningstjänsten vattenkiosker i Aröd, för att möjliggöra fyllning av tankbilar i

anslutning till området.

Dagvattenhantering inom planområdet ska följa Kungälv kommuns vid var tid gällande dagvattenpolicy antagen av kommunfullmäktige. Även kommande dagvattenutredningar som kommer att tas fram under detaljpaneläggningen ska ligga till grund för lämpligt val av teknisk lösning för dagvattenhanteringen inom planområdet.

EL OCH FIBER

Planområdet är idag anslutet till befintligt elnät som ägs av Kungälv Energi AB. Ny bebyggelse ska anslutas till det befintliga elnätet. Nya ledningar och transformatorstationer kommer att krävas vid en exploatering. Placering av transformatorstationer ses över i detaljplaneplanarbetet. Byggnader inom programområdet ska ges möjlighet att ansluta till fibernätet.

GEOTEKNIK

Områdets olika geotekniska förutsättningar är en utmaning och val av geotekniska åtgärder kommer att studeras djupare i detaljplaneskedet för respektive område. För att skapa de för området lämpligaste tekniska lösningarna kommer man i detaljplaneskedet studera alla dessa frågor, tex sättningsrisk, skred, erosion, högvatten och skyfall.

FÖRORENADE OMRÅDEN

Om markföroreningar påträffas ska miljötekniska markundersökningar genomföras. Ansvaret för undersöknings- och efterbehandlingsåtgärder regleras i miljöbalken och behöver utredas i varje enskilt fall. Generellt är verksamhetsutövaren ansvarig i första hand och fastighetsägaren i andra hand. I vissa fall kan förutsättningarna vara sådana att föroreningar från ett område kan spridas med till exempel grundvattnet till intilliggande område. I sådana fall är det viktigt att områdena efterbehandlas i "rätt ordning" så att återkontaminering undviks. Tillsynsmyndighet i markföroreningsfrågor är miljö- och byggnadsnäm-

GENOMFÖRANDE

den i Kungälv kommun. Skyldighet finns att redovisa uppgifter om påträffad förorening för tillsynsmyndigheten, som sedan fattar beslut enligt miljöbalken om behov av ytterligare undersökningar, efterbehandlingsåtgärder m.m.

VÄGAR

För att skapa en tryggare och mer funktionell trafikmiljö föreslås enligt trafikutredningen att väg 624 förbättras genom utbyggnad av mötesplatser och att Trafikverket behåller ansvaret för vägen. För att omvandling ska kunna genomföras krävs att mötesplatser först byggs ut.

PARKERING

Det finns två allmänna parkeringsytor till de kommunala badplatserna i Aröd. I övrigt sker parkering på respektive fastighet.

AVFALL

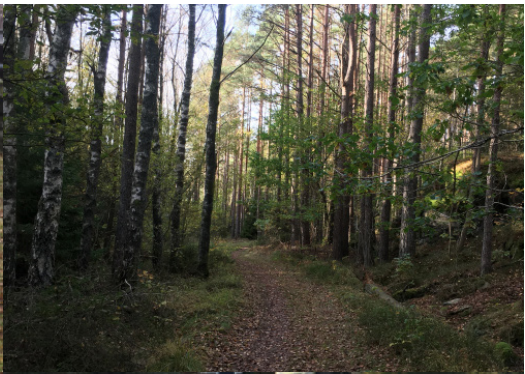
Hur avfall hanteras studeras vidare i kommande planering. För avfallshantering ska vid var tid gällande avfallsföreskrifter och avfallsplan följas.

KULTURVÄRDEN

I kommande detaljplanearbete studeras det närmare vilka kulturvärden som bör bevaras.

NATURVÄRDEN

I kommande detaljplanearbete studeras det närmare vilka naturvärden som bör bevaras.

**KUNGÄLV
KOMMUN**

Sid 1 (3)

Tjänsteutlåtande

Handläggarens namn
Johan Hellborg

2026-08-20

Beslut om granskning (Dnr KS2025/1719-41)

Sammanfattning

Ärendet startades med planansökan som fick positiva beslut 2025-11-19 §326/2025. Ansökan innefattar häkte samt att utöka verksamhetsytan inom delar av området.

Planen har sedan varit ute på samråd 2026-01-29 – 2026-02-22.

Detaljplanens syfte är att möta framtida behov av mark för olika typer av verksamheter genom att skapa förutsättningar för utökade byggrätter och en flexibel markanvändning. Planen möjliggör centrum (Häkte), verksamheter, industri samt parkering inom den aktuella delen av Solbräcke verksamhetsområde och syftar samtidigt till att bevara områdets naturvärden. Utformningen av tillkommande bebyggelse ska anpassas till områdets befintliga karaktär.

Planförslaget är inte förenligt med översiktsplanen och handläggs därför med utökat förfarande.

Verksamheten bedömer att planförslaget kan gå på samråd med vetskapen om att förslaget kommer att behöva kompletteras i delar som berör artskydd i det fortsatta arbetet.

Juridisk bedömning

Planläggningen hanteras enligt plan och bygglagen, PBL (2010:900).

Förvaltningens bedömning

Bakgrund

Ärendet startades med planansökan som fick positiva beslut 2025-11-19 §326/2025. Ansökan innefattar häkte samt att utöka verksamhetsytan inom delar av området.

Planen har sedan varit ute på samråd 2026-01-29 – 2026-02-22.

Detaljplanens syfte är att möta framtida behov av mark för olika typer av verksamheter genom att skapa förutsättningar för utökade byggrätter och en flexibel markanvändning. Planen möjliggör centrum (Häkte), verksamheter, industri samt parkering inom den aktuella delen av Solbräcke verksamhetsområde och syftar samtidigt till att bevara områdets naturvärden. Utformningen av tillkommande bebyggelse ska anpassas till områdets befintliga karaktär.

Planförslaget är inte förenligt med översiktsplanen och handläggs därför med utökat förfarande.

Bedömning

Efter samrådet har planhandlingarna reviderats med både kompletterande och tillkommande utredningar. Trafik-, risk-, dagvatten och översvämnings- och den geotekniska utredningen samt naturvärdesinventeringen har kompletterats inför granskning. Buller och luftkvalitet har tillkommit.

Även en inmätning av vattendraget som rinner genom planområdet har gjorts som ligger till grund för den kompletterade dagvatten och skyfallsutredningen.

Övriga oklara planbestämmelser från samrådet har ersatts eller bearbetats inför granskningen för ökad tydlighet. Häktets högsta tillåtna nockhöjd har minskat och tillåten placering har avgränsats.

Inför granskning har planhandlingarna bearbetats utifrån inkomna synpunkter i samrådet. Planhandlingarna har reviderats med både kompletterande och tillkommande utredningar. Trafik-, risk-, dagvatten och översvämning- och den geotekniska utredningen samt naturvärdesinventeringen har kompletterats inför granskning. Buller och luftkvalitet har tillkommit. Även en inmätning av vattendraget som rinner genom planområdet har gjorts som ligger till grund för den kompletterade dagvatten och skyfallsutredningen. Byggrätter har justerats och egenskaper som reglerar lämplig placering har tillkommit.

Till följd av utredningarnas resultat har föreslagen markanvändning justerats mellan samråd och granskning. Avsikten att använda en del av marken för parkering har tydliggjorts genom att reglera ytan med användningsslag P – Parkering. Ytor har även avsetts för att lämna plats åt befintliga skyfallsstråk, både genom "prickmark" samt regleringen PARK. Ytor för dagvattendammar (E1) har tillkommit och reglering av gång- och cykelbana samt häktets vägkoppling över bäcken till Solbräckegatan har avgränsats och regleras nu tydligare. Avsikten med brokopplingen över bäcken till Solbräckegatan har tydliggjorts genom reglering som kvartersmark för häktesverksamheten.

Befintliga skyfallsstråk har säkerställts genom att styra utformning av byggnader inom relevanta ytor i planområdets östra del.

I den västra delen av planområdet, där häktet kommer att placeras, har egenskaper justerats för att tydliggöra lämplig placering av byggnader och dess olika delar. Häktets tillåtna nockhöjd för huvudbyggnaden har minskat.

Konsekvenser för fastigheter och rättigheter inom planområdet har tydliggjorts och redovisats.

Verksamheten bedömer att planförslaget kan gå på samråd med vetskapen om att förslaget kommer att behöva kompletteras i delar som berör artskydd i det fortsatta arbetet.

Ärendenivåer – bedömning utifrån kommunfullmäktiges strategiska mål eller kommunstyrelsens resultatmål

Att medborgare och näringsliv ska känna ökat förtroende för kommunen
Planprocessen följs i arbetet

Hållbar samhällsutveckling genom ökad samordning mellan infrastruktur och byggnation i hela kommunen
Området ligger inom ett befintligt verksamhetsområde

Att nå Sveriges lägsta arbetslöshet med utbildning, arbete sysselsättning för som står längst från arbetsmarknaden
Med planen kommer fler arbetstillfällen skapas.

Bedömning utifrån miljö, hållbarhet och mål i Agenda 2030

Målet *Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt* bidrar till genom att det skapas arbetstillfällen både genom byggnation och drift av verksamheterna.

Bedömning utifrån politiska styrdokument

Gällande översiktsplan 2010, lagakraftvunnen 2012, anger för aktuellt område verksamhetsområde. Häkte anses inte vara förenligt med översiktsplanen.

Vid planarbete ska kommunens dagvattenplan följas. Denna anger bl.a. att dagvatten i första hand ska fördröjas på respektive fastighet.

Bedömning utifrån ett medborgar- och brukarperspektiv

Utbudet av arbetsplatser kommer att öka med planerade verksamheter. Vissa medborgare kan känna ökad oro över att ha ett häkte i närområdet, medan andra kan uppleva ökad trygghet eftersom rättsväsendet är närvarande. Bedömning ur barnperspektiv bedöms inte vara relevant i aktuellt ärende.

Bedömning utifrån ett medarbetarperspektiv

Planläggningen bedöms inte påverka arbetsmiljön negativt.

Ekonomisk bedömning

Kostnaderna för detaljplanen bekostas av exploatörerna.

Förslag till beslut

1. Detaljplan för centrum, verksamheter och industri, Solbräcke 1:7 m.fl. i Kungälv kommun godkänns för granskning i enligt plan- och bygglagen PBL (2010:900) kap 5 § 18.

Åsa Berglie
Sektorchef
Samhällsbyggnad

Tomas Turnéus
Verksamhetschef
Planering och projekt

Expedieras till: Lars.pettersson@kungalv.se
Johan.wimna@kungalv.se

För kännedom till: Pernilla Attnäs-Björk, Plan och MEX
Johan Hellborg, Plan och MEX
Daniel Markängér, Plan och MEX

**KUNGÄLV
KOMMUN**

Granskningshandling
Ärende: KS2025/1719
2026-08-19

Samrådsredogörelse

Detaljplan för häkte, verksamheter, industri och parkering

SOLBRÄCKE 1:7 M.FL., ”SOLBRÄCKE VERKSAMHETSOMRÅDE ”

I Kungälv, Kungälv kommun

Samrådsredogörelse
Kungälv kommun
Ärende: KS2025/1719

INNEHÅLL

INLEDNING	3
SAMRÅDETS GENOMFÖRANDE.....	3
SAMMANFATTNING	3
INKOMNA SYNPUNKTER	4
STATLIGA MYNDIGHETER.....	4
STATLIGA BOLAG.....	19
REGIONALA ORGAN.....	21
KOMMUNALA NÄMNDER, BOLAG OCH FÖRVALTNINGAR.....	22
SAKÄGARE	23
BOSTADSRÄTTSSINNEHAVARE, HYRESGÄSTER OCH BOENDE	25
ÖVRIGA INKOMNA SYNPUNKTER.....	27
INKOMNA SYNPUNKTER VID SAMRÅDSMÖTE	28
FÖRÄNDRING AV PLANFÖRSLAGET	29
BILAGA 1. LÄNSSTYRELSENS SAMRÅDSYTTRANDE	31

INLEDNING

SAMRÅDETS GENOMFÖRANDE

Förslag till detaljplan för Solbräcke 1:7 m.fl., "Solbräcke verksamhetsområde" har varit utställt på samråd under perioden 29 januari 2026 till 22 februari 2026. Samrådshandlingar har sänts till berörda kommunala och statliga myndigheter och organ samt till berörda sakägare. Förslaget har även varit tillgängligt för påseende under samrådstiden hos Kundcenter i Stadshuset, på Kungälv Bibliotek samt på kommunens hemsida. Kungörelse om samråd har anslagits på kommunens officiella anslagstavla och annonserats i Kungälv-Posten och Göteborgs-Posten. Ett samrådsmöte öppet för allmänheten hölls 4 februari 2026.

SAMMANFATTNING

Efter samrådet har planhandlingarna reviderats med både kompletterande och tillkommande utredningar. Trafik-, risk-, dagvatten och översvämning- och den geotekniska utredningen samt naturvärdesinventeringen har kompletterats inför granskning. Buller och luftkvalitet har tillkommit. Även en inmätning av vattendraget som rinner genom planområdet har gjorts som ligger till grund för den kompletterade dagvatten och skyfallsutredningen.

Till följd av utredningarnas resultat har föreslagen markanvändning justerats mellan samråd och granskning. Avsikten att använda en del av marken för parkering har tydliggjorts genom att reglera ytan med användningsslag P – Parkering. Ytor har även avsetts för att lämna plats åt befintliga skyfallsstråk, både genom "prickmark" samt regleringen PARK. Ytor för dagvattendammar (E1) har tillkommit och reglering av gång- och cykelbana samt häktets vägkoppling över bäcken till Solbräckegatan har avgränsats och regleras nu tydligare.

Övriga oklara planbestämmelser från samrådet har ersatts eller bearbetats inför granskningen för ökad tydlighet. Häktets högsta tillåtnanockhöjd har minskat och tillåten placering har avgränsats.

YTTRANDE FRÅN	UTAN ERINRAN	MED ERINRAN	SYNPUNKT SOM EJ TILLGODOSETTS
1. Länsstyrelsen		X	
2. Lantmäteriet		X	
3. SGI		X	
4. Polisen	X		
5. Trafikverket		X	
6. Skogsstyrelsen		X	
7. Luftfartsverket	X		
8. Skanova		X	
9. Vattenfall	X		
10. Swedavia Airports	X		
11. Postnord	X		
12. Svenska kraftnät	X		
13. Räddningstjänsten		X	
14. Västtrafik		X	
15. Miljö- och byggnadsnämnden		X	
16. Kungälv Energi	X		
17. Fastighetsägare 1		X	
18. Fastighetsägare 2		X	
19. BRF Krabbeluren		X	
20. Privatperson 1		X	

INKOMNA SYNPUNKTER

Under samrådstiden har 20 skrivelser inkommit vilka redogörs och kommenteras nedan. Från statliga myndigheter och bolag, regionala organ samt kommunala nämnder, bolag och förvaltningar har 16 skrivelser inkommit. Från sakägare har 2 skrivelser inkommit. Från bostadsrättsinnehavare, hyresgäster och boende har 1 skrivelse inkommit. Från övriga privatpersoner, föreningar med mera har 1 skrivelse inkommit. Vissa skrivelser har sammanfattats medan andra återges i sin helhet, för att se samtliga yttranden i sin helhet hänvisar vi till kommunens ärendenummer KS2025/1719. Länsstyrelsens yttrande redovisas i sin helhet i *Bilaga 1*.

STATLIGA MYNDIGHETER

1. LÄNSSTYRELSEN (2026-02-23)

Samlad bedömning

Länsstyrelsen bedömer med hänsyn till ingripandegrunderna i 11 kap. 10 § PBL och nu kända förhållanden att frågor som berör hälsa, säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion, samt miljökvalitetsnormer måste lösas på ett tillfredsställande sätt i enlighet med vad som anges nedan för att ett antagande inte skall prövas av Länsstyrelsen.

För att planen ska bli genomförbara behöver kommunen också utreda förutsättningarna för, och förekomsten av, fåglar och groddjur.

Synpunkter på sådant som kan aktualisera prövning

Prövningsgrunder redovisar Länsstyrelsens synpunkter vilka ska uppfyllas för att det antagna planförslaget inte ska riskera överprövning. Råd och synpunkter handlar om anvisningar för att planförslaget ska uppfylla lagstiftningens krav.

Länsstyrelsen anser att nedanstående ingripandegrunder är aktuella för föreslagen markanvändning:

Miljökvalitetsnormer för vatten

Kommunen måste visa hur planerade åtgärder påverkar vattenkvaliteten inom de vattenförekomster som kan beröras av planområdet samt hur de påverkar möjligheterna att följa uppsatta MKN för Vatten.

Kommunen ska visa på vilka grunder bedömningen har gjorts, exempelvis med stöd av uppgifter från dagvattenutredning eller annat underlag som berör vattenkvaliteten.

I planbeskrivningen anges det att den föreslagna exploateringen inte bedöms påverka möjligheten att uppnå uppställda miljökvalitetsnormer för Nordre älv. Det anges dock i dagvatten- och skyfallsutredningen (Ramboll 2025-11-05) att den ökade föroreningsbelastningen kan medföra påverkan på recipientens möjlighet att uppnå miljökvalitetsnormer. Föroreningsmängderna beräknas öka markant ut från området, både utan och med föreslagen rening. Länsstyrelsen ställer sig därför frågande till hur planbeskrivningen har kommit fram till en helt annan slutsats.

Länsstyrelsen anser att kommunen behöver ta ett större grepp om dagvattenfrågan till nästa skede. Det behöver visas på ett väl grundat sätt att planen inte påverkar möjligheten att följa MKN vatten. Om det krävs dagvattenanläggningar för detta ändamål behöver de vara säkerställda. Om området ligger inom verksamhetsområdet för dagvatten, vilket länsstyrelsen tolkar det som, sker detta företrädesvis genom att de placeras på allmän platsmark. Annars behöver det vara mycket tydligt motiverat hur anläggande och drift säkerställs.

Människors hälsa – Miljökvalitetsnormer för luft / Utsläpp från industri

Länsstyrelsen anser att bedömningen avseende luftkvalitet behöver utvecklas och förtydligas vad gäller utsläpp från trafik och eventuell påverkan från Swedish Match på framför allt häktets uteplats på taket.

I planbeskrivningen hänvisas till mätningar av luftkvaliteten som gjorts år 2020 och att resultaten visar att halterna i Kungälv underskrider MKN. Länsstyrelsen kan konstatera att mätningar av kvävedioxid (har gjorts 2020–2022 och av partiklar (PM10) 2020 på Strandgatan i Kungälv.

Aktuellt planområde är dock beläget utmed E6 där halterna sannolikt är högre. Mätningar nära E6 har inte gjorts sedan 2016, då NO₂ och PM10 mättes vid Kongahällagatan¹. Resultaten (2016) visade att MKN för NO₂ överskreds samt att halterna av PM10 var lägre än MKN men överskred Frisk luft och tangerade de MKN som ska klaras 2030.

Länsstyrelsen noterar att det i plankartan finns skydd mot störningar där m2 och m4 också kan skydda planområdet mot trafikutsläppen på E6 och att dessa planbestämmelser kan inkluderas i bedömningen av luftkvaliteten.

Häktets uteplats ska förläggas på byggnadens tak. Länsstyrelsen anser därför att utsläpp till luft från Swedish Match, och dess påverkan på luftmiljön på uteplatsen, behöver beskrivas i planhandlingarna. I det fall utsläppen kan orsaka störande lukt behöver även detta beskrivas och bedömas.

Människors hälsa – Buller

Länsstyrelsen bedömer att planhandlingarna behöver kompletteras med en bullerutredning till granskningsskedet. Utredningen ska redovisa hur buller från såväl trafik som närliggande verksamheter påverkar planområdet.

Bedömningen ska utgå från riktvärden enligt förordningen (2015:216) om trafikbuller vid bostadsbyggnader och omfatta ekvivalenta och maximala ljudnivåer samt eventuella behov av skyddsåtgärder.

Människors säkerhet – Farligt gods

Avstånd mellan E6 och fastighetsgräns uppgår till 45 meter. Bebyggelse möjliggörs 50 meter från E6. Häktesverksamhet är känsligt för störningar och bör placeras så långt ifrån riskkällan som möjligt. Länsstyrelsens bedömning är att 50 meter är ett kort avstånd när det gäller den här typen av svårutrymd verksamhet.

Kommunen har formulerat bestämmelse om friskluftsintag i plankartan till att bara gälla inom 50 meter från E6. Enligt riskutredningen ska hela planområdet utföras med friskluftsintag riktade bort från vägen. Länsstyrelsen instämmer i att ventilationsåtgärd behöver regleras för större delar av planområdet. Särskilt i en verksamhet där utrymning är komplicerad är det viktigt att säkerställa att byggnader kan vara säkra platser.

Det är bra att utrymningsvägar säkerställs och att dessa ska finnas bort från riskkällan. Utrymning kan dock vara väldigt svår att genomföra för ett häkte. Mycket hänger på att byggnaden ska utgöra ett skydd vid olycka utanför. Därför är det särskilt viktigt med lokalisering (för att undvika att en olycka alls drabbar verksamheten) och med fysiska skyddsåtgärder (exempelvis brandklassad fasad).

I planens nuvarande utformning kan häktet placeras så nära som 50 meter från E6, vilket Länsstyrelsen bedömer inte är acceptabelt utan ytterligare skyddsåtgärder.

Kommunen behöver beskriva och utreda om placeringen av häktesverksamheten inom planen behöver regleras för att säkerställa goda avstånd till riskkällan eller om ytterligare åtgärder krävs för verksamheten.

Kommunen har reglerat att området inom 50 meter från E6 ska utformas för att inte uppmuntra till stadigvarande vistelse. Kommunen behöver också beskriva eventuella rastgårdar och möjliga placeringar av dessa. Rastgårdar innebär att personer vistas utomhus i oskyddad miljö utan att självständigt kunna ta sig tillbaka in i byggnaden vid en olycka utanför planområdet. Kommunen behöver beskriva och säkerställa eventuella åtgärder för rastgårdar, exempelvis genom att reglera var inom planområdet dessa kan placeras.

Intilliggande farliga verksamheter

Kortaste avståndet från häkte och cistern är 35 meter, och ca 50 meter till påfyllningsanslutning. Det är ett nära avstånd mellan en känslig verksamhet och hantering av brandfarlig gas.

Verksamheten innebär att möjligheten att utrymma byggnader är begränsad, vilket ställer högre krav på att byggnaden kan utgöra en säker plats. Det kan innebära att ytterligare skyddsåtgärder krävs, exempelvis i form av brandklassade fasader.

Länsstyrelsen bedömer att LBE-föreskrifterna (MSBFS 2020:1) inte utgör ett tillräckligt underlag för att besluta om lämplig lokalisering enligt PBL.

Kommunen behöver göra en konsekvensutredning för potentiella olyckor med farliga ämnen inom närliggande fastigheter. Dimensionerande scenarier och konsekvensavstånd vid olycka måste beskrivas för cistern och påfyllningsanslutning.

Verksamheten innebär också utomhusvistelse där personer kanske inte kan ta sig in i byggnaden självständigt. Kommunen behöver beskriva och säkerställa eventuella åtgärder för rastgårdar, exempelvis genom att reglera var inom planområdet dessa kan placeras.

Människors säkerhet – Översvämning på grund av skyfall och höga flöden

Kommunen har undersökt ett 100-årsregn med en klimatfaktor 1,25. Ett häkte kan betraktas som en samhällsviktig verksamhet. Samhällsviktiga verksamheter bör ges ett högre skydd, exempelvis genom att utgå från ett regn med längre återkomsttid som dimensionerande fall eller genom att säkerställa goda marginaler till nivån för 100-årsregnet. Kommunen behöver beskriva hur det har beaktats att häktet är en samhällsviktig verksamhet som också är känslig för störningar i skyfallshantering.

Kommunen behöver beskriva hur bebyggelse ska placeras för att vara skyddad mot översvämning vid skyfall. För att undvika att bebyggelsen översvämmas kan en lägsta grundläggningsnivå behöva regleras i plankartan. I skyfallsutredningen beskrivs även höjdsättning av gator. Om kommunen bedömer att åtgärderna är kritiska för att hantera skyfallet behöver de säkerställas i plankartan.

Enligt utredningen behöver inkommande rinnstråk bevaras för att inte orsaka ökad översvämningsrisk inom området eller för omkringliggande områden. Bebyggelse placeras över flera rinnstråk som enligt skyfallsutredningen behöver beaktas.

Om avrinningsstråk inte bevaras riskerar situationen vid skyfall för omkringliggande bebyggelse försämrats. Hur säkerställer kommunen att rinnstråk bevaras eller leds om på ett säkert sätt?

Det råder viss osäkerhet i dagvattenutredningen då det vid utredningens framtagande inte fanns tillräcklig information om områdets geotekniska och geohydrauliska förutsättningar, vilket innebär att det behövs fortsatta utredningar för dagvatten- och skyfallshantering i den fortsatta processen. Inför granskningsskedet behöver kommunen förtydliga om områdets geotekniska och geohydrauliska förutsättningar påverkar förtätningarna för dagvattenhanteringen kopplat till risken för översvämning. Kommunen behöver beskriva framkomligheten till och inom planområdet vid skyfall.

Genom området passerar en bäck som enligt kommunen behöver bevaras. Bäckens passerar i genom mark som är planlagd som allmän plats, natur, i den södra delen och genom kvartersmark med möjlig bebyggelse i den norra delen. Bäckens är delvis kulverterad. Kommunen behöver beskriva hur det säkerställs att bäcken bibehålls i erforderlig utsträckning.

Bäckens leds via en trumma under E6. Kapaciteten för trumman har inte undersökts. Vid dämning i trumman finns risk för att bäcken översvämmas, vilket kan riskera att påverka bebyggelse inom planområdet.

Kommunen behöver undersöka trummans kapacitet. Kommunen behöver också beskriva risken för översvämning för planområdet om dämning sker i trumman och om kommunen bedömer att det krävs åtgärder för att skydda bebyggelsen behöver det säkerställas. Kan exploateringen leda till ökad avrinning och ytterligare översvämning längs med bäcken? Finns det i så fall en risk att det leder till negativa konsekvenser för E6 och befintlig bebyggelse?

Översvämning vid höga flöden i bäcken är okänt. Bäckens omhändertar både dagvatten samt ytvatten via ett flertal inkommande rinnstråk från uppströms belägna områden. Kommunen behöver göra en bedömning av risken för översvämning i bäcken. Vilken marginal finns mellan högsta vattennivå och bebyggelsen?

Gör kommunen bedömningen att åtgärder behöver säkerställas i plankartan för att inte riskera att bebyggelsen översvämmas? I skyfallsutredningen konstateras att framtida bebyggelse behöver lokaliseras på en nivå som säkerställer marginal till bäckens nivå vid högvattenhändelse, kommunen behöver beskriva och säkerställa detta. Nödvändiga åtgärder behöver säkerställas på ett plantekniskt godtagbart sätt.

Människors säkerhet – stabilitet

Se yttrande 3, SGI.

Råd enligt PBL och MB

Förhållande till ÖP

Kommunen påpekar själva att planförslaget inte är förenligt med översiktsplanen och Länsstyrelsens granskningsyttrande. Den gällande översiktsplanen, ÖP 2010, pekar ut planområdet som "Verksamhetsområde". Ett utökat planförfarande tillämpas av kommunen.

Miljökvalitetsnormer för luft

Länsstyrelsen vill uppmärksamma kommunen på att EU:s nya skärpare gränsvärden (2024/2881/EG) ska vara genomförda i svensk lag i december 2026. Kontrollen av de nya skärpta kraven behöver ske redan från kalenderåret 2027. Syftet med detta är att kommuner ska hinna vidta åtgärder om det behövs för att nå de skärpta gränsvärdena/MKN till 2030.

Naturvårdsverket bedömer att Sverige har relativt bra förutsättningar att uppnå de skärpta värdena till år 2030, med undantag av partiklar som kan bli en utmaning på grund av vägslitage och vägdamm från trafik.

Länsstyrelsen anser därför att det är viktigt att redan nu ta höjd för att klara de kommande skärpta kraven och anpassa detaljplaneringen utifrån dessa. Detta är särskilt viktigt att uppmärksamma vid planering som berör områden nära trafikleder och vägar.

Markföroreningar

Länsstyrelsen delar kommunens bedömning att den planerade markanvändningen för häkte och verksamheter rymms inom definitionen för MKM. Även om ett häkte innebär en mer stadigvarande vistelse än industri, bedöms den inte jämförbar med bostäder, varför länsstyrelsen instämmer i att ingen sanering krävs utifrån nuvarande kända föroreningssituation. Valda analysparametrar anses rimliga.

Gällande bekämpningsmedel har del av marken tidigare använts som jordbruksmark, vilket möjliggör risk för rester av bekämpningsmedel i marken. Då ingen analys har utförts på de ämnen som kan komma från besprutning saknas kännedom om dess eventuella förekomst. Kommunen bör utifrån sin historiska inventering titta närmare på risken kring att bekämpningsmedel använts och hur det kan påverka riskbedömningen av området och dess planerade markanvändning.

Kommunens förslag på hantering av massor är bra och bör beaktas vid kommande exploatering. Då marken är konstaterat förorenad vill länsstyrelsen även förtydliga att markarbeten inom området är anmälningspliktiga enligt 28 § förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

Vattenmiljö

I planbeskrivningen anges fördröjningsvolym för dagvatten. Dessa är beräknade utifrån rekommendationer i kommunens dagvattenpolicy om att fördröja en viss volym per ytenhet hårdgjord yta.

De är inte dimensionerade utifrån att bibehålla befintligt flöde från planen. Kommunen behöver redogöra för eventuellt ökade flöden och om bäcken inom planområdet och nedströms liggande system klarar dessa flöden, tex nedströms liggande våtmarker, trumma mm.

Om dessa system inte klarar förändrade flöden behöver det beaktas i dimensioneringen. I dagvatten- och skyfallsutredningen anges det till exempel att det finns risk för erosion i bäcken vid höga flöden.

Det behöver även klargöras om markavvattningsföretaget Arntorp m.fl. DF 1913 kommer att påverkas eller hur påverkan undviks. Länsstyrelsen hittar en notering att företaget omprövades 2011 inom tillstånd från Mark- och miljödomstolen i beslut 2011-05-19 i M 43–11. Kommunen behöver undersöka frågan närmare. Samråd behöver ske med markavvattningsföretaget om detta kan påverkas.

Det finns även dokumenterad förekomst av havsöring i mottagande vattendrag.

I dagvattenutredningen anges att dagvattenanläggningar kan behöva anpassas för att inte sprida befintliga föroreningar. Om detta krävs så behöver det också framgå av planbeskrivningen.

Trafikfrågor

Se yttrande 5, Trafikverket

Synpunkter enligt annan lagstiftning**Skyddade arter**

En naturvärdesinventering har tagits fram men inga fördjupade artinventeringar. Bäckravinen inom planområdet har bedömts ha högt naturvärde och kommer huvudsakligen att planläggas som allmän plats natur. Ett flertal naturvärdesobjekt med vissa värden ianspråkats av kvartersmark. Majoriteten av identifierade värdeelement i form av träd finns inom planerad kvartersmark och kommer att avverkas.

Av de 18 identifierade värdefulla träden i naturvärdesinventeringen är det 8 som kommer att bevaras. Denna beskrivning framgår inte i planbeskrivningen.

Länsstyrelsen saknar en redogörelse av hur förlusten av träden avses begränsas eller kompenseras. Om det finns möjlighet att skydda värdefulla träd med planbestämmelse även inom kvartersmark bör det utredas. Lämpliga kompensationsåtgärder för de träd som behöver avverkas kan göras inom den planlagda naturmarken, vilket också bör beskrivas. Att avverkning sker utanför fåglars häckningstid bör säkerställas i exploateringsavtal.

Det framgår inte av planbeskrivningen vilken påverkan på natur- och vattenmiljön som väntas av den brobyggnation som möjliggörs inom del av planlagd naturmark och detta bör klargöras. Länsstyrelsen noterar att inga rekommendationer på anpassningar eller skyddsåtgärder anges i naturvärdesinventeringen.

För att bevara de höga naturvärden som finns i bäckravinen och säkerställa en funktionell ekologisk kantzon till bäcken anser Länsstyrelsen att en skyddszon till naturvärdesobjektet vore lämplig. Omfattningen på skyddszonen bör utredas av sakkunnig till granskningsskedet. I plankartan framstår det som att kvartersmarken ansluter direkt till naturvärdesobjektets gräns och i vissa delar även överlappar naturvärdesobjektet.

Bäcken kommer enligt beskrivningen att kulverteras vid planerad brobyggnation. Det bör även tydliggöras om bäcken hyser förutsättningar för groddjur och vilken påverkan som bron i så fall kan ha på de förutsättningarna. Likaså om övervintringsmiljöer för groddjur finns i eller omkring bäcken bör beskrivas. Att dagvatten ska avledas till bäcken och hur det påverkar dess art- och biotopvärden bör också redogöras för.

Planområdet ligger nära Rollsbo våtmark som är en känd fågellokal. Länsstyrelsen anser att förutsättningarna i planområdet för fåglar behöver utredas.

Länsstyrelsen bedömer sammanfattningsvis att förutsättningarna för, och förekomsten av, fåglar och groddjur ännu inte är klarlagd. Till granskningsskedet behöver därför följande uppgifter för såväl fåglar som groddjur besvaras:

- a. om **skyddade djurarter** förekommer inom områden som omfattas av planerade åtgärder, och arterna använder området för fortplantning, övervintring eller för vila samt hur otillåten störning eller skada kan minimeras eller undvikas, genom att åtgärden anpassas eller skyddsåtgärder vidtas.
- b. hur förutsättningarna är för de **skyddade arter** som genom planerade åtgärder förlorar områden för fortplantning, vila och övervintring att tillgodose sina behov i närområdet, och om det krävs anpassningar och skyddsåtgärder för att populationerna ska finnas kvar i området. Närområdet ska avgränsas utifrån den berörda artens (parets eller populationens) lokala revir eller hemområde.
- c. om åtgärden leder till en störning genom buller, mänsklig aktivitet, habitatförstörelse eller annat, och vilken betydelse störningen har för möjligheten att bibehålla eller återupprätta populationen av **berörda arter** till en tillfredsställande nivå, och om anpassningar och skyddsåtgärder kan leda till att störningen uteblir eller minimeras.

Fornlämningar

Länsstyrelsen har ur fornlämningshänseende och i huvudsak inga synpunkter samrådsunderlaget.

Arkeologisk utredning och förundersökning har skett i samband med gällande detaljplan. Den nu planerade byggnationen har samråtts med länsstyrelsen enligt 2 kap kulturmiljölagen (dnr 37607- 2025). Då inga fornlämningar berörs av planförslaget finns ur ett fornlämningshänseende inga hinder mot att marken tas i anspråk för avsett ändamål.

Planförslaget berör en övrig kulturhistorisk lämning i form av en sentida brotrumma, L1970:9714/Kareby 132:1. I planbeskrivningens miljökonsekvensbeskrivning på sid. 54 anges felaktigt att Kareby 132:1 är fornlämning som har slutundersökts och kan avlägsnas. Rätt är att den är en övrig kulturhistorisk lämning och därmed saknar fornlämningsskydd enligt 2 kap kulturmiljölagen. Det finns därför inget formellt hinder enligt denna lag att ta bort brotrumman, vilket har meddelats i länsstyrelsens ärende 37607-2025.

Markavvattning

Länsstyrelsen vill upplysa om att grundvattenbortledning som inte utgör markavvattning inte behöver dispens. Däremot är grundvattenbortledning tillståndspliktigt enligt 11 kap MB om det inte är uppenbart att vare sig allmänna eller enskilda intressen skadas genom vattenverksamhetens inverkan på vattenförhållandena.

Det är verksamhetsutövarens ansvar att göra denna bedömning. Länsstyrelsen rekommenderar alltså kommunen att klargöra vilken typ av vattenverksamhet som skulle kunna vara aktuell och se över så korrekt juridisk process är beskriven i planbeskrivningen. Länsstyrelsen noterar att kommunen avser anmäla vattenverksamhet för gatukoppling över bäcken.

Undersökning om betydande miljöpåverkan

Kommunen gör bedömningen att ett genomförande av planen inte antas medföra en risk för betydande miljöpåverkan. Länsstyrelsen anser att det inte går att utesluta betydande miljöpåverkan med avseende på skyddade arter. Det är kommunen som beslutar om den här frågan och vår roll är enbart rådgivande. Länsstyrelsen anser att kommunen har redogjort för detaljplanens konsekvenser på ett tydligt sätt i enlighet med vad som anges i 5 § miljöbedömningsförordningen.

KOMMENTAR

Miljö kvalitetsnormer för vatten

Inför planförslagets granskning har kommunen tagit ett större grepp om dagvattenfrågan. Med en kompletterad dagvatten- och översvåmningsutredning har kommunen förtydligat hur planerade åtgärder påverkar vattenkvaliteten inom de vattenförekomster som kan beröras av planområdet samt hur de påverkar möjligheterna att följa uppsatta MKN för Vatten. Dagvattenanläggningar har säkerställts i plankartan och utredningens resultat har arbetats in i planbeskrivningen.

Människors hälsa – Miljö kvalitetsnormer för luft / Utsläpp från industri

Kommunen har genom en luftkvalitetsutredning utvecklat bedömningen avseende luftkvalitet och förtydligat påverkan av utsläpp från trafik och från Swedish Match, särskilt på häktets promenadgård på taket. Bestämmelser om skydd mot störningar har inkluderats i bedömningen av luftkvaliteten. Planhandlingarna har kompletterats med en beskrivning om utsläpp till luft från Swedish Match och dess påverkan på luftmiljön vid promenadgården. Plankartan regleras med skyddsbestämmelse som styr att friskluftsintag ska placeras vända bort från E6 och att ventilationssystem ska förses med funktion som stänger eller begränsar tilluft vid förhöjda halter av skadliga eller giftiga gaser.

Människors hälsa – Buller

Inför granskning har planhandlingarna kompletterats med en bullerutredning som omfattar buller från vägtrafik. Närliggande verksamheter bedöms inte vara av störande karaktär.

Ett häkte är för tillfällig vistelse och har ej öppningsbara fönster som inte kommer att användas för vädring. Därför bedöms inte häktet falla in under kategorin bostadsbyggnad i förordningen (2015:216) och därför bör riktvärdet vid fasad inte gälla för häktet.

Häktet kommer att användas som ett utrymme för sömn, vila eller daglig samvaro. Byggnadens fasad bör dimensioneras för att klara riktvärden inomhus enligt Boverkets byggregler vilket är 30 dBA ekvivalent ljudnivå och maximal ljudnivå på 45 dBA. Beräknade maximala ljudnivåer för häktet beräknas mellan 59–69 dBA. Den högsta maximala ljudnivån beräknas på fasad som vetter åt sydväst.

Då ljudnivåer vid fasad inte beaktas för tillfällig vistelse begränsas inte placeringen av celler på häktet av bullersituationen. Dock måste ljudnivåer inomhus klara riktvärden för sömn, vila eller daglig samvaro enligt BBR. Detta kan medföra höga krav på ljudisolering mot yttre ljudkällor om fasadnivåerna är höga.

En promenadgård på taket planeras att anläggas på häktet vilket bedöms som uteplats enligt förordningen (2015:216) med riktvärden på ekvivalent ljudnivå på 50 dBA och maximal ljudnivå på 70 dBA. Med en 2,5 meter hög skärm vid takkant på nordvästra, sydvästra och sydöstra fasaden kan riktvärdet på 50 dBA kan klaras på cirka 40 % av promenadgården.

Ljudnivåer vid fasad begränsar inte exploatering av häktet då fönster inte är öppningsbara och används inte för vädring. Höga ljudnivåer vid fasad kan dock medföra högre krav på ljudisolering mot yttre ljudkällor.

Människors säkerhet – Farligt gods

Inför granskning har häktets placering inom fastigheten begränsats, med hänsyn till ett större avstånd från E6 motsvarande minst 100 meter. Ej svårutrymda komplementbyggnader tillåts 50 meter från E6. Vid planerad bebyggelse inom 70 meter från E6 bör rimliga riskreducerande åtgärder vidtas. Vid planerad bebyggelse bortom 70 meter från E6 är risknivån generellt acceptabel utan riskreducerande åtgärder.

Bestämmelse om friskluftsintag har anpassats till riskutredningen. Plankartan har kompletterats med krav på fysiska skyddsåtgärder i form av brandklassad fasad.

Med konceptbyggnaden Häkte kommer det inte finnas markförlagda rastgårdar för intagna. För promenadgården på häktets tak bedöms risknivån vara acceptabel.

Intilliggande farliga verksamheter

Mellan samråd och granskning har risker kopplade till hantering av brandfarlig gas inom fastigheten Kalle Glader 6 åtgärdats. Utöver detta har plankartan försetts med bestämmelse som ställer krav på skyddsåtgärd i form av brandklassad fasad.

Riskutredningen har kompletterats med en konsekvensutredning för potentiella olyckor med farliga ämnen inom närliggande fastigheter. I denna beskrivs dimensionerande scenarier och konsekvensavstånd vid olycka för cistern och påfyllningsanslutning.

Människors säkerhet – Översvämning på grund av skyfall och höga flöden

Dagvatten- och översvämningstuderingen har kompletterats med ett högre översvämningsskydd.

Planbeskrivningen har förtydligats avseende att häkte är en samhällsviktig verksamhet. Plankartan har försetts med bestämmelse som reglerar att marken ska utföras med lutning bort från byggnader. Kommunen vill undvika höjdsättningskrav i plankartan då detta avses kunna optimeras genom dialog i byggskedet.

Planhandlingarna har tydliggjorts avseende hantering av inkommande rinnstråk. Kommunen har tillfört både egenskaper och ny användning för att säkerställa att rinnstråk bevaras eller leds om.

Dagvattenutredningen har kompletterats utifrån information om områdets geotekniska och geohydrauliska förutsättningar. I utredningen har det förtydligats huruvida områdets geotekniska och geohydrauliska förutsättningar påverkar dagvattenhanteringen kopplat till risken för översvämning. Även framkomlighet vid skyfall har lagts till.

Planbeskrivningen har kompletterats med en beskrivning avseende säkerställande av att bibehålla bäckens erforderliga utsträckning. Inför granskning har kapaciteten för trumman under E6 och risken för översvämning vid dämning har undersökts. Kommunen har gjort en bedömning av risken för översvämning i bäcken. Marginal till bäckens nivå vid högvattenhändelse har säkerställts genom dimensioner på de dammar som tillförts plankartan.

Människors säkerhet – stabilitet

Se kommunens kommentar på yttrande 3, SGI.

Miljökvalitetsnormer för luft

EU:s nya skarpare gränsvärden noteras. Kommunen kommer att ta höjd för att klara de kommande skärpta kraven.

Markföroreningar

Att länsstyrelsen delar kommunens bedömning noteras. Länsstyrelsens förtydligande avseende anmälningspliktiga markarbeten har tillförts planbeskrivningen.

Vattenmiljö

Inför granskning har kommunen dimensionerat fördröjningsvolymerna för att kunna hantera ökade flöden. Planbeskrivningen har kompletterats med en beskrivning om bäcken inom planområdet och nedströms liggande system klarar dessa flöden. Kommunen har även påbörjat arbete med en anmälan om vattenverksamhet.

Kommunen har kompletterat planbeskrivningen avseende markavvattningsföretaget. Planbeskrivningen har även kompletterats avseende anpassningar av dagvattenanläggningar för att hindra föroreningsspridning.

Förekomst av havsöring i mottagande vattendrag noteras.

Trafikfrågor

Se kommunens kommentar på yttrande 5, Trafikverket

Skyddade arter

Genom en fördjupad artinventering har kommunen undersökt förutsättningarna för skyddade arter i och kring planområdet och har tillförts planbeskrivningen.

Planbeskrivningen har även kompletterats med brobyggnationens förväntade påverkan på natur- och vattenmiljö utmed bäckravinerna. Naturvärdesinventeringen har kompletterats med rekommendationer på anpassningar och skyddsåtgärder.

Samrådsredogörelse
Kungälv kommun
Ärende: KS2025/1719

Inför granskning har sakkunnig utrett omfattningen på skyddszon till bäcken som naturvärdesobjekt. Planbeskrivningen har även kompletterats med förutsättningar för groddjur och vilken påverkan bron har på dessa. Förutsättningar för fåglar har utretts.

I granskningshandlingarna har länsstyrelsens begärda uppgifter om groddjur och fåglar besvarats.

Fornlämningar

Kommunen noterar att brotrumman klassas som övrig kulturhistorisk lämning, vilket har justerats i planbeskrivningen.

Markavvattning

Länsstyrelsens upplysning om grundvattenbortledning noteras. Typ av vattenverksamhet har klargjorts och beskrivning av den juridiska processen har setts över.

Undersökning om betydande miljöpåverkan

Kommunen noterar länsstyrelsens rådgivande roll samt att det anses att kommunens redogörelse är tydlig och tackar för länsstyrelsens yttrande.

2. LANTMÄTERIET (2026-02-16)

Sekundär egenskapsgräns

Lantmäteriet anser att användandet av sekundära egenskapsgränser måste tydliggöras. Det måste tydligt framgå vilken bestämmelse den sekundära egenskapsgränsen avgränsar.

Villkor för att bevilja startbesked

Lantmäteriet uppfattar bestämmelsen om att startbesked inte får ges för byggnad förrän krav på säker hantering av brandfarlig vara uppfyllts inom Kalle Glader 6 handlar det om en skyddsåtgärd med 4 kap. 14 § punkt 4 i PBL som lagstöd.

Lantmäteriet anser att det finns en risk att villkoret strider mot reglerna i PBL, då det, enligt Boverket, endast får omfatta åtgärder som kan vidtas på den egna tomten och som syftar till att göra den egna tomten lämplig.

Redovisning av exploateringsavtal

Om avsikten är att teckna exploateringsavtal ska kommunen enligt 4 kap. 33 § tredje stycket andra meningen PBL redovisa avtalens huvudsakliga innehåll liksom konsekvenserna av att planen helt eller delvis genomförs med stöd av ett eller flera sådana avtal i planbeskrivningen. Detta ska enligt 5 kap. 13 § andra stycket PBL göras redan i samrådsskedet.

Lantmäteriet konstaterar att lagstiftaren har avsett att exploatörens samtliga åtaganden ska redovisas på en översiktlig nivå, men där det ändå ska gå att bedöma vad åtagandena innebär. Lantmäteriet bedömer att handlingarna behöver tydliggöras.

Redovisningen behöver förbättras och vara mer konkret kring:

- vilka områden som avses för överlåtelser eller upplåtelser (helst redovisade på kartor)
- vilka fysiska anläggningar exploatören ska utföra och vilken standard de ska ha
- vilka olika kostnader som exploatören åtar sig att betala
- åtaganden om att betala eller inte kräva ersättningar tidplan för utbyggnad av de anläggningar som avtalet omfattar
- om exploatören ska ställa en säkerhet för åtaganden enligt avtalet
- om det finns flera exploatörer – ansvarsfördelningen mellan dem

Konsekvenserna av att kommunen avser att planen ska genomföras med stöd av exploateringsavtal måste redovisas.

Lantmäteriet har som stöd till kommuner tagit fram ett material med information om regelverket vid "Redovisning av genomförandeavtal i planbeskrivning" och tre exempel på hur redovisning av innehåll och konsekvenser kan se ut i en planbeskrivning. Använd gärna detta material som inspiration.

I detta fall är redovisningen inte så tydlig som krävs för att man ska kunna bedöma omfattningen av exploatörens samlade åtaganden genom att läsa planbeskrivningen. Lantmäteriets lagstadgade uppgift – att i samrådsskedet lämna råd till kommunen i de fall avtalsinnehållet förefaller strida mot reglerna i 6 kap. 40–42 §§ PBL går därför inte att genomföra.

DELAR AV PLANEN SOM BÖR FÖRBÄTTRAS

Gemensamhetsanläggningar

I planbeskrivningen anges på s. 31 att nybildande av gemensamhetsanläggningar kommer att aktualisera prövningar enligt anläggningslagen men det anges inget ytterligare om vad för gemensamhetsanläggningar som är aktuella att bilda.

Om det är aktuellt att bilda nya gemensamhetsanläggningar vore det bra om det framgick vilka typer av anläggningar det är fråga om samt vilka fastigheter som det är tänkt ska delta. Det finns i planbeskrivningen, s. 24, även motiv till planbestämmelse g1 (markreservat för gemensamhetsanläggning), men på plankartan saknas bestämmelse om detta.

På s. 27 beskrivs att befintlig gemensamhetsanläggning tas bort och ersätts med allmän platsmark gata samt att Solbräcke 1:18 berörs av upphävande av gemensamhetsanläggning. Vad Lantmäteriet kan se finns det dock enligt registerkartan inte någon befintlig gemensamhetsanläggning inom planområdet.

Markreservat

På s. 24 i planbeskrivningen anges att markreservat för allmännyttig gångtrafik används för att säkra befintlig gång- och cykelbana genom planområdet.

Lantmäteriet vill uppmärksamma kommunen om följande vad gäller markreservat. Genom att lägga ut markreservat i en detaljplan reglerar kommunen endast att byggnadsnämnden inte får bevilja bygglov som hindrar allmänhetens tillträde till området. Det räcker inte med planbestämmelsen i detaljplanen för att få rätten till tillträde utan det krävs även upplåtelse till exempel ett servitut till förmån för en kommunal fastighet.

Om kommunen och markägaren inte skrivit något avtalsservitut kring markreservatet krävs det att det är av väsentlig betydelse för en kommunal fastighet för att det ska vara möjligt att bilda ett servitut för ett markreservat i en lantmäteriförrättning.

Om det i en gällande plan är så att markägaren, eller någon rättighetshavare inte vill upplåta en sådan rätt och släppa fram allmänheten, har kommunen begränsade möjligheter att tvinga sig till en sådan rätt. För att vara säker på att få tillträde till fastigheten behöver normalt sett rättigheten säkras upp innan planen antas.

Om någon annan än kommunen äger marken kan ägaren kräva att kommunen ska ordna en rättighet för att använda utrymmet och betala ersättning för detta.

Om ovanstående innebär problem för kommunen borde det kanske övervägas att lägga ut området som allmän plats i stället.

Samordna innehåll i plankarta och planbeskrivning

I planbeskrivningen anges på s. 13 att fastigheterna inom planområdet ska kunna bebyggas upp till 50 % (e₁) och på s. 25 att största byggnadsarea är 50 % av fastighetsarean inom användningsområdet. På plankartan är bestämmelsen utformad som största byggnadsarea 50 % av fastighetsarean inom egenskapsområdet. För bro₁ anges i planbeskrivningen på s. 24 att egenskapsområdet är avgränsat till den del som bedömts vara mest lämplig för att överbygga bäcken. I plankartan anges att bestämmelsen avgränsas av användningsgräns.

KOMMENTAR

Kommunen tackar för Lantmäteriets erinran. Inför granskning har planförslaget förbättrats och en översikt har gjorts av plankartans innehåll och planbestämmelser har sett över och synkats med innehållet i planbeskrivningen. Inför granskning presenteras exploateringsavtalet mer ingående. Oklarheter har hanterats. Se sidorna 29–30 för en översyn av planens förändringar.

3. STATENS GEOTEKNISKA INSTITUT, SGI (2026-02-12)

Resultatet för stabilitetsberäkningar utförda i sektionerna B, C, D och E visar tillfredställande stabilitet.

SGI anser att lerdjupen i sektion B behöver ses över. Det är bra om borrpunkterna läggs in på beräkningssektionerna.

SGI anser även att läge och djup för föreslagna dagvattendammar ska regleras i plankartan då det kan påverka stabiliteten.

KOMMENTAR

Inför granskning har lerdjupen setts över och borrpunkterna lagts till i sektionerna. Läge och djup för dagvattendammar har säkerställts i plankartan.

4. POLISMYNDIGHETEN (2026-02-03)

Lokalpolisområde Kungälv/Ale har ingen erinran men önskar att framföra följande:

Det är viktigt att Karebymotet byggs för att minska problematiken med köer på E6 vid Rollsbomotet under morgontimmarna.

För ökad trygghet är belysning och fri sikt viktigt för överblickbarheten. Växtlighet bör inte ge en skyddande effekt.

Motorburen ungdom samlas gärna på öppna asfalterade platser och det rekommenderas förebyggande arbete, genom hinder som försvårar större samlingsplatser.

KOMMENTAR

Kommunen håller med polismyndigheten om vikten av att bygga Karebymotet och en ny vägförbindelse mellan Ekelöv och Kareby. Mellan år 2026–2028 kommer en prövning av vägplanen att pågå. Om vägplanen fastställs beräknas byggstart preliminärt till 2030.

Belysning och fri sikt hanteras inte i detaljplanen. I och med att kvartersmarken tas i bruk kommer skymmande buskage att avverkas. Att infartsgata och gång- och cykelbana rustas upp medför utökad belysning, likaså ifrån häkte och tillkommande verksamheter.

Häkte och tillkommande verksamheter kommer att hägnas in då det inte är allmän plats.

5. TRAFIKVERKET (2026-02-19)

Sammanfattande bedömning

Trafikverket anser att planhandlingarna behöver kompletteras/revideras med nedanstående punkter till granskningsskedet:

- Trafikutredningen behöver säkerställa att befintligt vägsystem har tillräcklig kapacitet att hantera planförslagets ökade trafikallstring, även utan förutsättningen att ny trafikplats vid Grokareby byggs ut
- Kommunen bör även undersöka hela områdets trafiksituation, där även tillkommande exploateringar i närområdet studeras
- Plankartan bör uppdateras med GC-vägens sträckning
- Uppdaterad dagvatten- och skyfallsutredning behöver säkerställa att Trafikverkets diken, trummor eller anläggningar inte tillförs tillkommande vatten jämfört med befintliga förhållanden. Vidare bör även risker kopplade till stående vatten på båda sidor av E6, beskrivas och undersökas ytterligare

Vägområde E6

Trafikverket noterar att avståndet mellan vägkant till E6 och fastighetsgräns till planområdet uppgår till ungefär 45 meter. Trafikverket bedömer att planområdesgränsen och vägområdet inte överlappar varandra men Trafikverket vill dock uppmärksamma kommunen om att vägområdet för E6 uppgår till mer än till vägkant. Trafikverkets vägområde är det område som behövs för drift och underhåll av väganläggningen. Det utgörs av hela väganläggningen med körbana och tillhörande sidoområde.

Trafikutredning

Trafikverket noterar att trafikutredningen förutsätter att ny trafikplats norr om Rollsbomotet verkställs, vilket Trafikverket planerar för inom ramen för Trafikverkets projekt väg 168 Ekelöv–Kareby.

Trafikverket instämmer med att en ny trafikplats i höjd med Grokareby kommer avlasta trafikflödet i Rollsbomotet, men Trafikverket anser att trafikutredningen behöver säkerställa att befintligt vägsystem har tillräcklig kapacitet att hantera planförslagets ökade trafikallström, även utan förutsättningen att ny trafikplats vid Grokareby byggs ut. Vidare anser Trafikverket att kommunen bör ta ett helhetsgrepp över trafiksituationen för det omkringliggande vägnätet i området. Trafikutredningen bör även omhänderta kommunens kommande planer för nytt bostadsområde norr om aktuellt planområdet vid "Dammbergen" och för ytterligare etableringar i Kareby industriområde.

Trafik

Trafikverket ser positivt på att plankartan är försedd med prickmark ut mot trafikerade vägar och att plankartan är reglerad med utfartsförbud som styr infart till planområdet. Trafikverket ser även positivt på förslaget om att infartsgatan till planområdet utformas och regleras på ett sätt som undviker genomfartstrafik. Vidare noterar Trafikverket att det i planbeskrivningen framgår hur hänsyn ska tas till oskyddade trafikanter, bland annat genom att anläggning en separat GC-väg genom planområdet. Trafikverket anser att GC-vägens sträckning bör framgå i plankartan och att den utformas så att GC-vägen knyter an till det befintliga GC-vägnätet utmed Rollsbovägen och Karebyvägen, samt väster ut mot Solbräckevegatan. Vidare bör passager för oskyddade trafikanter säkerställas på samtliga sidor av den nya cirkulationsplatsen, vilket föreslås i trafikutredningen men som inte nämns vidare i planbeskrivningen eller säkerställs i plankartan.

Trafikutredningen föreslår även sänkt skyltad hastighet till 50 km/h norr om cirkulationsplatsen där Solbräckevegatan och Karebyvägen möts samt anläggning av övergångsställen i cirkulationsplatsen, för att öka trafiksäkerheten för oskyddade trafikanter. Önskar kommunen att gå vidare med förslaget om sänkt hastighet norr om cirkulationsplatsen behöver kommunen ansöka om en lokal trafikföreskrift hos Länsstyrelsen.

Trafikverket noterar förslaget om övergångsställen i cirkulationsplatsen men vill även informera om att Trafikverket främst placerar ut övergångsställen i miljöer där hastighetsbegränsningen är 30 km/h. Önskemålet kring förbättrad passage kan tas upp i ordinarie forum mellan kommunen och Trafikverket.

Dagvatten- och skyfallsutredning

Generellt sett förslås bra lösningar för dagvattenhanteringen, vilka även regleras i plankartan. Utredningen visar även på beredskap för skyfallshantering. Det råder dock viss osäkerhet i dagvattenutredningen då det vid utredningens framtagande inte fanns tillräcklig information om områdets geotekniska och geohydrauliska förutsättningar, vilket innebär att det behövs fortsatta utredningar för dagvatten-och skyfallshantering i den fortsatta processen. Trafikverket ser fram emot att ta del av dessa i kommande skede.

Trafikverket vill informera om att dagvatten och skyfall ska hanteras inom fastighetens gränser och får inte belasta den statliga infrastrukturen. Trafikverkets diken, trummor och andra anläggningar är enbart till för vägens avvattning, och Trafikverket tar normalt sett inte emot vatten från andra verksamheter. Inget tillkommande vatten får tillföras Trafikverkets trumma under E6 eller vägdikey jämfört med befintliga förhållanden. Trafikverket anser att detta är av vikt i den fortsatta utredningen speciellt avseende skyfallshanteringen.

Det verkar inte heller som att trumman under E6 ingick i Kungälv kommunens egna skyfallskartering (enligt slutsatsen i dagvattenutredningen) och det är något Trafikverket önskar se och få utrett. Då det finns ett anlagt våtmarksområde väster om E6 som både fördröjer och renar, anser Trafikverket att det finns risker med mycket stående vatten på båda sidor om E6, vilket behöver utredas vidare i kommande skede.

Buller

I BBR anges att "Byggnader, som innehåller bostäder eller lokaler i form av vårdlokaler, förskolor, fritidshem, undervisningsrum i skolor samt rum i arbetslokaler avsedda för kontorsarbete, samtal eller dylikt, ska utformas så att uppkomst och spridning av störande ljud begränsas så att olägenheter för människors hälsa därmed kan undvikas".

Trafikverket menar att häkte definieras enligt ovan och buller inomhus får därmed inte överskrida de nivåer som anges i BBR. Se vidare Tabell 7:21c Dimensionering av byggnadens ljudisolering mot yttre ljudkällor i BFS 2013:14.

Skyltning

Det framgår inte av planhandlingarna hur kommunen har tänkt kring skyltar mot väg 574. Trafikverket önskar upplysa om att Trafikverket bedömer skyltar ur trafiksäkerhetssynpunkt och önskar få möjlighet att yttra sig om utformning av kommande skyltar (som riktas mot statlig infrastruktur) inom planområdet.

Trafikverket anser att det är viktigt att kommunen säkerställer att budskapet på kommande skyltar ska vara fast (ej elektroniskt bildväxlande), kort, enkelt och tydligt. Storleken på texten ska vara anpassad till de trafikanter den riktar sig till. Budskapet ska kunna uppfattas på 1 sekund och telefonnummer och webbadresser ska inte förekomma. Skyltarna får heller inte vara bländande mot fordonsförare.

KOMMENTAR

Kommunen noterar utbredningen på vägområdet tillhörande E6. Inför granskning har en trafiksimulering genomförts.

Kommunen noterar även Trafikverkets synpunkter avseende skyltning. Kommunen anser att det inte krävs någon bestämmelse i plankartan som reglerar skyltning. Trafikverket kommer att höras i det fall bygglov söks för uppförande av en skylt.

Gång- och cykelbanenätverket har säkerställts i plankartan. Kommunen vill inte förhindra utveckling av Rolsbovägen genom att reglera cirkulationsplatsen i plankartan. Både cirkulation samt gång- och cykelbana ryms inom användningen GATA. Detta kompletteras med en egenskapsbestämmelse som ställer krav på att gång- och cykelbana ska finnas. Genom bäckravinen regleras gång- och cykelbanan med egen användning, GC-VÄG.

Kommunen kommer att ansöka om en lokal trafikföreskrift hos Länsstyrelsen avseende sänkt skyltad hastighet till 50 km/h norr om cirkulationsplatsen där Solbräckegatan och Karebyvägen möts samt anläggning av övergångsställen i cirkulationsplatsen, för att öka trafiksäkerheten för oskyddade trafikanter.

Samrådsredogörelse
Kungälv kommun
Ärende: KS2025/1719

Kommunen ser fram emot vidare diskussion om förbättrad passage genom övergångställen i den tillkommande cirkulationsplatsen i ordinarie forum.

I den fortsatta dagvatten- och skyfallsutredningen har Trafikverkets synpunkter beaktats. Inför granskning har planhandlingarna även förtydligats avseende hantering bullernivåer inomhus.

SKOGSSTYRELSEN (2026-02-23)

Exploatering av eller direkt påverkan på värdefulla naturområden inom projektområdet bör i första hand undvikas. Om ingrepp i värdefulla naturområden ändå blir aktuella bör anpassningar av åtgärden göras för att minimera negativ påverkan på naturmiljön så långt det är möjligt. Kompensationsåtgärder kan med fördel utföras för att stärka de naturvärden som finns i anslutning till exploateringsområdet.

Även där skogen inte har några högre naturvärden innebär exploatering av skogsmark generellt en negativ påverkan på olika naturvårdskvaliteter som finns i den brukade skogen samt att en fragmentering av skogen kan ge barriäreffekter.

KOMMENTAR

Marken är sedan tidigare planlagd som kvartersmark. Genom planförslaget säkerställs de delar av området som bedöms ha högre naturvärden som allmän plats för natur.

6. LUFTFARTSVERKET (2026-02-09)

Exploatering LFV har i egenskap av sakägare för CNS-utrustning inget att erinra mot detaljplanen.

KOMMENTAR

Kommunen noterar att Luftfartsverket inte har något att erinra.

STATLIGA BOLAG

7. SKANOVA (2026-01-30)

Skanova har markförlagda teleanläggningar inom detaljplaneområdet och vill så långt som möjligt behålla befintliga anläggningar i nuvarande läge. Skanova vill medverka i planarbetet för att kunna samordna nya ledningar.

Tvingas Skanova vidta undanflyttningsåtgärder eller skydda telekablar för att möjliggöra exploatering förutsätter Skanova att den part som initierar åtgärden även bekostar den.

KOMMENTAR

Kommunen noterar Skanovas önskan om att behålla anläggningar i nuvarande läge. Skanova bjuds in till att medverka i det fortsatta planarbetet.

Att initierande part ska bekosta åtgärden har lagts till i planens genomförandebeskrivning.

8. VATTENFALL ELDISDISTRIBUTION AB (2026-02-02)

Vattenfall Eldistribution AB har inga elnätanläggningar inom aktuellt planområde eller i dess direkta närområde och har därmed inget att erinra i rubricerat ärende.

KOMMENTAR

Kommunen noterar att Vattenfall inte har något att erinra.

Samrådsredogörelse
Kungälv kommun
Ärende: KS2025/1719

9. SWEDAVIA AIRPORTS (2026-02-16)

Planförslaget bedöms inte innebära negativ påverkan på Landvetter flygplats. Swedavia anser att det bör framgå i planbeskrivningen att eventuella objekt som väsentligt överskrider reglerade höjder (exempelvis skorstenar, master eller dylikt) måste samrådas med flygplatsen innan uppförande för att säkerställa att flygplatsens hinderytor inte genomträngs.

KOMMENTAR

Beskrivningen har tillförts handlingarna.

10.POSTNORD (2026-01-30)

Kontakta PostNord i god tid för dialog gällande godkännande av postmottagning.

KOMMENTAR

Kommunen noterar informationen.

11.SVENSKA KRAFTNÄT (2026-01-30)

Svenska Kraftnät har i dagsläget inga anläggningar eller intressen som berörs i det aktuella planområdet och har därför inga synpunkter på rubricerad remiss.

KOMMENTAR

Kommunen noterar att Svenska Kraftnät inte har något att erinra.

REGIONALA ORGAN

12. BOHUS RÄDDNINGSFÖRBUND (2026-01-29)

Räddningstjänsten anser att planbestämmelsen m₂ avseende friskluftsintag i relation till E6 ska revideras i enlighet med riskutredningen.

Det är viktigt att kommunen säkerställer att riskutredningen bygger på de avstånd som sedan kommer att tillämpas.

Räddningstjänsten vill att det ska tydliggöras att syftet med bestämmelsen "Område inom 50 meter från väg E6 ska utformas på ett sätt som inte uppmuntrar till mer än tillfällig vistelse" är att minska risken från en olycka med farligt gods.

Räddningstjänsten ser behov av att en ny brandpost anläggs innanför grindarna på det nya häktet. Detta för att underlätta en insats i händelse av brand som med hänsyn till verksamhetens art kommer innebära flera försvårande omständigheter.

Räddningstjänsten önskar att få delta och yttra sig i fortsatta delar av ärendet och i framtida bygg- och lovprocesser.

KOMMENTAR

Inför granskning har planbestämmelserna förtydligats i enlighet med riskutredningen. Syftet med bestämmelsen "Område inom 50 meter från väg E6 ska utformas på ett sätt som inte uppmuntrar till mer än tillfällig vistelse" har kompletterats med räddningstjänstens förslag på tydliggjort syfte.

Det är inte aktuellt med en brandpost innanför grindarna till det nya häktet. Däremot ska möjligheten finnas i direkt anslutning till fastigheten (1 meter utanför).

I det fortsatta planarbetet kommer säkerställande av denna fråga att samordnas med Kriminalvården. Dialog mellan kommunen, kriminalvården och räddningstjänsten har skett återkommande mellan samråd och granskning. Kommunen välkomnar fortsatt räddningstjänstens deltagande i processens kommande delar.

VÄSTTRAFIK (2026-02-03)

Västtrafik ser positivt på planområdets placering i anslutning till ett viktigt kollektivtrafikstråk. I takt med att resandet i området ökar kommer Västtrafik bevaka underlaget och anpassa trafikutbudet därefter.

Västtrafik ser positivt på att gång- och cykelinfrastrukturen byggs ut, då det möjliggör fler hållbara resor till och från planområdet. Det är viktigt att säkerställa en god och säker passage ifrån hållplats Solgärde Vårdcentral i riktning mot Kareby till planområdet.

Den nya cirkulationsplatsen måste utformas så att framkomligheten för 18 meter långa ledbussar säkerställs. Det är en förutsättning att hållplats Snusfabriken inte påverkas negativt av cirkulationsplatsens utformning.

KOMMENTAR

Västtrafiks positiva inställning noteras. Cirkulationen är dimensionerad för fordonsklass Lps, Lastbil med påhängsvagn eller släpvagn. Ledbussar, som har fordonsklass Bl, kommer kunna ta sig fram genom cirkulationen. Hållplats Snusfabriken kommer inte att påverkas negativt.

Samrådsredogörelse
Kungälv kommun
Ärende: KS2025/1719

KOMMUNALA NÄMNDER, BOLAG OCH FÖRVALTNINGAR

13.MILJÖ- OCH BYGGNADSNÄMNDEN (2026-03-05)

Miljöenheten

För att kunna sända planen på granskning anser miljöenheten att planen ska kompletteras med:

- Tydligare bedömning av lokalisering enligt MB 2 kap 6 §
- Fördjupad utredning av förorenad mark, PFAS och risk för spridning
- Masshanteringsplan för hur förorenade massor och avfall ska hanteras
- Fördjupad geoteknisk analys kopplat till erosion, dagvatten och sättningar
- Dagvatten- och skyfallsutredning
- Fördjupade artinventeringar
- Skyddsåtgärder för de höga naturvärdena samt eventuella kompensationsåtgärder
- Bullerutredning
- Utredning om påverkan på luftkvaliteten på rastgården från trafik och industri

Bygglovenheten

Bygglovenheten har granskat plankartan med planbestämmelser samt tillhörande planbeskrivning. Bygglovenheten anser att det finns oklarheter med vad syftet är med detaljplanen och om den kan anses ta tillräcklig hänsyn samt anpassning till stads- och landskapsbild, natur- och kulturvärden på platsen och intresset av en god helhetsverkan.

Det finns även oklarheter i plankartan samt formuleringar i planbestämmelserna som bör ses över i det fortsatta arbetet med detaljplanen. Detta för att det inte ska uppkomma några svårigheter att tolka detaljplanen i samband med bygglovsprövning enligt Plan och bygglag.

KOMMENTAR

Miljöenheten

Inför granskning har kompletterande utredningar tagits fram för trafik, dagvatten och risk. Utredningar har tillkommit för luft och buller. Utredningarnas resultat har tillförts plankarta och planbeskrivning.

Bygglovenheten

Oklarheter och formuleringar i plankarta och planbeskrivning har setts över och justerats för ökad tydlighet.

14.KUNGÄLV ENERGI (2026-02-19)

Kungälv Energi har inga synpunkter men vill involveras i processen framgent för att säkerställa att hänsyn tas till den infrastruktur som Kungälv Energi har på fastigheten.

KOMMENTAR

Kommunen ser fram emot att involvera Kungälv Energi i den fortsatta processen.

SAKÄGARE

15.FASTIGHETSÄGARE 1 (2026-02-19)

Fastighetsägare 1 framför att det enligt gällande plan är tillåtet att bygga lokaler upp till 12 meters höjd. På den östra delen är det tillåtet att bebygga 30 % av tomten. Den prickade marken utmed Karebyvägen ska anordnas med plantering. I gällande plan ligger denna gröna buffertzonen någonstans mellan 6–8 meter från vägen in på tomten.

Fastighetsägare 1 har följande synpunkter:

Kommunen vill höja bygghöjden i den östra delen med 3 meter, vilket blir en ännu högre vägg för fastighetsägaren att titta in i. Tvätteriet är 6 meter högt mot Karebyvägen. Det rimliga vore att i planförslaget sänka bygghöjden till 6 meter, så att det blir en enhetlig fasad mot Karebyvägen.

Kommunen vill ta bort den prickade marken med den gröna väggen där plantering ska anordnas och flytta fram bebyggelsen närmare vägen, vilket får en 15 meters vägg att verka ännu högre och komma närmare vår fastighet.

Fastighetsägare 1 önskar att det inte ska vara tillåtet att öka bebyggelsen i den östra delen till 50 %.

I den befintliga detaljplanen för den västra delen är det 12 meters bygghöjd. Den uppenbara invändningen är att kommunen vill höja den tillåtna bygghöjden till 52 meter. Det innebär att det är den utsikt vi i fortsättningen riskerar att ha. Vi kommer att ha möjlighet att titta in till häktets besökare och de kommer få samma möjlighet att titta in till oss, vilket jag tänker att inte någon av oss önskar.

Under vintermånaderna kommer vårt hus och tomt med stor risk skuggas av en jättekloss vilket såklart blir en rejäl försämring för oss, då vi har turen att ha solen på vår tomt även vintertid. Fastighetsägare 1 motsätter sig att får ett 52 meter högt bygge framför våra fönster.

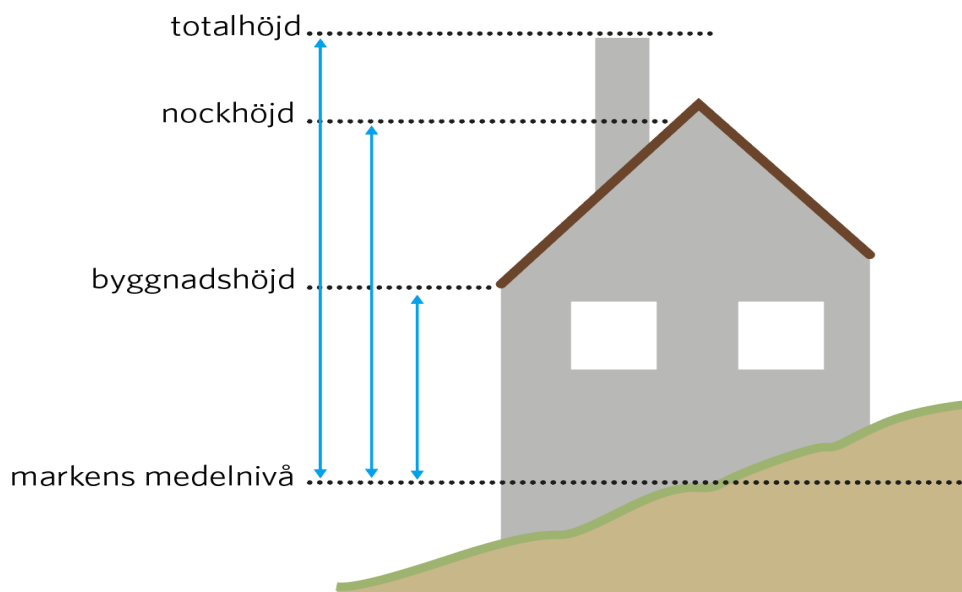
Fastighetsägare 1 motsätter sig även att ökad trafik, mest från Rollsbövägen in bredvid snusfabriken, men också framför vårt hus, Kriminalvården var tydliga med att de kommer vara tvungna att använda fler infarter. Sammanlagt bidra allt detta till sämre förutsättningar för oss att trivas i vårt hus och vårt läge. Det är också stor risk att värdet på huset minskas.

Fastighetsägare 1 föreslår att häktet ska läggas på andra sidan motorvägen, uppe i Rollsbo. Där drabbas inga privatpersoner, glada och tacksamma kommuninvånare. Det blir mer rörelse dygnet runt, vilket stärker säkerheten för de företag som redan finns där. Långt ifrån närmaste bensinstation och längre ifrån motorvägens buller och risker för farligt gods-krascher. Ändå nära motorvägsmotet. Ingen bryr sig om den ökade trafiken, dygnet runt, som fångtransporterna medför. Tänk till!

KOMMENTAR

Den nya detaljplanen ersätter de gällande detaljplanerna. I den gällande planen för den östra delen regleras höjden på byggnader med högsta byggnadshöjd motsvarande 13 meter. Denna metod var vanlig förr och styr hur hög byggnaden får vara, räknat till skärningen mellan fasad och tak. Då gällande plan varken styr tillåten takvinkel eller högsta nockhöjd skulle det redan idag vara möjligt att uppföra en byggnad som är 15 meter hög upp till nock.

Idag är det vanligare att reglera höjden på byggnader med högsta nockhöjd. För att kunna bemöta behovet och efterfrågan på mark för moderna verksamheter har nockhöjden begränsats till 13 meter, vilket är två meter lägre än föreslagen nockhöjd i granskningen samt en större begränsning än vad som är möjligt i gällande plan.

Inför granskning har byggrättens avstånd till Karebyvägen utökas. En bestämmelse om att plantering ska finnas har tillförts planen.

Inför granskning har utnyttjandegraden inte förändrats, men möjlig placering har justerats.

Kommunen noterar invändningen från Fastighetsägare 1 avseende häktesbyggnadens höjd. Kriminalvårdens konceptbyggnad Häkte har utformats och optimerats för att kunna hantera det ökade behovet av häktesplatser i Sverige, det är inte aktuellt att minska antalet våningar, däremot har den högsta tillåtna nockhöjden kunnat minskat något inför granskning.

Häkten utformas med något typ av utsynsskydd. Intagna kommer inte att ha möjlighet att se sin omgivning.

Mellan samråd och granskning har kommunen genomfört en skuggstudie som visar att häktesbyggnaden kommer att kasta skugga över er fastighet under cirka två timmar per dag, under två- och tretiden, mellan november och januari.

Kungälv är en växande ort med flertalet utvecklingsprojekt. Trafiken i Kungälv kommer att öka oberoende detta planförslag. Då planområdet redan idag är reglerat med detaljplaner som tillåter industri och kontor är trafikökningen i området redan förutsatt. Den genomförda trafikanalysen visar att tillkommande trafik från den föreslagna detaljplanen är mycket begränsad.

Trafikverket planerar ett nytt mot i höjd med Kareby, som kommer att avlasta Rollsbomotet. Kriminalvården har behov av en ny anslutning via Solbräckegatan.

Rollsbo består av befintliga industriverksamheter och till viss del handel. I västerhöjd finns ingen tillgänglig mark då samtliga fastigheter har sålts. Aktuell fastighet är den enda som uppfyller Kriminalvårdens behov. Alternativet att förlägga häktet inom den östra delen har valts bort.

16.FASTIGHETSÄGARE 2 (2026-02-19)

Fastighetsägare 2 har följande synpunkter:

Jag anser att planförslaget sänker värdet på min fastighet, skymmer utsikten samt ökar trafikbuller in mot min bostad.

Nockhöjd ökar från 12 till 52 meter för häktet, medför en hög vägg i söderläge från min fastighet, risk för skuggning soliga dagar vintertid.

På den östra delen utökas byggbar yta från 30 till 50 % ochnockhöjd höjs till 15 meter. Fastighetsägare 2 vill inte ha denna ökning av byggbar del närmare sin fastighet, ej heller högre då trafikbuller kommer att studsas in mot dennes fastighet samt upplevas som en hög vägg.

Fastighetsägare 2 föreslår att byggbar gräns skjuts söderut samt att träd- och buskrader ska anläggas mellan byggnad och Karebyvägen ska anläggas för att ta ner höjden och dämpa buller.

Illustrationen för gällande plan visar möjlig bebyggelse i den östra delen. Där är det grönytor, p-platser på marken samt lägre byggnader längre söder bestående av bilförsäljning och kontor.

Mot bakgrund av ovanstående motsätter sig Fastighetsägare 2 att detaljplanen antas.

KOMMENTAR

Se kommunens kommentar på yttrande 14, Fastighetsägare 1.

BOSTADSRÄTT SINNEHAVARE, HYRESGÄSTER OCH BOENDE

17.BRF KRABELUREN (2026-02-22)

BRF Krabeluren har framfört följande synpunkter:

Vi anser att det inte är lämpligt att förlägga ett häkte i Solbräcke. I närheten till planområdet finns ett flertal bostadsområden. Frågan om närheten till bostadsområden har inte utretts tillräckligt.

Planområdet är idag ett grönområde och den sydöstra delen fungerar som en barriär mellan Solbräcke industriområde och bostadsområde. I kommunens förslag på ny översiktsplan betonas vikten av att boendemiljöerna är attraktiva med omsorgsfull gestaltning och kvalitativa grönytor. Hållbarhet och kvalitet lyfts fram. Vi anser att en bebyggelse i detta område inte är förenlig med den strategi kommunen har beskrivit.

Vi anser dessutom att det är svårt att se att en häktesbyggnad passar in i stadsbilden i området. Enligt Kriminalvården planeras ett häkte med 250–300 platser i Solbräcke. Vi anser det inte lämpligt att anlägga en stor fastighet i anslutning till Karebyvägen. Det skulle helt förstöra områdets karaktär. Med tanke på planområdets storlek i övrigt innebär det att en hög byggnad måste uppföras som inte passar in i området.

Vi noterar också att detaljplaneförslaget inte överensstämmer med kommunens nu gällande översiktsplan. Det är än mer anmärkningsvärt att detaljplane-förslaget inte heller överensstämmer med förslag till ny översiktsplan som för bara några veckor sedan varit föremål för samråd. Syftet med översiktsplanen är enligt Plan- och Bygglagen att ange inriktningen för den långsiktiga utvecklingen av den fysiska miljön.

Vidare anges i lagen att kommunen i översiktsplanen ska ange grunddragen i hur mark- och vattenområden i kommunen ska användas. En översiktsplan ska enligt Boverket vara vägledande för efterföljande planering och beslut, såsom detaljplaner. Så blir det ju inte med föreslagen detaljplan.

Syftet med samrådsförfarande enligt Boverket är att förbättra beslutsunderlaget och ge möjlighet att påverka utformningen av kommunens planer. Att precis ha avslutat samrådsförfarande kring kommunens nya översiktsplan och sedan omedelbart föreslå avsteg från denna plan kan inte anses vara en ändamålsenlig planprocess med möjlighet för medborgarna att påverka i god demokratisk anda.

Vi anser att det bör finnas ett flertal bättre placeringar av en häktesbyggnad, förslagsvis till exempel i Rollsbo industriområde.

KOMMENTAR

Den västra delen av planområdet, som är den tänkta placeringen för det nya häktet, är redan idag reglerad med en detaljplan. I den gällande detaljplanen regleras markanvändningen för industri och kontor. Ett häkte betraktas inte som en störande verksamhet.

Även om planområdet är bevuxet är det inte reglerat som grönområde. I gällande detaljplaner är marken enbart reglerad som kvartersmark. Detta inkluderar bäckravinen med höga naturvärden som löper genom planområdet. I det nya planförslaget säkerställs bäckravinen som allmän plats för natur och hamnar då under kommunens ansvar, istället för att hanteras av privata aktörer. Det tillkommer även ett parkstråk in i planområdets östra del, från Karebyvägen som kommer att hantera vatten vid extrema regn.

I såväl gällande översiktsplan som i förslag till ny översiktsplan presenteras markanvändningen i Solbräcke verksamhetsområde som befintlig verksamhetsmark. Då ändamålet 'häkte' inte är förenligt med översiktsplanens intentioner hanteras den aktuella detaljplanen med utökat förfarande. En översiktsplan är inte juridiskt bindande, till skillnad från en detaljplan.

Rollsbo industriområde är helt utbyggt och består av befintlig industri och handel. I Rollsbo Västerhöjd ligger industrimark samtlig mark såld och är därmed inte aktuell att ta i anspråk för ett häkte. Den lediga fastigheten i Solbräcke möter Kriminalvårdens behov av yta. Tidigt utreddes alternativet att förlägga häktet inom den östra delen, men detta har valts bort.

18.PRIVATPERSON 1 (2026-02-21)

En privatperson boende i BRF Krabbeluren har framfört följande synpunkter: Jag anser att det inte är lämpligt att förlägga ett häkte i Solbräcke. I närheten till planområdet finns ett flertal bostadsområden. Frågan om närheten till bostadsområden har inte utretts tillräckligt.

Planområdet är idag ett grönområde och den sydöstra delen fungerar som en barriär mellan Solbräcke industriområde och bostadsområde. I kommunens förslag på ny översiktsplan betonas vikten av att boendemiljöerna är attraktiva med omsorgsfull gestaltning och kvalitativa grönytor. Hållbarhet och kvalitet lyfts fram. Jag anser att en bebyggelse i detta område inte är förenlig med den strategi kommunen har beskrivit.

Jag anser dessutom att det är svårt att se att en häktesbyggnad passar in i stadsbilden i området. Enligt Kriminalvården planeras ett häkte med 250–300 platser i Solbräcke. Jag anser det inte lämpligt att anlägga en stor fastighet i anslutning till Karebyvägen. Det skulle helt förstöra områdets karaktär. Med tanke på planområdets storlek i övrigt innebär det att en hög byggnad måste uppföras som inte passar in i området.

Jag noterar också att detaljplaneförslaget inte överensstämmer med kommunens nu gällande översiktsplan. Det är än mer anmärkningsvärt att detaljplane-förslaget inte heller överensstämmer med förslag till ny översiktsplan som för bara några veckor sedan varit föremål för samråd. Syftet med översiktsplanen är enligt Plan- och

Samrådsredogörelse
Kungälv kommun
Ärende: KS2025/1719

Bygglagen att ange inriktningen för den långsiktiga utvecklingen av den fysiska miljön.

Vidare anges i lagen att kommunen i översiktsplanen ska ange grunddragen i hur mark- och vattenområden i kommunen ska användas. En översiktsplan ska enligt Boverket vara vägledande för efterföljande planering och beslut, såsom detaljplaner. Så blir det ju inte med föreslagen detaljplan.

Syftet med samrådsförfarande enligt Boverket är att förbättra beslutsunderlaget och ge möjlighet att påverka utformningen av kommunens planer. Att precis ha avslutat samrådsförfarande kring kommunens nya översiktsplan och sedan omedelbart föreslå avsteg från denna plan kan inte anses vara en ändamålsenlig planprocess med möjlighet för medborgarna att påverka i god demokratisk anda.

Jag anser att det bör finnas ett flertal bättre placeringar av en häktesbyggnad, förslagsvis till exempel i Rollsbo industriområde.

KOMMENTAR

Se kommentar på yttrande nr 17.

Samrådsredogörelse
Kungälv kommun
Ärende: KS2025/1719

INKOMNA SYNPUNKTER VID SAMRÅDSMÖTE

Vid samrådet inkom endast synpunkter som speglar de skriftliga yttranden som framgår av avsnittet om bostadsrättsinnehavare, hyresgäster och boende. Det rör sig i om häktets föreslagna nockhöjd samt avstånd mellan tillkommande verksamheter och Karebyvägen.

Kommunen har genom optimering inför granskning kunnat minska den tillåtna nockhöjden för häktet med en meter.

Det tillåtna avståndet att uppföra en verksamhetsbyggnad intill Karebyvägen har utökats till 26 meter, vilket är samma förhållande som det befintliga tvätteriet har till vägen idag.

Samrådsredogörelse
Kungälv kommun
Ärende: KS2025/1719

FÖRÄNDRING AV PLANFÖRSLAGET

Inför granskning av detaljplanen har planförslaget förändrats enligt nedan. Mindre redaktionella justeringar redovisas ej.

Utredningar

- Bullerutredning
- Kompletterad dagvatten- och översvämningensutredning
- Kompletterad geoteknisk utredning
- Fördjupade inventeringar av fåglar och groddjur
- Kompletterad riskbedömning
- Trafikanalys

Plankarta

- Ny markanvändning, GC-VÄG, PARK, E1 – Dagvattendamm och P – Parkering. Se förändring på nästa sida.
- Tydligare avgränsning och begränsning genom tillkomna, borttagna och justerade egenskaper.

Planbeskrivning

- Utredningars resultat har lagts till i beskrivningen.
- Fastighetskonsekvensbeskrivning har tillförts.

BILAGA 1. LÄNSSTYRELSENS SAMRÅDSYTTRANDE

LÄNSSTYRELSENS SAMLADE BEDÖMNING

Länsstyrelsen lämnar följande bedömning enligt 5 kap. 14 § plan- och bygglagen (PBL 2010:900).

Detaljplanen möjliggör byggrätter med en flexibel markanvändning, för såväl centrumverksamheter, verksamheter och industri. I planområdets västra del tillåts häktesverksamhet och i planområdets östra del möjliggörs verksamheter som kan samverka med häktesverksamheten. Det finns även möjlighet att utvidga befintliga verksamheter.

Länsstyrelsen bedömer med hänsyn till ingripandegrunderna i 11 kap. 10 § PBL och nu kända förhållanden att frågor som berör hälsa, säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion, samt miljökvalitetsnormer måste lösas på ett tillfredsställande sätt i enlighet med vad som anges nedan för att ett antagande inte skall prövas av Länsstyrelsen.

För att planen ska bli genomförbar behöver kommunen också utreda förutsättningarna för, och förekomsten av, fåglar och groddjur.

SYNPUNKTER PÅ SÅDANT SOM KAN AKTUALISERA PRÖVNING

Länsstyrelsen bedömer med hänsyn till ingripandegrunderna i 11 kap. 10 § PBL och nu kända förhållanden att frågor som berör hälsa, säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion, samt miljökvalitetsnormer måste lösas på ett tillfredsställande sätt i enlighet med vad som anges nedan för att ett antagande inte skall prövas av Länsstyrelsen.

MOTIV FÖR BEDÖMNINGEN

Prövningsgrunder redovisar Länsstyrelsens synpunkter vilka ska uppfyllas för att det antagna planförslaget inte ska riskera överprövning. Råd och synpunkter handlar om anvisningar för att planförslaget ska uppfylla lagstiftningens krav. Prövningsgrunder enligt PBL 11 kap. 10 § Enligt 11 kap. 10 § ska Länsstyrelsen överpröva kommunens antagandebeslut av en plan eller områdesbestämmelser om dessa kan antas strida mot någon av de fem prövningsgrunderna.

- Riksintresse (både MB kap 3 och 4, se listan i webbgis)
- Mellankommunala frågor och regionala förhållanden
- Miljökvalitetsnormer (MKN) (MB 5 kap, luft och vatten)
- Strandskydd (MB 7kap)
- Hälsa och säkerhet (risk för olyckor, översvämning, erosion) geoteknik

Länsstyrelsen anser att nedanstående ingripandegrunder är aktuella för föreslagen markanvändning.

MILJÖKVALITETSNORMER (MKN) FÖR VATTEN

Enligt 2 kap. 10 § PBL får planläggning inte medverka till att en miljökvalitetsnorm, MKN, enligt 5 kap Miljöbalken överträds. Kommunen måste därför visa hur planerade åtgärder påverkar vattenkvaliteten inom de vattenförekomster som kan beröras av planområdet samt hur de påverkar möjligheterna att följa uppsatta MKN för Vatten. Kommunen ska visa på vilka grunder bedömningen har gjorts, exempelvis med stöd av uppgifter från dagvattenutredning eller annat underlag som berör vattenkvaliteten.

I planbeskrivningen anges det att den föreslagna exploateringen inte bedöms påverka möjligheten att uppnå uppställda miljökvalitetsnormer för Nordre älv. Det anges dock i dagvattenoch skyfallsutredningen (Ramboll 2025-11-05) att den ökade föroreningsbelastningen kan medföra påverkan på recipientens möjlighet att uppnå miljökvalitetsnormer. Föroreningsmängderna beräknas öka markant ut från området, både utan och med föreslagen rening. Länsstyrelsen ställer sig därför frågande till hur planbeskrivningen har kommit fram till en helt annan slutsats.

Länsstyrelsen anser att kommunen behöver ta ett större grepp om dagvattenfrågan till nästa skede. Det behöver visas på ett väl grundat sätt att planen inte påverkar möjligheten att följa MKN vatten. Om det krävs dagvattenanläggningar för detta ändamål behöver de vara säkerställda. Om området ligger inom verksamhetsområdet för dagvatten, vilket länsstyrelsen tolkar det som, sker detta företrädesvis genom att de placeras på allmän platsmark. Annars behöver det vara mycket tydligt motiverat hur anläggande och drift säkerställs.

MÄNNISKORS HÄLSA - MILJÖKVALITETSNORMER FÖR LUFT / UTSLÄPP FRÅN INDUSTRI

Länsstyrelsen anser att bedömningen avseende luftkvalitet behöver utvecklas och förtydligas vad gäller utsläpp från trafik och eventuell påverkan från Swedish Match på framför allt häktets uteplats på taket. I planbeskrivningen hänvisas till mätningar av luftkvaliteten som gjorts år 2020 och att resultaten visar att halterna i Kungälv underskrider MKN. Länsstyrelsen kan konstatera att mätningar av kvävedioxid (NO₂) har gjorts 2020–2022 och av partiklar (PM₁₀) 2020 på Strandgatan i Kungälv. Aktuellt planområde är dock beläget utmed E6 där halterna sannolikt är högre. Mätningar nära E6 har inte gjorts sedan 2016, då NO₂ och PM₁₀ mättes vid Kongahällagatan¹. Resultaten (2016) visade att MKN för NO₂ överskreds samt att halterna av PM₁₀ var lägre än MKN men 1 Datavärdskaft luftkvalitet — SMHI överskred Frisk luft och tangerade de MKN som ska klaras 2030. Länsstyrelsen noterar att det i plankartan finns skydd mot störningar där m2 och m4 också kan skydda planområdet mot trafikutsläppen på E6 och att dessa planbestämmelser kan inkluderas i bedömningen av luftkvaliteten.

I direkt anslutning till planområdet ligger Swedish Match. Det planerade häktet kommer att uppföras till en liknande höjd som skorstenen på Swedish Match byggnad. I ”Undersökning av betydande miljöpåverkan” skrivs att häktets uteplats ska förläggas på byggnadens tak. Länsstyrelsen anser därför att utsläpp till luft från Swedish Match, och dess påverkan på luftmiljön på uteplatsen, behöver beskrivas i planhandlingarna. I det fall utsläppen kan orsaka störande lukt behöver även detta beskrivas och bedömas.

MÄNNISKORS HÄLSA - BULLER

Länsstyrelsen bedömer att planhandlingarna behöver kompletteras med en bullerutredning till granskningsskedet. Utredningen ska redovisa hur buller från såväl trafik som närliggande verksamheter påverkar planområdet.

Bedömningen ska utgå från riktvärden enligt förordningen (2015:216) om trafikbuller vid bostadsbyggnader och omfatta ekvivalenta och maximala ljudnivåer samt eventuella behov av skyddsåtgärder.

MÄNNISKORS SÄKERHET - FARLIGT GODS

Avstånd mellan E6 och fastighetsgräns uppgår till 45 meter. Bebyggelse möjliggörs 50 meter från E6. Häktesverksamhet är känsligt för störningar och bör placeras så långt ifrån riskkällan som möjligt. Länsstyrelsens bedömning är att 50 meter är ett kort avstånd när det gäller den här typen av svårutrymd verksamhet.

Kommunen har formulerat bestämmelse om friskluftsintag i plankartan till att bara gälla inom 50 meter från E6. Enligt riskutredningen ska hela planområdet utföras med friskluftsintag riktade bort från vägen. Länsstyrelsen instämmer i att ventilationsåtgärd behöver regleras för större delar av planområdet. Särskilt i en verksamhet där utrymning är komplicerad är det viktigt att säkerställa att byggnader kan vara säkra platser.

Det är bra att utrymningsvägar säkerställs och att dessa ska finnas bort från riskkällan. Utrymning kan dock vara väldigt svår att genomföra för ett häkte. Mycket hänger på att byggnaden ska utgöra ett skydd vid olycka utanför. Därför är det särskilt viktigt med lokalisering (för att undvika att en olycka alls drabbar verksamheten) och med fysiska skyddsåtgärder (exempelvis brandklassad fasad). I planens nuvarande utformning kan häktet placeras så nära som 50 meter från E6, vilket Länsstyrelsen bedömer inte är acceptabelt utan ytterligare skyddsåtgärder. Kommunen behöver beskriva och utreda om placeringen av häktesverksamheten inom planen behöver regleras för att säkerställa goda avstånd till riskkällan eller om ytterligare åtgärder krävs för verksamheten.

Kommunen har reglerat att området inom 50 meter från E6 ska utformas för att inte uppmuntra till stadigvarande vistelse. Kommunen behöver också beskriva eventuella rastgårdar och möjliga placeringar av dessa. Rastgårdar innebär att personer vistas utomhus i oskyddad miljö utan att självständigt kunna ta sig tillbaka in i byggnaden vid en olycka utanför planområdet. Kommunen behöver beskriva och säkerställa eventuella åtgärder för rastgårdar, exempelvis genom att reglera var inom planområdet dessa kan placeras.

Intilliggande farliga verksamheter

Kortaste avståndet från häkte och cistern är 35 meter, och ca 50 meter till påfyllningsanslutning. Det är ett nära avstånd mellan en känslig verksamhet och hantering av brandfarlig gas. Verksamheten innebär att möjligheten att utrymma byggnader är begränsad, vilket ställer högre krav på att byggnaden kan utgöra en säker plats. Det kan innebära att ytterligare skyddsåtgärder krävs, exempelvis i form av brandklassade fasader.

Länsstyrelsen bedömer att LBE-föreskrifterna (MSBFS 2020:1) inte utgör ett tillräckligt underlag för att besluta om lämplig lokalisering enligt PBL. LBE-föreskrifterna är

inriktade på tekniska krav kopplade till hur verksamheter ska hantera brandfarlig och/eller explosiv vara på ett säkert sätt, men inte till lokalisering, vilket kräver utökad hänsyn till bland annat särskilt sårbara mottagande verksamheter. Kommunen behöver göra en konsekvensutredning för potentiella olyckor med farliga ämnen inom närliggande fastigheter. Dimensionerande scenarier och konsekvensavstånd vid olycka måste beskrivas för cistern och påfyllningsanslutning.

Verksamheten innebär också utomhusvistelse (rastgårdar) där personer kanske inte kan ta sig in i byggnaden självständigt. Kommunen behöver beskriva och säkerställa eventuella åtgärder för rastgårdar, exempelvis genom att reglera var inom planområdet dessa kan placeras.

MÄNNISKORS SÄKERHET - ÖVERSVÄMNING PGA. SKYFALL OCH HÖGA FLÖDEN

Kommunen har undersökt ett 100-årsregn med en klimatfaktor 1,25. Ett häkte kan betraktas som en samhällsviktig verksamhet. Samhällsviktiga verksamheter bör ges ett högre skydd, exempelvis genom att utgå från ett regn med längre återkomsttid som dimensionerande fall eller genom att säkerställa goda marginaler till nivån för 100-årsregnet. Kommunen behöver beskriva hur det har beaktats att häktet är en samhällsviktig verksamhet som också är känslig för störningar i skyfallshantering.

Inom området uppstår vattensamlingar vid skyfall, främst längst med den bäck som passerar genom området. Kommunen behöver beskriva hur bebyggelse ska placeras för att vara skyddad mot översvämning vid skyfall. För att undvika att bebyggelsen översvämmas kan en lägsta grundläggningsnivå behöva regleras i plankartan. I skyfallsutredningen beskrivs även höjdsättning av gator. Om kommunen bedömer att åtgärderna är kritiska för att hantera skyfallet behöver de säkerställas i plankartan.

Enligt utredningen behöver inkommande rinnstråk bevaras för att inte orsaka ökad översvämningsrisk inom området eller för omkringliggande områden. Bebyggelse placeras över flera rinnstråk som enligt skyfallsutredningen behöver beaktas. Om avrinningsstråk inte bevaras riskerar situationen vid skyfall för omkringliggande bebyggelse försämrats. Hur säkerställer kommunen att rinnstråk bevaras eller leds om på ett säkert sätt?

Det råder viss osäkerhet i dagvattenutredningen då det vid utredningens framtagande inte fanns tillräcklig information om områdets geotekniska och geohydrauliska förutsättningar, vilket innebär att det behövs fortsatta utredningar för dagvatten- och skyfallshantering i den fortsatta processen. Inför granskningskedet behöver kommunen förtydliga om områdets geotekniska och geohydrauliska förutsättningar påverkar förtätningarna för dagvattenhanteringen kopplat till risken för översvämning. Kommunen behöver beskriva framkomligheten till och inom planområdet vid skyfall.

Genom området passerar en bäck som enligt kommunen behöver bevaras. Bäckan passerar i genom mark som är planlagd som allmän plats natur i den södra delen och genom kvartersmark med möjlig bebyggelse i den norra delen. Bäckan är delvis kulverterad. Kommunen behöver beskriva hur det säkerställs att bäcken bibehålls i erforderlig utsträckning.

Bäcken leds via en trumma under E6. Kapaciteten för trumman har inte undersökts. Vid dämning i trumman finns risk för att bäcken översvämmas, vilket kan riskera att påverka bebyggelse inom planområdet. Kommunen behöver undersöka trummans kapacitet. Kommunen behöver också beskriva risken för översvämning för planområdet om dämning sker i trumman och om kommunen bedömer att det krävs åtgärder för att skydda bebyggelsen behöver det säkerställas. Kan exploateringen leda till ökad avrinning och ytterligare översvämning längs med bäcken? Finns det i så fall en risk att det leder till negativa konsekvenser för E6 och befintlig bebyggelse?

Översvämning vid höga flöden i bäcken är okänt. Bäcken omhändertar både dagvatten samt ytvatten via ett flertal inkommande rinnstråk från uppströms belägna områden. Kommunen behöver göra en bedömning av risken för översvämning i bäcken. Vilken marginal finns mellan högsta vattennivå och bebyggelsen? Gör kommunen bedömningen att åtgärder behöver säkerställas i plankartan för att inte riskera att bebyggelsen översvämmas? I skyfallsutredningen konstateras att framtida bebyggelse behöver lokaliseras på en nivå som säkerställer marginal till bäckens nivå vid högvattenhändelse, kommunen behöver beskriva och säkerställa detta.

Nödvändiga åtgärder behöver säkerställas på ett plantekniskt godtagbart sätt.

MÄNNISKORS SÄKERHET - STABILITET

Stabilitetsberäkningar har utförts i sektionerna B, C, D och E. Resultaten visar tillfredsställande stabilitet. I sektion B har en mäktighet för lera av cirka 2–4 meter använts i beräkningen. Av utförda undersökningar i borrhunkerna 25AW05 och 25AW07 framgår att det är minst 8 meter lera. SGI anser att lerdjupen i beräkningen behöver ses över samt att borrhunkerna läggs in på beräkningssektionerna. Enligt dagvattenutredningen föreslås en dagvattendamm i västra delen av området avsett för häkte. En damm med djupet 1 meter finns med i stabilitetsberäkningen för sektion E. Dammens läge och djup bör regleras på plankartan då det kan påverka stabiliteten. Om inte dammens djup och läge regleras behöver kommunen förtydliga hur stabiliteten inte påverkas negativt. Se SGI:s yttrande, daterat 2026-02-12

RÅD ENLIGT PBL OCH MB

FÖRHÅLLANDE TILL ÖP

Kommunen påpekar själva att planförslaget inte är förenligt med översiktsplanen och Länsstyrelsens granskningsyttrande. Den gällande översiktsplanen, ÖP 2010, pekar ut planområdet som "Verksamhetsområde". Ett utökat planförfarande tillämpas av kommunen.

MILJÖKVALITETSNORMER FÖR LUFT

Länsstyrelsen vill uppmärksamma kommunen på att EU:s nya skarpa gränsvärden (2024/2881/EG) ska vara genomförda i svensk lag i december 2026. Kontrollen av de nya skärpta kraven behöver ske redan från kalenderåret 2027. Syftet med detta är att kommuner ska hinna vidta åtgärder om det behövs för att nå de skärpta gränsvärdena/MKN till 2030. Naturvårdsverket bedömer att Sverige har relativt bra förutsättningar att uppnå de skärpta värdena till år 2030, med undantag av partiklar som kan bli en utmaning på grund av vägslitage och vägdamm från trafik. Länsstyrelsen anser därför att det är viktigt att redan nu ta höjd för att klara de kommande skärpta

kraven och anpassa detaljplaneringen utifrån dessa. Detta är särskilt viktigt att uppmärksamma vid planering som berör områden nära trafikleder och vägar.

MARKFÖRORENINGAR

Planens syfte är att möjliggöra markanvändning för häkte, centrum, verksamheter och industri. Området uppvisar ett heterogent föroreningsmönster vilket är karaktäristiskt för fyllnadsmassor men det bedöms även ha funnits potentiella föroreningskällor som en mindre verksamhet som bedrivits tidigare inom fastighetens nordvästra del samt den tidigare centralt belägna bondgården som nu är riven.

Länsstyrelsen delar kommunens bedömning att den planerade markanvändningen för häkte och verksamheter ryms inom definitionen för MKM. Även om ett häkte innebär en mer stadigvarande vistelse än industri, bedöms den inte jämförbar med bostäder, varför länsstyrelsen instämmer i att ingen sanering krävs utifrån nuvarande kända föroreningssituation. Valda analysparametrar anses rimliga.

Gällande bekämpningsmedel har del av marken tidigare använts som jordbruksmark, vilket möjliggör risk för rester av bekämpningsmedel i marken. Då ingen analys har utförts på de ämnen som kan komma från besprutning saknas kännedom om dess eventuella förekomst. Kommunen bör utifrån sin historiska inventering titta närmare på risken kring att bekämpningsmedel använts och hur det kan påverka riskbedömningen av området och dess planerade markanvändning.

Kommunens förslag på hantering av massor är bra och bör beaktas vid kommande exploatering. Då marken är konstaterat förorenad vill länsstyrelsen även förtydliga att markarbeten inom området är anmälningspliktiga enligt 28 § förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

VATTENMILJÖ

I planbeskrivningen anges fördröjningsvolymen för dagvatten. Dessa är beräknade utifrån rekommendationer i kommunens dagvattenpolicy om att fördröja en viss volym per ytenhet hårdgjord yta. De är inte dimensionerade utifrån att bibehålla befintligt flöde från planen. Kommunen behöver redogöra för eventuellt ökade flöden och om bäcken inom planområdet och nedströms liggande system klarar dessa flöden, tex nedströms liggande våtmarker, trumma mm. Om dessa system inte klarar förändrade flöden behöver det beaktas i dimensioneringen. I dagvatten- och skyfallsutredningen anges det till exempel att det finns risk för erosion i bäcken vid höga flöden.

Det behöver även klargöras om markavvattningsföretaget Arntorp m.fl. DF 1913 kommer att påverkas eller hur påverkan undviks. Länsstyrelsen hittar en notering att företaget omprövades 2011 inom tillstånd från Mark- och miljödomstolen i beslut 2011-05-19 i M 43-11. Kommunen behöver undersöka frågan närmare. Samråd behöver ske med markavvattningsföretaget om detta kan påverkas.

Det finns även dokumenterad förekomst av havsöring i mottagande vattendrag.

I dagvattenutredningen anges att dagvattenanläggningar kan behöva anpassas för att inte sprida befintliga föroreningar. Om detta krävs så behöver det också framgå av planbeskrivningen.

TRAFIKFRÅGOR

Trafikverket instämmer med att en ny trafikplats i höjd med Grokareby kommer avlasta trafikflödet i Rollsbomotet, men anser att trafikutredningen behöver säkerställa att befintligt vägsystem har tillräcklig kapacitet att hantera planförslagets ökade trafikallstring, även utan förutsättningen att ny trafikplats vid Grokareby byggs ut.

Vidare anser Trafikverket att kommunen bör ta ett helhetsgrepp över trafiksituationen för det omkringliggande vägnätet i området. Trafikutredningen bör även omhänderta kommunens kommande planer för nytt bostadsområde norr om aktuellt planområdet vid "Dammbergen" och för ytterligare etableringar i Kareby industriområde. Se Trafikverkets yttrande, daterat 2026-02-19.

SYNPUNKTER ENLIGT ANNAN LAGSTIFTNING

SKYDDADE ARTER

En naturvärdesinventering har tagits fram men inga fördjupade artinventeringar. Bäckravinen inom planområdet har bedömts ha högt naturvärde och kommer huvudsakligen att planläggas som allmän plats natur. Ett flertal naturvärdesobjekt med vissa värden ianspråkats av kvartersmark. Majoriteten av identifierade värdeelement i form av träd finns inom planerad kvartersmark och kommer att avverkas. Av de 18 identifierade värdefulla träden i naturvärdesinventeringen är det 8 som kommer att bevaras. Denna beskrivning framgår inte i planbeskrivningen. Länsstyrelsen saknar en redogörelse av hur förlusten av träden avses begränsas eller kompenseras. Om det finns möjlighet att skydda värdefulla träd med planbestämmelse även inom kvartersmark bör det utredas. Lämpliga kompensationsåtgärder för de träd som behöver avverkas kan göras inom den planlagda naturmarken, vilket också bör beskrivas. Att avverkning sker utanför fåglars häckningstid bör säkerställas i exploateringsavtal.

Det framgår inte av planbeskrivningen vilken påverkan på natur- och vattenmiljön som väntas av den brobyggnation som möjliggörs inom del av planlagd naturmark och detta bör klargöras. Länsstyrelsen noterar att inga rekommendationer på anpassningar eller skyddsåtgärder anges i naturvärdesinventeringen. För att bevara de höga naturvärden som finns i bäckravinen och säkerställa en funktionell ekologisk kantzon till bäcken anser Länsstyrelsen att en skyddszon till naturvärdesobjektet vore lämplig. Omfattningen på skyddszonen bör utredas av sakkunnig till granskningsskedet. I plankartan framstår det som att kvartersmarken ansluter direkt till naturvärdesobjektets gräns och i vissa delar även överlappar naturvärdesobjektet.

Bäcken kommer enligt beskrivningen att kulverteras vid planerad brobyggnation. Det bör även tydliggöras om bäcken hyser förutsättningar för groddjur och vilken påverkan som bron i så fall kan ha på de förutsättningarna. Likaså om övervintringsmiljöer för groddjur finns i eller omkring bäcken bör beskrivas. Att dagvatten ska avledas till bäcken och hur det påverkar dess art- och biotopvärden bör också redogöras för.

Planområdet ligger nära Rollsbo våtmark som är en känd fågellokal. Länsstyrelsen anser att förutsättningarna i planområdet för fåglar behöver utredas.

Länsstyrelsen bedömer sammanfattningsvis att förutsättningarna för, och förekomsten av, fåglar och groddjur ännu inte är klarlagd. Till granskningsskedet behöver därför följande uppgifter för såväl fåglar som groddjur besvaras:

- a. om skyddade djurarter förekommer inom områden som omfattas av planerade åtgärder, och arterna använder området för fortplantning, övervintring eller för vila samt hur otillåten störning eller skada kan minimeras eller undvikas, genom att åtgärden anpassas eller skyddsåtgärder vidtas.
- b. hur förutsättningarna är för de skyddade arter som genom planerade åtgärder förlorar områden för fortplantning, vila och övervintring att tillgodose sina behov i närområdet, och om det krävs anpassningar och skyddsåtgärder för att populationerna ska finnas kvar i området. Närområdet ska avgränsas utifrån den berörda artens (parets eller populationens) lokala revir eller hemområde.
- c. om åtgärden leder till en störning genom buller, mänsklig aktivitet, habitatförstörelse eller annat, och vilken betydelse störningen har för möjligheten att bibehålla eller återupprätta populationen av berörda arter till en tillfredsställande nivå, och om anpassningar och skyddsåtgärder kan leda till att störningen uteblir eller minimeras.

FORNLÄMNINGAR

Länsstyrelsen har ur fornlämningshänseende och i huvudsak inga synpunkter samrådsunderlaget.

Arkeologisk utredning och förundersökning har skett i samband med gällande detaljplan. Den nu planerade byggnationen har samråtts med länsstyrelsen enligt 2 kap kulturmiljölagen (dnr 37607- 2025). Då inga fornlämningar berörs av planförslaget finns ur ett fornlämningshänseende inga hinder mot att marken tas i anspråk för avsett ändamål.

Planförslaget berör en övrig kulturhistorisk lämning i form av en sentida brotrumma, L1970:9714/Kareby 132:1. I planbeskrivningens miljökonsekvensbeskrivning på sid. 54 anges felaktigt att Kareby 132:1 är fornlämning som har slutundersökts och kan avlägsnas. Rätt är att den är en övrig kulturhistorisk lämning och därmed saknar fornlämningskydd enligt 2 kap kulturmiljölagen. Det finns därför inget formellt hinder enligt denna lag att ta bort brotrumman, vilket har meddelats i länsstyrelsens ärende 37607-2025.

MARKAVVATTNING

Kommunen anger att det kan behövas dispens för markavvattning vid bortledning av grundvatten tex vid pålning. Länsstyrelsen vill upplysa om att grundvattenbortledning som inte utgör markavvattning inte behöver dispens. Däremot är grundvattenbortledning tillståndspliktigt enligt 11 kap MB om det inte är uppenbart att vare sig allmänna eller enskilda intressen skadas genom vattenverksamhetens inverkan på vattenförhållandena. Det är verksamhetsutövarens ansvar att göra denna bedömning. Länsstyrelsen rekommenderar alltså kommunen att klargöra vilken typ av vattenverksamhet som skulle kunna vara aktuell och se över så korrekt juridisk process är beskriven i planbeskrivningen.

Länsstyrelsen noterar att kommunen avser anmäla vattenverksamhet för gatukoppling över bäcken.

Samrådsredogörelse
Kungälv kommun
Ärende: KS2025/1719

UNDERSÖKNING OM BETYDANDE MILJÖPÅVERKAN

Kommunen gör bedömningen att ett genomförande av planen inte antas medföra en risk för betydande miljöpåverkan. Länsstyrelsen anser att det inte går att utesluta betydande miljöpåverkan med avseende på skyddade arter. Det är kommunen som beslutar om den här frågan och vår roll är enbart rådgivande.

Länsstyrelsen anser att kommunen har redogjort för detaljplanens konsekvenser på ett tydligt sätt i enlighet med vad som anges i 5 § miljöbedömningsförordningen.

DE SOM MEDVERKAT I BESLUTET

Företrädare för Miljö-, Samhälls-, Natur- och vattenavdelningen samt avdelningen för samhällsskydd och beredskap har bidragit till beredningen av detta yttrande. Beslutet har fattats av planhandläggare Johanna Severinsson

Planbeskrivning

Detaljplan för häkte, verksamheter, industri och parkering

Solbräcke 1:7 m.fl.

”Solbräcke verksamhetsområde”,

i Kungälv kommun, Västra Götalands län

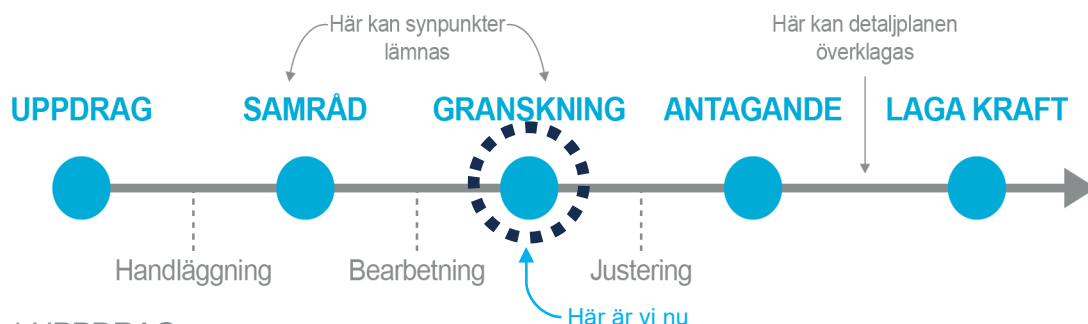
PLANPROCESSEN

VAD ÄR EN DETALJPLAN

En detaljplan är ett juridiskt dokument som styr hur marken får användas inom ett visst område inom kommunen. Detaljplanen reglerar vilka delar av ett område som får användas till vad, exempelvis bostäder, kontor, handel, park eller industri. Detaljplanen kan även reglera exempelvis var gator ska anläggas, hur höga byggnader får vara och var byggnaderna ska placeras. Genom en detaljplan kan kommunen se till att ett område används på det sätt som det är mest lämpat för. En detaljplan består av en plankarta som är juridiskt bindande och en planbeskrivning som beskriver plankartan. Planbeskrivningen (denna handling), som inte är juridiskt bindande, ska underlätta förståelsen för plankartans innebörd.

DETALJPLANENS FÖRFARANDE

Enligt plan- och bygglagen (PBL) (SFS 2010:900) ska framtagandet av en detaljplan följa en viss handläggningsordning. Vad som ingår i handläggningsordningen beror på om detaljplanen hanteras med ett standardförfarande eller utökat förfarande. Standardförfarande kan tillämpas om förslaget är förenligt med översiktsplanen och om det inte är av betydande intresse för allmänheten eller i övrigt av stor betydelse. Detaljplanen får inte heller antas medföra en betydande miljöpåverkan. När något av dessa kriterier inte uppfylls ska ett utökat förfarande tillämpas. Oavsett förfarande genomgår en detaljplaneprocess några bestämda skeden vilka förklaras nedan.

1. UPPDRAG

Ett detaljplanearbete kan inledas på olika sätt. Det kan initieras från politiskt håll för att lösa ett behov av detaljplanerad mark. En ansökan om att upprätta eller ändra en detaljplan kan även skickas in av en exploatör eller fastighetsägare.

2. SAMRÅD

När kommunen har tagit fram ett förslag på detaljplan skickas det ut på samråd. Samrådet innebär att invånare får möjlighet att ta del av planförslaget och lämna in synpunkter. Remissinstanser och sakägare, de personer som anses vara direkt berörda av planförslaget, får under samrådet ett utskick med information om planarbetet. Förslaget läggs även ut på kommunens hemsida.

3. GRANSKNING

Efter samrådet bearbetas detaljplanen utifrån de synpunkter som kommit in. Planförslaget ställs sedan ut på granskning vilket är nästa tillfälle att lämna synpunkter. Invånare, berörda myndigheter, fastighetsägare och sakägare får återigen möjlighet att ta del av kommunens förslag. Även här får de som anses vara direkt berörda av planen ett utskick. Den som inte skriftligen framfört sina synpunkter senast under granskningstiden kan förlora rätten att senare överklaga beslutet att anta detaljplanen.

4.ANTAGANDE OCH LAGA KRAFT

Efter granskningstiden kan mindre ändringar göras utifrån de synpunkter som inkommit. Detaljplanen skickas sedan för beslut om antagande. Beslutet att anta detaljplanen kan överklagas av sakägare som inte fått sina synpunkter tillgodosedda under samrådet eller granskningen. Om ingen överklagar detaljplanen inom tre veckor så får detaljplanen laga kraft.

BEARBETNING AV PLANHANDLINGAR

Inför granskning har planhandlingarna bearbetats utifrån inkomna synpunkter i samrådet. Byggrätter har justerats och egenskaper som reglerar lämplig placering har tillkommit.

Parkeringsändamål, skyfallspark och tekniska anläggningar i form av fördröjningsdammar har tillkommit. Avsikten med brokopplingen över bäcken till Solbräckegatan har tydliggjorts genom reglering som kvartersmark för häktesverksamheten.

Befintliga skyfallsstråk har säkerställts genom att styra utformning av byggnader inom relevanta ytor i planområdets östra del och genom att reglera lutning.

I den västra delen av planområdet, där häktet kommer att placeras, har egenskaper justerats för att tydliggöra lämplig placering av byggnader och dess olika delar. Häktets tillåtna nockhöjd för huvudbyggnaden har minskat.

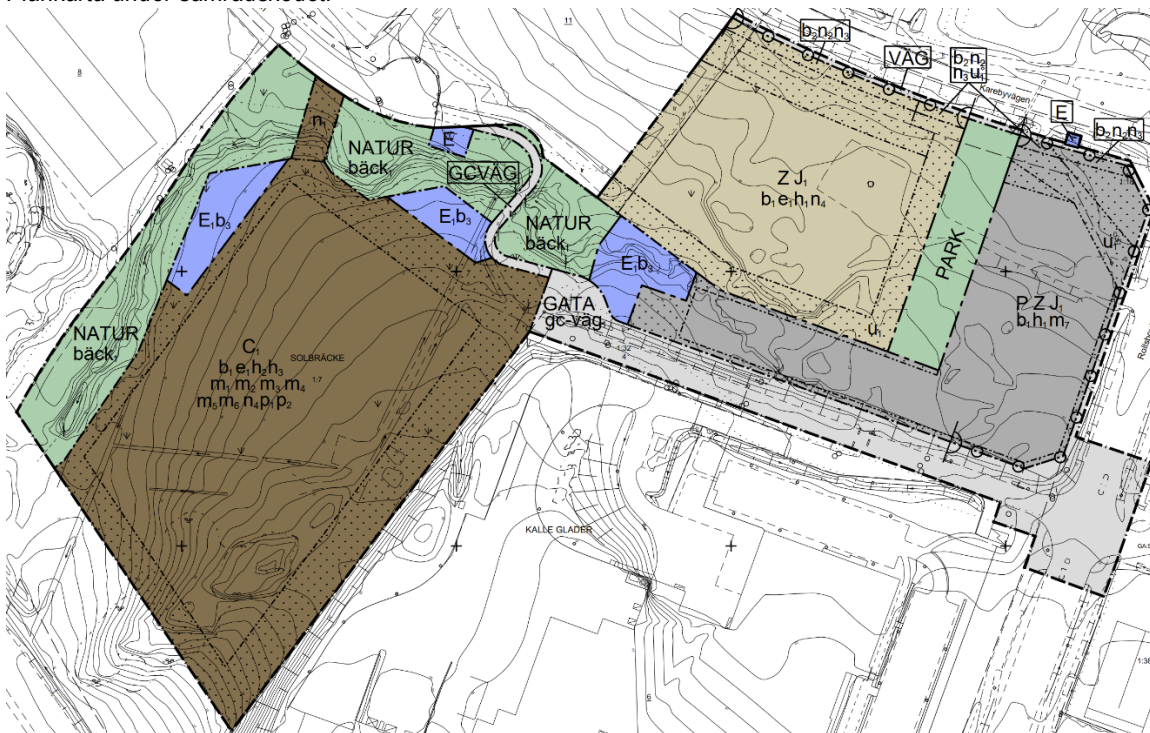
Konsekvenser för fastigheter och rättigheter inom planområdet har tydliggjorts och redovisats.

Resultat från tillkommande och kompletterande utredningar har tillförts planhandlingarna.

Planbeskrivning – Granskningshandling
Kungälv's kommun
Ärende KS2025/1719

Plankarta under samrådskedet.

Plankarta under granskningsskedet.

INNEHÅLL

PLANPROCESSEN	2
VAD ÄR EN DETALJPLAN.....	2
DETALJPLANENS FÖRFARANDE.....	2
BEARBETNING AV PLANHANDLINGAR	3
INNEHÅLL	5
INLEDNING.....	7
DETALJPLANENS SYFTE.....	7
HÅLLBARHETSASPEKTER.....	7
GEOGRAFISKT LÄGE.....	8
AREAL OCH MARKÄGOFÖRHÅLLANDEN.....	9
ÄRENDEINFORMATION.....	9
GENOMFÖRANDETID	10
LOKALISERING	10
PLANFÖRSLAG	11
SAMMANFATTNING AV PLANFÖRSLAGET	11
ALLMÄN PLATS.....	12
KVARTERSMARK	14
MOTIV TILL PLANBESTÄMMELSER.....	24
ANVÄNDNING AV MARK- OCH VATTENOMRÅDEN	24
EGENSKAPSBESTÄMMELSER FÖR ALLMÄN PLATS.....	25
EGENSKAPSBESTÄMMELSER FÖR KVARTERSMARK	25
GENOMFÖRANDE AV DETALJPLANEN.....	29
ORGANISATORISKA FRÅGOR	29
MARK- OCH UTRYMMESFÖRVÄRV	30
FASTIGHETSRÄTTSLIGA FRÅGOR.....	31
KONSEKVENSER FÖR FASTIGHETER OCH RÄTTIGHETER INOM PLANOMRÅDET	32
AVTAL	33
TEKNISKA FRÅGOR	33
EKONOMISKA FRÅGOR.....	36
PRÖVNING ENLIGT ANNAN LAGSTIFTNING	37
UPPLYSNINGAR	37
PLANERINGSUNDERLAG	38
KOMMUNALA PLANERINGSUNDERLAG	38
REGIONALA PLANERINGSUNDERLAG	38
UTREDNINGAR.....	39

Planbeskrivning – Granskningshandling
Kungälv kommun
Ärende KS2025/1719

PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR	40
KOMMUNALA	40
NATUR.....	45
SKYDDADE ARTER.....	46
REGIONALA	51
MELLANKOMMUNALA INTRESSEN	51
NATIONELLA.....	51
RIKSINTRESSEN	52
HUSHÅLLNINGSBESTÄMMELSER ENLIGT 3 KAP. MILJÖBALKEN	52
MILJÖKVALITETSNORMER	52
MILJÖ	53
HÄLSA OCH SÄKERHET.....	54
GEOTEKNISKA FÖRHÅLLANDEN	57
HYDROLOGISKA FÖRHÅLLANDEN	59
KULTURMILJÖ.....	59
FYSISK MILJÖ.....	60
SOCIALA FÖRUTSÄTTNINGAR	60
TRAFIK.....	60
TEKNIK	62
KONSEKVENSER.....	63
RIKSINTRESSEN	63
HUSHÅLLNINGSBESTÄMMELSER ENLIGT 3 KAP. MILJÖBALKEN	63
MILJÖKVALITETSNORMER	63
MELLANKOMMUNALA FRÅGOR.....	64
NATUR.....	64
SKYDDADE ARTER.....	64
MILJÖ	65
HÄLSA OCH SÄKERHET.....	67
KULTURMILJÖ.....	70
FYSISK MILJÖ.....	70
SOCIALA KONSEKVENSER.....	70
TRAFIK.....	71
TEKNIK	74
MEDVERKANDE.....	74

INLEDNING

DETALJPLANENS SYFTE

Detaljplanens syfte är att tillåta byggande av ett häkte, parkeringsanläggning, verksamheter samt industri med trafiksäker tillfart för fordon och genomfart för gående och cyklister. Planen medger utökad byggrätt och säkerställer samtidigt att delar av områdets grönstruktur bevaras genom att reglera ytor för både park och natur.

HÅLLBARHETSASPEKTER

Kungälv ska vara välfungerande nu och i framtiden. Området ska anpassas till pågående, kända samhällsförändringar och samtidigt kunna anpassas till kommande generationers behov. Att utveckla marken för att tillåta och verksamheter utmed E6 i anslutning till befintlig infrastruktur bedöms ha fördelar ur ett hållbarhetsperspektiv. Bygglov krävs inte för solcellspaneler på tak då detaljplanen inte styr takfärg. En förutsättning är dock att solcellspanelerna läggs utanpå taket och att de följer takets lutning. Det krävs inte bygglov för att sätta upp solcellspaneler direkt på mark om solcellerna kan inte likställas med en byggnad.

EKOLOGISK HÅLLBARHET

Dagvattenhantering ska ske i naturligt öppna lågpunkter. Vegetation bevaras i så stor utsträckning som möjligt, inom ramen för att verksamheterna behöver utöka för att möjliggöra en effektiv markanvändning i anslutning till befintlig infrastruktur. Goda förutsättningar för gång- och cykeltrafikanter att nå och röra sig genom området prioriteras. Utrymme för lokal energiproduktion skapas i byggrätterna. Det bedöms vara positivt att befintlig infrastruktur nyttjas för att utveckla området, i stället för att ta ett helt nytt område i anspråk.

SOCIAL HÅLLBARHET

Planförslaget tillskapar flera hundra nya arbetstillfällen. Det centrala läget främjar såväl kommunens egna invånare som inpendlande arbetskraft. Ur social hållbarhetssynpunkt är det en styrka för en kommun att erbjuda bostadsnära arbetsplatser. Variationen skapar bättre förutsättningar för boende i kommunen att hitta ett arbete nära hemmet. Med mer människor i rörelse kan känslan av trygghet i området öka.

EKONOMISK HÅLLBARHET

Att genomföra detaljplanen kan leda till minskad arbetslöshet och ökade skatteintäkter. Nya arbetsplatser kan stimulera ekonomisk tillväxt och gynna många sektorer i den lokala ekonomin.

KOLDIOXIDUTSLÄPP

Planförslaget skapar förutsättningar för lägre koldioxidutsläpp genom att:

- underlätta för fossilfria färdssätt till arbete och service genom att förtäta i befintligt centralt beläget verksamhetsområde intill befintlig infrastruktur
- bevarande av grönstruktur
- öppen dagvattenhantering
- gröna tak tillåts
- befintligt bäckstråk säkerställs genom planläggning som allmän plats
- skapa möjligheter för lokal energiproduktion genom solceller

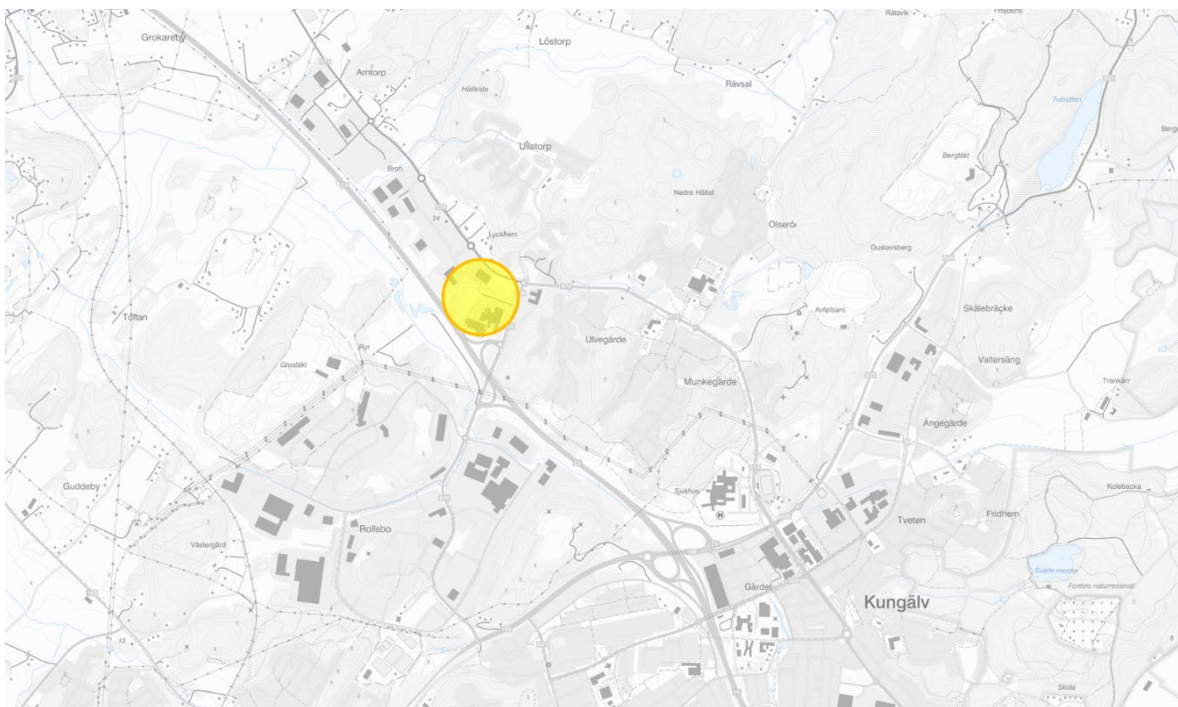
MASSBALANS OCH MASSHANTERING

Ambitionen är att hantera massor lokalt inom området, eller i närbelägna projekt.

Planbeskrivning – Granskningshandling
Kungälv kommun
Ärende KS2025/1719

GEOGRAFISKT LÄGE

Planområdet ligger i Solbräcke verksamhetsområde, nordväst om centrala Kungälv.
Planområdet omges av E6, Rollsbovägen och Karebyvägen.

Karta med planområdets läge markerat i gult i Kungälv kommun.

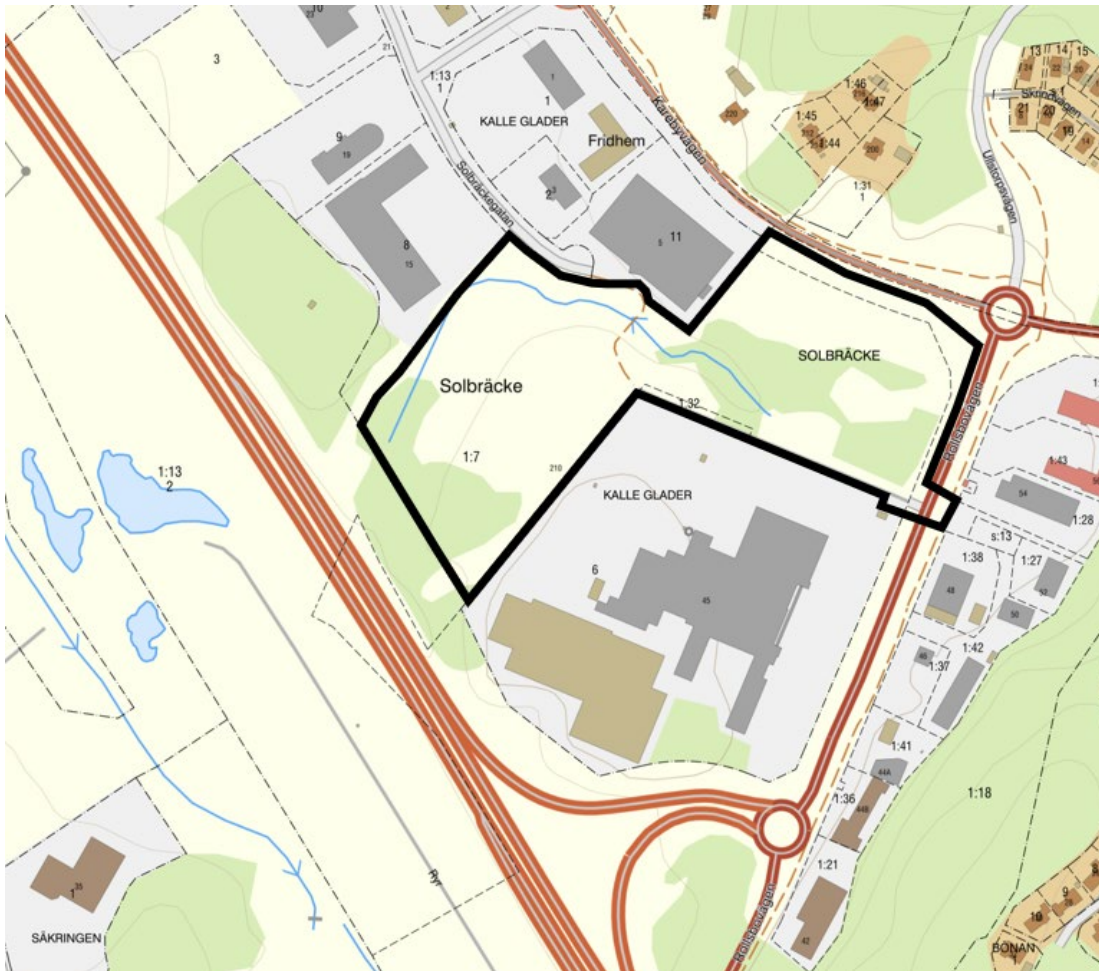
Flygfoto över planområdet, vy mot norr. Planområdet markerat i gult.

AREAL OCH MARKÄGOFÖRHÅLLANDEN

Planområdet är cirka fem hektar stort och omfattar fastigheten Solbräcke 1:7 samt del av Solbräcke 1:32, del av Kalle Glader 11, del av Solbräcke 1:18 och del av Solbräcke 1:38.

Solbräcke 1:38 och Kalle Glader 11 är privatägda.

Solbräcke 1:7 och Solbräcke 1:18 ägs av Bokab. Solbräcke 1:32 ägs av Kungälv kommun.

Fastighetskarta med planområdet markerat i svart.

ÄRENDEINFORMATION

TIDPLAN

Följande preliminära tidplan gäller för detaljplanen:

Samråd	första kvartalet 2026
Granskning	tredje kvartalet 2026
Antagande	fjärde kvartalet 2026
Laga kraft	första kvartalet 2027

Genomförande av planen beräknas påbörjas första kvartalet 2027.

Ambitionen är färdigställd byggnation av häktesverksamheten år 2031.

PLANHANDLINGAR

I planarbetet har ett antal olika underlag och utredningar tagits fram, dessa finns under avsnittet "Planeringsunderlag". Planhandlingarna består av:

- Plankarta (juridisk bindande)
- Planbeskrivning (denna handling)
- Planillustration

Till planen hör även:

- Fastighetsförteckning
- Grundkarta (ingår i plankartan)

PLANFÖRFARANDE

Arbetet med denna detaljplan påbörjades hösten 2025. Planarbetet handläggs med utökat förfarande i enlighet med 5 kap. Plan- och bygglagen (PBL) (2010:900). Planförslaget är inte förenligt med översiktsplanen och Länsstyrelsens granskningsyttrande. Planförslaget är av betydande intresse för allmänheten. Planförslaget bedöms inte medföra en betydande miljöpåverkan.

Denna detaljplan utgår ifrån Boverkets författningssamling (BFS 2024:14).

GENOMFÖRANDETID

Genomförandetiden för detaljplanen är 10 år. Innan genomförandetiden gått ut får detaljplanen inte ändras, ersättas eller upphävas mot berörda fastighetsägares vilja. Genomförandetiden är satt till 10 år då en skyndsam etablering av samhällsviktiga funktioner bedöms vara av både regional och nationell betydelse.

LOKALISERING

Etableringen av ett häkte inom det aktuella planområdet är ett resultat av en lokaliseringsprocess som utgått ifrån Kriminalvårdens behov för att etablera ett häkte i relation till Bokabs utbud av tillgänglig mark.

Kriminalvårdens krav på geografiskt läge för ett nytt häkte är central lokalisering, nära goda kommunikationer som exempelvis europavägar (i detta fall E6) och kollektivtrafik. Kriminalvården ställer även krav på fastighetens storlek som måste vara cirka 20 000–30 000 kvadratmeter.

Inom Rollsbo Västerhöjd är samtliga av Bokabs fastigheter sålda.

Utiifrån dessa parametrar har den enda lämpliga lokaliseringen visat sig vara fastigheten Kungälv Solbräcke 1:7.

Inom denna fastighet har både ett västligt och östligt läge undersökt. Det västliga läget har studerats vidare för optimering.

PLANFÖRSLAG

SAMMANFATTNING AV PLANFÖRSLAGET

Planförslaget medger att kvartersmarken får användas för parkering, häkte, verksamheter och industri. Häktesverksamheten avses uppföras i planområdets västra del. Här medges en högsta nockhöjd på 51 meter i förhållande till omgivande mark, motsvarande cirka 10–11 våningar. Byggnaden utformas med suterrängvåning och ska förstärkas med grundläggning på pålar.

Till häktesverksamheten föreslås en gatukoppling till Solbräckegatan över bäcken samt en anslutning via Rollsbovägen. Naturmiljön kring bäcken ska bevaras och skyddas genom att regleras som allmän plats. Den befintliga gång- och cykelbanan behålls i sitt nuvarande läge, medan anslutningsgatan mot Rollsbovägen rustas upp och breddas för att inrymma en separat gång- och cykelbana. För att öka trafiksäkerheten anläggs en ny cirkulationsplats i korsningspunkten.

Inom planområdets östra del tillåts en högsta nockhöjd på 15 meter, motsvarande cirka 4–5 våningar. Den flexibla markanvändningen gör det möjligt att uppföra verksamheter som kan samverka med häktesverksamheten. Det finns även möjlighet att utvidga befintliga verksamheter, såsom tvätterier eller Swedish Match. Inom området tillåts även parkeringshus. Vid all nybyggnation som överstiger 20 kPa krävs grundförstärkning genom pålning.

Illustrationen visar en av flera möjliga utvecklingar av planområdet.

ALLMÄN PLATS

HUVUDMANNASKAP

All allmän plats inom planområdet har kommunalt huvudmannaskap.

GRÖNSTRUKTUR

Natur

Planförslaget reglerar bäcken och tillhörande naturområde som allmän plats för **NATUR** vilket görs för att stärka möjligheten att bevara de höga naturvärden som identifierats. Ambitionen är att bevara de befintliga skogspartierna utmed bäcken som passerar genom området, vilket regleras genom bestämmelsen **bäck₁** i plankartan, som ställer krav på att bäckfåra och befintliga vegetation längs denna ska bevaras. Bäckens är sedan tidigare kuverterad såväl i östlig riktning som i riktning mot E6. Bäckmiljön bedöms kunna bidra positivt till områdets visuella och ekologiska kvaliteter. Genom att marken regleras som allmän plats ges kommunen rådighet över området. Efter att detaljplanen vunnit laga kraft har kommunen möjlighet att genomföra de åtgärder inom området som kommunen bedömer erforderliga och lämpliga för områdets utveckling, förvaltning och förbättring av bäckmiljön. Det finns möjlighet att flytta det befintliga vandringshindret för fisk, som i dagsläget är beläget i anslutning till E6, längre upp i vattensystemet. Frågan regleras dock inte inom ramen för föreliggande detaljplaneprocess.

Ett befintligt skyfallsstråk regleras som **PARK** för att skapa plats för en skålad fördröjningsyta.

TRAFIK

Biltrafik

Planområdet ansluter till Rollsbovägen, som i förlängningen leder vidare till Karebyvägen och E6. För att möta framtida trafikflöden planeras en ny cirkulationsplats längs Rollsbovägen. Den nya cirkulationsplatsen och infartsvägen ska uppföras inom den allmänna platsmarken **GATA** enligt plankartan och dimensioneras för att klara servicefordon, inkluderat en vändplats.

Infartsvägen inom planområdet föreslås vara 7 meter bred och kommer enbart att nyttjas av de tillkommande fastigheterna och är inte avsedd som genomfartsväg. För att undvika genomfartstrafik mot Solbräckegatan ska gatan utformas och regleras på ett sätt som begränsar biltrafikens omfattning. Trafikreglering kommer att ske genom lämpliga åtgärder såsom förbudsskyltning, avsmalningar eller andra fysiska hinder.

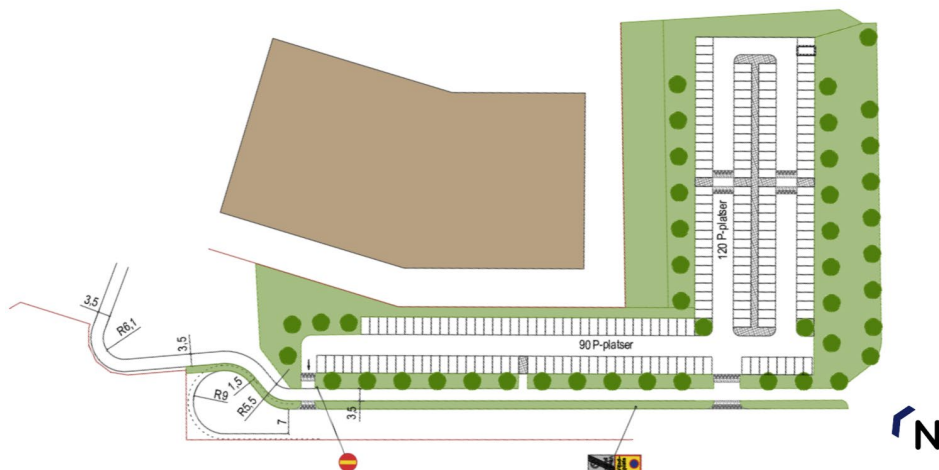

Illustration som visar en möjlig utformning av parkeringsanläggningen.

Den del av Karebyvägen som passerar planområdet planläggs som **VÄG** med **utfartsförbud** för att inte tillåta utfarter mot den större vägen. Utfarterna ska samlas gemensamt till en infart vid Rollsbovägen. Utfartsförbud gäller längs Karebyvägen och stora delar av Rollsbovägen, med undantag för den befintliga anslutningen vid fastigheten Kalle Glader 6.

Planbeskrivning – Granskningshandling
Kungälv kommun
Ärende KS2025/1719

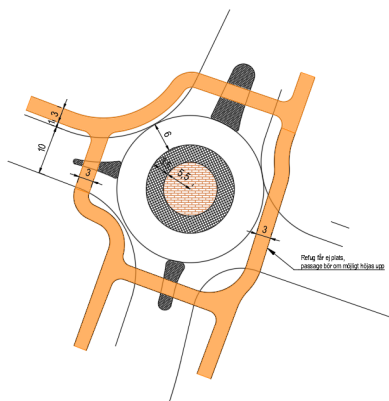

Illustration som visar utrett utformningsalternativ för ny cirkulationsplats.

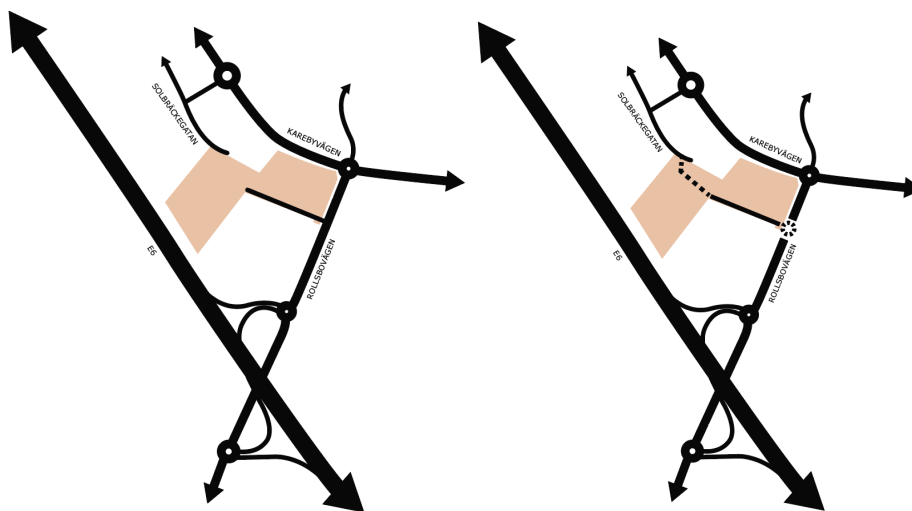

Illustration som redovisar befintligt gatenät (till vänster) och tillkommande gatustruktur (till höger).

Gång och cykel

Den befintliga gång- och cykelkopplingen via rörbron över bäcken säkerställs genom att regleras som allmän platsmark för **GCVÄG** i plankartan. Tillfartsgatan, som regleras med bestämmelsen GATA ska utformas med en separat gång- och cykelbana om cirka 3 meter i bredd, vilket skapar en trygg och tillgänglig förbindelse genom området. Denna säkerställs med egenskapsbestämmelsen **gc-väg₁** för att ställa krav på funktionen utan att bestämma dess exakta placering.

Gång- och cykelbanorna utformas så att de knyter an till det befintliga gång- och cykelnätet utmed Rollsbövägen och Karebyvägen, samt vidare mot Ulvegärde. Längs Solbräckevegatan finns idag en separat gångbana, medan cykeltrafiken sker i gatan. Den planerade gång- och cykelstrukturen inom området ska bidra till god tillgänglighet och möjliggöra hållbara resval för boende och verksamheter i området.

Kollektivtrafik

Planområdet har god tillgång till kollektivtrafik med flera hållplatslägen i direkt anslutning till området. Längs Rollsbövägen och Karebyvägen finns tre hållplatser med god tillgänglighet. Det är i huvudsak med två busslinjer det är möjligt att arbetspendla. Planförslaget innebär ingen förändring av befintliga busshållplatser eller linjedragningar. En utveckling av området med fler verksamheter och arbetstillfällen bedöms kunna bidra till ett ökat resandeunderlag.

KVARTERSMARK

ANVÄNDNING

Inom planområdets västra del regleras marken för **C₁** - Häkte. I denna del är avsikten att ett häkte ska uppföras.

Inom planområdets östra del regleras marken för **Z** -Verksamheter och **J₁** - Industri ej störande för omgivningen, vilket går i linje med användningen inom gällande plan. Detta tillåter även att befintlig intilliggande tvätteriverksamhet kan utökas.

Närmast Rollsbovägen och den nya tillfartsgatan regleras marken för **P** - Parkering. Genom detta tas mark i anspråk för att säkerställa att parkeringsbehovet kan mötas.

Befintliga tekniska anläggningar säkerställs inom användningsområden med bestämmelsen **E** - Tekniska anläggningar. Ytan vid bäcken har gjorts stor nog för att rymma ytterligare anläggning.

Inom planområdet krävs tre dagvattendammar som regleras med användningsbestämmelsen **E₁**.

BEBYGGELSE

Utnyttjandegrad

Planförslaget medger att fastigheterna inom planområdet ska kunna bebyggas upp till 50 procent inom respektive användningsområde (**e₁**).

Höjd på byggnadsverk

Med regleringen **ZJ₁** inom den östra delen tillåts utveckling genom förlängning av den befintliga tvätteriverksamheten inom Kalle Glader 11. Den tillkommande huskroppen får uppföras till en nockhöjd om 13 meter från omgivande mark (**h₁**). På den andra sidan om skyfallsparken tillåts markanvändningen **PZJ₁** som tillåter parkering, verksamheter och industri som inte får vara störande för omgivningen. Även här tillåts 13 meter upp till nock. Parkeringsgarage ska samnyttjas mellan närliggande verksamheter, vilket bidrar till en effektiv markanvändning och minskar behovet av ytterligare parkeringsytor.

Inom den västra delen är avsikten att uppföra ett häkte. Häktet betraktas som huvudbyggnad och tillåts ha en nockhöjd om 51 meter från omgivande mark (**h₂**) delvis i suterräng för att anpassas till fastighetens naturliga marklutning. Eventuella objekt som väsentligt överskrider reglerade höjder måste samrådas med Landvetter flygplats innan uppförande. I anslutning till häktet kan mindre komplementbyggnader uppföras för att stödja verksamheten, såsom personalutrymmen, förråd eller tekniska installationer. Högsta nockhöjd på komplementbyggnader är sex meter (**h₃**).

Utformning

I den västra delen kommer häktesbyggnaden anläggas. Byggnaden kommer delvis att synas från E6, men en kvarvarande trädridå är belägen inom allmän plats för natur inom angränsande detaljplan som bidrar till att skärma av byggnaden, vilket minskar upplevelsen av storskalighet från vägen. Häktets måste uppföras till 51 meter för att kunna möta det ökade behovet av celler. Området bedöms som tåligt för denna typ av exploatering, då Swedish Match intilliggande byggnader är storskaliga.

I den östra delen kommer det befintliga tvätteriet som ligger direkt utanför planområdet att utöka sin verksamhet genom att förlänga byggnaden in i planområdet. Det kommer även finnas utrymme för parkering, verksamheter och industri. För att inte hindra skyfallsstråken som rinner genom den östra delen ställs krav på utformning av byggnaders bottenvåning. Detta innebär exempelvis att delar av byggnadens bottenvåning inte kan utföras med väggar, utan i stället ha exponerade pelare. I detta fall lämpar sig bottenvåningen för parkeringsändamål.

Planbeskrivning – Granskningshandling
Kungälv kommun
Ärende KS2025/1719

Illustrationen visar vy från öster med möjlig utveckling inom planområdet.

Illustrationen visar vy från Ullstorpsvägen med möjlig utveckling inom planområdet.

Planbeskrivning – Granskningshandling
Kungälv kommun
Ärende KS2025/1719

Illustrationen visar vy från E6 med möjlig bebyggelse inom planområdet.

Illustrationen visar vy från Solbräckegatan med möjlig bebyggelse inom planområdet.

Planbeskrivning – Granskningshandling
Kungälv kommun
Ärende KS2025/1719

Välkänt exempel på byggnad med bottenvåning delvis på pelare.

Risk

Planförslaget ställer krav på riskreducerande åtgärder för att uppnå en acceptabel risknivå. Genom detta är det säkerställt att olycksrisker hanteras på ett tillfredsställande sätt i enlighet med kraven i Plan- och bygglagen samt Miljöbalken.

Enligt Boverket är ett häkte klassat som Verksamhetsklass 5D, vilket omfattar utrymmen där det förväntas vistas personer som har begränsade eller inga förutsättningar att sätta sig själv i säkerhet. Verksamhetsklass 5D omfattar lokaler avsedda för personer som hålls inlåsta.

Följande planbestämmelser reglerar åtgärder avseende hantering av brandfarlig vara:

- Svårutrymd byggnad ska utformas med minst en utrymningsväg 100 meter från anslutningspunkt för tankfordon på fastigheten Kalle Glader 6 alternativt minst en utrymningsväg i avskärmat läge (**m₁**).
- Fasader tillhörande häktesbyggnaden, inklusive fönster och andra öppningar, som vetter mot fastigheten Kalle Glader 6, ska utföras i lägst brandteknisk klass EI 60 (**m₆**).

Följande planbestämmelser reglerar åtgärder för stadigvarande vistelse avseende väg E6:

- Friskluftsintag ska placeras vända bort från väg E6 och ventilationssystem ska förses med funktion som stänger eller begränsar tilluft vid förhöjda halter av skadliga eller giftiga gaser (**m₂**).
- Byggnader ska förses med utrymningsmöjlighet i riktning bort från väg E6 (**m₃**).
- Område inom 50 meter från väg E6 ska utformas på ett sätt som inte uppmuntrar till mer än tillfällig vistelse (**m₄**).

Föreslagen markanvändning kan betraktas som lämplig och risknivån som acceptabel när de rekommenderade åtgärderna utförts.

Grundläggning av byggnader

Högsta tillåtna markbelastning är 20 kPa, därutöver ska byggnader utföras med pålgrund (**b₁**). Grundläggningsmetod för planerade byggnader styrs av konstruktion, placering samt lastnedräkning och tolerans mot sättningar, varför grundläggning genom stödpålning till berg rekommenderas. Eventuell mulljord ska alltid avschaktas innan någon fyllning eller grundläggning utförs. Eventuella konstruktioner under grundvattenytan rekommenderas utföras vattentätt. Vid val av ytgrundläggning kan detta utföras med kantförstyvad hel platta,

Planbeskrivning – Granskningshandling
Kungälv kommun
Ärende KS2025/1719

långsträckta plattor eller med separata plattor och fribärande golv beroende på lastfördelningen. Om kompensationsgrundläggning med lättfyllnadsmassor utförs ska upplyft kontrolleras.

Vid pålning bedöms detta kunna utföras med stödpålar på berg. Det ska dock noteras att pålarna kan vara glidningsbenägna under installationsförfarandet på grund av tunn friktionsjord närmast berg i kombination med lutande bergyta. Tunn friktionsjord har observerats inom delar av området. Vid val av slagna pålar ska risken för släntberg värderas. Om lutande bergyta bedöms inverka på tillförlitligheten av spetsburna pålar ska borrade stålörspålar tillämpas. Om slagna massundanträngande pålar väljs behöver effekten av massundanträngning speciellt värderas. Vid risk för påhängslaster rekommenderas valda värden kontrolleras för detta lastfall.

Vid grundläggning på lösare jordarter kan utskiftning krävas för att erhålla jämn och likvärdig mark över hela konstruktionen. Schaktbotten bör vara torr innan grundläggning och allt organiskt material ska schaktas bort. Schaktbotten måste skyddas mot uppluckring under markentreprenaden. Vid eventuell schakt under grundvattenyta ska grundvattenytan tillfälligt sänkas till minst 0,5 meter under schaktbotten. Grundkonstruktioner ska isoleras mot tjäle på ett konstruktivt sätt.

Geotekniker ska utföra schaktbottenbesiktning av naturlig jord i förekommande fall innan grundläggning av byggnader.

GRÖNSTRUKTUR

Natur

Genom planområdets västra del rinner en bäck som bedöms ha höga naturvärden. Bäckens rinner vidare in i kulvert i den östra delen och leder vidare nordöst. För att ytterligare förbättra bäckmiljön kan åtgärder göras för att återskapa kvalitéterna av en öppen fåra.

I den östra delen av planområdet kommer det befintliga tvätteriet att utöka sin verksamhet genom att förlänga sin byggnad. För att hindra byggnaden att anläggas för nära Karebyvägen har plankartan försetts med "prickmark", som innebär att marken inte får förses med byggnader. Detta göra att tillkommande huskropp hamnar på ett avstånd motsvarande cirka 25 meter från Karebyvägen. Av den prickade marken regleras en cirka fyra meter bred remsa närmast Karebyvägen med egenskapsbestämmelser som gör att marken inte får användas för parkering, ska vara genomsläpplig samt att insynskyddande vegetation ska finnas.

TRAFIK

Biltrafik

Huvudentrén till planområdet sker från Rollsbovägen via den nya cirkulationsplatsen. För att skapa en god tillgänglighet planeras även en ny väganslutning över bäcken mot Solbräckegatan, vilket möjliggör en alternativ infart till planområdets västra del. Solbräckegatan ansluter i sin tur till Karebyvägen, vilket bidrar till ett väl sammanhängande vägnät. Trafikreglering kommer att ske genom lämpliga åtgärder såsom förbudsskyltning, avsmalningar eller andra fysiska hinder.

De planerade verksamheterna — ett nytt häkte, utökning av tvätteriet samt trafik till Swedish Match personalparkering — beräknas tillsammans alstra cirka 1 000 fordon per dygn. Trafiken består huvudsakligen av personal- och besöksresor samt transporter kopplade till verksamheterna. Beräkningar visar även att planförslaget kommer att ge upphov till cirka 400 nya kollektivtrafikresor och 200 nya cykelresor per dygn. Trafiken kommer vara som mest intensiv under morgon och eftermiddag då skiftbyten sker inom flera av verksamheterna.

Utredningen visar att planförslagets trafikökning motsvarar cirka tre procent på Rollsbovägen och cirka fyra procent på E6:s ramper vid Rollsbomotet. Kapacitetsbedömningar visar att det befintliga vägnätet kan hantera trafikökningen, men korsningen till planområdet behöver byggas om för att uppnå god framkomlighet och säkerhet.

Gång och cykeltrafik

Idag finns en befintlig cykelväg som sträcker sig mellan Rollsbovägen och Solbräckegatan. Denna förbindelse sker delvis i blandtrafik och passerar över en äldre bro. För att säkerställa att

Planbeskrivning – Granskningshandling
Kungälv kommun
Ärende KS2025/1719

allmänheten även fortsättningsvis har tillgång till en genomgående gång- och cykelpassage i denna sträckning planläggs för allmän plats gång- och cykelväg från Solbräckegatan till den nya cirkulationsplatsen på Rollsbovägen, vid anslutningen till planområdet. Detta säkerställer allmänhetens rätt till passage och bidrar till att knyta samman det lokala gång- och cykelnätet.

Parkering och angöring

Det sammanlagda behovet av cykelparkering inom planområdet är cirka 60 platser, utifrån häktets behov. Samtliga cykelparkeringsplatser bedöms kunna lösas inom respektive verksamhets fastighet. Det sammanlagda behovet av bilparkering inom planområdet är 215 platser i gemensam parkering. Tvätteriet bedöms kunna lösa sitt parkeringsbehov på cirka 30 platser inom den egna fastigheten och besöksparkering om cirka 15 platser för häktet anläggs i nära anslutning till häktesbyggnaden för att säkerställa tillgängligheten.

För att lösa parkeringen för området föreslås ett gemensamt parkeringsgarage uppföras där parkering från verksamheterna inom planområdet och även från Swedish Match som har uttryckt ett ökat behov, kan samlas och samnyttjas. Parkeringshuset föreslås uppföras i två plan med 200 parkeringsplatser per plan. Vilket också bidrar till att säkerställa ett eventuellt framtida ökat behov av parkeringsplatser i området.

DAGVATTEN

Planförslaget omfattar mark som redan idag är planlagd som kvartersmark, men som ännu inte bebyggt. Sammantaget medför exploateringen en ökning av reducerad area från 0,7 hektar till 2,7 hektar då delar av området som idag utgör naturmark omvandlas till hårdgjorda ytor. Dagvattensystemet kommer att utformas med tre våta dammar som renar och fördröjer dagvattnet innan utsläpp via flödesreglerat utlopp till bäcken. Flödesregleringen föreslås till befintligt flöde vid 10-årsregn samt 1,5 l/s,ha vid 2-årsregn. Dagvatten från tak och hårdgjorda ytor kan avledas via ledningar eller ytliga stråk till krossdiken som ansluts till dammarna. Dagvattnet bör passera oljeavskiljare innan det når dammarna. Föreslagna anläggningar har dimensionerats med hänsyn till fördröjningsbehov, reningsbehov samt övergripande höjdsättning och nivåer i bäcken. Stabilitetshöjande åtgärder kommer att krävas vid anläggande av dammar vid ytlast om 10 kPa eller högre.

Västra delen

Dagvattenhanteringen inom den västra delen av planområdet utformas med två dammar och öppna lösningar för fördröjning, rening och kontrollerad avledning till närliggande bäck.

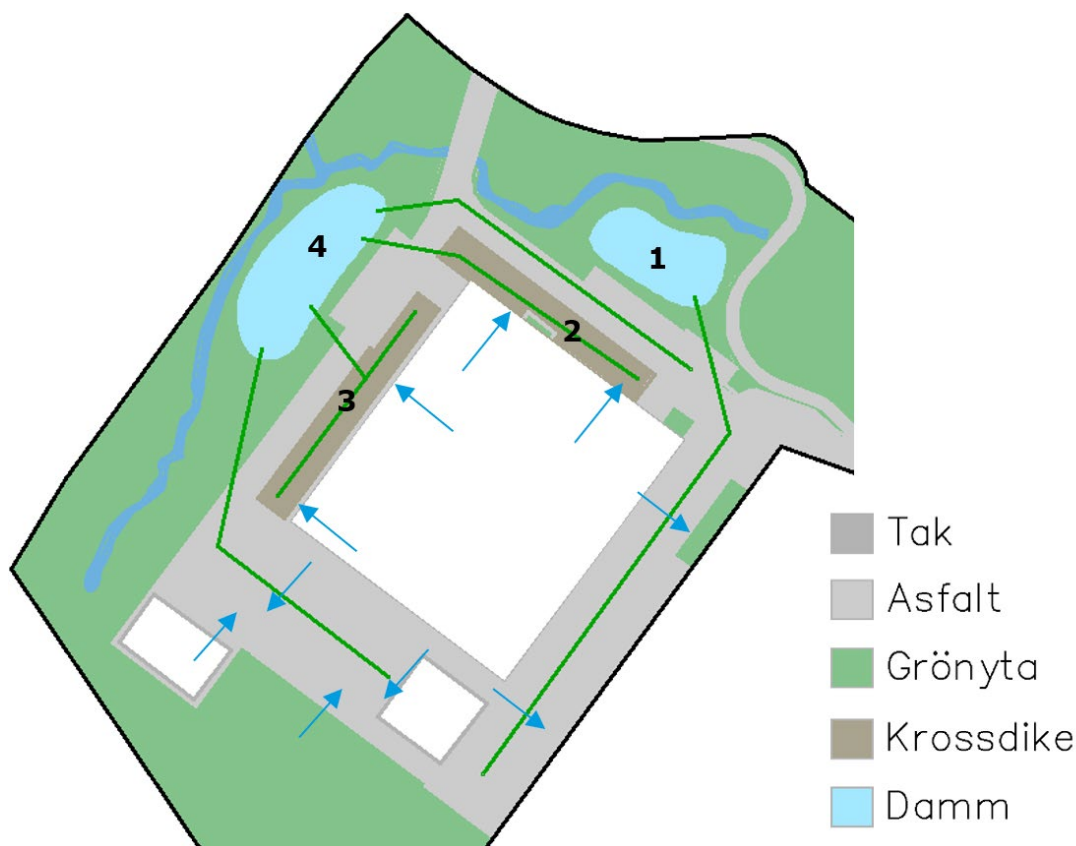
Dagvatten från hårdgjorda ytor sydost om häktet avleds till en dagvattendamm nordöst om anläggningen (nummer 1 i illustrationen nedan). Dammen utformas med ett permanent vattendjup om cirka en meter och ett regleringsdjup om cirka 1,1 meter. Slänter utformas med lutning 1:2 under permanent vattenyta och 1:3 ovan denna. Anläggningen tar i anspråk cirka 480 kvadratmeter och förses med oljeavskiljare samt strypt utlopp till bäcken.

Dagvatten från själva häktesbyggnaden omhändertas genom en kombination av en dagvattendamm i nordväst (nummer 4 i illustrationen nedan), i anslutning till bäcken, samt två krossdiken längs byggnadens nordöstra och nordvästra sidor (nummer 2 och 3 i illustrationen nedan). Krossdikena tar hand om takvatten och utformas med släntlutning 1:3. I dikenas botten anläggs dräneringsledning som leds vidare till dagvattendammen.

Den nordvästra dagvattendammen dimensioneras för att även ta emot dagvatten från omgivande hårdgjorda ytor. Dammen ges ett permanent djup om cirka en meter och ett regleringsdjup om cirka 1,2 meter för att säkerställa tillräcklig rening och möjliggöra självfallsavledning. Avledning sker till bäcken vid normalvattenstånd. Utloppet förses med backventil för att minska risken för uppdamning vid höga vattennivåer.

Vid släntlutning 1:3 uppgår dammens ytanspråk till cirka 770 kvadratmeter. Även denna damm utrustas med oljeavskiljare. Systemet dimensioneras enligt gällande riktlinjer (P110), med dämning upp till marknivå vid 30-årsregn och upp till ledningshjässa vid 10-årsregn. Vid kraftiga regn kan inloppsledningen stå delvis dämnd. Med hänsyn till markens stabilitet kan behov av stödmur mot häktesbyggnaden uppstå.

Planbeskrivning – Granskningshandling
Kungälv kommun
Ärende KS2025/1719

Föreslagen dagvattenhantering, västra delen.

Östra delen

Dagvattenhanteringen inom den östra delen av planområdet utformas med en kombination av skålformade krossdiken och en dagvattendamm för fördröjning, rening och kontrollerad avledning till bäcken. Dagvatten från delar av den västra industribyggnadens tak och angränsande hårdgjorda ytor omhändertas i två skålformade krossdiken (nummer 5 och 6 i illustrationen nedan). Avledning sker ytligt eller via brunnar och ledningssystem. Krossdikena utformas med släntlutning 1:3 och förses med dräneringsledningar i botten som ansluts till omlagda dagvattenledningar i samband med utbyggnaden.

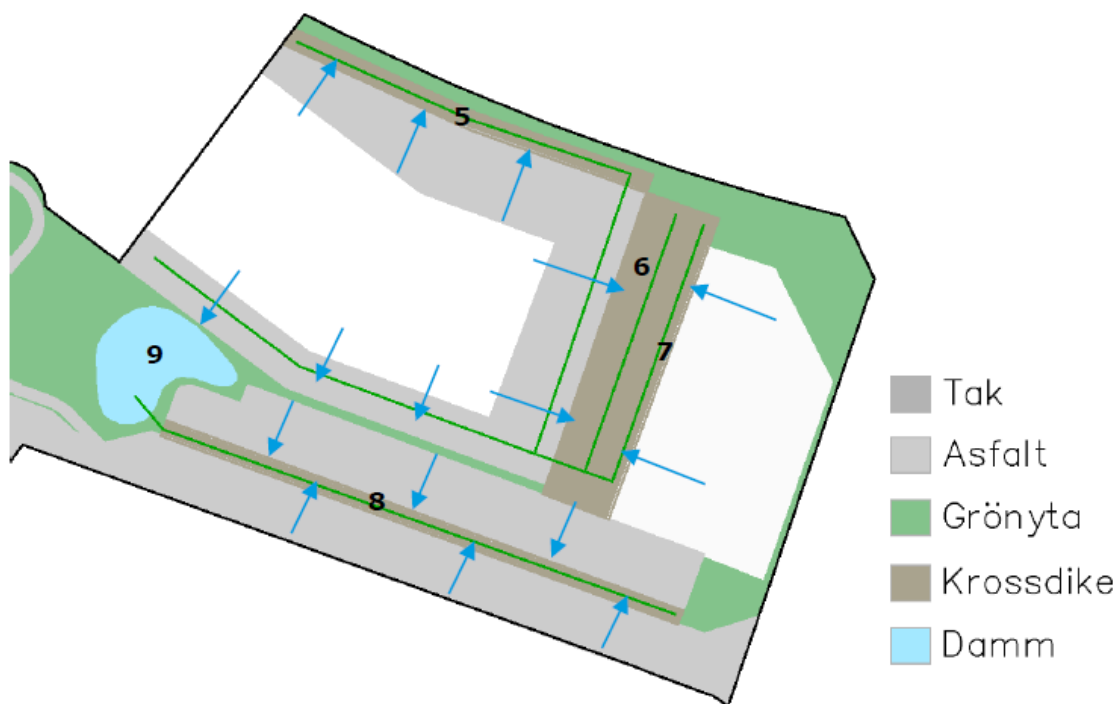
Dagvatten från övriga delar av industribyggnadens tak, infartsväg och parkeringsytor leds till ett krossdike (nummer 8 i illustrationen nedan) och vidare till en dagvattendamm (nummer 9 i illustrationen nedan). Infartsväg och parkering ges lutning mot krossdiket för ytlig avledning. Krossdiket förses med dräneringsledning i botten som ansluts till dammen.

Dagvattendammen dimensioneras för att även ta emot dagvatten från omgivande hårdgjorda ytor. Dammen utformas med ett permanent vattendjup om cirka en meter för rening. För att möjliggöra självfallsavledning, givet befintliga höjdförhållanden, uppgår det totala djupet till cirka 2,5 meter. Slänterna utformas med lutning 1:2 under permanent vattenyta och 1:3 ovan denna, vilket medför ett ytanspråk om cirka 680 kvadratmeter.

Dammens utlopp stryps och ansluts till bäcken, med utloppsnivå anpassad till framtida medelvattennivå. Utloppet förses med backventil för att minska risken för uppdämning vid höga vattennivåer. Vid dammens placering säkerställs en marginal om cirka 3 meter till allmänna dagvattenledningar för drift och underhåll. Vid full regleringsvolym kan vatten tillfälligt bli stående i anslutande krossdiken, vilka utformas med upphöjda kupolsilsbrunnar.

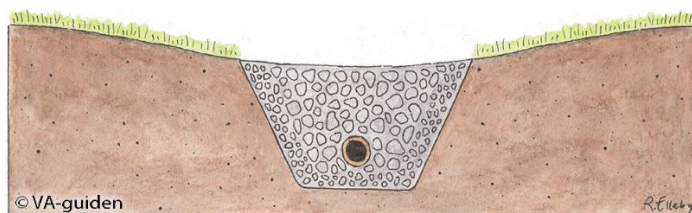
Planbeskrivning – Granskningshandling
Kungälv kommun
Ärende KS2025/1719

Dagvatten från den östra industribyggnaden omhändertas i ett separat krossdike (nummer 7 i illustrationen nedan) lokaliserat väster om byggnaden. Avledning sker ytligt eller via brunnar och ledningsnät. Krossdiket utformas med släntlutning 1:3, bottenbredd om cirka 1,4 meter och ett totalt djup om cirka 1,7 meter, varav cirka en meter utgörs av krossmaterial. Detta medför ett ytanspråk om cirka 640 kvadratmeter. Krossdiket förses med dräneringsledning i botten som ansluts till omlagt dagvattenledningssystem.

Föreslagen dagvattenhantering, östra delen.

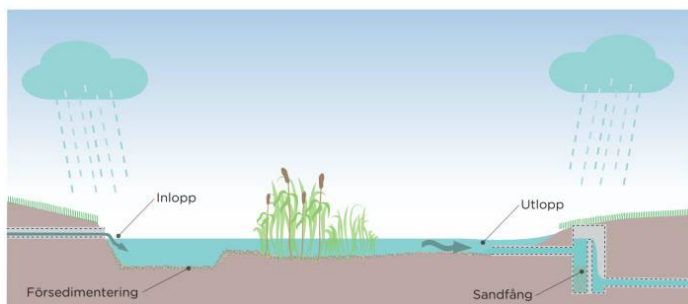
Krossdiken är en öppen volym som kan utformas med grässådd och har ett makadamfyllt underliggande lager. I botten, som kan utformas öppen eller tät, läggs en dräneringsledning. Krossdiken bör utformas med låg lutning i längsled, högst 1 procent. Bräddfunktion kan åstadkommas med ett upphöjt brunnsintag som ansluter till dagvattenledning.

Sektion av ett krossdike, VA-guiden

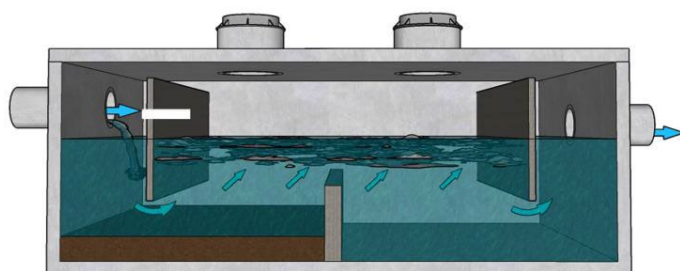
Dammar renar och fördröjer dagvatten och kan utformas så att de bidrar till ökad biologisk mångfald och rekreativ möjlighet. Flacka slänter rekommenderas, med växtlighet i strandzonen. In- och utlopp bör placeras långt ifrån varandra. Vid inloppen kan en djupare zon bidra till att sänka vattnets hastighet och möjliggöra sedimentation av partikelbundna föroreningar.

Planbeskrivning – Granskningshandling
Kungälv kommun
Ärende KS2025/1719

Sektion av en damm, VA-guiden

Oljeavskiljare avskiljer oljeföroreningar genom densitetsskillnader. Inloppet kan förses med ett sandfång för avskiljning av sand och slam. Oljeavskiljare har godast reningseffekt vid regn med lägre återkomsttider samt vid höga föroreningshalter, de rekommenderas därmed placeras tidigt i reningssystemet.

Sektion av en oljeavskiljare, VA-guiden

Alternativa lösningar för dagvattenhantering kan vara aktuellt. Dagvatten skulle till exempel kunna fördröjas i underjordiska magasin i stället för öppna dammar. Underjordiska magasin kräver mindre ytanspråk men medför ofta en högre anläggningskostnad. Dammarna skulle även kunna utformas torra (utan permanent volym), detta ger dock lägre reningseffekt. Vidare skulle krossdiken kunna utformas som svackdiken (utan krossmaterial), även detta väntas dock ge lägre reningseffekt. För att minska planområdets fördröjningsbehov kan taken förses med växtlighet. Gröna tak kan även bidra till biologisk mångfald i området.

SKYFALL OCH ÖVERSVÄMNING

Den planerade exploateringen kommer att påverka kapaciteten att hantera översvämningar vid ett klimatanpassat 100-årsregn inom planområdet. För att inte öka vattenflödet till trumman under E6 när den östra delen av planområdet exploateras krävs att magasineringsskapaciteten utökas med 2000 kubikmeter för att motsvara befintlig situation. Föreslagen fördröjning har utformats som två nedsänkta parkeringsytor.

Flödesstråket föreslås förläggas som ett mer samlat stråk mellan byggnaderna, med tillräcklig avledningskapacitet. Yta för detta avsätts i planen. Det är av största vikt att flödesstråkets kapacitet kvarstår i och med exploatering.

För infartsvägen från Rollsbovägen krävs att dess höjder beaktas vid eventuell justering av höjdsättning för infartsväg till häktet. Detta för att säkerställa att framkomligheten ej försämras. Avledning likt befintlig situation behöver möjliggöras.

För tillkommande byggnader inom planområdets östra delar behöver framkomlighet säkerställas vid ett 100-årsregn då både Solbräckegatan och parkeringen söder om byggnaderna översvämmas. Räddningsvägar föreslås därför dels från Karebyvägen, dels från Rollsbovägen.

Föreslagna skyfallsåtgärder är utformade med syfte att beskriva framtida situation om tillräcklig fördröjning skapas inom den östra delen av planområdet. I kommande skeden erfordras en detaljerad analys av dels magasinens utformning och lokalisering, dels områdets höjdsättning.

Planbeskrivning – Granskningshandling
Kungälv kommun
Ärende KS2025/1719

Fortsatt höjdsättning skall utföras så att instängda områden undviks och kontinuerlig yttlig avledning kan ske från planområdet när dagvattenledningsnätets kapacitet överskrids.

Lokalgator inom planområdet bör höjdsättas så att de är belägna lägre än omgivande bebyggd mark och kan nyttjas som sekundära avrinningsvägar vid skyfall.

Vidare bör höjdsättning utföras så att marken lutar från byggnader.

HANTERING AV HÖGA VATTENNIVÅER OCH FLÖDEN

Området omkring bäcken planeras att bevaras som naturmark och kan därmed utgöra ett svämplan vid höga flöden. Framtida bebyggelse behöver lokaliseras på en nivå som säkerställer marginal till bäckens nivå vid högvattenhändelse. Nivån kommer att utredas vidare i det fortsatta planarbetet.

Befintlig trumma under E6 utgör en flödesbegränsning för bäcken. Trummans dimensionerande flöde samt vid vilka vattenstånd trumman riskerar att stå dämnd ska utredas vidare i det fortsatta planarbetet.

Högvattenskydd i form av backventiler och pumpning av dagvattenutlopp och dräneringssystem kan krävas för att undvika skador på bebyggelse och infrastruktur.

FÖRORENINGAR I MARK OCH VATTEN

Detaljplanen medger **PZJ**₁- Parkering, Verksamheter och Industri ej störande för omgivningen för den östra delen och **C**₁ - Häkte för västra delen. Markanvändningen motsvarar mindre känslig markanvändning (MKM) enligt Naturvårdsverkets riktvärden. Inom planområdet planeras markarbeten som kan beröra befintliga fyllnadsmassor i östra delen.

Planen innebär ingen markanvändning som förutsätter känslig markanvändning (till exempel bostäder eller skolor).

MOTIV TILL PLANBESTÄMMELSER

ANVÄNDNING AV MARK- OCH VATTENOMRÅDEN

ALLMÄN PLATS

GATA

Gata (4 kap. 5 § PBL)

Syftet är att säkerställa gällande användning för den befintliga Rollsbovägen som allmän plats för gata. Genom detta är det plantekniskt möjligt att ställa krav på utfartsförbud mot Karebyvägen, vilket inte är tillåtet i plangräns, se nedan beskrivning avseende *Egenskapsbestämmelser för kvartersmark avseende stängsel, utfart och annan utgång*.

Bestämmelsen tillåter även anläggande av en ny cirkulation samt infartsväg med tillhörande vändplats till anslutningspunkten i Rollsbovägen, vilket uppfyller syftet att utveckla området för att möta framtida behov av mark för häkte, verksamheter samt industri.

GCVÄG

Gång- och cykelväg (4 kap. 5 § PBL)

Syftet är att säkerställa gällande funktion för den befintliga gång- och cykelvägen genom naturmarken. Användningsområdet har anpassats för att styra läget för den nya sträckningen intill vändplatsen.

NATUR

Natur (5 kap. 5 § PBL)

Genom att reglera marken kring bäcken som allmän plats för natur får kommunen rådighet att förbättra bäckmiljön och naturvärden kan säkerställas. Detta har inte varit möjligt tidigare då bäcken regleras som privat kvartersmark.

PARK

Park (5 kap. 5 § PBL)

En del av marken inom planområdets östra del regleras som allmän plats för park för att skapa utrymme för en grönyta som ska kunna hantera extrem nederbörd.

VÄG

Väg (5 kap. 5 § PBL)

Syftet är att säkerställa gällande användning för den befintliga Karebyvägen med allmän plats för väg. Genom detta är det plantekniskt möjligt att ställa krav på utfartsförbud mot Karebyvägen, vilket inte är tillåtet i plangräns, se *Egenskapsbestämmelser för kvartersmark avseende stängsel, utfart och annan utgång*.

KVARTERSMARK

C₁

Häkte (4 kap. 5 § PBL)

Användningen häkte begränsar att det enbart kan uppföras en häktesverksamhet på fastigheten under genomförandetiden. Vilket ger utvecklingen av planområdet en tydlig inriktning över vad som ska byggas som möter ett stort samhällsbehov kommande åren.

E

Tekniska anläggningar (4 kap. 5 § PBL)

Används för att säkerställa befintliga och att samtidigt möjliggöra nya tekniska anläggningar, såsom elnätstationer och pumpstationer, uppfyller detaljplanens syfte att utveckla verksamhetsområdet genom att skapa plats för den infrastruktur som behövs.

E₁

Dagvattendamm (4 kap. 5 § PBL)

Användningen tar mark i anspråk för att säkerställa att tillkommande dagvattenflöden kan hanteras.

Planbeskrivning – Granskningshandling
Kungälv kommun
Ärende KS2025/1719

- J₁** **Industri, ej störande för omgivningen (4 kap. 5 § PBL)**
Användningen industri uppfyller detaljplanens syfte att utveckla verksamhetsområdet genom att möjliggöra flexibel markanvändning. I användningen ingår områden för all slags produktion, lagring och annan hantering av varor som inte är störande för omgivningen. Även laboratorier och partihandel inryms i användningen.
- P** **Parkering (4 kap. 5 § PBL)**
Användningen parkeringen uppfyller planens syfte genom att säkerställa yta för den parkering som både häkte, industri och verksamheter kommer att alstra. Det är möjligt att anlägga ett parkeringshus inom användningsområdet.
- Z** **Verksamheter (4 kap. 5 § PBL)**
Användningen verksamheter uppfyller detaljplanens syfte att utveckla verksamhetsområdet genom att möjliggöra flexibel markanvändning. I användningen verksamhet ingår diverse ytkrävande verksamheter som har begränsad omgivningspåverkan. Exempel kan vara tillverkning, lager och verkstäder och fordonsservice.

EGENSKAPSBESTÄMMELSER FÖR ALLMÄN PLATS

UTFORMNING AV ALLMÄN PLATS

- bäck₁** **Bäckfåra och befintlig vegetation längs med denna ska bevaras (4 kap. 6 § PBL)**
Syftet är att säkra utformningen av bäckmiljön. Bestämmelsen uppfyller planens syfte att bevara områdets naturvärden.
- gc-väg₁** **Gång- och cykelväg (4 kap. 6 § PBL)**
Syftet är att ställa krav på att gång- och cykelväg ska finnas via tillfartsgatan som regleras med användningen **GATA**.
- **Minsta lutning är 1:100. (Pilen pekar uppåt.)**
Syftet är att säkerställa att marken inte ändras så att befintligt skyfallsstråk påverkas. Lutningen gäller endast för skyfallsstråket, marken i övrigt får luta mot dagvattenanläggningar i enlighet med dagvatten- och översvämningens utredning.

EGENSKAPSBESTÄMMELSER FÖR KVARTERSMARK

BEGRÄNSNING AV MARKENS UTNYTTJANDE

- **Marken får inte försees med byggnad (4 kap. 11 § PBL)**
Mark som inte får försees med byggnad reglerar att bebyggelse håller enhetligt avstånd och skapa fri sikt mot planområdets gränser.

HÖJD PÅ BYGGNADSVERK

- h₁** **Högsta nockhöjd är 13 meter (4 kap. 16 § PBL)**
Inom 13 meter, räknat från medelmarknivå, ryms cirka 4 våningsplan för och verksamhetsbyggnader. I gällande plan tillåts 13 meter byggnadshöjd inom denna yta, vilket innebär att planförslaget kommer att resultera i en lägre höjd än vad som tillåts idag. Detta på grund av förslaget att reglera högsta tillåtna nockhöjd. Byggnadens höjd bedöms rimlig eftersom intilliggande snusfabrik samt planerad bebyggelse i planområdets andra del är högre. Till byggnaden nödvändiga tekniska anläggningar får finnas utöver nockhöjden.
- h₂** **Högsta nockhöjd på huvudbyggnad är 51 meter (4 kap. 16 § PBL)**
Inom 51 meter, räknat från medelmarknivå, ryms cirka 10–11 våningsplan för häktet. Höjden bedöms vara nödvändig för att tillåta en utveckling av området som möter framtidens behov. En byggnad som uppförs till denna höjd kommer

Planbeskrivning – Granskningshandling
Kungälv kommun
Ärende KS2025/1719

inte att överstiga skorstenen på intilliggande snusfabrik. Till byggnaden nödvändiga tekniska anläggningar får finnas utöver nockhöjden.

Objekt som väsentligt överskrider reglerade höjder (exempelvis skorstenar, master eller dylikt) måste samrådask med flygplatsen innan uppförande för att säkerställa att flygplatsens hinderytor inte genomträngs.

- h₃** **Högsta nockhöjd på komplementbyggnad är 6 meter (4 kap. 16 § PBL)**
Inom 6 meter, räknat från medelmarknivå, ryms cirka 1 våningsplan. Höjden bedöms vara nödvändig för att tillåta en utveckling av området som möter framtidens behov. Till byggnaden nödvändiga tekniska anläggningar får finnas utöver nockhöjden.

MARKENS ANORDNANDE OCH VEGETATION

- n₁** **Bäcken ska kunna passera kvartermarken och får kulverteras (4 kap. 6 § PBL)**
Syftet är att säkerställa att den tillkommande anslutningen från Solbräckegatan in till planområdet inte ska hindra bäckens flöde, oberoende av dess utformning, exploatering.
- n₂** **Marken får inte användas för parkering (4 kap. 6 § PBL)**
Syftet är att begränsa användningen av remsan längs med Karebyvägen.
- n₃** **Insynskyddande vegetation ska finnas (4 kap. 6 § PBL)**
Syftet är att en remsa längs med Karebyvägen ska upplevas med grönska för att begränsa det visuella intrycket av etableringen.
- n₄** **Marken ska anordnas med lutning eller rinnvägar bort från byggnad (4 kap. 6 § PBL)**
Syftet är att en remsa längs med Karebyvägen ska upplevas med grönska för att begränsa det visuella intrycket av etableringen.

1:100

Minsta lutning är 1:100. (Pilen pekar uppåt.)

Syftet är att säkerställa att marken inte ändras så att befintligt skyfallsstråk påverkas. Lutningen gäller endast för skyfallsstråket, marken i övrigt får luta mot dagvattenanläggningar i enlighet med dagvatten- och översvämningssutredning.

MARKRESERVAT FÖR ALLMÄNNYTTIGA ÄNDAMÅL

- u₁** **Markreservat för allmännyttiga underjordiska ledningar (4 kap. 6 § PBL)**
Syftet är att säkerställa plats för nya ledningar de allmänna ledningar som finns och som går över kvartermark. Bestämmelsen uppfyller detaljplanens syfte genom att den möjliggör för den infrastruktur som krävs för att kunna utveckla verksamhetsområdet.

PLACERING

- p₁** **Huvudbyggnad ska placeras minst 100 meter från väg E6 (4 kap. 16 § PBL)**
Syftet är att avgränsa huvudbyggnadens placering till ett säkert avstånd från E6.
- p₂** **Komplementbyggnad ska placeras minst 60 meter från väg E6 (4 kap. 16 § PBL)**
Syftet är att avgränsa komplementbyggnadens placering till ett säkert avstånd från E6.

SKYDD MOT STÖRNINGAR

- m₁** **Svårutrymd byggnad ska utformas med minst en utrymningsväg 100 meter från anslutningspunkt för tankfordon på fastigheten Kalle Glader 6 alternativt minst en utrymningsväg i avskärmat läge (4 kap. 12 § PBL)**
Syftet är att ställa krav på riskminimerad utrymning vid händelse av olycka.

Planbeskrivning – Granskningshandling
Kungälv kommun
Ärende KS2025/1719

- m₂** Friskluftsintag ska placeras vända bort från väg E6 och ventilationssystemet ska förses med funktion som stänger eller begränsar tilluft vid förhöjda halter av skadliga eller giftiga gaser (4 kap. 12 § PBL)
Syftet är att säkerställa att tillkommande byggnation i närheten av E6 förses med frisk luft. Ett häkte bedöms som stadigvarande vistelse
- m₃** Byggnader ska förses med utrymningsmöjlighet i riktning bort från väg E6 (4 kap. 12 § PBL)
Syftet är att ställa krav på riskminimerad utrymning vid händelse av olycka.
- m₄** Område inom 50 meter från väg E6 ska utformas på ett sätt som inte uppmuntrar till mer än tillfällig vistelse (4 kap. 12 § PBL)
Syftet är att minimera exponering från effekterna av trafikbuller samt att minska risken från en olycka med farligt gods.
- m₅** Promenadgård på tak ska förses med bullerplank minst 2,5 meter högt (4 kap. 12 § PBL)
Syftet är att säkerställa att bullerskyddad uteplats i form av promenadgård finns.
- m₆** Fasader tillhörande häktesbyggnaden, inklusive fönster och andra öppningar, som vetter mot fastigheten Kalle Glader 6 ska utföras i lägst brandteknisk klass EI 60.
Syftet är att ställa krav på riskminimering i byggnad som är svårutrymd.
- m₇** Byggnaders bottenvåning ska utformas så att skyfallsstråk inte hindras (4 kap. 12 § PBL)
Syftet är att säkerställa att skyfallsstråket genom området finns kvar och att översvämningsrisker på så sätt motverkas.

STÄNGSEL, UTFART OCH ANNAN UTGÅNG

- o₁** Utfartsförbud (4 kap. 9 § PBL)
Syftet är att reglera var utfarter inte får finnas, med hänsyn till trafiksäkerhet, nivåskillnader och avstånd till korsningar. Bestämmelsen uppfyller syftet med detaljplanen genom att skapa goda förutsättningar för gång- och cykeltrafikanter att nå och röra sig genom området.

UTFORMNING

- f₁** Fasader ska utföras i kulörer hämtade från traditionell slamfärgspalette. Fasadernas ytskikt ska ha matt karaktär.
Bestämmelsen syftar till att bevara och förstärka områdets traditionella karaktär genom användning av kulörer från slamfärgspaletten (gul, röd, grön, brun och vit, ej grå eller svart), detaljer får avvika. Matt ytfinish ska eftersträvas för att ge byggnaderna ett traditionellt uttryck och minska visuellt störande reflexer.

UTFÖRANDE

- b₁** Högsta tillåtna markbelastning är 20 kPa, därutöver ska byggnader utföras med pålgrund.
Syftet är att begränsa belastning av marken inom planområdet. På grund av rådande markförhållanden med jorddjup mellan 9–30 meter lera krävs grundförstärkning, genom pålning, vid nybyggnation.
- b₂** Marken ska vara genomsläpplig
Syftet är att inte tillåta att en remsa närmast Karebyvägen hårdgörs.
- b₃** Stabilitetshöjande åtgärder krävs vid anläggande av dammar vid ytlast om 10 kPa eller högre
Syftet är att inte säkerställa god stabilitet i dagvattendammar för att inte riskera skred eller sättningar.

Planbeskrivning – Granskningshandling
Kungälv kommun
Ärende KS2025/1719

UTNYTTJANDEGRAD

- e₁** **Största byggnadsarea är 50 % av fastighetsarean inom användningsområdet**
Syftet är att begränsa byggrätten så att de ytor som behövs, såsom parkering, lastning och lossning med mer, ryms inom respektive fastighet. Bestämmelsen uppfyller detaljplanens syfte om att utvecklingen ska ske med en, så långt som möjligt, bibehållen karaktär av bebyggelse varvat med natur och nivåskillnader.

GENOMFÖRANDETID

- Genomförandetiden är 10 år från lagakraftdatum**
Genomförandetiden är satt till 10 år då en skyndsam etablering av samhällsviktiga funktioner bedöms vara av både regional och nationell betydelse.

GENOMFÖRANDE AV DETALJPLANEN

Genomförandebeskrivningen redovisar de organisatoriska, fastighetsrättsliga, ekonomiska och tekniska åtgärder som behöver vidtas för att genomföra detaljplanen. Den ska redovisa vem som vidtar åtgärderna och när de ska vidtas. Genomförandebeskrivningen har ingen självständig rättsverkan. Detaljplanens bindande föreskrifter framgår i stället av plankartan och dess planbestämmelser. Genomförandebeskrivningen förtydligar detaljplanens syfte ur genomförandesynpunkt och blir därigenom vägledande vid genomförandet av detaljplanen.

ORGANISATORISKA FRÅGOR

TIDPLAN

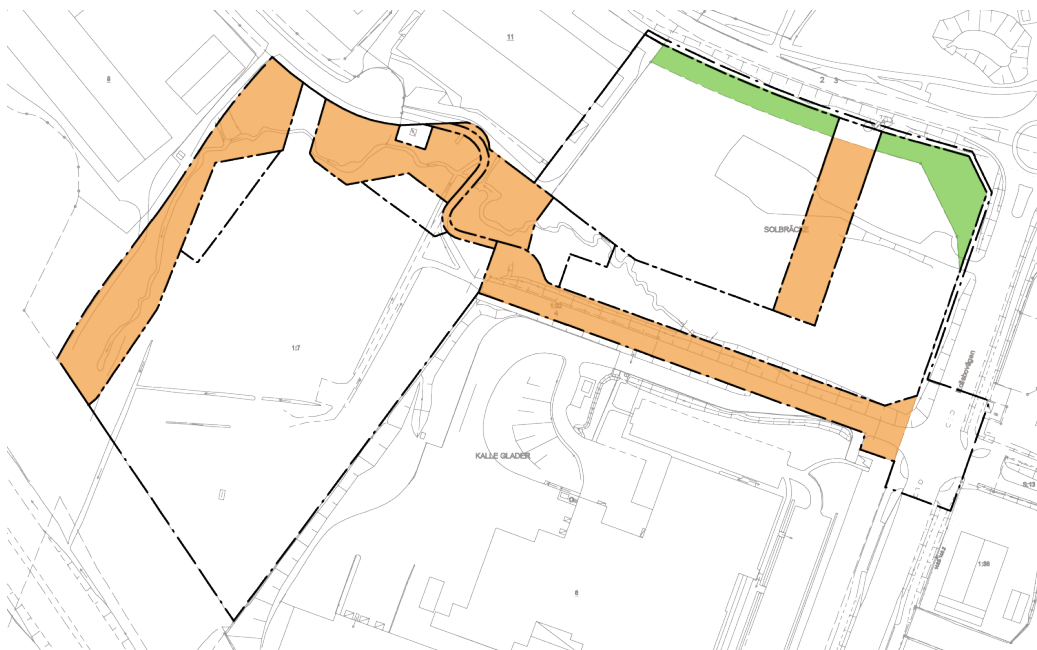
Genomförande av planen beräknas påbörjas så snart detaljplanen får laga kraft. Detaljplanen förväntas få laga kraft första kvartalet 2027 under förutsättning att detaljplanen inte överklagas. Byggnationen förväntas stå klar 2031.

HUVUDMANNASKAP

Huvudmannaskap innebär ett ansvar för utbyggnad, drift och underhåll av allmänna platser. Med huvudmannaskap har kommunen en rättighet, men även en skyldighet att lösa in allmän platsmark som ligger inom privatägda fastigheter. Huvudmannaskap innebär även att kommunen före genomförandetidens utgång ska ha upplåtit de allmänna platserna till allmänt nyttjande. All allmän plats inom planområdet har kommunalt huvudmannaskap.

Stora delar av fastigheten Solbräcke 1:7, som är kommunalägd genom Bokab, kommer att behöva lösas in för allmän plats. I gällande plan regleras bäckravinen som kvartersmark. Med planförslaget övergår bäckravinen till allmän plats. Likaså övergår en del av kvartersmarken i den östra delen till allmän plats till förmån för en skyfallspark.

Se karta för förändrad markanvändning nedan samt fastighetskonsekvenskarta på nästkommande sida.

Karta som visar förändrad markanvändning jämfört med dagsläget. Grön färg redovisar allmän plats som genom planförslaget övergår till kvartersmark. Orange färg visar kvartersmark som genom planförslaget övergår till allmän plats. För ej färglagda ytor kvarstår nuvarande markanvändning.

MARK- OCH UTRYMMESFÖRVÄRV

Marköverlåtelseavtal ska tas fram under planarbetet med syfte att reglera överlåtelse av Bokabs mark, till kommunen, fastighetsförvaltaren för häktet, tvätteriverksamheten samt den tillkommande parkeringsanläggningen. Av avtalen framgår vilka delar som överläts.

Överlåtelseerna genomförs därefter genom åtgärderna avstyckning eller fastighetsreglering i kommande lantmäteriförrättningar.

Plankostnaderna ingår i köpeskillingen, som baseras på kronor per kvadratmeter och justeras mot faktisk bygg rätt i bygglov. Köpeskillingen indexregleras. Betalning sker i två steg, med en handpenning motsvarande 10 procent av köpeskillingen följt av slutlikvid efter bygglov. När köpeskillingen har betalats övergår ägandet och tillträde ges. Bygglovsavgift betalas av exploatören enligt gällande taxa. Exploatören bär även ansvar för grund- och markförhållanden. Exploatören bekostar fastighetsbildning och ledningsrätter. Exploatören ansvarar för all bebyggelse och anläggningar inom kvartersmark. Exploatören ansvarar för iordningställande av allmän plats som är nödvändig för exploateringen och står för kostnader vid eventuell marksanering. Parkering löses inom kvartersmarken och ska följa gällande parkeringsnorm för Zon C. I byggskedet ansvarar exploatör för skador, återställning och försäkringar.

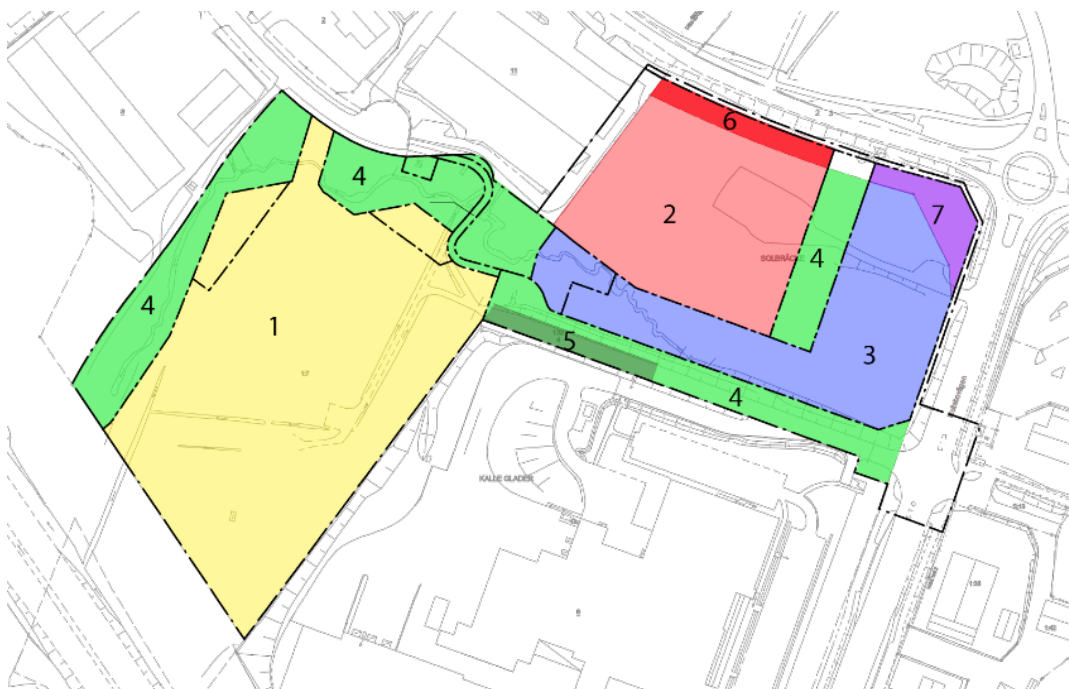
FASTIGHETSRÄTTSLIGA FRÅGOR

Berörda fastighetsägare, kända rättighetshavare och delägare i eventuella samfälligheter framgår av fastighetsförteckningen. För att göra förändringar i fastighetsindelningen, ompröva gemensamhetsanläggningar, ändra rättigheter eller bilda ledningsrätt krävs en ansökan om lantmäteriförrättning. Vid förrättningen prövar lantmäterimyndigheten åtgärdens lämplighet, överensstämmelse med detaljplanen med mera. Fastighetsbildning inom kvartersmark sker på initiativ av fastighetsägarna själva.

Fastighetsbildnings-, ledningsrätts- och anläggningsåtgärder kan ske efter det att beslut om antagande av detaljplanen vunnit laga kraft. Förrättningskostnaderna debiteras enligt en av staten fastställd taxa. Ansökan ställs skriftligen till Lantmäteriet.

FÖRÄNDRAD FASTIGHETSINDELNING

Detaljplanen innebär att Bokab erhåller mark av Kungälv kommun. Nya fastigheter behöver bildas för de områden som i detaljplanen planläggs som kvartersmark för parkering samt teknisk anläggning. Vidare fastighetsregleras kvartersmark för industri/verksamheter till intilliggande fastighet och de allmänna platser som regleras i detaljplanen fastighetsregleras till fastighet som ägs av kommunen. Se sammanställning av fastighetskonsekvenser nedan.

Förändrad fastighetsindelning. Redovisade svarta linjer är detaljplanens användnings- och planområdesgränser.

Kvartersmark för häktet (område 1, gult) kvarstår som fastighet Solbräcke 1:7. För resterande kvartersmark inom fastigheten Solbräcke 1:7 bildas en ny fastighet för industri/verksamheter/parkering (område 3, blått) medan område 2 (rött) fastighetsregleras till fastigheten Kalle Glader 11.

Mark som övergår till allmän plats inom Solbräcke 1:7 (områden markerade med 4) fastighetsregleras till den kommunala fastigheten Solbräcke 1:32 (område 5). Även en del av Solbräcke 1:18 fastighetsregleras till Solbräcke 1:32.

För de delar av fastigheten Solbräcke 1:18 längs Karebyvägen och Rollsbövägen som övergår till kvartersmark fastighetsregleras område 6 till Kalle Glader 11 samt område 7 till den nya fastigheten för industri/verksamheter/parkering (område 3). Se följande tabell.

Planbeskrivning – Granskningshandling
Kungälv kommun
Ärende KS2025/1719

Fastighet/rättighet	Ändamål (rättigheter)	Erhåller mark	Avstår mark	Förändrad markanvändning/påverkan
Solbräcke 1:7			Ca 27 200 kvm	Allmän plats – natur, gc-väg, gata, park (4). Kvartersmark – industri/verksamheter (2), teknisk anläggning (inom område 4), industri/verksamheter/parkering samt dagvattendamm (3).
Solbräcke 1:32		Ca 11 800 kvm		Allmän plats – natur, gc-väg, gata, park (4, 5).
Solbräcke 1:18			Ca 1 900 kvm	Kvartersmark – industri/verksamhet (6), industri/verksamheter/parkering (7).
Kalle Glader 11		Ca 8 600 kvm		Kvartersmark – industri/verksamheter (2, 6)
Ny fastighet Kalle Glader x			Ca 9 200 kvm area	Kvartersmark – industri/verksamheter/parkering (3, 7)
Officialservitut 13-KAR-567	Väg			Ingen påverkan.
Officialservitut 1482-291.1	Väg			Den del av servitutet som omfattas av detaljplanen (5) upphör att gälla. Ersätts med allmän plats, gata
Ledningsrätt 1482-84/70.1	Vatten och avlopp			Kvarstår.
Ledningsrätt 1482-89/24.1	Vatten och avlopp			
Ledningsrätt 1482-1483.1	Vatten och avlopp			
Ledningsrätt 1482-971.1	Starkström			Ingen påverkan.
Ledningsrätt 1482-971.2	Vatten och avlopp			
Ledningsrätt 1482-1234.1	Starkström			
Ledningsrätt 1482-1234.2	Vatten och avlopp			
Avtalsservitut 10/18960	Kraftledning, transfor- matorstation			Ingen påverkan.
Avtalsservitut D-2015-00017962:1	Gång- och cykelbana			Ersätts med allmän plats, gata och gc-väg.
Nyttjanderättsavtal D-2022-00406049:1	Markförlagd kanalisation för telekabel			Ingen påverkan.

Konsekvenser för fastigheter och rättigheter inom planområdet.

FASTIGHETSRÄTTSLIGA KONSEKVENSER OCH ÖVERENSKOMMELSER

Se Huvudmannaskap och Förändrad fastighetsindelning.

RÄTTIGHETER

Ledningsrätt

Samtliga omkostnader förknippade med ledningsflytt, såsom utförande samt omprövning av ledningsrätterna bekostas av exploatören/fastighetsägaren. Reservat för ledningsrätt finns utmärkt med **u-område** i plankartan.

Servitut

För påverkan på servitut se tabell på föregående sida.

AVTAL

EXPLOATERINGSAVTAL

Av exploateringsavtalet framgår vilka delar av detaljplanen som de olika parterna ansvarar för. Respektive ledningsägare ansvarar för anläggande, drift och underhåll av ledningsnät. Marken ska upplåtas utan kostnad.

Kommunen ansvarar för underhåll av allmän plats. I allmän plats ingår de delar som regleras som **VÄG, GATA, GC-VÄG, NATUR** och **PARK**.

Kriminalvården, genom deras upphandlade fastighetsägare, ansvarar för de delar inom planområdets västra del som regleras som kvartersmark för **C₁ – Häkte** och **E₁ – Dagvattendamm**. Inom den västra delen ingår två dagvattendammar.

Den tredje dammen ligger inom den östra delen. För anläggande av denna ansvarar Bokab tillsammans med fastighetsägaren till Kalle Glader 11.

Fastighetsägaren till Kalle Glader 11 ansvarar även för anläggning, drift och skötsel inom användningsområdet **ZJ₁ – Verksamheter** och **industri, ej störande för omgivningen**.

För kvartersmark med användning **PZJ₁ – Parkering, verksamheter** och **industri, ej störande för omgivningen** ansvarar Bokab. Ansaret överläts till ny fastighetsägare vid försäljning.

Användningen **E – Tekniska anläggningar** reglerar befintliga anläggningar. Ansaret för dessa ligger hos respektive nätägare.

TEKNISKA FRÅGOR

TEKNISKA ÅTGÄRDER

El-, bredband- och teleförsörjning

Planområdet är anslutet till el-, bredband och telenät. Kungälv energi ansvarar för elnätet inom området. Elanslutningsavgifter uttages i enlighet med gällande taxa.

Värme

Inom planområdet ska exploatörerna verka för att kommande fastighetsägare ansluter sig till fjärrvärmesystemet. Fjärrvärme finns framdraget genom planområdet.

Marksanering

Respektive fastighetsägare ansvarar för erforderlig marksanering om sådan skulle behövas.

Avfall

Hantering av avfall ska följa var tids gällande avfallsplan och -föreskrifter.

Vatten, dag- och spillvatten

Planområdet ligger inom kommunens verksamhetsområde för vatten och avlopp och består av utbyggd infrastruktur och anslutna befintliga verksamheter.

Brandvatten och släckvatten

Kommunen ansvarar för släckvattenförsörjning för tillkommande bebyggelse.

Dagvatten

Hantering av dagvatten ska följa Kungälv kommunens vid var tid gällande dagvattenplan och policy.

Dagvattenanläggningar som ingår i en allmän Va-anläggning och som inte ska vara allmänt tillgängliga lokaliseras till kvartersmark avsedd för annat än enskilt byggande.

I detaljplan betecknas användningen av sådan mark med E och användningen preciseras så att det framkommer vilken typ av anläggning som avses. Det kan t.ex. vara ett fördröjningsmagasin eller ett biofilter.

Om anläggningen tillför kvaliteter som kan vara till nytta för allmänheten kan de lokaliseras på allmän plats.

Planbeskrivning – Granskningshandling
Kungälv kommun
Ärende KS2025/1719

I gatumiljö kan växtlighet användas för att dölja eller synliggöra dagvattenanläggningen. I detaljplan regleras anläggningarna med egenskapsbestämmelser för allmän plats.

På plankartan betecknas de i klartext med gemena bokstäver. I den mån det behövs kan kommunen i detaljplan reservera mark för allmännyttiga dagvattenledningar inom kvartersmark (så kallade u-områden).

Geoteknik

Grundläggning och schaktning

Alla schakt- och packningsarbeten ska utföras i enlighet med AMA Anläggning 23.

Utskiftning av naturlig jord bör göras till minst dimensionerande tjäldjup, motsvarande 1,2 meter, då siltig lera kategoriseras som tjälfarlighetsklass 4. Alternativt bör konstruktioner isoleras mot tjälnedträngning på ett konstruktivt sätt. Detta gäller för exempelvis byggnader, gator och ledningar.

Flera grundläggningsmetoder för planerade byggnader är möjliga och styrs av val av konstruktion, placering inom undersökningsområdet samt lastnedräkning och tolerans mot sättningar. I den geotekniska utredningen (Awer, 2026) finns rekommendationer för grundläggning för olika delområden. När byggnationer slutgiltigt fastställts behövs dock kompletterande geotekniska undersökningar och rekommendationerna behöver då ses över.

Nya gator och allmänna ytor som anläggs i områden med lös kohesionsjord rekommenderas att grundläggas med förstärkning, exempelvis kompensationsgrundläggning eller markförstärkning med kalk- och cementpelare. Upplyft ska alltid kontrolleras vid dimensionering av kompensationsgrundläggning.

Ledningar i leran rekommenderas anläggas med förstärkt ledningsbädd. Schaktning och återfyllnad bör följa gällande AMA-beskrivning för respektive jordmaterial. Förstärkt ledningsbädd kan exempelvis utföras med geotextil, geonät och 300 millimeter packat krossmaterial under ledningsbädd. Materialavskiljande lager för ledningar ska utföras med geotextil klass N2 i jord.

Nya gator och ledningar belägna ovan morän eller berg bedöms kunna utföras konventionellt utan förstärkningsåtgärd.

Mer detaljerad erosionsrisk ska värderas i samband med att man upprättar ny byggnation vilket försämrar de naturliga vägarna för vattentransport i området. För att minska risken för erosion bör erosionsskyddande åtgärder tillämpas vid områden som bedöms som känsliga, exempelvis dammar.

Stabilitetsförhållandena bedöms som tillfredsställande för blivande förhållanden upp till 20 kPa inom områden där dammar inte planeras. Inom områden med dagvattendammar bedöms stabilitetsförhållanden inte som tillfredsställande med ytlaster om 10 kPa och högre. Stabilitetshöjande åtgärder erfordras och även erosionsskydd rekommenderas. Kompletterande geoteknisk utredning rekommenderas när blivande konstruktioners läge, utformning och lastfall beslutats.

Omgivningspåverkan

Inför markarbeten ska en riskanalys för vibrationsalstrande arbeten upprättas. Den ska omfatta närliggande fastigheters grundläggning, riktvärden för vibrationer och behov av förstärkning vid bergschaktning. Besiktning av egendom ska ske före och efter arbetet.

Vid pålningsarbeten ska omgivningspåverkan analyseras för att styra val av påltyp och kontrollprogram.

Vid schakt- och fyllnadsarbeten krävs åtgärder för att undvika grundvattensänkning som kan orsaka sättningar. Utgångspunkten är att portrycksprofilen bibehålls utan permanent dränering under vald grundvattennivå. För att undvika grundvattensänkning vid ledningsläggning kan tät lerbarriär användas.

Planbeskrivning – Granskningshandling
Kungälv kommun
Ärende KS2025/1719

Arbetsmiljö

Innan uppställning av exempelvis pålkranar och kranar, upplag eller andra tunga markbelastningar under byggnationstiden ska anvisningar från ansvarig geotekniker tas fram vad gäller erforderlig markförberedelse som förstärkningsbädd med mera.

Kontrollprogram

Schaktnings- och grundläggningsarbeten ska ske i samråd med geoteknisk sakkunnig enligt kontrollprogram. Åtgärdsplan för avvikande jordförhållanden och schaktbottenbesiktning ska göras innan grundläggning. Kontrollprogrammet ska omfatta markförskjutningar, befintliga anläggningar, temporära stödkonstruktioner samt gränsvärden för rörelser, vibrationer och porvattentryck. Vid pålning ska pålordning och omfattning av lerproppsdragning (med augerborr/propprör) ingå.

Brandsäkerhet

Fasader tillhörande häktesbyggnaden, inklusive fönster och andra öppningar, som vetter mot fastigheten Kalle Glader 6, ska utföras i lägst brandteknisk klass EI 60. Detta gäller hela fasaden och en planbestämmelse som säkerställer detta har införts på plankartan.

UTBYGGNAD ALLMÄN PLATS

Kostnader fördelas efter plannyttan (BTA) mellan exploatörerna och kommunen utför utbyggnad av allmän plats. Detta kommer att regleras i exploateringsavtal.

UTBYGGNAD VATTEN OCH AVLOPP

Utbyggnad av vatten- och avloppsanläggningar inom planområdet utförs av kommunen. Kostnaderna för utbyggnaden fördelas mellan exploatörerna utifrån respektive fastighets plannytta (beräknad bruttoarea, BTA). Fördelning av kostnader och ansvar kommer att regleras i särskilda exploateringsavtal mellan kommunen och berörda exploatörer. Eventuell omläggning eller flytt av befintliga ledningar inom planområdet bekostas av den fastighetsägare som har nytta av åtgärden. För att undvika grundvattensänkning vid anläggandet av ledningar kan barriärer av tät lera brukas. Tillkommande ledningar inom kvartersmarken kommer att regleras med självfall och kommer att studeras närmare under planprocessen.

EKONOMISKA FRÅGOR

PLANEKONOMISK BEDÖMNING

Exploatörerna betalar samtliga kostnader som uppkommer i samband med detaljplanen.

EKONOMISKA KONSEKVENSER

Inom området skapas en utökad utnyttjandegrad, jämfört med vad som är tillåtet i gällande detaljplaner. Tvätteriet, som ligger i direkt anslutning till planområdet, får med utökat utnyttjande i kombination med placeringsbestämmelse möjlighet till utveckling och förlängning av sin verksamhet.

Varje fastighetsägare svarar för kostnader inom respektive fastighet utlagd som kvartersmark. Eventuell undanflyttning eller behov av skydd av markförlagda ledningar ska bekostas av den som initierar åtgärden.

Kostnadsfördelningen regleras genom avtal som upprättas mellan Bokab och fastighetsägarna. Detta omfattar kommunen, tvätteriet, Swedish Match, häktet och parkeringsanläggningen.

Parkeringsköp via tredje part ska följa kommunens grundläggande kriterier för parkeringsköp.

Utgångspunkt är att avtalet ska gälla under 25 år. Efter 25 år bör avtalet omförhandlas annars ska fastighetsägaren lösa parkering på annat sätt.

Kommunen kan också bedöma att det saknas anledning att fortsätta avtala kring fastighetsövergripande parkeringslösning om marknadsförutsättningarna för efterfrågan och utbud av bilparkering är goda vid platsen.

Kostnad per plats vid nytecknade parkeringsköpsavtal fastställs av kommunfullmäktige.

Avtalet ska innehålla en kartbild med placering och/eller beskriven hänvisning till aktuell parkeringsanläggning samt hur många platser som ska ingå i parkeringsköpet.

Ytan ska vara inskriven som parkering i fastighetsregistret.

PLANAVGIFT

Ingen planavgift kommer att tas ut i samband med bygglov.

DRIFT ALLMÄN PLATS

Kommunen som huvudman för allmän plats kommer att få kostnader för drift och underhåll av gator.

DRIFT VATTEN OCH AVLOPP

Exploatörerna bekostar utbyggnad och omläggning av allmänna VA-anläggningar som krävs för exploateringen.

GATUKOSTNADER

Kostnaden för utbyggnad av allmän plats i form av gata, gång och cykel inom planområdet regleras i exploateringsavtal mellan Bokab och kommunen. Den allmänna platsmarken ska överlåtas till kommunen utan ersättning.

FORNLÄMNINGAR

Inom planen finns fornlämningar inom kvartersmark som är slutundersökta.

PRÖVNING ENLIGT ANNAN LAGSTIFTNING

MILJÖBALKEN (1971:948)

Markavvattningsföretag/dikningsföretag

Hela planområdet omfattas av generellt förbud mot markavvattning enligt miljöbalken, vilket gäller för större delen av södra och mellersta Sverige. Syftet med markavvattningsförbudet är att skydda och bevara våtmarker. Markavvattning kräver alltid tillstånd enligt miljöbalken, men mark som omfattas av markavvattningsförbudet behöver utöver detta även dispens hos länsstyrelsen för att kunna genomföras.

Planförslaget kan innebära att dispens behöver sökas för bortledning av grundvatten, till exempel i samband med stabiliseringsåtgärder såsom pålning.

Anmälan om vattenverksamhet

Att anlägga en gatukoppling över bäcken kräver anmälan om vattenverksamhet till Länsstyrelsen i enlighet med 11 kap. MB. Anmälan kommer att göras innan antagande av detaljplanen. I den naturvärdesinventering som gjorts framgår att inga djurarter har identifierats i området.

De skyddsvärda träd som identifierats påverkas ej av föreslagen lokalisering av gatukoppling på bro över bäcken. Bäcken är redan kulverterad på flera ställen inom området. Intill föreslagen vägbro finns redan idag en bro för gång- och cykel som är utformad som rörbro, vilket är den rekommenderade utformningen för den nya gatukopplingen. Röret ska utformas med tillräcklig dimension så att vattenflödet inte påverkas negativt. En anmälan om vattenverksamhet har skickats till Länsstyrelsen.

FASTIGHETSBILDNINGSLAG (1970:988)

Vid planens genomförande kommer ny- och ombildning av fastigheter samt rättigheter att aktualisera fastighetsbildningslagen.

LEDNINGSRÄTTSLAG (1973:1144)

Planförslaget förutsätter att ledningsrätter tillskapas för respektive ledningsägares anläggningar varvid ledningsrättslagen aktualiseras.

UPPLYSNINGAR

Bygglov och marklov söks hos Miljö- och byggnadsnämnden i Kungälv kommun.

Ansökan om fastighetsbildning görs hos statliga Lantmäteriet i Göteborg.

Berörd fastighetsägare, tomträttsinnehavare eller nyttjanderättshavare ansöker om och bekostar samtliga erforderliga tillstånd till exempel bygglov, tillstånd enligt miljöbalken med mera, som erfordras för verksamhet och/eller för åtgärder inom detaljplanen. Respektive tillståndsmyndighet tar ut en avgift enligt taxa för att behandla tillståndsansökan.

PLANERINGSUNDERLAG

KOMMUNALA PLANERINGSUNDERLAG

GÄLLANDE DETALJPLANER

- Solbräcke projekt Rollsböjd m.m., nr. 1761, år 1988-10-26
- Del av Solbräcke projekt Rollsböjd, nr. 1761a, år 2000-12-08
- Solbräcke verksamhetsområde, nr. 286, år 2001-07-17
- Del av Solbräcke verksamhetsområde, nr. 286a, 2003-01-07
- Bostäder i Ullstorp, nr. 314, år 2005-01-05

GRUNDKARTA

- Grundkarta 2026-04-23

ÖVERSIKTSPLAN

- ÖP2010

MILJÖBEDÖMNING

- Undersökning av betydande miljöpåverkan, 2025-11-14

ÖVRIGA KOMMUNALA STYRDOKUMENT

- Dagvattenpolicy, 2023
- VA plan- 2024
- Dagvattenhandbok, 2024
- Kommunens strategiska mål
- Grönplan, 2006
- Energiplan, 2024
- Mobilitetspolicy 2023
- Parkeringsnorm, del av mobilitetspolicy 2023
- Fiskevårdsplan 2020
- Naturvårds- och Friluftspan 2025

REGIONALA PLANERINGSUNDERLAG

REGIONPLAN

- Regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland 2021–2030
- Regional plan för transportinfrastrukturen i Västra Götaland 2022–2033

UTREDNINGAR

- Bullerutredning, Ramboll 2026-04-15
- Dagvatten- och översvämningsutredning, Ramboll 2025-12-12, rev. 2026-07-03
- Flyghinderanalys, Luftfartsverket 2025-09-25
- Fördjupade inventeringar av fåglar och groddjur, Naturcentrum 2026-06-24
- Geoteknik MUR, Awer 2025-11-21
- Geoteknik utredning, Awer 2025-11-21, rev. 2026-05-20
- Luftkvalitetsutredning, Ramboll 2026-05-05
- Markundersökning, WSP 2025-05-05
- Naturvärdesinventering, Naturcentrum 2025-09-15
- Riskbedömning, Ramboll 2025-11-11, rev. 2026-06-23
- Skuggstudie, Ramboll 2026-03-18
- Trafikanalys, Ramboll 2026-06-29
- Trafikutredning, Ramboll 2025-12-17, rev. 2026-06-23

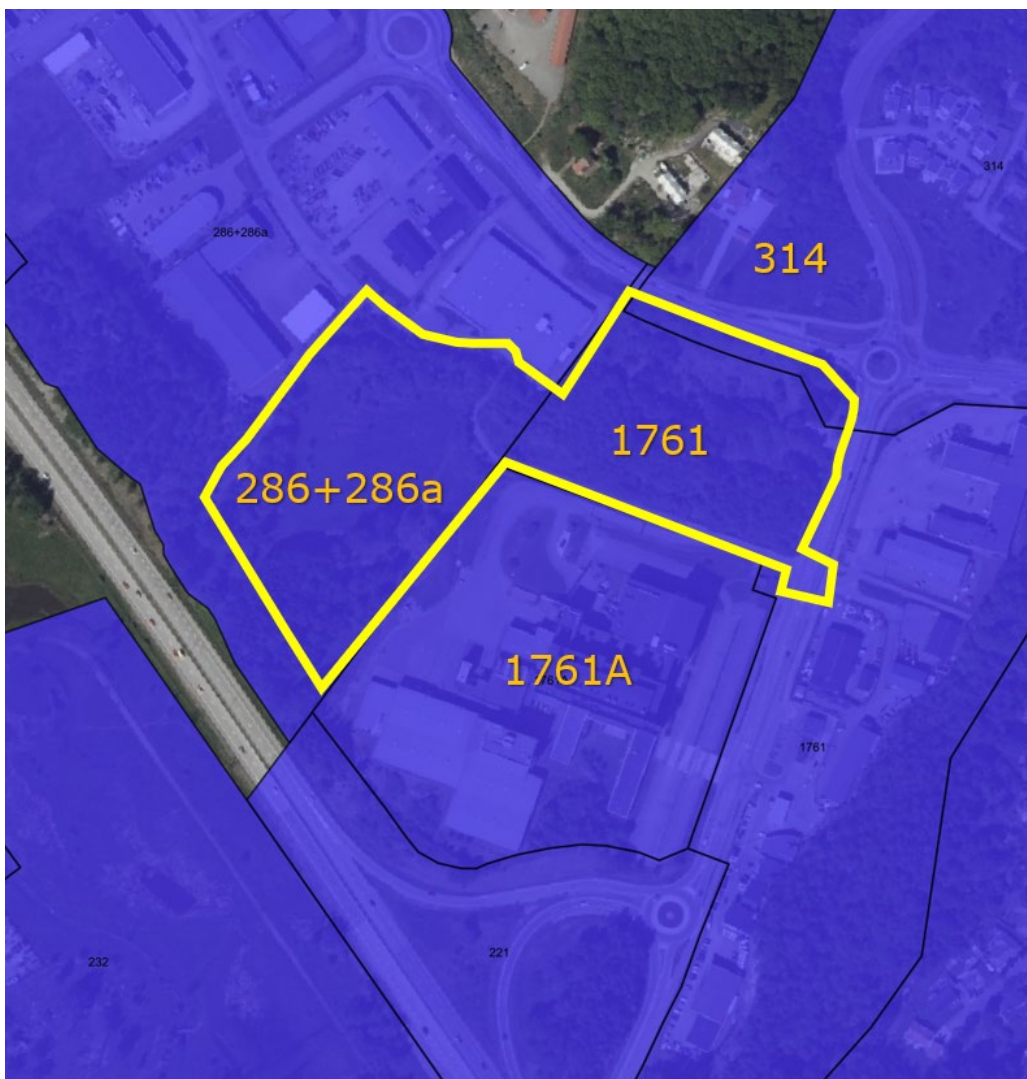
PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR

KOMMUNALA

DETALJPLAN

Planområdet ingår i fem gällande detaljplaner:

- Solbräcke projekt Rollsbohöjd m.m., nr. 1761, år 1988-10-26
- Del av Solbräcke projekt Rollsbohöjd, nr. 1761a, år 2000-12-08
- Solbräcke verksamhetsområde, nr. 286, år 2001-07-17
- Del av Solbräcke verksamhetsområde, nr. 286a, 2003-01-07
- Bostäder i Ullstorp, nr. 314, år 2005-01-05

Aktuellt planområde markerat med gul linje. Gällande detaljplaner visas med blå yta med svart linje, numrerade.

Planbeskrivning – Granskningshandling
Kungälv kommun
Ärende KS2025/1719

Solbräcke projekt Rollsbohöjd m.m., nr. 1761

Den del av marken som berörs av aktuell detaljplan är planlagd för småindustri och kontor (J1K) som inte får vara störande för omgivningen, med en byggrätt som begränsas till högsta byggnadshöjd motsvarande 13 meter samt att högst en tredjedel av tomten får bebyggas. Längs Karebyvägen och Rollsbovägen krävs att plantering ska anordnas. Mot den fastighet som idag huserar Swedish Match ska en vattenspegel kunna anordnas.

Del av Solbräcke projekt Rollsbohöjd, nr. 1761a

Delen som ingår i aktuell detaljplan är reglerad som industrimark som inte får bebyggas, som ska vara tillgänglig för allmänna underjordiska ledningar och gemensamhetsanläggning. I övrigt innebär planändringen en högsta tillåten byggnadshöjd över nollplanet motsvarande 53,5 meter samt att enstaka skorstenar och huvar på tak lokalt kan komma att överskriva högsta byggnadshöjd.

Solbräcke verksamhetsområde, nr. 286+286a

Marken inom aktuell del av detaljplanen är reglerad för industri och kontor som inte får vara störande för omgivningen. Byggrätten begränsas till 50 procent av fastighetens storlek samt en högsta tillåten totalhöjd motsvarande 12 meter. Byggnad ska placeras minst 15 meter från gräns till annan fastighet inom kvarteret. Bäckfåran med vegetation ska bevaras och för marken kring bäcken krävs kompletterande geoteknisk undersökning, annars tillåts ingen markbelastning. Ändringen av detaljplanen omfattar två interna lokalgator som inte påverkar aktuellt planområde.

Detaljplan för bostäder i Ullstorp, nr. 314

Marken som angränsar aktuell detaljplan är planlagd som allmän plats för genomfart. En cirkulationsplats förbinder den östvästliga Karebyvägen med Rollsbovägen söderut och Ullstorpsvägen norrut.

PLANBESKED

Kommunstyrelsen beslutade 2025-11-19 (KS2025/1719, § 326/2025), att ge positivt planbesked. Planläggning bedömdes kunna påbörjas omedelbart.

ÖVERSIKTSPLAN

Den gällande översiktsplanen, ÖP 2010, pekar ut planområdet som "Verksamhetsområde".

Kommunen arbetar med att ta fram ett förslag till ny översiktsplan, ÖP 2050, som var utställt för samråd 2 december 2025 – 3 februari 2026.

Utsnitt ur gällande Översiktsplan, 2010. Aktuellt planområdet inringat i gult och markerat som befintligt verksamhetsområde, blått.

KOMMUNALA STRATEGISKA MÅL

Planförslaget bedöms bidra till kommunens strategiska mål om:

- att medborgare och näringsliv ska känna ökat förtroende för kommunen
- hållbar samhällsutveckling genom ökad samordning mellan infrastruktur och byggnation i hela kommunen
- att nå Sveriges lägsta arbetslöshet med utbildning, arbete sysselsättning för som står längst från arbetsmarknaden

I enlighet med kommunens resultatmål bidrar planförslaget till en planeringsberedskap för verksamhetsmark och servicefunktioner. Detaljplanen bedöms ge kommunen god framförhållning gällande strategisk planering för att på ett effektivt sätt möta medborgarnas, marknadens och den kommunala organisationens efterfrågan och behov av bostäder, verksamhetsmark och handel. Planförslaget bedöms även bidra till resurshållning av mark i kommunen genom att utveckla ett redan etablerat verksamhetsområde.

DAGVATTENPOLICY

Dagvattenpolicyn syftar till att skapa en tydlig och gemensam grund för kommunen att använda sig av i de olika frågorna som rör dagvatten. I policyn nämns till exempel strategier för att minska höga dagvattenflöden:

- Göra medvetna och motiverade materialval för ytor samt begränsa arealen hårdgjorda ytor.
- Aktivt använda sig av och ställa krav på trög, ytlig avledning samt lokalt omhändertagande och fördröjande nära källan. Detta gäller både vid exploatering och vid anpassning av befintliga områden
- Avsätta plats för avledning och utjämning i alla skeden av fysisk planering. Detta görs med fördel genom att lokala förhållanden såsom grönområden och låglänta stråk tillvaratas.
- Ställa krav på att fördröjning av dagvatten i första hand sker inom fastighet/kvartersmark vid exploatering och ombyggnad i befintliga områden.
- Säkerställa att förutsättningar för avledning och utjämning av dagvatten utreds i samtliga samhällsbyggnadsprocesser.
- Ställa krav på fördröjning utifrån nedströms lokaliserade system och mottagande recipients känslighet.
- Arbeta aktivt för att separera dagvatten från spillvattensystemet och därigenom minska bl.a. kostnader för pumpning och rening.

VA-PPLAN

Kungälv kommun VA-plan 2024 är ett styrdokument som beskriver hur kommunen ska hantera vatten- och avloppsförsörjningen inom hela sitt område, både inom och utanför det kommunala verksamhetsområdet för VA. Planen syftar till att ge en samlad och tydlig bild av den nuvarande VA-försörjningen och att beskriva strategier för framtida utveckling och förbättringar. Ett bra vatten- och avloppssystem är grunden för all samhällsutveckling. Kungälv kommun arbetar kontinuerligt med att förbättra och bygga ut VA-systemet för att möta både nuvarande och framtida behov. Information om pågående VA-projekt inom kommunen finns tillgänglig för allmänheten. Genom att implementera VA-planen strävar Kungälv kommun efter att säkerställa en hållbar och effektiv VA-försörjning som stödjer kommunens tillväxt och invånarnas välbefinnande.

GRÖNPLAN

Verksamhetsområden genererar många arbetstillfällen. Utemiljön har som funktion att ge möjlighet till avkoppling och rekreation på lunch och kafferaster samt att vara i en stimulerande miljö att komma till på morgonen. Vegetation och grönytor fungerar som luftrenare och luftfilter. En tilltalande utemiljö i verksamhetsområden är positiv för såväl kommunens som företagens marknadsföring.

Planbeskrivning – Granskningshandling
Kungälv kommun
Ärende KS2025/1719

ENERGIPLAN

I energiplanen anges att fysisk planering och nybyggnation ska ske på ett sätt att det bidrar till ett samhälle där invånarna enkelt kan leva energieffektivt oberoende av fossila energikällor. Att i den fysiska planeringen ha med sig grundtanken att det ska vara enkelt att leva energieffektivt och fossilfritt är en grund för omställningen av samhället. Hur samhället byggs ut framåt är avgörande för invånarnas tillgång till kollektivtrafik, gång- och cykelstråk, laddinfrastruktur och energieffektiva bostäder och därmed möjligheten till hållbara val i vardagen. De hus, byggnader och områden som byggs idag kommer stå många decennier och måste uppfylla framtidens krav på energieffektivitet. Om inte förutsättningarna byggs in från början kommer omställningen bli mer kostsam.

MOBILITETSPOLICY

Kommunens Mobilitetspolicy 2023 fastställer riktlinjer för ett hållbart och effektivt transportsystem. Policyn syftar till att minska bilberoendet och främja gång, cykel och kollektivtrafik genom en helhetssyn på mobilitet. Den betonar vikten av att stadsutvecklingen sker i kollektivtrafikhöga lägen och att trafikplaneringen bidrar till en mer tillgänglig och attraktiv stadsmiljö.

PARKERINGSNORM, DEL AV MOBILITETSPOLICY

Som en del av mobilitetspolicyn reglerar Parkeringsnormen (årsskiftet 2025/2026) antalet parkeringsplatser vid ny- och ombyggnation. Normen är utformad för att skapa en balans mellan parkeringsbehov och hållbara transportlösningar. Den innehåller riktlinjer för bostäder, verksamheter och andra byggnader samt flexibla lösningar som samnyttjad parkering, bilpooler och förbättrade cykelparkeringsmöjligheter. Målet är att optimera markanvändningen och främja mer hållbara resvanor.

Planbeskrivning – Granskningshandling
Kungälv kommun
Ärende KS2025/1719

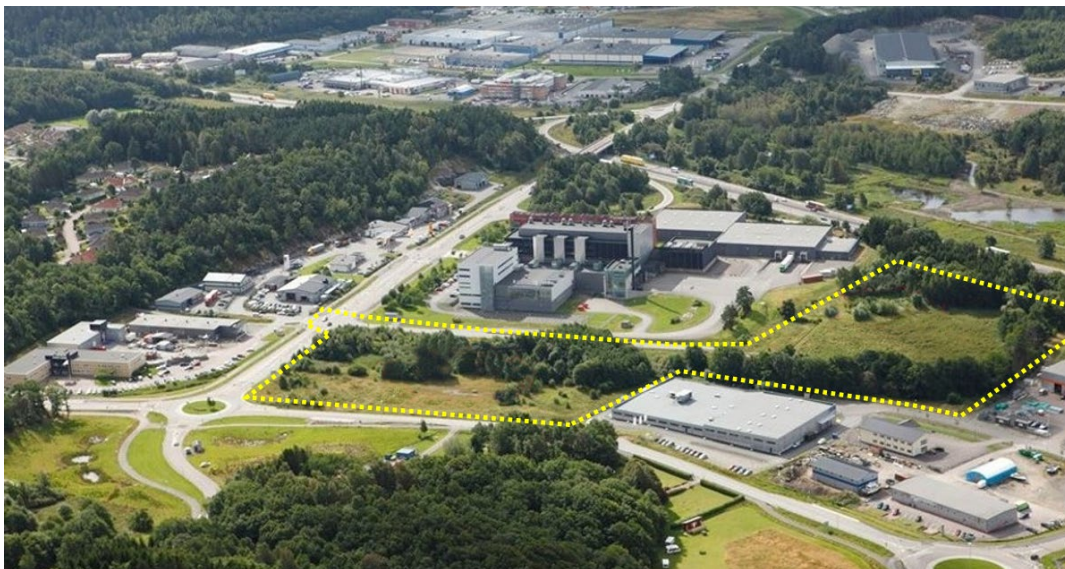
NATUR

Naturmarken inom planområdet utgörs till stor del av igenvuxen skog, medan de höga naturvärdena finns längs bäcken.

Inom planområdet förekommer ask och skogsalm, vilka är rödlistade arter. Flertalet av dessa träd ligger utmed bäcken och kommer att bevaras. Träd inom kvartersmarken kommer till stor del att tas bort. Detta kan kompenseras med nyplanterade träd inom den nya parkytan, markparkeringen och utmed den nya tillfartsgatan samt kring dagvattendammarna.

Flygfoto från sydväst till nordost. Planområdet markerat i gult.

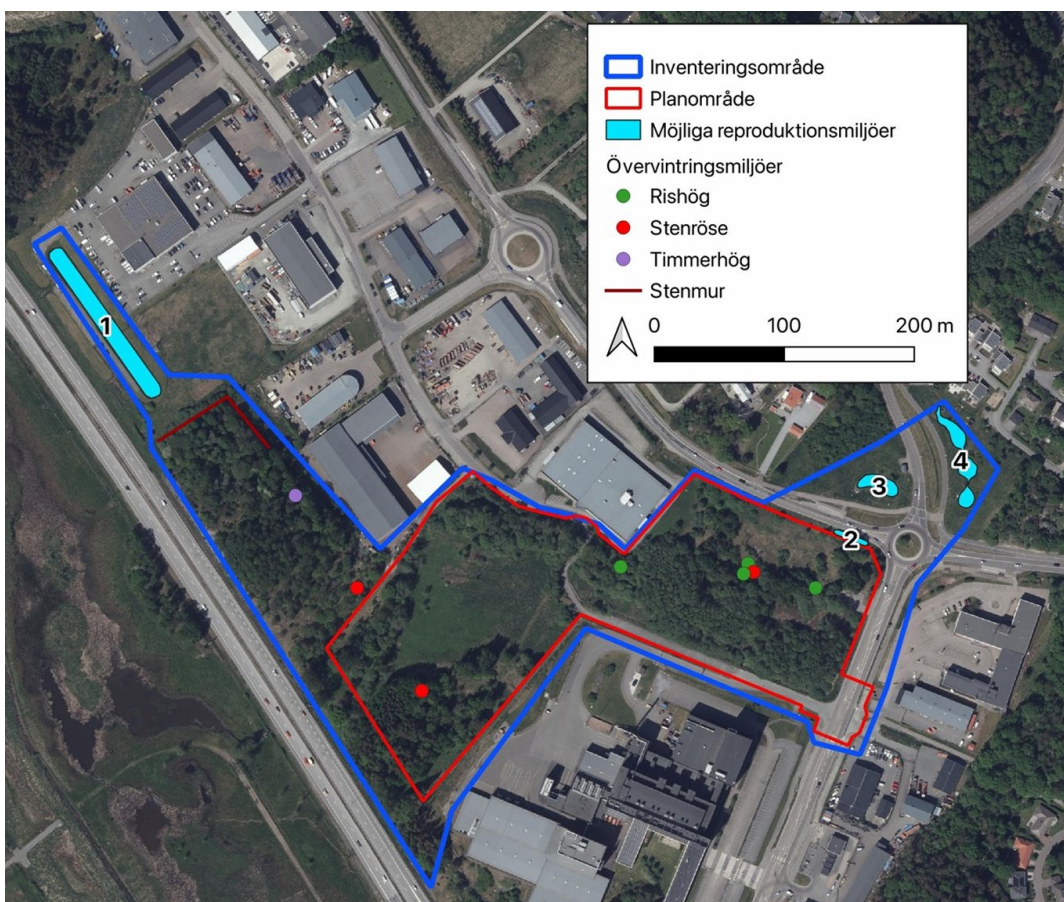

Flygfoto från norr till söder. Planområdet markerat i gult.

SKYDDADE ARTER

För att få en heltäckande bild av planområdets fåglar och groddjur har inventeringsområdet emellertid utökats så att närliggande reproduktionsmiljöer för groddjur täcks in. Detta för att få en bild av groddjurs populationer i närområdet som även kan beröra planområdet och använda det som livsmiljö. Det finns även reproduktionsmiljöer i närheten västerut, i Rollsbo våtmark, men då E6 bedöms vara en effektiv barriär för groddjurs spridning har dessa bedömts som irrelevanta att inventera.

Inventeringsområdet är beläget i Solbräcke norr om Kungälv tätort, precis öster om E6. Det består i huvudsak av gammal jordbruksmark och genomkorsas av en bäckravin kantad av äldre lövskog med al, ask, alm och sälg. I övrigt finns partier med lövskog, en granplantering samt gammal åker- och utfyllnadsmark i varierande stadier av igenväxning. I väster gränsar området till E6 och i övrigt i huvudsak till industrimark.

Inventeringsområdet (i blått) i förhållande till planområdet (i rött).

GRODDJUR

Det första fältbesöket gjordes dagtid den 27 mars. Då identifierades lämpliga reproduktionsmiljöer, och dessa genomsöktes efter lekande grodor och rom. Inventeringsområdet besöktes därefter nattetid den 30–31 mars följt av ett dagbesök den 10 april.

Vid dessa besök kontrollerades de tidigare identifierade möjliga reproduktionsmiljöerna genom eftersök av lekande grodor och rom, genomlysning av vattnet, lyssning efter spel och undersökning av omgivande terräng. Nattbesök gjordes även den 18–19 maj med fokus på eftersök av yngel och salamandrar. Dessutom gjordes vissa iakttagelser i samband med fågelinventeringsbesöken.

Inventeringen har i huvudsak utförts enligt Naturvårdsverkets rekommenderade metoder för större vattensalamander, främst metoden "Visuell observation med hjälp av lampa", vilken fungerar utmärkt även för övriga groddjur. Den innebär att strandzonen genomlysas nattetid under arternas lekperiod i mars-maj med kraftig lampa. Vid långsam vandring längs strandlinjen görs uppehåll var femte meter varvid strandzonen genomlysas grundligt under 30 sekunder.

Lysningen har kombinerats med lyssning efter spelande grodor samt visuell observation och slumpvis håvning i vattnen dagtid. Alla groddjur som stöttes på noterades. Förekomst av goda övervintringsmiljöer, exempelvis i form av stenmurar, rösen, timmertravar och rishögar i inventeringsområdet har bedömts.

Reproduktionsmiljöer

Vid inventeringen identifierades fyra möjliga reproduktionsmiljöer varav tre ligger klart utanför planområdet och den fjärde på gränsen av detsamma.

Den *första* möjliga reproduktionsmiljön utgörs av en konstgjord reningsdamm nära E6.

Dammen är grund, stränderna ganska branta och botten substratet lerigt. Vegetationen domineras av vass i norra delen medan södra delen har en glesare vegetation av tåg, kavedun, gräs och lågvuxna örter. Då april och början av maj 2026 var ovanligt neder bördsfattiga visade det sig att dammen redan den 6 maj var fullständigt uttorkad, och därmed inte bedömdes fungera som reproduktionsmiljö detta år. Trots att det föll en del regn senare under våren så förblev dammen i princip uttorkad fram till juni. Det är emellertid inte uteslutet att groddjur kan reproducera sig i denna damm under mera regnrika vårar. Enligt personal på intilliggande firma brukar dock dammen torka ut framåt sommaren.

Inga groddjur hittades i dammen.

Möjlig reproduktionsmiljö, objekt 1 inom inventeringsområdet.

Planbeskrivning – Granskningshandling
Kungälv kommun
Ärende KS2025/1719

Den *andra* möjliga reproduktionsmiljön utgörs av en del av ett vägdike som fortsätter i kulvert österut, mellan Karebyvägens vägbank och utfyllnadsmark i söder.

Dammen är liten och grund, men förblev vattenhållande under hela våren. Vattnet är grumligt och vegetationen består mest av gräs. Stränderna och bottensubstratet utgörs av grov makadam, lera och detritus.

Inga groddjur påträffades i detta objekt.

Möjlig reproduktionsmiljö, objekt 2 inom inventeringsområdet.

Den *tredje* möjliga reproduktionsmiljön är den nedersta dammen i ett system av anlagda fördröjningsdammar för dagvatten från ett bostadsområde och är förbunden med övriga dammar via en kulvert under vägen.

Några videbuskar står i kanten av den grunda dammen, som dock är relativt solexponerad. Vattenvegetationen är sparsam och domineras av gäddnate, och bottensubstratet utgörs av lera och detritus. Vid utloppet ligger grov makadam.

I denna damm påträffades sex större vattensalamandrar samt tre romklumpar och två adulta individer av vanlig groda.

Möjlig reproduktionsmiljö, objekt 3 inom inventeringsområdet.

Planbeskrivning – Granskningshandling
Kungälv kommun
Ärende KS2025/1719

Den *fjärde* möjliga reproduktionsmiljön består av tre nära sammanhängande reningsdammar som för enkelhetens skull här behandlas som ett objekt.

Dammarna är vegetationsrika och präglade av god näringstillgång, med arter som gäddnate, slingor, kaveldun och hästsvans. Bottensubstratet är rikt på organiskt material och stränderna är flacka och mestadels solexponerade.

I dessa dammar påträffades 39 spelande individer och 31 romklumpar av vanlig groda, 19 mindre vattensalamandrar och en större vattensalamander.

Möjlig reproduktionsmiljö, objekt 4 inom inventeringsområdet.

Övervintringsmiljöer

Av strukturer som kan fungera som övervintringsmiljöer för groddjur noterades ett antal rishögar och två stenrösen inom planområdet, samt ytterligare ett stenröse, en timmerhög och en stenmur i den norra delen av inventeringsområdet, utanför planområdet.

Det ska dock påpekas att groddjur även kan övervintra mer spritt i skogsmark, på botten av dammar med mera.

Bedömning

Vanlig groda och mindre vattensalamander förekommer och förökar sig i måttliga till goda antal i dagvattendammarna nordost om planområdet. Här förökar sig även mindre antal av större vattensalamander. Dessa djur kan antas tillbringa sin landfas i omgivande naturmark, och det är inte uteslutet att vissa av dem övervintrar inom planområdet.

Den lilla dammen/vägdiket i kanten av planområdet mot Karebyvägen bedöms inte vara en viktig reproduktionsmiljö för groddjur. Inte heller dammen nordväst om planområdet bedöms vara en viktig reproduktionsmiljö för groddjur.

Det kan inte uteslutas att den vissa år med mycket nederbörd kan fungera som reproduktionsmiljö men sannolikt torkar den oftast ut likt denna säsong.

FÅGLAR

Samma utökade område har använts för fåglar som för grodor, så att exempelvis arter med större revir inte missas.

En häckfågelinventering utfördes under perioden 2026-03-30 till och med 2026-06-12. Totalt gjordes fyra morgonbesök och två kvälls- / nattbesök. Vid samtliga inventeringstillfällen rådde tjänligt väder med uppehåll och svaga till måttliga vindar. Totalt noterades 44 fågelarter, varav 29 troligen eller med säkerhet häckar inom eller i direkt anslutning till inventeringsområdet. Ytterligare fem arter bedömdes möjligen häcka inom inventeringsområdet. Övriga arter bedömdes vara tillfälligt rastande, födosökande eller förbisträckande.

Inventeringsområdets häckfågelfauna kan sägas vara typisk för tätortsnära lövskogsmiljöer och igenväxande jordbruksmarker i Västsverige. Av de arter som konstaterats eller bedömts kunna häcka i inventeringsområdet är de flesta vanliga till mycket vanliga arter med en vid ekologisk amplitud, som finner sig väl till rätta i ett hårt brukat landskap och som bedöms kunna upprätthålla en god population i närområdet även om viss habitatförlust skulle ske inom inventeringsområdet. Några av dessa arter är rödlistade, men hotas sannolikt främst inte av habitatförstörelse av häckmiljöer utan exempelvis av sjukdomar, klimatförändringar, habitatförstörelse i övervintrings- eller sträckområden eller storskaliga förändringar i jordbruket. Sådana arter är stare VU, järnsparv NT, sädesärla NT, grönfink VU och gulsparv NT.

Ett fåtal arter med mer specifika biotopkrav har också identifierats, samtliga knutna till äldre lövskogsmiljöer. Två av dessa (entita NT och mindre hackspett NT) är rödlistade men i denna kategori återfinns även gröngöling. Dessa tre arter får anses ha så höga krav på sin livsmiljö att den kontinuerliga ekologiska funktionen inom inventeringsområdet kan påverkas negativt av olika typer av åtgärder och verksamheter. De flesta lövskogsmiljöer inom inventeringsområdet bedöms kunna fungera som livsmiljö för dessa arter.

Varken gröngöling eller mindre hackspett bedöms ha haft sina boplatser inom inventeringsområdet detta år, och även lövskogsmiljöer i norr och öster ingår sannolikt i reviren för dessa arter.

REGIONALA

REGIONAL UTVECKLINGSSTRATEGI FÖR VÄSTRA GÖTALAND 2021 – 2030

Utvecklingsstrategin är en vägledning för hur regionen ska utvecklas fram till år 2030. Visionen anger strategier för utveckling mot ett hållbart och konkurrenskraftigt samhälle ur ekonomiskt, miljömässigt och socialt perspektiv. Utifrån målen i visionen är följande relevant för planförslaget:

- Miljö och klimat: mål om att minska klimatpåverkan och främja hållbarhet. Detaljplanen möjliggör för förtätning i anslutning till befintlig infrastruktur
- Ekonomisk utveckling: Genom att möjliggöra utveckling av verksamhetsområdet möjliggörs nya arbetstillfällen vilket kan gynna ekonomin i regionen

REGIONAL PLAN FÖR TRANSPORTINFRASTRUKTUREN I VÄSTRA GÖTALAND 2022–2033

Syftar till att förbättra tillgängligheten i hela regionen genom att fokusera på olika funktioner i transportsystemet, både för person- och godstransporter.

E6 ingår i Trafikverkets *funktionellt prioriterade vägnät* (FVP) och är en del av det nationella stamvägnätet. FVP innefattar vägar med viktiga funktioner för godstransporter, långväga personresor, dagliga personresor och kollektivtrafik.

STRUKTURBILD FÖR GÖTEBORGSREGIONEN

Strukturbild för Göteborgsregionen innehåller överenskommelser för fysisk planering och utgör en gemensam ansats för att skapa en långsiktigt hållbar regional struktur.

Struktur bilden fokuserar på storstadsområdet och definierar fem huvudstråk. Dessa stråk är avsedda att utvecklas genom attraktiv kollektivtrafik, levande stationssamhällen och god infrastruktur. Kungälv ligger utmed ett av huvudstråken.

MELLANKOMMUNALA INTRESSEN

Planförslaget möjliggör utveckling av verksamhetsområde, vilket kan leda till nya arbetstillfällen. Kungälv kommun och Solbräcke har goda pendlingsmöjligheter intill E6, med såväl bil som kollektivtrafik, vilket gör att arbetstillfällena kan gynna även intilliggande kommuner.

NATIONELLA

VIKTIGA SAMHÄLLSFUNKTIONER

Ett häkte klassas som en samhällsviktig verksamhet. Myndigheten för civilt försvar har kartlagt viktiga samhällsfunktioner som är nödvändiga för samhällets grundläggande behov, värden eller säkerhet. Funktionerna används för att identifiera samhällsviktiga verksamheter.

Inom sektorn för ordning och säkerhet har rättskedjan identifierats som viktig samhällsfunktion. Funktionen omfattar verksamhet som bedrivs för att upptäcka och förhindra brott, ingripa mot brott och ordningsstörningar samt utreda brott, lagföring, avgöra mål och ärenden samt verkställande av straffrättsliga påföljder.

Inom sektorn för demokrati och beredskap har dömande och rättsvårdande verksamhet identifierats som viktig samhällsfunktion. Det avser förmågan att upprätthålla den dömande och rättsvårdande verksamheten vid allmänna domstolar, allmänna förvaltningsdomstolar, hyres- och arrendenämnder samt förmågan att upprätthålla handläggning av vissa rättshjälpsärenden och återkrav till staten.

RIKSINTRESSEN

Det aktuella planområdet ligger inte inom något riksintresseområde men ansluter till E6 som är ett riksintresse för kommunikationer. Vägen utgör en del av det nationella stamvägnätet och är av stor betydelse för både regionala och nationella transporter.

Planområdet ligger i anslutning till E6 och planförslaget kan medföra ökad trafik till och från området samt viss visuell påverkan på vägmiljön. Planförslaget bedöms dock inte påtagligt försvåra riksintressets funktion, men påverkan beaktas genom utformning av bebyggelse, vegetation och trafikanslutningar.

HUSHÅLLNINGSBESTÄMMELSER ENLIGT 3 KAP. MILJÖBALKEN

Planområdet har sedan tidigare varit planlagt för industrimark men har inte byggts ut. Marken har historiskt utgjorts av en äldre gård med omgivande jordbruksmark. Området ligger i anslutning till E6, som är ett riksintresse för kommunikationer enligt 3 kap. 8 § miljöbalken. Planförslaget medför ökad trafik till och från området samt viss visuell påverkan på vägmiljön.

Genom en del av planområdet löper en bäck med höga naturvärden, som i vissa delar är kulverterad. Dessa värden ska bevaras och skyddas genom att naturmark avsätts som prickmark samt genom planbestämmelser som skyddar särskilt värdefulla träd.

En vägkoppling på bro över bäcken kommer att anläggas från häktet till Solbräckegatan. Planen styr inte utformning eller tekniskt utförande. I detta läge är det dock troligt att kopplingen anläggs som en rörbro. Brons placering har begränsats till det enda lämpliga läget som presenterats i naturvärdesinventeringen.

Den del av Komarsbäcken som rinner igenom planområdet är delvis utpekad som "lekbottnar och fina uppväxtmiljöer" för öring i Fiskevårdsplan 2020. Efter att detaljplanen vunnit laga kraft har kommunen möjlighet att genomföra de åtgärder inom området som kommunen bedömer erforderliga och lämpliga för områdets utveckling, förvaltning och förbättring av bäckmiljön.

Det finns möjlighet att flytta det befintliga vandringshindret för fisk, som i dagsläget är beläget i anslutning till E6, längre upp i vattensystemet. Frågan regleras dock inte inom ramen för föreliggande detaljplaneprocess.

Inga kända kulturmiljö- eller friluftsentressen berörs av planförslaget. Planen innebär ett effektivt nyttjande av redan planlagd mark i ett läge med god tillgång till infrastruktur, vilket bedöms vara förenligt med hushållningsbestämmelsernas krav på en långsiktigt hållbar mark- och vattenanvändning.

Sammantaget bedöms planförslaget vara förenligt med bestämmelserna i 3 kap. miljöbalken, då det möjliggör utveckling av området utan att påtagligt skada riksintressen eller andra allmänna intressen.

MILJÖKVALITETSNORMER

Miljökvalitetsnormer (MKN) är regler om kvaliteten på mark, vatten och miljön. Det finns MKN för luft, vatten och buller. MKN för luftkvalitet anger en viss halt av ett ämne som inte får överskridas. MKN för buller anger nivåer som ska eftersträvas. MKN vatten är bestämmelser om vattenmiljöers kvalitet.

MILJÖ

DAGVATTEN

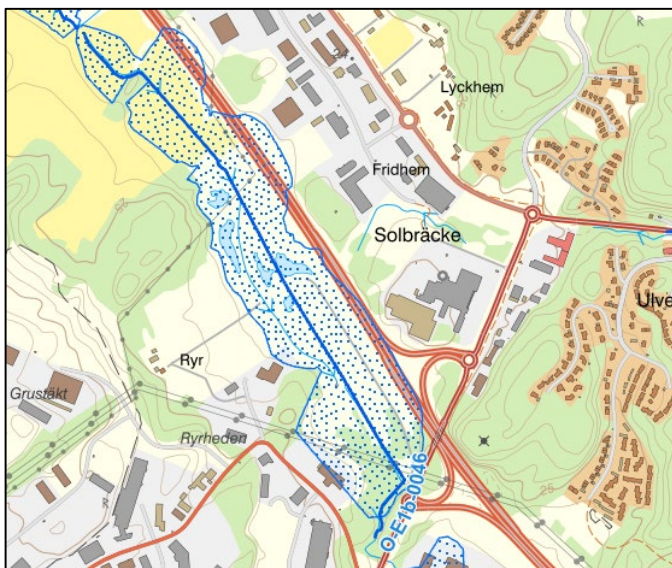
Inom området finns en öppen bäck som avleds via en trumma under E6:an till Rollsbo våtmark. Del av bäcken har tidigare kulvererats. Ytvatten i planområdet har Nordre älv som slutrecipient, klassad med måttlig ekologisk status. Den kemiska statusen uppnår ej god.

Miljökvalitetsnormen är att god ekologisk status ska uppnås senast år 2033. Det bedöms i dagsläget vara tekniskt omöjligt att sänka halter av difyleneter och kvicksilver (som förekommer i Sveriges samtliga ytvattenförekomster) till nivåer som motsvarar god kemisk ytvattenstatus.

Området utgörs i huvudsak av urberg och glacial lera, vilket är en tät jordart som ger begränsad möjlighet till lokal infiltration. Den östra delen av fastigheten är belägen på omkring +22,5–23,5 och lutar generellt i sydvästlig riktning, mot lågstråket som övergår till en öppen bäckfåra. Även den västra delen av fastigheten lutar mot bäcken, inom detta finns en lokal höjdrygg på cirka +25,5. Erforderlig fördröjningsvolym beräknas enligt rekommendationer från Kungälv kommun dagvattenpolicy, som anger fördröjning av 3 kubikmeter per 100 kvadratmeter hårdgjord yta. För samtliga beräkningar för framtida situation antas en klimatfaktor på 1,25 enligt rekommendationer i P110. Avrinningskoefficienten ansätts till 0,7 i enlighet med P110 som rekommenderar en koefficient mellan 0,5 och 0,7 för industrimark med slutet byggnadssätt. Den högre koefficienten valdes då planområdet är delvis kuperat samt att stor del av området ämnas att hårdgöras. Dagvattnet ska bromsas upp och vara rent när det når recipienten och markens hydrologiska balans ska bevaras.

Markavvattningsföretag

Markavvattningsföretaget Arntorp mfl DF 1913 bildades 1913. I handlingarna från 1913 framgår att beräknat nedbördsområde för markavvattningsföretaget är cirka 350 hektar och att avrinning vid flod är 1,5 sekundliter per hektar. Vidare anges att vid flod ska avloppsdiket kunna avleda 0,53 kubikmeter per sekund. Det tidigare markavvattningsdiket har delvis flyttats i samband med anläggandet av Rollsbo våtmark för att ge utrymme till fördröjningsdammar. Dikets funktion behövs men är numera beläget väster om dammarna som tillhör våtmarken. Norr om dammarna finns jordbruksmark som dräneras via diket. Cirka 500 meter nedströms vägtrumman under E6 mynnar våtmarken ut i markavvattningsföretagets dike. Det är okänt huruvida markavvattningsföretaget har omprövats i samband med omgrävningen. Då dagvatten från planområdet kommer att avledas via vägtrumma under E6 till våtmarken sker ingen avledning direkt till markavvattningsföretagets dike. Markavvattningsföretaget bedöms därmed inte påverkas av föreslagen exploatering eftersom fördröjning enligt planförslaget utformas så att dagvattenflöden som avleds från planområdet inte ökar jämfört med befintlig situation.

Markavvattningsföretag utanför planområdet markerat i blått.

FÖRORENINGAR I MARK OCH VATTEN

Dagvatten

Föroreningar har beräknats i en StormTac-modell. Modellen innehåller beräkningar för avrinning, flödestransport, föroreningstransport, recipienter, rening och flödesutjämning. Årsmedelnederbörden 1049 millimeter per år har använts som indata för nederbörden.

De ämnen som har beräknats är näringsämnena kväve (N) och fosfor (P), tungmetaller (Pb, Cu, Zn, Cd, Cr, Ni, Hg), suspenderad substans (SS) samt oljeindex. Resultatet ska inte betraktas som exakta värden, men ger en indikation på vilka ämnen som tenderar att öka eller minska i ett framtidsscenario.

Markföroreningar

En miljöteknisk markundersökning har genomförts av WSP (2025). I fastighetens nordöstra och sydöstra delar förekommer uppfyllnadsmassor som tillförts mellan 1970–1990-talet. Fyllnadsmaterialet består av sand, sten och lera med inblandning av asfalt, tegel och metall, med mäktighet på cirka 1–2,5 meter. Den västra delen består huvudsakligen av naturlig lera och mulljord, med endast lokala rivningsrester efter tidigare bebyggelse (bondgård).

Marken lutar mot sydväst och ytligt markvatten leds till en bäck som passerar området. Fastigheten är i Länsstyrelsens EBH-stöd (ID 160019) registrerad som ett potentiellt förorenat område.

Undersökningen visar:

- Förhöjda halter över riktvärde för känslig markanvändning (KM) av PAH, PCB, bly, kvicksilver och kobolt i fyllnadsmassor i östra delen.
- Halterna understiger riktvärde för mindre känslig markanvändning (MKM).
- PFAS har påvisats i ett grundvattenprov, samt naturligt förhöjda halter av arsenik och kobolt i underliggande lera.

HÄLSA OCH SÄKERHET

MÄNNISKORS HÄLSA OCH SÄKERHET

För att bedöma om föreslagen markanvändning är lämplig har en riskbedömning, Ramboll 2026-06-23, tagits fram. De huvudsakliga identifierade riskkällorna utgörs av väg E6 vilket är en transportled för farligt gods samt förekommande hantering av brandfarlig vara på intilliggande fastighet, Kalle Glader 6, tillhörande Swedish Match. Avståndet mellan E6 (vägkant) och fastighetsgräns uppgår till ungefär 45 meter.

Inom fastigheten Solbräcke 1:41 finns en drivmedelstation. Kortaste avståndet mellan stationen och planområdet uppgår till cirka 150 meter.

OMGIVNINGSBULLER

Det finns befintliga verksamheter och tung trafik i närområdet kring Solbräcke. Området är påverkat av trafikbuller från E6.

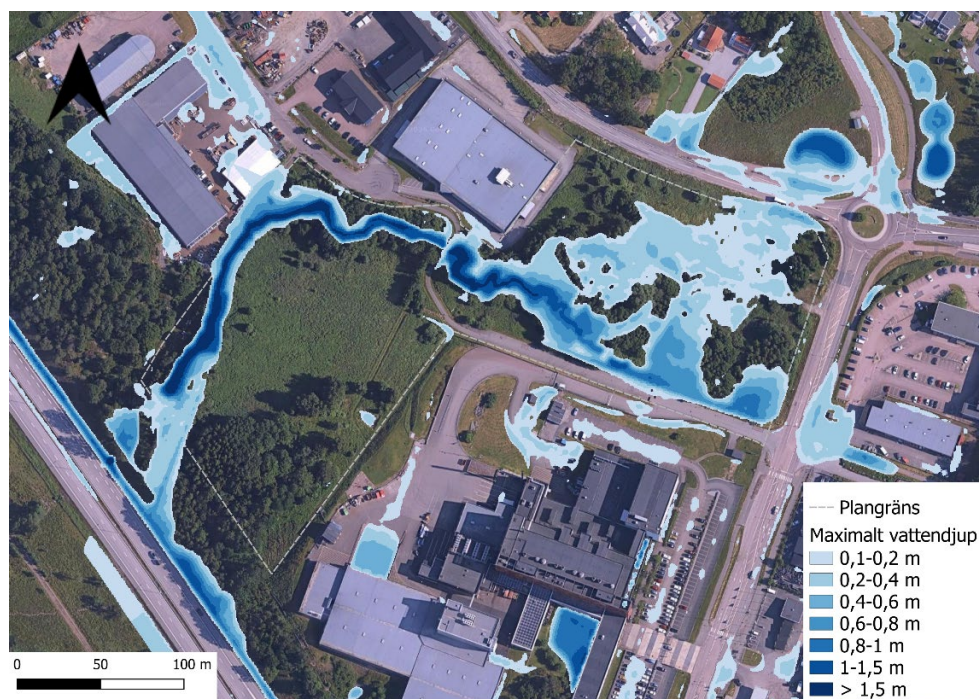
Vad gäller industribuller och byggplatsbuller bedöms ljudnivåer bli som högst under byggtid, men kommer inte att överskrida gällande riktvärden. Intilliggande befintliga industrier är inte av sådan art att de alstrar buller som är störande för omgivningen. Buller från takfläktar och industritrafik beräknas som låga och bedöms underskrida gällande riktvärden med god marginal.

Närmaste bostad ligger norr om Karebyvägen, cirka 90 meter från befintlig industri. Markanvändningen är i gällande detaljplan reglerad som kvartersmark för industri.

RISK FÖR ÖVERSVÄMNING

Två hydrodynamiska modeller tagits fram för att kunna analysera skyfall och höga flöden i bäcken som rinner genom planområdet. Rollsbo våtmark har en bräddningsfunktion nedströms vid en viss nivå. Denna har använts i modellerna som utlopp från trumman under E6. Våtmarken antas stå däm.

För analys av befintlig översvämningssituation till följd av skyfall har ett 100-årsregn med klimatfaktor 1,4 simulerats. I planområdets östra delar uppstår omfattande översvämningar och områden med stående vatten. För de västra delarna uppstår huvudsakligen stående vatten i anslutning till vattendraget och trummor. Den totala volymen vatten som blir stående inom planområdet uppgår till cirka 9 600 kubikmeter varav cirka 5 000 kubikmeter återfinns inom den östra delen av planområdet.

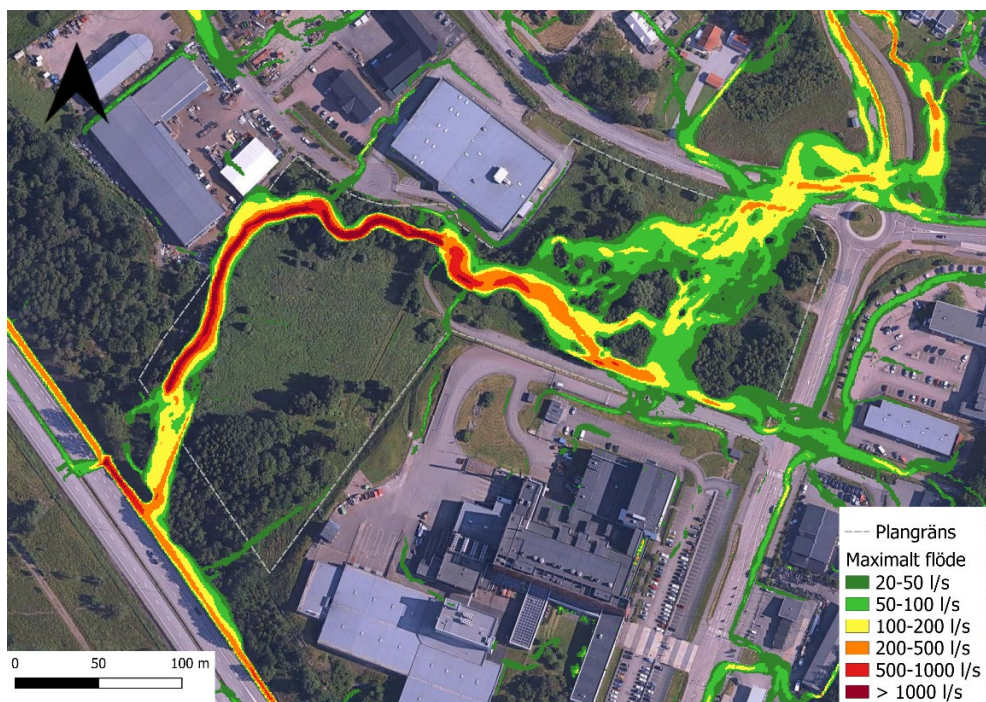
Befintlig översvämningssituation vid ett klimatanpassat 100-årsregn. Vattendjup >0,1 m redovisas.

Utanför planområdet återfinns översvämningar i anslutning till E6, intill befintlig industriverksamhet norr om planområdet samt längs Solbräckegatan, Karebyvägen och Rollsbovägen. I vägdiken tillhörande E6 uppgår det maximala vattendjup till cirka 1 meter. För Solbräckegatan ses översvämningar med vattendjup som överstiger 0,2 meter för betydande delar av gatusektionen. Solbräckegatan bedöms därmed inte vara framkomlig vid ett 100-årsregn vid befintlig situation. Även för Karebyvägen och Rollsbovägen ses översvämningar med vattendjup som överstiger 0,2 meter, dock inte över hela gatusektionen.

Flödesstråk av betydande storlek avleds till planområdet både från norr via Karebyvägen med maximalt inflöde cirka 4,3 kubikmeter per sekund och från öster via Rollsbovägen med maximalt inflöde cirka 1 kubikmeter per sekund. Därtill ses ett stort flödesstråk passera planområdet via bäcken och ledas vidare söderut via trumma under E6.

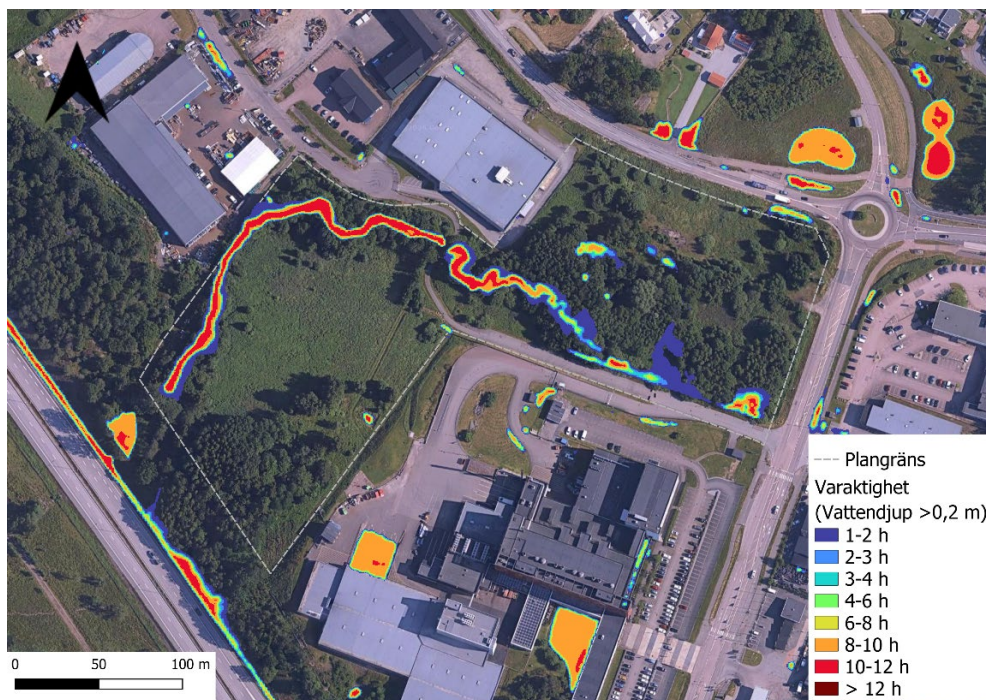
Det maximala flödet som avleds från planområdet till trumman under E6 uppgår till 6,8 kubikmeter per sekund. Maximal trycknivå i trumman uppgår till +13,63, motsvarande en fyllnadsgrad om 86 procent av dess tvärsnittsarea. Vidare ses E6 vägdike översvämmas med konsekvensen att flödet bräddar över vägen.

Planbeskrivning – Granskningshandling
Kungälv kommun
Ärende KS2025/1719

Flödesstråk vid ett klimatanpassat 100-årsregn vid befintlig situation.

Vid befintlig situation uppstår översvämningar, med vattendjup som överstiger 0,2 meter och som har längre varaktigheter, huvudsakligen i bäckfåran samt längs E6 vägdike.

Varaktighet längre än en timme för vatten djupare än 0,2 meter vid ett klimatanpassat 100-årsregn.

GEOTEKNISKA FÖRHÅLLANDEN

Den geotekniska utredningen delar in planområdet i två delar; delområde 1 och delområde 2.

Topografin är relativt plan i delområde 1 och mer kuperad i delområde 2 där markhöjderna varierar mellan +15,1 och +23,2. Ytbeskaffenheten inom planområdet består främst av glacial lera följt av berg inom och angränsade till delområde 1. Ställvis vilar ett tunt moränlager ovan bergöverytan. Inom planområdet bedöms jordprofilen bestå av muljord eller fyllning ovan lera följt av friktionsjord på berg. Jorddjupen i delområde 1 varierar mellan 0 och 10 meters djup. Inom delområde 2 har jorddjup upp till 31 meters djup påträffats.

Områdesindelning i geoteknisk utredning.

Utdrag ur SGU:s jordartskarta med planområdet markerat i svart, SGU 2025.

Silt har dokumenterats i området som bedöms vara av tjälfarlighetsklass 4 och är mycket tjälflytande och flyktig jordart som eroderar kraftigt vid nederbörd och annan yttre påverkan.

Planbeskrivning – Granskningshandling
Kungälv kommun
Ärende KS2025/1719

Dimensionerande tjäldjup i Kungälv är 1,2 meter. Material med tjälfarlighetsklass 4 har dokumenterats ner till 5 meters djup.

RADON

Marken i planområdet är klassad som lågriskområde för radon. Fyllnadsjord anses som genomsläpplig för radongaser, till skillnad från lerjord.

RISK FÖR RAS, SKRED OCH EROSION

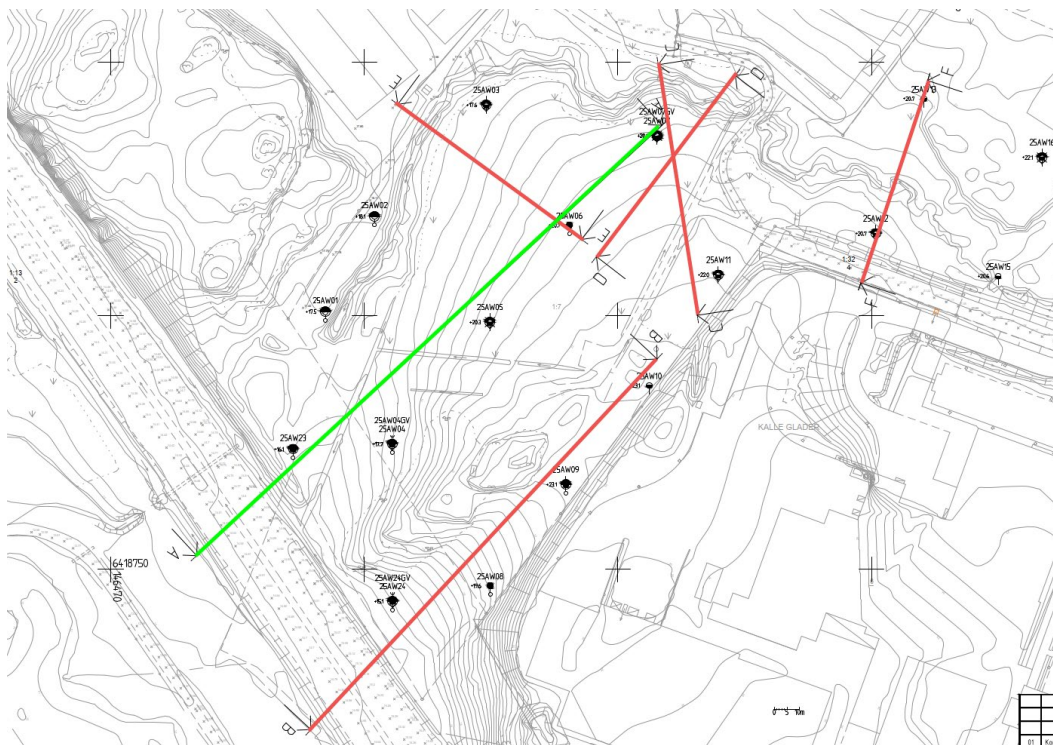
Det bedöms pågå måttlig erosion längs befintliga bäckar. Ställvisa lokala skred samt lutande träd har observerats, vilket är incitament på pågående erosion.

SÄTTNINGAR

Vid byggnation utan förstärkning kommer långtidsbundna sättningar utvecklas vid en belastning på 10 kPa. Variationen hos lermäktigheterna inom delområdena kan även leda till differentialsättningar även om lasten hålls konstant. Flera grundläggningsmetoder för planerade byggnader kan rekommenderas men styrs av val av konstruktion, placering inom undersökningsområdet samt lastnedräkning och tolerans mot sättningar.

STABILITET

Stabilitetsanalyser för befintliga och framtida förhållanden har gjorts för fem sektioner inom delområde 1. Inga beräkningar har gjorts i delområde 2 då topografin är plan, utan anslutande märkvärdiga höjdskillnader. För befintliga förhållanden bedöms stabilitetsförhållanden som tillfredsställande vilket bekräftats av utförda beräkningar.

Sektioner för stabilitetsberäkning. Stabilitet har inte beräknats för grönmärkerad sektion.

Sektion B – E utreder stabilitetsförhållande som följd av nyexploatering i form av vägar alternativt byggnader upp till 20 kPa i utbredd last. Högre laster förutsätts pålas med hänsyn till upphovet till skadliga sättningar.

Sektion E och F utreder även stabilitetsförhållanden som följd av nyexploatering i form av dagvattendammar samt vägar eller byggnader upp till 20 kPa i utbredd last intill dammarna. Dammarnas placering och utbredning i sektionen utgår från upprättad dagvattenutredning (Ramboll, 2026).

HYDROLOGISKA FÖRHÅLLANDEN

Inom delområde 1 har observerad grundvattenyta varit på djup mellan 0,5–2,8 meter under befintlig markyta.

Inom delområde 2 har observerad grundvattenyta varit på djup mellan 0,8–1,6 meter under befintlig markyta.

Områdets möjlighet för infiltration kommer påverkas av antalet byggnader och omfattningen av hårdgjorda ytor.

Tillfällig och kontinuerlig bortledning av grundvatten omfattar tillståndspliktig vattenverksamhet. Det är okänt huruvida dammarna kommer att anläggas under grundvattennivån och därmed om behov av tillstånd föreligger. Vid förekomst av ytliga grundvattennivåer behöver risk för bottenuppträckning i öppna dagvattenanläggningar samt behov av tillstånd för vattenverksamhet utredas. Permanent grundvattensänkning får inte utföras utan att en utredning gällande omgivningspåverkan utförts samt ansökan om tillstånd för vattenverksamhet inlämnats.

KULTURMILJÖ

FORNLÄMNINGAR

Inom planområdet har tidigare identifierats en möjlig fornlämning och en övrig kulturhistorisk lämning.

Den övriga kulturhistoriska lämningen, Kareby 132:1 (L1970:9714), utgörs av en brotrumma byggd av ett cementrör med påbyggda skift av huggen sten. Bron är cirka åtta meter lång, fyra meter bred och två meter hög, och dateras till mitten av 1900-talet. Den har bedömts som en övrig kulturhistorisk lämning i KMR och saknar därför skydd enligt 2 kap. kulturmiljölagen. Det finns därmed inget formellt hinder att ta bort den.

Den möjliga fornlämningen, Kareby 156:1 (L1969:160), avser en boplatz som undersöktes arkeologiskt vid utredning 1999 och förundersökning 2001 (Bohusläns museum Rapport 1999:40 och 2001:20). Vid utgrävning påträffades sparsamt med slagen flinta och en grop som inte kunde dateras. Den ringa omfattningen av fynd gör det svårt att tolka lämningen mer omfattande. Bohusläns museum bedömde då att ingen fortsatt antikvarisk insats var nödvändig.

Länsstyrelsen har i dag registrerat boplatzen som "undersökt och borttagen" med antikvarisk bedömning "ingen antikvarisk betydelse". Detta innebär att inga fornlämningar berörs av det planerade ingreppet, och att inget tillstånd krävs enligt 2 kap. kulturmiljölagen.

Karta över identifierade fornlämningar, de som berörs av kvartersmark i planförslaget markerade i rött (Riksantikvarieämbetet, 2025). Planområdet i svart.

FYSISK MILJÖ

Området karaktäriseras av verksamhetsområde. Planområdet omges av industribebyggelse, gator och parkeringar. Planområdet är skogbevuxet.

SOCIALA FÖRUTSÄTTNINGAR

BARNPERSPEKTIV

Det finns ingen anledning att anta att barn kommer att röra sig själva i området, eftersom det saknas målpunkter för barn.

TILLGÄNGLIGHET

Planområdet är väl tillgängligt för vuxna och tillgängligheten till arbetsplatser inom området är god med en befintlig cykelbana som leder genom området och ansluter till det kommunala cykelnätet. Efter ombyggnaden kommer området att bli tydligare och säkrare med en separat gång- och cykelbana genom hela området vilket ökar tryggheten och säkerheten för de som rör sig där även kvällstid.

TRYGGHET

Planområdet är idag ett verksamhetsområde med främst dagtidspuls, vilket kan göra det otryggt på kvällar. Intill och inom området finns flera arbetsplatser med skiftverksamhet, och den nya planerade verksamheten skapar synlighet och aktivitet på tidigare obebyggd mark, vilket bidrar till ökad trygghet under dygnets alla timmar.

Planen stärker också tryggheten genom belysning, tydliga gång- och cykelvägar samt säkra övergångar, vilket tillsammans skapar ett mer levande och tryggt område även kvällstid.

TRAFIK

GÅNG- OCH CYKEL

Gång- och cykelvägnätet är delvis utbyggt men saknar sammanhängande stråk. Längs Solbräckegatan finns en gångbana men ingen cykelbana och kopplingen till Rollsbovägen är bristfällig. Befintlig gång- och cykelväg genom området används främst för kortare förflyttningar mellan verksamheter. Förbindelsen mot Kungälv centrum och Resecentrum är möjlig via Karebyvägen och Rollsbovägen, men vägnätet behöver kompletteras för att stödja ett ökat hållbart resande.

Cykeltrafik i området (Kungälvskartan, 2025).

Planbeskrivning – Granskningshandling
Kungälv kommun
Ärende KS2025/1719

KOLLEKTIVTRAFIK

Området har tillgång till kollektivtrafik. Hållplatserna Snusfabriken, Solgärde vårdcentral och Solbräcke ligger inom gångavstånd. Det är främst linje 1 och linje 319 som trafikerar med flera turer per timme. Restiden till Kungälv Resecentrum är cirka 5–7 minuter. Hållplatserna har varierande standard och saknar delvis väderskydd och full tillgänglighetsanpassning. En identifierad brist är att avgångarna inte är synkroniserade med skifttiderna för verksamheterna i området.

GATUNÄT OCH BILTRAFIK

En trafikutredning, med tillhörande trafikanalys, har tagits fram (Ramboll, 2026) som beskriver nuvarande läge och konsekvenser av planförslaget. Planområdet är beläget intill befintlig infrastruktur för bil, gång och cykel.

Regional trafik, och trafik från stora delar av Kungälv kommun, till och från området bedöms angöra främst via väg E6 vid Rollsbomotet och Rollsbovägen. Även Karebyvägen i nordost ansluter till Kungälv centrum som innebär något längre restid men är den genaste vägen för närliggande områden. Längs med Karebyvägen vid Munkegärde är ett flertal förskolor och skolor belägna vilket utgör viktiga målpunkter längs vägen.

Antaganden om nuläget baseras på trafikmätningar genomförda av Trafikverket och Kungälv kommun mellan 2021 och 2025. Dessa har även kompletterats med GPS-data där mätning saknats.

I nuläget bedöms att framkomligheten längs Rollsbovägen är acceptabel men att den påverkas av köer och nedsatt hastighet under delar av maxtimmen.

Genomförda trafikmätningar i området

Området ansluter även till Rollsbo industriområde omkring 1,5 kilometer söderut längs med Rollsbovägen. Detta är en viktig målpunkt sett till verksamheter och arbetstillfällen. Genom Karebyvägen i nordvästlig riktning ansluter området till Kareby som är en tätort cirka tre kilometer norr om utredningsområdet. Där är bland annat förskola och skola från årskurs 1–6 belägna. I Kareby finns även en mataffär.

Planbeskrivning – Granskningshandling
Kungälv kommun
Ärende KS2025/1719

Trafikverket har utrett möjliga lokaliseringsalternativ av en ny kompletterande vägförbindelse mellan befintlig väg 168 och E6, Karebylänken. Med Karebylänken beräknas trafikmängden år 2045 vara den samma som idag.

TEKNIK

VATTEN OCH AVLOPP

Planområdet ingår i kommunalt verksamhetsområde för vatten och avlopp. Inom området finns VA-ledningar som behöver flyttas till nytt läge vid ett genomförande av planen.

BRANDVATTEN

Brandvattenförsörjning finns i anslutning till planområdet.

EL, VÄRME, FIBER

Det finns befintliga ledningar inom och i anslutning till planområdet.

KONSEKVENSER

RIKSINTRESSEN

Detaljplanen kommer leda till ökade trafikflöden på väg E6, men bedöms inte påverka anslutningspunkten eller medföra en betydande negativ påverkan på riksintresse för kommunikationer.

HUSHÅLLNINGSBESTÄMMELSER ENLIGT 3 KAP. MILJÖBALKEN

JORDBRUKSMARK

Marken är redan ianspråktagen och regleras som kvartersmark för småindustri.

MILJÖKVALITETSNORMER

LUFT

Genomförd luftkvalitetsutredning, med syfte att bedöma om nivåerna för kvävedioxid (NO₂) samt partiklar (PM₁₀ och PM_{2,5}) från närliggande vägar riskerar att överskridas vid häktets promenadgård på taket. Nivåerna har undersökts i förhållande till miljökvalitetsnormer (MKN), miljökvalitetsmålet (MKM) Frisk luft och EU:s nya gränsvärde för år 2030.

Spridningsberäkningarna har genomförts både för dagens trafikflöde och det prognostiserade trafikflödet för framtidsscenario år 2045.

Resultaten visar att nivåerna för NO₂, PM₁₀ och PM_{2,5} ligger långt under miljökvalitetsnormen, miljökvalitetsmålet samt EU:s nya gränsvärden för år 2030 vid promenadgården.

Spridningsberäkningen visar alltså att luftkvaliteten kommer att vara god med det planerade planket på promenadgården på taket. Att ett plank uppförs har säkerställts genom en planbestämmelse på plankarten.

VATTEN

Med föreslagna reningsåtgärder minskar föroreningshalter för samtliga analyserade parametrar jämfört med vid befintlig situation med undantag för kvicksilver, PAH16 och bens(a)pyren.

Utgående halter understiger även Kungälv kommuns riktvärden (Kungälv kommun, 2023b).

Avseende föroreningsmängder minskar föroreningsbelastningen avseende samtliga analyserade parametrar med undantag för nickel (Ni), kvicksilver (Hg), PAH16 och bens(a)pyren (BaP).

Kvicksilver är ett ämne vars halter överskrider miljökvalitetsnormen för god kemisk ytvattenstatus i alla svenska sjöar och vattendrag. Utsläpp av kvicksilver har skett under en lång tid vilket lett till långväga luftburen spridning och storskalig atmosfärisk deposition. Det bedöms vara tekniskt omöjligt att sänka halterna av kvicksilver till de nivåer som motsvarar god kemisk ytvattenstatus varpå mindre stränga krav råder. Den ökade belastningen av kvicksilver bedöms därmed inte påverka Nordre älvs möjlighet att uppnå MKN.

Avseende PAH16 och bens(a)pyren uppnår föreslagna anläggningar en hög reningseffekt. Eftersom StormTac inte rekommenderar dimensionering av anläggningar utifrån dessa parametrar och minsta möjliga utloppshalt uppnås för ett flertal ämnen bedöms systemet medföra tillräcklig rening av dessa ämnen. Nordre älvs status avseende PAH:er har inte klassificerats då mätdata saknas i vattenförekomsten (VISS, u.d.). Exploateringen bedöms inte leda till en begränsad möjlighet för Nordre älv att uppnå MKN.

Även för nickel (Ni) uppnås höga reningseffekter (82 procent) Utgående föroreningsmängder är även i motsvarande storleksordning som vid befintlig situation och kan antas vara inom programmets felmarginal. Nordre älv har god statusklassning avseende nickel då inget uppmätt

Planbeskrivning – Granskningshandling
Kungälv kommun
Ärende KS2025/1719

årsmedelvärde överskrider gränsvärdena. Sammantaget bedöms den marginella ökningen av föroreningsbelastning avseende nickel inte påverka Nordre älvs möjlighet att uppnå MKN.

Att uppnå utgående föroreningsmängder som motsvarar nivåer vid befintlig situation är komplext när naturmark omvandlas till hårdgjorda ytor. Resultatet från föroreningsberäkningarna visar betydelsen av rening av dagvatten från hårdgjorda områden. Om ingen rening sker ses belastningen vara betydligt högre. De föreslagna åtgärderna anses ge en god reningseffekt för att minska föroreningsbelastningen från området. Vidare avleds dagvatten från planområdet till en våtmark. Våtmarkens reningseffekt har inte tillgodosetts vid beräkning men kan väntas bidra med god avskiljning av suspenderat material, näringsämnen och tungmetaller. Om även finare partiklar tillåts sedimentera uppnås även avskiljning av oljeföroreningar, organiska miljögifter och mikroorganismer.

Vid nuvarande situation omfattas området av detaljplaner från 1988, 2001 och 2003 som avser byggnation av industrier och kontor (Kungälv kommun, 2025). Eftersom planförslaget ställer högre krav på rening av dagvatten än gällande detaljplaner bedöms förslaget utgöra en förbättring för recipientens möjlighet att uppnå MKN.

Möjliga åtgärder för att minska föroreningsbelastningen ytterligare att reducera hårdgörningsgraden inom planområdet. Detta kan till exempel utföras genom att tak utformas med växtlighet, att beläggning på parkeringar utgörs av grus eller betongarmerad hålsten eller att befintlig naturmark bevaras i större utsträckning. Föreslagna anläggningar kan även utformas större för att skapa längre uppehållstid och därmed ökad reningseffekt, till exempel genom ett större permanent vattendjup i föreslagna dammar eller anläggning av flera dammar i serie. Utökning av dammarna medför dock ett större ytbehov. Även införandet av ytterligare reningssteg kan ge ökad reningseffekt, till exempel att anlägga regnbäddar i anslutning till hårdgjorda ytor eller att implementera brunnsfilter.

MELLANKOMMUNALA FRÅGOR

Planförslaget innebär positiva konsekvenser för intilliggande kommuner, eftersom det tillkommer flera hundra arbetstillfällen som kan nyttjas av regionen. Det nya häktet kommer vara en samhällsnytta.

NATUR

GRÖNOMRÅDE

Detaljplanen resulterar i positiva konsekvenser för grönområden inom planområdet. Detta beror på att befintlig grönstruktur i dagsläget är reglerad som kvartersmark för industri. Även om delar av grönstrukturen tas i anspråk för fortsatt utveckling av Solbräcke verksamhetsområde kommer stora delar att planläggas som allmän plats, både som **NATUR** utmed bäckravinen och som **PARK** i den östra delen för att ge plats åt skyfall. Över bäckravinen tillkommer en brokoppling mellan den västra delen och Solbräckegatan.

SKYDDADE ARTER

GRODDJUR

Konsekvenser för groddjur kommer att presenteras inför antagande.

FÅGLAR

Konsekvenser för fåglar kommer att presenteras inför antagande.

MILJÖ

MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING

Kommunens bedömning är att genomförandet av detaljplanen inte antas medföra en betydande miljöpåverkan. Någon separat miljökonsekvensbeskrivning har därför inte upprättats. Miljökonsekvenserna redovisas i planbeskrivningen.

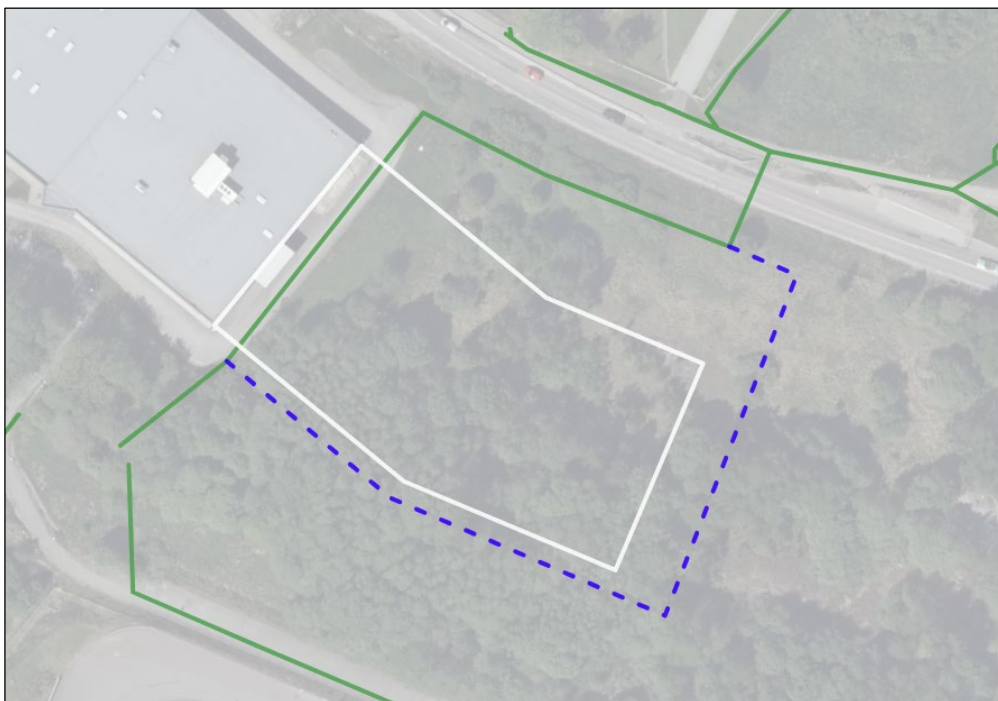
MILJÖBEDÖMNING

Ställningstagande 4 kap. 33 b § plan- och bygglagen (2010:900)

Kommunens bedömning är att genomförandet av aktuell detaljplan inte antas medföra en betydande miljöpåverkan. Planområdet är redan planlagt för verksamhetsområde. Konsekvenserna bedöms inte vara så stora att en miljökonsekvensbeskrivning behövs.

DAGVATTEN

I samband med tvätteriets utbyggnad kommer befintliga dag- och spillvattenledningar påverkas och behöver därför ledas om. Ny ledningsdragning ska säkerställas med ledningsrätt.

Förslag till omledning av dagvattenledning redovisad med blå streckad linje. Befintlig dagvattenledning redovisad med grön heldragen linje.

Sammantaget medför exploateringen en ökning av reducerad area från 0,7 hektar till 2,7 hektar då delar av området som idag utgör naturmark omvandlas till hårdgjorda ytor.

Dagvattnets rinntid vid framtida situation har antagits vara 10 minuter då området planeras att hårdgöras samt förses med ledningsnät varpå högre rinnhastighet förväntas. Vidare kommer området i framtiden avledas till flera dagvattenanläggningar och då delas in i mindre avrinningsområden med kortare rinnsträcka.

Konsekvensen av den planerade exploateringen är att andel hårdgjord yta ökar samt att rinntiden förväntas bli kortare. Den ökade hårdgörningsgraden samt beaktandet av klimatfaktor innebär att dagvattenflödet ökar med cirka 680 liter per sekund vid ett 10-årsregn och 990 liter per sekund vid ett 30-årsregn efter exploatering. Genom att vidta de åtgärder som regleras i planförslaget är bedömningen att det finns kapacitet att omhänderta ökade dagvattenflöden till följd av att planområdet hårdgörs. Ledningsnätet bedöms därför inte påverkas av ökat flöde och inga konsekvenser sker.

Planbeskrivning – Granskningshandling
Kungälv kommun
Ärende KS2025/1719

Markavvattningsföretag

Sammantaget bedöms planerad exploatering inte medföra någon negativ påverkan på funktion eller kapacitet för markavvattningsföretaget Arntorp m.fl. DF 1913. Dagvatten från planområdet leds via vägtrumma under E6 till Rollsbo våtmark och avleds därmed inte direkt till markavvattningsföretagets dike. Dagvattenhanteringen inom planområdet utformas med fördröjning, vilket säkerställer att utgående flöden inte överstiger dagens nivåer.

FÖRORENINGAR I MARK OCH VATTEN

Dagvatten

Föroreningshalten för samtliga parametrar ökar till följd av exploateringen om åtgärder för rening inte vidtas. Vid rening i föreslagna anläggningar understiger utgående föroreningshalter samtliga riktvärden enligt Kungälv kommuns dagvattenplan. För ett flertal parametrar uppnås minsta möjliga utloppshalt vilket innebär att det inte bedöms vara tekniskt möjligt att uppnå lägre halter i anläggningen på grund av till exempel syrebrist, utbyte med sediment, omrörande sediment och bakgrundsinnehåll av föroreningar i material.

Förutsatt att de olika dagvattenanläggningarna som föreslås, som oljeavskiljning, krossdiken utmed gator och fördröjningsdammar implementeras i planområdet bedöms föroreningshalterna kunna reduceras till under riktvärden för tillåtna utsläpp av förorenat vatten till recipient. Med de fördröjnings- och reningsåtgärder som föreslagits kommer det att bli en flödesutjämnande effekt och även reducera föroreningsinnehållet i dagvattnet.

Markföroreningar

Eftersom halterna i mark och grundvatten ligger under MKM bedöms området som lämpligt för den planerade användningen (**ZJ₁**, **PZJ₁** och **C₁**). Ingen sanering krävs för planförslagets genomförande.

Vid genomförande av byggnation ska dock:

- Fyllnadsmassor hanteras som potentiellt förorenade vid schaktningsarbeten.
- Länsvatten kontrolleras avseende PFAS och PAH innan utsläpp till dagvatten eller recipient.
- Vid eventuell framtida ändring till mer känslig markanvändning (bostäder, skolor m.m.) krävs ny riskbedömning.

WSP rekommenderar att fastigheten omklassas till MIFO-klass 3 (måttlig risk) utifrån undersökningens resultat.

HÄLSA OCH SÄKERHET

MÄNNISKORS HÄLSA OCH SÄKERHET

I den riskbedömning som upprättats av Ramboll, 2026-06-23, har riskkällorna i anslutning till planområdet identifierats till E6, som utgör transportled för farligt gods, samt förekommande hantering av brandfarlig vara på intilliggande fastighet Kalle Glader 6. Den drivmedelstation som ligger som närmst cirka 300 meter från häktet bedöms inte utgöra en risk då Swedish Match bedöms utgöra en skyddande fysisk barriär i händelse av brand inom drivmedelstationen.

Detaljplanen möjliggör för verksamheter och industri som inte är störande för omgivningen samt häkte, som betraktas som känsligverksamhet i avseende att människor i verksamheten inte kan förutsättas utrymma och försätta sig i säkerhet på egen hand i händelse av tex brand eller olycka. I riskbedömningen har särskilt beaktats att utrymning från häktet, med anledning av olycka/brand på intilliggande fastighet, inte ska ses som ett alternativ.

Föreslagen markanvändning bedöms vara lämplig sett till människors hälsa och säkerhet, med avseende på beaktade risker, förutsatt att nedanstående åtgärder vidtas genom reglering i detaljplanen:

- Friskluftsintag på bebyggelse i området ska placeras vända bort från väg E6. Detta gäller bebyggelse i vilken människor vistas stadigvarande.
- Ventilationssystem tillhörande häkte ska kunna stängas av för att hindra att skadliga nivåer av exempelvis brandrök eller giftig gas kommer in i byggnaden.
- Bebyggelse på avstånd 50-70 meter från väg E6 ska förses med utrymningsmöjlighet i riktning bort från vägen. Detta gäller för bebyggelse i vilken människor vistas stadigvarande. För svårutrymda lokaler, såsom häktesbyggnaden, gäller åtgärden även för bebyggelse som placeras bortom 70 meter från vägen.
- Område inom 50 meter från väg E6 ska utformas på ett sätt som inte uppmuntrar till mer än tillfällig vistelse. Rastgårdar utgör markanvändning som medför stadigvarande vistelse och bör således inte placeras inom 50 meter från väg E6. Rastgårdar bör även placeras i skyddat läge från gasolhanteringen. Skyddat läge från gasolhanteringen innebär exempelvis nord eller nordväst om häktesbyggnaden, eller på häktesbyggnadens tak.
- Fasader tillhörande häktesbyggnaden, som vetter mot gasolhanteringen inom Kalle Glader 6, ska utföras i brandteknisk klass motsvarande lägst EI 60.
- Det ska säkerställas att minst en utrymningsväg från häktesbyggnaden placeras minst 100 meter från anslutningspunkt för tankfordon på intilliggande fastighet. Alternativt ska minst en utrymningsväg placeras i skyddat läge från anslutningspunkten, tex på fasad som vetter bort från anslutningspunkten.

Ovanstående åtgärder har reglerats med bestämmelser på plankartan.

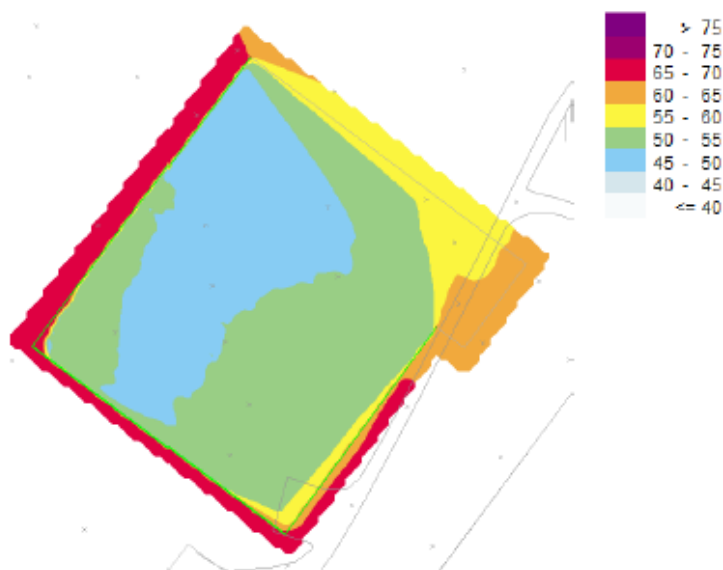
OMGIVNINGSBULLER

Tillkommande verksamheter bedöms inte öka risken för störningar av omgivningsbuller för omgivande bostäder, jämfört med dagens situation. Under byggskedet kan bullernivån öka tillfälligt.

För att tydliggöra påverkan från trafikbuller har en bullerutredning upprättats (Ramboll, 2026-04-15). Beräkningar har utgått från bebyggelseförslaget och aktuella trafikmätningar på intilliggande vägar, med en uppräknings till år 2045.

I bullerutredningen har en tolkning av riktvärden för användningen häkte gjorts. Då ett häkte är för tillfällig vistelse och inte har öppningsbara fönster bedöms häkte inte falla under kategorin bostadsbyggnad i bullerförordningen (2015:216). Därför bör riktvärde vid bostadsbyggnads fasad inte gälla för häkte. Byggnadens fasad ska dock dimensioneras för att klara gällande riktvärden inomhus enligt Boverkets byggregler, dvs 30 dBA ekvivalent ljudnivå och 45 dBA maximal ljudnivå. Detta säkerställs i bygglovskedet. Rastgården på häktets tak bedöms som uteplats enligt förordningen (2015:216) och ska därmed klara gällande riktvärden på 50 dBA ekvivalent ljudnivå och 70 dBA maximal ljudnivå.

I utredningen har ekvivalenta ljudnivåer för rastgården beräknats till 55-60 dBA, vilket överskrider riktvärden på 50 dBA. För maximal ljudnivå beräknas ljudnivåer under 70 dBA. Med en 2,5 meter hög skärm vid takkant på nordvästra, sydvästra och sydöstra fasaden erhålls dock riktvärdet 50 dBA på 40 procent av uteplatsen. För att säkerställa att bullerplank kommer till stånd har en bestämmelse införts på plankarten.

Beräknade ekvivalenta ljudnivåer på uteplats, 1,5 meter över takhöjd, med 2,5 meter höga bullerskrämmor (Ramboll, 2026-04-16).

ÖVERSVÄMNING

Det bedöms inte uppstå konsekvenser som föranleder översvämning till följd av planförslaget.

RAS, SKRED OCH EROSION

Planområdet består av glacial lera som vid ett genomförande med nybyggnation måste grundförstärkas genom pålning.

Risken för skred bedöms vara obefintlig. Närmast E6 ligger berg i dagen, som hindrar risken för jordskred.

Planerade hårdgjorda ytor eller tillkommande byggnader kan ge upphov till ett ökat ytvattenflöde. Ökade flödesförhållanden innebär försämrade förhållanden mot erosion och i sin

Planbeskrivning – Granskningshandling
Kungälv kommun
Ärende KS2025/1719

tur försämrade stabilitetsförhållanden. Med skyddsåtgärder vid områden som bedöms som känsliga, exempelvis dammar, minskar risken för erosion.

STABILITET

Stabiliteten i sektion A bedöms som tillfredsställande med hänsyn till det ringa jorddjupet ut mot E6:an, detta gäller både befintliga och blivande förhållanden. För blivande förhållanden upp till 20 kPa för sektion B, C och D bedöms stabilitetsförhållandena som tillfredsställande, vilket bekräftats av utförda beräkningar.

För blivande förhållanden med nya dagvattendammar i sektion E och F bedöms stabilitetsförhållandena inte som tillfredsställande med ytlaster om 10 kPa och högre. Stabilitetshöjande åtgärder erfordras. För sektion E vid ytlast om 10 kPa bedöms stabiliteten som tillfredsställande om dammen anläggs med släntlutning 1:3, vid ytlast 20 kPa erfordras även ett säkerhetsavstånd på 9 meter mellan släntkrön och ytlasten. För sektion F erfordras en släntlutning på 1:3,5 samt 9,4 meter avstånd för 10 kPa och 16,3 meter avstånd för 20 kPa. Det rekommenderas även att erosionsskydd anläggs i dammarnas slänter i syfte att minska risken för erosion samt förbättra stabiliteten.

Om blivande dagvattendammars släntlutningar inte kan justeras erfordras stabilitetshöjande åtgärder, likaså om ytlaster alternativt markhöjningar avses belasta dammarna närmare än det säkerhetsavstånd som anges ovan.

När blivande konstruktioners läge, utformning och lastfall beslutats rekommenderas en kompletterande geoteknisk utredning med lokal- och global stabilitetsbedömning avseende nya anläggningar och byggnationer.

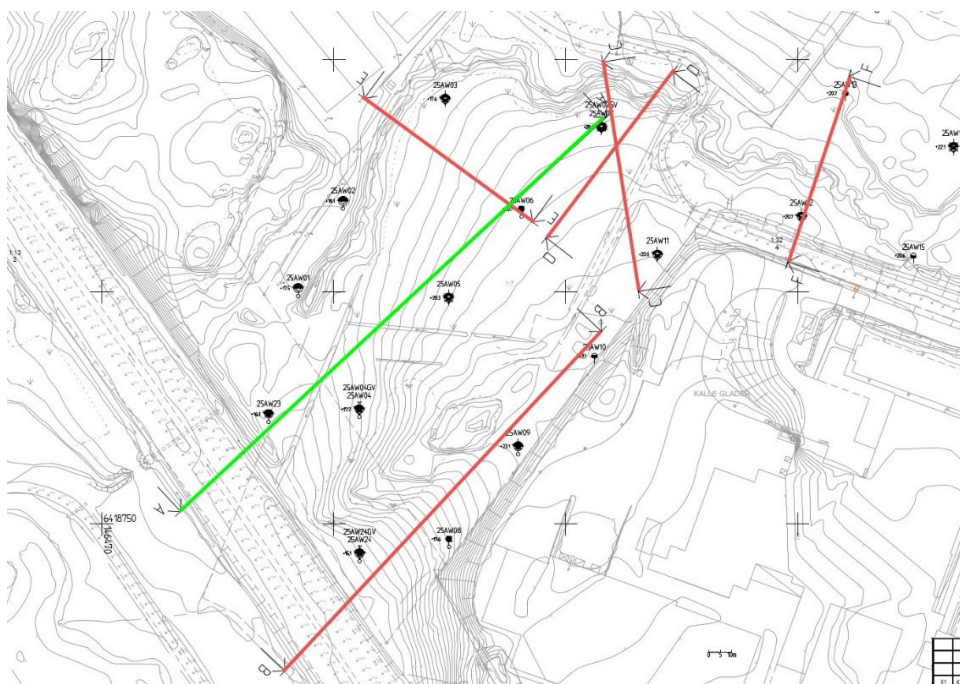

Bild som visar valda beräkningssektioner. Grönmarkerad sektion har inte beräknats. (Awer, 2026-05-20)

RADON

Ingen radonskyddande åtgärd krävs. Ny fyllnadsjord under planerade byggnader ska undersökas innan grundläggning.

KULTURMILJÖ

FORNLÄMNINGAR

Fornlämningarna Kareby 132:1 och Kareby 156:1 har slutundersökts och kan avlägsnas. Planförslaget bedöms i övrigt inte medföra några konsekvenser för fornlämningar, och inget tillstånd krävs enligt 2 kap. kulturmiljölagen.

FYSISK MILJÖ

LANDSKAPSBILD

Häktet kommer att utgöra ett nytt inslag i Solbräckes industrilandskap. I kapitlet *Planförslag*, i avsnittet *Bebyggelse*, framgår fyra illustrationer på sida 15 och 16 som redovisar byggnadens visuella påverkan från olika vinklar. Från E6 kommer intrycket av byggnaden vara begränsat, på grund av topografiska förutsättningar. Även om byggnaden syns mer från övriga Solbräcke är bedömningen att industriområdet inte är känsligt för detta.

Bostäder norr om Karebyvägen kommer att påverkas visuellt av häktesbyggnaden, vars övre del kommer att synas över trädkronorna utmed bäcken.

I detaljplanen regleras ytor som kommer att resultera gröna ytor med vegetation som delvis kommer att dämpa intrycket av tillkommande byggnation. I den östra delen, som ligger närmst Karebyvägen, tillåts i stort sett samma typ av etablering som i gällande plan, med undantag för att den tillkommande byggnaden får sammanbyggas med befintlig. Tillåten höjd är dessutom mer begränsad, då den föreslås till högst 13 meter inock. I gällande plan tillåts en högsta byggnadshöjd motsvarande 13 meter.

Gällande planer reglerar marken inom planområdet som kvartersmark. I den nya detaljplanen regleras i stället stora delar som allmän plats, både för natur, park och gata. Inom dessa delar kan grönsstruktur bidra till ett mjukare intryck.

SOCIALA KONSEKVENSER

BARNPERSPEKTIV

Barn antas inte röra sig ensamma i området då målpunkter för barn saknas, vilket inte ändras till följd av förslaget.

TILLGÄNGLIGHET

Med planförslaget blir tillgänglighet för förbipasserande på gång- och cykelbanan förbättrad med ny standard och separerade fält.

TRYGGHET

Den upplevda tryggheten i området bedöms öka till följd av planens genomförande. I dagsläget är gång- och cykelbanan delvis upplyst, men planområdet är mörkt och snårigt. Att etablera verksamheter kommer att öka belysningen, minska dold sikt och leda till att fler rör sig i området.

REKREATION

Kvarvarande grönområde kan fylla funktionen som arbetsplatsnära rekreationsplats.

TRAFIK

GÅNG- OCH CYKELTRAFIK

Planförslaget utvecklar gång- och cykelbanan vilket säkerställer en trafiksäker och gen anslutning till och inom området för gående och cyklister.

KOLLEKTIVTRAFIK

Planförslaget medför inga negativa konsekvenser avseende kollektivtrafik.

GATUNÄT OCH BILTRAFIK

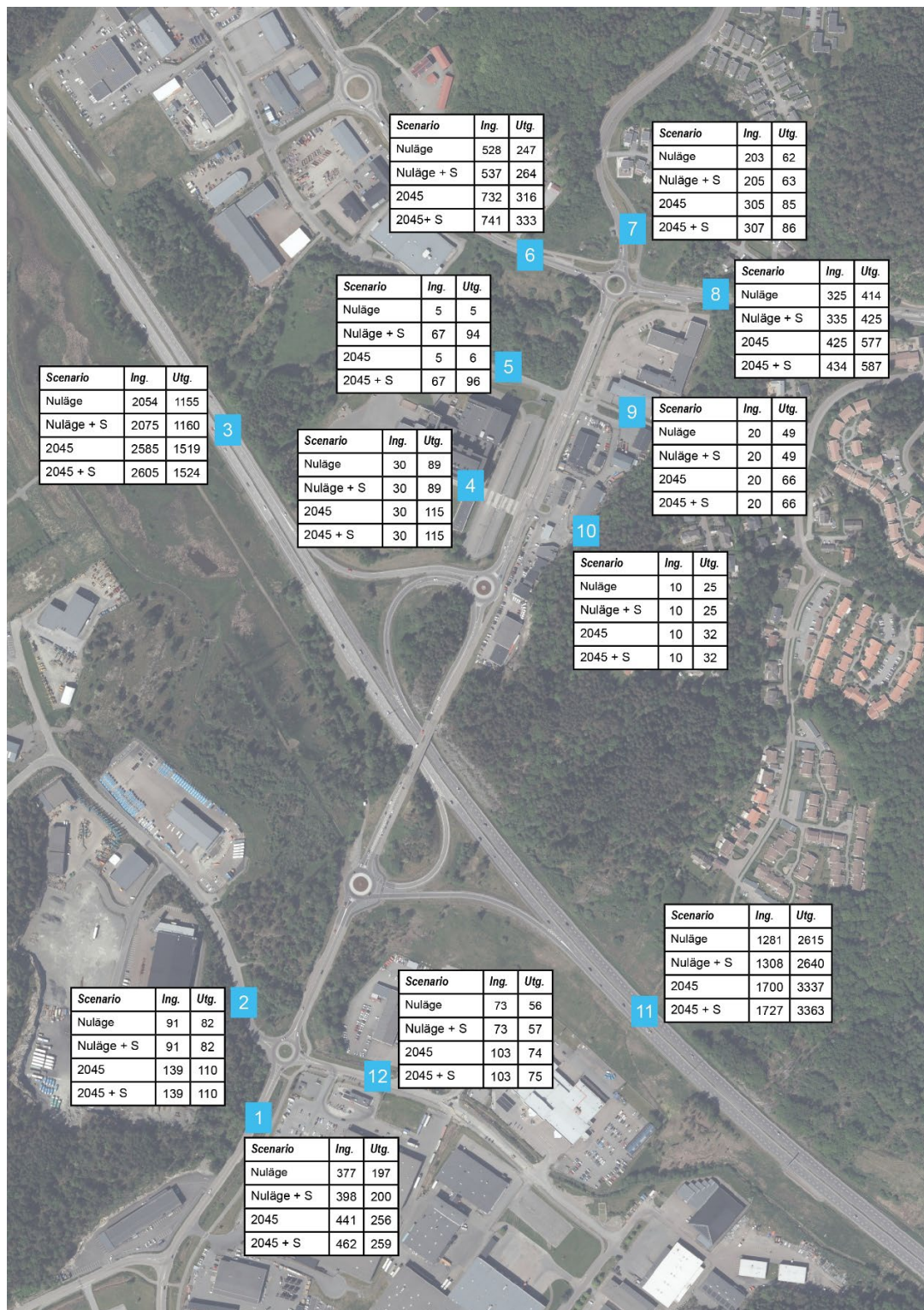
Planen tillåter en ny anslutningspunkt från Solbräckegatan till planområdet över bäcken. Den nya anslutningen bedöms leda till positiva effekter för trafikeringen av området. Att anlägga en gatukoppling över bäcken kräver anmälan om vattenverksamhet i enlighet med 11 kap. MB, vilken är under framtagande.

De kapacitetsbedömningar som gjorts i trafikutredningen (Ramboll 2026) visar att det befintliga vägnätet kan hantera trafikökningen som planförslaget alstrar, men att korsningen till planområdet behöver byggas om till en cirkulationsplats för att uppnå god framkomlighet och säkerhet. Införandet av cirkulationsplatsen kommer marginellt att öka kölängderna och restiden jämfört med den existerande fyrvägs-korsningen. Dessa köer ligger inom acceptabla gränser och restidsförlängningen bedöms vara marginell. Cirkulationen bedöms därefter leda till positiva effekter för trafikeringen av området. Standarden på infartsvägen till planområdet kommer att höjas.

Analysen visar att detaljplanens trafikallsträng och föreslagna utformning med cirkulationsplats påverkar trängsel, hastigheter och köer i liten omfattning. Både för- och eftermiddagens scenarier visar att trafiknäten kan hantera den alstrade efterfrågan effektivt.

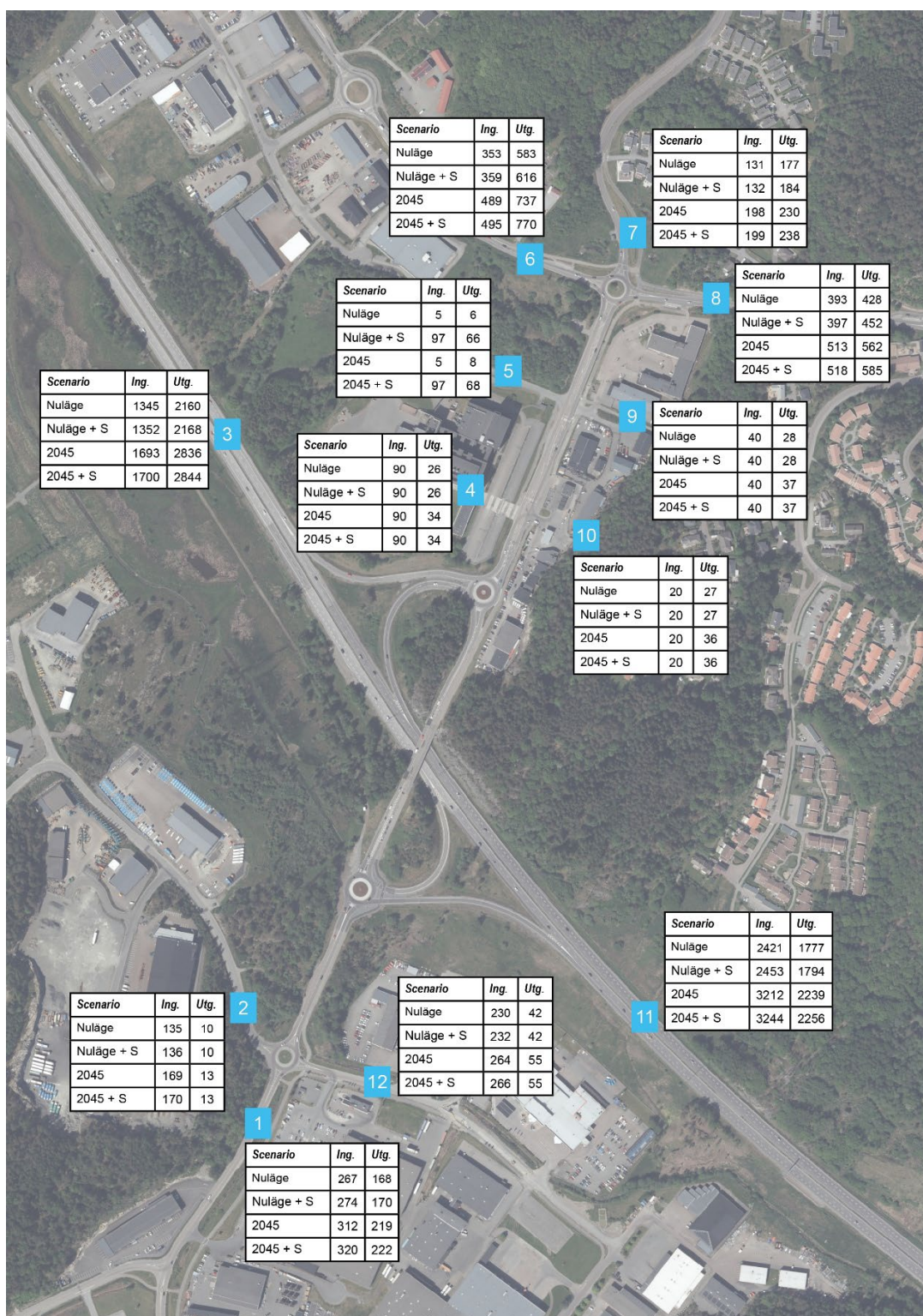
Analysen visar även att trafiknätet överbelastas i scenarierna med prognostiserade trafikmängder 2045 utan Karebylänken, med och utan detaljplanen för Solbräcke. Överbelastningen gör att trafik hindras att komma in i trafiknätet på grund av köer, vilket gör att jämförande analyser riskerar bli missvisande. Tidigare analyser av Karebylänken har visat att trafikmängderna längs sträckan är desamma eller lägre än i nuläget längs de mest belastade snitten om Karebylänken byggs.

Planbeskrivning – Granskningshandling
Kungälv kommun
Ärende KS2025/1719

Ingående och utgående trafik, förmiddag, i trafikanalysens redovisade scenarier.

Planbeskrivning – Granskningshandling
Kungälv kommun
Ärende KS2025/1719

Ingående och utgående trafik, eftermiddag, i trafikanalysens redovisade scenarier.

TEKNIK

VATTEN OCH AVLOPP

Under byggskedet kommer ledningar att flyttas.

BRANDVATTEN

Tillkommande brandposter hanteras inte i planarbetet. Frågan hanteras i samarbete med exploatör/fastighetsägare och räddningstjänsten.

EL, VÄRME, FIBER

Under byggskedet kommer ledningar att flyttas.

MEDVERKANDE

Planförslaget har tagits fram av enhet Plan, Samhälle och utveckling, Kungälv kommun, i samarbete med representanter från Bokab och Ramboll.

KOMMUNENS TJÄNSTEPERSONER

Johan Hellborg, Planarkitekt

BYGGHERRARNAS REPRESENTANTER

Lars Pettersson, Bokab

Johan Wiman, Bokab

BYGGHERRARNAS KONSULTER

Marcus Ekström, Ramboll

Anna Heyden, Ramboll

SAMHÄLLE OCH UTVECKLING

TF Pernilla Attnäs Björk

Planchef

Johan Hellborg

Planarkitekt

PLANKARTA

Grundkartans beteckningar

	Byggnader		Barnskog
	Skärmar		Barrskog
	Väg, gångväg		Hägnad
	Dike		Fastighetsbeteckning
	Stort		Kvarteretsnamn
	Gårdsgård		Kvarteretsnamn/realisations
	Berg i dagen		Fastighetsgräns
	Lövskog		Marknåder
	Lövskog		Ledningsnät

Grundkartans information

Grundkartan utgör ett kompletterat utdrag ur baskartan.
Grundkartans standardklass: 2
Grundkartans aktualiseringsdatum: 2025-04-23
Koordinatsystem: Plan: SWEREF 99 12 00
Höjd: RH 2000
Jürgen Persson
Kart- och Mark

Lokaliseringsskarta

PLANBESTÄMMELSER

Planbestämmelser för mark- och vattenanvändning och utövning av allmän plats. Därför bestäms i denna plan. Därför bestäms i denna plan. Därför bestäms i denna plan.

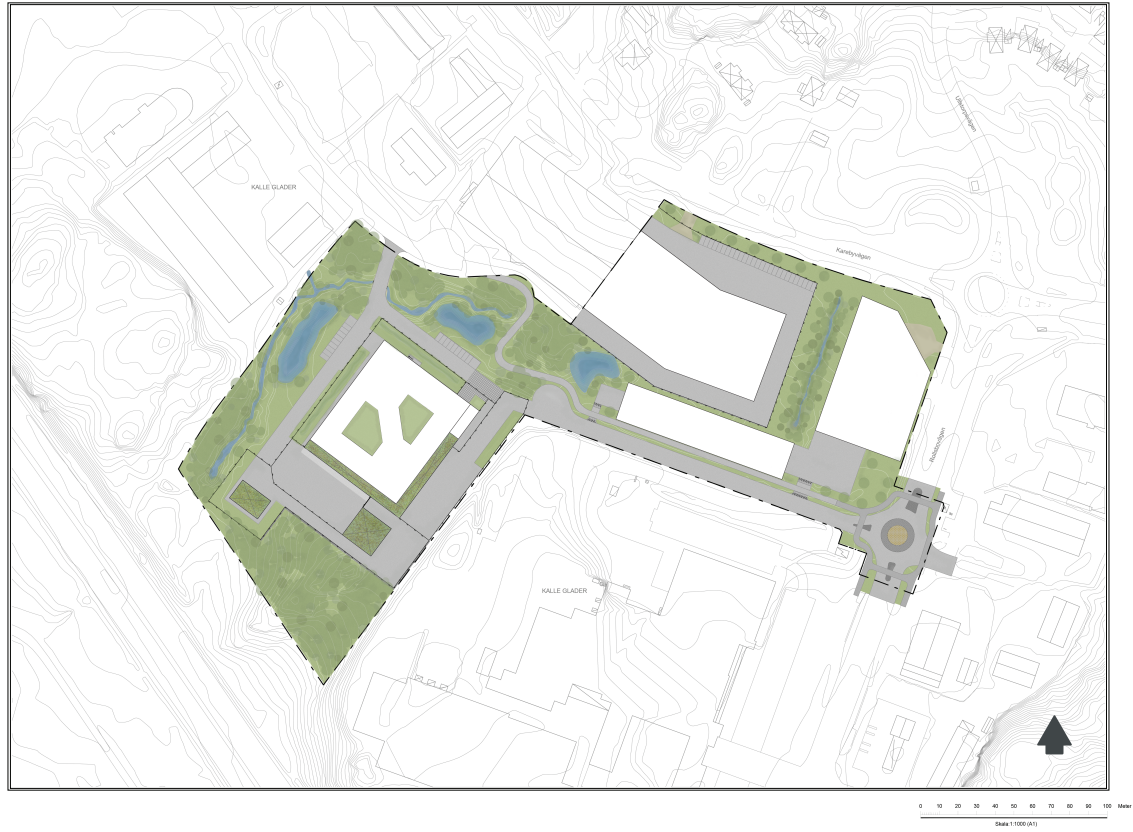
GRÄNSBETECKNINGAR

- Gränslinje för allmän plats
- Gränslinje för vatten
- Gränslinje för mark
- Gränslinje för vatten

ANVÄNDNING AV MARK OCH VATTEN

	Grön
	Grön och blå
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön
	Grön

PLANILLUSTRATION

**KUNGÄLV
KOMMUN**

Sid 1 (5)

Tjänsteutlåtande

Handläggarens namn
Maria Hübinette

2026-08-17

Remiss - Synpunkter på uppdaterad regional vattenförsörjningsplan för Västra Götalands län (Dnr KS2026/0890–4)

Sammanfattning

Förvaltningen bedömer att remissförslaget är lättläst och kan bidra till att sprida kunskap om vattenförsörjning även till en bredare målgrupp. Samtidigt finns behov av förtydliganden, faktagranskning och språklig bearbetning innan planen antas.

Förvaltningen anser att planens syfte och avgränsning behöver tydliggöras, särskilt vad gäller lantbrukets och industrins vattenbehov. Vidare behöver ansvarsfördelningen mellan kommunen och VA-huvudmannen förtydligas och relevanta begrepp definieras och användas konsekvent.

Planen bör även ses över språkligt och strukturellt. Vissa avsnitt behöver omarbetas för att öka tydligheten, bland annat avsnitt om ansvarsfördelning och hushållens vattenanvändning. Kartor och figurer behöver kompletteras med mer förklarande text. Förvaltningen anser även att åtgärder riktade till kommunerna bör kompletteras med kommunernas tillståndsprövningar, exempelvis avseende enskilda avlopp, bergvärmeanläggningar, små vattentäkter samt tillstånd och dispenser inom vattenskyddsområden.

Sammanfattningsvis tillstyrker förvaltningen att arbetet med planen fortskrider, men lämnar synpunkter på behovet av förtydliganden, faktagranskning och kompletteringar för att planen ska bli ett tydligt och användbart underlag för den långsiktiga vattenförsörjningen i länet.

Juridisk bedömning

EU:s ramdirektiv för vatten har införlivats i svensk lag genom vattenförvaltningsförordningen (2004:660) och miljöbalken (1998:808). Syftet med direktivet är att vi ska förvalta våra vattenresurser så att kommande generationer har tillgång till vatten av bra kvalitet i tillräcklig mängd. Den svenska vattenförvaltningen utgår från fem vattendistrikt som förvaltas av varsin Vattenmyndighet. Större delen av Västra Götalands län ingår i Västerhavets vattendistrikt.

Varje vattenmyndighet har ett åtgärdsprogram som riktar sig till Sveriges myndigheter och talar om vad som krävs för att nå miljökvalitetsnormerna. Åtgärdsprogrammet beslutas var sjätte år och sträcker sig över en sexårscykel. Programmet innehåller åtgärder som länsstyrelsen och kommunerna ska utföra gällande vattenplanering, dricksvattenskydd och långsiktigt skydd av vattentäkter. Enligt Västerhavets vattendistrikts åtgärdsprogram för 2022–2027 (länsstyrelsernas åtgärd 1d) ska länsstyrelsen ta fram en regional vattenförsörjningsplan. Åtgärden ska genomföras i samverkan med berörda centrala myndigheter, länsstyrelser och kommuner. Åtgärden är av löpande karaktär och är en revidering från Åtgärdsprogram 2016–2021. Åtgärden ska därför påbörjas omgående och genomföras löpande.

Verksamheten har själva gjort den juridiska bedömningen.

Förvaltningens bedömning

Bakgrund

Länsstyrelsen Västra Götalands län håller på att uppdatera den regionala vattenförsörjningsplanen för Västra Götalands län. Den nuvarande planen är från 2021.

Planen är ett underlag som kan användas av alla som arbetar med en robust och långsiktigt hållbar vattenförsörjning i länet. Planen ska uppdateras vart femte år. Arbetet med att uppdatera planen påbörjades under våren 2025 och den reviderade versionen planeras att publiceras i slutet av 2026.

Länsstyrelsen skickar nu ut förslaget på remiss till länets kommuner, mellankommunala dricksvattenaktörer, kommunalförbund samt andra relevanta myndigheter då Länsstyrelsen vill ge remissinstanserna möjlighet att lämna synpunkter på innehållet. Andra relevanta myndigheterna, utöver kommunerna, bedöms vara Havs och vattenmyndigheten (HaV), Jordbruksverket, Livsmedelsverket, Sveriges geologiska undersökning (SGU) samt Sveriges hydrologiska och meteorologiska institut (SMHI).

Länsstyrelsen välkomnar synpunkter på förslaget och tar tacksamt emot inspel utifrån nedanstående frågeställningar. Länsstyrelsen har beslutat att förlänga svarstiden för remissen av den uppdaterade regionala vattenförsörjningsplanen för Västra Götalands län. Den nya svarstiden är den 30 september 2026.

- Finns det aspekter som behöver förtydligas, saknas, eller behöver utvecklas?
- Har du synpunkter på de föreslagna åtgärderna?
- Övriga, generella synpunkter?

Planens syfte är att säkerställa långsiktig tillgång till råvatten för att täcka dricksvattenbehovet till och med år 2100. I planen beskrivs vilka av länets vattenresurser som är viktiga för framtida dricksvattenförsörjning samt vilka åtgärder som behövs för att öka eller bibehålla robustheten i vattenförsörjningen.

Inriktningen för uppdateringen av planen är:

- Allmän översyn och uppdatering av vissa delar utifrån aktuellt kunskapsläge
- Inarbetning av åtgärder i vattenförsörjningsplanen som länsstyrelsen arbetat med sedan den första versionen publicerades, exempelvis avsnitt om risk för vattenbrist
- Översyn och uppdatering av åtgärder

Arbetet avgränsas så att följande delar inte uppdateras alls, eller endast i begränsad omfattning:

- Urval av nationellt och regionalt viktiga vattenförekomster.
- Fördjupad analys av klimatförändringarnas påverkan på länets dricksvattenresurser

Förvaltningens synpunkter

Dokumentet är lättläst, även för en relativt oinsatt person. Därmed skapas även möjligheten att nå ut till allmänheten med informationen.

I Länsstyrelsen Västra Götalands Regional vattenförsörjningsplan från 2021 uttrycks att tiden för att arbeta fram dokumentet endast har räckt till för att behandla frågor runt dricksvattenfrågan för befolkningen i länet, och att frågeställningar runt lantbruket, industrin och andra aktörers vattenbehov avses hanteras i nästa version av dokumentet. Den Regionala vattenförsörjningsplan för dricksvatten som Länsstyrelsen Västra Götaland nu har skickat ut på remiss under 2026 behandlar i stort sett endast frågorna runt vattenförsörjning för lantbruk (jordbruk) och industri på så sätt att statistik på denna förbrukning redovisas i dokumentet. Med tanke på att dokumentet heter Regional vattenförsörjningsplan för dricksvatten i Västra Götaland kan detta förfarande anses rimligt. Men det bör förklaras/beskrivas i text, till exempel under ett kapitel med rubriken "Syfte". Som dokumentet ser ut idag skulle det istället vara lämpligt att byta namn till "Regional dricksvattenförsörjningsplan för Västra Götaland".

Länsstyrelsen skrivs med stor bokstav när det används som ett namn på en specifik myndighet, och med liten bokstav när det används som en allmän benämning. Dokumentet behöver ses över med avseende på om stor eller liten bokstav ska användas.

Enligt Språkrådet går det bra att skriva både "va" och "VA", men Språkrådet ser goda skäl att använda små bokstäver.

Dokumentet innehåller fortfarande en del skriv- och språkliga otydligheter och fel, vilka förvaltningen tar för givet kommer att tas om hand av länsstyrelsen innan dokumentet antas och publiceras. Till exempel behöver avsnittet "Vem ansvarar för dricksvattenförsörjningen?" (sidan 11 i remissutgåvan av dokumentet) skrivas om och faktagranskas för att öka möjligheten för läsaren att förstå innehållet i avsnittet. Texten under rubriken "Hushåll" (sidan 25 i remissutgåvan) behöver struktureras upp och arbetas om då det inte enbart hanterar frågor som rör hushållens vattenanvändning och vattenbehov. Textavsnitt som är kopplade till figurer, framförallt till kartor, behöver innehålla mer förklarande text bland annat då kartorna i sig är svårtolkade i det lilla formatet.

På ett flertal ställen i dokumentet beskrivs ansvarsfrågan rörande vattenförsörjningen. Dessa textavsnitt behöver faktagranskas då begreppen "va-huvudmannen" respektive "kommunen" har förväxlats.

Det kan finnas anledning att se över hur begreppen "dricksvatten", "dricksvattensäkerhet", "vattenförsörjning", "färskvatten", "dricksvattenförsörjning", "lantbruk", "jordbruk" med flera liknande ord används i dokumentet, och också att se till så att alla använda begrepp definieras. Detta för att skapa en ökad tydlighet med vad man är ute efter i texten.

Tabell 5. (sidan 63 i remissdokumentet) Åtgärder riktade till kommunerna i deras arbete med tillsyn och strategiskt miljöarbete borde utökas både i rubriken och med en punkt då kommunernas tillståndsprövningar helt saknas i tabellen. Dessa tillståndsprövningar handlar framförallt om små enskilda avlopp, bergvärmeanläggningar samt små vattentäkter och tillstånd enligt föreskrifterna för vattenskyddsområde (och även dispensprövningar från förbud).

Kungälv kommun lämnade även remissyttrande 2021, dnr KS2021/0236, då Länsstyrelsen Västra Götaland läns nuvarande Regional vattenförsörjningsplan för dricksvatten var ute på remiss innan antagande 2021.

Ärendenivåer – bedömning utifrån kommunstyrelsens resultatmål

Ärendet bedöms bidra till möjlighet att nå måluppfyllelse i nedanstående resultatmål.

Planeringsberedskap skall finnas för bostäder, verksamhetsmark och handel

Kommunen ska ha god framförhållning gällande strategisk planering för att på ett effektivt sätt möta medborgarnas, marknadens och den kommunala organisationens efterfrågan och behov av bostäder, verksamhetsmark och handel. Viktiga faktorer för en god planeringsberedskap är Strategisk beredskap (ÖP, FÖP, program, riktlinjer) Markberedskap (strategiska markköp) Resurs- och organisationsberedskap (personalresurser och genomförbarhet)

Minskade utsläpp i luft och vattendrag och minskat klimatavtryck

Resultatmålet är kopplat mot två av KF:s strategiska mål: Kommunen, medborgarna och företagen minskar tillsammans klimatutsläpp och miljöpåverkan samt Levande havsmiljö.

Fokusområden är minskade utsläpp från trafik, enskilda avlopp och av mikropåverkan.

Energieffektivisering, omställning till förnybara bränslen och en övergång till mer hållbar konsumtion är också prioriterade områden. När det gäller utsläpp till vattenmiljö ska påverkan från dag- och spillvatten samt ytavrinning beaktas. Information, kunskap och samverkan är viktiga verktyg för att nå målet.

Robusta kommunala funktioner klarar en samhällsstörning på 90 dagar

Kungälv ska sträva efter att uppfylla MSB:s riktlinjer för kommunala verksamheters krisberedskap. Kommunerna är ansvariga för verksamhet som måste fungera även under kriser, exempelvis äldreomsorg, vattenförsörjning, fjärrvärme, räddningstjänst och skola. Regionerna ansvarar bland annat för sjukvård och kollektivtrafik som även det måste fungera.

Vid samhällsstörningar ska kommunen ta fler ansvar och samtidigt:

- Leda och se till att den egen verksamhet kan genomföras som vanligt.

- Samordna och organisera de åtgärder för att hantera krisen som genomförs av olika aktörer i kommunen, till exempel räddningstjänst, polis och olika enheter från kommunen
- Organisera och säkerställa informationen till allmänheten
- Delta i samverkan på regional nivå.

Kommunens användning av fossila bränslen ska minska, med målet att vara fossilfritt 2030

Kommunen ska verka för att hela kommunen (medborgare, näringsliv och kommunkoncern) ska minska användningen av fossila bränslen. Användningen av fossila bränslen inom förvaltningen ska upphöra till 2030.

Kommunens verksamheters kvalitét och hushållning ska hävda sig väl i jämförelse med landets bästa kommuner

Förvaltningen har ett högt kvalitetsfokus och arbetar strukturerat med utveckling och ständiga förbättringar i våra verksamheter. Kungälv resultat ska vara bättre än genomsnittet av jämförbara kommuner när det gäller verksamhetens kvalitet och hushållning.

Bedömning utifrån miljö, hållbarhet och mål i Agenda 2030

Vattenförsörjningsplaneringen är sammanlänkad med Länsstyrelsens klimatanpassningsarbete. Osäker tillgång till vatten av tillräcklig mängd och god kvalitet är en av de klimatrelaterade utmaningar som behöver hanteras enligt den nationella strategin för klimatanpassning. De åtgärder som presenteras i kapitel 5 utgör underlag för Länsstyrelsens reviderade handlingsplan för klimatanpassning som ska gälla 2027–2033. De bidrar speciellt till målet att länets vattenresurser används på ett hållbart sätt för att säkerställa en robust vattenförsörjning för dricksvatten, jordbruk och industri i ett förändrat klimat.

För att säkerställa vattenförsörjningen krävs samverkan mellan kommunerna. Denna samverkan kan utvecklas mer vad gäller ex. skydd av Göta älv.

Robust vattenförsörjning är central för ett fungerande samhälle och en långsiktig vattenförsörjningsplanering ingår i arbetet med att nå de globala målen för hållbar utveckling. Flera mål berörs men tydligast är kopplingen till mål nr 6 – Rent vatten och sanitet. Målet är att säkerställa tillgången till och en hållbar förvaltning av vatten och sanitet för alla.

Bedömning utifrån politiska styrdokument

Kungälv kommun Vattenförsörjningsplan (KS2023/1292, 2023-11-15 Kommunstyrelsen §345/2023 med giltighetstid till och med 2027-12-31). Arbetet med vattenförsörjningsplanen för Kungälv kommun har genomförts enligt SGU:s vägledning (2009:24) för utformande av vattenförsörjningsplaner samt Vägledning för kommunal VA-planering från Havs- och vattenmyndigheten, rapport 2014:1. Kungälv kommun har, för att få en praktisk och användbar vattenförsörjningsplan, valt att bredda synen på vattenförsörjningsplan till att beskriva inte enbart vattenresurser utan även systemlösningar för vattenförsörjning, samt utmaningarna i dessa. I samband med framtida översyn av kommunens vattenförsörjningsplan kommer koppling till de regionala vattenförsörjningsplanerna även fortsättningsvis att göras.

Kungälv kommun har både vattenskyddsområden, skyddsföreskrifter samt tillstånd till vattenuttag för tre vattentäkter. Detta gäller Marstrand, Lysegården och Dösebacka. Marstrands är uppdaterat och beslutat 2017, Lysegården 2021 och Dösebacka 2023. För Göta älv pågår ett arbete som griper över flera kommuner för skydd av vattentakten. Råvatten för Kungälv vattenverk tas ur Göta älv.

- Skyddsområde och skyddsföreskrifter för Marstrands vattenskyddsområde (Beslut KF Kungälv 2017-09-07, Dnr KS2015/876, § 140/2017.)
- Skyddsområde och skyddsföreskrifter för Kungälv kommuns vattentäkt vid Lysegården (Beslut KF Kungälv 2021-09-02, Dnr KS2016/1247, § 118/2021.)
- Skyddsområde och skyddsföreskrifter för Kungälv kommuns vattentäkt vid Dösebacka. (Beslut KF Kungälv 2023-06-29, Dnr KS2016/1248, § 111/2023.)

När dricksvattenresurser synliggörs genom vattenskyddsområden eller genom att de pekas ut i en vattenförsörjningsplan läggs grunden för att kunna skydda dem.

Vattenskyddsområden med tillhörande vattenskyddsföreskrifter används för att reglera risker kopplade till markanvändning. En viktig del i vattenskyddsarbetet är också att utöva tillsyn för att säkerställa efterlevnaden av vattenskyddsföreskrifterna.

Bedömning utifrån ett medborgar- och brukarperspektiv

Robust vattenförsörjning är central för ett fungerande samhälle och en långsiktig vattenförsörjningsplanering tryggar en fungerande vattenförsörjning. En tryggad vattenförsörjning är till nytta för alla samhällsgrupper.

Bedömning utifrån ett medarbetarperspektiv

I Länsstyrelsen Västra Götalands Regional remissutgåva 2026 av Vattenförsörjningsplan för dricksvatten i Västra Götaland föreslås ett tjugotal åtgärder som riktas till kommunerna.

Kungälv kommun har under en längre tid arbetat aktivt och metodiskt med vattenförsörjningsfrågorna. Detta syns kanske tydligast genom byggnationen av Kungälv vattenverk, revidering mellan 2017–2023 av alla kommunens egna vattenskyddsområden, Miljöenhetens löpande tillsyn inom vattenskyddsområdena, fram- och antagande av strategiska dokument rörande vattenförsörjning, genomgripande utbyggnad av kommunal vattenförsörjning till kustområdena i kommunen samt ett flertal ytterligare åtgärder och projekt. Förvaltningens bedömning är därför att Kungälv kommun i dagsläget ligger bra till i att uppfylla ett stort antal av de åtgärder som riktas mot kommunerna. Dock krävs det fortlöpande att personella resurser avsätts för att upprätthålla en hög genomförandenivå samt för att kunna genomföra alla de kommunåtgärder som föreslås i Länsstyrelsen Västra Götalands Regional remissutgåva 2026 av Vattenförsörjningsplan för dricksvatten i Västra Götaland.

Ekonomisk bedömning

Remissvaret för den regionala vattenförvaltningsplanen innebär inga direkta kostnader för Kungälv kommun.

Kungälv kommun ligger relativt bra till vad det gäller uppfyllelse av de föreslagna åtgärderna för kommuner. Dock kan det konstateras att för att vattenförsörjningen ska vara robust behöver också organisationen som arbetar med den ha tillräckliga personella och ekonomiska resurser och god kompetens för att utföra sitt uppdrag.

Varken ekonom eller ekonomichef har gjort en finansiell bedömning.

Förslag till beslut

Upprättad tjänsteskrivelse antas som Kungälv kommuns svar på remissen.

Tony Strandh
Verksamhetschef Teknik

Åsa Berglie
Sektorchef Samhällsbyggnad

Expedieras till:
Jessica.lovell@lansstyrelsen.se

För kännedom till:
Carolina.bodlund@kungalv.se
Ingrid.lindbom@kungalv.se
miljoenheten@kungalv.se
katarina.bjelke@kungalv.se
johan.lejon@kungalv.se

Länsstyrelsen
Västra Götaland

Regional vattenförsörjningsplan för dricksvatten i Västra Götaland

Rapportnr: 2026:xxx

ISSN: 1403-168X

Författare: Linnea Ruderfelt, Sara Svedlindh, Ronja Gidlund och Jessica Lovell

Publikationsår: 2021

Revisionsår: 2026

Omslagsfoto: Kennerth Kullman, Mostphotos.com

Övriga foton: Roger Skoog, Mostphotos.com (sid x), Jan Kansanen, Mostphotos.com (sid x), Martin Fransson (sid x), Peter Ekvall, Mostphotos.com (sid x).

Förord

Förordet kommer att uppdateras.

UTKAST

Sammanfattning

Sammanfattningen kommer att uppdateras.

UTKAST

Läsanvisning

- Kapitel 1 beskriver planens syfte, dricksvattenförsörjningens ansvarsfördelning, planens arbetsgång och hur den är tänkt att användas av kommuner och Länsstyrelsen.
- Kapitel 2 beskriver länets vattentillgångar och vattenanvändning idag.
- Kapitel 3 beskriver vattenbehov och vattentillgång i framtiden. Här beskrivs kortfattat hur klimatförändringar förväntas påverka vattenresurserna.
- Kapitel 4 presenterar länets viktiga dricksvattenresurser.
- Kapitel 5 beskriver åtgärder som behöver vidtas för att dricksvattenförsörjningen i Västra Götalands län ska vara robust även i framtiden.

Innehåll

1. Inledning	8
Regional vattenförsörjningsplanering för robust dricksvattenförsörjning	10
Vem ansvarar för dricksvattenförsörjningen?	11
Dricksvattenförsörjning under kris och krig	12
Vatten och sanitet är en mänsklig rättighet	14
Andra planeringsunderlag rörande dricksvattenförsörjning	14
Arbetsprocessen	15
Uppdatering och uppföljning av planen	15
Fyra delregioner	16
Hur ska vattenförsörjningsplanen användas?	18
2. Vattenresurser och behov idag	19
Vattenresurser i Västra Götaland	19
Vattenkvalitet	21
Vattenskyddsområden	21
Vattenanvändning	24
Erfarenheter av torka från 2018–2025	32
3. Tillgång och behov år 2100	33
Länets vattenresurser i ett förändrat klimat	34
Klimatrisker för vattenförsörjningen	41
Länets framtida vattenbehov	47
4. Länets dricksvattenresurser	51
Nationellt viktiga dricksvattenresurser	52
Regionalt viktiga dricksvattenresurser	52
Vattenresurser av betydelse för andra län	54
5. Åtgärder för robust dricksvattenförsörjning	55
Säkerställa tillgång till råvatten av god kvalitet och tillräcklig mängd	56
Tillse tillräckliga kunskapsunderlag	58
Utnyttja möjligheter till samordning och samverkan	59
Skapa robusta tekniska system	59
Beakta sekretess och säkerhetsskydd	60
Föreslagna åtgärder	60
6. Referenser	66
Copyrightförteckning av kartor	69

Bilagor

1. Nationellt och regionalt viktiga dricksvattenresurser
2. Översikt av regionalt viktiga vattenresurser samt vattenskyddsområden i Västra Götaland per delregion
3. Metodbeskrivning urval av regionalt viktiga dricksvattenresurser
4. Metodbeskrivning vattenbehov
5. Sammanfattning från kommundialoger

UTKAST

1. Inledning

Den här vattenförsörjningsplanen är ett led i Länsstyrelsens arbete för robust dricksvattenförsörjning i ett flergenerationsperspektiv. En viktig del i det arbetet är att skapa nödvändigt skydd för regionalt viktiga dricksvattenresurser (sjöar, vattendrag och grundvatten).

I vattenförsörjningsplanen identifierar Länsstyrelsen de vattenresurser som är och kan komma att bli viktiga för länets, och landets, framtida dricksvattenförsörjning. Både befintliga allmänna vattentäkter och andra vattenresurser med god potential för vattenförsörjning är viktiga att skydda för en trygg och säker vattenförsörjning på lång sikt. Planen belyser vilka vattenresurser som behöver förvaltas och skyddas.

Den första versionen av den regionala vattenförsörjningsplanen publicerades 2021 och en uppdaterad version publicerades 2026. I den senaste versionen har delar av innehållet i planen uppdaterats utifrån aktuellt kunskapsläge och ett antal nya avsnitt har lagts till, bland annat om beredskapsarbete och risk för vattenbrist. Inga förändringar har gjorts av urvalskriterierna för viktiga vattenresurser, och inte heller urvalet av vilka vattenresurser som ingår i planen. Detta beror på att

de flesta underlag som ligger till grund för urvalet endast har förändrats i liten utsträckning eller att uppdaterade underlag på regional nivå saknas. Gällande klimatförändringar har klimateffekter, med avseende på kvalitet och kvantitet, varit en faktor vid urvalet. Ingen översyn av dessa klimateffekter har gjorts i samband med uppdateringen. Bedömning av påverkan har gjorts utifrån en rapport från Sweco¹ på uppdrag av Länsstyrelsen 2018. För att bättre kunna väga in påverkan av klimatförändringar vid urvalet behöver en ny analys göras av klimatförändringars påverkan på länets yt- och grundvatten.

Det mellankommunala perspektivet är centralt i vattenförsörjningsplanen. Kommunernas ansvar för dricksvattenförsörjning regleras i Lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster. Kommunen ordnar allmän dricksvattenförsörjning där behov finns och planerar den inom sin kommun. Länsstyrelsen verkar på regional nivå och ser istället till de vattenresurser med stor kapacitet och god potential för dricksvattenförsörjning, varav en del inte nyttjas idag. Förvaltningen av dessa dricksvattenresurser behöver lyftas på regional nivå i och med att de inte alltid ligger inom den kommun som är beroende av att nyttja dem i framtiden.

Vattenförsörjningsplanens syfte är att identifiera och säkra tillräckliga vattenresurser för att dricksvattenbehovet i länet ska kunna tillgodoses år 2100. Fram till år 2100 är en lång planeringshorisont och mycket kan förändras under denna tid, både tekniska lösningar och beteenden kring vattenanvändning. Klimatförändringar påverkar både vattenresurserna och behovet av vatten. I urvalet av regionalt viktiga dricksvattenresurser antas att konventionell dricksvattenförsörjning, med sötvatten som råvattenkälla, nyttjas i samtliga länets kommuner även år 2100. Det är inte säkert att så kommer att vara fallet. Avsaltningsanläggningar finns i drift vid Sveriges östkust idag och pilotförsök för cirkulär vattenförsörjning där avloppsvatten renas till dricksvattenkvalitet pågår. Sett till förvaltning av vattenresurser är det dock en säkerhetsåtgärd att ta höjd för att sötvatten nyttjas till hundra procent även i framtiden.

Både förutsättningarna för och behovet av vattenförsörjning skiljer sig åt mellan stad och landsbygd såväl som mellan kust och inland. Utmaningarna för framtida dricksvattenförsörjning skiljer sig inom länet och så även lösningarna på dem. Samtidigt är det tydligt att samarbete krävs för en fortsatt hög dricksvattensäkerhet, både mellan kommuner och olika typer av verksamheter.

Vattenförsörjningsplanen lägger grunden för länsövergripande vattenförsörjningsplanering och ska ses som ett första steg i det gemensamma arbetet för god dricksvattensäkerhet i hela länet.

Våra viktigaste dricksvattenresurser är de som nyttjas idag. Det är av största vikt att dessa dricksvattenresurser får erforderligt skydd för att säkerställa att de kan nyttjas långsiktigt. Ansvaret för skydd och förvaltning av dem delas av Länsstyrelse, kommun och samtliga aktörer som använder vattnet i sin försörjning, som recipient eller bedriver verksamhet i deras närhet. Viktiga åtgärder för en god förvaltning av dessa och andra prioriterade dricksvattenresurser i länet redovisas i kapitel 5.

I denna plan identifierar Länsstyrelsen vattenresurser som är eller kommer att vara viktiga för länets dricksvattenförsörjning i framtiden. Vissa är givna, som exempelvis Väneren, Göta Älv och Vättern, medan andra vattenresursers roll bestäms av framtida vägval. De dricksvattenresurser som pekas ut ska tillsammans fram till och med år 2100 på ett säkert, klimatrobest och hållbart sätt försörja Västra Götalands läns invånare med dricksvatten. I bilaga 3 beskrivs metoden för urval av dessa dricksvattenresurser och i kapitel 4 presenteras resultatet.

¹ Sweco. Klimatförändringar och extremvädrens påverkan på länets yt- och grundvattenresurser ur ett dricksvattenperspektiv, 2018.

Regional vattenförsörjningsplanering för robust dricksvattenförsörjning

EU:s ramdirektiv för vatten har införlivats i svensk lag genom vattenförvaltningsförordningen (2004:660) och miljöbalken (1998:808). Syftet med direktivet är att vi ska förvalta våra vattenresurser så att kommande generationer har tillgång till vatten av bra kvalitet i tillräcklig mängd. Den svenska vattenförvaltningen utgår från fem vattendistrikt som förvaltas av varsin vattenmyndighet. Västra Götalands län ingår i Västerhavets och Södra Östersjöns vattendistrikt.

Varje vattenmyndighet har ett åtgärdsprogram som riktar sig till Sveriges myndigheter och talar om vad som krävs för att nå miljökvalitetsnormerna. Åtgärdsprogrammen beslutas var sjätte år och sträcker sig över en sexårscykel. Programmet innehåller åtgärder som Länsstyrelsen och kommunerna ska utföra gällande vattenplanering, dricksvattenskydd och långsiktigt skydd av vattentäkter. Enligt vattenmyndigheternas åtgärdsprogram för 2022 – 2027 ska Länsstyrelsen ta fram en regional vattenförsörjningsplan i samverkan med kommunerna (länsstyrelsens åtgärd nr 5). Den regionala vattenförsörjningsplanens åtgärder redovisas i kapitel 5 och vissa av dem hänvisar till åtgärdsprogrammen för vatten. Vi avser att vattenförsörjningsplanen ska ha samma ambitionsnivå som åtgärdsprogrammen även om de slutgiltiga formuleringarna i de beslutade dokumenten kan komma att skilja sig åt.

EU:s dricksvattendirektiv (EU) 2020/2184, som trädde i kraft den 1 januari 2021 och tillämpas fullt ut från den 31 december 2026, kompletterar EU:s ramdirektiv för vatten. Målen med dricksvattendirektivet är att skydda människors hälsa från skadliga effekter av alla slags föroreningar av dricksvatten. Direktivet ställer krav på en riskbaserad metod för hela dricksvattenkedjan från källa till dricksvattenkran och omfattar bland annat dricksvattenkvalitet, vattenläckage och tillgång till rent dricksvatten. Den första delen i kedjan med riskbedömning av tillrinningsområdet till uttagspunkter för dricksvatten utförs av Vattenmyndigheterna vart sjätte år. I samband med det tas ett åtgärdsprogram vid behov som kompletterar/integreras i vattenförvaltningens åtgärdsprogram. Första gången detta ska göras är senast den 12 juli 2027. Nästa uppdatering av den regionala vattenförsörjningsplanen kommer beskriva detta närmare.

Vattenförsörjningsplaneringen är sammanlänkad med Länsstyrelsens klimatanpassningsarbete. Osäker tillgång till vatten av tillräcklig mängd och god kvalitet är en av de klimatrelaterade utmaningar som behöver hanteras enligt den nationella strategin för klimatanpassning (skrivelse 2023/24/97). De åtgärder som presenteras i kapitel 5 utgör underlag för Länsstyrelsens reviderade handlingsplan för klimatanpassning som ska gälla 2027–2023. De bidrar speciellt till målet att länets vattenresurser används på ett hållbart sätt för att säkerställa en robust vattenförsörjning för dricksvatten, jordbruk och industri i ett förändrat klimat.

Vattenförsörjning är central för ett fungerande samhälle och en långsiktig vattenförsörjningsplanering ingår i arbetet med att nå de globala målen för hållbar utveckling. Flera mål berörs men tydligast är kopplingen till mål nr 6 – Rent vatten och sanitet. Målet är att säkerställa tillgången till och en hållbar förvaltning av vatten och sanitet för alla.

Figur 1. Globala målen för hållbar utveckling.

Vem ansvarar för dricksvattenförsörjningen?

Kommunerna ansvarar för dricksvattenförsörjningen till de fastigheter som har allmän dricksvattenförsörjning. Det kan handla om fastigheter inom verksamhetsområde för dricksvatten eller fastigheter som har skrivit avtal med kommunen om att försörjas. Ofta, men inte alltid, tillhandahåller kommunen också avlopps- och dagvattenhantering till samma fastigheter. Fastigheterna är då anslutna till en så kallad allmän vatten- och avloppsanläggning. Ägaren av vatten- och avloppsanläggningen, kommunen, kallas VA-huvudman.

Kommunerna har skyldighet att ordna vattentjänster (vatten eller avlopp) om det behövs för att skydda människors hälsa eller miljön, enligt lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster (LAV). Detta gäller för befintlig eller blivande bebyggelse ”i ett större sammanhang” och så länge behovet kvarstår. Enligt praxis är ett större sammanhang cirka 20–30 fastigheter (Havs- och vattenmyndigheten, 2015). Det kan handla om ett lägre antal om behoven är stora. Lagen om allmänna vattentjänster omfattar bara vatten för hushållsändamål men i praktiken försörjs även privata och offentliga verksamheter genom allmän vattenförsörjning.

Fastigheter som kommunen inte försörjer har enskild vattenförsörjning. Vattnet kan komma från en brunn på den egna fastigheten eller från en gemensam brunn för flera fastigheter. Fastighetsägaren ansvarar då själv för sin vattenförsörjning. Detta inkluderar att kontrollera dricksvattenkvaliteten genom provtagning.² För vattenförsörjning till jordbruk och industrier ligger ansvaret hos verksamhetsutövaren.

Kommunerna ansvarar för planering av mark och vatten inom sina geografiska gränser. Detta görs genom översikts- och detaljplanering. Dricksvatten är ett allmänt intresse som kommunen ska inkludera i översiktsplaneringen. Kommunen har också ansvar att inte lämna bygglov om inte dricksvattenförsörjningen kan lösas.

Kommunernas miljönämnder har ansvar för viss tillsyn som rör dricksvatten. Vattentäkter som försörjer fler än 50 personer, kommersiell eller offentlig verksamhet, oavsett storlek, eller där uttaget överstiger 10 m³/dygn omfattas av kommunens livsmedelstillsyn. Det innebär krav på bland annat dricksvattenkvaliteten. Tillsynen omfattar både enskilda och allmänna vattentäkter. Mindre vattentäkter omfattas inte av samma lagkrav. I många fall har kommunen också tillsyn över vattenskyddsområden.

Uttag av vatten vid en vattentäkt kräver tillstånd eller anmälan om vattenverksamhet enligt 11 kap. 9 § miljöbalken. Undantag gäller vattentäkt för en- eller tvåfamiljsfastighet eller jordbruksfastighets husbehovsförbrukning eller värmeförsörjning (11 kap. 11 § miljöbalken). Undantagen gäller endast så länge allmänna eller enskilda intressen inte påverkas negativt. Tillstånd

² Råd och stöd finns hos Livsmedelsverket och Sveriges geologiska undersökning.

ges av mark- och miljödomstolen. Anmälan om vattenuttag görs till Länsstyrelsen. Länsstyrelsen har tillsyn för både tillstånds- och anmälningspliktiga vattenuttag.

Länsstyrelsen har tillsyn över att kommunen uppfyller sin skyldighet att ordna vattentjänster enligt lagen om allmänna vattentjänster. Länsstyrelsen kan också besluta om att inrätta vattenskyddsområden och har då tillsynsansvar för området. Tillsynen kan dock överlåtas till kommunen. Utöver detta ansvarar Länsstyrelsen för prövning och tillsyn av miljöfarliga verksamheter. Länsstyrelsen är i och med tillsynsansvaret skyldiga att arbeta med att ge stöd och rådgivning till kommunerna (Havs- och vattenmyndigheten, 2015).

Dricksvattenförsörjning under kris och krig

Det säkerhetspolitiska läget i Sveriges omgivning har försämrats. Tillgången till dricksvatten är avgörande för att totalförsvaret ska fungera och därför är det viktigt att kommunerna har en robust dricksvattenförsörjning. Målet med Sveriges livsmedelsberedskap är att alla i Sverige ska ha tillgång till mat och dricksvatten även i kris och krig.

Det är viktigt att kommunen arbetar med kontinuitetsplanering för att skapa en robust dricksvattenförsörjning, och att de störningar som kan uppkomma både vid fredstida kriser och höjd beredskap beaktas i arbetet. I arbetet behöver även klimatförändringarnas effekter beaktas.

Utveckling av totalförsvaret 2025 – 2030

Dricksvattenförsörjning är en mycket viktig del av totalförsvaret. Totalförsvaret rustas för att kunna möta ett väpnat angrepp mot Sverige eller våra allierade. I dokumentet Utgångspunkter för totalförsvaret 2025 – 2030 har Myndigheten för civilt försvar och Försvarsmakten identifierat sju typsituationer som vi behöver förbereda oss för (Försvarsmakten, MSB, 2025).

Vid ett angrepp ska civila verksamheter kunna upprätthålla de viktiga samhällsfunktionerna med främst egna resurser i minst två veckor, trots bristande information och svåra förhållanden.

De dimensionerande typsituationerna beskriver tänkbara delar av en militär konflikt, och vilka konsekvenser det kan bli för samhället. Skador och störningar på dricksvattenproduktionen måste hanteras för att upprätthålla en godtagbar samhällsservice. Av de sju dimensionerande typsituationer bedöms hybrida hot, värdlandsstöd och fjärrangrepp vara mest relevanta så länge den fullskaliga invasionen av Ukraina pågår.

Civilt försvar

Civilt försvar är en del av totalförsvaret. Civilt försvar är den verksamhet som upprätthåller samhällets grundläggande funktioner. Verksamheten kan utföras av både offentliga och privata aktörer. Enligt den så kallade ansvarsprincipen ska den aktör som ansvarar för en verksamhet under normala förhållanden också göra det vid höjd beredskap. Samhällets ordinarie förmågor utgör därmed grunden för det civila försvaret. En robust vattenförsörjning bidrar till ett starkt civilt försvar, nu och i framtiden.

Geografiskt områdesansvar

Den svenska krisberedskapen utgår från ett geografiskt områdesansvar på olika nivåer: lokalt (kommuner), regionalt (länsstyrelser) och nationellt (regeringen). Det geografiska områdesansvaret omfattar det förebyggande, förberedande och hanterande arbete som sker i kommunen, länet eller på nationell nivå. I praktiken handlar det geografiska områdesansvaret om att samordna arbetet och få alla inblandade aktörer inom det geografiska området att dra åt samma håll i frågor om krisberedskap och civilt försvar. Från den 1 oktober 2022 finns även civilområdesansvariga

länsstyrelser som har ett geografiskt områdesansvar för sitt område när det gäller civilt försvar. Ansvaret avser uppgifter inför och vid höjd beredskap.

Höjd beredskap

Vid krig eller fara för krig kan regeringen besluta om höjd beredskap i hela eller delar av Sverige. Höjd beredskap kan vara antingen skärpt eller högsta beredskap. En beredskapshöjning syftar till att stärka landets försvarsförmåga.

Vid skärpt beredskap ska kommuner och regioner vidta de särskilda åtgärder som är nödvändiga för att de under rådande förhållanden ska kunna fullgöra sina uppgifter inom totalförsvaret. Det gäller bland annat åtgärder kring planering och inriktning av verksamheten, tjänstgöring och ledighet för personal samt användning av tillgängliga resurser.

Vid högsta beredskap är totalförsvaret all samhällsverksamhet som ska bedrivas. Kommuner och regioner övergår då till krigsorganisation. Om Sverige är i krig råder automatiskt högsta beredskap. För att tillkännage högsta beredskap i hela landet kan regeringen använda beredskapslarm

Nöd- och reservvattenförsörjning

VA-huvudmannen har ansvaret för dricksvattenförsörjningen, även om en krissituation uppstår. Kommunen behöver därför planera för både nöd- och reservvattenförsörjning, och för hur produktion och distribution ska fortsätta bedrivas vid olika typer av störningar. Nöd- och reservvattenförsörjning innebär distribution av vatten i tankar och används om ordinarie vattenförsörjningssystem inte kan nyttjas.

Reservvattenförsörjning innebär att ordinarie vattenförsörjningssystem används men att vattnet tas från en annan råvattenkälla. Det finns inte några lagkrav på reservvattenförsörjning, men en reservvattenförsörjning som testkörs och provtas regelbundet är en viktig beredskapshöjande åtgärd som stärker förmågan att leverera dricksvatten.

Kommuner som inte redan har en reservvattentäkt, bör inventera vattenresurser och skydda de vattenresurser som har potential att användas som reservvattentäkt. Om det inte finns förutsättningar för reservvatten inom den egna kommunen, kan det vara nödvändigt att vidta andra åtgärder för att säkerställa vattenförsörjningen, till exempel samarbeten och eventuella sammankopplingar med grannkommun. I detta arbete behöver klimatförändringarnas effekter och påverkan på vattentillgång och vattenbehov beaktas, i syfte att säkerställa att även framtida viktiga reservvattentäkter skyddas.

I vissa av länets delregioner finns beroenden mellan råvattenresurser som används av olika kommuner. I dessa delregioner kan behovet av att samverka kring uttag av vatten bli större i samband med att klimatförändringarnas effekter blir tydligare.

Nationellt och regionalt stöd

Vid en allvarlig störning i dricksvattenförsörjningen kan den nationella vattenkatastrofgruppen, VAKA, ge stöd och råd till kommuner och regionala och nationellt myndigheter.

Länsstyrelsen ska vara sammanhållande för krisberedskapen inom sitt geografiska område. Både före, under och efter en kris ska länsstyrelsen verka för samordning och stöttning till kommuner och andra aktörer, och verka för att kommuner och andra berörda samverkar med varandra.

Länsstyrelsen har tagit fram en Planeringsinriktning för civilt försvar och höjd beredskap för Västra Götalands län (Länsstyrelsen Västra Götaland, 2025). En del av planeringsinriktningen (bilagan Livsmedel och dricksvatten) är framtagen för att vara ett stöd i arbetet med att skapa en robust

produktion och distribution av dricksvatten. I bilagan finns en beskrivning av olika aktörers ansvar och hänvisningar till det stöd som finns för fortsatt arbete, till exempel Livsmedelsverkets Handbok i krisberedskap och civilt försvar för dricksvatten (Livsmedelsverket, 2024) och Guide för planering av nödvattenförsörjning (Livsmedelsverket, 2017).

Vatten och sanitet är en mänsklig rättighet

Rätten till rent dricksvatten och sanitet är en mänsklig rättighet. Stater är skyldiga att säkerställa att tillgången till vatten bland annat är tillräcklig, säker, tillgänglig för alla utan diskriminering samt ekonomiskt överkomlig. I den långsiktiga planeringen handlar det om att säkerställa en robust och likvärdig tillgång till dricksvatten, medan det vid störningar är särskilt viktigt att synliggöra hur olika gruppers behov påverkas samt hur prioriteringar ska göras.

Sårbara grupper och verksamheter

Det finns grupper av människor och verksamheter som är särskilt sårbara för avbrott i eller störningar av vattenförsörjningen, både vad gäller direkta risker för liv och hälsa och indirekta effekter kopplade till hygien, livsmedelshantering och samhällsviktiga funktioner. Personer med störst hälsorisk är små barn, äldre samt personer med kroniska sjukdomar eller nedsatt immunförsvar, då dessa grupper är särskilt känsliga för uttorkning, infektioner och bristande hygien.

Särskilt sårbara verksamheter omfattar bland annat hälso- och sjukvård, omsorgsverksamheter, livsmedelsproduktion och livsmedelshantering samt förskolor och skolor, där tillgång till vatten är en grundförutsättning för säker vård, omsorg, hygien och livsmedelssäkerhet. Avbrott i vattenförsörjningen kan snabbt leda till allvarliga konsekvenser för både verksamheternas funktion, människors hälsa och personalens arbetsmiljö.

Stöd till alla invånare vid avbrott i dricksvattenförsörjningen

Det är viktigt att kommunen har en plan för hur avbrott eller kvalitetsförsämringar i dricksvattenförsörjningen ska hanteras, som beaktar särskilt sårbara grupper och särskilt sårbara verksamheter. Detta är viktigt att beakta vid framtagande av olika beredskapsplaner.

Andra planeringsunderlag rörande dricksvattenförsörjning

Regionala vattenförsörjningsplaner tas fram av alla länsstyrelser. Angränsande län till Västra Götaland är Halland, Jönköping, Örebro och Värmland. Hallands, Jönköping och Örebro län har i sina vattenförsörjningsplaner pekat ut viktiga vattenresurser som är delvis belägna i Västra Götaland. Värmlands län har i skrivande stund (december 2025) ingen färdig vattenförsörjningsplan.

Vattenförsörjningsplaner kan också göras på kommunal eller mellankommunal nivå. Dessa planer är ofta mer detaljerade och har ett större fokus på tekniska lösningar och lokal vattenförsörjning. Kommunala vattenförsörjningsplaner har alltså ett annorlunda perspektiv än regionala och båda är betydelsefulla för långsiktig samhällsplanering. För Göteborgsregionens kommuner finns en mellankommunal vattenförsörjningsplan (Göteborgsregionens kommunalförbund, 2020). Då det finns skillnader i det regionala och det mellankommunala perspektivet finns också skillnader mellan länets och Göteborgsregionens planer. Båda behöver användas som planeringsunderlag parallellt, precis som fallet är med kommunala vattenförsörjningsplaner.

Enligt ändringar i vattentjänstlagen, som beslutades av riksdagen under 2022, ska varje kommun ha en beslutad vattentjänstplan sedan den 31 december 2023. Vattentjänstplanen ska innehålla

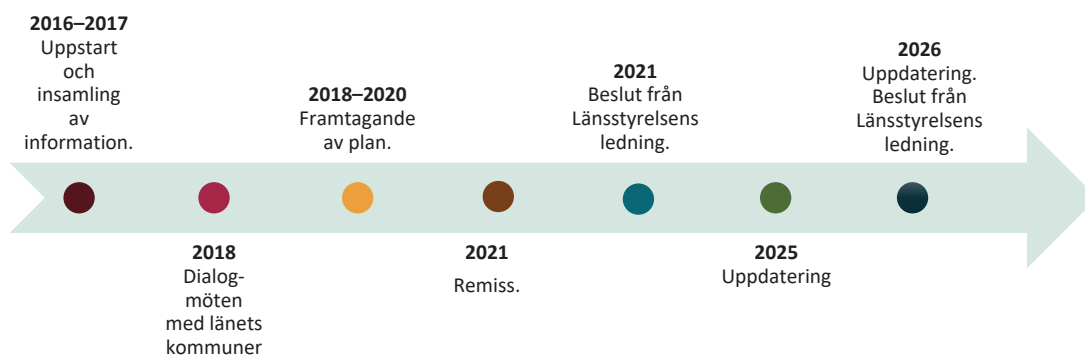
kommunens långsiktiga planering för att tillgodose behovet av allmänna vattentjänster. Den ska även ange vilka åtgärder som ska vidtas för att den allmänna VA-anläggningen ska fungera vid skyfall.

Havs- och vattenmyndigheten har pekat ut tekniska anläggningar som utgör riksintresse för dricksvattenförsörjning. Dessa anläggningar är av nationellt intresse och behöver särskilt beaktas i samhällsplaneringen.

Utöver de planeringsunderlag som nämnts ovan finns även andra underlag som på olika sätt påverkar planeringen av framtida dricksvattenförsörjning. Naturgivna förutsättningar och ekonomiska möjligheter för vattenförsörjning och avloppshantering behöver vara underlag vid planering av exploatering och planläggning. Samtidigt kan samhällsutveckling och samhällsplanering påverka hur vattenförsörjningen utformas. Vikten av vattenförsörjning i fysisk planering lyfts i åtgärder i kapitel 5. Planeringsunderlag kan se olika ut i olika kommuner och de förutsättningar som föreligger skiljer sig än mer. Åtgärderna är därför allmänt hållna. I Boverkets kunskapsbank finns mer vägledning om dricksvatten i fysisk planering (Boverket, 2020a & 2020b).

Arbetsprocessen

Arbetet med Västra Götalands vattenförsörjningsplan startade under 2016. Under 2017 samlade arbetsgruppen på Länsstyrelsen ihop underlagsmaterial, bland annat genom enkäter riktade till länets kommuner. Dessa följdes upp under våren 2018 genom dialogmöten. Sammanfattande dokumentation från dessa finns i bilaga 5. Under 2021 var planen på remiss hos samtliga kommuner, kommunalförbund och dricksvattenproducenter i länet, nationella myndigheter samt till länsstyrelser för angränsande län. Den första versionen av vattenförsörjningsplanen beslutades i september 2021 av länsledningen. Planen uppdaterades under 2025 och 2026. Vattenförsörjningsplanen beslutades på nytt i månad xxx 2026 av länsledningen.

Uppdatering och uppföljning av planen

För att vattenförsörjningsplanen ska vara ett användbart verktyg i regional och kommunal planering behöver den uppdateras om förutsättningar, underlag eller prognoser väsentligt förändras. Därför kommer Länsstyrelsen att följa upp planen vart femte år eller oftare vid behov. I samband med uppföljningen kommer de delar av planen som bedöms inaktuella att revideras.

I den versionen av planen som uppdaterades 2025 – 2026 har delar av det ursprungliga innehållet uppdaterats till aktuellt kunskapsläge och ett antal nya avsnitt lagts till. Inga förändringar har gjorts av urvalskriterierna för viktiga vattenresurser, och inte heller urvalet av vilka vattenresurser som

ingår i planen. Detta beror på att de flesta underlag som ligger till grund för urvalet endast har förändrats i liten utsträckning eller att uppdaterade underlag på regional nivå saknas. Gällande klimatförändringar har climateffekter, med avseende på kvalitet och kvantitet, varit en faktor vid urvalet. Ingen översyn av dessa climateffekter har gjorts i samband med uppdateringen. Bedömning av påverkan har gjorts utifrån en rapport från Sweco³ på uppdrag av Länsstyrelsen 2018. För att bättre kunna väga in påverkan av klimatförändringar vid urvalet behöver en ny analys göras av klimatförändringars påverkan på länets yt- och grundvatten.

Åtgärderna har setts över och reviderats på ett antal interna workshops med medarbetare från olika enheter på länsstyrelsen.

Planen var ute på remiss hos kommuner, myndigheter, kommunalförbund och dricksvattenproducenter under april – maj 2026.

Åtgärderna i planen behöver genomföras i länet för att nå en långsiktigt robust vattenförsörjning. De är dock inte juridiskt bindande. Länsstyrelsen kommer ändå att följa upp såväl de egna som kommunernas föreslagna åtgärder. Detta ger en indikation på hur dricksvattenarbetet i länet framskrider. De flesta åtgärderna kommer att följas upp årligen. Länsstyrelsen bedömer att många av åtgärderna kan följas upp genom redan befintlig rapportering. Endast för ett fåtal åtgärder kan ytterligare uppgifter komma att efterfrågas från kommunerna. Detta förväntas inte behöva ske varje år utan endast vid behov.

Fyra delregioner

I vattenförsörjningsplanen beskrivs länets vattenresurser utifrån fyra delregioner som följer gränserna för länets fyra kommunalförbund. Uppdelningen tydliggör de delregionala skillnaderna (läs vidare i kapitel 2). Under arbetets gång har analyser gjorts både för länet i sin helhet samt för varje delregion. Vilken delregion respektive kommun tillhör visas i Figur 2.

³ Sweco. Klimatförändringar och extremvädrets påverkan på länets yt- och grundvattenresurser ur ett dricksvattenperspektiv, 2018.

17

Hur ska vattenförsörjningsplanen användas?

Vattenförsörjningsplanen ger inriktning i verksamhetsarbetet. Den är också ett underlag vid exempelvis planeringsarbete, rådgivning och miljöprövningar. Nedan anges exempel på hur vattenförsörjningsplanen kan användas av olika intressenter.

Kommuner / vattenproducenter

- Inriktning för arbete med skydd av värdefulla vattenresurser
- Planeringsunderlag för vattentjänst- och vattenförsörjningsplan samt andra planer som berör VA
- Planeringsunderlag för klimatanpassning
- Planeringsunderlag för översiktsplan och detaljplaner
- Inriktning vid arbetsinsatser för en tryggad tillgång till dricksvatten i kommunen
- Underlag vid tillsyn av verksamheter

Länsstyrelsen Västra Götaland

- Inriktning för arbete med skydd av värdefulla vattenresurser
- Underlag vid granskning av planer, så som exempelvis vattentjänstplaner, VA-planer, översiktsplaner och detaljplaner
- Underlag i regional planering
- Planeringsunderlag för klimatanpassning
- Inriktning vid arbetsinsatser för en tryggad tillgång till dricksvatten i länet (till exempel tillsynsinsatser eller bidrag till kommunala insatser)
- Inriktning för miljöövervakning
- Underlag vid prövning och tillsyn av vattenverksamhet och miljöfarlig verksamhet
- Underlag vid remissyttranden

Övriga myndigheter. Till exempel Havs- och vattenmyndigheten, Sveriges geologiska undersökning, SMHI samt länsstyrelser i angränsande län.

- Inriktning vid planeringsarbete inom hållbar vattenförsörjning i regionen
- Underlag vid remissyttranden

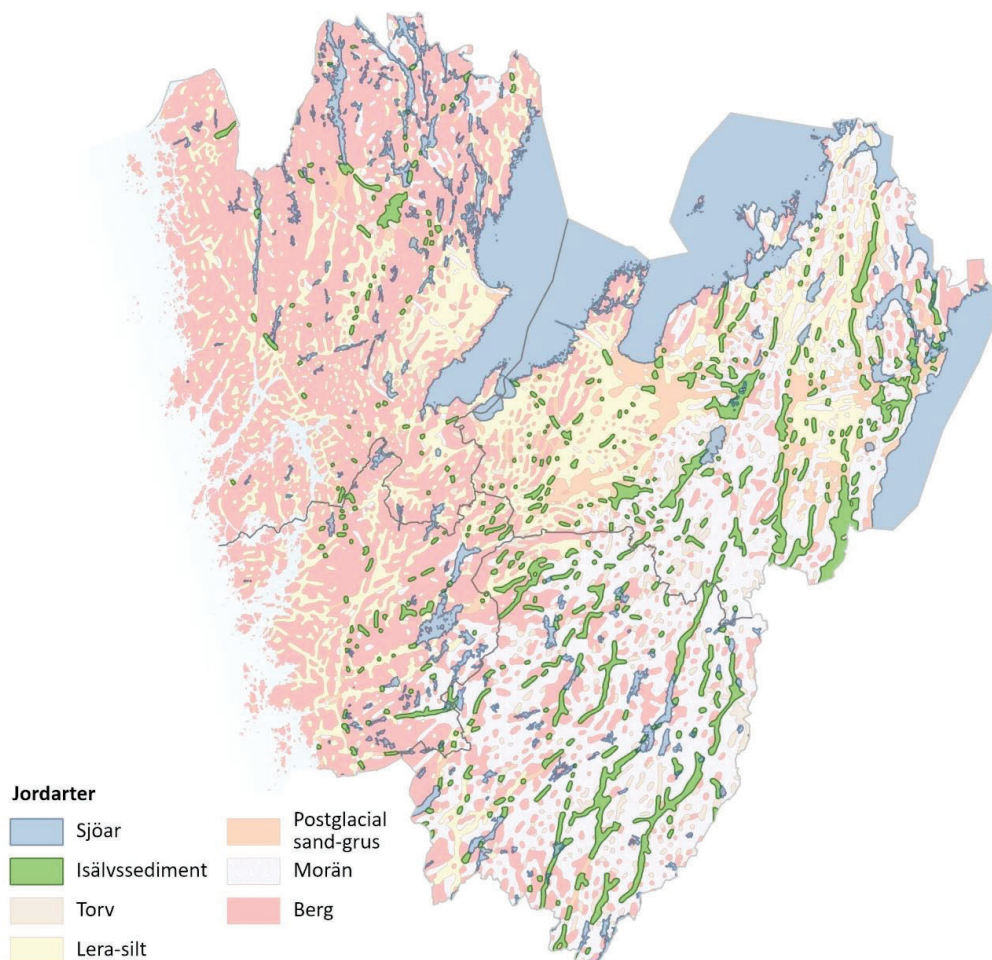

2. Vattenresurser och behov idag

Vattenresurser i Västra Götaland

Landskapet i Västra Götalands län är varierat och så även de naturgivna förutsättningarna för vattenförsörjning. Ur ett länsperspektiv är vattentillgången god med både Vätern, Vättern och Göta Älv, som på grund av sin stora kapacitet är centrala för vattenförsörjningen i Fyrbodal, Göteborgs- samt Skaraborgsregionen och även för andra län. Avstånden till de stora vattenresurserna är dock stor i vissa delar av länet. Det finns även områden med begränsade möjligheter till storskalig vattenförsörjning.

Små grundvattenmagasin i till exempel morän eller urberg förekommer i hela länet. Dessa har oftast begränsad kapacitet och används främst till enskild vattenförsörjning. Allmänna grundvattentäkter kräver större uttagsmöjligheter och lokaliseras ofta till grundvattenmagasin i sand- och grusavlagringar eller sedimentär berggrund som sand- eller kalksten.

Figur 3. Jordartskarta över länet (©SGU). Det är främst sjöar och områden med isälvsediment som är av intresse för allmän vattenförsörjning.

I kustområdena, som präglas av tunna jordlager och berg i dagen, är möjligheten att ta ut större mängder grundvatten begränsad. I Fyrbodals inland, Sjuhärad och Skaraborg är jordlagren mäktigare och där förekommer större grundvattenmagasin i avlagringar av sand och grus. Mellan Vänern och Vättern finns även stora partier av skiffer, sand- och kalksten i anslutning till Västergötlands platåberg. Bergen består av flera lager med olika sedimentära bergarter. Uttagsmöjligheterna är ställvis goda i sand- och kalkstenslagren men vattenkvaliteten påverkas av förekomsten av alunskiffer i lagerföljden⁴.

Fyrbodals kustlandskap är sjöfattigt medan landskapet i inlandet är rikt på vattendrag och sprickdalssjöar. I Skaraborgs jordbrukslandskap finns ett mindre antal grunda slättsjöar och åar som mynnar ut i Vänern. I Sjuhärad finns gott om ytvatten och landskapet präglas av Viskans och Ätrans vattensystem med sjöar och vattendrag. I åarnas dalgångar finns också större sammanhängande stråk av isälvsavlagringar som ger goda möjligheter till vattenuttag. Även i Göteborgsregionen finns flera sjösystem som används för vattenförsörjning, även om det större vattenbehovet här innebär andra krav på vattenresurserna än i övriga delar av länet.

⁴ Tungmetaller och uran som kan lösas i grundvattnet förekommer naturligt i bergarten (SGU, 2013).

Inom den allmänna vattenförsörjningen används både grund- och ytvattenresurser som råvattenkällor. Fördelningen skiljer sig åt inom länet, se Figur 9. Skillnaderna beror både på vilka vattenresurser som finns att tillgå och hur stort vattenbehovet är.

Vattenkvalitet

Nedanstående avsnitt beskriver översiktligt vattenkvalitet i länets vattenresurser ur ett dricksvattenperspektiv, för både grund- och ytvattenförekomster. Avsnitten fokuserar på vattenkvalitetsparametrar som kan innebära en risk för människors hälsa och kan göra en vattenförekomst olämplig att ta dricksvatten ifrån.

Grundvatten

Grundvattnets kvalitet i länet är endast med ett fåtal undantag av tillräckligt god kvalitet för att användas som dricksvattenresurs. Förekomst av miljögifter är dock utbredd och i enstaka fall begränsas användningen av vattnet av kvalitetsproblem.

Inom den regionala miljöövervakningen har länsstyrelsen kontinuerligt genomfört provtagning i kommunala grundvattentäkter under de senaste 10 åren. Drygt 90 grundvattentäkter har undersökts och resultaten visar fynd av högfluorerande ämnen (PFAS) i över 50 procent av vattentäkterna och bekämpningsmedel i minst lika många. Vid statusklassning av grundvattenförekomster har de uppmätta halterna av PFAS resulterat i en otillfredsställande status i fem grundvattenförekomster. I enstaka fall har även uppmätta halter av klorid och fosfat lett till en klassning av förekomster till otillfredsställande status.

PFAS påträffas i grundvattentäkter i hela länet och påverkanskällor är ibland svåra att identifiera med det underlag som finns tillgängligt i till exempel EBH-databasen. Förekomsten av bekämpningsmedel går att relatera till de delar av länet med mer antropogen verksamhet. Halterna är i de flesta fall mycket låga och för de bekämpningsmedel som genom lagstiftning begränsats har positiva resultat visats. Dock upptäckts fortlöpande nya kemikalier i miljön vilket leder till nya behov av miljöövervakning. Exempel på sådana ämnen de närmsta åren har varit bekämpningsmedlet DMS och kortkedjiga PFAS där utbredningen och den generella kunskapen om ämnenas farlighet är relativt okänd.

Ytvatten

Det saknas tillräckligt med underlag för att göra en bedömning av ytvatten med avseende på dricksvattenkvalitet. Inom vattenförvaltningen statusklassas ytvattenförekomster efter Havs- och vattenmyndighetens (HaV) föreskrifter med avseende på kemisk status. För polybromerade difenyletrar (PBDE), kvicksilver och kvicksilverföreningar har det bedömts nationellt att god status ej uppnås i ytvattenförekomster på grund av att halterna bedöms överskrida respektive gränsvärde i fisk. Andra ämnen som orsakar att gränsvärden överskrids är främst TBT (tributyltenn), PAH (polyaromatiska kolväten) och metaller (kadmium, bly och nickel) samt PFOS. HaV:s gränsvärden för kemisk ytvattenstatus skiljer sig från Livsmedelsverkets gränsvärden för dricksvatten och är oftast strängare. För PFAS (per- och polyfluorerade alkylsubstanser) har analyser av råvatten inom miljöövervakningen visat på fynd av PFAS4 i sju av sju vattentäkter, men halterna var endast över Livsmedelsverkets gränsvärde i en vattentäkt.

Vattenskyddsområden

Ett vattenskyddsområde är ett formellt områdesskydd som fastställs med stöd av Miljöbalken. Inom området gäller särskilda vattenskyddsföreskrifter till skydd för råvattnet, alltså det vatten som efter

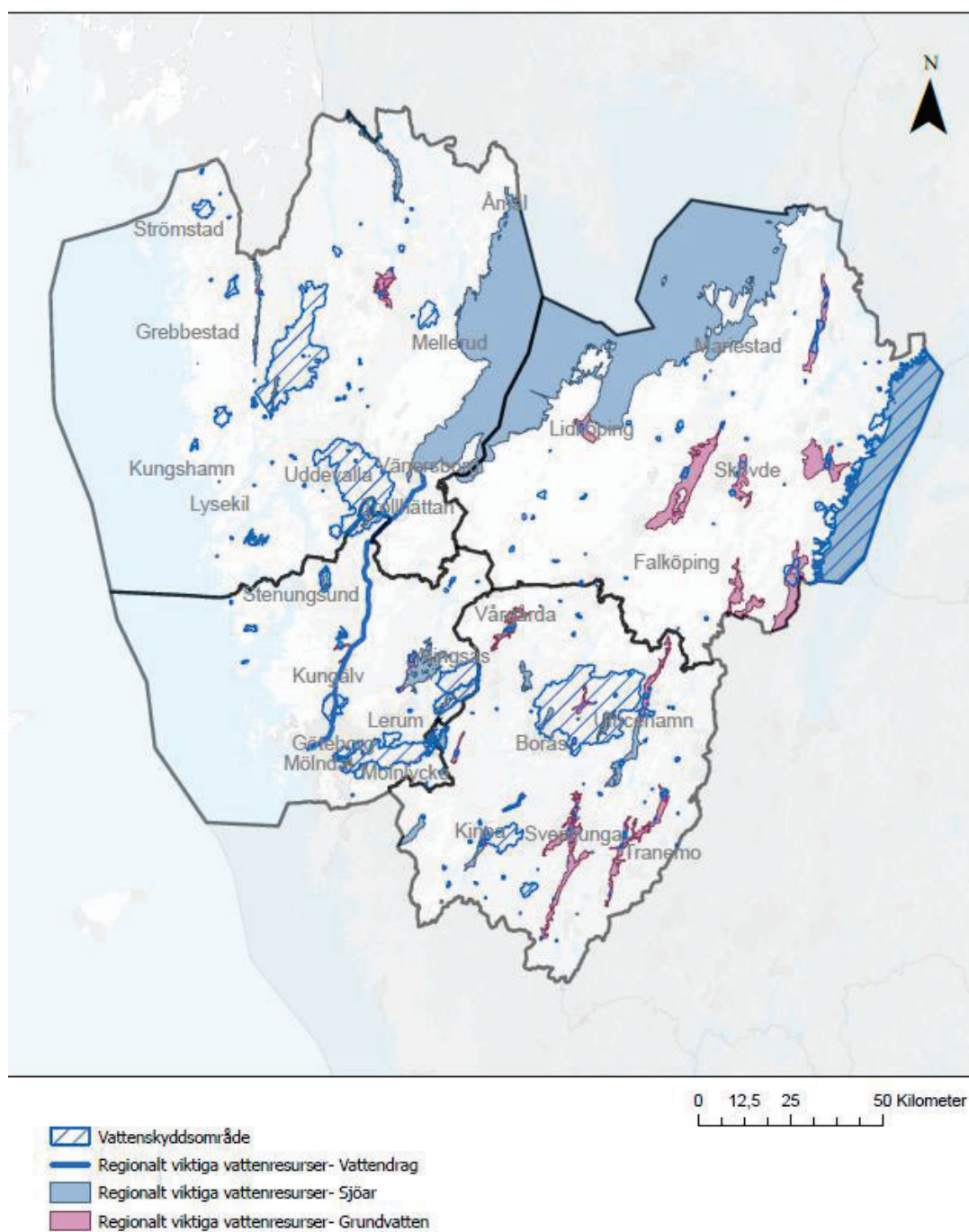
beredning är avsett att användas som dricksvatten. Inrättande av vattenskyddsområden lyfts som ett viktigt verktyg för att långsiktigt skydda vattenresurser i såväl vattenmyndigheternas åtgärdsprogram för vatten, samt i preciseringar för de av Sveriges miljömål som berör yt- och grundvatten.

På Sveriges miljömåls webbplats finns konkreta förslag på vad kommuner kan göra i sitt miljöarbete för att bidra till miljömålen Grundvatten av god kvalitet samt Levande sjöar och vattendrag. Bland annat anges att samtliga kommunala vattentäkter bör ha vattenskyddsområden som är relevant avgränsade och som har aktuella vattenskyddsföreskrifter. Andra grundvattentillgångar som utgör ett värdefullt naturkapital för kommunen, och som kan komma att användas för dricksvatten eller annan användning i framtiden, bör också skyddas. Havs- och vattenmyndigheten (HaV) har publicerat rapporten Vägledning för inrättande och förvaltning av vattenskyddsområden. Generell information om vattenskyddsområden och vattenskyddsföreskrifter i detta avsnitt är hämtad från HaV:s vägledning.

Vattenskyddsföreskrifter kan användas för att komplettera och skärpa de regleringar och krav som redan gäller enligt den grundläggande miljölagstiftningen. Syftet med vattenskyddsföreskrifterna är att hantera identifierade risker för vattenresursen eller att förebygga att problem uppstår. HaV anser att behov av att inrätta ett vattenskyddsområde ska utredas för alla vattenresurser som används eller kan komma att användas som vattentäkt för att uppfylla kommunens skyldigheter enligt Lagen om allmänna vattentjänster där uttaget i snitt överstiger 10 m3 per dygn eller om vattentäkten försörjer fler än 50 personer. Även för vattentäkter med lägre kapacitet än 10 m3 per dygn eller som försörjer färre än 50 personer kan vattenskyddsområde inrättas om det bedöms som ett effektivt sätt att skydda den aktuella vattenresursen. HaV anser att dricksvattenproducenten är den aktör som har bäst förutsättningar för att göra utredningen. Om utredningen visar att det finns ett behov och en nytta med att inrätta ett vattenskyddsområde bör dricksvattenproducenten verka för att ett vattenskyddsområde inrättas.

I Västra Götalands län finns strax under 190 vattenskyddsområden. I Figur 4 är vattenskyddsområdena inritade i blårandigt. De blå och rosa områdena är de vattenförekomster som pekas ut som regionalt och nationellt viktiga i denna plan. Figuren är en ögonblicksbild av vattenskyddsområden i länets delregioner i februari 2026. Vattenskyddsområden kan ha inrättats och upphävts sedan figurerna togs fram. För aktuell information om länets vattenskyddsområden, se Naturvårdsverkets verktyg Skyddad Natur.

Översikt Västra Götaland

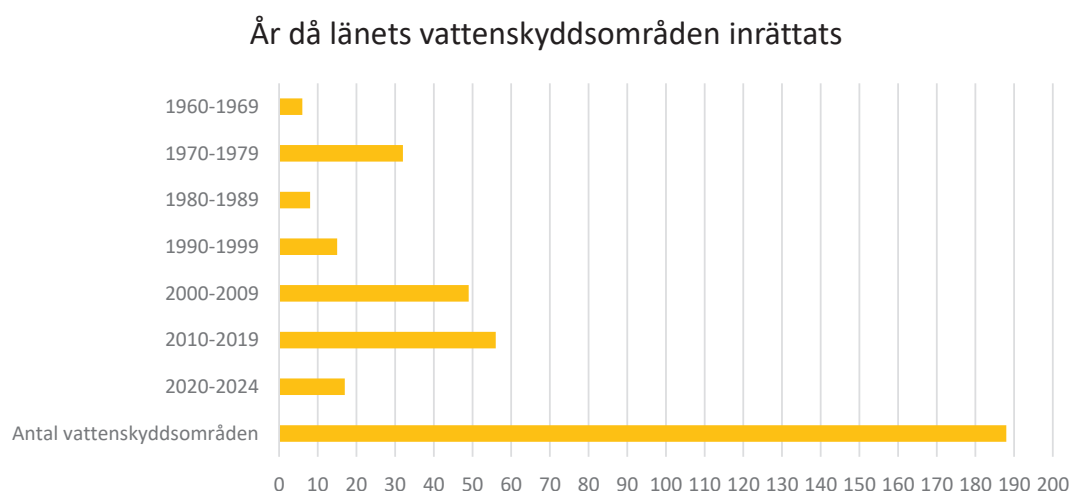
Figur 4. Översikt av regionalt viktiga vattenresurser samt vattenskyddsområden i Västra Götaland. Ögonblicksbild från februari 2026. Vattenskyddsområden kan ha inrättats och upphävts sedan figurerna togs fram. För aktuell information om länets vattenskyddsområden, se Naturvårdsverkets verktyg Skyddad Natur.

En viktig del i vattenskyddsarbetet är att utöva tillsyn för att säkerställa efterlevnaden av vattenskyddsföreskrifterna. Tillsynen kan ligga på kommunerna eller på länsstyrelsen. I Västra Götalands län har kommunerna tillsynen i de flesta vattenskyddsområdena. Det är då kommunens miljönämnd eller motsvarande som har tillsynen. Länsstyrelsen har tillsyn i runt 25 av länets vattenskyddsområden. Länsstyrelsen verkar dock för att kommunerna tar över tillsynen i vattenskyddsområdena, då det ofta är lämpligt att kombinera den tillsynen med den övriga tillsynen enligt miljöbalken som kommunerna utför.

I Västra Götalands finns runt 210 allmänna vattentäkter, både ordinarie och reservvattentäkter inräknat. Allmän vattentäkt innebär att det är kommunen som ansvarar för den. Drygt 80% av dem har ett vattenskyddsområde. Det innebär att runt 40 allmänna vattentäkter i länet saknar vattenskyddsområde. Siffrorna är ungefärliga och arbete pågår för att säkerställa dem. En större andel av grundvattentäkterna har vattenskyddsområde jämfört med ytvattentäkterna.

Många av vattenskyddsområdena i Västra Götalands län är gamla. Figur 5 visar när länets gällande vattenskyddsområden inrättades. Staplarna visar antalet vattenskyddsområden som inrättats under respektive tidsperiod. Runt en tredjedel är äldre än när miljöbalken infördes 1999. Nästan en fjärdedel är bortåt 50 år gamla.

Gamla vattenskyddsområden ger kanske inte längre tillräckligt skydd för vattentäkten, eftersom kunskap och förutsättningar på platsen kan ha ändrats sedan vattenskyddsområdet inrättades. Vattenskyddsområdenas aktualitet och relevans bör därför regelbundet ses över.

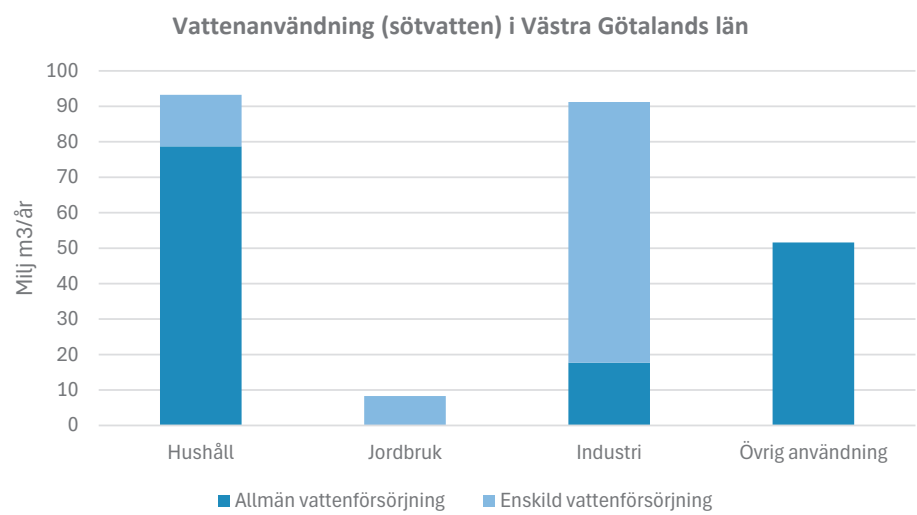
Figur 5. Översikt av period och hur många av länets vattenskyddsområden som inrättades under perioden. Stapeln längst ner visar det totala antalet vattenskyddsområden i länet.

Vattenanvändning

Enligt Statistiska centralbyråns siffror från 2025 var den totala användningen av sötvatten i länet cirka 244 miljoner m³/år (SCB, 2025a). Allmän vattenförsörjning utgör 64 procent (156 miljoner m³/år) av detta, resterande är enskild. Allmän vattenförsörjning innebär att kommunen ansvarar för att producera och distribuera vattnet. Enskild vattenförsörjning innebär att den som är i

behov av vatten, till exempel en fastighetsägare eller verksamhetsutövare, själv ansvarar för att lösa sin vattenförsörjning.

Statistiska centralbyrån (SCB) redovisar data i fyra kategorier. Vattenanvändningens fördelning mellan dessa visas i Figur 6.

Figur 6. Vattenanvändning i miljoner m³/år för länet per användargrupp 2020. Industrins användning av kylvatten inkluderas (SCB, 2025b).

Industrin och hushållens vattenanvändning stod år 2020 för 37 respektive 38 procent av vattenanvändningen i länet. Jordbruket stod för endast cirka 3 procent. I SCB:s statistik redovisas även ”övrig vattenanvändning” vilket omfattar den del av den allmänna vattenförsörjningen som förser andra abonnenter än hushåll med vatten. Det kan till exempel vara offentliga verksamheter och företag inom servicesektorn samt odebiterat vatten.

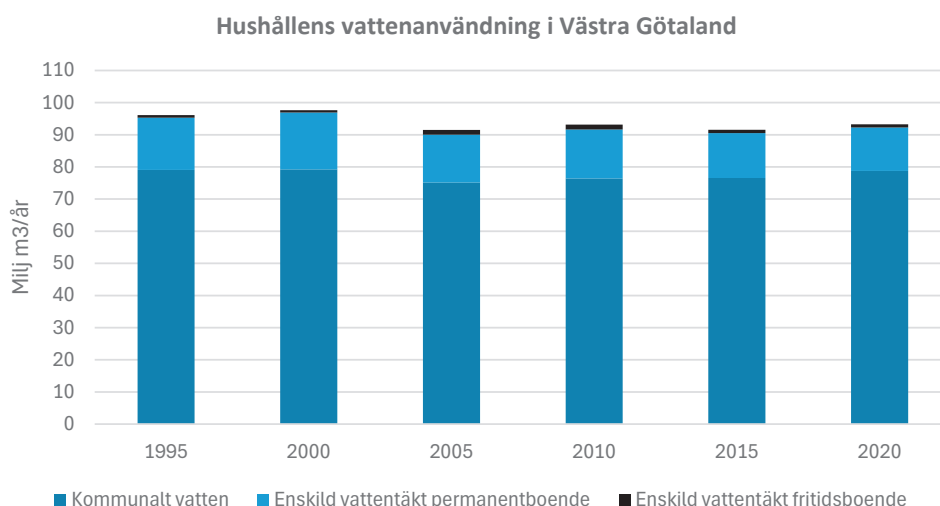
Endast 7 procent av industrins vattenanvändning tillgodoses genom allmän vattenförsörjning. För hushållen råder omvänt förhållande, där cirka 84 procent försörjs via den allmänna vattenförsörjningen. Andelen av Sveriges befolkning med allmän vattenförsörjning har ökat sedan 1960-talet genom VA-utbyggnad och exploateringar som i hög grad ansluts till den allmänna vattenförsörjningen (SCB, 2025c).

Siffrorna från SCB uppdateras vart femte år. Den totala vattenanvändningen ligger kvar på samma nivå som 2015. Industrins vattenanvändning har minskat under det senaste decenniet. Sedan 1990 har vattenanvändningen minskat för jordbruk, men har börjat öka igen sedan 2015. Befolkningstäthet och exploateringsgrad varierar mellan länets olika delar vilket gör att även vattenbehovet varierar kraftigt inom länet.

Hushåll

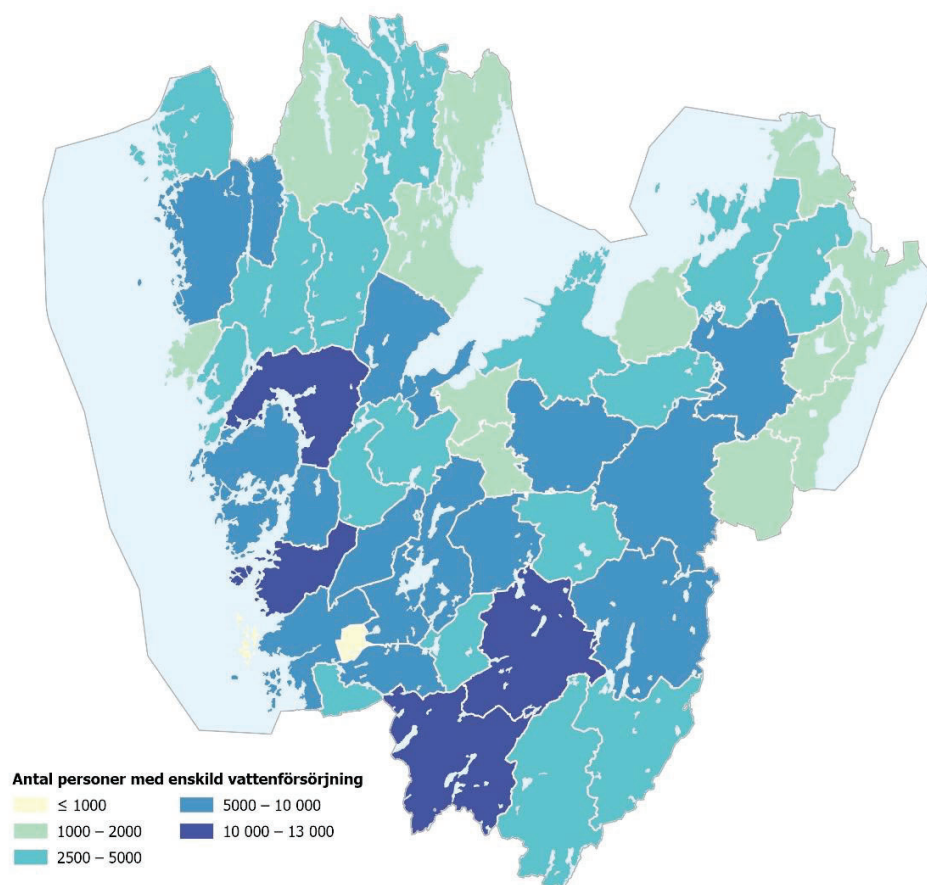
År 2020 använde hushållen i Västra Götaland 93 miljoner m³ vatten (SCB, 2025a). Tack vare att förbrukningen inom den allmänna vattenförsörjningen mäts kan den genomsnittliga vattenförbrukningen uppskattas. Nationellt är den genomsnittliga förbrukningen för hushåll idag cirka 130 liter per person och dygn (l/p/d) (Svenskt Vatten, 2024). Tidigare var schablonsiffran 140 l/p/d. Minskningen beror bland annat på minskad förbrukning i hushållen.

Som framgår av Figur 6 är det inte bara hushåll som försörjs i den allmänna vattenförsörjningen. Den totala genomsnittliga dricksvattenförbrukningen är därför något högre, cirka 180 L/p/d (Svenskt Vatten, 2024). I den totala genomsnittliga vattenförbrukningen inkluderas också offentliga och privata verksamheter (industrier, handel, service, allmän förbrukning med mera) och fördelas per person och dygn. Siffrorna beräknas efter den mängd vatten som debiteras de olika abonnenterna. Utöver detta finns också vattenanvändning som inte debiteras, till exempel uttag från brandposter, spolning av ledningsnät och vattenförluster mellan vattenverk och tappkran. Hushållens vattenanvändning uppdelat på kommunalt vatten samt enskilt vatten till fritidsboende och enskilt vatten till permanentboende visas i Figur 7.

Figur 7. Hushållens vattenanvändning uppdelat på kommunalt vatten samt enskilt vatten till fritidsboende och enskilt vatten till permanentboende, angivet i miljoner m3/år (SCB, 2025b).

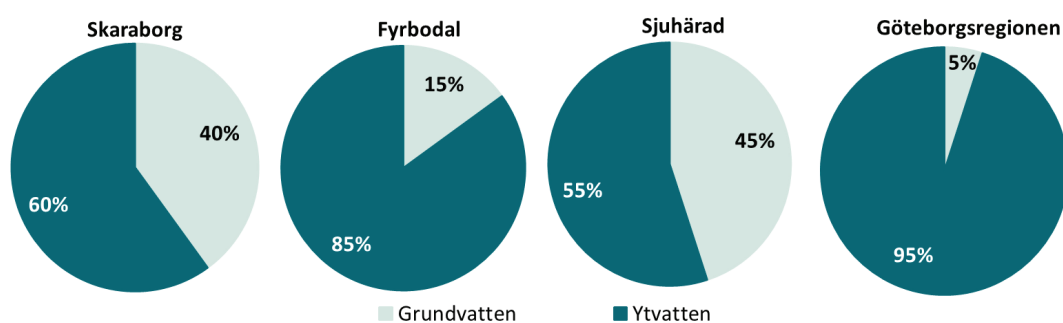
SCB har statistik över hur många i länets kommuner som har enskild vattenförsörjning. Statistiken omfattar antalet personer som är folkbokförda på en småhusfastighet med enskilt vatten. Ungefär en femtedel av befolkningen i Sjuhärads, Skaraborg och Fyrbodal har enskild försörjning medan motsvarande siffra för Göteborgsregionen är ungefär en tiondel. Antalet personer med enskild vattenförsörjning skiljer sig också åt mellan olika kommuner, se Figur 8.

Figur 8. Antal personer med enskild vattenförsörjning per kommun i länet. Data baseras på antalet folkbokförda på småhusfastighet som har enskilt vatten året om (SCB, 2025d).

Inom den enskilda vattenförsörjningen nyttjas främst små grundvattenmagasin. Eftersom ansvaret för den enskilda vattenförsörjningen ligger på fastighetsägaren eller verksamhetsutövaren saknas sammanställd kunskap på länsnivå om vattentillgång och vattenkvalitet i de vattenresurser som används inom enskild försörjning.

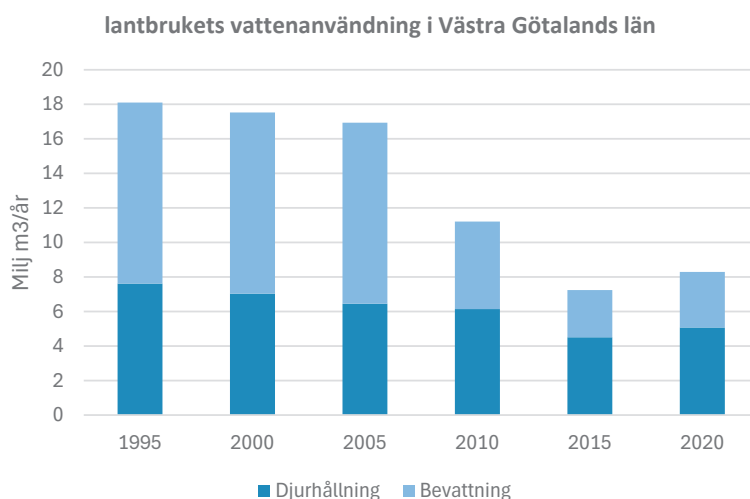
Den största volymen vatten inom allmän vattenförsörjning kommer från ytvatten. Sett till antalet finns det dock fler grundvattentäkter i länet än ytvattentäkter. Kapaciteten i ytvattentäkterna i länet är generellt högre än i grundvattentäkterna. Vilken typ av vattenresurs som nyttjas varierar mellan de fyra delregionerna. I Göteborgsregionen och Fyrbodalsregionen är ytvatten den dominerande råvattenkällan sett till uttagsmängd, se Figur 9. I Skaraborgsregionen och Sjuhäradsregionen är fördelningen mellan yt- och grundvatten jämnare även om något större mängd ytvatten används även i dessa två delregioner.

Figur 9. Fördelning av yt- respektive grundvatten inom den allmänna vattenförsörjningen, baserat på uppgifter från kommunerna under 2017. Grundvatten innefattar även grundvattentäkter med konstgjord infiltration.

Lantbruk

Lantbrukets vattenanvändning står endast för ungefär tre procent av den totala vattenvändningen av sötvatten i länet, vilket motsvarar cirka 8 miljoner m³/år. Det saknas uppmätta vattenmängder för uttag inom lantbruket och siffrorna bygger på beräkningar med regionalt anpassade schabloner över djurhållning och växtodling (SCB, 2022).

Figur 10. Lantbrukets vattenanvändning i Västra Götalands län år 2015 uppdelat på vatten till djurhållning och till bevattning, angivet i m³/år (SCB, 2025, e)

Det saknas information om hur mycket vatten som tas från respektive typ av vattenresurs inom lantbruket, både på nationell och regional nivå. Äldre undersökningar från 1970- och 1980-talet visade att cirka 85 procent av bevattningsvattnet kom från enskilda ytvattentäkter. Resterande del kom i huvudsak från enskilda grundvattentäkter. År 2015 utförde Jordbruksverket en studie av antalet vattentäkter som tyder på att fördelningen är liknande även idag. Det går dock inte att bedöma hur stor volym som kommer från grund- respektive ytvatten (SCB, 2022).

Det ställs olika krav på vattenkvaliteten beroende på vad vattnet ska användas till inom lantbruket. Enligt rekommendationer från Jordbruksverket bör dricksvatten till djur hålla samma hygieniska nivå som krävs för dricksvatten till människor (Jordbruksverket, 2018). Kvalitetskraven för

bevattningsvatten varierar beroende på vilken gröda som ska bevattnas. Exempelvis kräver de grödor som konsumeras utan att först processas, bland annat bär och vissa grönsaker, att kvalitetskraven för dricksvatten uppnås medan till exempel potatis eller vall kan bevattnas med vatten som inte håller dricksvattenkvalitet. Kommunalt vatten har god hygienisk kvalitet och detsamma gäller oftast även för grundvatten tack vare att viss rening sker när vattnet infiltrerar i marken. I ytvatten är den hygieniska kvaliteten varierande och den påverkas i högre grad av mikrobiologiska föroreningskällor såsom avlopp eller läckage av gödsel.

Bevattning

Bevattningsbehovet är säsongsbetonat och bevattning sker framför allt under perioden maj till augusti. Mängden vatten som krävs för bevattning varierar från år till år i förhållande till nederbördsmängden under växtodlingssäsongen, evapotranspiration, vilken typ av gröda som ska bevattnas, jordart, bevattningsteknik och odlingsmetod.

Enligt Jordbruksverket⁵ hade 357 jordbruk utrustning för att bevattna 2020. Det är en minskning från 2016 som delvis kan bero på metodskillnader i undersökningen. För produktionsområdet Götalands norra slättbygder (dalbosläätten och slättlandskapet i Skaraborg samt Östgötaslätten) finns bevattningsutrustning för att kunna bevattna ca 4% av arealen. Mindre än hälften bevattades och det var 60% med bevattningsutrustning som nyttjade den. De grödor som ytmässigt bevattades mest var spannmål (50%) och potatis (20%). Hur bevattningen fördelar sig i Västra Götaland går inte att läsa ut ur statistiken

Det största bevattningsbehovet bedöms finnas i Skaraborg. I övriga länet är behovet relativt jämnt fördelat. Huruvida bevattning faktiskt sker i dessa områden beror på om det finns bevattningsutrustning och ekonomi för att bevattna. Innebörden av begreppet behov kan variera. Det kan röra det behov som uppstår som en följd av att evapotranspirationen vida överstiger nederbördstillskottet på sommaren, eller så kan det handla om det ekonomiska behovet av att kunna bevattna.

Djurhållning

Djurhållningens vattenbehov är jämnt fördelat över året. Behovet ökar endast marginellt under sommarmånaderna och anses vara relativt väderoberoende. Vattenbehovet varierar kraftigt mellan olika djurslag och även beroende på djurens ålder och produktion. En mjölkko kräver exempelvis betydligt mer vatten än en kviga. Utöver det vatten som djuren dricker används också vatten för rengöring av stallar och utrustning som exempelvis mjölkutrustning.

Vattenbehovet för djurhållningen i länet, baserat på schablonsiffror från Jordbruksverket visar att nötsektorn står för 80% av behovet, grisnäringen ca 14%, fjäderfä 4% och får 2% (Jordbruksverket, 2018). Det största vattenbehovet finns i Skaraborg. I övriga länet är behovet relativt jämnt fördelat även om koncentrationer av företag innebär ett större lokalt behov. Mjolkproduktionen står för drygt 40% av det schablonmässiga behovet.

Delstudier

Länsstyrelsen i Västra Götaland har publicerat ett antal rapporter med fokus på vattenbehov för mjölkkor, kor för uppfödning av kalvar, gris samt hästar. Rapporterna ska ses som ögonblicksbilder av läget med generella slutsatser. Rapporterna kan hittas bland länsstyrelsens publikationer⁶

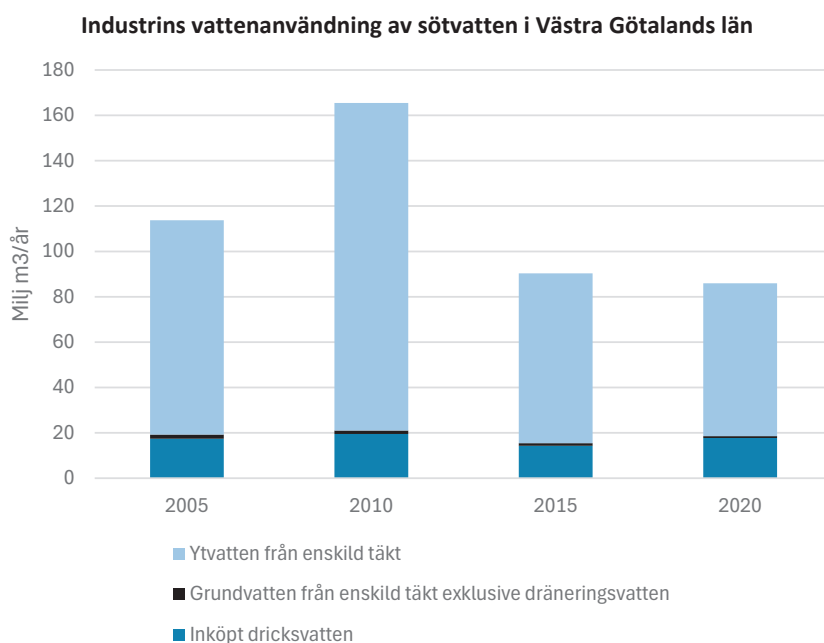
⁵ Baserad på Jordbruksverkets strukturundersökning 2020 och efter muntlig kommunikation med SJV. Då undersökningen ej är heltäckande och bygger på enkäter är uppskattningen behäftad med osäkerhet.

⁶ <https://www.lansstyrelsen.se/vastra-gotaland/om-oss/vara-tjanster/publikationer.html>

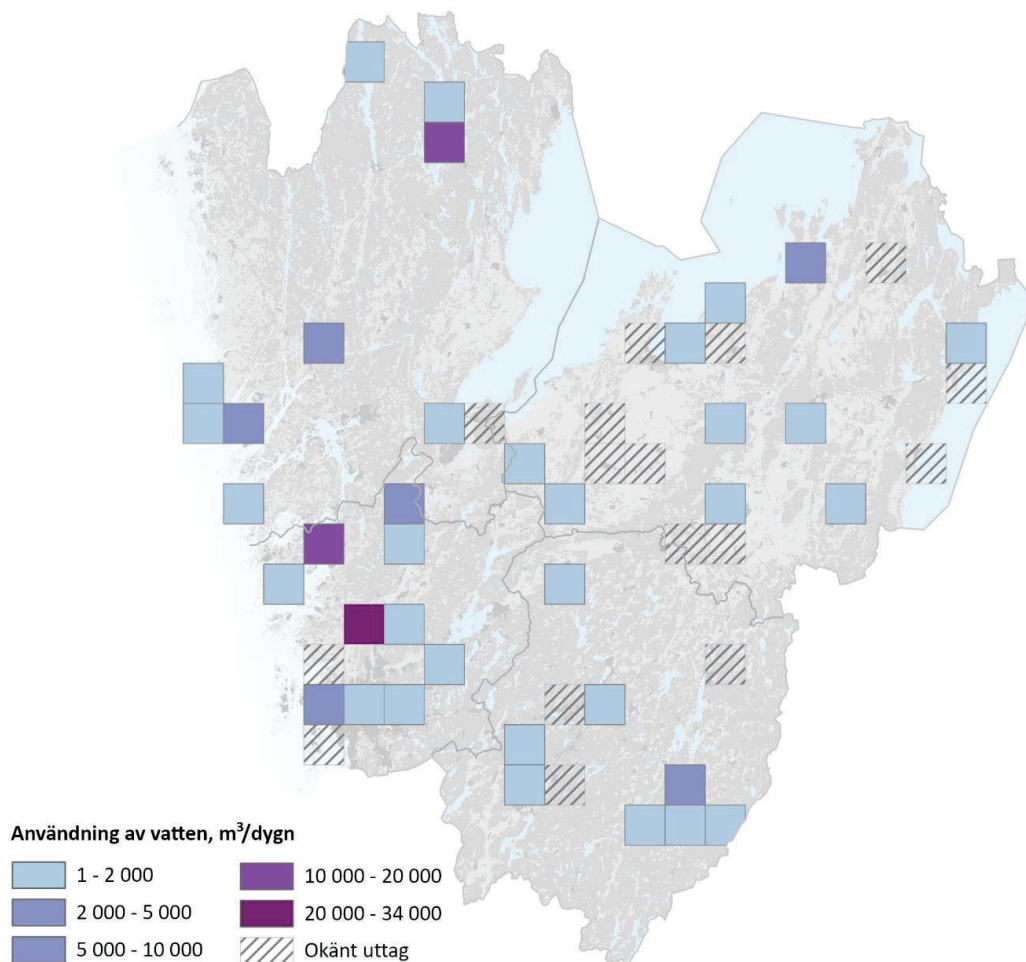
Industri

Vattenbehovet varierar stort mellan olika typer av industrier. Vatten används för kylning, som råvatten i processer, för sköljning med mera. Kylvatten är oftast det användningsområde som kräver störst vattenvolymer. Industrier vid kusten använder vanligen havsvatten för kylning. Ytvatten från enskild täkt är den vanligaste sötvattenkällan för industrin, se Figur 11.

Under 2015 försågs industrierna i Västra Götaland med cirka 18 miljoner m³ sötvatten från den allmänna vattenförsörjningen. Grundvatten används endast i mindre volymer för vattenförsörjning till industrin. Industriverksamheter i länet som har stort vattenbehov är bland annat pappers- och massaindustrin, livsmedelsindustrin, raffinaderier och kemiindustrier. Industrins ungefärliga vattenanvändning i länet presenteras i Figur 11 och den ungefärliga lokaliseringen av användningen kan ses i Figur 12.

Figur 11. Industrins användning av sötvatten i Västra Götalands län från 2005 till 2020, samt fördelningen mellan ytvatten, grundvatten och inköpt dricksvatten, angivet i miljoner m³/år. Kylvattenanvändning inkluderas. (SCB, 2025f).

Figur 12. Sötvattenanvändning i stora industrier i Västra Götalands län år 2019.⁷

Övrig vattenanvändning

Inom samhället finns även vattenbehov för verksamheter som skolor, sjukhus, hotell, restauranger, kontor med flera. Andra verksamhetstyper som generellt sett kan vara vattenkrävande är till exempel kraftverksanläggningar, golfbanor, fotbollsplaner, kyrkogårdar och campingplatser.

Det finns även samfälligheter, både för åretruntboende och sommarboende, som tar ut vatten för dricksvatten. Fullständiga register över detta saknas.

⁷ Baseras på miljörapporter 2018–2019 från länets anläggningar.

Erfarenheter av torka från 2018–2025

Under sommaren 2018 drabbades stora delar av Sverige av vattenbrist inom olika sektorer. Sommaren 2018 var varm och nederbörden under året var lägre än normalt, speciellt under sommaren. Värmen 2018 gjorde att vattenförbrukningen var hög samtidigt som vattentillgången i både yt- och grundvatten var lägre än normalt.

Sommaren 2018 skapade Länsstyrelsen i Västra Götaland krissamverkan för att stötta kommuner, samla in information om situationen i kommunerna och rapportera om läget till regeringen.

Vattenflödena blev låga i både stora och små vattendrag vilket ledde till att Länsstyrelsen meddelade att vattenuttag, för exempelvis bevattning av grödor, inte kunde göras utan risk för skada på enskilda och allmänna intressen och därmed inte var tillåtna. Restriktionerna gällde samtliga små och medelstora vattendrag i länet. Många kommuner i länet införde även bevattningsförbud för kommunalt vatten.

Även sjöarna i länet hade generellt låga vattennivåer. I några kommunala ytvattentäkter hade dricksvattenproducenterna svårt att hålla produktionen uppe och samtidigt hålla tillåtna vattennivåer enligt tillståndet. Vattennivåerna påverkades även i Väneren och Vättern. Vattentemperaturen i Vättern var högre än normalt vilket påverkade reningsprocesserna i vattenverken. Strax under hälften av länets kommuner angav att läget i den allmänna dricksvattenproduktionen var ansträngt under sommaren 2018. Samtliga kustkommuner i länet hade en ansträngd vattenförsörjning men problem förekom även i inlandet, både för grundvatten- och ytvattenbaserad vattenförsörjning.

Även den enskilda vattenförsörjningen påverkades under sommaren 2018. Ansvar för enskild försörjning ligger på fastighetsägaren och en heltäckande bild av påverkan saknas. Ett 15-tal kommuner som tillfrågats uppgav att de fått samtal från oroliga fastighetsägare angående låga vattennivåer. Utöver bevattningsförbud vidtog flera kommuner åtgärder som informationskampanjer för att spara vatten, öppna vattenkiosker och mycket mer.

De största effekterna av torkan 2018 drabbade lantbruket och naturmiljön eftersom mindre ytvatten torkade ut och möjligheterna till bevattning var små. I endast ett fall i länet konstaterades direkt konkurrens mellan dricksvattenuttag och vattenuttag för annat ändamål. Den konkurrens som i övrigt upptäckts mellan dricksvatten och andra intressen involverar vatten till naturmiljön eller till kraftproduktion.

Nederbörden var relativt normal i Västra Götaland 2019 – 2022, samt 2024, jämfört med normalperioden 1991 – 2020. Våren och sommaren 2023 var dock ovanligt torr, men torkan övergick till regn och översvämningar på flera platser i länet senare under samma sommar. Tio av länets kommuner införde bevattningsförbud i början av sommaren 2023. Utifrån enkätsvar till dessa kommuner framkom att bristen till största del gällde kommunalt dricksvatten på grund av låga grundvattennivåer i hela eller delar av kommunen. I en kommun drabbades enstaka företag som behövde vatten för sin verksamhet. Övriga kommuner svarade att de inte sett någon påverkan på industri eller samhällsviktig verksamhet.

Under 2025 upplevde Västra Götaland perioder med låga vattennivåer och låga flöden, särskilt under vår, sommar och tidig höst. Trots viss nederbörd var grundvattennivåerna låga, vilket ledde till ansträngt läge för dricksvatten och uppmaningar om sparsamhet.

3. Tillgång och behov år 2100

Klimat-och samhällsförändringar kommer att påverka vattenbehovet och tillgången till vatten. I detta kapitel redovisas klimatförändringens effekter och befolkningsframskrivningar till år 2100. Dessa långsiktiga prognoser innebär stora osäkerheter. De förutsägelser om framtiden som presenteras i detta kapitel kommer därför att behöva uppdateras efter hand som prognoserna förbättras eller förändras. En långsiktig samhällsplanering är ett kontinuerligt arbete.

Syftet med detta kapitel är att presentera en översiktlig bild av vilka utmaningar som behöver beaktas i vattenförsörjningsplaneringen och hur dessa förväntas skilja sig åt mellan länets

delregioner. Här presenteras scenarion att beakta i långsiktig planering men siffror ska inte tas som absoluta.

Länets vattenresurser i ett förändrat klimat

Genomsnittstemperaturen i länet förväntas vara 2,5 – 5 grader högre i slutet av seklet beroende på klimatscenario⁸ (SMHI, 2025). Antalet varma och torra dagar förväntas bli fler under sommarhalvåret och vegetationsperioden bli längre. Detta gör att växtligheten tar upp mer vatten och då blir tillrinningen till yt- och grundvatten lägre. Högre temperaturer innebär också att mer vatten avdunstar. Sammantaget förväntas detta innebära längre perioder med låga flöden. Samtidigt ökar årsmedelnederbörden, den maximala dygnsnederbörden, den kraftiga korttidsnederbörden och tillrinningen på årsbasis. Detta ger ökad risk för skyfall med höga flöden som följd. Havsnivån stiger, både i form av kontinuerlig höjning och i form av kortvariga extrema höjningar vid specifika vädersituationer.

Grundvatten

Grundvattentillgången är beroende av hur mycket nederbörd som bildar grundvatten och av markens förmåga att magasinera det vattnet. Klimatförändringarna medför en förändring av grundvattenbildningen i länet. Förändringarna förväntas inte bli jämnt fördelade över länet eller över tiden, vilket påverkar både grundvattenbildning och grundvattentorka men även grundvattenkvalitet på olika sätt för olika årstider (SGU, 2025d).

Sveriges geologiska undersökning (SGU) fick i regleringsbrevet för 2024 i uppdrag av regeringen att analysera de svenska grundvattenmagasinens robusthet och utsatthet för klimatförändringar. Resultatet redovisades bland annat i en rapport ”Grundvatten i ett framtida klimat – effekter för vattenförsörjningen” (SGU, 2025e). I ett översiktligt, nationellt perspektiv visade de beräknade klimatindikatorerna för perioden 2011–2100 jämfört med referensperioden 1971–2000 bland annat att

- Förändringarna är större för kraftigare klimatscenarier och senare tidsperioder.
- Förändringarna för årstider är generellt mer betydande än den totala förändringen sett över ett helt år.
- Den potentiella grundvattenbildningen ökar under vintern medan den minskar under våren.
- Fyllnadsgraden⁹, och därmed grundvattennivån, minskar mest under sommaren och hösten.
- Längden på grundvattentorkan under sommarhalvåret ökar.

Rapporten redovisar inga specifika resultat för Västra Götaland. Däremot visar resultat som omfattar Götaland på en minskad grundvattentillgång i ett framtida klimat. Dessa resultat visar på att:

- Perioderna med grundvattentorka förväntas bli längre samtidigt som årsmedelvärden för potentiell grundvattenbildning och fyllnadsgrad minskar eller förblir oförändrad.

⁸ RCP4,5 är ett klimatscenario framtaget av FN:s klimatpanel IPCC och baseras på antaganden om begränsade utsläpp och en kraftfull klimatpolitik resulterande i minskade utsläpp av växthusgaser efter år 2040. Detta scenario medför en temperaturökning om 2,5 – 3 grader mot slutet av seklet. RCP8,5 är ett klimatscenario som baseras på antaganden om fortsatt accelererande klimatutsläpp. Detta scenario medför en temperaturökning med 4 – 5 grader mot slutet av seklet.

⁹ Fyllnadsgrad kan ses som ett mått på hur fullt det är i ett grundvattenmagasin jämfört med hur det varit tidigare, oavsett tid på året (SGU, 2025f)

- Förändringen blir större för de torrare åren och de perioder då det är en låg fyllnadsgrad. Det innebär att det förväntas bli större skillnad mellan torra år/årstider och blöta år/årstider i framtiden för detta område.

Stora och små grundvattenmagasin reagerar olika

Stora och små grundvattenmagasin påverkas i olika grad av klimateffekterna. Störst påverkan på vattentillgång förväntas i små magasin.

Längre och allvarligare perioder av torka under sommarhalvåret kan medföra betydande konsekvenser för de med enskild vattenförsörjning. För den allmänna vattenförsörjningen är inte resultaten lika tydliga, även om resultaten pekar på att effekterna av ett förändrat klimat kommer att bli som mest påtagliga i södra Sverige.

Flera av kommunerna i Västra Götaland är beroende av grundvatten för den allmänna vattenförsörjningen, men beroendet varierar stort. Vissa kommuner är helt beroende av grundvatten medan andra har inget eller mycket litet beroende av grundvatten. Försämringarna i grundvattentillgång väntas bli störst för kustkommunerna, där både permanentboende och fritidsboende med enskild dricksvattenförsörjning kan påverkas

Små grundvattenmagasin har begränsad lagringsförmåga och är beroende av regelbunden nederbörd. De reagerar snabbt på förändringar i nederbörd och vattennivån kan ändras inom några dagar vid regn eller torka. Därför är de särskilt känsliga för förändringar i nederbördens variation över året och förväntas få minskad vattentillgång, främst under sommar och tidig höst då nederbörden är som lägst och vegetationsperioden fortfarande pågår (SGU, 2017).

SGU har beräknat den procentuella förändringen av potentiell grundvattenbildning i små grundvattenmagasin för ett torrt år, ett medelår och ett blött år. För det torra året visar resultaten en minskning på -15–0 %, medan medelåret och det blöta året visar -10–0 %, med störst andel oförändrad grundvattenbildning under det blöta året. Säsongsmässigt ses en tydlig ökning för länet under vintern och en minskning under våren, vilket kan förklaras av mer regn istället för snö, tidigare snösmältning och tidigare start av evapotranspiration. Under sommaren syns ingen tydlig förändring i länet och hösten följer i stort sett samma mönster som medelåret (SGU, 2025e).

För stora grundvattenmagasin visar SGU:s beräkningar med klimatscenario RCP4,5 en minskning av grundvattenbildningen med -3–15 % beroende på del av länet, där större delen ligger mellan -3 och -6 % (SGU, 2025e). Stora magasin är mindre känsliga än små eftersom de kan lagra större vattenvolymer och reagerar långsammare på förändringar i nederbörd. Enstaka torrår har därför oftast liten påverkan, men flera torra år i följd kan leda till minskad grundvattentillgång, och återhämtningen tar då längre tid (SGU, 2017).

Påverkan på grundvattenkvalitet

När grundvattennivåerna förändras påverkas också vattenkvaliteten. Vattenkvaliteten påverkas av kemiska processer i marken när det infiltrerar från markytan till grundvattenmagasinet. När uppehållstiden i marken blir kortare vid perioder med riklig nederbörd kan grundvattenkvaliteten försämrast. En högre vattentemperatur kan också påverka vattenkvaliteten negativt, eftersom de kemiska processerna är temperaturberoende. Nivåförändringar kan medföra förändrade flöden och en ökad spridning av föroreningar.

Vissa grundvattenmagasin står i kontakt med ytvatten. Dessa kan påverkas av flödesförändringar i ytvattnet och vice versa. Till exempel kan strömriktningen lokalt förändras vid en sänkt grundvattennivå. Detta kan innebära att områden där grundvatten tidigare trängde ut och blev

ytvatten i stället får ett omvänt strömningsmönster och ytvatten i stället infiltrerar marken och tillförs grundvattenmagasinet. Översvämningar kan också förändra kvaliteten på grundvattnet.

Ytvatten

Medelvattenföringen på årsbasis väntas inte förändras särskilt mycket i länet för klimatscenario RCP8,5¹⁰ för perioden 2071 – 2100, jämför med referensperioden 1971 – 2000. Resultatet av klimatmodelleringar utförda av SMHI visar på en förändring mellan -5 – 5 % för hela länet (SMHI, 2025a). En förändring i medelvattenföring framträder dock för säsongerna. Under höst och vinter ökar mängden vatten som tillförs sjöar och vattendrag. Vintertid lagras en del av nederbörden som snö och ger en vårflood när snön smälter. I framtiden kommer nederbörden under vinterhalvåret i större utsträckning falla som regn. Detta ger snabbare avrinning. Tillrinningen till ytvatten blir större på vintern och vårflooden minskar eller uteblir. Sommartid blir perioderna med låga flöden längre till följd av större avdunstning och längre växtsäsong. Konsekvensen blir att risken för översvämningar och höga flöden ökar i vattendrag under höst och vinter. Dessutom ökar risken för vattenbrist under sommaren, främst i mindre sjöar och vattendrag (SMHI, 2015). Regleringar och tappningsstrategier kan behöva förändras för att kompensera de förändrade flödesmönstren.

Påverkan på ytvattenkvalitet

Att förutsäga hur och i vilken grad vattenkvaliteten förändras till följd av förändrat klimat är komplicerat, vilket beror på att det finns många samberoende faktorer i ett ekosystem. Generellt kan sägas att fler kraftiga nederbördstillfällen medför en ökad risk för försämrad vattenkvalitet genom exempelvis spridning av föroreningar från översvämmad mark, bräddning av avloppsreningsverk och enskilda avlopp.

Varmare lufttemperaturer kan öka humusutlakning i mark och försämma vattenkvalitén. Sådana trender ses redan idag (Livsmedelsverket, 2019).

Högre vattentemperaturer påverkar råvattenkvalitén negativt. Längre period med vattentemperaturer över 20 grader ökar risken för tillväxt av ogynnsamma mikroorganismer och bakterier, både i råvattnet och i ledningsnätet, vilket i sin tur ökar risken för vattenburna sjukdomsutbrott. För att minska denna risk är det därför generellt önskvärt att råvattentemperaturen hålls under 20 grader¹¹. För att ha god marginal till denna temperatur rekommenderas att uttaget sker på ett djup där temperaturen är betydligt lägre och under språngskiktet, även under de varmaste sommarmånaderna. Temperaturer vid olika djup varierar mycket mellan sjö till sjö, beroende på omsättningstid och sjöns areal-, volym-, och djupförhållanden. Temperaturerna kan dessutom variera kraftigt från år till år. Förändrade temperaturförhållanden och förändrad skiktning kan medföra behov av att flytta råvattenintag till nya och djupare lägen.

Vättern

Vättern har en god vattenkvalitet och används som dricksvattentäkt av ca 250 000 personer runt sjön (Miljösamverkan Östra Skaraborg, 2025). I ett förändrat klimat förväntas det bli vanligare med låga nivåer i Vättern (SMHI, 2024). De högsta vattennivåerna blir oförändrade på grund av att sjön är reglerad. Vätterns kallvattenekosystem kan förändras när vattentemperaturen stiger. Ett förändrat ekosystem kan medföra förändrad vattenkvalitet. Sjön har en lång omsättningstid som gör att föroreningar kan stanna kvar i sjön under lång tid.

¹⁰ RCP8,5 är ett klimatscenario som baseras på antaganden om fortsatt accelererande klimatutsläpp. Detta scenario medför en temperaturökning med 4 – 5 grader mot slutet av seklet.

¹¹ I Livsmedelsverkets tidigare dricksvattenföreskrifter (SLVFS 2001:30), som ersatts av LIVSFS 2022:12, angavs gränsvärde för tjänligt vatten med anmärkning 20 grader.

Vänern och Göta Älv

Göta älv förser cirka 700 000 människor med dricksvatten (Göta Älvs vattenvårdsförbund, 2018). I framtiden beräknas den naturliga vattennivån i Vänern att variera mer (SMHI, 2024). Det blir vanligare med höga nivåer, främst under vintern, med större översvämningsrisk som följd. Under sommarhalvåret blir det i stället vanligare med låga nivåer eftersom avdunstningen ökar med temperaturen. Vattennivån i Vänern är reglerad och tappningen justeras för att hålla nivåerna inom dämning- och sänkningsgränserna. I framtiden förväntas det bli vanligare med höga och låga tappningar i Göta älv. Tappningsstrategin för Vänern kommer att påverka hur de faktiska nivå- och flödesförhållanden i vattensystemet blir.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) publicerade en rapport 2025 med en analys av konsekvenser vid höga och låga flöden i Vänern, inklusive konsekvenser för dricksvattenförsörjning. (MSB, 2025). Rapportens resultat visar att både höga och låga nivåer i Vänern riskerar att ge allvarliga konsekvenser för dricksvattenförsörjningen, beroende på Vänerns nivå och kommun. Upp till cirka 180 000 personer kan komma påverkas vid de högsta utvärderade nivåerna då de är anslutna till dricksvattenanläggningar där störningar kan uppstå.

Även i Vänern kan ekosystemet påverkas av att vattentemperaturen stiger. Vänerns vattenvårdsförbund bedömer att högre vattentemperatur gynnar algblooming, etablering av invasiva arter och tillväxt av bakterier och parasiter som kan påverka råvattenkvaliteten negativt (SMHI, 2025b).

I Göta älvs dalgång är skredrisken stor (SGI, 2012). Enligt en kartläggning från Statens Geotekniska institut (SGI) kommer en fjärdedel av älvens sträckning få ökad risk för skred som följd av klimatförändringarna. Detta eftersom både ökade nederbörds mängder och extremväder men också torrperioder påverkar markstabiliteten negativt. Då kan markens jämnviktsläge hamna ur balans vilket är en bidragande faktor till skred (SGI, 2018). Hur stora effekter ett skred får för dricksvattenproduktionen är helt beroende av var det sker och hur stort skredet är (SGI, 2012). Det är störst risk att vattenresursen påverkas om ett skred uppstår inom något av de förorenade områdena utmed älven.

Stigande havsnivå kan ge ökande problem med saltvattenuppträngning i Göta älv vilket påverkar råvattentäkten. På grund av älvens begränsade djup är också risken stor för höga vattentemperaturer.

Klimatförändringens påverkan på dricksvattenförsörjningen i olika landskapstyper

Länsstyrelsen har tagit fram en kartberättelse "Västra Götaland i ett förändrat klimat" (Länsstyrelsen Västra Götaland, 2023). Kartberättelsen beskriver på vilket sätt klimatförändringarna påverkar olika delar av Västra Götalands län och vilka de största utmaningarna är. I kartberättelsens finns bland annat information om klimatförändringen utifrån samhällsteman och tolv olika landskapstyper. För varje landskapstyp finns en beskrivning av hur dricksvattenförsörjningen väntas påverkas med ett förändrat klimat. En figur över landskapstyperna visas i Figur 13 och en kort sammanfattning av påverkan av klimatförändringarna på dricksvattenförsörjningen i dessa redovisas i nedanstående avsnitt. Indelningen är främst baserad på geologisk information.

För samtliga landskapstyper gäller att det är viktigt att planera med hänsyn till förändrad vattentillgång i sjöar, vattendrag och grundvattenförekomster, samt sommartida vattenbrist för en långsiktigt hållbar vattenförsörjning.

Kust och skärgård

Göta älvdalen

Klimatförändringarna gör att det blir vanligare med både höga och låga flöden i älven, vilket förstärker riskerna för översvämning, ras, skred och försämrad vattenkvalitet.

Sjölandskap

38

mindre omfattning än för många andra vattentäkter. För att minska sårbarheten är tillgång till reservvatten viktig.

Klimatförändringarna innebär ökade variationer i vattennivåer, högre temperaturer och ökad risk för tillförsel av föroreningar, näringsämnen, bakterier och parasiter. Detta kan leda till högre krav på framtida vattenrening. Vättern, som är ett kallvattenekosystem med lång omsättningstid, är särskilt känslig för miljöstörningar och temperaturförändringar, även om vattenkvaliteten fortsatt bedöms vara god.

Hela Vättern är vattenskyddsområde, vilket bidrar till att ge ett långsiktigt skydd för dricksvattenkvaliteten. För Vänern finns i dag inget gemensamt vattenskyddsområde, men flera kommuner har inrättat skydd för sina vattenuttag.

Slättlandskap

Vänern och Vättern är de viktigaste dricksvattenresurserna för kommunerna i slättlandskapet. Utöver dessa är tillgången till större ytvattenresurser begränsad. Grundvattentillgångarna är goda i vissa områden, bland annat kring Skara, Skövde och Töreboda samt i sedimentär berggrund, men vattenkvalitetsproblem förekommer, särskilt i anslutning till alunskeer.

Jordbruket präglar slättlandskapet och vattenbehovet kan öka i framtiden, särskilt under sommarhalvåret då vattentillgången är som lägst. Klimatförändringarna innebär förändrade nederbördsmonster, ökad avdunstning och högre temperaturer, vilket ökar risken för vattenbrist och försämrade vattenkvalitet, särskilt i små grundvattenmagasin och för enskild vattenförsörjning. Ökad nederbörd vintertid kan samtidigt leda till översvämningar och spridning av föroreningar till yt- och grundvatten.

Mosaiklandskap

Vänern och Vättern är de viktigaste dricksvattenresurserna i mosaiklandskapet då tillgången till andra större ytvattenresurser är begränsad. Grundvattentillgången är generellt liten och domineras av små, snabbreagerande magasin, med undantag för större tillgångar kring Skara och Falköping. Enskild vattenförsörjning är vanlig och särskilt sårbar.

Klimatförändringarna innebär minskad vattentillgång under sommarhalvåret, ökad avdunstning och risk för försämrade vattenkvalitet. I kombination med ett potentiellt ökat vattenbehov, bland annat från jordbruket, ökar risken för vattenbrist.

Småbrutet sprickdalslandskap

Göta älvdalen omgärdas av småbrutet sprickdalslandskap. Älvdalen har relativt god tillgång till sjöar och vattendrag som används för vattenförsörjning, samt grundvattenresurser. Närheten till Göteborg innebär dock hög exploateringsgrad, växande befolkning och stort vattenbehov.

Klimatförändringarna medför ökade risker för både höga flöden och sommartida vattenbrist. Ökad nederbörd vintertid kan leda till översvämningar och spridning av föroreningar till yt- och grundvattentäkter, medan högre temperaturer och ökad avdunstning kan försämma vattentillgång och vattenkvalitet under sommaren. Enskild vattenförsörjning, som är beroende av små grundvattenmagasin, är särskilt sårbar. För att möta framtida behov krävs långsiktig planering som tar hänsyn till både klimatförändringar, ökad exploatering och förändrade vattenflöden.

Storskaligt sprickdalslandskap

Det storskaliga sprickdalslandskapet är generellt vattenrikt och rymmer flera viktiga ytvattenresurser för kommunal dricksvattenförsörjning. Samtidigt är grundvattentillgången begränsad och de få medelstora grundvattenmagasinen är särskilt skyddsvärda. I de västra delarna av denna landskapstyp

kan vattenresurserna Norra och Södra Bullaresjön, Kärnsjön samt Örekilsälven kan på sikt få en strategisk betydelse för dricksvattenförsörjning till kustkommunerna.

I trakterna kring Borås–Ulricehamn rinner både Viskan och Ätran. Flera sjöar i åarnas vattensystem som Åsunden, Lygnern, Öresjö, Säven och Tolken är viktiga dricksvattenresurser för kommunerna i området. I åarnas dalgångar finns också grundvattenmagasin avsatta som också de nyttjas för kommunal vattenförsörjning.

Klimatförändringarna förväntas medföra ökade flöden och översvämningsrisker, med risk för spridning av föroreningar till yt- och grundvatten, samtidigt som minskad vattentillgång under sommarhalvåret kan leda till vattenbrist. Enskild vattenförsörjning, som är beroende av små grundvattenmagasin, är särskilt sårbar.

Skogs- och sjödominerat sprickdalslandskap

Dalslands skogs- och sjödominerade sprickdalslandskap är vattenrikt med många sjöar och vattendrag, varav flera används för kommunal dricksvattenförsörjning. Grundvattentillgången är generellt liten, med undantag för större postglaciala sand- och grusformationer. Enskild vattenförsörjning är vanligt förekommande och särskilt sårbar då små grundvattenmagasin är beroende av regelbunden nederbörd.

Klimatförändringar medför ökade flöden och risk för översvämningsrisker samt spridning av föroreningar till yt- och grundvatten, samtidigt som högre temperaturer och sommartorka kan leda till vattenbrist och försämrade vattenkvalitet.

Backlandskap

Backlandskapen i länet har olika vattenförutsättningar: Skaraborgsområdet är relativt rikt på grundvatten i stora postglaciala sand- och grusformationer, medan Färgelanda har små grundvattentäkter och begränsad ytvattenanvändning. Enskilda brunnar i små grundvattenmagasin är känsliga för nederbördsmönster. Kommunal vattenförsörjning i Skövde och Falköpingsområdet baseras ofta på större vattenresurser som Vättern och är mindre känslig.

I Skaraborgs backlandskap beräknas inte nederbörd och tillrinning öka särskilt mycket. Sommartid beräknas tillgången på vatten att minska jämfört med dagens läge. Detta gör att problem med vattenbrist kan uppkomma i framtiden.

Färgelandas backlandskap beräknas få mer nederbörd i ett framtida klimat. Därmed kommer tillrinningen till sjöar och vattendrag öka, vilket innebär ökad risk för översvämningsrisker. Översvämningsrisker kan sprida föroreningar från omgivande mark till både yt- och grundvattentäkter. Grundvattentäkter är extra känsliga då en förorening kan bli kvar upp till hundratals år i vattnet.

Klimatförändringar ökar risken för både vattenbrist och försämrade vattenkvalitet. Sommartid kan tillgången minska på grund av hög avdunstning och låga flöden, medan ökade nederbörds mängder kan ge översvämningsrisker som sprider föroreningar. Långsiktig planering behöver ta hänsyn till förändrade flöden, sommartorka och sårbarheten hos små grundvattenmagasin.

Böljande landskap

Det böljande landskapet är vattenrikt med stora ytvattenresurser (t.ex. Skagern, Viken, Udden, Ätran) och betydande grundvattenmagasin som Lokaåsen. Området kan idag tillgodose lokala behov och har potential som reservvattentäkt för Väner och Vättern.

Klimatförändringar ökar risken för både höga flöden/översvämningsrisker och minskad sommartillgång. Översvämningsrisker kan sprida föroreningar till yt- och grundvatten, och högre temperaturer ökar bakterietillväxt och avdunstning. Små grundvattenmagasin och enskilda brunnar är särskilt känsliga.

Åslandskap

Den största vattenresursen inom området är en stor grundvattenförekomst i åslandskapets östra delar vid namn Hökensås. Hökensås har en stor sand- och grusförekomst som utgör områdets viktigaste grundvattenmagasin med goda uttagsmöjligheter. Området saknar större sjöar och domineras av enskild vattenförsörjning via små, snabbreagerande grundvattenmagasin som är beroende av regelbunden nederbörd.

Klimatförändringar ökar risken för både höga flöden och sommarvattenbrist. Högre temperaturer och förändrade nederbördsmonster kan minska vattentillgången och försämma vattenkvaliteten, särskilt i små grundvattenmagasin.

Platåberg

Platåbergen har sedimentära berggrunder med sandsten, kalksten och lerskiffer. Grundvattnet finns i naturliga källor och magasin av god kvalitet, men vissa områden nära alunskiffer kan ha problem. Både allmänna och enskilda vattentäkter nyttjar dessa grundvattenresurser.

Klimatförändringar kan leda till lägre grundvattennivåer under sommaren och påverka vattenkvaliteten. Små och stora grundvattenmagasin riskerar minskad tillgång under torra somrar, vilket gör långsiktig planering viktig.

Klimatrisker för vattenförsörjningen

På nästa sida redogörs kort för vilka förändringar som kan påverka länets vattenresurser. Den data som finns att tillgå idag är framtagen på nationell nivå och går inte att direkt översätta till en kvantifierad påverkan i en specifik vattenresurs. De nationella klimatanalyserna ger en fingervisning om problemområden men grunden i bedömning av lokala förhållanden måste vara mätningar (flöde, vattennivå, kvalitet) och trendanalyser från den aktuella vattenresursen. Livsmedelsverket har tagit fram en handbok för klimatanpassning av dricksvattenförsörjningen (Livsmedelsverket, 2019). Att följa den är en viktig åtgärd i arbetet med att rusta vattenförsörjningen mot klimatförändringar, se Åtgärder riktade till kommunerna i deras arbete med vattenförsörjning (kapitel 5).

Saltvatteninträngning	• Främst kustnära, bergborrade brunnar och ytvatten som mynnar i havet (Göteborgsregionen och Fyrbodalen).
Höga flöden och kraftig nederbörd (översvämningsrisk)	• Flöden i vattendrag väntas öka som mest under vintertid. Risk för översvämning föreligger dock under alla årstider. Under våren kan snösmältning leda till höga flöden och risk för översvämning, medan kraftig nederbörd kan medföra en risk under sommaren. Blöta höstar och vintrar med mycket nederbörd kan leda till risk för översvämning under dessa årstider.
Minskad grundvattentillgång	• Låga grundvattennivåer och risk för kapacitetsbrist förväntas främst i små grundvattenmagasin sommartid i hela länet. • Risk för kapacitetsbrist finns även i stora grundvattenmagasin.
Torka (Ökat antal dagar med låg markfuktighet)	• Antalet dygn med låg markfuktighet ökar i hela länet, med störst ökning i de norra delarna av länet. Risk för vattenbrist är dock högst i den nordvästra delen av länet på grund av markens låga magasinering förmåga.
Minskad ytvattentillgång	• Låga flöden i sjöar och vattendrag förväntas inträffa oftare i hela länet (främst sommartid). • Reglering av sjöar har stor betydelse för möjligheten att magasinera vatten över lågflödesperioder och lokala skillnader kan vara stora.
Erosion, ras och skred	• Till följd av låga eller höga flöden och översvämnningar i skredkänsliga områden i Fyrbodalen, Göteborgsregionen och Sjuhäradsområdet.
Vattenkvalitet	• Vattenkvaliteten beror av vattentemperatur, flödes- och nivåförändringar i vattenresurserna, markkemiska processer, översvämnningar och markanvändningen. Exakta förändringar är svåra att förutse.

Risk för översvämning från nederbörd

Kraftigt regn under en kort tidsperiod kan orsaka översvämningar när vattnet inte hinner rinna undan tillräckligt snabbt. Även långvarigt men mindre intensivt regn kan ge upphov till översvämningar genom att vattennivåerna i sjöar och vattendrag tillfälligt stiger. De högsta flödena i vattendrag uppstår ofta i samband med snösmältning. I takt med klimatförändringarna förväntas risken för översvämningsskador öka, eftersom kraftiga regn blir allt vanligare i framtiden.

Översvämning kan leda till fysisk påverkan av dricksvattenverk och annan infrastruktur för dricksvatten så som ledningar, lågreservoarer, pumpstationer, ledningar och elförsörjning. Översvämning kan även påverka vattenkvaliteten i vattentäkterna negativt på olika sätt, exempelvis genom ökad avrinning från förorenade områden och ökad grumlighet. Översvämning ökar även risken för ras och skred, vilket kan påverka infrastrukturen för dricksvatten och vattenkvaliteten på liknande sätt. Sedan 2023 är varje kommun skyldig att ha en aktuell vattentjänstplan, där påverkan av översvämningssrisker på dricksvattensystemet identifieras och relevanta åtgärder beskrivas för att den allmänna VA-anläggningen ska fungera vid skyfall (6a–6b §§ vattentjänstlagen).

EU:s översvämningdirektiv 2007/60/EC syftar till att medlemsländerna i EU ska arbeta för att minska konsekvenserna av översvämningar och på så sätt värna om människors hälsa, miljön, kulturarvet och ekonomisk verksamhet. I Sverige genomförs översvämningdirektivet genom förordning om översvämningssrisker (SFS 2009:956) och MSBFS 2013:1 föreskrifter om riskhanteringsplaner. Förordningen om översvämning innebär att områden med betydande översvämningssrisker behöver identifieras. Detta görs av myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB). Därefter ansvarar länsstyrelsen i det aktuella länet för att ta fram kartor över översvämningssrisker inom de hotade områdena. I nästa steg tar länsstyrelserna fram riskhanteringsplaner.

Arbetet med översvämningdirektivet sker i olika cykler. I cykel 2 togs risk- och hotkartor fram, samt riskhanteringsplaner som sträcker sig fram till 2027, för orterna Göteborg, Uddevalla, Stenungsund, Alingsås och Borås. Orterna väljs ut utifrån ett antal kriterier, så som hur många riskobjekt man har i kategorin miljö, hälsa, samhällsviktig verksamhet och kulturmiljö samt hur stor andel av befolkningen som bor eller arbetar i de översvämningssdrabbade områdena. I förvaltningscykel 3 har dock enbart Göteborg och Uddevalla pekats ut av MSB som riskområden, och länsstyrelsen håller på att uppdatera riskkartorna för dessa orter.

De riskkartor som redan tagits fram ligger på MSB:s översvämningssportal¹². I kartorna finns bland annat information om vattentäkter, förorenade områden, miljöfarlig verksamhet som riskerar att översvämmas och avloppsreningsverk. Någon djupare analys för respektive vattentäkt eller riskobjekt har dock inte genomförts, och dricksvattenverk omfattas inte heller av analysen. Kommunerna kan dock använda kartläggningen som stöd i sina egna bedömningar av risker för sina vattenverk och tillhörande infrastruktur.

Risk för vattenbrist

De pågående klimatförändringarna väntas leda till bland annat längre perioder med låg nederbörd och liten tillrinning. Detta kan leda till längre perioder då grundvattennivåer och vattentillgång i sjöar och vattendrag är lägre än behovet.

Fyra kartor har tagits fram av länsstyrelsen i Västra Götaland som skulle kunna användas för att bedöma var i länet det kan förekomma förhöjd risk för vattenbrist, med utgångspunkt i dagens

¹² <https://gisapp.msb.se/apps/oversvamningsportal/avancerade-kartor/hot-och-riskkartor.html>

klimat. Med risk avses en möjlighet att vattnet inte räcker till för mänskliga behov, inklusive lantbruk. Ingen bedömning har gjorts av sannolikheten för brist eller vilken konsekvens bristen skulle kunna få.

Kartorna är översiktliga och kan enbart användas för översiktlig planering, ej detaljplanering. Syftet med kartorna är att snabbt få en överblick av helhetsbilden av vattentillgången i länet.

Karta över uttagskapacitet i små och stora grundvattenmagasin

I Figur 14 ses uttagskapaciteten av grundvatten i små och stora grundvattenmagasin. Länsstyrelsen har bearbetat öppna data från SGU för att ta fram det GIS-skikt som visar uttagskapacitet i stora magasin som punkter¹³ (SGU, 2025a). Det GIS-skikt som visar uttagskapacitet i små magasin har inte bearbetats av länsstyrelsen utan utgörs av SGU:s öppna data (SGU, 2025b).

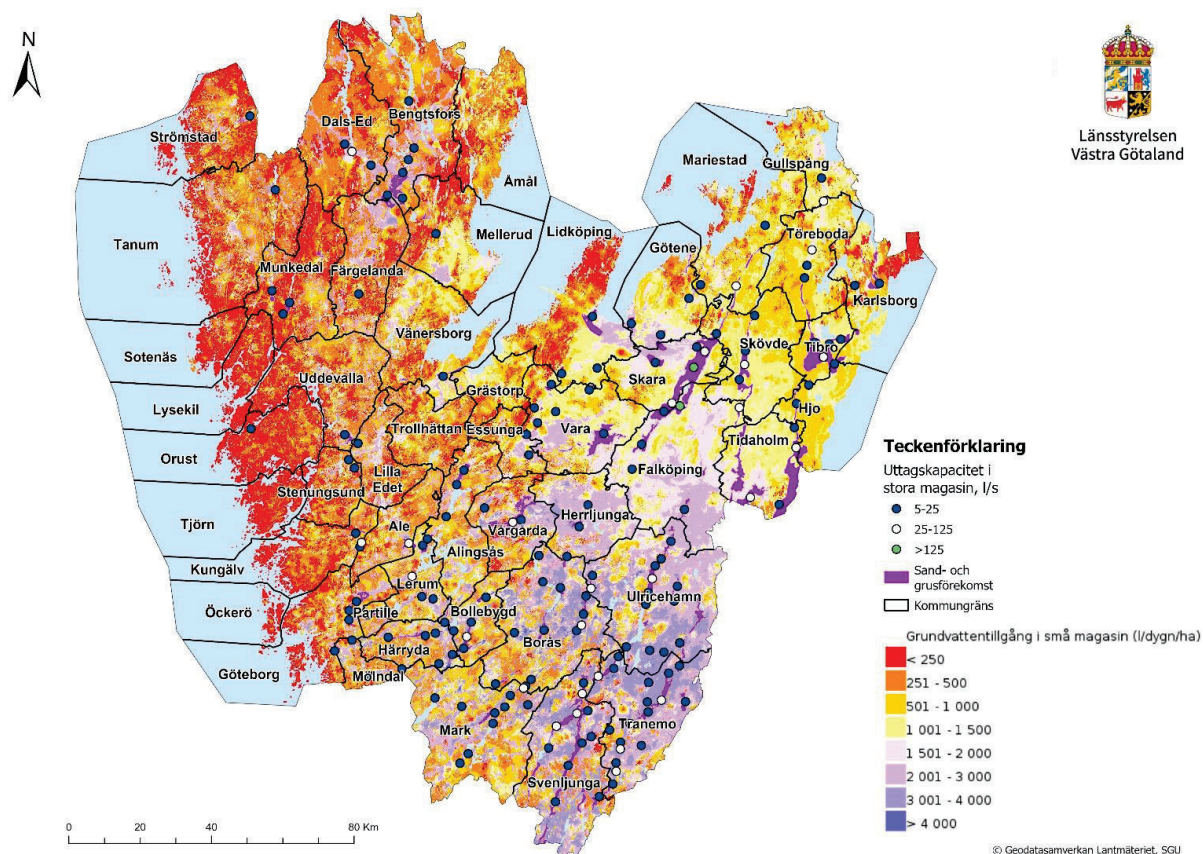
Prickarna visar genomsnittlig uttagskapacitet i grundvattenmagasin i större sand- och grusförekomster, vilka är av relevans för kommunal dricksvattenförsörjning. Prickarna löper längs med de stråk av isälvsediment som löper i nordostlig till sydvästlig riktning i framför allt den sydöstra delen av länet.

Grundvattentillgång i små magasin, som visas av färgskalan i bakgrunden, är främst av relevans för de med enskild brunn. Tillgången till grundvatten hänger tätt samman med geologiska förhållanden, typ av jordart och den senaste tidens nederbördsförhållanden. Underlaget kan användas för översiktlig riskbedömning och planering med avseende på enskild vattenförsörjning, men är inte tillräckligt precis för att kunna bedöma vattentillgång och risk för vattenbrist vid en specifik fastighet.

I figuren ses att grundvattentillgång i små magasin är lägst i Fyrbodalen och Göteborgsregionen, med lägst tillgång längs med västkusten. Grundvattentillgången är som högst i Sjuhärad, och medelhög i Skaraborg. Även uttagskapaciteten i stora grundvattenmagasin är som högst i Sjuhärad och Skaraborg.

I områden med låg tillgång till grundvatten och höga behov för mänsklig aktivitet eller lantbruk är risken för vattenbrist som högst. Exempelvis är tätheten av lantbruk hög i delar av Skaraborg, där en långvarig torka kan medföra en risk för vattenbrist.

¹³ Baserat på SGU:s data grundvattentillgång i grundvattenmagasin: Magasindelområden J1, J2 och J3

Figur 14. Uttagskapacitet i små och stora magasin (SGU, 2025a, SGU, 2025b).

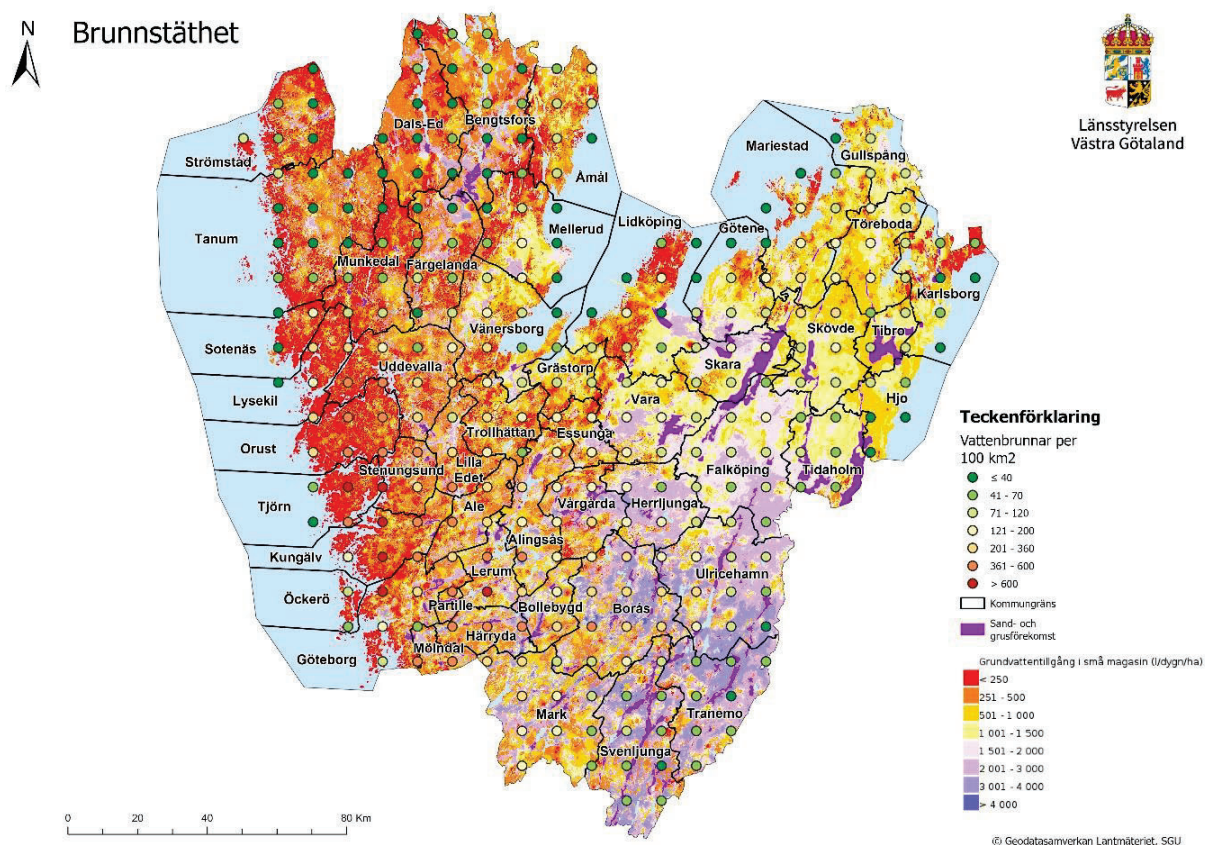
Risk för vattenbrist i enskilda brunnar

Figur 15 visar grundvattentillgång i små grundvattenmagasin samt brunnstäthet (SGU, 2025b, SGU, 2025c). Genom att studera figuren och ta hjälp av matrisen i Tabell 1 kan en bedömning göras av var i länet det kan föreligga risk för vattenbrist i enskilda brunnar på en skala från 1 – 3, där 3 är högst risk. Om exempelvis grundvattentillgången är hög och brunnstätheten låg är risken för brist lägre än om brunnstätheten är hög och grundvattentillgången låg.

Exempel på områden där brunnstätheten är hög och tillgången i små grundvattenmagasin låg är Orust, Tjörn och Kungälv. Exempel på områden där brunnstätheten är låg och grundvattentillgången hög är Svenljunga, Tranemo och Ulricehamn.

Tabell 1. Bedömningsmatris för risk för vattenbrist i enskilda brunnar.

	Låg brunnstäthet	Medelhög brunnstäthet	Hög brunnstäthet
Hög grundvattentillgång	1	1	2
Medelhög grundvattentillgång	1	2	3
Låg grundvattentillgång	2	3	3

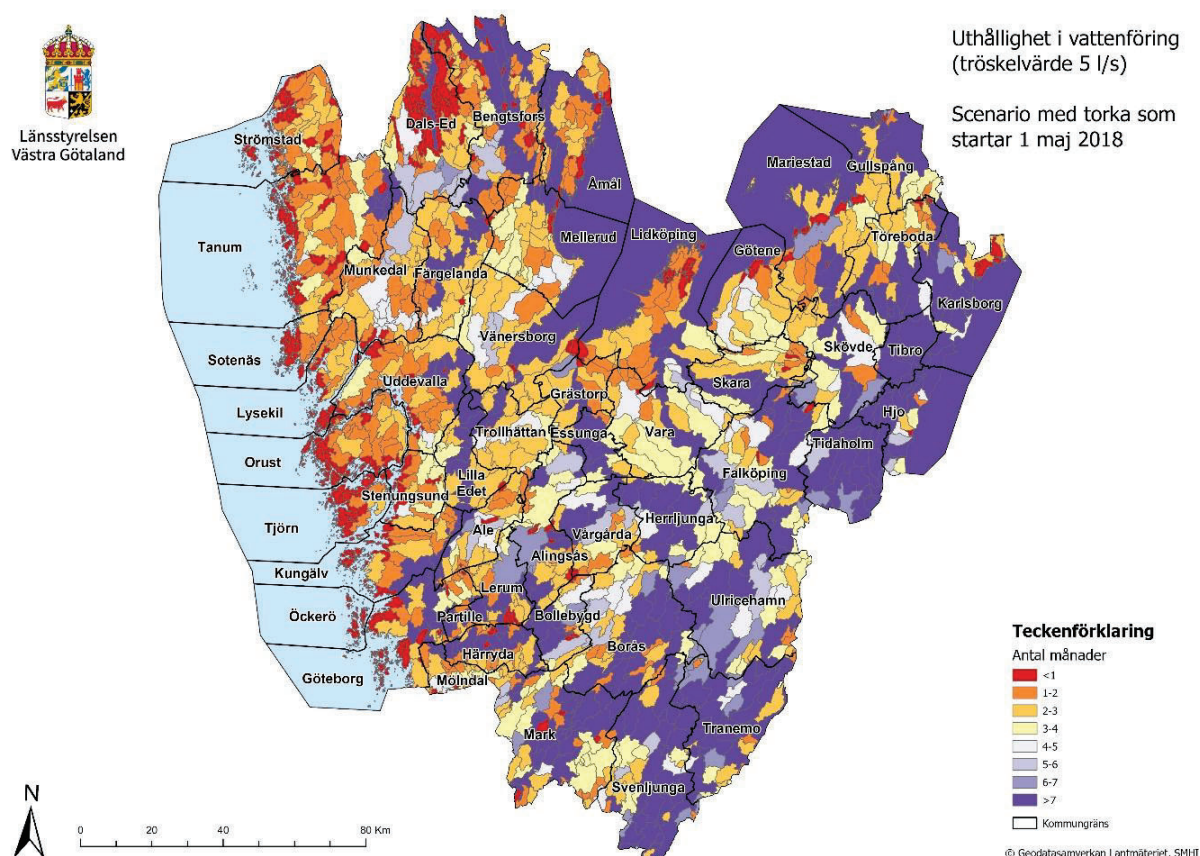

Figur 15. Översikt av grundvattentillgång i små grundvattenmagasin (l/d/ha) samt täthet av vattenbrunnar per 100 km² (SGU, 2025b, SGU, 2025c).

Hur länge finns ytvattnet kvar vid torka?

I Figur 16 visas en figur som visar hur länge ytvatten finns kvar i sjöar och vattendrag vid en långvarig torka, i ett scenario där ingen nederbörd kommer från 1 maj 2018, och där tröskelvärde för flöde är 5 l/s. Ett tröskelvärde för flöde innebär att när vattenflödet i ett vattendrag understiger tröskelvärde så anses det vara slut. Tröskelvärde är valt baserat på osäkerheter i modellen. Data kommer från en rapport som SMHI tog fram 2022 "Hur länge räcker vattnet? Beräkning vid uthållig torka" (SMHI, 2022).

Scenariot kan användas för att bilda en uppfattning om relativa skillnader i uthållighet i olika vattendrag, och därmed risken för vattenbrist. Vattendrag med uthålliga flöden löper mindre risk att drabbas av torka jämfört med vattendrag som torkar ut snabbt. I Figuren ses att vattendrag närmare kusten och i den nordvästra delen av länet riskerar att torka ut fortast, medan vattendrag i den södra och östra delen av länet generellt har en längre uthållighet.

Figur 16. Uthållighet i vattenföring vid torka som startar 1 maj 2018.

Beräkningen av uthållighet har gjorts genom att anpassa de väderdata som driver SMHI:s hydrologiska modell S-HYPE, det vill säga tidsserier av nederbörd och lufttemperatur med dygnsupplösning. I scenariot har modellen startats med historisk nederbörd och lufttemperatur, men efter den 1 maj 2018 nollställdes nederbörden. Därefter har flödet beräknats i vattendragen och en karta tagits fram.

Länets framtida vattenbehov

Idag saknas prognoser för framtida vattenanvändning på nationell nivå. Enskilda verksamheter och dricksvattenproducenter gör prognoser, men oftast med ett relativt kort tidsperspektiv. Det är svårt att förutsäga det framtida behovet av vatten eftersom det styrs av flera olika faktorer:

- Befolkningsutvecklingen och den geografiska spridningen i befolkning, industri och lantbruk påverkar vattenbehovet och dess fördelning i länet.
- Klimateffekter kan påverka hur vi anpassar verksamheter efter exempelvis säsongsvariationer i vattentillgång.
- Ålder och status på tekniska anläggningar påverkar vattenförluster till exempel i ledningsnät.
- Tekniska innovationer kan effektivisera vattenanvändningen eller introducera nya vattenbehov. Tekniska lösningar kan också möjliggöra en mer differentierad

vattenanvändning än vi har idag. Där vatten av dricksvattenkvalitet idag används för till exempel bevattning eller toalettspolning hade en sämre vattenkvalitet kunnat nyttjas.

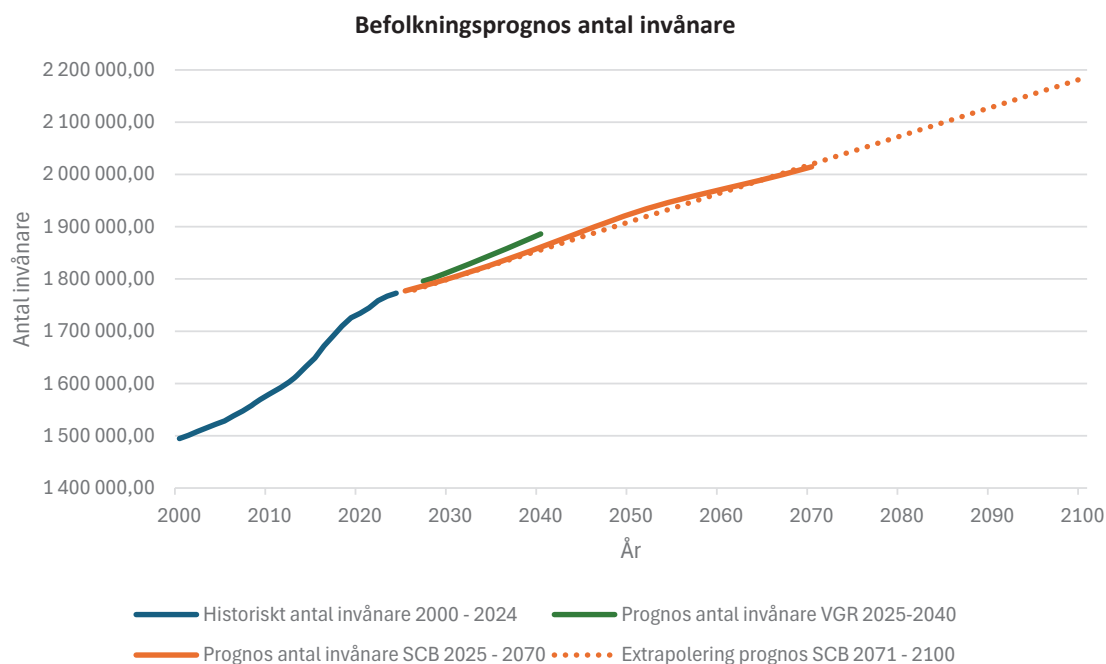
- Informationskampanjer har under de senaste åren använts med gott resultat för att påverka dricksvattenanvändares beteenden och minska vattenbrist. Beteendeförändringar kan även uppstå av andra anledningar och då ha en mer långsiktig påverkan på hur vi använder vatten.

De fem punkterna kan i sin tur påverkas av ekonomisk, juridisk och politisk styrning. Osäkerheten i prognoser för framtidens vattenbehov är stor. Samtidigt är tillgången till tillräcklig mängd råvatten samhällsviktig. Det behöver finnas marginaler i vattenförsörjningsplaneringen för att ta höjd för osäkerheterna.

Befolkningsutveckling

Befolkningsutveckling påverkas av många olika aspekter, både inom Sverige och i vår omvärld. Mållåret för vattenförsörjningsplanen är 2100. I nuläget finns ingen befolkningsprognos för länet som sträcker sig så långt. För att få en bild av befolkningsmängden 2100 har befintliga prognoser förlängts. Att förlänga befolkningsprognoser innebär stora osäkerheter och folkmängden ökar oftast inte linjärt. I Figur 17 illustreras befolkningsutvecklingen i länet till år 2100 utifrån två prognoser:

- Västra Götalandsregionens prognos för länet 2025–2040, (VGR, 2025) (grön)
- Statistiska centralbyråns befolkningsprognos för länet 2020–2070, (SCB, 2025), (orange)

Figur 17. Befolkningsprognoser för Västra Götalands län från Västra Götalandsregionen (VGR) och Statistiska centralbyrån (SCB).

SCB:s prognos har längst tidsspann och är mest aktuell. Den visar på en lägre befolkningsökning än Västra Götalandsregionens prognos. Vid jämförelse av prognoserna, som visas i Figur 17, blir det tydligt att de skiljer sig åt, även om båda visar en befolkningsökning. SCB:s prognos är från 2025 och

beräkningarna baseras på data om fruktsamhet, dödlighet, inflyttning och invandring från de senaste nio åren samt ett antagande om att denna utveckling fortsätter (SCB, 2025). En framskrivning till år 2100 är osäker eftersom både stora och små strukturförändringar påverkar befolkningsutvecklingen. I vattenförsörjningsplanen har SCB:s data använts vid uppskattning av det framtida vattenbehovet.

SCB:s kommunvisa prognos 2020–2070 visar att befolkningen ökar i 26 av länets 49 kommuner fram till år 2030. Från 2030 – 2100 väntas befolkningen öka i 41 av 49 kommuner. Urbaniseringen fortsätter och den procentuellt sett största befolkningsökningen sker i och i anslutning till regionens större tätorter.

Hushållens vattenbehov och allmän vattenförsörjning år 2100

Vattenbehovet för länet har beräknats utifrån SCB:s befolkningsprognos och presenteras i Tabell 2. Vattenbehov är beräknat utifrån två värden för genomsnittlig vattenförbrukning per person, vad som inkluderas i dessa värden förklaras i avsnittet *Hushåll*. Beräkningarna är gjorda för två scenarier, ett med normal förbrukning och ett för högsäsong. I scenariot för högsäsong har ett antagande gjorts om att länets fritidshus är fullt belagda med fyra personer i varje hus, att besökande kommer ifrån andra län samt att fritidshusen är anslutna till kommunalt vatten. Detta är sannolikt en överskattning. Det finns ingen exakt siffra på hur många som besöker fritidshus i Västra Götaland från andra län, men det är en stor andel av fritidshusen i en kommun som ägs av personer från andra kommuner, och ca 6 % av Sveriges fritidshus är utlandsägda.

Tabell 2. Länets totala vattenbehov 2100 (baserat på SCB:s befolkningsprognos 2024–2070) samt vattenbehov vid högsäsong baserad på fritidshusbebyggelse. Hushållens vattenbehov speglar det totala behovet i länet, oavsett allmän eller enskild försörjning. Det totala vattenbehovet är något överskattat eftersom 100 procent anslutning till allmän vattenförsörjning antas i beräkningarna. Antal kubikmeter vatten är avrundat till närmaste tusental.

	Västra Götalands läns vattenbehov år 2100 (m3/dygn)	Västra Götalands läns vattenbehov år 2100 vid högsäsong (m3/dygn)
Hushållens vattenbehov (130 L/p/d)	284 000	325 000
Totalt dricksvattenbehov i allmän vattenförsörjning (180 L/p/d)	393 000	451 000

Även vattenförbrukningen per person kommer att förändras på sikt men prognoser för detta saknas. I Danmark är till exempel vattenförbrukningen lägre jämfört med Sverige, bland annat på grund av begränsad vattentillgång och ett högre pris på vatten. Detta visar på potential till minskad vattenförbrukning även i Sverige i framtiden (Havs- och vattenmyndigheten, 2020).

Enligt EU:s nya dricksvattendirektiv ska medlemsländerna bedöma sina vattenläckagenivåer för de dricksvattenproducenter som tillhandahåller minst 10 000 m³ per dag eller försörjer minst 50 000 personer. EU-kommissionen kommer därefter att fastställa ett tröskelvärde för vattenläckage som Sverige inte får överskrida. Direktivets tillämpning, tillsammans med att det utvecklas ny teknik och nya försörjningslösningar till följd av vattenbrist i framför allt sydöstra Sverige, är några av faktorerna som kan komma att påverka vår framtida vattenförbrukning. Sannolikt kommer den totala vattenförbrukningen per person att sjunka men det är inte möjligt att prognosticera

Lantbrukets framtida vattenbehov

Klimatförändringarna förväntas leda till att tillgången på vatten tidvis och regionalt minskar. De förväntas också leda till att jordbrukets vattenbehov ökar på lång sikt (Jordbruksverket, 2018). Det faktiska behovet av vatten i lantbruket beror också på hur livsmedelsproduktionen utvecklas. Med Sveriges livsmedelsstrategi som riktar tydligt in sig på ökad livsmedelsproduktion, samt pågående klimatförändringar, kommer sannolikt efterfrågan på bevattningsvatten öka. De regionala skillnaderna i Sverige bedöms också bli tydligare i områden med hög tillgång till vatten. I ett scenario där 10% av åkerarealen i länet bevattnas motsvarar det en vattenmängd som är ungefär hälften av dagens vattenanvändning i hushållen. I dagsläget bevattnas en mycket liten del av arealen men exemplet visar på att en kraftigt ökad bevattning leder till stora volymer som behöver säkerställas på ett säkert och hållbart sätt.

Den nuvarande trenden med storleksrationaliseringar inom lantbruket pågår med färre men större företag. Detta innebär att vattenbehovet koncentreras även om det inte ökar som genomsnitt. Sveriges livsmedelsstrategi 2.0, vilken är en uppdatering av tidigare strategi, har fokus på robusthet, konkurrenskraft, ökad produktion, regelförenklingar och att vi har livsmedelsproduktion i hela Sverige, och därmed hela länet. Jordbruksverket har på uppdrag av regeringen tagit fram mål och uppföljningsmetoder för svensk livsmedelsproduktion. I redovisningen pekar de på att både arealer och antalet djur behöver öka. De gör inga kopplingar till vattenbehov eller att en ökad bevattning i sig kan ge högre skörd per yta. Det är dock tydligt att den politiska inriktningen är ökad produktion och att den behöver ske i hela landet.

Det framtida bevattningsbehovet beror av många faktorer, såsom jordtyp, växt, odlingsmetod, klimat och väder, bevattningsteknik och ekonomi (Jordbruksverket, 2018). Detta gör det komplext att uppskatta hur stort vattenbehovet förväntas bli i framtiden. Det finns också stora osäkerheter i uppmätt data eftersom bevattningsbehovet skiljer sig stort från år till år då det är starkt väderberoende.

Vattenbehovet för djurhållning är mer stabilt över året och är därför främst beroende av antalet djur per produktionsenhet (Jordbruksverket, 2018). Lantbrukets samlade vattenbehov varierar mest beroende på förutsättningarna inom växtodlingen.

Trots osäkerheter i bedömningen av länets framtida vattenbehov behöver lantbrukare diskutera, planera för och samverka kring hållbar vattenförsörjning redan nu. Robust vattenförsörjning är en grundförutsättning för lantbruket och därmed för samhället i stort

Industrins framtida vattenbehov

Även inom industrin är god vattenförsörjning en viktig faktor för produktionen. Vattenbehovet varierar kraftigt mellan olika typer av verksamheter. Den aktuella vattenförbrukningen är ofta starkt relaterad till produktionens omfattning. Samtidigt varierar möjligheterna att recirkulera vatten eller minska vattenanvändningen beroende på typ av verksamhet och processens utformning. Generella bedömningar är inte möjliga att göra.

Det finns ingen prognos för hur industrin i Västra Götalands län kommer att utvecklas eftersom detta beror av konjunktur, förutsättningar på en global marknad, teknisk utveckling och många andra faktorer. Fler industrier är dock intresserade av att använda renat avloppsvatten för att minska sin förbrukning av kommunalt eller enskilt dricksvatten. En av de stora förbrukarna i länet har redan gjort detta och flera är på gång. Detta innebär att mer av det producerade dricksvattnet kan användas för human konsumtion.

4. Länets dricksvattenresurser

För att en vattenresurs ska anses som en robust dricksvattenresurs för flera generationer framåt behöver flera kriterier vara uppfyllda. Vattentillgången behöver kunna täcka det behov som finns under alla tider på året, vattenresursen måste vara gynnsamt belägen i förhållande till vattenbehovet, vattenkvaliteten behöver vara god nog för att kunna producera dricksvatten till en rimlig kostnad och risk för föroreningspåverkan eller kapacitetspåverkan ska vara låg. Utöver detta behöver vattenresursens gynnsamma egenskaper bestå i ett förändrat klimat och den behöver kunna uppfylla även de framtida kraven på kapacitet och kvalitet.

De viktigaste dricksvattenresurserna i länet är de som redan nyttjas idag och flera av dessa uppfyller samtliga krav ovan. Det finns dock dricksvattenresurser som nyttjas idag men som inte är långsiktigt hållbara och det finns delar av länet som idag inte har ordnat reservvattenförsörjning. De dricksvattenresurser som nyttjas för allmän vattenförsörjning behöver därför kompletteras för en fortsatt robust vattenförsörjning i länet.

För att identifiera vilka vattenresurser som kan vara aktuella som komplement ur ett regionalt perspektiv har Länsstyrelsen gjort en analys av samtliga vattenförekomster i länet. Analysen har mynnat ut i tre kategorier, se Figur 18.

Figur 18. Länets viktiga dricksvattenresurser delas in i tre kategorier; nationellt, regionalt och kommunalt viktig. Förutsättningarna för och behovet av förvaltning och skydd skiljer sig mellan de tre kategorierna.

Analysen omfattar uttagsmöjlighet, flöde, vattenkvalitet, läge, klimataspekter, föroreningsrisker och möjlighet till konstgjord infiltration. Yt- och grundvattenresursernas uttagsmöjlighet har även jämförts med ett uppskattat värde för medianvattenbehovet år 2100 i delregionen de är belägna i för att bedöma på vilken skala (nationell, regional, kommunal) de bedöms kunna nyttjas. Urvalsmetod och tillvägagångssätt vid prioritering framgår av bilaga 4.

Regionalt och nationellt viktiga dricksvattenresurser presenteras i detta kapitel. Kommunalt viktiga dricksvattenresurser utgörs av vattentäkter som nyttjas idag och presenteras inte i planen. Då det ändå är centralt för länets dricksvattenförsörjning att dessa får erforderligt skydd presenteras åtgärder för dem i kapitel 5.

Nationellt viktiga dricksvattenresurser

Vättern och vattensystemet Vänern och Göta älv är viktiga för vattenförsörjningen i flera län. För att skydd och förvaltning av dessa ska vara enhetlig krävs samarbeten över länsgränserna. Riskhanteringen för de nationellt viktiga dricksvattenresurserna kräver också ett något annorlunda perspektiv än för övriga dricksvattenresurser. I dessa vattensystem finns vattenrelaterade intressen, exempelvis sjöfart, av en annan betydelse än i de flesta andra sjöar och vattendrag.

Regionalt viktiga dricksvattenresurser

De regionalt viktiga dricksvattenresurserna är sådana som kan vara av mellankommunalt intresse. De kräver därför samordnad förvaltning över kommungränser.

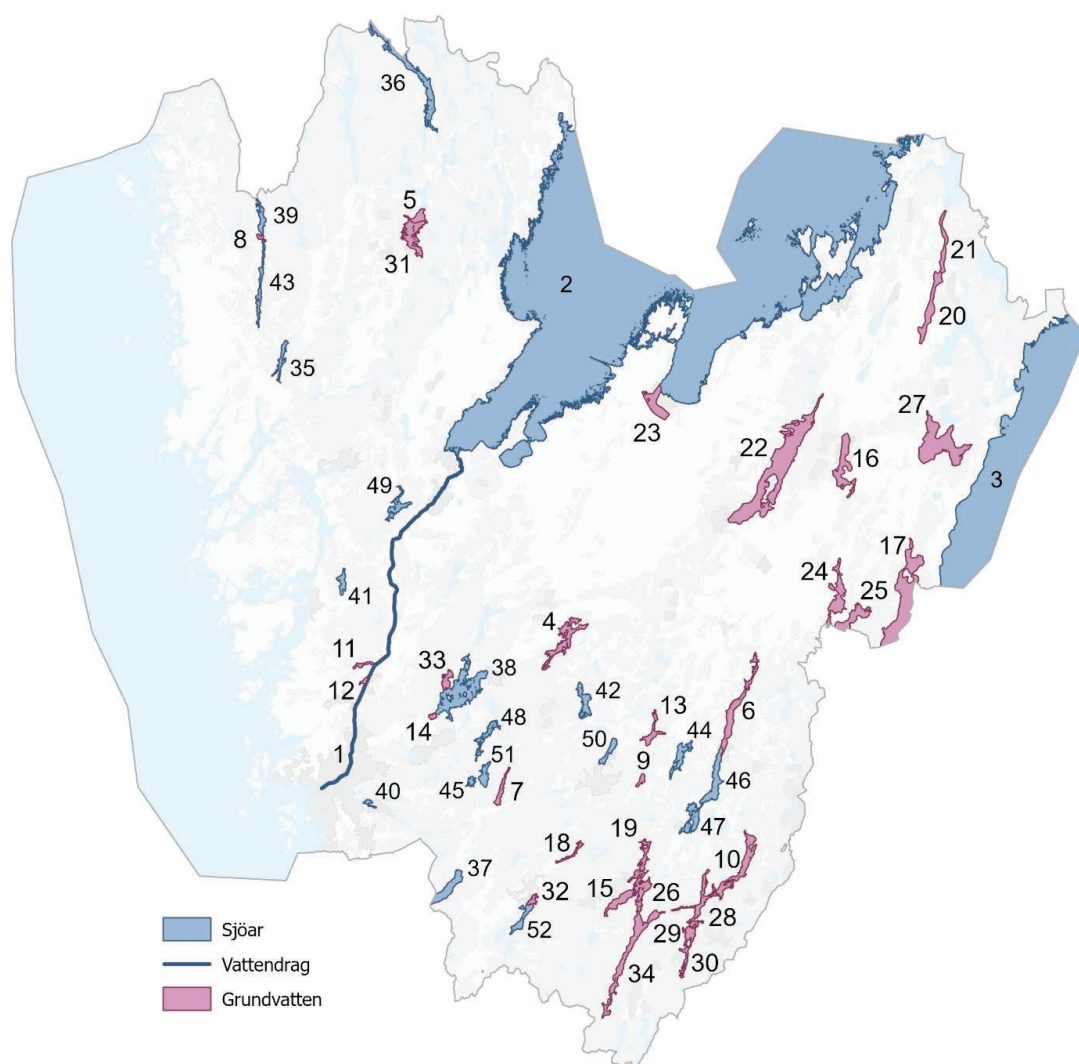
Ytvattenresurser och grundvattenresurser har olika sårbarhet och skyddsbehovet skiljer sig därför emellan dem. Grundvattenmagasin har ett naturligt skydd i och med att föroreningar kan brytas ner eller fastläggas i den ovanliggande marken, innan de når grundvattnet. Ytvatten har inte samma naturliga skydd och där har vattnet oftast kortare omsättningstid. I grundvattenmagasin stannar en förorening som väl når grundvattnet länge, dels på grund av att vattenomsättningen ofta är långsam dels för att temperaturen är lägre, den biologiska aktiviteten är låg och miljön ofta är syrefattig. Detta gör att föroreningar inte bryts ner på samma sätt som i ett ytvatten.

I grundvattenmagasin finns också en risk för förändring av själva magasinet genom utbrytning av naturgrus och andra material. Täckverksamhet ökar magasinets sårbarhet när naturligt skydd tas bort och innebär en föroreningsrisk genom att verksamheten sker där magasinet är sårbart. Större täckverksamheter kan även påverka grundvattenströmning och vattentillgång i magasinet.

Skillnaderna i sårbarhet och risk mellan yt- och grundvatten gör att det kan krävas olika åtgärder för att säkerställa skyddet av dem. Mer information om de nationellt och regionalt viktiga dricksvattenresurserna finns i bilaga 1.

Tabell 3. Nationellt och regionalt viktiga dricksvattenresurser i länet med ID-nummer enligt karta i Figur 19.

Nationellt viktiga dricksvattenresurser			
1. Göta Älv	2. Vänern	3. Vättern	
Regionalt viktiga dricksvattenresurser – grundvatten			
4. Algutstorp-Horla	13. Fänneslunda-Rångedala	22. Magasinsgrupp Rösjön Hornborga Valle Timmersdala	31. Ödskölts moar
5. Backen	14. Gråbodeltat	23. Rådaåsen	32. Örbydeltat
6. Blidsberg-Ulricehamn	15. Göjeholm	24. Sandhem-Hömb norr	33. Östadsdeltat
7. Nolåns dalgång	16. Hagelberg	25. Sandhem-Hömb söder	34. Östra Frölunda
8. Bullarebygden	17. Hökensås	26. Svenljunga	
9. Dalsjöfors	18. Kinnarumma-Fritsla	27. Tibro	
10. Nittorp	19. Kolarp	28. Tranemo	
11. Diseröd Norra	20. Töreboda	29. Ambjörnarp	
12. Diseröd Södra	21. Hova	30. Sjötofta	
Regionalt viktiga dricksvattenresurser – ytvatten			
35. Kärnsjön	40. Rådasjön	45. Västra Nedsjön	50. Öresjö Viskan
36. Lelång	41. Stora Hällungen	46. Åsunden	51. Östra Nedsjön
37. Lygnern	42. Säven	47. Yttre Åsunden	52. Östra Öresjön
38. Mjörn	43. Södra Bullaresjön	48. Ömmern	
39. Norra Bullaresjön	44. Tolken (Ulricehamn)	49. Öresjö Bäveån	

Figur 19 Karta med nationellt och regionalt viktiga dricksvattenresurser. Siffrorna motsvarar ID-nummer i tabell 4.

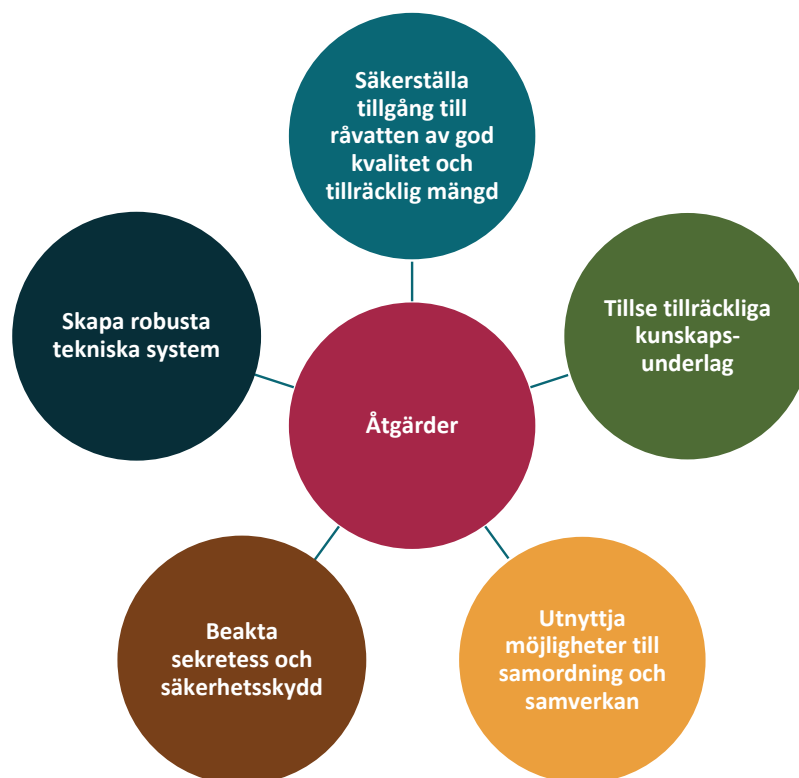
Vattenresurser av betydelse för andra län

I flera kommuner finns vattenresurser som korsar länsgränsen och som är viktiga för vattenförsörjning i angränsande län. Hallands, Jönköpings och Örebro län lyfter sådana vattenresurser i sina regionala vattenförsörjningsplaner. Örebro län pekar ut Skagern, Unden och Vättern som prioriterade. Jönköping pekar ut sjön Fegen, grundvattenförekomsterna Gislaved-Alabo, Sandhem-Hömb söder och Hökensås, samt ett antal vattendrag. Hallands län har valt att inte offentliggöra vilka vattenresurser de prioriterar av informationssäkerhetsskäl. Mer om dessa resurser och hur de behöver förvaltas framgår av respektive läns vattenförsörjningsplan.

5. Åtgärder för robust dricksvattenförsörjning

Dricksvattensäkerhet innebär att tillgodose behovet av vatten i tillräcklig mängd och av god kvalitet utan väsentliga avbrott. Grunden till en robust dricksvattenförsörjning är att ha kännedom om vilka hot, risker och sårbarheter som finns idag, hur dessa kan komma att förändras och ha en plan för att hantera detta. Risker för vattenförsörjningen kan röra sig om klimatrisker, sabotagerisker, olycksrisker och risker i ordinarie markanvändning och exploatering. De fem övergripande åtgärder som identifierats som viktiga för dricksvattensäkerheten i länet presenteras i Figur 20.

Figur 20. Fem övergripande åtgärder för långsiktigt robust dricksvattenförsörjning i Västra Götalands län.

För att vattenförsörjningen ska vara robust behöver också de organisationer som arbetar med den ha tillräckliga personella och ekonomiska resurser och god kompetens för att utföra sitt uppdrag. Även detta behöver planeras för så att det finns kontinuitet i arbetet med vattenförsörjningsplanering.

Som beskrivits i avsnittet *”Länets framtida vattenbehov”* finns det många faktorer som påverkar hur vatten används i samhället. Information om vattenförsörjning och vattenanvändning kan ändra beteenden både på kort och lång sikt. Att kommunicera om det arbete som görs kan påverka både vattenanvändningen och kompetensförsörjningen i branschen genom att synliggöra dricksvattenyrken.

Säkerställa tillgång till råvatten av god kvalitet och tillräcklig mängd

En robust dricksvattenförsörjning kräver tillräckliga marginaler så att leveransavbrott eller naturliga variationer i vattentillgång inte påverkar leveransen av vatten. Långsiktig planering i regionala och kommunala vattenförsörjningsplaner lägger grunden för detta, tillsammans med andra kommunala planeringsunderlag så som exempelvis vattentjänst- och nödvattenplaner. En viktig åtgärd för kommunerna är att säkerställa en tillräcklig reservvattenförsörjning inom den allmänna vattenförsörjningen. I den långsiktiga planeringen behöver även klimataspekter vägas in. Livsmedelsverket har tagit fram en handbok för klimatanpassning av dricksvattenproduktionen (Livsmedelsverket, 2019). Klimatanpassning är en samhällsbyggnadsfråga och kräver politisk förankring och samarbeten mellan flera olika kompetenser inom kommunens organisation. Handboken beskriver både administrativa åtgärder och fysiska åtgärder.

Marginaler kan också skapas genom vattenbesparande åtgärder och effektivisering av vattenanvändningen.

Leveranssäkerheten behöver också kunna upprätthållas vid kris och utvecklingen av dricksvattenförsörjningen behöver gå hand i hand med samhällsutvecklingen så att sårbarheter kan förutses och förebyggas.

När vattentäkter synliggörs genom vattenskyddsområden eller genom att de pekas ut i en vattenförsörjningsplan läggs grunden för att kunna skydda dem. Enligt ramdirektivet för vatten 2000/60/EG, artikel 7 ska vattentäkter som försörjer fler än 50 personer eller producerar mer än 10 m³/dygn ha erforderligt skydd. Skydd innebär att reducera risker som kan påverka möjligheten till långsiktigt nyttjade av vattentäkten. Risker för vattentäkter synliggörs ytterligare med den riskbedömning av uttagspunkter för dricksvatten och de förslag till åtgärder som tas fram till följd av dricksvattendirektivet.

Det finns många olika vattenskyddsåtgärder som minskar risker för viktiga vattenresurser där vattenuttag för dricksvattenförsörjning görs idag. En heltäckande riskanalys lägger grunden till att vidta rätt skyddsåtgärder. De naturgivna förutsättningarna, användningen och riskbilden vid en dricksvattenresurs avgör hur den bäst bör skyddas. Lokala skillnader kan vara stora och skyddet behöver därför vara lokalt anpassat. Ett effektivt vattenskyddsarbete innebär att anpassa skyddsåtgärderna efter riskens karaktär:

- Vattenskyddsområden med tillhörande vattenskyddsföreskrifter används för att reglera risker kopplade till markanvändning. En viktig del i vattenskyddsarbetet är också att utöva tillsyn för att säkerställa efterlevnaden av vattenskyddsföreskrifterna.
- Olycksrisker minskas genom exempelvis beredskap eller fysiska åtgärder som hindrar en förorening från att nå vattentäkten.
- Genom att synliggöra vattentäkter i fysisk planering kan exempelvis miljöfarliga verksamheter lokaliseras så att risken för förorening av en viktig dricksvattenresurs minimeras.
- Aktivt informationsarbete ökar medvetenheten om behovet av att skydda vattentäkter och om vilka risker som förekommer. Väl anpassad information är en kostnadseffektiv åtgärd för att förhindra oönskade aktiviteter och olyckstillbud inom ett vattenskyddsområde. Skyltning av vattenskyddsområden och information om vattenskydd i samband med tillsyn är exempel på detta.

Skyddsåtgärder för regionalt viktiga dricksvattenresurser som inte nyttjas som vattentäkt idag

De dricksvattenresurserna som pekats ut som regionalt viktiga men som inte är i bruk idag skyddas inte på samma sätt som befintliga vattentäkter. Precis som för nuvarande vattentäkter ska skyddet vara riskbaserat och avvägt efter behov. I och med att dricksvattenresurserna inte nyttjas idag syftar skyddet i första hand till att bibehålla goda förutsättningar för att resurserna ska kunna användas framöver. Skyddet består främst i att dricksvattenintresset synliggörs och beaktas i samhällsplanering och vid exploatering. Här behöver både kommunerna och Länsstyrelsen utveckla sina arbetssätt. Boverket har utvecklat vägledning om detta som finns i deras kunskapsbank (Boverket, 2025).

För att öka kunskap och erfarenheter om vattentillgångarna behövs mellankommunal samverkan med ett avrinningsområdesperspektiv.

Åtgärder vid torka och vattenbrist

Vid vattenbrist behöver samhället informeras löpande om vattenläget och behov av vattenbesparande åtgärder. Kommunerna behöver i god tid vara tydliga med vad eventuella vattenförbud innebär och vilka som eventuellt undantas från dem. Vid vattenbrist är det viktigt att kommunen samverkar med de större vattenförbrukarna i kommunen för att undersöka möjligheter att spara på vatten.

Vid risk för vattenbrist kan kommunen eller VA-huvudmannen besluta om bevattningsförbud enligt ABVA (allmänna bestämmelser för vatten och avlopp).

Under vissa förutsättningar, som framgår av 9 kap. 10 § MB, har kommunen möjlighet att föreskriva om krav på tillstånd eller anmälan för att inrätta eller använda grundvattentäkter för en- eller tvåfamiljsfastighet som annars är undantagna från tillståndsplikt enligt 11 kap. 11 § miljöbalken. Detta gäller i områden där knapphet på sött grundvatten råder eller kan befaras uppkomma.

Reservvattenförsörjning från alternativ vattentäkt kan bli aktuell i det fall kapaciteten i den ordinarie vattentäkt är begränsad på grund av exempelvis torka.

Vid allvarlig vattenbrist är den som bedriver vattenverksamhet skyldig att avstå det vatten som är oundgängligen nödvändigt för den allmänna dricksvattenförsörjningen eller för något annat allmänt behov, om vattenbristen orsakas av torka eller någon annan jämförlig omständighet (enligt 2 kap 10 § Lag (1998:812) med särskilda bestämmelser o vattenverksamhet). Den som lider skada genom att avstå vatten har rätt till skälig ersättning. Länsstyrelsen får besluta att den som bedriver verksamheten eller råder över vattentillgången ska göra detta.

Tillse tillräckliga kunskapsunderlag

Det finns idag luckor i den kunskap som behövs för att ta fram en heltäckande vattenförsörjningsplan för Västra Götalands län. Det finns behov att kartlägga och planera för vattenbehov utöver dricksvattenbehovet för människor. Exempelvis behövs fördjupad kunskap om vattenbehovet för lantbruk och industri samt vattenbehovet för att bibehålla känsliga naturmiljöer. Det krävs också bättre kännedom om vilka vattenuttag som görs från respektive vattenresurs.

Även vad gäller dricksvattenkvalitet kommer det att krävas mer kunskap, exempelvis kring miljögifter som PFAS och deras förekomst i miljön, kvalitetsförändringar som kommer med ett förändrat klimat samt nya metoder för mikrobiologisk och kemisk beredning av dricksvatten.

Klimatförändringarna orsakar större variationer i vattentillgång, både sett över året och mellan olika år. Det innebär större osäkerheter för de verksamheter som är beroende av vattenuttag ur våra vattenresurser och risk för konkurrens om vatten i bristområden. De vattenresurstyper som är mest sårbara i Västra Götaland är små yt- och grundvattenresurser. I dessa riskerar minskad vattentillgång under sommaren att orsaka vattenbrist, främst inom enskild vattenförsörjning.

Längs Bohuskusten är säsongsvariationerna stora med hög vattenförbrukning sommartid. Det är också under sommaren som vattentillgången är som lägst. I och med att en helhetsbild av vattenuttagen saknas finns inte en heltäckande bild av länets bristområden. Det finns ett behov av att fortsätta identifiera och genomföra insatser i bristområden för att förebygga konkurrenssituationer.

Det behövs också mer kunskap om naturliga variationer i vattentillgång i de regionalt viktiga vattenresurserna, samt vilka förändringar som kan väntas i och med de pågående klimatförändringarna. Detta innebär exempelvis behov av nivåövervakning i grundvattenmagasin för

att se variationer under året och mellan år, som en grund för att bedöma grundvattenmagasinens robusthet mot klimatförändringar och identifiera bristområden.

Erfarenheterna från 2018 visar att vi behöver större kännedom om hur torka påverkar vattenmiljöer samt i vilka vattenförekomster det finns risk för konkurrens mellan vatten till naturmiljön och bland annat vattenuttag för bevattning och i vissa fall för allmän vattenförsörjning.

Det finns även behov av att identifiera områden där brytning av naturgrus och annan täktverksamhet kan konkurrera med dricksvattenintresset. Under 2024 lät Länsstyrelsen SGU ta fram nya data och en rapport om bergkvalitet för delar av Västra Götaland, för att underlätta planeringen av materialförsörjning i länet (SGU, 2024). Rapporten kan även användas för att identifiera områden med möjliga intressekonflikter mellan bergmaterial och dricksvatten.

Utnyttja möjligheter till samordning och samverkan

En robust vattenförsörjning för hela länet innebär att tillgängliga resurser används effektivt. Eftersom vattenresurserna inte är jämnt fördelade i länet är samverkan en nyckel till detta. Det finns förbättringspotential i länet vad gäller samarbeten över kommungränser såväl som över förvaltningsgränser. Mellankommunala diskussioner är extra viktigt när kommuner delar vattenresurser men kan även vara till stor nytta för att effektivt nyttja andra resurser, kompetens och sprida erfarenheter.

Förutsättningarna för att skapa en säker, stabil och hållbar dricksvattenförsörjning skiljer mycket sig åt mellan landets vatten- och avloppsorganisationer. Detsamma gäller inom Västra Götalands län. Mellankommunal samverkan kan vara ett led i att minska skillnaderna och möjliggöra en mer strategisk, långsiktig planering i kommunerna. Länsstyrelsen kan ta en mer aktiv roll i att möjliggöra samarbeten, exempelvis genom att aktivt samordna mellan kommuner och erbjuda forum för diskussion om dricksvattenrelaterade frågor.

De nationella dricksvattenresurserna har betydelse både för vattenförsörjning och andra intressen som exempelvis sjöfart och fiske med mera. Då dessa dricksvattenresurser är så centrala för dricksvattenförsörjningen behöver de förvaltas efter sina specifika förutsättningar samtidigt som övriga intressen beaktas. Förvaltningen av Väner och Vättern berör flera län. Samarbetet mellan län och kommuner, vattenvårdsförbund och vattenproducenter i anslutning till Väner respektive Vättern är väl etablerat. Detta ger goda förutsättningar bland annat för att säkerställa skydd och effektivisera övervakningen i sjöarna.

Skapa robusta tekniska system

De tekniska systemen är en central del i en robust dricksvattenförsörjning. Ansvaret för anordnande, drift och underhåll av dessa åligger kommunens VA-huvudman eller dricksvattenproducenten. Effektivt resursutnyttjande minskar sårbarheten i vattenförsörjningen. Rening och distribution av vatten är energikrävande. Stora ledningsläckage innebär därför inte bara en förlust av vatten utan också stora energikostnader. Underhåll och förnyelse av tekniska anläggningar med bristfällig status effektiviserar resursutnyttjandet. Många kommuners dricksvattenanläggningar har idag ett stort behov av underhåll och förnyelse vilket också påverkar möjligheterna att avsätta resurser till långsiktig dricksvattenplanering. Anläggningarnas långa livslängd och de stora investeringar som krävs vid utbyggnad eller nybyggande innebär också att vägval om hur dricksvattenförsörjningen anordnas på lång sikt indirekt tas vid beslut om byggnation. Det är därför viktigt med långsiktig planering för vatten och avlopp som är väl anpassad efter samhällsutvecklingen i kommunen och klimatförändringarnas effekter.

Infrastruktur för dricksvatten är sårbart för effekterna av klimatförändringar. Exempelvis skred, översvämningar, värmebölja och sättningar på grund av torka kan påverka infrastrukturen på olika sätt. Värmebölja påverkar även hur människor använder vatten med ökad vattenförbrukning som följd, vilket kräver redundans i systemen.

Dricksvattenproduktion behöver också vara motståndskraftig i kris. För en robust vattenförsörjning är det viktigt att dricksvattenproducenterna har plan och beredskap för hur exempelvis elförsörjning och tillgång till kemikalier och annat som förbrukas i produktionen ska säkerställas.

Svenskt vatten har en samarbetsyta, VA-ReservdelsAkuten (VARA), där VA-organisationer kan få hjälp med akuta behov av reservdelar. På sikt är förhoppningen att samtliga svenska VA-organisationer ska ingå i den nya samarbetsytan med hemvist i WIS, MSB:s portal för civil beredskap.

Denna plan fokuserar på skydd av dricksvattenresurser och åtgärder i de tekniska systemen tas inte upp vidare.

Beakta sekretess och säkerhetsskydd

För att dricksvattenförsörjningen ska vara robust behöver också informationen om den hanteras på ett säkert sätt. Synen på informationshantering inom vattenförsörjning har förändrats under de senaste åren bland annat på grund av omvärldsläget, regeringens beslut att återuppta totalförsvarsplaneringen och förändringar i lagstiftning. Vid arbete med vattenförsörjning och vattenskyddsområden är det viktigt att tänka på att inte dela fler uppgifter än nödvändigt, göra en bedömning av om det finns uppgifter som omfattas av sekretess, skicka sekretessbelagd information på ett säkert sätt samt att vara tydlig med vilka uppgifter som är sekretessbelagda, så att en mottagare kan hantera dem säkert. Det är även viktigt att ha koll på information som ligger på webbsidor, i utredningar och andra lättillgängliga kanaler och regelbundet se över och bedöma den utifrån ett informationssäkerhetsperspektiv.

Vattenförsörjning är en samhällsviktig verksamhet och en del i totalförsvaret. Det gör att information som rör vattenförsörjning kan omfattas av sekretess enligt offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Viss sekretessbelagd information anses vara av betydelse för Sveriges säkerhet och omfattas därmed även av säkerhetsskyddslagen (2018:585). Informationshanteringen behöver anpassas efter detta¹⁴. Mer information om informationssäkerhetsarbete finns i livsmedelsverkets krishandbok, modul 4, "Informationssäkerhet, personalsäkerhet och fysisk säkerhet".

Då planen i första hand fokuserar på skydd av dricksvattenresurser tas inte åtgärder för att beakta sekretess och säkerhetsskydd upp vidare.

Föreslagna åtgärder

I detta kapitel presenteras förslag på specifika åtgärder för att säkerställa en hållbar dricksvattenförsörjning i länet. Varje åtgärd kopplar mot någon av de övergripande åtgärderna i Figur 20 vilket illustreras med sortering och färgsättning i tabellerna. Åtgärderna riktar sig till Länsstyrelsen såväl som olika förvaltningar inom kommunen. Även aktörer med enskild vattenförsörjning kan behöva vidta åtgärder för att tillse robust vattenförsörjning. Specifika åtgärdsförslag för dessa aktörer har inte inkluderats i denna plan.

Kommunernas åtgärder har delats in i tre avsnitt; vattenförsörjning, tillsyn och strategiskt miljöarbete samt fysisk planering. Syftet med detta är att synliggöra att åtgärder krävs inom flera

¹⁴ Mer information om informationssäkerhet kopplat till vattenförsörjningsplanering finns i Havs- och vattenmyndighetens vägledning (Havs- och vattenmyndigheten, 2020).

delar av kommunernas arbete för att skapa robust vattenförsörjning i samklang med samhällsplaneringen.

I kapitlen nedan delas kommunernas åtgärder in efter olika arbetsprocesser. Vilken förvaltning inom kommunen som ansvarar för åtgärderna kan variera. Oavsett var ansvaret ligger är samverkan centralt i genomförandet.

Flera av åtgärderna arbetar Länsstyrelsen och kommunerna med redan idag. För att åtgärdslistan ska bli heltäckande nämns även dessa. Samtliga åtgärder är viktiga för en fortsatt robust dricksvattenförsörjning i länet.

Åtgärderna har arbetats fram utifrån förslag i den dialog med kommuner som hölls i starten av arbetet med vattenförsörjningsplanen (se bilaga 5). Åtgärderna är även samordnade med vattenförvaltningens åtgärdsprogram och vägledningar från nationella myndigheter för att gå i linje med dessa. En översyn av åtgärderna gjordes under 2025 - 2026 i syfte att hålla de aktuella.

Vattenförsörjningsplanen är ett planeringsunderlag som Länsstyrelsen tillhandahåller om ett allmänt intresse. Åtgärder i en regional vattenförsörjningsplan är inte juridiskt bindande. Det innebär att länsstyrelsen inte kan ställa krav på att de ska genomföras. Givet de utmaningar vi står inför på grund av samhälls- och klimatförändringar är det dock en god idé att utveckla det strategiska arbetet med åtgärder som dessa. Det är inte något som bara identifierats av Länsstyrelse och kommuner i Västra Götaland. Vikten av långsiktig strategisk planering är påtagligt i samtliga myndigheters och andra aktörers kommunikation om samhällsutveckling. Det präglar också debatten i samhället i stort.

I vissa av åtgärderna hänvisas till vattenmyndigheternas åtgärdsprogram och dessa är juridiskt bindande. I fotnoter till tabellerna nedan framgår vilka åtgärder som återfinns i åtgärdsprogrammen. Vattenförsörjningsplanens åtgärder kan ha en annan formulering än vad som står i åtgärdsprogrammen. Avsikten är trots detta att vattenförsörjningsplanen ska ha samma ambitionsnivå som åtgärdsprogrammen.

Åtgärder riktade till kommunerna i deras arbete med vattenförsörjning

Tabell 4. Åtgärder riktade till kommunerna i deras arbete med vattenförsörjning.

Säkerställa råvattentillgång	
1	Säkerställa skydd av vattentäkter, baserat på lokal riskanalys, och vid behov: a) inrätta vattenskyddsområden för de allmänna vattentäkter som saknar skydd. b) gör regelbundet en översyn av befintliga vattenskyddsområden och bedöm om de behöver revideras, exempelvis utifrån klimatrisker och förändrad markanvändning. Revidera vattenskyddsområden vid behov c) säkerställ att information om kommunens vattenskyddsområden är sammanställda på ett överskådligt och aktuellt sätt, inklusive sådana som fastställts i äldre vattendomar. d) säkerställ att kommunen vet vilka vattenskyddsområden som kommunen har tillsyn inom. e) sprid information om vattenskyddsområden till berörda fastighetsägare och verksamhetsutövare.

	f) tillse god beredskap för olyckor och oförutsedda händelser som kan påverka råvattenkvaliteten. g) verka för att påtagliga risker reduceras genom att åtgärder vidtas av ansvariga aktörer i vattentäktens närhet.
2	Säkerställa att tillståndspliktiga allmänna yt- och grundvattentäkter har tillstånd och att uttagen är långsiktigt hållbara. Vid behov ska provning enligt miljöbalken initieras, särskilt i områden med ansträngda resurser och kumulativ påverkan. ¹⁵
3	Inkludera de regionalt viktiga dricksvattenresurserna i den kommunala VA-planeringen.
4	Gör en analys av vattentillgång i kommunen och långsiktigt vattenbehov. Säkerställ att analysen förankras i exempelvis kommunens vattentjänstplan eller annat planeringsdokument för VA ¹⁶ .
5	Klimatsäkra dricksvattenförsörjningen. Exempelvis genom att arbete med livsmedelsverkets handböcker för klimatanpassning och krisberedskap ¹⁷ .
6	Planera för redundans och reservvattenförsörjning.
7	Säkerställ att planering och rutiner finns framtagna för händelser som påverkar dricksvattentillgången, enligt exempelvis livsmedelsverkets guide för nödvattenplanering och Länsstyrelsens planeringsinriktning för civilt försvar och höjd beredskap i Västra Götalands län ¹⁸ .
Tillse kunskapsunderlag	
8	Övervaka parametrar som nivåer, flöden och vattenkvalitetsparametrar i dricksvattenresurser.
9	Undersök hur dricksvattenförsörjningen påverkas av klimatförändringarna genom att beakta underlag från exempelvis SMHI och SGU om påverkan på nivåer, flöden och vattenkvalitetsparametrar
Möjliggör samordning och samverkan	
10	Vid behov utveckla mellankommunala samarbeten och samarbeta om dricksvattenfrågor över förvaltningsgränserna inom kommunen.

¹⁵ Tillståndsplikten framgår av 11 kapitlet i miljöbalken.

¹⁶ Se vägledning från Havs och vattenmyndigheten och SGU; "Vägledning för regional vattenförsörjningsplanering" respektive "Vattenförsörjningsplan – identifiering av vattenresurser viktiga för dricksvattenförsörjningen"

¹⁷ Se Livsmedelsverkets rapport 2019 version 1 "Handbok för klimatanpassad dricksvattenförsörjning", samt handbok i krisberedskap och civilt försvar för dricksvatten.

¹⁸ Se Livsmedelsverket KC:1701, 2017 "Guide för planering av nödvattenförsörjning". Se även bilaga 2 till länsstyrelsens planeringsinriktning för civilt försvar och höjd beredskap för Västra Götalands län. Planeringsinriktning och dess bilagor kan nås genom att kontakta länsstyrelsen.

Åtgärder riktade till kommunerna i deras arbete med tillsyn och strategiskt miljöarbete

Tabell 5. Åtgärder riktade till kommunerna i deras arbete med tillsyn och strategiskt miljöarbete.

Säkerställa råvattentillgång	
11	Genomföra systematisk och regelbunden tillsyn inom de vattenskyddsområden där kommunen har tillsynsansvar. ^{19,20}
12	Vid tillsyn och handläggning av anmälningar enligt miljöbalken ska kommunen ta särskild hänsyn till dricksvattenintresset. Detta gäller särskilt för verksamheter belägna i vattenskyddsområde, områden skyddade enligt EU:s vattendirektiv Artikel 7 eller andra utpekade dricksvattenresurser som finns med i regionala, mellankommunala eller kommunala vattenförsörjningsplaner.
Möjliggör samordning och samverkan	
13	Vid behov utveckla mellankommunala samarbeten och samarbeta om dricksvattenfrågor över förvaltningsgränserna inom kommunen.

Åtgärder riktade till kommunerna i deras arbete med fysisk planering

Tabell 6. Åtgärder riktade till kommunerna i deras arbete med fysisk planering.

Säkerställa råvattentillgång	
14	Vid översiktsplanering: a) ta hänsyn till skyddet av dricksvattenresurser genom att exempelvis beakta vattenskyddsområden och utpekade dricksvattenresurserna i regional, mellankommunal och kommunal vattenförsörjningsplan. b) beakta dricksvattenresurser som andra kommuner har pekat ut som viktiga för sin vattenförsörjning inom kommunen. c) beakta påverkan av klimatförändringarna på vattenförsörjningen.
15	Beakta dricksvattenintresset vid detaljplanering ²¹ , genom att exempelvis beskriva mellankommunala samband eller risk för påverkan på framtida vattentäkter.
Möjliggör samordning och samverkan	
16	Vid behov utveckla mellankommunala samarbeten och samarbeta om dricksvattenfrågor över förvaltningsgränserna inom kommunen.

¹⁹ Ansvar för tillsyn regleras i miljöprövningsförfordningen (Miljötillsynsförordning (2011:13)).

²⁰ Åtgärdsprogram för vatten 2022 – 2027, kommunernas åtgärder 3c.

²¹ Boverket vägleder om detta i PBL kunskapsbanken (Boverket 2020b).

Åtgärder riktade till Länsstyrelsen

Tabell 7. Åtgärder riktade till Länsstyrelsen.

Säkerställa råvattentillgång	
17	Inrätta vattenskyddsområden när kommuner ansöker och främja arbetet med inrättande genom att ge råd och stöd. Stötta kommunerna i att upprätthålla god kunskap om sina befintliga vattenskyddsområden ²² .
18	Genomföra systematisk och regelbunden tillsyn av vattenskyddsområden med tillhörande föreskrifter inom de vattenskyddsområden där Länsstyrelsen har tillsynsansvar. Ge tillsynsvägledning till kommunerna vad gäller tillsyn i vattenskyddsområden. ²³
19	Vid granskning av översiktsplaner och detaljplaner uppmärksamma om dricksvattenintresset synliggörs genom exempelvis vattenskyddsområden, områden skyddade enligt EU:s vattendirektiv Artikel 7, samt koppling till regionala, mellankommunala och kommunala vattenförsörjningsplaner.
20	Vägleda om hur dricksvattenintresset ska synliggöras och hanteras i fysisk planering.
21	Visa hänsyn till dricksvattenintresset och effektiv vattenanvändning vid prövning och tillsyn av miljöfarlig verksamhet. Detta gäller särskilt för verksamheter belägna i vattenskyddsområde, områden skyddade enligt EU:s vattendirektiv Artikel 7 eller andra utpekade dricksvattenresurser som finns med i regionala, mellankommunala eller kommunala vattenförsörjningsplaner.
22	Visa hänsyn till dricksvattenintresset när länsstyrelsen är remissinstans vid prövning samt vid tillsyn av vattenverksamhet. Detta gäller särskilt för verksamheter belägna i vattenskyddsområde, områden skyddade enligt EU:s vattendirektiv Artikel 7 eller andra utpekade dricksvattenresurser som finns med i regionala, mellankommunala eller kommunala vattenförsörjningsplaner.
23	Genom tillsyn kontrollera att tillståndspliktiga vattenuttag i grund- och ytvatten har tillstånd. ²⁴
24	Identifiera områden där dricksvattenförsörjningen är särskilt utsatta för klimatrisker, exempelvis områden i länet med risk för vattenbrist eller risk för översvämning med negativ påverkan på dricksvattenförsörjningen.
25	Erbjud rådgivning och information till lantbrukare gällande exempelvis: a) risker för vattenförsörjningen kopplade till användning av näringsämnen och växtskyddsmedel b) möjlighet till ersättningar och investeringsstöd för åtgärder som minskar lantbrukets påverkan på vatten, så som exempelvis våtmarker och kalkfilterdiken c) bevattningsdammar i jordbrukslandskapet

²² Åtgärdsprogram för vatten 2022–2027, länsstyrelsernas åtgärd 5a och 5c

²³ Åtgärdsprogram för vatten 2022–2027, länsstyrelsernas åtgärd 5b och 5c

²⁴ Åtgärdsprogram för vatten 2021–2027, länsstyrelsernas åtgärd 5e

26	Stötta och genomföra åtgärder för att återställa naturlig hydrologi och ökad tillgång på vatten i landskapet. Detta genom att exempelvis: a) erbjuda rådgivning kring denna typ av åtgärder b) handlägga våtmarksansökningar inom LONA- och LOVA-stöden c) restaurera dikade myrar i skyddad natur
Tillse kunskapsunderlag	
27	Fortsätt kartlägga vattenuttag och vattenbehov för att få en överblick över det totala uttaget ur vattenresurser i länet.
28	Kartlägga nuvarande vattenkvalitet och vattentillgång i länet samt trender och förändringar.
Möjliggör samordning och samverkan	
29	Skapa forum för samverkan och diskussion om dricksvattenfrågor i länet, inklusive frågor om vattenkrisberedskap och nödvatten. Ge stöd i arbetet med nödvatten- och kontinuitetsplanering.
30	Se till att dricksvattenaspekten beaktas i forum som finns för förvaltning av Vänern, Vättern och Göta älv.

6. Referenser

Anna Eklund, 1998. SMHI Nr 74. Vattentemperaturer i sjöar, sommar och vinter. Resultat från SMHI:s mätningar.

Boverket, 2025a. PBL kunskapsbanken – Vattenförsörjning. [Vattenförsörjning i översiktsplanering - PBL kunskapsbanken - Boverket](#), granskad 2024-01-31.

Boverket, 2025b. PBL kunskapsbanken – Vattenförsörjning vid detaljplanering, [Vattenförsörjning vid detaljplanering - PBL kunskapsbanken - Boverket](#), granskad 2024-02-07.

Försvarsmakten, MSB, 2025. Utgångspunkter för totalförsvaret 2025 – 2030. <https://www.mcf.se/siteassets/dokument/om-msb/vart-uppdrag/regeringsuppdrag/besvarade-regeringsuppdrag/2025/utgangspunkter-for-totalforsvaret-2025-2030.pdf>

Göta Älvs vattenvårdsförbund, 2018. <https://www.gotaalvvf.org/faktaomgotaalv.4.101b298612d0e33932680001774.html>

Göteborgsregionens kommunalförbund, 2020, Vattenförsörjningsplan för Göteborgsregionen. Publicerad 2014, uppdaterad 2020. Göteborgsregionens kommunalförbund.

Havs- och vattenmyndigheten, 2014. Riksintresse för anläggningar för vattenförsörjning. <https://www.havochvatten.se/arter-och-livsmiljoer/atgarder-skydd-och-rapportering/skyddade-omraden/riksintressen/riksintresse-for-dricksvattenanlaggningar.html>, publicerad 2014-09-25, uppdaterad 2024-03-06.

Havs- och vattenmyndigheten, 2015. 2015:15 Juridiken kring vatten och avlopp. Göteborg: Havs- och vattenmyndigheten.

Havs- och vattenmyndigheten, 2020. 2020:1 Vägledning för regional vattenförsörjningsplanering. Göteborg: Havs- och vattenmyndigheten.

Jordbruksverket, 2018. Jordbrukets behov av vattenförsörjning. Jönköping: Jordbruksverket.

Livsmedelsverket, 2017. Guide för planering av nödvattenförsörjning. KC:1701. <https://www.livsmedelsverket.se/om-oss/publikationer/handbocker-och-verktyg/guide-for-nodvattenplanering>

Livsmedelsverket, 2019. Handbok för klimatanpassad dricksvattenförsörjning. Uppsala: Livsmedelsverket. <https://www.livsmedelsverket.se/globalassets/publikationsdatabas/handbocker-verktyg/handbok-for-klimatanpassad-dricksvattenforsorjning-2019.pdf>

Livsmedelsverket 2024. Handbok i krisberedskap och civilt försvar för dricksvatten. <https://www.livsmedelsverket.se/om-oss/publikationer/handbocker-och-verktyg/handbok-for-krisberedskap-och-civilt-forsvar-for-dricksvatten>

Länsstyrelsen Västra Götaland, 2025. Civilt försvar <https://www.lansstyrelsen.se/vastra-gotaland/samhalle/sakerhet-och-beredskap/civilt-forsvar.html>

Länsstyrelsen Västra Götaland, 2023. Västra Götaland i ett förändrat klimat. <https://ext-geoportal.lansstyrelsen.se/arcgis/apps/storymaps/collections/145aadd35973469bbef307f6cfa7951d?item=1>

Länsstyrelsen Västra Götaland, 2022. Vattenförsörjning i Västra Götalands län - Mjölkgårdar i olika områden. Rapport 2022:28

Miljörapporter 2018–2019 från länets anläggningar, svenska miljörapporteringsportalen, Regeringen, 2017. En livsmedelsstrategi för jobb och hållbar tillväxt i hela landet, <https://www.regeringen.se/regeringens-politik/en-livsmedelsstrategi-for-jobb-och-hallbar-tillvaxt-i-hela-landet/>, senast ändrad 2017-01-16, besökt 2020-09-09.

- Miljösamverkan Skaraborg, 2025. <https://www.miljoskaraborg.se/privatperson/vatten/vatten-till-miljon/vattenskyddsomraden/vattners-vattenskyddsomrade/>. Besökt 2026-01-15.
- MSB, 2025. Konsekvenser vid höga och låga vattennivåer i Vänern. Publikationsnummer: MSB2612 - Oktober 2025. <https://rib.msb.se/filer/pdf/31151.pdf>
- Rhode, A., Lindström, G., Rosberg, J. & Pers, C., 2006. Grundvattenbildning i svenska typjordar - översiktlig beräkning med en vattenbalansmodell. Uppsala Universitet: Report Series A, No. 66.
- Rhode, A., Lindström, G., Dahnée, J., 2009. Grundvattennivåer i ett förändrat klimat. Uppsala universitet: proj. nr 60–1642/2007.
- SCB, 2025, Folkmängd, antalet födda, döda och flyttningar efter region, kön och ålder. År 2024–2070, https://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START_BE_BE0401_BE0401A/BefProgOsiktRegN/.
- SCB, 2025a, Total vattenanvändning per användargrupp, efter region. Vart femte år 1990 – 2020. [Total vattenanvändning per användargrupp, efter region. Vart femte år 1990 - 2020. PxWeb](https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/miljo/vattenanvandning/vattenuttag-och-vattenanvandning-i-sverige/)
- SCB, 2025b, Statistiska centralbyråns statistikdatabas, Vattenuttag och vattenanvändning i Sverige <https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/miljo/vattenanvandning/vattenuttag-och-vattenanvandning-i-sverige/>
- SCB, 2025c, Statistiska centralbyråns statistikdatabas, Befolkningens anslutning till kommunalt vatten och avlopp. År 1960–2022. https://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START_MI_MI0902_MI0902C/MI0902T05/
- SCB, 2025d, Antal småhusfastigheter efter region, fastighetstyp, och vattenanslutning. Vart femte år 2000–2020, https://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START_MI_MI0902_MI0902C/MI0902T04/
- SCB, 2025e, Jordbrukets vattenanvändning per typ av användning, efter region, Vart femte år 1995–2020. https://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START_MI_MI0902_MI0902E/VattenAnvJord/.
- SCB, 2025f, Industrins vattenanvändning efter region och typ av vatten. År 2005 – 2020. https://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START_MI_MI0902_MI0902E/VattenAnv/
- SCB, 2022. Vattenanvändningen i Sverige 2020. Stockholm: Statistiska centralbyrån. https://www.scb.se/contentassets/54f765e90041445397b0fdc85aa04424/mi0902_2020a01_br_mi27br2201.pdf
- SGI, 2012. Skredrisker i Göta älvdalen i ett förändrat klimat, slutrapport i 3 delar. <https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:1372738/FULLTEXT01.pdf>
- SGI, 2018. Klimatlasters effekt på naturlig mark och geokonstruktioner. Geotekniska aspekter på klimatförändringen.
- SGU, 2024. Beskrivning till Bergkvalitetskartan för betong i delar av Västra Götaland <https://www.sgu.se/globalassets/produkter/publikationer/2024/k755-beskrivning.pdf>
- SGU, 2013 Bedömningsgrunder för grundvatten SGU 2013:01. Uppsala: Sveriges Geologiska Undersökning.
- SGU, 2017. Grundvattenbildning och grundvattentillgång i Sverige. Uppsala: Sveriges Geologiska Undersökning.
- SGU, 2025a. SGU:s kartvisare, Grundvattenmagasin <https://apps.sgu.se/kartvisare/kartvisare-grundvattenmagasin.html>
- SGU, 2025b. Kartvisaren Grundvattenmagasin <https://www.sgu.se/produkter-och-tjanster/kartor/kartvisaren/grundvattenkartvisare/grundvattenmagasin/>
- SGU, 2025c. Databasen brunnar <https://www.sgu.se/grundvatten/brunnar-och-dricksvatten/brunnsarkivet/>
- SGU, 2025d. Grundvatten och förändrat klimat. Besökt 2025-05-22. <https://www.sgu.se/grundvatten/grundvatten-och-forandrat-klimat/>

SGU, 2025e. Grundvatten i framtida klimat – effekter för grundvattenförsörjningen. Carl-Erik Hjerne, Anders Retzner, Eva Hellstrand, Bo Thunholm, Michelle Nygren, Jakob Forsgren, Jonas Gierup. RR 2025:01.

SGU, 2025f. Det menas med fyllnadsgrad och grundvattensituation. Besökt 2025-05-23.

<https://www.sgu.se/grundvatten/grundvattennivaer/om-grundvattennivaer/det-menas-med-fyllnadsgrad-och-grundvattensituation/>

SMHI, 2025a. Klimatscenariotjänsten. [https://www.smhi.se/klimat/framtidens-](https://www.smhi.se/klimat/framtidens-klimat/klimatscenariotjansten/klimatscenariotjansten/met/vastra_gotalands_lan/medeltemperatur/rcp85/2071-2100/year/anom)

[klimat/klimatscenariotjansten/klimatscenariotjansten/met/vastra_gotalands_lan/medeltemperatur/rcp85/2071-2100/year/anom](https://www.smhi.se/klimat/framtidens-klimat/klimatscenariotjansten/klimatscenariotjansten/met/vastra_gotalands_lan/medeltemperatur/rcp85/2071-2100/year/anom)

SMHI, 2024. Konsekvenser för Sveriges stora sjöar i varmare klimat. Besökt 2025-05-23.

<https://www.smhi.se/klimat/framtidens-klimat/sjoar-och-vattendrag-i-varmare-klimat/konsekvenser-for-sveriges-stora-sjoar-i-varmare-klimat#Vattern>

SMHI, 2022. Hur länge räcker vattnet? Beräkning av uthållighet vid torka. Niclas Hjerdt.

SMHI, 2015. Framtidsklimat i Västra Götalands län, Norrköping: Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut.

Svenskt Vatten, 2024. Resultatrapport för VASS Drift 2023

<https://www.svensktvatten.se/globalassets/dokument/organisation--styrning/va-statistik/r2024-06-resultatrapport-for-vass-drift-2023-3.pdf>

VGR, 2025. Befolkningsprognos Västra Götaland 2024–2040. <https://www.vgregion.se/regional-utveckling/statistik-och-analys/aterkommande-aktiviteter/befolkningsprognos/>

Copyrightförteckning av kartor

Vattenförsörjningsplanen:

© Lantmäteriet Geodatasamverkan – GSD Fastighetskartan, samtliga kartor

© Lantmäteriet Geodatasamverkan – SGU Jordarter 1:1 miljon, figur 3

© Lantmäteriet Geodatasamverkan – VM Vattenförekomster och övriga vatten (2017–2021 cykel 3), figur 19

© Lantmäteriet Geodatasamverkan – LM Översiktskartan, samtliga kartor

© Lantmäteriet Geodatasamverkan – GSD Fastighetskartan, samtliga kartor

Länsstyrelsen
Västra Götaland

**KUNGÄLV
KOMMUN**

Sid 1 (6)

Tjänsteutlåtande

Handläggarens namn
Dan Gorga

2026-08-19

Svar på Naturvårdsverkets förslag till reviderade föreskrifter om ersättning till kommuner för insamling av förpackningsavfall som omfattas av producentansvar (Dnr KS2026/1209-2)

Sammanfattning

Naturvårdsverkets förslag innebär flera förändringar av ersättningen till kommunerna för insamling av förpackningsavfall. För Kungälv kommun bedöms den samlade ersättningen bli i stort sett oförändrad men förslaget innebär en omfördelning mellan olika ersättningsposter.

Förvaltningen anser att flera av de föreslagna ersättningarna behöver justeras för att bättre motsvara kommunens faktiska kostnader. Detta gäller bland annat lättillgängliga insamlingsplatser och återvinningscentraler. Förvaltningen anser även att gränsen för extra ersättning till tätbefolkade kommuner bör sänkas samt att möjligheten att göra undantag från fastighetsnära insamling på öar bör kvarstå.

Sammantaget är det viktigt att ersättningsmodellen ger kommunerna rimlig och långsiktigt hållbar kostnadstäckning, eftersom kostnaderna för insamlingen ska ersättas av producenterna.

Juridisk bedömning

Sedan den 1 januari 2024 ansvarar kommunerna för insamling av förpackningsavfall från både hushåll och samlokaliserade verksamheter. Kommunerna har även ansvar för att tillhandahålla information till hushåll och samlokaliserade verksamheter, b.la. om hur förpackningsinsamlingen fungerar. För detta ansvar erhåller kommunerna ersättning från producenterna genom producenternas producentansvarsorganisationer. Kommunernas rätt till ersättning regleras i en föreskrift som beslutas av Naturvårdsverket.

Naturvårdsverket har remitterat ett förslag till reviderade föreskrifter om ersättning till kommuner för insamling av förpackningsavfall som omfattas av producentansvar.

Förvaltningens bedömning

Bakgrund

Sedan den första ersättningsföreskriften beslutades under 2023 har beräkningsmodellen vidareutvecklats och kompletterats av Naturvårdsverket med ersättning för fastighetsnära insamling från fritidsboende, hushåll i flerbostadshus, insamling via återvinningscentraler, informationsinsatser, extra ersättning vid låg befolkningstäthet samt indexreglering. Naturvårdsverket gör bedömningen att kommunernas ersättning i vissa avseenden behöver justeras och kompletteras med ikraftträdande den 1 januari 2027. Denna bedömning ligger till grund för förevarande förslag till reviderad ersättningsföreskrift.

Naturvårdsverket har identifierat behov av att kommunernas ersättning för insamling av förpackningsavfall i vissa delar justeras och kompletteras. Anledningen är att nuvarande ersättningsmodell i vissa delar är otydlig eller inte bedöms spegla kommunernas kostnader på ett

kostnadsriktigt sätt genom att kostnader för vissa typer av insamlingssystem kan antingen vara för höga eller för låga. De lättillgängliga insamlingsplatsernas funktion kommer dessutom att förändras från och med den 1 januari 2027.

Målet med revideringen är att ersättningen i högre grad ska vara kostnadsriktig och träffsäker, samt ge kommunerna rimliga förutsättningar att uppfylla sina skyldigheter.

I revideringen ingår inte ersättningarna för insamling från torg, parker och andra populära platser, fastighetsnära insamling, information, vinterförhållanden mfl.

För kommunerna innebär förslaget en ökad ersättning med 7,1 miljoner kronor per år på nationell nivå och kommuner bedöms överlag få en mer träffsäker ersättning.

Naturvårdsverkets justeringar och tillägg består av följande:

Ny och tydligare ersättning för omlastning/överlämning. Ersättningen delas upp i en ny fast del per kommun och en rörlig del per insamlat ton.

Fast ersättning för information till vissa kommuner: Naturvårdsverket föreslår att ersättningen för information differentieras på så sätt att de kommuner med färre än 10 000 permanentboende invånare får en lägsta ersättning på 50 000 kronor per år. För kommuner med 10 000 eller fler permanentboende invånare föreslås en ersättning på 5 kronor per permanentboende invånare i enlighet med nuvarande ersättningsnivå (NFS 2023:1).

Anpassad ersättning för lättillgängliga insamlingsplatser och ny extra fast ersättning till kommuner med hög befolkningstäthet. Ersättningen justeras för att spegla de lättillgängliga insamlingsplatsernas nya funktioner från 2027.

Reviderad ersättning för återvinningscentraler. Ersättningen anpassas till hur insamlingen faktiskt sker på återvinningscentraler och ersättningen för vissa material (särskilt trä och övrigt material) sänks.

Ny ersättning för regelbundet återkommande temporära mottagningsplatser. En ny fast ersättning per insamlingsplats införs.

Ny extra fast ersättning till kommuner med många fritidsboenden. Ersättningen ska kompensera för ökade fasta kostnader utanför säsong.

Ny fast ersättning för insamling via gemensamma behållare. En ny fast ersättning införs för insamling från hushåll i en- och tvåbostadshus där fler än två hushåll delar behållare.

Ersättning för upphämningsplatser blir densamma som för fastighetsnära insamling. Kostnaderna för att tömma behållare från upphämningsplatser bedöms vara densamma som för fastighetsnära tömning.

Ingen extra ersättning för fastighetsnära insamling från hushåll på öar med särskilda förutsättningar. Förutsättningarna för hämtning på öar med särskilda förutsättningar varierar kraftigt mellan kommuner.

Ingen differentierad ersättning för fastighetsnära insamling per förpackningsmaterial från 2029. Från och med 2029 lämnas ersättning för fastighetsnära insamling som ett belopp för samtliga

förpackningsfraktioner som ska samlas in fastighetsnära, oavsett om insamlingen sker fastighetsnära eller via upphämningsplatser.

Justering av indexering.

Ny basmånad fastställs till januari 2026.

Synpunkter på föreslagna föreskrifter eller tillhörande konsekvensutredning ska lämnas till Naturvårdsverket per e-post senast den 30 september 2026.

Förvaltningen synpunkter

Omlastning och överlämning

Förvaltningen tillstyrker att ersättningen för omlastning och överlämning särredovisas. En fast ersättning om 220 000 kronor per kommun och år tillsammans med en rörlig ersättning om 152 kronor per ton för papper, plast, metall och glas ökar transparensen och beaktar att omlastning medför både fasta och volymberoende kostnader.

Förvaltningen anser samtidigt att den fasta ersättningen bör omfattas av regelbunden uppföljning. Även om posten inte föreslås indexjusteras behöver Naturvårdsverket säkerställa att ersättningen över tid motsvarar kostnader för mark, anläggning, utrustning och grundläggande drift. Kriterierna för ersättning när flera kommuner samverkar om en omlastningsstation bör också framgå tydligt av vägledningen.

Lättillgängliga insamlingsplatser

Förvaltningen bedömer att den föreslagna ersättningen är för låg. Ersättningen har sänkts jämfört med tidigare nivåer, som redan inte bedömdes täcka kommunens faktiska kostnader för drift, tömning, städning och tillsyn av insamlingsplatserna. Ersättningsnivån bör därför höjas så att den bättre motsvarar kommunernas faktiska kostnader.

Förvaltningen anser även att glas- och metallförpackningar bör omfattas av ersättningen om kommunen väljer att behålla insamlingen av dessa fraktioner vid lättillgängliga insamlingsplatser. Kommunen bör inte behöva bära kostnaderna för denna service utan ersättning.

Den extra ersättningen för kommuner med fler än 500 invånare per kvadratkilometer bör ses över. Förvaltningen anser att gränsen är satt för högt och bör sänkas, eftersom även kommuner med lägre befolkningstäthet kan ha höga kostnader till följd av hög belastning på insamlingsplatser, täta tömningar och begränsade möjligheter att etablera ytterligare platser. En hög fast tröskel riskerar att kommuner med liknande kostnadsförutsättningar behandlas olika beroende på om de ligger strax över eller under gränsen. En lägre gräns skulle ge en mer träffsäker ersättning och bättre spegla de faktiska kostnaderna.

Återvinningscentraler

Förvaltningen avstyrker den del av förslaget som innebär att den fasta ersättningen per återvinningscentral sänks utan att kommunernas faktiska kostnader och skyldighet att ta emot samtliga förpackningsmaterial säkerställs. Naturvårdsverkets konsekvensutredning anger att den fasta ersättningen minskar med 30 500 kronor per återvinningscentral och år. Samtidigt föreslås den rörliga ersättningen för träförpackningar och övrigt förpackningsmaterial vara noll kronor per ton. Kommunen behöver även fortsättningsvis tillhandahålla yta, behållare, skyltning, tillsyn, städning, intern hantering och administration för material som förekommer i små eller varierande mängder. Att mängderna är små innebär inte att de fasta kostnaderna försvinner. Förvaltningen anser därför att ersättningen för trä och övrigt material bör omprövas och att Naturvårdsverket ska redovisa hur full kostnadstäckning säkerställs för varje materialslag.

Temporära mottagningsplatser

Förvaltningen tillstyrker att en fast och rörlig ersättning införs för regelbundet återkommande temporära mottagningsplatser. Den föreslagna fasta ersättningen är 20 300 kronor per plats och år och förutsätter insamling vid minst fem tillfällen per kalenderår. Modellen kan bidra till flexibla lösningar där en stationär återvinningscentral inte är den mest ändamålsenliga serviceformen.

Begreppet mottagningsplats och hur antalet platser ska räknas behöver dock förtydligas. Det bör framgå om en mobil enhet med flera återkommande stopp ska redovisas per uppställningsplats, per rutt eller per fordon. Ersättningen bör också kunna omprövas om kravet på samtliga material medför kostnader som inte täcks av schablonen.

Gemensamma behållare och upphämningsplatser

Förvaltningen tillstyrker särskild ersättning för gemensamma behållare när fler än två hushåll i en- och tvåbostadshus delar behållare. Förslaget skapar en tydligare koppling mellan ersättning och insamlingsform. Även förslaget att upphämningsplatser ska ersättas på samma sätt som fastighetsnära insamling tillstyrks.

Vägledningen behöver tydligt beskriva gränsdragningen mellan en gemensam behållarlösning, en upphämningsplats och en lättillgänglig insamlingsplats. Kommunen ska inte riskera utebliven ersättning på grund av otydliga klassificeringar när den lokala lösningen uppfyller gällande funktionskrav.

Hämtning på öar

Förvaltningen ser positivt på att kommuner ges möjlighet att göra undantag från kravet på fastighetsnära insamling på öar där det saknas farbar väg eller lämplig tilläggningsplats. Att anordna fastighetsnära insamling på sådana öar är mycket svårt och kostnadsdrivande, och det är därför rimligt att kommunen i stället kan anvisa hushållen till en upphämningsplats på ön eller fastlandet.

Förvaltningen vill samtidigt framhålla att den ersättning som Naturvårdsverket har beräknat för ö-hämtning är för låg i förhållande till de faktiska kostnaderna. Kommunen har inhämtat prisuppgifter för sådan insamling som visar kostnader på cirka det dubbla jämfört med den ersättning som föreslås. Även Naturvårdsverkets egen utredning visar att insamling på öar kan medföra betydligt högre kostnader än på fastlandet.

Mot denna bakgrund anser förvaltningen att det är viktigt att möjligheten till undantag från kravet på fastighetsnära insamling kvarstår och att kommunen inte förväntas införa en mycket kostsam insamlingslösning som inte är motiverad utifrån de lokala förutsättningarna.

Ärendenivåer – bedömning utifrån kommunfullmäktiges strategiska mål eller kommunstyrelsens resultatmål

Ärendet påverkar Kommunfullmäktiges strategiska mål; *"Kommunen, medborgarna och företagen minskar tillsammans klimatutsläpp och miljöpåverkan"*

Utsortering av förpackningar, från hushåll såväl som från verksamheter, är en viktig insats i vardagen för att bidra till ett cirkulärt, resurssnålt och hållbart samhälle. Kostnaderna för samlingsarbetet ska producenterna ersätta kommunen för. Därför är det viktigt att Naturvårdsverkets avgiftsföreskrifter är så träffsäkra som möjligt och täcker kommunens utgifter för förpackningsinsamlingen.

Bedömning utifrån miljö, hållbarhet och mål i Agenda 2030

Remissen berör på lång sikt hur mål 12 och 13 för hållbar utveckling men även mål 11 kan nås. Förbättrad förpackningsinsamling minskar utsläppen av växthusgaser och förbrukningen av jungfruliga råvaror. Fastighetsnära insamling vid hushåll förbättrar utsortering och ökar insamlingen, samt ger mindre buller och nedskräpning.

Bedömning utifrån politiska styrdokument

Remissen påverkar i rätt riktning kommunens möjlighet till att nå målet *"Minst 70 % av innehållet i restavfallet ska vara rätt sorterat"* i Göteborgsregionens och Kungälv avfallsplan, Göteborgsregionen minskar avfallet.

Bedömning utifrån ett medborgar- och brukarperspektiv

Det kommunala insamlingsansvaret påverkar hur väl hushåll kommer att lyckas sortera ut sina förpackningar beroende på de praktiska lösningar som erbjuds dem. För att kunna erbjuda hushållen praktiska lösningar behöver ersättningen till kommunen vara tillräckligt för att kunna täcka kommunens kostnader för dessa tjänster.

Bedömning utifrån ett medarbetarperspektiv

Förslaget bedöms inte påverka medarbetarna mer än att förslaget ger kommunen även rätt till ersättning för information. Vilket ger kommunen bättre förutsättningar med att arbeta med nå ut med information till avfallsinnehavare.

Ekonomisk bedömning

Kostnaderna för kommunens insamling av förpackningsavfall ska ersättas av producenterna. Det är därför viktigt att Naturvårdsverkets ersättningsföreskrifter är så träffsäkra som möjligt och ger kommunerna kostnadstäckning för de kostnader som uppstår till följd av insamlingsansvaret. Förslaget innehåller både höjda och sänkta ersättningsposter. För Kungälvs kommun bedöms den samlade ersättningen bli ungefär oförändrad, vilket innebär att förslaget i huvudsak innebär en omfördelning mellan olika ersättningsposter och insamlingslösningar.

Förvaltningen vill samtidigt framhålla att oförändrad total ersättning inte innebär att kostnadstäckningen är tillräcklig. Kommunen ser fortfarande utmaningar med att få full kostnadstäckning för kostnaderna för en fullt utbyggd fastighetsnära insamling av förpackningsavfall. Det är därför viktigt att de enskilda ersättningsnivåerna är tillräckligt träffsäkra och speglar de faktiska kostnaderna för de olika insamlingslösningarna.

Förslag till beslut

Tjänsteskrivelsen antas som Kungälv kommuns svar på remissen.

Åsa Berlie
Sektorchef
Samhällsbyggnad

Tomas Turnéus
Verksamhetschef
Planering och projekt

Sofia Samuelsson
Enhetschef
Renhållningen

Expedieras till:
registrator@naturvardsverket.se

För kännedom till:

From: Avdagic Lam, Nina
Sent: Thu, 18 Jun 2026 14:44:55 +0000
To: registratur@kammarkollegiet.se; office@avfallsverige.se; regelradet@regelradet.se; henrik.nilsson@svensktproducentansvar.se; registrator@kommerskollegium.se; info@skr.se; info@tmr.se; konkurrensverket@kkv.se; medborgarcenter@botkyrka.se; kommun.info@sala.se; kommun@hoor.se; kommun@hudiksvall.se; kommun@kristianstad.se; Kungälv's Kommun; kommun@orebro.se; kommun@pajala.se; kommun@sater.se; kommun@sunne.se; kommun@tanum.se; kommunen@kristinehamn.se; kommunen@ornskoldsvik.se; varmdo.kommun@varmdo.se; kommunstyrelsen@stockholm.se; krokoms.kommun@krokom.se; ks@markaryd.se; lunds.kommun@lund.se; registrator@nacka.se; sigtuna.kommun@sigtuna.se; stadsledningskontoret@stadshuset.goteborg.se; storfors.kommun@storfors.se; trelleborgs.kommun@trelleborg.se; umea.kommun@umea.se; info@dorotea.se; kommunen@emmaboda.se; gavle.kommun@gavle.se; medborgarservice@heby.se; kommun@hellefors.se; kommun@lindesberg.se; kommun@ljusnarsberg.se; kommun@lycksele.se; nora.kommun@nora.se; kommun@malung-salen.se; kansli@skurup.se; info@kf.sydnarke.se; kansliet@vaxholm.se; kommun@vingaker.se; kommun@overtornia.se; malmstad@malmo.se; info@almhult.se; producer@npa.se; Jan Troell; Jenny Westin
Subject: Remiss - ersättning till kommuner för insamling av förpackningsavfall som omfattas av producentansvar
Attachments: Bilaga 1 Förslag till Naturvårdsverkets föreskrifter.pdf, Bilaga 2 Förslag till Naturvårdsverkets föreskrifter om ändring av Naturvårdsverkets föreskrifter.pdf, Bilaga 3 Konsekvensutredning.pdf, Bilaga 4 Sändlista.pdf, Missiv.pdf
Categories: Nadine

Varsam: Detta är ett meddelande från en extern avsändare. Öppna inte länkar eller bilagor om du är osäker på avsändaren eller innehållet.

Hej,

Naturvårdsverket skickar ut remiss avseende förslag till reviderad föreskrift om ersättning till kommuner för insamling av förpackningsavfall som omfattas av producentansvar.

Vi vill gärna ta del av era synpunkter och perspektiv.

Ni är varmt välkomna att lämna eventuella synpunkter senast den **30 september 2026**.

Ange diarienummer **NV-26-072914** samt vilken organisation/kommun ni företräder i ämnesraden. Synpunkterna skickas till registrator@naturvardsverket.se.

För sakfrågor som rör förslaget kontakta vår kundtjänst: kundtjanst@naturvardsverket.se

Tack på förhand för ert engagemang!

Hälsningar Nina

NINA AVDAGIC LAM

Handläggare

NATURVÅRDSVERKET
Producentansvarsenheten

BESÖK: Virkesvägen 2, Stockholm

POST: 106 48 Stockholm

TELEFON: 010-698 10 00

www.naturvardsverket.se

Läs om hur Naturvårdsverket behandlar
dina [personuppgifter](#)

Naturvårdsverkets författningssamling

ISSN XXXX-XXXX Beställningsnummer XXXXX-XX

Naturvårdsverkets föreskrifter om ersättning till kommuner för insamling av förpackningsavfall som omfattas av producentansvar;

NFS 202X:X

Utkom från trycket
den XX

beslutade den datum.

Naturvårdsverket föreskriver¹ följande med stöd av 9 kap. 2 a och 9 §§ samt 12 kap. 3 § förordningen (2022:1274) om producentansvar för förpackningar.

Tillämpningsområde

1 § Dessa föreskrifter tillämpas när Naturvårdsverket fattar beslut om ersättning till kommunerna enligt 9 kap. 3 § första stycket 1–3, andra stycket och tredje stycket förordningen (2022:1274) om producentansvar för förpackningar.

Definitioner

2 § Termer och begrepp som används i dessa föreskrifter har samma betydelse som i förordningen (2022:1274) om producentansvar för förpackningar och avfallsförordningen (2020:614).

Uppgifter som ska lämnas till Naturvårdsverket

3 § Utöver de uppgifter som ska lämnas till Naturvårdsverket enligt 9 kap. 2 § förordningen (2022:1274) om producentansvar för förpackningar ska kommunen även lämna uppgifter om

- organisationsnummer och adress till kommunen,
- det bankgiro- eller plusgironummer eller bankkonto för inbetalning till kommunen enligt första punkten som ska ta emot ersättningen, och
- antalet hushåll och samlokaliserade verksamheter i en- och tvåbostadshus som har fastighetsnära insamling eller som tilldelats en upphämningsplats

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/98/EG av den 19 november 2008 om avfall och om upphävande av vissa direktiv, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/851.

som inte är fastighetsnära och där förpackningsavfallet samlas in från gemensamma behållare enligt 9 §, fördelat på permanent- och fritidsboende.

Information om ändring av uppgifterna enligt första stycket ska lämnas till Naturvårdsverket.

Inlämnande

4 § Uppgifter enligt 9 kap. 2 § förordningen (2022:1274) om producentansvar för förpackningar och enligt 3 § ska lämnas elektroniskt på Naturvårdsverkets webbplats.

Grunder för ersättning

5 § Naturvårdsverket beslutar om ersättning till kommunerna enligt 9 kap. 3–4 §§ förordningen (2022:1274) om producentansvar för förpackningar.

Ersättningen ska bestämmas utifrån grunderna som anges i 9 kap. 3 § förordningen om producentansvar för förpackningar. Kommunernas ersättning ska därutöver bestämmas utifrån de grunder som anges i 6–18 §§ samt bilagan.

Indexjustering av ersättning

6 § Ersättning till kommunerna enligt bilagan ska indexjusteras årligen.

Indexjustering ska ske med Statistiska centralbyråns Avfallsindex A12:1MD. Bas månaden ska vara januari 2026 och avläsningsmånaden ska vara januari innevarande kalenderår.

Ersättningen vid basmånaden är den ersättning som framgår av bilagan.

För kalenderåret 2027 och efterföljande kalenderår ska ersättningen beräknas enligt följande. Indextal vid avläsningsmånaden ska divideras med indextal vid basmånaden. Kvoten ska därefter multipliceras med ersättningen vid basmånaden.

Indexjusterad ersättning för fastighetsnära insamling inklusive insamling vid upphämningsplatser och för insamlad mängd förpackningsmaterial ska avrundas till hela kronor. Indexjusterad ersättning för insamling vid lättillgängliga insamlingsplatser och för insamling vid återvinningscentraler samt regelbundet återkommande temporära mottagningsplatser ska avrundas till hela hundratal kronor.

7 § Trots vad som sägs i 6 § ska ingen indexjustering ske för

1. fast ersättning för sådan information som avses i 6 kap. 16 § förordningen (2022:1274) om producentansvar för förpackningar och 18 §,
2. fast ersättning till vissa kommuner för fastighetsnära insamling enligt 11 §, och
3. fast ersättning för överlämning enligt 17 §.

Ersättning för fastighetsnära insamling och för insamling som sker från upphämningsplats

8 § En kommun har rätt till en fast och en rörlig ersättning för insamling av förpackningsavfall som sker fastighetsnära eller som sker från en upphämningsplats som inte är fastighetsnära.

Den fasta ersättningen bestäms per hushåll och samlokaliserad verksamhet som har

1. fastighetsnära insamling enligt 6 kap. 4 § förordningen (2022:1274) om producentansvar för förpackningar, eller

2. en upphämningsplats enligt 3 kap. 37 § avfallsförordningen (2020:614).

Den fasta ersättningen bestäms enligt tabell 1 a i bilagan.

Den rörliga ersättningen bestäms enligt tabell 5 i bilagan.

Ersättning för insamling från gemensamma behållare

9 § En kommun har rätt till en fast och en rörlig ersättning för insamling av förpackningsavfall från gemensamma behållare som sker fastighetsnära eller som sker från en upphämningsplats som inte är fastighetsnära.

Den fasta ersättningen bestäms per hushåll och per samlokaliserad verksamhet i en- och tvåbostadshus som

1. har fastighetsnära insamling enligt 6 kap. 4 § förordningen (2022:1274) om producentansvar för förpackningar eller en upphämningsplats enligt 3 kap. 37 § avfallsförordningen (2020:614), och

2. använder gemensamma behållare för insamling av förpackningsavfall och där fler än två hushåll delar på behållare.

Ersättningen bestäms enligt tabell 1 b i bilagan.

Ersättning enligt första stycket lämnas inte för de hushåll eller de samlokaliserade verksamheter som omfattas av ersättning enligt 8 §.

Den rörliga ersättningen bestäms enligt tabell 5 i bilagan.

Ersättning till vissa kommuner med hög andel fritidsboende

10 § Om en kommun har fritidsboende hushåll i en- och tvåbostadshus som uppgår till minst 20 procent i förhållande till det totala antalet hushåll i en- och tvåbostadshus i kommunen, har kommunen rätt till ytterligare ersättning för fastighetsnära insamling och för insamling som sker från en upphämningsplats som inte är fastighetsnära.

Ersättningen bestäms enligt tabell 1 d i bilagan.

Ersättning till vissa kommuner för fastighetsnära insamling

11 § Om en kommun har 0,0–9,9 invånare per kvadratkilometer, beräknat utifrån Statistiska centralbyråns befolkningsstatistik, har kommunen rätt till ytterligare ersättning för fastighetsnära insamling och för insamling som sker från en upphämningsplats som inte är fastighetsnära. Ersättningen bestäms enligt tabell 1 c i bilagan.

Ersättning för insamling vid lättillgängliga insamlingsplatser

12 § En kommun har rätt till en fast och en rörlig ersättning för insamling av förpackningsavfall vid sådana lättillgängliga insamlingsplatser som kommunen tillhandahåller enligt 6 kap. 6 eller 10 §§ förordningen (2022:1274) om producentansvar för förpackningar.

13 § Den fasta ersättningen enligt 12 § för insamling av skrymmande förpackningsavfall av papper och plast i enlighet med 6 kap. 6 § förordningen (2022:1274) om producentansvar för förpackningar bestäms enligt tabell 3 a i bilagan.

Om ett pågående bygglovs- eller detaljplaneärende enligt plan- och bygglagen (2010:900) hindrar införande av fastighetsnära insamling bestäms fast ersättning för lättillgängliga insamlingsplatser för insamling av förpackningsavfall av papper, plast, metall och glas i enlighet med 6 kap. 10 § förordningen om producentansvar för förpackningar. Sådan ersättning bestäms enligt tabell 3 b i bilagan.

Om en kommun har en befolkningstäthet som överstiger 500 invånare per kvadratkilometer, beräknat utifrån Statistiska centralbyråns befolkningsstatistik, har kommunen rätt till ytterligare ersättning för varje insamlingsplats som kommunen har rätt till ersättning för enligt första och andra stycket. Ersättningen bestäms enligt tabell 3 c i bilagan.

14 § Den rörliga ersättningen enligt 12 § bestäms enligt tabell 5 i bilagan.

Ersättning för insamling vid återvinningscentraler

15 § En kommun har rätt till en fast och en rörlig ersättning för insamling av förpackningsavfall vid sådana återvinningscentraler som kommunen ska tillhandahålla enligt 6 kap. 7 § 1 förordningen (2022:1274) om producentansvar för förpackningar.

Den fasta ersättningen bestäms enligt tabell 4 a i bilagan.

Den rörliga ersättningen bestäms enligt tabell 5 i bilagan.

Ersättning för insamling vid regelbundet återkommande temporära mottagningsplatser

16 § En kommun har rätt till en fast och en rörlig ersättning för insamling av förpackningsavfall vid sådana regelbundet återkommande temporära mottagningsplatser som kommunen ska tillhandahålla enligt 6 kap. 7 § 2 förordningen (2022:1274) om producentansvar för förpackningar.

Den fasta ersättningen bestäms enligt tabell 4 b i bilagan. För att kommunen ska ha rätt till ersättning ska insamling vid mottagningsplatsen ske vid minst fem tillfällen per kalenderår.

Den rörliga ersättningen bestäms enligt tabell 5 i bilagan.

Ersättning för överlämning av förpackningsavfall

17 § En kommun har rätt till en fast och en rörlig ersättning för den överlämning av förpackningsavfall som ska ske enligt 6 kap. 11 § förordningen (2022:1274) om producentansvar för förpackningar.

Den fasta och den rörliga ersättningen bestäms enligt tabell 2 i bilagan.

Ersättning till vissa kommuner för information

18 § Om en kommun har färre än 10 000 permanentboende invånare, beräknat utifrån Statistiska centralbyråns befolkningsstatistik, ska kommunen i stället för ersättning per antal permanentboende invånare få fast ersättning enligt tabell 6 i bilagan för sådan information som avses i 6 kap. 16 § förordningen (2022:1274) om producentansvar för förpackningar.

-
1. Dessa föreskrifter träder i kraft den 1 januari 2027.
 2. Genom föreskrifterna upphävs Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2023:14) om ersättning till kommuner för insamling av förpackningsavfall som omfattas av producentansvar.

JOHAN KUYLENSTIERNA

*Ingela Hiltula***Fel! Bokmärket är inte definierat.**

NFS 202X:X

Bilaga

Beräkning av den ersättning som kommunerna har rätt till för insamling av förpackningsavfall som omfattas av producentansvar fram till 31 december 2028

Total ersättning till en kommun per år baseras på summan av

1. ersättning för fastighetsnära insamling och förinsamling som sker från upphämningsplatser som inte är fastighetsnära (tabell 1a-d),
2. ersättning för överlämning (tabell 2),
3. ersättning för insamling vid lättillgängliga samlingsplatser (tabell 3a-c),
4. ersättning för insamling vid återvinningscentraler och regelbundet återkommande temporär mottagningsplats (tabell 4a-b),
5. ersättning för insamlad mängd förpackningsmaterial (tabell 5), och
6. ersättning för information (tabell 6).

Kommungruppsindelning

Kommungrupp 1

Göteborg, Malmö och Stockholm.

Kommungrupp 2

Ale, Alingsås, Bollebygd, Botkyrka, Burlöv, Danderyd, Ekerö, Haninge, Huddinge, Håbo, Härryda, Järfälla, Kungsbacka, Kungälv, Kävlinge, Lerum, Lidingö, Lilla Edet, Lomma, Mölndal, Nacka, Nynäshamn, Partille, Salem, Sigtuna, Skurup, Sollentuna, Solna, Staffanstorps, Stenungsund, Sundbyberg, Svedala, Trelleborg, Tyresö, Täby, Upplands Väsby, Upplands-Bro, Vallentuna, Vaxholm, Vellinge, Värmdö, Öckerö och Österåker.

Kommungrupp 3

Borlänge, Borås, Eskilstuna, Gävle, Halmstad, Helsingborg, Jönköping, Kalmar, Karlstad, Kristianstad, Linköping, Luleå, Lund, Norrköping, Sundsvall, Södertälje, Trollhättan, Umeå, Uppsala, Västerås, Växjö, Örebro och Östersund.

Kommungrupp 4

Alvesta, Aneby, Bjurholm, Bjuv, Bromölla, Enköping, Eslöv, Forshaga, Gagnef, Gnesta, Grums, Grästorp, Habo, Hallsberg, Hallstahammar, Hammarö, Heby, Herrljunga, Höganäs, Hörby, Kil, Kinda, Klippan, Knivsta, Krokom, Kumla, Laholm, Landskrona, Lekeberg, Lessebo, Mark, Mjölby, Mullsjö, Mörbylånga, Nora, Nordmaling, Nykvarn, Ockelbo, Perstorp, Robertsfors, Sala, Sjöbo, Strängnäs, Surahammar, Svalöv, Svenljunga, Säter, Söderköping, Sölvesborg, Tierp, Timrå, Torsås, Trosa, Vaggeryd, Valdemarsvik, Vänersborg, Vännäs, Åstorp, Åtvidaberg, Älvkarleby, Ängelholm, Örkellunga och Östra Göinge.

Kommungrupp 5

Askersund, Berg, Boden, Bräcke, Finspång, Hylte, Hässleholm, Kristinehamn, Köping, Laxå, Lindesberg, Motala, Munkfors, Nybro, Nässjö, Sandviken, Tingsryd, Tranemo, Uddevalla, Ulricehamn, Uppvidinge, Vindeln, Älvsbyn och Östhammar.

Kommungrupp 6

Avesta, Falkenberg, Falköping, Falun, Gotland, Hudiksvall, Härnösand, Karlshamn, Karlskoga, Karlskrona, Katrineholm, Kiruna, Lidköping, Ljungby, Ludvika, Mariestad, Norrtälje, Nyköping, Oskarshamn, Piteå, Skellefteå, Skövde, Varberg, Värnamo, Västervik, Ystad och Örnsköldsvik.

Kommungrupp 7

Arboga, Boxholm, Dals-Ed, Degerfors, Eksjö, Emmaboda, Essunga, Fagersta, Flen, Färgelanda, Gnosjö, Gullspång, Götene, Hedemora, Hjo, Hofors, Hultsfred, Högsby, Höör, Karlsborg, Kungsör, Ljusnarsberg, Markaryd, Mellerud, Munkedal, Mönsterås, Norberg, Nordanstig, Olofström, Orust, Osby, Oxelösund, Ronneby, Skara, Skinnskatteberg, Smedjebacken, Storfors, Sävsjö, Tibro, Tidaholm, Tjörn, Tomelilla, Töreboda, Vadstena, Vara, Vingåker, Vargårda, Ydre, Åmål, Älmhult och Ödeshög.

Kommungrupp 8

Arvidsjaur, Arvika, Bengtsfors, Bollnäs, Dorotea, Filipstad, Gislaved, Hagfors, Haparanda, Hällefors, Kalix, Kramfors, Ljusdal, Lycksele, Lysekil, Malå, Norsjö, Ovanåker, Pajala, Ragunda, Sollefteå, Strömsund, Sunne, Säffle, Söderhamn, Torsby, Tranås, Vansbro, Vetlanda, Vilhelmina, Vimmerby, Ånge, Åsele, Överkalix och Övertorneå.

Kommungrupp 9

Arjeplog, Borgholm, Båstad, Eda, Gällivare, Härjedalen, Jokkmokk, Leksand, Malung-Sälen, Mora, Orsa, Rättvik, Simrishamn, Sorsele, Sotenäs, Storuman, Strömstad, Tanum, Åre, Årjäng och Älvdalen.

Ersättning för fastighetsnära insamling och för insamling som sker från en upphämningsplats som inte är fastighetsnära

Tabell 1 a

Fast ersättning per år i kronor per hushåll och per samlokaliserad verksamhet som har fastighetsnära insamling eller som har en upphämningsplats som inte är fastighetsnära. Ersättning bestäms utifrån boendekategori i respektive kommungrupp.				
	Boendekategori			
Kommun-grupp	Permanentboende hushåll respektive samlokaliserad verksamhet i flerbostadshus	Permanentboende hushåll respektive samlokaliserad verksamhet i en- och tvåbostadshus	Fritidsboende hushåll respektive samlokaliserad verksamhet i flerbostadshus	Fritidsboende hushåll respektive samlokaliserad verksamhet i en- och tvåbostadshus
1	Papper: 120 Plast: 131 Glas: 48 Metall: 36	Papper: 287 Plast: 263 Glas: 95 Metall: 72	Papper: 120 Plast: 131 Glas: 48 Metall: 36	Papper: 215 Plast: 192 Glas: 84 Metall: 48
2	Papper: 108 Plast: 120 Glas: 48 Metall: 24	Papper: 310 Plast: 275 Glas: 108 Metall: 72	Papper: 108 Plast: 120 Glas: 48 Metall: 24	Papper: 239 Plast: 215 Glas: 84 Metall: 48
3	Papper: 95 Plast: 108 Glas: 36 Metall: 24	Papper: 310 Plast: 275 Glas: 108 Metall: 72	Papper: 95 Plast: 108 Glas: 36 Metall: 24	Papper: 227 Plast: 192 Glas: 84 Metall: 48
4	Papper: 179 Plast: 179 Glas: 72 Metall: 48	Papper: 335 Plast: 299 Glas: 120 Metall: 84	Papper: 179 Plast: 179 Glas: 72 Metall: 48	Papper: 215 Plast: 192 Glas: 84 Metall: 48
5	Papper: 156 Plast: 167 Glas: 59 Metall: 36	Papper: 323 Plast: 287 Glas: 108 Metall: 84	Papper: 156 Plast: 167 Glas: 59 Metall: 36	Papper: 215 Plast: 192 Glas: 84 Metall: 48
6	Papper: 131 Plast: 143 Glas: 48 Metall: 36	Papper: 323 Plast: 287 Glas: 108 Metall: 72	Papper: 131 Plast: 143 Glas: 48 Metall: 36	Papper: 227 Plast: 203 Glas: 84 Metall: 48

7	Papper: 143 Plast: 143 Glas: 59 Metall: 36	Papper: 310 Plast: 275 Glas: 108 Metall: 72	Papper: 143 Plast: 143 Glas: 59 Metall: 36	Papper: 239 Plast: 203 Glas: 84 Metall: 48
8	Papper: 227 Plast: 215 Glas: 84 Metall: 48	Papper: 478 Plast: 418 Glas: 167 Metall: 108	Papper: 227 Plast: 215 Glas: 84 Metall: 48	Papper: 335 Plast: 299 Glas: 120 Metall: 72
9	Papper: 215 Plast: 203 Glas: 84 Metall: 48	Papper: 335 Plast: 299 Glas: 108 Metall: 84	Papper: 215 Plast: 203 Glas: 84 Metall: 48	Papper: 251 Plast: 227 Glas: 95 Metall: 59

Tabell 1 b

Fast ersättning per år i kronor per hushåll och per samlokaliserad verksamhet i en- och tvåbostadshus som har fastighetsnära insamling eller som har en upphämningsplats som inte är fastighetsnära och där fler än två hushåll använder gemensamma behållare för insamling av förpackningsavfall. Ersättning bestäms utifrån boendekategori i respektive kommungrupp.

Boendekategori		
Kommungrupp	Permanentboende hushåll i en- och tvåbostadshus	Fritidsboende hushåll i en- och tvåbostadshus
1	Papper: 144 Plast: 132 Glas: 48 Metall: 37	Papper: 121 Plast: 108 Glas: 48 Metall: 27
2	Papper: 125 Plast: 112 Glas: 44 Metall: 29	Papper: 118 Plast: 106 Glas: 42 Metall: 23
3	Papper: 131 Plast: 116 Glas: 46 Metall: 30	Papper: 116 Plast: 97 Glas: 43 Metall: 24
4	Papper: 273 Plast: 244 Glas: 98 Metall: 69	Papper: 163 Plast: 145 Glas: 64 Metall: 37
5	Papper: 236 Plast: 210 Glas: 79 Metall: 62	Papper: 151 Plast: 135 Glas: 59 Metall: 33
6	Papper: 194 Plast: 172 Glas: 65 Metall: 43	Papper: 144 Plast: 129 Glas: 53 Metall: 30
7	Papper: 214	Papper: 169

	Plast: 190 Glas: 74 Metall: 50	Plast: 143 Glas: 60 Metall: 33
8	Papper: 478 Plast: 418 Glas: 167 Metall: 109	Papper: 335 Plast: 299 Glas: 120 Metall: 72
9	Papper: 335 Plast: 299 Glas: 108 Metall: 84	Papper: 252 Plast: 227 Glas: 95 Metall: 59

Tabell 1 c

Fast ersättning per år i kronor per hushåll och per samlokaliserad verksamhet som har fastighetsnära insamling eller som har en upphämningsplats som inte är fastighetsnära. Ersättning bestäms utifrån boendekategori i respektive kommun.

	Boendekategori			
Antal invånare per kvadratkilometer i kommunen	Permanentboende hushåll respektive samlokaliserad verksamhet i flerbostadshus	Permanentboende hushåll respektive samlokaliserad verksamhet i en- och tvåbostadshus	Fritidsboende hushåll respektive samlokaliserad verksamhet i flerbostadshus	Fritidsboende hushåll respektive samlokaliserad verksamhet i en- och tvåbostadshus
0,0–1,9	Papper: 78 Plast: 74 Glas: 28 Metall: 20	Papper: 156 Plast: 148 Glas: 56 Metall: 40	Papper: 78 Plast: 74 Glas: 28 Metall: 20	Papper: 78 Plast: 74 Glas: 28 Metall: 20
2,0–4,9	Papper: 39 Plast: 37 Glas: 14 Metall: 10	Papper: 78 Plast: 74 Glas: 28 Metall: 20	Papper: 39 Plast: 37 Glas: 14 Metall: 10	Papper: 39 Plast: 37 Glas: 14 Metall: 10
5,0–9,9	Papper: 20 Plast: 18 Glas: 7 Metall: 5	Papper: 39 Plast: 37 Glas: 14 Metall: 10	Papper: 20 Plast: 18 Glas: 7 Metall: 5	Papper: 20 Plast: 18 Glas: 7 Metall: 5

Tabell 1 d

Fast ersättning per år i kronor per hushåll och per samlokaliserad verksamhet i fritidsboende hushåll i en- och tvåbostadshus som har fastighetsnära insamling eller som har en upphämningsplats som inte är fastighetsnära. Ersättningen avser samtliga kommungrupper.			
Andel fritidsboende hushåll i en- och tvåbostadshus av total antal hushåll (permanent och fritidsboende hushåll i en- och tvåbostadshus)	20-40 %	41-60 %	> 61 %
Fast ersättning	Papper: 14 Plast: 13 Glas: 5 Metall: 3	Papper: 24 Plast: 22 Glas: 9 Metall: 5	Papper: 32 Plast: 29 Glas: 12 Metall: 7

Ersättning för överlämning av förpackningsavfall

Tabell 2

Ersättning i kronor för överlämning på omlastningsstationer	
Fast ersättning per kommun och år oavsett kommungrupp	220 000
Rörlig ersättning, per ton insamlat förpackningsavfall av papper, plast, metall och glas	152

Ersättning för insamling vid lättillgängliga insamlingsplatser

Tabell 3a

Fast ersättning per år i kronor per lättillgänglig insamlingsplats för insamling av skrymmande förpackningsavfall av papper och plast i respektive kommungrupp.	
Kommungrupp	Insamling av skrymmande förpackningsavfall av papper och plast
1 och 2	118 700
3 till 9	102 500

Tabell 3 b

Fast ersättning per år i kronor per lättillgänglig insamlingsplats om det finns pågående bygglovs- eller detaljplaneärende som behöver avgöras.	
Kommungrupp	Insamling av förpackningsavfall av papper och kartong, plast, metall, färgat glas och ofärgat glas
1 och 2	148 100
3 till 9	130 100

Tabell 3 c

Fast ersättning per år i kronor per lättillgänglig insamlingsplats till kommuner med hög befolkningstäthet. Ersättningen avser samtliga kommungrupper.	
Fler än 500 kommuninvånare per kvadratkilometer	81 200

Ersättning för insamling vid återvinningscentraler

Tabell 4 a

Fast ersättning per år i kronor per återvinningscentral (stationär bemannad insamlingsplats), utifrån kommungrupp.	
Kommungrupp	Insamling av förpackningsavfall av alla material
1 och 2	137 200
3 till 9	121 000

Tabell 4 b

Fast ersättning per år i kronor per regelbundet återkommande temporär mottagningsplats, oberoende av kommungrupp.	
	Insamling av förpackningsavfall av alla material
Fast ersättning	20 300

Ersättning för insamlad mängd förpackningsmaterial

Tabell 5

Rörlig ersättning i kronor per insamlat ton förpackningsavfall för samtliga kommungrupper	
Förpackningsavfall	Per ton
Pappersförpackningar	1 613
Plastförpackningar	1 375
Metallförpackningar	192
Glasförpackningar	489
Träförpackningar	0
Övrigt förpackningsmaterial	0

Ersättning för information

Tabell 6

Antal permanentboende invånare i kommunen	Fast ersättning i kronor per år	Fast ersättning i kronor per år och per antal permanentboende invånare
Färre än 10 000	50 000	0
10 000 eller fler	0	5

Naturvårdsverkets författningssamling

ISSN XXXX-XXXX Beställningsnummer XXXXX-XX

Naturvårdsverkets föreskrifter om ändring av Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2026:xx) om ersättning till kommuner för insamling av förpackningsavfall som omfattas av producentansvar;

NFS 202X:X

Utkom från trycket
den XX

beslutade den datum.

Naturvårdsverket föreskriver¹ med stöd av 9 kap. 2 a och 9 §§ samt 12 kap. 3 § förordningen (2022:1274) om producentansvar för förpackningar att bilagan till Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 202X:xx) ska ha följande lydelse

Dessa föreskrifter träder i kraft den 1 januari 2029.

JOHAN KUYLENSTIERNA

Ingela Hiltula

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/98/EG av den 19 november 2008 om avfall och om upphävande av vissa direktiv, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/851.

Bilagan

Beräkning av den ersättning som kommunerna har rätt till för insamling av förpackningsavfall som omfattas av producentansvar från 1 januari 2029

Total ersättning till en kommun per år baseras på summan av

1. ersättning för fastighetsnära insamling och förinsamling som sker från upphämningsplatser som inte är fastighetsnära (tabell 1a-d),
2. ersättning för överlämning (tabell 2),
3. ersättning för insamling vid lättillgängliga insamlingsplatser (tabell 3a-c),
4. ersättning för insamling vid återvinningscentraler och regelbundet återkommande temporär mottagningsplats (tabell 4a-b),
5. ersättning för insamlad mängd förpackningsmaterial (tabell 5), och
6. ersättning för information (tabell 6).

Kommungruppsindelning

Kommungrupp 1

Göteborg, Malmö och Stockholm.

Kommungrupp 2

Ale, Alingsås, Bollebygd, Botkyrka, Burlöv, Danderyd, Ekerö, Haninge, Huddinge, Håbo, Härryda, Järfälla, Kungsbacka, Kungälv, Kävlinge, Lerum, Lidingö, Lilla Edet, Lomma, Mölndal, Nacka, Nynäshamn, Partille, Salem, Sigtuna, Skurup, Sollentuna, Solna, Staffanstorps, Stenungsund, Sundbyberg, Svedala, Trelleborg, Tyresö, Täby, Upplands Väsby, Upplands-Bro, Vallentuna, Vaxholm, Vellinge, Värmdö, Öckerö och Österåker.

Kommungrupp 3

Borlänge, Borås, Eskilstuna, Gävle, Halmstad, Helsingborg, Jönköping, Kalmar, Karlstad, Kristianstad, Linköping, Luleå, Lund, Norrköping, Sundsvall, Södertälje, Trollhättan, Umeå, Uppsala, Västerås, Växjö, Örebro och Östersund.

Kommungrupp 4

Alvesta, Aneby, Bjurholm, Bjuv, Bromölla, Enköping, Eslöv, Forshaga, Gagnef, Gnesta, Grums, Grästorp, Habo, Hallsberg, Hallstahammar, Hammarö, Heby, Herrljunga, Höganäs, Hörby, Kil, Kinda, Klippan, Knivsta, Krokom, Kumla, Laholm, Landskrona, Lekeberg, Lessebo, Mark, Mjölby, Mullsjö, Mörbylånga, Nora, Nordmaling, Nykvarn, Ockelbo, Perstorp,

Robertsfors, Sala, Sjöbo, Strängnäs, Surahammar, Svalöv, Svenljunga, Säter, Söderköping, Sölvesborg, Tierp, Timrå, Torsås, Trosa, Vaggeryd, Valdemarsvik, Vänersborg, Vännäs, Åstorp, Åtvidaberg, Älvkarleby, Ängelholm, Örkellunga och Östra Göinge.

Kommungrupp 5

Askersund, Berg, Boden, Bräcke, Finspång, Hylte, Hässleholm, Kristinehamn, Köping, Laxå, Lindesberg, Motala, Munkfors, Nybro, Nässjö, Sandviken, Tingsryd, Tranemo, Uddevalla, Ulricehamn, Uppvidinge, Vindeln, Älvsbyn och Östhammar.

Kommungrupp 6

Avesta, Falkenberg, Falköping, Falun, Gotland, Hudiksvall, Härnösand, Karlshamn, Karlskoga, Karlskrona, Katrineholm, Kiruna, Lidköping, Ljungby, Ludvika, Mariestad, Norrtälje, Nyköping, Oskarshamn, Piteå, Skellefteå, Skövde, Varberg, Värnamo, Västervik, Ystad och Örnsköldsvik.

Kommungrupp 7

Arboga, Boxholm, Dals-Ed, Degerfors, Eksjö, Emmaboda, Essunga, Fagersta, Flen, Färgelanda, Gnosjö, Gullspång, Götene, Hedemora, Hjo, Hofors, Hultsfred, Högsby, Höör, Karlsborg, Kungsör, Ljusnarsberg, Markaryd, Mellerud, Munkedal, Mönsterås, Norberg, Nordanstig, Olofström, Orust, Osby, Oxelösund, Ronneby, Skara, Skinnskatteberg, Smedjebacken, Storfors, Sävsjö, Tibro, Tidaholm, Tjörn, Tomelilla, Töreboda, Vadstena, Vara, Vingåker, Vargårda, Ydre, Åmål, Älmhult och Ödeshög.

Kommungrupp 8

Arvidsjaur, Arvika, Bengtsfors, Bollnäs, Dorotea, Filipstad, Gislaved, Hagfors, Haparanda, Hällefors, Kalix, Kramfors, Ljusdal, Lycksele, Lysekil, Malå, Norsjö, Ovanåker, Pajala, Ragunda, Sollefteå, Strömsund, Sunne, Säffle, Söderhamn, Torsby, Tranås, Vansbro, Vetlanda, Vilhelmina, Vimmerby, Ånge, Åsele, Överkalix och Övertorneå.

Kommungrupp 9

Arjeplog, Borgholm, Båstad, Eda, Gällivare, Härjedalen, Jokkmokk, Leksand, Malung-Sälen, Mora, Orsa, Rättvik, Simrishamn, Sorsele, Sotenäs, Storuman, Strömstad, Tanum, Åre, Årjäng och Älvdalen.

Ersättning för fastighetsnära insamling och för insamling som sker från en upphämningsplats som inte är fastighetsnära

Tabell 1 a

Fast ersättning per år i kronor per hushåll och per samlokaliserad verksamhet som har fastighetsnära insamling eller som har en upphämningsplats som inte är fastighetsnära. Ersättning bestäms utifrån boendekategori i respektive kommungrupp.				
	Boendekategori			
Kommun-grupp	Permanentboende hushåll respektive samlokaliserad verksamhet i flerbostadshus	Permanentboende hushåll i en- och tvåbostadshus	Fritidsboende hushåll i flerbostadshus	Fritidsboende hushåll i en- och tvåbostadshus
1	335	717	335	539
2	300	765	300	586
3	263	765	263	551
4	478	838	478	539
5	418	802	418	539
6	358	790	358	562
7	381	765	381	574
8	574	1 171	574	826
9	550	826	550	632

Tabell 1 b

Fast ersättning per år i kronor per hushåll och per samlokaliserad verksamhet som har fastighetsnära insamling eller som har en upphämningsplats som inte är fastighetsnära och där fler än två hushåll använder gemensamma behållare för insamling av förpackningsavfall. Ersättning bestäms utifrån boendekategori i respektive kommungrupp.		
	Boendekategori	
Kommun-grupp	Permanentboende hushåll i en- och tvåbostadshus	Fritidsboende hushåll i en- och tvåbostadshus
1	361	304
2	310	289
3	323	280
4	684	409
5	587	378
6	474	356
7	528	405

8	1 172	826
9	826	633

Tabell 1 c

Fast ersättning per år i kronor per hushåll och per samlokaliserad verksamhet som har fastighetsnära insamling eller som har en upphämningsplats som inte är fastighetsnära. Ersättning bestäms utifrån boendekategori i respektive kommun.				
	Boendekategori			
Antal invånare per kvadratkilometer i kommunen	Permanentboende hushåll respektive samlokaliserad verksamhet i flerbostadshus	Permanentboende hushåll i en- och tvåbostadshus	Fritidsboende hushåll i flerbostadshus	Fritidsboende hushåll i en- och tvåbostadshus
0,0–1,9	200	400	200	200
2,0–4,9	100	200	100	100
5,0–9,9	50	100	50	50

Tabell 1 d

Fast ersättning per år i kronor per hushåll och per samlokaliserad verksamhet i fritidsboende hushåll i en- och tvåbostadshus som har fastighetsnära insamling eller som har en upphämningsplats som inte är fastighetsnära. Ersättningen avser samtliga kommungrupper.			
Andel fritidsboende hushåll i en- och tvåbostadshus av total antal hushåll (permanent och fritidsboende hushåll i en- och tvåbostadshus)	20–40 %	41–60 %	> 61 %
Fast ersättning	35	60	80

Ersättning för överlämning av förpackningsavfall

Tabell 2

Ersättning i kronor för överlämning på omlastningsstationer	
Fast ersättning per kommun och år oavsett kommungrupp	220 000
Rörlig ersättning, per ton insamlat förpackningsavfall av papper, plast, metall och glas	152

Ersättning för insamling vid lättillgängliga insamlingsplatser

Tabell 3 a

Fast ersättning per år i kronor per lättillgänglig insamlingsplats för insamling av skrymmande förpackningsavfall av papper och plast i respektive kommungrupp.	
Kommungrupp	Insamling av skrymmande förpackningsavfall av papper och plast
1 och 2	118 700
3 till 9	102 500

Tabell 3 b

Fast ersättning per år i kronor per lättillgänglig insamlingsplats om det finns pågående bygglovs- eller detaljplaneärende som behöver avgöras.	
Kommungrupp	Insamling av förpackningsavfall av papper och kartong, plast, metall, färgat glas och ofärgat glas
1 och 2	148 100
3 till 9	130 100

Tabell 3 c

Fast ersättning per år i kronor per lättillgänglig insamlingsplats till kommuner med hög befolkningstäthet. Ersättningen avser samtliga kommungrupper.	
Fler än 500 kommuninvånare per kvadratkilometer	81 200

Ersättning för insamling vid återvinningscentraler

Tabell 4 a

Fast ersättning per år i kronor per återvinningscentral (stationär bemannad insamlingsplats), utifrån kommungrupp.	
Kommungrupp	Insamling av förpackningsavfall av alla material
1 och 2	137 200
3 till 9	121 000

Tabell 4 b

Fast ersättning per år i kronor per regelbundet återkommande temporär mottagningsplats, oberoende av kommungrupp.	
	Insamling av förpackningsavfall av alla material
Fast ersättning	20 300

Ersättning för insamlad mängd förpackningsmaterial

Tabell 5

Rörlig ersättning i kronor per insamlat ton förpackningsavfall för samtliga kommungrupper	
Förpackningsavfall	Per ton
Pappersförpackningar	1 613
Plastförpackningar	1 375
Metallförpackningar	192
Glasförpackningar	489
Träförpackningar	0
Övrigt förpackningsmaterial	0

Ersättning för information

Tabell 6

Antal permanentboende invånare i kommunen	Fast ersättning i kronor per år	Fast ersättning i kronor per år och per antal permanentboende invånare
Färre än 10 000	50 000	0
10 000 eller fler	0	5

Konsekvensutredning gällande Naturvårdsverkets förslag till reviderade föreskrifter om ersättning till kommuner för insamling av förpackningsavfall som omfattas av producentansvar NV-26-072914

Innehåll

Sammanfattning	3
1. Problem och lösning.....	4
1.1. Bakgrund.....	4
1.2. Beskrivning av problemet och vad man vill uppnå.....	5
1.3. Konsekvenser om Naturvårdsverket inte reviderar ersättningsföreskriften.....	5
1.4. Avgränsningar.....	6
1.5. Metod för utvärdering och utgångspunkter för beräkningar.....	6
1.5.1. Metoder för utvärdering av kommunernas ersättning.....	7
1.5.2. Utgångspunkter för beräkningar	8
1.6. Naturvårdsverkets förslag och deras konsekvenser	10
1.6.1. Reviderad ersättning för överlämning av förpackningsavfall på omlastningsstationer.....	10
1.6.2. Nya ersättningar för insamling av förpackningsavfall via lättillgängliga insamlingsplatser	14
1.6.3. Reviderad ersättning för insamling av förpackningsavfall på återvinningscentraler.....	19
1.6.4. Ersättning för insamling av förpackningsavfall vid regelbundet återkommande temporära mottagningsplatser	23
1.6.5. Ytterligare ersättning för fastighetsnära insamling vid hög andel fritidsboende hushåll.....	26
1.6.6. Ny ersättning införs för insamling av förpackningsavfall från gemensamma behållare från hushåll i en- och tvåbostadshus.....	30
1.6.7. Ersättning för insamling av förpackningsavfall från upphämningsplatser	35
1.6.8. Ingen extra ersättning för insamling av förpackningsavfall från öar utan vägförbindelse och farbara vägar.....	37
1.6.9. Behov av ny basmånad för indexering.....	39
1.6.10. Ersättningen för fastighetsnära insamling differentieras inte från 1 januari 2029.....	41
2. Rättsliga förutsättningar.....	45
2.1. Uppgifter om de bemyndiganden som myndighetens beslutanderätt grundar sig på.....	45

2.2.	En bedömning av om regleringen överensstämmer med eller går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen.....	45
2.2.1.	Anmälan av tekniska regler.....	46
2.2.2.	Anmälan av krav på tjänsteverksamhet	46
2.3.	Det kommunala självstyret.....	46
3.	Konsekvenser per berörd aktör	47
3.1.	Kommuner	47
3.2.	Hushåll	48
3.3.	Regioner	48
3.4.	Producentansvarsorganisationer.....	48
3.5.	Producenter	49
3.6.	Konsumenter	50
3.7.	Naturvårdsverket.....	50
3.8.	Andra relevanta konsekvenser	51
3.8.1.	Miljökonsekvenser	51
4.	Åtgärder som vidtagits	51
5.	En bedömning av om särskilda hänsyn behöver tas när det gäller tidpunkten för ikraftträdande och om det finns behov av speciella informationsinsatser.....	52
6.	Beskrivning av utvärdering.....	52

Sammanfattning

Naturvårdsverket föreslår reviderade föreskrifter om ersättning till kommuner för insamling av förpackningsavfall som omfattas av producentansvar. Syftet är att göra ersättningen mer träffsäker samt att ersättningen bättre anpassas till förändringar i insamlingssystemen för förpackningsavfall som träder i kraft från den 1 januari 2027.

Förslaget innebär en rad justeringar och tillägg i ersättningen till kommuner:

- **Ny och tydligare ersättning för omlastning/överlämning.** Ersättningen delas upp i en ny fast del per kommun och en rörlig del per insamlat ton, vilket bättre speglar både fasta och volymberoende kostnader för omlastning. Förslaget medför även att tonersättningen justeras.
- **Anpassad ersättning för lättillgängliga insamlingsplatser och ny extra fast ersättning till kommuner med hög befolkningstäthet.** Ersättningen justeras för att spegla de lättillgängliga insamlingsplatsernas nya funktioner från 2027, med inriktning på insamling av skrymmande förpackningar samt tillfälliga lättillgängliga insamlingsplatser som behövs i avvaktan på beslut i bygglovs- och detaljplaneärenden som möjliggör införande av fastighetsnära insamling. En ny extra fast ersättning för lättillgängliga insamlingsplatser införs för tätbefolkade kommuner.
- **Reviderad ersättning för återvinningscentraler.** Ersättningen anpassas till hur insamlingen faktiskt sker på återvinningscentraler och ersättningen för vissa material (särskilt trä och övrigt material) sänks.
- **Ny ersättning för regelbundet återkommande temporära mottagningsplatser.** En ny fast ersättning per insamlingsplats införs.
- **Ny extra fast ersättning till kommuner med många fritidsboenden.** Ersättningen ska kompensera för ökade fasta kostnader utanför säsong för den fastighetsnära insamlingen från fritidsboende hushåll i en- och tvåbostadshus.
- **Ny fast ersättning för insamling via gemensamma behållare.** En ny fast ersättning införs för insamling från hushåll i en- och tvåbostadshus där fler än två hushåll delar behållare. Ersättningen speglar bättre de lägre kostnaderna för insamling från gemensamma behållare jämfört med insamling som sker från enskilda fastigheter i en- och tvåbostadshus.
- **Ersättning för upphämningsplatser blir densamma som för fastighetsnära insamling.** Kostnaderna för att tömma behållare från upphämningsplatser bedöms vara densamma som för fastighetsnära tömning. Kostnaderna för tömning från upphämningsplatser har dessutom redan beaktats i den ursprungliga beräkningen av ersättningen för fastighetsnära insamling.
- **Ingen extra ersättning för fastighetsnära insamling från hushåll på öar med särskilda förutsättningar.** Förutsättningarna för hämtning på öar med särskilda förutsättningar varierar kraftigt mellan kommuner, vilket gör det svårt att utforma en träffsäker och kostnadseffektiv ersättningsmodell. Dessutom bedöms nyttan av fastighetsnära insamling av förpackningsavfall på öar med särskilda förutsättningar inte stå i proportion till de höga och osäkra kostnaderna för insamlingen.

- **Ingen differentierad ersättning för fastighetsnära insamling per förpackningsmaterial från 2029.** Från och med 2029 lämnas ersättning för fastighetsnära insamling som ett belopp för samtliga förpackningsfraktioner som ska samlas in fastighetsnära, oavsett om insamlingen sker fastighetsnära eller via upphämningsplatser. Därmed upphör den nuvarande differentierad ersättning för fastighetsnära insamling per förpackningsmaterial från 1 januari 2029. Under 2027 och 2028 kvarstår dock den differentierade ersättning per förpackningsmaterial, både för fastighetsnära insamling och för insamling via upphämningsplatser.
- **Justering av indexering.** Ny basmånad fastställs till januari 2026.

Förslaget innebär en ökning av kostnaderna för producentkollektivet med cirka 7,1 miljoner kronor per år. Kostnadsökningen bedöms vara mycket liten, 0,25 procent, i förhållande till att kommunernas ersättning under 2025 kostat producentkollektivet 2,8 miljarder kronor. Producentansvarsorganisationer och i förlängningen producenter får en mindre kostnadsökning totalt sett, som fördelas via förpackningsavgifter. Producenter av träförpackningar och övrigt förpackningsmaterial bedöms dock få en kraftig kostnadsminskning.

För kommunerna innebär förslaget en ökad ersättning med 7,1 miljoner kronor per år på nationell nivå och kommuner bedöms överlag få en mer träffsäker ersättning. Förslaget innebär dock att den totala ersättningen som kommuner får kan variera mellan enskilda kommuner. Vissa kommuner kan få en lägre ersättning jämfört med dagens nivå, medan andra kan få en ökad ersättning. Framför allt bedöms kommuner med hög befolkningstäthet samt kommuner med en hög andel fritidsboende hushåll i en- och tvåbostadshus få en ökad ersättning med Naturvårdsverkets förslag. För kommuner som inte bygger ut fastighetsnära insamling som omfattar insamling av samtliga förpackningsfraktioner som ska samlas in fastighetsnära riskerar att få minskad ersättning från 1 januari 2029.

Naturvårdsverket får ett ökat resursbehov och högre kostnader för att utveckla e-tjänsten där kommuner ska rapportera uppgifter samt interna IT-system. Utöver det tillkommer behov av att utveckla vägledningen till kommuner.

1. Problem och lösning

1.1. Bakgrund

Sedan den 1 januari 2024 ansvarar kommunerna för insamling av förpackningsavfall från både hushåll och samlokaliserade verksamheter. Kommunerna har även ansvar för att tillhandahålla information till hushåll och samlokaliserade verksamheter, b.la. om hur förpackningsinsamlingen fungerar. För detta ansvar erhåller kommunerna ersättning från producenterna genom producenternas producentansvarsorganisationer. Kommunernas rätt till ersättning regleras i en föreskrift (ersättningsföreskrift) som beslutas av Naturvårdsverket i enlighet med 9 kap. 9 § förordning 2022:1274 om producentansvar för förpackningar (förpackningsförordningen).

Den beräkningsmodell som ligger till grund för den ersättning som regleras i ersättningsföreskriften baseras på ett förslag som togs fram av Avfall Sverige och Svenskt Producentansvar (numera Näringslivets producentansvar i Sverige) under 2022. Sedan den första ersättningsföreskriften beslutades under 2023 har beräkningsmodellen vidareutvecklats och kompletterats av Naturvårdsverket med ersättning för fastighetsnära insamling från fritidsboende hushåll i flerbostadshus, insamling via återvinningscentraler, informationsinsatser, extra ersättning vid låg befolkningstäthet samt indexreglering.

Naturvårdsverket gör bedömningen att kommunernas ersättning i vissa avseenden behöver justeras och kompletteras med ikraftträdande den 1 januari 2027. Denna bedömning ligger till grund för förevarande förslag till reviderad ersättningsföreskrift.

1.2. Beskrivning av problemet och vad man vill uppnå

Naturvårdsverket har identifierat behov av att kommunernas ersättning för insamling av förpackningsavfall i vissa delar justeras och kompletteras. Anledningen är att nuvarande ersättningsmodell i vissa delar är otydlig eller inte bedöms spegla kommunernas kostnader på ett kostnadsriktigt sätt genom att kostnader för vissa typer av insamlingssystem kan antingen vara för höga eller för låga. De lättillgängliga insamlingsplatsernas funktion kommer dessutom att förändras från och med den 1 januari 2027. Därutöver har nya insamlingssystem tillkommit till följd av ändringar i avfallsförordningen (2020:614) (avfallsförordningen) och förpackningsförordningen, vilket medför att ersättningen behöver regleras även för dessa.

Målet med revideringen är att ersättningen i högre grad ska vara kostnadsriktig och träffsäker, samt ge kommunerna rimliga förutsättningar att uppfylla sina skyldigheter.

Vilka problem som har utretts och förslag som har lämnats redovisas under varje avsnitt i kap 1.6.

1.3. Konsekvenser om Naturvårdsverket inte reviderar ersättningsföreskriften

Om inga åtgärder vidtas kommer den ersättning som regleras enligt nuvarande ersättningsföreskrift (NFS 2023:14) att fortsätta gälla. Ersättningen kommer då fortsatt indexjusteras för att anpassa ersättningen till rådande kostnadsnivåer. Naturvårdsverket bedömer dock att ersättningen till kommunerna i vissa avseenden inte blir ändamålsenlig och att den beräkningsmodell som ligger till grund för vissa ersättningar inte blir kostnadsriktiga. Detta är särskilt angeläget mot bakgrund av att de lättillgängliga insamlingssystemen får en förändrad funktion från år 2027 samt att nya insamlingsplatser har tillkommit där ersättningen behöver regleras, såsom upphämningsplatser enligt 3 kap. 37 § avfallsförordningen och regelbundet återkommande temporära mottagningsplatser enligt 6 kap. 7 § förpackningsförordningen.

Om ersättningsföreskrifterna inte revideras i ljuset av dessa förändringar finns en risk för att ersättningen inte anpassas till kommunernas genomsnittliga kostnader och därmed inte blir träffsäker både på kort och lång sikt.

1.4. Avgränsningar

Följande områden och förutsättningar har Naturvårdsverket inte utrett inom ramen för detta förslag till reviderad ersättningsföreskrift:

Insamling från torg, parker och andra populära platser. Ersättning till kommuner för insamling av förpackningsavfall från torg, parker och andra populära platser regleras i en annan föreskrift (NFS 2025:4) och är inte del av detta förslag.

Fastighetsnära insamling. Eftersom den fastighetsnära insamlingen inte är helt utbyggd och det därmed saknas tillräckligt kostnadsunderlag för att bedöma ersättningens träffsäkerhet, har ersättningen för fastighetsnära insamling från permanentboende och fritidsboende hushåll i en- och tvåbostadshus, flerbostadshus och samlokaliserade verksamheter inte utretts. Naturvårdsverket ser dock skäl att på sikt utvärdera ersättningen för fastighetsnära insamling efter det att insamlingen är fullt utbyggd.

Information. Ersättning för information har inte utvärderats, eftersom den utgör en relativt liten del av den totala ersättningen.

Vinterförhållanden. Effekter av vinterförhållanden på insamlingskostnader har inte analyserats, då frågan bedömts svår att hantera inom projektets tids- och budgetramar.

Kommungruppsindelning. Kommungruppsindelningen enligt Sveriges Kommuner och Regioner har inte utvärderats, eftersom kommungruppsindelningen bör ses över först när fastighetsnära insamling och framtida system med lättillgängliga insamlingsplatser för insamling av skrymmande förpackningar är fullt utbyggda.

Övriga ersättningar. Tonersättningen och extra ersättning vid låg befolkningstäthet har inte omfattats av utvärderingen.

Grundprinciper för beräkning av ersättning. Grundprinciperna som den nuvarande modellen för beräkning av kommunernas ersättning bygger på har inte utvärderats eftersom målsättningen med denna revidering av ersättningen har inte varit att ta fram en ny modell för beräkning av kommunernas ersättning. Naturvårdsverket vill dock betona att det på sikt kan finnas skäl att utreda om grundprincipen om teknikneutralitet kan förenas med funktionskrav avseende servicenivå.

1.5. Metod för utvärdering och utgångspunkter för beräkningar

Naturvårdsverket har under 2025 utvärderat delar av kommunernas ersättning för insamling av förpackningsavfall från hushåll och samlokaliserade

verksamheter, i syfte att ta fram förslag som gör ersättningen mer kostnadsriktig och träffsäker.

Nedan redovisas de metoder som har använts för utvärderingen av kommunernas ersättning samt de utgångspunkter som Naturvårdsverket har tillämpat vid beräkningen av de ersättningar som presenteras inom ramen för detta förslag.

1.5.1. Metoder för utvärdering av kommunernas ersättning

Konsultuppdrag

De förslag som Naturvårdsverket redovisar i avsnitt 1.6.1 till 1.6.9 baseras på det konsultuppdrag som Naturvårdsverket låtit göra under 2025. Inom konsultuppdraget har en enkätundersökning genomförts. I enkäten efterfrågades uppgifter om lokala förutsättningar, tekniska lösningar, tjänsteutformning, organisation samt kostnader för insamlingen. Uppgifter som kommunerna redan hade rapporterat i Avfall Web ingick inte i enkäten, utan hämtades i stället från Avfall Web avseende år 2024. Det gäller exempelvis antal hushåll, insamlade mängder och vissa kostnadsposter. Kostnadsuppgifterna har även justerats genom indexuppräknings till 2025 års kostnadsnivåer. Kostnadsdata som kommuner har rapporterat in i Avfall Web och som avser år 2024 har dock inte indexuppräknats.

Enkätundersökningen riktades till samtliga kommuner. Totalt inkom 167 enkätsvar, vilka tillsammans representerar cirka 200 kommuner. Det motsvarar en täckningsgrad på omkring 70 procent.

Resultaten från enkätundersökningen har utgjort ett centralt underlag i utvärderingen av befintliga ersättningar samt i beräkningen av nya och justerade ersättningsnivåer. En konsultrapport som heter *PM Utvärdering för kommunernas ersättning för insamling av förpackningsavfall* samt bilagor till PM:et finns publicerat på Naturvårdsverkets hemsida¹.

Observera att de belopp som presenteras i PM:et kan skilja sig från de belopp som presenteras i denna konsekvensutredning. Skälet är att Naturvårdsverket i denna konsekvensutredning har räknat upp beloppen till 2026 års kostnadsnivåer. Beloppen har även i vissa delar avrundats.

Notera särskilt att Naturvårdsverkets förslag enligt 1.6.10 om att ersättningen för fastighetsnära insamling ska beräknas och lämnas som ett belopp från 2029 är inte ett förslag som grundar sig i det konsultuppdrag som har genomförts och är således inget som Naturvårdsverkets konsult, eller den referensgrupp som har varit behjälplig inom utredningen, förslagit eller haft insyn i.

Referensgrupp och möten

I samband med konsultuppdraget hade Naturvårdsverket bildat en referensgrupp bestående av representanter från kommuner och Avfall Sverige.

¹ <https://www.naturvardsverket.se/om-oss/remisser/>

Referensgruppen fick ge inspel kring metoder för utvärdering av kommunernas ersättning och ta del av resultaten från undersökningen. Under arbetets gång har metoder och resultat även stämts av med de två godkända producentansvarsorganisationerna för förpackningar. Även dialoger med utvalda kommuner och entreprenörer har förekommit i specifika frågor om exempelvis hög befolkningstäthet och ö-hämtning.

Som komplement till enkätundersökningen samlades ytterligare information in genom ett riktat möte med ett urval av kommuner, med fokus på insamling i tätbefolkade områden. Därutöver ställdes uppföljande frågor till de kommuner som i enkäten redovisat kostnader för insamling från öar utan broförbindelse. I vissa delar har även direkta kontakter med enskilda kommuner tagits för att fördjupa förståelsen, exempelvis kring hantering av specifika förpackningsfraktioner vid återvinningscentraler.

Beräkningar

En central del av utvärderingen har varit att analysera kommunernas kostnader i relation till den ersättning de erhåller, samt att ta fram förslag till nya och justerade ersättningsnivåer. Beräkningarna har baserats på följande underlag:

- Uppgifter från genomförd enkätundersökning
- Uppgifter från Avfall Web
- Uppgifter från producentansvarsorganisationer
- Underlag från de ursprungliga beräkningarna från 2022, vilka ligger till grund för den ersättning som Avfall Sverige och Svenskt Producentansvar (numera Näringslivets Producentansvar i Sverige) överlämnade till Naturvårdsverket 2023, och som den ursprungliga och nuvarande ersättningsföreskrift bygger på.
- Erfarenhetsbaserade nyckeltal för olika typer av insamling, som underlag för räkneexempel.

1.5.2. Utgångspunkter för beräkningar

Gällande lagstiftning

Avfallsförordningen och förpackningsförordningen ger ramarna för kommunernas ansvar för insamling av förpackningsavfall från hushåll och samlokaliserade verksamheter som valt kommunal insamling.

Förpackningsförordningen sätter ramarna för ersättningen, exempelvis om ersättningen ska betalas ut per hushåll och per insamlingsplats eller vilka förpackningsslag som ska samlas in i olika insamlingssystem. Naturvårdsverket har haft gällande lagstiftning som utgångspunkt inom denna revidering av ersättningen.

Grundprinciper för beräkning av ersättningen

Ersättningen bygger på en beräkningsmodell som togs fram 2022 av Avfall Sverige och Svenskt Producentansvar (numera Näringslivets Producentansvar i Sverige) i dialog med kommuner. Beräkningsmodellen och ersättningen har därefter kompletterats av Naturvårdsverket under 2023 med ersättning för fastighetsnära insamling från fritidsboende hushåll i flerbostadshus, insamling

via återvinningscentraler, extra ersättning till vissa kommuner med låg befolkningstäthet, reglering om indexjustering av ersättningen och ersättning för information. En viktig del av arbetet med framtagande av ursprungsberäkningarna var att enas om ett antal grundprinciper som beräkningsmodellen skulle baseras på. De viktigaste grundprinciperna är i korthet:

- **Kostnadseffektivitet.** De insamlingslösningar som ersätts ska vara kostnadseffektiva. Detta innebär bland annat fullt utbyggd fastighetsnära insamling, dimensionering enligt Avfall Sveriges rekommendationer och ruttplanering med fullbelagda insamlingsfordon.
- **Teknikneutralitet.** Beräkningsmodellen för ersättning ska inte ta hänsyn till tekniska lösningar. Detta förutsätter tekniska lösningar som är anpassade för insamling av samtliga förpackningsfraktioner fastighetsnära i enlighet med gällande lagstiftning, inklusive att samtliga förpackningsfraktioner som ska hämtas fastighetsnära hämtas från samma plats.
- **Kostnadsposter för fastighetsnära insamling och lättillgängliga insamlingsplatser.** Ersättningen ska täcka kommunernas kostnader för administration, insamlingsbehållare, insamling, omlastning, information och införande. Ersättningen för lättillgängliga insamlingsplatser ska även täcka kostnaderna för mark, iordningsställande av ytor, snöröjning och städning. Kostnaderna för mark, avfallsutrymmen, installationer av avfallsanordningar såsom underjordsbehållare, snöröjning och städning vid fastighetsnära insamling täcks inte av ersättningen.
- **Fördelningsnycklar.** Till grund för fördelning av kostnader mellan kommun och producenter har särskilda fördelningsnycklar tagits fram. Kostnader för fastighetsnära insamling och lättillgängliga insamlingsplatser behöver även fördelas mellan förpackningsfraktioner. Det betyder att kostnaderna för fastighetsnära insamling behöver fördelas mellan samtliga förpackningsfraktioner och i förekommande fall mat- och restavfall för att ersättningsmodellen ska fungera på avsett sätt.
- **Rörlig och fast ersättning.** En del av den totala ersättningen ska vara rörlig och en del ska vara fast, i syfte att skapa incitament för utbyggnad av fastighetsnära insamling och att etablera lättillgängliga insamlingsplatser och samtidigt ge förutsägbarhet för kommuner och producentansvarsorganisationer.
- **Transparent och enkel att administrera.** Grundläggande för beräkningsmodellen är att den ska vara transparent och enkel att administrera. Modellen är därför generaliserad utifrån mediankostnader i olika kommungrupper för olika delar av insamlingen. Detta innebär att det finns kommuner som har kostnader som ligger såväl över som under beräknade medianen. Beräkningsmodellen kommer därför aldrig att kunna ge ersättningar som med exakt precision motsvarar varje kommuns kostnader.

Samma grundprinciper som ligger till grund för ursprungsberäkningarna ligger även till grund för beräkningar inom detta förslag.

Indexjustering av ersättningen

De ersättningar som Naturvårdsverket föreslår baseras på kostnadsuppgifter från flera källor. Underlaget utgörs dels av kostnadsdata från den ursprungliga beräkningsmodellen som togs fram 2022, dels av kostnadsuppgifter som inhämtades genom enkätundersökningen avseende år 2024 samt av uppgifter från Avfall Web som bygger på kostnadsdata från 2024. Samtliga ersättningar som ingår i Naturvårdsverkets förslag till ny ersättningsföreskrift och i denna konsekvensutredning har indexjusterats till 2026 års kostnadsnivå. Undantag är sådan kostnadsdata som har hämtats från Avfall Web och som redovisas i denna konsekvensutredning.

1.6. Naturvårdsverkets förslag och deras konsekvenser

1.6.1. Reviderad ersättning för överlämning av förpackningsavfall på omlastningsstationer

Förslag: Naturvårdsverket föreslår att ersättningen för överlämning/omlastning av förpackningsavfall särredovisas som en egen kategori i ersättningsföreskriften. Ersättningen utgår i form av en fast och en rörlig ersättning.

Den fasta ersättningen föreslås utgå per kommun och inte per omlastningsstation. Den fasta ersättningen föreslås vara densamma oavsett vilken kommungrupp som kommunen är indelad i.

Utöver den fasta ersättningen föreslår Naturvårdsverket att kommunerna får en rörlig ersättning för omlastning per ton insamlat förpackningsavfall. Samtidigt föreslår Naturvårdsverket att den rörliga tonersättningen som i nuvarande ersättningsföreskrift avser omlastning räknas av från den rörliga tonersättningen i den föreslagna ersättningsföreskriften.

Naturvårdsverket föreslår vidare att den fasta ersättningen inte indexjusteras, eftersom de fasta kostnaderna i huvudsak bedöms bestå av kapitalkostnader för omlastningsstationer. Den rörliga tonersättningen föreslås däremot indexjusteras.

Ersättningen föreslås regleras i förslag till Naturvårdsverkets föreskrift om ersättning till kommuner för insamling av förpackningsavfall 17 § och tabell 2.

Otydlig och i vissa fall otillräcklig ersättning för överlämning som ska ske på omlastningsstationer

Kommuner har enligt 6 kap. 11 § förpackningsförordningen en skyldighet att överlämna insamlat förpackningsavfall till producentansvarsorganisationer. Kommunen ska tillhandahålla de omlastningsstationer som behövs för att överlämna förpackningsavfallet. Med omlastningsstationer avses anläggningar där insamlat avfall tippas och hanteras innan vidare transport till materialåtervinning eller annan behandling. I dagens ersättningsföreskrift finns

ingen särskild ersättningspost för överlämning av förpackningsavfall som ska ske från omlastningsstationer. Ersättningen för överlämning på omlastningsstationer ingår i stället schablonmässigt i både den fasta och den rörliga ersättningen. Detta innebär att kommunerna saknar insyn i hur kostnader för omlastning ersätts och försvårar möjligheten att bedöma om ersättningen för omlastning av förpackningsavfall är tillräcklig. Särskilt kommuner med små mängder förpackningsavfall, men relativt höga fasta kostnader för omlastningsstationer och begränsade möjligheter till samnyttjande, riskerar att bli underkompenserade. Naturvårdsverket ser därmed behov av att revidera beräkningsgrunden för den del av ersättningen som avser överlämning så att ersättningen blir tydlig och bättre speglar faktiska kostnader för omlastningsstationer och överlämning av insamlat förpackningsavfall.

Behov av både fast och rörlig ersättning för omlastning/överlämning

Kostnader för omlastning är i stor utsträckning beroende av lokala förutsättningar såsom tillgång till mark, möjlighet till samordnad drift och hur stora avfallsmängder som omlastas. Den enkätundersökning som Naturvårdsverket låtit göra visar också att behovet av investeringar i omlastningsstationer för att klara av omlastning av förpackningsavfall påverkar kostnaderna samt om omlastning sker på egen anläggning eller på entreprenad. För kommuner med relativt små mängder förpackningsavfall, men som har relativt höga fasta kostnader för omlastningsstationer och där möjligheten till samnyttjande av resurser med annan verksamhet är små, riskerar att underkompenseras med dagens enbart tonbaserade ersättning.

Naturvårdsverket bedömer att det vore fördelaktigt att ersättningen för omlastning består av både en fast och en rörlig del. Naturvårdsverket föreslår således att kommuner får en fast årlig ersättning på 220 000 kr och en rörlig ersättning för överlämning på 152 kr per ton insamlat förpackningsavfall av papper, plast, metall och glas.

Naturvårdsverkets förslag grundar sig i att kommunerna som har omlastning i egen regi har alltid fasta kostnader för att kunna bedriva omlastning, till exempel investeringar i mark, anläggningar, utrustning och grundläggande drift av omlastningsanläggningar. Dessa fasta kostnader uppstår oavsett hur stora mängder förpackningsavfall som hanteras. Samtidigt varierar de rörliga kostnaderna kraftigt med mängden avfall som omlastas, eftersom kostnader för personal, lastmaskin, städning och övrig drift ökar när volymerna av avfall som omlastas ökar. Genom att kombinera en fast ersättning med en rörlig tonersättning bedömer Naturvårdsverket att ersättningen för omlastning blir mer träffsäker. Små kommuner med relativt små avfallsmängder men med höga fasta kostnader undviker att bli underkompenserade, medan större kommuner får ersättning som bättre speglar deras högre rörliga kostnader.

Beräkning av ersättningen för omlastning/överlämning

Beräkning av den rörliga ersättningen

Den föreslagna rörliga ersättningen per ton har beräknats utifrån de uppskattade rörliga driftkostnaderna för omlastning, som framför allt består av kostnader för personal, drift av lastmaskin, städning, snöröjning och andra löpande moment

som direkt påverkas av hur stora mängder förpackningsavfall som hanteras. Beräkningen baseras på en erfarenhetsmässig bedömning som Naturvårdsverkets konsult har gjort, eftersom tillgängligt enkätunderlag inte bedömts tillräckligt detaljerat för att kunna särskilja rörliga kostnader. En erfarenhetsbaserad bedömning tyder på att en genomsnittlig rörlig kostnad för omlastning av alla typer av avfall uppgår till omkring 100 kr per ton avfall vid drift av en omlastningsstation med hög grad av samordning och där maskiner och personal kan nyttjas effektivt över flera avfallsflöden. Eftersom vissa förpackningsfraktioner är mer voluminösa och tidskrävande att hantera än exempelvis livsmedels- och köksavfall och restavfall föreslår Naturvårdsverket således att den rörliga ersättningen för omlastning av förpackningsavfall blir 152 kronor per ton insamlat förpackningsavfall. Denna nivå anses spegla hur driftskostnaderna påverkas vid hantering av voluminösa förpackningsfraktioner.

Beräkning av den fasta ersättningen

Den fasta ersättningen per kommun har beräknats utifrån de totala kostnaderna för omlastning som kommuner rapporterat i den genomförda enkätundersökningen. Eftersom enkätunderlaget är varierande och i vissa delar svårtolkat har de fasta kostnaderna beräknats indirekt, genom att först uppskatta rörliga kostnader för omlastning och därefter härleda den fasta kostnadsandelen som en restpost.

Beräkningen utgår från kommuner som omlastar alla förpackningsfraktioner på en och samma anläggning, eftersom dessa uppgifter är mest representativa och tydliga. När de sammanlagda rörliga kostnaderna har räknats bort från den totala kostnaden återstår den del som utgör den fasta kostnaden för omlastning. Denna har beräknats till cirka 220 000 kronor per kommun och år. Nivån motsvarar en anläggning där viss samnyttjandegrad av ytor och resurser antas vara möjlig, och bedöms ligga i linje med både enkätresultaten och en separat rimlighetsbedömning som Naturvårdsverkets konsult låtit göra av vad en typisk omlastningsstation kostar att hålla i drift oberoende av volym omlastat förpackningsavfall. En sådan rimlighetsbedömning indikerar något högre kostnader (cirka 300 000 kronor per år), men den lägre nivån anses motiverad av antaganden om samnyttjande och effektiv drift.

Mer information om de beräkningar som ligger till grund för Naturvårdsverkets förslag finns i bilaga 1 till PM Utvärdering för kommunernas ersättning för insamling av förpackningsavfall. Notera att de beräkningar som framgår i PM:et baseras på 2025 års kostnadsnivå.

Alternativa lösningar

Ett alternativ hade varit att utforma ersättningen för omlastning med utgångspunkt i om kommunen har behövt investera i en omlastningsstation samt i vilken utsträckning omlastningsstationen delas med andra kommuner. En sådan ersättningsmodell hade emellertid krävt ytterligare utredning och inneburit att kommunerna behövt lämna fler uppgifter till Naturvårdsverket för att ersättningen skulle kunna beräknas. Mot denna bakgrund bedömer Naturvårdsverket att den föreslagna modellen, med en fast ersättning per kommun i kombination med en rörlig ersättning, är ändamålsenlig. Om ersättningen för omlastning på sikt inte visar sig träffsäker finns möjlighet för

Naturvårdsverket att återigen se över och vid behov ompröva ersättningsmodellen för omlastning/överlämning.

Konsekvenser om ingen åtgärd vidtas

Om ingen åtgärd vidtas kommer ersättningen för omlastning att ingå som en del av den rörliga ersättningen. Om ersättning för omlastning inte särredovisas utan fortsatt ingår i den rörliga ersättningen kvarstår problem med bristande transparens och begränsad möjlighet för kommunerna att bedöma om ersättningen motsvarar faktiska kostnader för omlastning. En huvudsakligen tonbaserad ersättning riskerar särskilt att underkompensera kommuner med små avfallsmängder men med höga fasta kostnader för omlastningsanläggningar och begränsade samordningsmöjligheter.

Konsekvensbedömning

För kommunerna innebär den föreslagna modellen en mer träffsäker och transparent ersättning för omlastning och överlämning av förpackningsavfall. Den rörliga ersättningen på 152 kronor per ton bedöms i de flesta fall täcka de faktiska driftkostnaderna, förutsatt att personal, maskiner och andra resurser används effektivt och samordnat med annan verksamhet på anläggningen. Den fasta ersättningen på 220 000 kronor per kommun bedöms få störst betydelse för mindre kommuner med relativt små avfallsmängder. Dessa kommuner bedöms därmed få en bättre kostnadstäckning jämfört med dagens ersättning som enbart utgår i form av en tonersättning som är inbakad i den rörliga tonersättningen. Naturvårdsverkets förslag innebär även att kommuner som delar omlastningsstationer med andra kommuner dessutom kan gynnas av att varje kommun får samma fasta ersättning.

För större kommuner bedöms den rörliga tonbaserade ersättningen vara mest betydelsefull, eftersom deras kostnader i stor utsträckning påverkas av de stora mängder förpackningsavfall som hanteras vid omlastningsstationen.

Sammantaget innebär förslaget att de flesta kommuner får en högre ersättning än tidigare, medan de allra största kommunerna kan få en något lägre ersättning men ändå bedöms ha goda förutsättningar för kostnadstäckning tack vare stordriftsfördelar.

För producentansvarsorganisationerna innebär förslaget en omfördelning av kostnaderna. När omlastningen bryts ut ur tonersättningen minskar den rörliga ersättningen för insamlat material med omkring 177 kronor per ton, vilket reducerar deras kostnader. Samtidigt tillkommer en ny rörlig ersättning för omlastning med 152 kronor per ton samt en fast ersättning till kommuner med 220 000 kronor per kommun. Den samlade effekten blir en ökning av kostnaderna med omkring 45,7 miljoner kronor per år på nationell nivå. För producentansvarsorganisationerna och i förlängningen producenter, innebär detta att de totala kostnaderna för omlastning och överlämning ökar.

För Naturvårdsverket är konsekvenserna relativt begränsade. Kommuner lämnar redan in de uppgifter som krävs för att kunna beräkna kommunernas ersättning för överlämning. Naturvårdsverket måste dock bygga upp interna processer och

IT-system för att kunna räkna fram och fatta beslut om ersättningen till kommunerna i denna del.

1.6.2. *Nya ersättningar för insamling av förpackningsavfall via lättillgängliga insamlingsplatser*

Förslag: Naturvårdsverket föreslår att ersättningen för lättillgängliga insamlingsplatser även fortsättningsvis ska bestå av en fast ersättning per insamlingsplats samt en rörlig ersättning per ton insamlat förpackningsavfall.

Vidare föreslår Naturvårdsverket att den fasta ersättningen för lättillgängliga insamlingsplatser delas in i tre kategorier:

- **Ersättning för insamling av skrymmande förpackningsavfall av papper och plast.**
Ersättningen utgår per insamlingsplats och fastställs utifrån kommungrupp.
- **Ersättning för tillfälliga lättillgängliga insamlingsplatser** för insamling av förpackningsavfall av papper, plast, färgat glas, ofärgat glas och metall, i de fall sådana platser behöver etableras i avvaktan på beslut i bygglovs- eller detaljplaneärenden som möjliggör införandet av fastighetsnära insamling.
Ersättningen utgår per insamlingsplats och bestäms utifrån kommungrupp.
- **Ytterligare ersättning till kommuner med hög befolkningstäthet,** det vill säga kommuner med fler än 500 invånare per kvadratkilometer.
Ersättningen utgår per insamlingsplats och är oberoende av kommungrupp.

Rörlig tonersättning utgår för de vanligast förekommande förpackningsmaterialen papper, plast, glas och metall.

Ersättningen föreslås regleras i förslag till Naturvårdsverkets föreskrift om ersättning till kommuner för insamling av förpackningsavfall 12–14 §§ och tabell 3 a-c.

Lättillgängliga insamlingsplatser får förändrade funktioner från 2027

Den nuvarande ersättningen för insamling via lättillgängliga insamlingsplatser, där kommunerna samlar in förpackningsavfall av papper, plast, färgat glas, ofärgat glas och metall, baseras på de kostnader som producentansvarsorganisationerna tidigare hade för insamling av förpackningsavfall vid de dåvarande återvinningsstationerna. Kommunerna övertog ansvaret för dessa stationer år 2024, och de benämns i dag som lättillgängliga insamlingsplatser.

I takt med att fastighetsnära insamling byggs ut och blir obligatorisk från 2027 får lättillgängliga insamlingsplatser en förändrad funktion. Lättillgängliga insamlingsplatser ska främst användas för insamling av skrymmande

förpackningar samt i de fall där fastighetsnära insamling ännu inte kan införas, i väntan på beslut i bygglovs- eller detaljplaneärenden. Den nuvarande ersättningen för lättillgängliga insamlingsplatser är inte anpassad till denna förändrade roll.

Kommuner får även samla in förpackningsavfall via lättillgängliga insamlingsplatser från berörda fastigheter, om det pågår bygglovs- eller detaljplaneärende som behöver avgöras innan fastighetsnära insamling från dessa beröra fastigheter kan införas (jfr 6 kap. 10 § förpackningsförordningen). Därutöver visar Naturvårdsverkets analys av enkätsvaren att kommuner med hög befolkningstäthet har avsevärt högre kostnader per lättillgänglig insamlingsplats än andra kommuner. Detta beror främst på behovet av tätare tömningar, hög belastning på insamlingsplatserna samt begränsade möjligheter att etablera ytterligare insamlingsplatser. Mot denna bakgrund bedömer Naturvårdsverket att ersättningen för lättillgängliga insamlingsplatser behöver beräknas om för att bättre spegla insamlingssystemets nya funktioner och för att ta hänsyn till de strukturellt högre kostnader för lättillgängliga insamlingsplatser som kommuner med hög befolkningstäthet har.

Naturvårdsverket föreslår således att den fasta ersättningen för lättillgängliga insamlingsplatser delas upp i tre ersättningskategorier och beräknas enligt Tabellerna Tabell 1-Tabell 3 nedan. Rörlig ersättning tillkommer, men redovisas inte. Ersättningen avser 2026 års kostnadsnivå.

Tabell 1 Översikt av den fasta ersättningen för insamling av skrymmande förpackningsavfall av papper och plast via lättillgängliga insamlingsplatser

Kommungrupp	1–2	3–9
<i>Totalt för skrymmande plast och papper (efter avrundning)</i>	<i>118 700 kronor</i>	<i>102 500 kronor</i>

Tabell 2 Översikt av olika delar av den fasta ersättningen för insamling av förpackningsavfall via tillfälliga lättillgängliga insamlingsplatser

Kommungrupp	1–2	3–9
Plast och papper	131 896 kronor	113 859 kronor
Glas och metall	16 233 kronor	16 233 kronor
<i>Totalt (efter avrundning)</i>	<i>148 100 kronor</i>	<i>130 100 kronor</i>

Tabell 3 Översikt av extra ersättning p.g.a. hög befolkningstäthet

	> 500 invånare/ km²
<i>Fast ersättning (efter avrundning)</i>	<i>81 200 kronor</i>

Beräkning av ersättningen för lättillgängliga insamlingsplatser

Beräkning av ersättningen för insamling av skrymmande förpackningar
Den 1 oktober 2025 har definitionen av skrymmande förpackningar i förpackningsförordningen tagits bort och ersatts med ett nytt begrepp i

avfallsförordningen (1 kap. 4 § avfallsförordningen) som definieras som avfall som på grund av sin storlek kräver särskild insamling. Naturvårdsverket bedömer att skrymmande förpackningsavfall av glas och metall hanteras av hushållen i mycket liten utsträckning och att det därför bör räcka att dessa lämnas på återvinningscentraler där kommunen har skyldighet att ta emot förpackningsavfall av alla material. Detta innebär att enbart skrymmande förpackningsavfall av papper och plast ska samlas in på lättillgängliga insamlingsplatser från 2027 och att ersättningen behöver anpassas för denna typ av insamling.

Beräkningen av ersättningen för insamling av skrymmande förpackningsavfall av papper och plast vid lättillgängliga insamlingsplatser utgår från kommunernas faktiska kostnader för nuvarande system med lättillgängliga insamlingsplatser, baserat på svar från enkätundersökningen, och data i Avfall Web. Valet att utgå från faktiska kostnader motiveras av att det framtida systemets utformning ännu är osäker och att kommunerna i stor utsträckning bedöms fortsätta använda insamlingslösningar som liknar dagens system med lättillgängliga insamlingsplatser (stationära obemannade platser med containerinsamling).

Eftersom lättillgängliga insamlingsplatsers funktion förändras från 2027, då de främst ska användas för insamling av skrymmande förpackningar av papper och plast, har kostnadsunderlaget justerats till att endast omfatta dessa fraktioner. Kostnaderna för glas- och metallförpackningar har därför räknats bort genom att beräkna hur många tömningar dessa fraktioner genererar samt vad deras behållare och tömningar kostar. Cirka 15 procent av tömningarna i dagens system beräknas vara tömningar av glas- och metallförpackningar och dessa har därför exkluderats från beräkningen.

Eftersom data saknas över mängden och andelen skrymmande förpackningsavfall av papper och plast görs bedömningen att lättillgängliga insamlingsplatser kommer ta emot ungefär lika stora mängder pappers- och plastförpackningsavfall som idag. Det är dock rimligt att mängden förpackningsavfall som samlas in via lättillgängliga insamlingsplatser kommer att minska. För att i någon mån ta hänsyn till detta har en schablonmässig reduktion av ersättningen gjorts med 10 procent.

Beräkning av ersättningen för det fall bygglovs- eller detaljplaneärenden behöver avgöras

För det fall lättillgängliga insamlingsplatser behöver etableras i väntan på att bygglovs- eller detaljplaneärenden behöver avgöras för att fastighetsnära insamling ska kunna införas föreslår Naturvårdsverket att ersättningen för sådana typer av lättillgängliga insamlingsplatser lämnas för förpackningsavfall av papper, plast, metall, färgat glas och ofärgat glas och för såväl skrymmande som icke skrymmande förpackningsavfall. I denna del har Naturvårdsverket summerat kostnaden för insamling av skrymmande förpackningar, exklusive den schablonmässiga reduktionen, med kostnaderna för insamling av glas- och metallförpackningar.

Beräkning av ytterligare fast ersättning till kommuner med hög befolkningstäthet

Beräkningen av extra ersättning bygger på skillnaden mellan kostnadsnivåerna i tätbefolkade kommuner² jämfört med övriga kommuner³. Skillnaden förklaras främst av att lättillgängliga insamlingsplatser i tätbefolkade kommuner har ett större nyttjande, vilket leder till fler tömningar och högre kostnader per insamlingsplats. Den beräknade ersättningen har dock justerats ned med 20 procent eftersom tätbefolkade kommuner i många fall ännu inte har fullt utbyggd fastighetsnära insamling, vilket på sikt kan minska kostnaderna för lättillgängliga insamlingsplatser. Resultatet av beräkningen visar att kommuner med mer än 500 invånare per kvadratkilometer bör få en extra ersättning på 81 200 kronor per lättillgänglig insamlingsplats och år utöver den ordinarie fasta ersättningen för lättillgängliga insamlingsplatser utifrån kommungrupp.

Mer information om de beräkningar som ligger till grund för Naturvårdsverkets förslag finns i bilaga 4 till PM Utvärdering för kommunernas ersättning för insamling av förpackningsavfall. Notera att de beräkningar som framgår i PM:et baseras på 2025 års kostnadsnivå.

Konsekvenser om ingen åtgärd vidtas

Om ersättningen för lättillgängliga insamlingsplatser inte anpassas till deras förändrade funktioner från 2027 finns en risk att ersättningen inte speglar de faktiska kostnaderna för insamling via lättillgängliga insamlingsplatser på ett ändamålsenligt sätt. Detta kan leda till att vissa kommuner överkompenseras, medan andra blir underkompenserade. Det är särskilt kommuner med hög befolkningstäthet, där kostnaderna per insamlingsplats är högre till följd av tätare tömningar, hög belastningsgrad och begränsade möjligheter att etablera ytterligare insamlingsplatser, som riskerar att underkompenseras.

Alternativa lösningar

Nuvarande lättillgängliga insamlingsplatser består i huvudsak av obemannade fysiska platser som hushåll och samlokaliserade verksamheter som har valt kommunal insamling kan nyttja. Förpackningsförordningen ställer dock inga krav på hur en lättillgänglig insamlingsplats ska vara utformad. Ett alternativ hade därför kunnat vara att utreda kostnader och ersättning för andra typer av insamlingslösningar. Detta alternativ har emellertid avstyrkts, eftersom framtida tekniska lösningar för lättillgängliga insamlingssystem i dagsläget är oklara och eftersom det nuvarande systemet med lättillgängliga insamlingsplatser i praktiken bedöms kvarstå under överskådlig tid.

Ett ytterligare alternativ hade varit att inkludera skrymmande förpackningar av metall och glas i ersättningen för insamling av skrymmande förpackningar vid lättillgängliga insamlingsplatser. Naturvårdsverket bedömer dock att hushåll och samlokaliserade verksamheter som har valt kommunal insamling endast i begränsad utsträckning genererar skrymmande förpackningar av metall och glas som kan motivera en insamling via lättillgängliga insamlingsplatser. I de fall sådana förpackningar ändå förekommer bedöms dessa lämpligen kunna lämnas till återvinningscentralen.

² Kommuner som hör till kommungrupperna 1 och 2.

³ Kommuner som hör till kommungrupperna 3 till 9.

Konsekvensbedömning

För kommunerna justeras den fasta ersättningen så att den bättre speglar att lättillgängliga insamlingsplatser från 2027 främst ska ta emot skrymmande pappers- och plastförpackningar. Effekten varierar mellan kommungrupper, där vissa får höjd ersättning medan andra får en sänkning jämfört med dagens ersättning. Storstads- och tätbefolkade kommuner förväntas få ökad ersättning, särskilt de med över 500 invånare per kvadratkilometer som får en extra fast ersättning. Detta leder till en tydlig förbättring av den totala ersättningen för dessa kommuner, som annars skulle riskera att få avsevärt sämre kostnadstäckning än andra kommungrupper.

Eftersom Naturvårdsverkets förslag innebär att endast skrymmande förpackningar av papper och plast behöver samlas in vid lättillgängliga insamlingsplatser, om det inte rör sig om en tillfällig lättillgänglig insamlingsplats, bör det sannolikt leda till att kommuner avvecklar insamlingsbehållare för metall- och glasförpackningar som i dag finns på dessa platser. Detta skulle kunna leda till dumpning av metall- och glasförpackningar på lättillgängliga insamlingsplatser. Risken för dumpning kan troligen minimeras vid en fullt utbyggd fastighetsnära insamling där metall- och glasförpackningar samlas in.

Kommuner kommer att behöva rapportera in två nya uppgifter till Naturvårdsverket, nämligen antalet lättillgängliga insamlingsplatser som kommunen tillhandahåller för insamling av skrymmande förpackningar och antalet tillfälliga lättillgängliga insamlingsplatser som kommunen tillhandahåller i väntan på att bygglov- eller detaljplaneärenden behöver avgöras. Samtidigt kommer kommuner inte längre att behöva rapportera totala antalet lättillgängliga insamlingsplatser. Naturvårdsverket kan med hjälp av statistik från Statistiska centralbyrån beräkna extra ersättning till kommuner med hög befolkningstäthet, vilket inte föranleder behov för dessa kommuner att lämna fler uppgifter till Naturvårdsverket.

På nationell nivå leder förslaget till att den totala ersättningen som producentansvarsorganisationer, och i förlängningen producenterna, är skyldiga att ersätta kommunerna med minskar med omkring 5,1 miljoner kronor per år, om antalet lättillgängliga insamlingsplatser förblir oförändrat. Det är dock värt att påtala att resultatet från enkätundersökningen tyder på att kommuner avser att minska antalet lättillgängliga insamlingsplatser i takt med att fastighetsnära insamling byggs ut. Baserat på svaren i enkätundersökningen kommer antalet lättillgängliga insamlingsplatser sannolikt att minska med uppskattningsvis 16 procent till 2027 jämfört med 2024 och på några års sikt kommer antalet insamlingsplatser att halveras. Detta innebär att kostnaderna för lättillgängliga insamlingsplatser, som producentansvarsorganisationerna behöver ersätta, troligen kommer succesivt att minska ännu mer de kommande åren.

För Naturvårdsverket innebär förändringarna ett ökat behov av att i vägledning tydliggöra vad som menas med en lättillgänglig insamlingsplats och hur gränsdragningen mot insamling från gemensamma behållare från upphämningsplatser ska göras, eftersom detta kan få stor betydelse för vilken ersättning som ska lämnas. Utöver behovet av att ta fram vägledning innebär

förslaget att Naturvårdsverket kommer att behöva kontrollera ytterligare uppgifter från samtliga kommuner för att räkna fram rätt ersättning för lättillgängliga insamlingsplatser. För att beräkna den extra ersättningen till kommuner med hög befolkningstäthet krävs att Naturvårdsverket tar in uppgifter från Statistiska centralbyrån, vilket kommer att kräva ett mindre administrativt påslag för myndigheten.

1.6.3. Reviderad ersättning för insamling av förpackningsavfall på återvinningscentraler

Förslag: Naturvårdsverket föreslår att ersättningen för insamling av förpackningsavfall vid återvinningscentraler lämnas som en fast ersättning per insamlingsplats och en rörlig ersättning per ton för de vanligast förekommande förpackningsmaterialen.

Den fasta ersättningen redovisas som en ersättning per insamlingsplats beräknat utifrån att:

- ersättning för insamling av icke skrymmande förpackningar av papper och plast samt förpackningar av färgat glas, ofärgat glas och metall är den samma som för en lättillgänglig insamlingsplats utifrån kommungrupp.
- kostnaden för insamling av skrymmande förpackningsavfall av papper och plast bedöms täckas av den rörliga tonersättningen för papper- respektive plastförpackningar och lämnas inte som en särskild ersättning.
- ersättning för insamling av träförpackningar och förpackningar av övrigt material föreslås lämnas per insamlingsplats oberoende av kommungrupp.

Tonersättning föreslås utgå för de vanligast förekommande förpackningsmaterialen papper, plast, glas och metall. Tonersättning föreslås inte utgå för förpackningsavfall av trä eller övrigt material.

Ersättningen föreslås regleras i förslag till Naturvårdsverkets föreskrift om ersättning till kommuner för insamling av förpackningsavfall 15 § och tabell 4a.

Ersättning för återvinningscentraler speglar inte hur insamlingen av förpackningsavfall går till på återvinningscentraler

Kommunerna är skyldiga att ta emot avfall av samtliga förpackningsmaterial på återvinningscentraler. Den nuvarande ersättningsmodellen utgår delvis från antagandet att insamlingen på en återvinningscentral motsvarar insamlingen på en lättillgänglig insamlingsplats, vilket inte fullt ut speglar hur insamlingen av förpackningsavfall faktiskt sker på de flesta återvinningscentraler. Dessutom påverkas ersättningen indirekt av föreslagna förändringar i ersättningen för lättillgängliga insamlingsplatser (se avsnitt 1.6.2), vilket riskerar att leda till otillräcklig finansiering av denna del av insamlingen.

Naturvårdsverket bedömer att modellen för beräkning av ersättningen för insamling av förpackningsavfall vid återvinningscentraler behöver göras om så

att ersättningen bättre motsvarar hur insamlingen faktiskt sker och vilka kostnader kommunerna har.

Naturvårdsverket föreslår att en fast ersättning per återvinningscentral beräknas utifrån Tabell 4 nedan. Utöver detta tillkommer en rörlig ersättning, som inte redovisas här. Ersättningen avser 2026 års kostnadsnivå.

Tabell 4 Översikt av olika delar av den fasta ersättningen för insamling som sker via återvinningscentraler

Kommungrupp	1–2	3–9
Plast och papper	118 706 kronor	102 473 kronor
Glas och metall	16 470 kronor	16 470 kronor
Träförpackningar	1 420 kronor	1 420 kronor
Övrigt förpackningsmaterial	609 kronor	609 kronor
Skrymmande förpackningar av plast och papper	Täcks av den rörliga tonersättningen för insamlat förpackningsavfall av papper respektive plast.	
Totalt (efter avrundning)	137 200 kronor	121 000 kronor

Beräkning av ersättningen för insamling på återvinningscentraler

Beräkning av ersättningen för insamlingen av vanligast förekommande förpackningsmaterial

En grundläggande utgångspunkt är att vanligt förekommande förpackningar av papper, plast, metall, färgat glas och ofärgat glas samlas in i containrar motsvarande de containrar som finns på en lättillgänglig insamlingsplats och som finns på de flesta återvinningscentraler. En del av återvinningscentralens yta kan därmed funktionellt ses som motsvarande en lättillgänglig insamlingsplats, vilket motiverar att ersättningen utformas på liknande sätt. I dessa containrar förväntas även skrymmande förpackningsavfall kunna lämnas i viss utsträckning. Naturvårdsverkets förslag innebär att nuvarande ersättning för lättillgängliga insamlingsplatser som utgår för en återvinningscentral tas bort och ersätts med en ersättning för insamling av förpackningsavfall av papper och plast i containrar motsvarande de containrar som finns på en lättillgänglig insamlingsplats med samma ersättningsnivå som en lättillgänglig insamlingsplats. Därutöver tillkommer en fast ersättning på 16 470 kronor per återvinningscentral och år för insamling av glas- och metallförpackningar. Ersättningen för glas- och metallförpackningar har beräknats utifrån den arbetstid och tömning som krävs för att samla in dessa material i containrar motsvarande de som idag används vid lättillgängliga insamlingsplatser, där hanteringen bedöms kunna ske med relativt begränsad arbetsinsats och utan särskild maskinell hantering i jämförelse med mer voluminösa fraktioner.

Beräkning av kostnad för insamling av skrymmande förpackningsavfall

Wellpapp är den förpackningsfraktionen som bedöms vara av störst betydelse för kostnaderna för hantering av förpackningar på återvinningscentraler, därför att wellpapp är den enskilt största fraktionen som också till övervägande del

utgörs av förpackningar. Wellpapp samlas på de flesta återvinningscentraler in som en separat fraktion. Skrymmande plastförpackningar antas till övervägande del utgöras av frigolit och krymp- och sträckfilm.

Vid beräkning av kostnaderna för skrymmande papper- och plastförpackningar har den genomsnittliga kostnaden per ton mottaget avfall vid återvinningscentraler använts som en approximation, eftersom tillförlitliga volymdata för de olika fraktionerna saknas. Mediankostnaden för hantering av avfall på återvinningscentraler har beräknats till 1 200 kr per ton, vilket även antas spegla kostnaderna för hantering av skrymmande förpackningsavfall av papper och plast. Uppgifter om mängden skrymmande plastförpackningar så som frigolit och krymp- eller sträckfilm saknas, men bedömningen är att dessa i stor utsträckning lämnas i containrar som är en del av systemet med lättillgängliga insamlingsplatser och att mängderna som lämnas i andra typer av behållare på återvinningscentraler är mycket små i förhållande till grovplastflödet. Därmed får skrymmande plastförpackningar en mycket liten kostnadspåverkan och har därför inte analyserats vidare.

Beräknad mediankostnad per ton mottaget avfall vid återvinningscentraler (1200 kr per ton) understiger förslaget till reviderad tonersättning för såväl pappersförpackningar (1 613 kr per ton) som för plastförpackningar (1 375 kr per ton). Kostnaden för separat hantering av skrymmande förpackningsavfall av papper och kartong (wellpapp) samt plast bedöms därmed täckas av tonersättningen som utgår för papper- respektive plastförpackningar. Naturvårdsverket föreslår således ingen fast ersättning för skrymmande pappers- och plastförpackningar som samlas in på återvinningscentraler.

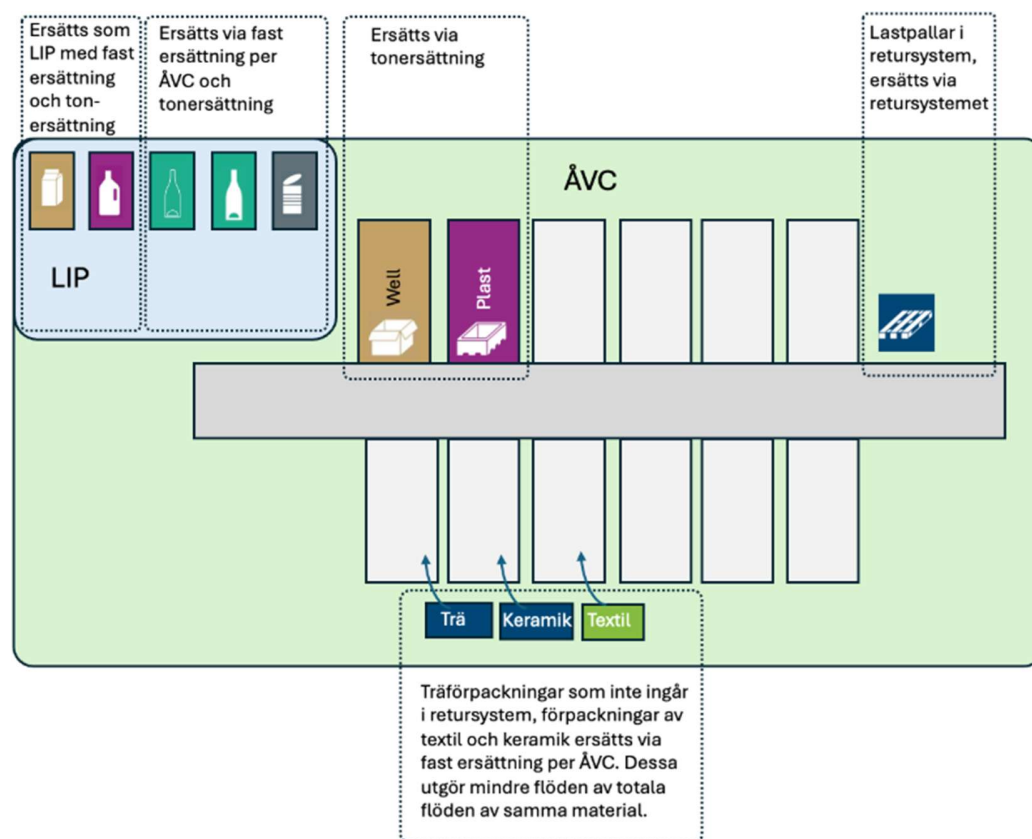
Beräkning av fast ersättning för träförpackningar och förpackningar av övrigt material

Förpackningar av trä och övrigt förpackningsmaterial såsom textil och keramik utgör tillsammans en mycket liten del av mängden förpackningsavfall som tas emot på återvinningscentraler och hanteras i praktiken tillsammans med övrigt avfall av samma material. För lastpallar av trä som ingår i särskilda retursystem får kommuner ersättning utanför producentansvaret. Statistik från producentorganisationerna visar att mängder förpackningsavfall av övrigt material och träförpackningar är marginella i förhållande till övriga avfallsströmmar. En överslagsberäkning visar exempelvis att hantering av träförpackningar på återvinningscentraler kostar mindre än 2 miljoner kronor per år nationellt, vilket motsvarar mindre än 20 öre per invånare, och kostnaderna för textil och keramik bedöms vara ännu lägre.

Kostnaderna för att hantera träförpackningar har uppskattats genom att beräkna kostnaden för behandling av träförpackningar då dessa till övervägande del samlas in och behandlas tillsammans med övrigt träavfall. Medianen för mängden trä som tas emot på återvinningscentral är 680 ton per återvinningscentral utifrån uppgifter i Avfall Web. Om mängden träförpackningar antas utgöra 1 procent av det totala flödet trä och behandlingskostnaden är 200 kr per ton blir behandlingskostnaden omkring 1420 kr per återvinningscentral och år.

Kostnaden för att hantera förpackningsavfall av övrigt material såsom keramik och textil har inte beräknats eller analyserats närmare eftersom dessa flöden bedöms vara mycket små. Naturvårdsverkets förslag innebär att kommuner får ersättning för insamlingen av träförpackningar och övrigt förpackningsmaterial med 2 029 kronor per återvinningscentral och år, vilket motsvarar den del av den fasta ersättningen som avser dessa materialslag där cirka 1 420 kronor avser träförpackningar och cirka 609 kronor avser förpackningar av övrigt material.

Figur 1 Illustration av ersättning för insamling via återvinningscentraler

Mer information om de beräkningar som ligger till grund för Naturvårdsverkets förslag finns i bilaga 2 till PM Utvärdering för kommunernas ersättning för insamling av förpackningsavfall. Notera att de beräkningar som framgår i PM:et baseras på 2025 års kostnadsnivå.

Konsekvenser om ingen åtgärd vidtas

Om ingen åtgärd vidtas kommer kommunerna även fortsättningsvis att erhålla ersättning för insamling av samtliga förpackningsmaterial vid återvinningscentraler. Denna ersättning bedöms inte spegla hur insamlingen av förpackningsavfall faktiskt bedrivs vid återvinningscentraler, vilket innebär en risk för att ersättningen inte blir kostnadsriktig.

Alternativa lösningar

Ett alternativ hade varit att beräkna ersättningen utifrån volym. Detta hade varit särskilt ändamålsenligt för voluminösa förpackningsfraktioner av papper och plast. Detta alternativ bedöms dock inte vara genomförbart, eftersom det saknas tillämpliga volymvikter för samtliga avfallsslag som tas emot på

återvinningscentraler och som skulle kunna användas för att beräkna ersättning för insamling av samtliga förpackningsfraktioner.

Konsekvensbedömning

De föreslagna förändringarna innebär att ersättningen i större utsträckning motsvarar faktiska kostnader, vilket gör ersättningen mer träffsäker. För kommunerna innebär detta att tonersättningen täcker kostnaderna för hantering av de största och mest kostnadsdrivande förpackningsfraktionerna, framför allt wellpapp. Den fasta ersättningen täcker kostnaderna men på en nivå som överensstämmer med hur dessa flöden samlas in och hur stora eller små de faktiskt är.

Samtidigt innebär förändringen en sänkning av den fasta ersättningen per återvinningscentral med 30 500 kr per år och anläggning, eftersom den nuvarande ersättningen på 49 000 kr för insamling av träförpackningar och övrigt förpackningsmaterial tas bort och endast omkring 18 500 kr ersätts för insamling av träförpackningar, övrigt förpackningsmaterial och för insamling av glas- och metallförpackningar. För kommunerna blir den totala ersättningen lägre, men också mer relevansbaserad och bättre anpassad till verkliga flöden och kostnader.

För producentansvarsorganisationerna innebär förslaget minskade kostnader, eftersom den totala ersättningen för insamling på återvinningscentraler minskar med cirka 18,3 miljoner kronor på nationell nivå.

För Naturvårdsverket bedöms konsekvenserna bli marginella. Det krävs dock administration av dispenser för att tillåta saminsamling av vissa materialslag samt viss vägledning för att säkerställa att rätta ersättningsnivåer tillämpas. Om varje enskild kommun ansöker om dispens från separat insamling enligt 3 kap. 28 § avfallsförordningen kommer det att kräva resurser från Naturvårdsverket som motsvarar 4 helårsarbetskrafter. Om producentansvarsorganisationerna däremot ansöker om motsvarande dispens uppskattar Naturvårdsverket resursåtgången till 0,1 helårsarbetskrafter.

1.6.4. *Ersättning för insamling av förpackningsavfall vid regelbundet återkommande temporära mottagningsplatser*

Förslag: Naturvårdsverket föreslår att en fast och en rörlig ersättning lämnas för insamling av förpackningsavfall av samtliga material på regelbundet återkommande temporära mottagningsplatser.

Fast ersättning utgår per insamlingsplats och år oberoende av kommungrupp. För att ersättningen ska kunna lämnas föreslår Naturvårdsverket att ett minimikrav införs avseende insamlingens servicenivå. Det föreslås att insamling vid regelbundet återkommande temporära mottagningsplatser ska ske vid minst fem tillfällen (antal stopp) per plats och år för att berättiga till ersättning.

Tonersättning utgår för de vanligast förekommande förpackningsmaterialen papper, plast, glas och metall.

Ersättningen föreslås regleras i förslag till Naturvårdsverkets föreskrift om ersättning till kommuner för insamling av förpackningsavfall 16 § och tabell 4b.

Nytt krav i förpackningsförordningen föranleder behovet av en ersättning för regelbundet återkommande temporära mottagningsplatser

Genom lagändringar i förpackningsförordningen (6 kap. 7 §) som trädde i kraft den 1 oktober 2025 har regelbundet återkommande temporära mottagningsplatser tillkommit som en ersättningsberättigad insamlingsplats. Nuvarande ersättningsföreskrifter (NFS 2023:14) omfattar inte denna insamlingsform. Istället utgår en ersättning enligt ett beslut som har fattats av Naturvårdsverket som ett komplement till NFS 2023:14.

Ersättningsföreskrifterna behöver kompletteras så att ersättningen till kommunerna för insamling av förpackningsavfall via sådana återkommande temporära mottagningsplatser regleras inom ramen för samma ersättningsföreskrift, istället som ett komplement.

Icke stationära insamlingsplatser – omfattning och exempel

Kommuner ska enligt 6 kap. 7 § förpackningsförordningen tillhandahålla insamling av avfall av samtliga förpackningsmaterial på platser där kommunerna tar emot avfall direkt från hushåll. Dessa platser ska utgöras av stationära bemannade insamlingsplatser (återvinningscentraler) eller, sedan 1 oktober 2025, regelbundet återkommande temporära mottagningsplatser. I avfallsförordningen och förpackningsförordningen finns ingen definition av vad en regelbundet temporär återkommande mottagningsplats är. Naturvårdsverkets bedömning är att sådana platser till övervägande del utgörs av mobila enheter som stannar på ett antal uppställningsplatser per år utifrån ett fastställt schema (mobil mottagningsplats).

Insamling av olika typer av avfall vid mobila mottagningsplatser förekommer som en del av kommunens insamling av grovavfall och farligt avfall och kan möjliggöra insamling där det saknas förutsättningar för att etablera stationära återvinningscentraler. I Avfall Web fanns det ca 560 registrerade icke stationära (temporära) mottagningsplatser. Icke stationära mottagningsplatser kan se ut på olika sätt, exempelvis temporärt utplacerade behållare, lastbilar som besöker särskilda uppställningsplatser efter ett schema eller färjor som utgör motsvarande service på öar.

Naturvårdsverket föreslår att en ny ersättningspost införs i ersättningsföreskriften som innebär en fast årlig ersättning för regelbundet återkommande temporära mottagningsplatser enligt Tabell 5 nedan. För att ersättning ska kunna lämnas krävs att insamling av samtliga förpackningsfraktioner sker på en sådan plats vid minst fem tillfällen (antal stopp) per år. Rörlig ersättning tillkommer men redovisas inte. Ersättningen avser kostnadsnivån för år 2026.

Tabell 5 Översikt av den fasta ersättning för regelbundet återkommande temporära mottagningsplatser

Beräkning av ersättning för regelbundet återkommande temporär mottagningsplats	
Ersättning per plats	4000 kr
Minst antal stopp per plats och år	5 stycken
<i>Total ersättning per mottagningsplats och år (efter avrundning)</i>	<i>20 300 kronor</i>

Beräkning av ersättningen för insamling via regelbundet återkommande temporära mottagningsplatser (mobila mottagningsplatser)

Kostnadsbilden vid insamling av förpackningsavfall med hjälp av mobila mottagningsplatser skiljer sig från insamling via stationära återvinningscentraler, exempelvis genom lägre eller i det närmaste obefintliga investeringar i mark och att byggnader inte behövs. Istället behövs särskild utrustad insamlingsekipage som kan bestå av flera fordon för olika typer av avfall samtidigt som befolkningsunderlaget för en temporär mottagningsplats och den hanterade avfallsmängden är mindre än för en stationär återvinningscentral.

Kostnaderna för insamling med mobil insamlingslösning beror på flera lokala förutsättningar såsom antal uppställningsplatser, antal stopp, uppställningstid, körsträckor samt hur stora avfallsmängder och vilka fraktioner som hanteras.

Ersättningen för mobila mottagningsplatser har beräknats utifrån kostnaderna för mobil insamling av förpackningsavfall och hur stor del av dessa kostnader som rimligen kan kopplas till just förpackningsfraktionerna. I beräkningen utgår man från en typisk mobil mottagningsplats bestående av fyra fordon, där ett av fordonen hanterar förpackningsavfall av papper inklusive wellpapp och ett annat hanterar förpackningsavfall av plast-, metall- samt färgat och ofärgat glas. Med stöd av kostnadsuppgifter från Avfall Web och faktiska turlistor har en mediankostnad per stopp beräknats till 4 000 kronor för den del som avser förpackningar. För att en plats ska ge rätt till ersättning ska den vara en återkommande temporär mottagningsplats med minst fem stopp per år, vilket enligt Naturvårdsverkets konsults erfarenhetsbaserade bedömning motsvarar ett normalt besöksmönster för hushåll på en återvinningscentral. Genom att multiplicera mediankostnaden per stopp med fem stopp per år fastställs en årlig ersättningsnivå på 20 300 kronor per insamlingsplats, utöver den rörliga tonbaserade ersättningen som bedöms vara marginell i sammanhanget.

Mer information om de beräkningar som ligger till grund för Naturvårdsverkets förslag finns i bilaga 8 till PM Utvärdering för kommunernas ersättning för insamling av förpackningsavfall. Notera att de beräkningar som framgår i PM:et baseras på 2025 års kostnadsnivå.

Konsekvenser om ingen åtgärd vidtas

Om ingen åtgärd vidtas kommer kommuner att få ersättning för mobila mottagningsplatser i linje med det beslut som Naturvårdsverket fattade den 19 mars 2026 (ärendenummer NV-26-016984). Ersättningen är den samma som Naturvårdsverket föreslår inom ramen för denna revidering av

ersättningsföreskriften. Naturvårdsverket ser dock det som fördelaktigt att ersättningen för regelbundet återkommande temporära mottagningsplatser i fortsättningen regleras i en ersättningsföreskrift och inte genom ett förvaltningsbeslut.

Alternativa lösningar

De beräkningar som Naturvårdsverkets förslag bygger på utgår från insamling med lastbilar med flera flak som är uppställda vid ett antal uppställningsplatser. Det förekommer dock även andra former av insamling, exempelvis via färjor som används för att samla in avfall från öar. Detta alternativ har emellertid inte utretts närmare, eftersom mobil insamling med lastbil bedöms vara den dominerande insamlingsformen.

Konsekvensbedömning

Införandet av ersättning för insamling av förpackningsavfall vid mobila mottagningsplatser bedöms kunna öka kommunernas incitament att använda denna typ av lösning, särskilt i glesbefolkade områden eller där det saknas förutsättningar att etablera stationära återvinningscentraler. Kravet på minst fem stopp per år innebär också att kommunerna behöver planera för en viss lägsta servicenivå för att vara ersättningsberättigade. Samtidigt ökar det administrativa arbetet genom att kommunerna behöver rapportera antal temporära insamlingsplatser. Den administrativa rapporteringspåslaget regleras dock redan i 9 kap. 2 § förpackningsförordningen och blir ingen ny rapporteringsåtgärd som tillkommer med anledning av Naturvårdsverkets förslag.

För producentansvarsorganisationerna innebär införandet av ersättning för mobila mottagningsplatser att deras totala kostnader kan öka något, eftersom de behöver betala ersättning även för denna typ av insamling. Den nationella kostnadseffekten är svårbedömd, men vid full användning av alla befintliga temporära mottagningsplatser som finns registrerade i Avfall Web uppskattas kostnaden för producentansvarsorganisationer och i förlängningen producenter öka med cirka 11,2 miljoner kronor per år på nationell nivå.

Naturvårdsverket påverkas genom behov av framtagande av tydlig vägledning om den servicenivå som krävs för att ersättningen till kommuner ska vara ersättningsgrundande. Naturvårdsverket har redan utvecklat e-tjänst för rapportering av antalet regelbundet återkommande temporära insamlingsplatser.

1.6.5. Ytterligare ersättning för fastighetsnära insamling vid hög andel fritidsboende hushåll

Förslag: Naturvårdsverket föreslår att ersättningen kompletteras med en extra fast ersättning till de kommuner som har minst 20 procent andel fritidsboende hushåll i en- och tvåbostadshus.

Ersättningen föreslås differentieras utifrån tre intervaller (20–40 procent, 41–60 procent och över 60 procent), baserade på andelen fritidsboende hushåll i en- och tvåbostadshus i förhållande till antalet permanentboende och fritidsboende hushåll i en- och tvåbostadshus. Den fasta extra ersättningen utgår oberoende av kommungrupp.

Extra ersättning utgår som ett tillägg till den fasta ersättningen för fastighetsnära insamling eller för insamling från en upphämningsplats per fritidsboende hushåll i en- och tvåbostadshus.

Rörlig tonersättning tillkommer.

Ersättningen föreslås regleras i förslag till Naturvårdsverkets föreskrift om ersättning till kommuner för insamling av förpackningsavfall 10 § och tabell 1d.

Samband mellan fritidshusandel och ökade insamlingskostnader

Den nuvarande ersättningen för fritidsboende hushåll i en- och tvåbostadshus bygger på antagandet att dessa endast genererar kostnader under hämtningssäsongen och därmed under en begränsad del av året. Erfarenheter visar dock att kommuner med många fritidshus har särskilda utmaningar och kostnader som inte fullt ut täcks av ersättningen. Ersättningen för insamling av förpackningsavfall från fritidsboende hushåll behöver ses över så att den bättre svarar mot faktiska kostnader i dessa kommuner.

Insamling av avfall från fritidsboenden sker i regel genom så kallad säsongshämtning under en begränsad del av året. Hämtningssäsongens längd varierar mellan kommuner, men en typisk säsong omfattar omkring 22 veckor. Under denna period utökas den ordinarie insamlingen till att även omfatta fritidshus, som normalt har samma typ av insamlingssystem som permanentboende hushåll i en- och tvåbostadshus.

För att hantera den ökade belastningen under hämtningssäsongen kan kommunerna behöva vidta särskilda åtgärder, såsom förlängda arbetsdagar, anställning av fler chaufförer, ökad tillgång till fordon och införande av skiftkörning. Det kan även krävas omläggning av insamlingsrutter och fler tömningar av insamlingsfordon.

Kostnaden per fastighet och år för insamling från fritidsboende hushåll är normalt lägre än för permanentboende hushåll, främst eftersom hämtningen endast sker under en del av året. Kostnaderna är därför i stor utsträckning kopplade till hämtningssäsongens längd. Samtidigt innebär säsongshämtning att insamlingen under en begränsad period kan bli mer resurskrävande, även om dessa ökade kostnader inte nödvändigtvis kvarstår under resten av året.

I nuvarande ersättningsmodell för fastighetsnära insamling av förpackningsavfall från fritidsboenden ingår ersättning för fordon och insamlingspersonal i proportion till hämtningssäsongens längd samt för omlastning baserat på insamlade mängder. Kostnader för kärl och administration ersätts däremot på samma nivå som för permanentboende hushåll med året-runt-hämtning, eftersom dessa kostnader är oberoende av säsongens längd.

En utmaning uppstår i de fall det finns kostnader som kvarstår även utanför hämtningssäsongen och som inte beaktats i den nuvarande ersättningen. När det

gäller insamlingen handlar det framför allt om fasta kostnader, särskilt kopplade till överkapacitet i fordonsparken. För att klara säsongshämtningen kan kommuner behöva investera i fler fordon än vad som kan utnyttjas under resten av året. Dessa kostnader uppstår oberoende av om insamlingen bedrivs i egen regi eller genom entreprenad, även om de blir mer synliga i kommuner med egen fordonspark.

Enkätundersökningen som Naturvårdsverket låtit göra visar att hur insamlingen från fritidshus påverkar kommunens samlade samlingskostnader i hög grad beror på andelen fritidsboende hushåll i en- och tvåbostadshus i relation till det totala antalet permanentboende och fritidsboende hushåll i en- och tvåbostadshus. I kommuner med en låg andel fritidshus anges kostnadspåverkan ofta vara obetydlig eller marginell. Däremot framträder en tydlig brytpunkt vid omkring 20 procent fritidsboende en- och tvåbostadshus i förhållande till antalet permanentboende och fritidsboende hushåll i en- och tvåbostadshus. Kommuner som ligger över denna nivå uppger i större utsträckning att samlingskostnaderna påverkas, exempelvis genom högre tömningskostnader eller behov av fler fordon som inte kan nyttjas fullt ut utanför säsongen. Att vissa kommuner ändå uppger att kostnaderna inte påverkas kan delvis förklaras av svårigheter att urskilja säsongsrelaterade kostnader, särskilt när insamlingen utförs av entreprenör.

Naturvårdsverket föreslår att kommuner med hög andel fritidsboende hushåll får en extra fast ersättning per fritidsboende hushåll och år enligt Tabell 6 nedan. Rörlig ersättning tillkommer, men redovisas inte. Notera att ersättningen i Tabell 1 Tabell 6 nedan redovisas som en fast ersättning för samtliga förpackningsfraktioner som ska samlas in fastighetsnära. Ersättningen baseras på 2026 års kostnadsnivå.

Tabell 6 Överblick av fast extra ersättning per fritidsboende hushåll till kommuner med hög andel fritidsboende hushåll

Andelen fritidsboende hushåll	20–40 procent	41–60 procent	> 60 procent
<i>Fast ersättning, efter avrundning</i>	<i>35 kronor</i>	<i>60 kronor</i>	<i>80 kronor</i>

Beräkning av extra ersättning för stor andel fritidsboende hushåll i en- och tvåbostadshus

Beräkningarna av extra ersättning för fastighetsnära insamling av förpackningsavfall från fritidsboenden baseras inte på kommunernas faktiska kostnadsuppgifter. Skälet är att få kommuner i nuläget har fastighetsnära insamling av förpackningar från fritidshus samt att det för många kommuner är svårt att särskilja kostnaderna för insamling från fritidsboenden. I stället används de kostnadsberäkningar som togs fram i samband med framttagandet av den ursprungliga ersättningsmodellen 2022, vilka baserades på data från omkring 50 exempelkommuner med varierande förutsättningar. Detta underlag bedöms fortsatt vara relevant.

Utgångspunkten för beräkningarna är att det endast är de kostnader som kvarstår utanför hämtningssäsongen som motiverar en extra ersättning. Dessa kostnader bedöms i huvudsak bestå av kapitalkostnader för överkapacitet i fordonsparken. Till skillnad från exempelvis personal- och driftskostnader, som uppstår endast när insamling sker och i stor utsträckning kan anpassas över året, kvarstår kapitalkostnaderna för fordon även när de inte används. För att klara säsongshämtningen kan kommuner behöva tillgång till fler insamlingsfordon än vad som kan utnyttjas resten av året, och denna överkapacitet bedöms vara svår att undvika i praktiken. Övriga kostnader, såsom kärl, administration och omlastning, är inkluderad i nuvarande ersättning och utgör därför inte grund för extra ersättning.

Beräkningarna utgår från medianvärden för samtliga kommungrupper, i syfte att skapa en generell grund för extra ersättning som inte är knuten till specifik kommungrupp. Det förutsätts vidare att insamlingen från fritidsboenden sker vid varje fastighet och med samma typ av insamlingssystem som i ursprungsberäkningarna.

Med stöd i enkätundersökningen bedöms brytpunkten för när extra kostnader uppstår ligga vid cirka 20 procent fritidsboenden. Kommuner med lägre andel än så bedöms i regel inte ha kvarstående kostnader av betydelse utanför hämtningssäsongen. För kommuner med 20–40 procent fritidsboenden föreslås därför en extra ersättning på 35 kronor per fritidsboende hushåll och år. För kommuner med 41–60 procent fritidsboenden föreslås en extra ersättning på 60 kronor per fritidsboende hushåll och år, och för kommuner med mer än 60 procent fritidsboenden föreslås en extra ersättning på 80 kronor per fritidsboende hushåll och år. De föreslagna nivåerna för respektive intervall speglar antagna genomsnittliga andelar fritidsboenden inom intervallen och innebär att ersättningen ökar stegvis i takt med att fritidsboenden utgör en större del av kommunens småhusbestånd. Detta bygger på antagandet att behovet av överkapacitet och därmed kostnaderna ökar proportionellt med andelen fritidsboenden.

Mer information om de beräkningar som ligger till grund för Naturvårdsverkets förslag finns i bilaga 3 till PM Utvärdering för kommunernas ersättning för insamling av förpackningsavfall. Notera att de beräkningar som framgår i PM:et baseras på 2025 års kostnadsnivå.

Konsekvenser om ingen åtgärd vidtas

Om ingen åtgärd vidtas riskerar ersättningen till vissa kommuner med stor andel fritidsboenden att inte täcka kommunernas kostnader på ett ändamålsenligt sätt. Detta kan särskilt drabba kommuner med en hög andel fritidshus, där säsongshämtningen innebär ökade fasta kostnader, exempelvis för överkapacitet i fordonsparken.

Alternativa lösningar

Ett alternativ hade varit att fastställa en enhetlig extra ersättning oavsett intervall. Att ersättningen i stället differentieras utifrån intervall överensstämmer dock med nuvarande ersättningsföreskrift, där extra ersättning lämnas för fastighetsnära insamling i kommuner med låg befolkningstäthet. Denna modell

bedöms vara mer kostnadsriktig eftersom den innebär att ersättningen i högre grad speglar hur kommunernas kostnader ökar i takt med en ökande andel fritidsboende hushåll.

Konsekvensbedömning

För kommunerna innebär den föreslagna extra ersättningen att den samlade ersättningen för fastighetsnära insamling av förpackningsavfall från fritidsboende hushåll bättre speglar de faktiska kostnaderna i kommuner med en hög andel fritidshus. Framför allt adresseras de merkostnader som kan uppstå till följd av överkapacitet i fordonsparken utanför hämtningssäsongen. Kommuner med en låg andel fritidsboenden bedöms i regel inte påverkas i nämnvärd grad, medan kommuner med en större andel fritidsboenden får en ökad ersättning som står i proportion till andelen fritidsboende hushåll. Naturvårdsverkets förslag innebär inget administrativt påslag för kommuner då kommuner redan idag lämnar in uppgifter till Naturvårdsverket för att Naturvårdsverket ska kunna räkna fram andelen fritidsboende hushåll i en- och tvåbostadshus.

För producentansvarsorganisationerna och i förlängningen producenterna innebär förslaget ökade kostnader på nationell nivå. Den extra ersättningen bedöms sammanlagt leda till en högre ersättning för insamling av förpackningsavfall från fritidsboende hushåll i småhus med cirka 14 miljoner kronor per år vid fullt utbyggd fastighetsnära insamling. Kostnadsökningen motiveras av att nuvarande ersättningsmodell inte fullt ut beaktar de kvarstående fasta kostnader som kan uppstå i kommuner med många fritidsboenden, och att ersättningen därmed blir mer kostnadstäckande.

För Naturvårdsverket innebär förslaget en viss ökning av den administrativa belastningen, eftersom ytterligare en ersättningsgrundande komponent införs. Den extra ersättningen baseras dock på uppgifter som kommunerna redan rapporterar till myndigheten, nämligen antal permanent och fritidsboende hushåll i en- och tvåbostadshus, vilket begränsar behovet av att inhämta fler uppgifter.

1.6.6. *Ny ersättning införs för insamling av förpackningsavfall från gemensamma behållare från hushåll i en- och tvåbostadshus*

Förslag: Naturvårdsverket föreslår att en ny kategori införs i ersättningsföreskrifterna som avser insamling av förpackningsavfall från hushåll i en- och tvåbostadshus som använder gemensamma behållare för insamlingen av förpackningsavfall.

Ny fast ersättning per hushåll föreslås införas för både permanentboende och fritidsboende hushåll i en- och tvåbostadshus. Ersättningen görs beroende av vilken kommungrupp som kommunen är indelad i.

Kommunen föreslås ha rätt till ersättning för insamling av förpackningsavfall från hushåll i en- och tvåbostadshus som använder gemensamma behållare oavsett om insamlingen sker fastighetsnära eller från upphämningsplatser som inte är fastighetsnära.

Ersättningen ska lämnas om minst tre hushåll i en- och tvåbostadshus använder samma avfallsbehållare för insamling av förpackningsavfall.

Kommunen kan inte få ersättning för fastighetsnära insamling om insamlingen från en- och tvåbostadshus sker från gemensamma behållare

Ersättningen föreslås regleras i förslag till Naturvårdsverkets föreskrift om ersättning till kommuner för insamling av förpackningsavfall 9 § och tabell 1b.

Behov av särskild ersättning för insamling av förpackningsavfall från en- och tvåbostadshus som delar avfallsbehållare

Insamling av avfall inklusive förpackningsavfall från en- och tvåbostadshus som delar avfallsbehållare (gemensamhetslösningar) används när hämtning vid varje fastighet i en- och tvåbostadshus inte är möjlig eller lämplig. I stället för att samla in avfall vid varje enskild fastighet får ett antal hushåll dela på avfallsbehållare. Denna typ av insamling liknar till stora delar den insamling som sker från flerbostadshus. Trots detta ersätts dessa gemensamhetslösningar idag som fastighetsnära insamling från en- och tvåbostadshus, trots att förutsättningarna och kostnaderna skiljer sig. En särskild ersättning för insamling av förpackningsavfall från en- och tvåbostadshus som delar avfallsbehållare bör införas för att ersättningen bättre ska spegla de faktiska kostnaderna för denna insamlingsform. Naturvårdsverkets bedömning är att insamling via gemensamhetslösningar är en variant av fastighetsnära insamling som kan ske antingen fastighetsnära eller från en upphämningsplats.

Gemensamhetslösningar för insamling från en- och tvåbostadshus är mycket vanligt förekommande

Enligt Naturvårdsverkets enkätundersökning uppger cirka 88 procent av kommunerna att de tillämpar någon form av insamling av avfall från en- och tvåbostadshus i gemensamma behållare. Vid dessa insamlingsplatser är det vanligast att både livsmedels- och köksavfall, restavfall samt förpackningsavfall samlas in. Det förekommer också ofta att enbart livsmedels- och köksavfall och restavfall samlas in. Även om detta i dagsläget är ovanligt, indikerar fritextsvaren i enkätundersökningen att vissa kommuner planerar att bygga ut insamling av enbart glas- och metallförpackningar via gemensamhetslösningar medan resterande förpackningsfraktioner och livsmedels- och köksavfall samt restavfall kommer att samlas in fastighetsnära. En sådan ordning, att enbart samla in förpackningsavfall av vissa fraktioner fastighetsnära och andra fraktioner från gemensamma behållare från en upphämningsplats som inte är fastighetsnära, bedöms dock inte vara förenlig med kravet i 3 kap. 36 § avfallsförordningen, som anger att livsmedel- och köksavfall, restavfall samt förpackningsavfall av papper, plast, färgat glas, ofärgat glas och metall från en- och tvåbostadshus ska samlas in från en och samma plats.

Även om det är mycket vanligt att kommuner har gemensamhetslösningar för småhus är det inte så många hushåll som omfattas. Endast 8 % av en- och tvåbostadshusen, såväl permanent som fritidsboende, i Sverige är anslutna till någon form av gemensamhetslösning. Andelen av en- och tvåbostadshusen som är anslutna till gemensamhetslösning är högst i kommungrupp 1 (storstäder) och

lägst i kommungrupperna 5 (lågpendlingskommun nära större stad) och 6 (mindre stad/tätort). Insamlingen från gemensamhetslösningar för en- och tvåbostadshus sker vanligtvis med samma tekniska lösning som insamling från flerbostadshus, d.v.s. separata enfackskärl för respektive fraktion men även insamling i krantömda behållare eller sopsug förekommer. En viktig skillnad mellan insamlingen från flerbostadshus och gemensamhetslösningar för en- och tvåbostadshus är att lösningen för en- och tvåbostadshus behöver dimensioneras för en större mängd avfall eftersom ett hushåll i en- och tvåbostadshus generellt ger upphov till mer avfall jämfört med ett hushåll i flerbostadshus. Detta beror på att det generellt bor fler personer i ett hushåll i en- och tvåbostadshus jämfört med hushåll i flerbostadshus.

Naturvårdsverket föreslår att en ny ersättningskategori införs som innebär att om fler än två hushåll i en- och tvåbostadshus delar avfallsbehållare för insamling av förpackningsavfall lämnas en fast ersättning enligt Tabell 7 nedan. Ersättningen redovisas som en fast ersättning för samtliga förpackningsfraktioner. Utöver den fasta ersättningen tillkommer en rörlig del, som inte redovisas här. Ersättningen baseras på kostnadsnivån för år 2026.

Notera att för de fall där två hushåll, t.ex. grannar, i en- och tvåbostadshus delar behållare för insamling av förpackningsavfall lämnas ersättning som för fastighetsnära insamling och inte som ersättning för gemensamhetslösning.

Tabell 7 Översikt av fast ersättning för insamling av förpackningsavfall där fler än två hushåll delar på avfallsbehållare.

Kommun-grupp	Permanentboende hushåll i en- och tvåbostadshus	Fritidsboende hushåll i en- och tvåbostadshus
1	355 kronor	299 kronor
2	305 kronor	284 kronor
3	318 kronor	276 kronor
4	674 kronor	403 kronor
5	579 kronor	373 kronor
6	467 kronor	351 kronor
7	520 kronor	400 kronor
8	1 155 kronor	814 kronor
9	814 kronor	624 kronor

Beräkning av ersättning till hushåll som delar behållare

Beräkningarna av kostnader för insamling av förpackningsavfall från en- och tvåbostadshus med gemensamhetslösningar bygger på de ursprungliga kostnadsberäkningar som togs fram 2022 och som baserades på data från cirka 50 exempelkommuner. Detta underlag bedöms fortsatt relevant och har kompletterats med resultat från den enkätundersökning som genomfördes inom ramen för revidering av denna ersättningsföreskrift, bland annat med avseende på hur gemensamhetslösningar fördelas mellan tätort och landsbygd i olika kommungrupper.

Vid beräkningarna har utgångspunkten varit att kostnaden för insamling inte påverkas av avståndet mellan hushåll och insamlingsplats. Därför görs ingen

skillnad mellan gemensamhetslösningar som är fastighetsnära enligt avfallsförordningens definition (1 kap. 8 § avfallsförordningen) och sådana som ligger längre bort (upphämningsplatser enligt 3 kap. 37 § avfallsförordningen). I stället är det möjligheten att samordna insamlingen och därigenom uppnå hög effektivitet som är avgörande för kostnadsnivån.

Antalet hushåll som är anslutna till varje gemensamhetslösning antas motsvara antalet hushåll per hämtställe i flerbostadshus inom respektive kommungrupp. Beräkningarna speglar att insamlingen tekniskt sett i stor utsträckning liknar insamling från flerbostadshus.

Kostnader för mark, städning, snöröjning eller byggnader ingår inte i ersättningen, eftersom dessa enligt ersättningsmodellens principer ska bäras av fastighetsägaren eller kommunen.

Beräkningarna för gemensamhetslösningar har tagits fram genom att kombinera kostnadsberäkningar för insamling från flerbostadshus med kostnadsrelationer för en- och tvåbostadshus. Kostnaderna har därvid beräknats stegvis genom att först utgå från kostnader för flerbostadshus, därefter justera för skillnader i avfallsmängder mellan en- och tvåbostadshus och flerbostadshus och slutligen korrigera för skillnader i insamlingsförutsättningar mellan tätort och landsbygd. Detta eftersom insamling från gemensamhetslösningar tekniskt och organisatoriskt i stor utsträckning liknar insamling från flerbostadshus, men samtidigt behöver dimensioneras för att hantera större mängder förpackningsavfall per hushåll.

Ett centralt antagande är att ett hushåll i småhus genererar och sorterar mer förpackningsavfall än ett hushåll i flerbostadshus. Skälet är framför allt att det i genomsnitt bor fler personer i hushåll i en- och tvåbostadshus jämfört med hushåll i flerbostadshus. Detta påverkar behovet av kärldvolym, tömningsfrekvens och därmed både kärll- och insamlingskostnader per hushåll. Vidare har hänsyn tagits till att gemensamhetslösningar för en- och tvåbostadshus kan vara belägna både i tätort och på landsbygd, till skillnad från flerbostadshus som i ursprungsberäkningarna antogs finnas enbart i tätort. Eftersom insamling på landsbygd generellt innebär lägre prestation (färre tömda kärll per dag) och därmed högre kostnad per tömning, har kostnaderna justerats med prestationsfaktorer baserade på ursprungsberäkningarnas relation mellan tätort och landsbygd.

I kommungrupperna 8 (landsbygdskommuner) och 9 (landsbygdskommuner med besöksnäring) är kostnaderna för insamling höga till följd av en kombination av en stor andel landsbygdsboende, höga insamlingskostnader på landsbygd och höga insamlingskostnader för flerbostadshus. Mot denna bakgrund föreslås samma fasta ersättning per hushåll för en- och tvåbostadshus med gemensamhetslösning som den ersättning som idag gäller för en- och tvåbostadshus med fastighetsnära insamling.

Mer information om de beräkningar som ligger till grund för Naturvårdsverkets förslag finns i bilaga 5 till PM Utvärdering för kommunernas ersättning för

insamling av förpackningsavfall. Notera att de beräkningar som framgår i PM:et baseras på 2025 års kostnadsnivå.

Konsekvens om ingen åtgärd vidtas

Om ingen ersättning för insamling av förpackningsavfall från en- och tvåbostadshus som delar insamlingsbehållare införs finns en risk för en fortsatt överkompensation till de flesta kommuner, eftersom insamling via gemensamhetslösningar generellt medför lägre kostnader jämfört med fastighetsnära insamling vid varje enskild fastighet.

Alternativa lösningar

Naturvårdsverket har övervägt att föreslå att ersättning för insamling av förpackningsavfall från en- och tvåbostadshus med gemensam avfallsbehållare fastställs till samma nivå som för hushåll i flerbostadshus. Naturvårdsverket har dock avfärdat detta alternativ, eftersom ersättningen då riskerar att bli otillräcklig med anledning av att den inte skulle ta hänsyn till att hushåll i en- och tvåbostadshus generellt genererar mer avfall än hushåll i flerbostadshus.

Konsekvensbedömning

För kommunerna innebär den föreslagna ersättningen att den bättre speglar de faktiska kostnaderna för insamling vid gemensamhetslösningar, där kostnaden per hushåll ofta är lägre än vid hämtning vid varje fastighet. Kommuner som idag får, eller annars skulle ha fått, full ersättning motsvarande fastighetsnära insamling för hushåll med gemensamhetslösningar kommer att få en lägre ersättning per hushåll. Hur stor effekten blir beror på hur många en- och tvåbostadshus som är anslutna till gemensamhetslösningar i kommunen och i vilken kommungrupp kommunen är indelad i. Förslaget medför även ökad administration för kommunerna, eftersom kommuner kommer att behöva rapportera in nya uppgifter till Naturvårdsverket om antalet hushåll i en- och tvåbostadshus som har gemensamhetslösningar. Uppgifter om vilka hushåll som är anslutna till gemensamhetslösningar finns inte alltid samlade i kommunernas register, vilket kommer att kräva inventering.

Konsekvenserna av förslaget skulle för producentansvarsorganisationer och i förlängningen producenter innebära minskade kostnader med 40,6 miljoner kronor per år på nationell nivå.

För Naturvårdsverket innebär förslaget att en ny ersättningskategori behöver införas och administreras. Myndigheten behöver även ta fram vägledning som tydliggör vad som ska räknas som en gemensamhetslösning, exempelvis att hushållen behöver dela både insamlingsplats och behållare, att minst tre hushåll behöver vara anslutna samt hur gränsdragningen mot andra insamlingslösningar, såsom lättillgängliga insamlingsplatser, ska göras. Därtill krävs utveckling av Naturvårdsverkets e-tjänster för att möjliggöra rapportering av antal hushåll som delar avfallsbehållare.

1.6.7. Ersättning för insamling av förpackningsavfall från upphämningsplatser

Förslag: Naturvårdsverket föreslår att ersättning för insamling av förpackningsavfall från upphämningsplatser föreslås bli densamma som för fastighetsnära insamling.

Ersättningen föreslås regleras i förslag till Naturvårdsverkets föreskrift om ersättning till kommuner för insamling av förpackningsavfall 8–11 §§ och tabell 1a-1d.

Tillägg i avfallsförordningen och förpackningsförordningen föranleder behov av ersättning för insamling vid upphämningsplatser

Fastighetsnära insamling definieras i avfallsförordningen (1 kap. 8§) som insamling av avfall från en fastighet där avfall produceras, eller om insamling från fastigheten inte är möjlig med hänsyn till trafiksäkerheten eller till fastighetens utformning eller lokalisering, insamling av avfall från en plats så nära fastigheten som möjligt, dock högst 400 meter från gränsen till fastigheten.

Ändringar i avfallsförordningen (3 kap. 37 § avfallsförordningen) har tydliggjort att insamling av förpackningsavfall i vissa fall får ske vid upphämningsplatser i stället för fastighetsnära insamling. Möjlighet för kommuner att få ersättning finns numera i förpackningsförordningen (9 kap. 3 §), men i ersättningsföreskrifterna saknas denna typ av insamlingsplats.

Ersättningsföreskriften behöver således kompletteras så att kommunerna får ersättning även för insamling av förpackningsavfall vid upphämningsplatser som inte är fastighetsnära.

Insamling av avfall vid överenskomna eller beslutade upphämningsplatser är vanligt förekommande. Det finns flera tänkbara anledningar till sådan insamling, exempelvis att vägen fram till fastigheterna inte är farbar för insamlingsfordonet eller att det råder brist på ytor och utrymmen för uppställning av kärl på fastigheterna. Sedan 1 oktober 2025 får insamlingen av förpackningsavfall ske på s.k. upphämningsplatser. Enligt övergångsbestämmelserna i förpackningsförordningen punkt 2–3 ska insamlingen av förpackningsavfall till och med den 31 december 2026 från upphämningsplatser räknas som fastighetsnära insamling, även om platserna egentligen inte uppfyller kraven för fastighetsnära insamling enligt reglerna. Om det senare visar sig att kommunerna fått mer ersättning för dessa upphämningsplatser än vad de egentligen skulle ha fått enligt de nya föreskrifter som ska börja gälla senast den 1 januari 2027, ska Naturvårdsverket dra av det överskjutande beloppet vid kommande utbetalningar under 2027. Avdraget ska beräknas utifrån den ersättningsnivå för fastighetsnära insamling som gäller den 1 januari 2026.

Naturvårdsverket föreslår att samma ersättning som utgår för fastighetsnära insamling, även utgår för insamling som sker från upphämningsplatser som inte är fastighetsnära.

Bedömning av ersättning för insamling på upphämningsplatser

Insamling av förpackningsavfall vid upphämningsplatser, exempelvis längs större vägar i stället för vid enskilt belägna fastigheter, kan bidra till en mer kostnadseffektiv insamlingslösning. Att avfall ibland hämtas vid sådana upphämningsplatser i stället för direkt vid fastigheten bedöms, per hushåll, kosta lika mycket och har redan vägts in i de prestationstal som ligger till grund för dagens ersättningsnivåer för fastighetsnära insamling.

Eftersom nuvarande ersättningsmodell redan beaktar att insamling sker från upphämningsplatser samt att avståndet mellan hushåll och insamlingsplats generellt inte påverkar insamlingskostnaden, föreslås därför att insamling av förpackningsavfall vid upphämningsplatser ersätts med samma belopp som vid fastighetsnära insamling, under förutsättning att mat- och restavfall samt samtliga förpackningsslag som ska samlas in fastighetsnära också samlas in på samma plats. Iordningsställande och löpande skötsel av upphämningsplatsen förutsätts inte bekostas av producentkollektivet.

Mer information om den bedömning som ligger till grund för Naturvårdsverkets förslag finns i bilaga 8 till PM Utvärdering för kommunernas ersättning för insamling av förpackningsavfall.

Alternativa lösningar

Naturvårdsverket hade kunnat mera detaljerat utreda skillnaderna i kostnad mellan fastighetsnära insamling som sker inom 400 meter från en fastighet och insamling vid upphämningsplats som inte är fastighetsnära. En sådan analys bedöms dock vara relativt omfattande, och Naturvårdsverket gör därför bedömningen att det nu föreslagna tillvägagångssättet är tillräckligt ändamålsenligt.

Konsekvenser om ingen åtgärd vidtas

Om ingen ersättning för upphämningsplatser fastställs bryter Naturvårdsverket mot 9 kap. 3 § förpackningsförordningen. Naturvårdsverket är skyldig att bestämma ersättningen med b.l.a. hänsyn till om insamlingen görs från upphämningsplatser som inte är fastighetsnära.

Konsekvensbedömning

Förslaget innebär att kommuner får lika mycket ersättning per plats vid insamling av förpackningsavfall vid upphämningsplatser som vid fastighetsnära insamling. Kommunerna är dock ändå skyldiga att rapportera antalet hushåll som har fastighetsnära insamling respektive insamling via upphämningsplatser separat i enlighet med förpackningsförordningen (9 kap. 2 § p.3).

Konsekvenserna för producentansvarsorganisationerna och i förlängningen producenter blir att samma ersättning ska betalas till kommunerna oavsett om insamlingen är fastighetsnära eller från upphämningsplats. Producenterna får således inga kostnadsökningar på grund av förslaget.

För Naturvårdsverket blir administrationen enklare genom att samma ersättning betalas ut oavsett avståndet till upphämningsplatsen. Förslaget innebär även att Naturvårdsverket inte behöver räkna av överskjutande belopp för

upphämningsplatser i enlighet med övergångsbestämmelser i förpackningsförordningen eftersom ersättningen för upphämningsplatser blir densamma som för fastighetsnära insamling.

1.6.8. Ingen extra ersättning för insamling av förpackningsavfall från öar utan vägförbindelse och farbara vägar

Förslag: Naturvårdsverket föreslår ingen extra ersättning till vissa kommuner för insamling av förpackningsavfall på öar med särskilda förutsättningar.

Insamling på öar utan fast vägförbindelse och där det saknas farbara vägar

Nuvarande ersättningsföreskrifter tar inte hänsyn till de extra kostnader som insamling av förpackningsavfall på öar med särskilda förutsättningar medför. Med särskilda förutsättningar menar Naturvårdsverket öar där det finns permanent eller fritidsboende hushåll och där ön saknar fast bro- eller färjeförbindelse och där det ofta saknas farbara vägar på ön där ordinarie insamlingsfordon för insamling av avfall kan framföras. Kommuner där det förekommer ö-hämtning har i remissvar till nuvarande ersättningsföreskrift (NFS 2023:14) påtalat att ersättningen inte täcker de faktiska kostnaderna för den fastighetsnära insamlingen. Naturvårdsverket har således utrett om en särskild extra ersättning bör införas för insamling av förpackningsavfall på öar med särskilt kostnadsdrivande förutsättningar. Särskilt kostnadsdrivande förutsättningar skulle kunna vara insamling som sker med båt och specialanpassade fordon där ordinarie insamlingsfordon inte kan framföras. Detta avser dock inte öar som har fast bro eller färjeförbindelse och där avfallsinsamlingen inte medför några nämnvärt avvikande förutsättningar jämfört med insamlingen på fastlandet.

Naturvårdsverkets enkätundersökning visar att insamling av avfall från öar med särskilda förutsättningar i dagsläget i de flesta kommuner begränsas till restavfall, medan även matavfall samlas in i vissa kommuner. Det förekommer att insamlingen samordnas med andra tjänster, exempelvis hämtning av latrin. Insamling av förpackningsavfall på öar är däremot mycket ovanlig. Omkring 67 procent av de kommuner som besvarat Naturvårdsverkets enkät och som hämtar avfall från hushåll på öar med särskilda förutsättningar uppger att den vanligaste lösningen är insamling vid gemensam insamlingsplats på fastlandet. I dessa fall sker i praktiken ingen ö-hämtning. Vidare anger omkring 22 procent av kommunerna att den vanligaste lösningen är hämtning vid fastigheten, med hjälp av fordon på ön eller från vattnet med båt. Ungefär 11 procent uppger att insamling vid gemensam insamlingsplats på ön är den vanligast förekommande lösningen. Vid insamling av avfall året runt med båt är den vanligaste lösningen insamling vid fastigheten med hjälp av fordon på ön eller från vatten med båt. För insamling på ön används exempelvis fyrhjuling med släp men det förekommer även att en mindre sopbil används, ibland i kombination med fyrhjuling.

Naturvårdsverket föreslår att ingen extra ersättning ska utgå till kommuner som har insamling från öar med särskilda förutsättningar.

Skälet till att Naturvårdsverket inte föreslår någon extra ersättning för ö-hämtning som har särskilda förutsättningar beror på att Naturvårdsverkets analys visar att insamling av förpackningar från öar med särskilda

förutsättningar är kostsam och svår att genomföra effektivt. Kostnaderna är flera gånger högre än på fastlandet, bland annat på grund av transporter som sker med båt, låg effektivitet i insamlingen och ökade logistiska krav när flera fraktioner ska hanteras. Samtidigt bedöms mängden förpackningar som samlas in bli relativt liten, vilket innebär att kostnaden per insamlad mängd blir mycket hög och att nyttan inte bedöms stå i proportion till kostnaderna. Därtill varierar förutsättningarna avsevärt mellan kommuner när det gäller geografi, befolkning och insamlingslösningar, vilket gör det svårt att utforma en rättvis och träffsäker ersättningsmodell. En generell ersättning riskerar därför att leda till både över- och underkompensation.

Det bör även påtalas att kommuner har möjlighet att enligt 3 kap. 37 § avfallsförordningen göra undantag från kravet på fastighetsnära insamling i en del av en kommun där det exempelvis saknas färbar väg eller lämplig tilläggningsplats, vilket gör att kommuner skulle kunna anvisa hushåll till upphämningsplatser på ön eller på fastlandet i stället.

Alternativa lösningar

Trots att Naturvårdsverket föreslår att ingen extra ersättning ska utgå för ö-hämtning har Naturvårdsverket beräknat ersättningen för insamling av förpackningsavfall från öar med särskilda förutsättningar. Ett handlingsalternativ hade varit att föreslå att ytterligare extra ersättning utgår för insamling från ö-ar med särskilda förutsättningar enligt Tabell 8 nedan. Den extra ersättningen skulle i sådant fall lämnas utöver den ersättning som utgår för fastighetsnära insamling beroende av kommungruppsindelningen.

Tabell 8 Handlingsalternativ fast extra ersättning till kommuner med öar med särskilda förutsättningar och där kommunen samlar in förpackningsavfall från hushåll

Permanentboende hushåll	Fritidsboende hushåll
3500 kr	1500 kr

Beräkningarna bygger på räkneexempel som avser 600 stycken en- och tvåbostadshus på öar med särskild hämtning. I exemplet antas att insamling av förpackningar samordnas med insamling av restavfall och att flera fraktioner hämtas vid samma tillfälle. Detta innebär dock att insamlingen tar längre tid, kräver fler båttransporter och blir mer volymkrävande, eftersom exempelvis pappers- och plastförpackningar hanteras löst i säckar. Insamlingstiden antas därmed öka från fem till sju arbetsdagar per tvåveckorsperiod. Kostnaden för båt, fordon och personal antas uppgå till 2 500 kronor per timme, vilket bedöms vara rimligt utifrån kommunernas och entreprenörernas uppgifter. Utöver själva insamlingen inkluderas kostnader för säckar, säckskåp, boxar för metall och glas, administration, införande av fastighetsnära insamling, containerhyra, containertömning och omlastning på fastlandet, samt avskrivning av utrustning. Naturvårdsverket föreslår att ingen indexering görs för extra ersättning för ö-hämtning.

Mer information om de beräkningar som ligger till grund för Naturvårdsverkets handlingsalternativ finns i bilaga 6 till PM Utvärdering för kommunernas ersättning för insamling av förpackningsavfall. Notera att de beräkningar som framgår i PM:et baseras på 2025 års kostnadsnivå.

Konsekvenser om ingen åtgärd vidtas

Om ingen åtgärd vidtas kommer kommuner som ordnar fastighetsnära insamling på öar utan väg- eller färjeförbindelse och farbara vägar på ön att erhålla samma ersättning som för insamling från hushåll på fastlandet, trots de högre kostnader som sådan insamling medför. Avsaknaden av extra ersättning kan därför leda till att fler kommuner väljer att hänvisa hushåll till upphämningsplatser som inte är fastighetsnära, antingen på ön eller på fastlandet. Eftersom livsmedels- och köksavfall, restavfall och förpackningsavfall enligt 3 kap. 36 § avfallsförordningen som huvudregel ska samlas in från en och samma plats, finns en risk att hushåll som i dag har fastighetsnära insamling av exempelvis restavfall får en försämrad servicenivå. Detta kan innebära att samtliga avfallsfraktioner i stället behöver lämnas vid en upphämningsplats på ön eller på fastlandet.

Konsekvenser

Om samtliga kommuner inför fastighetsnära insamling på öar med särskilda förutsättningar trots att ingen extra ersättning utgår för fastighetsnära insamling, uppskattas den totala kostnadsökningen för kommunerna bli omkring 50 miljoner kronor per år på nationell nivå. Hur stora kostnaderna blir för enskilda kommuner varierar dock beroende på lokala förutsättningar, såsom antalet en- och tvåbostadshus på öarna, öarnas beskaffenhet, möjligheterna att ta sig fram vid insamling, öarnas geografiska läge samt var avfallet kan omlastas på fastlandet. För exempelvis en kommun med cirka 500 permanentboende hushåll och 500 fritidshushåll i en- och tvåbostadshus skulle fastighetsnära insamling innebära en merkostnad på omkring 2,5 miljoner kronor per år.

För producentansvarsorganisationer, och i förlängningen producenterna, innebär detta samtidigt att en extra ersättning för ö-hämtning på uppskattningsvis 50 miljoner kronor per år inte ska ersättas.

1.6.9. Behov av ny basmånad för indexering

Förslag: Naturvårdsverket föreslår att ny basmånad införs som grund för att indexjustera ersättningsnivåerna. Naturvårdsverket föreslår att den nya basmånaden blir januari 2026. Avläsningsmånaden föreslås fortsatt vara januari innehavande kalenderår.

Naturvårdsverket föreslår att ingen indexering sker för den fasta ersättningen för omlastning, merersättning för låg befolkningstäthet och för information.

Ersättningen föreslås regleras i förslag till Naturvårdsverkets föreskrift om ersättning till kommuner för insamling av förpackningsavfall 6–7 §§.

Ny basmånad för indexjustering behövs

De kostnadsnivåer som ligger till grund för Naturvårdsverkets förslag till reviderad ersättningsföreskrift har indexjusterats till 2026 års kostnadsnivåer. Mot denna bakgrund bedömer Naturvårdsverket att det finns skäl att ändra basmånaden för indexjustering till januari 2026, som därefter ska utgöra utgångspunkt för framtida indexjusteringar.

De nuvarande ersättningsnivåerna indexjusteras med september 2023 som basmånad och januari innevarande kalenderår som avläsningsmånad. De beräkningar som genomförts inom ramen för denna revidering utfördes under 2025 och baseras därmed på kostnadsuppgifter avseende år 2024 eller på kostnadsuppgifter som har indexjusterats till 2025 års kostnadsnivåer. Under tiden detta förslag till ersättningsföreskrift togs fram, har Naturvårdsverket under 2026 behövt indexjustera nuvarande ersättning. Mot denna bakgrund bedömer Naturvårdsverket att det finns skäl att i detta förslag till reviderade ersättningsföreskrifter ändra basmånaden till januari 2026.

Alternativa lösningar

För att underlätta läsarens förståelse vid genomläsning av den föreslagna reviderade ersättningsföreskriften och tillhörande konsekvensutredning hade ersättningsnivåerna i föreskriften kunnat utgå från 2025 års kostnadsnivåer, eftersom de analyser och beräkningar som ligger till grund för Naturvårdsverkets förslag baseras på kostnadsnivåer för 2024 och 2025.

Ett ytterligare handlingsalternativ hade varit att fortsatt indexjustera den differentierade ersättningen för fastighetsnära insamling samt den insamling som sker från upphämningsplatser med september 2023 som basmånad. Skälet till detta är att ersättningen för respektive förpackningsfraktion har indexjusterats över tid. Till följd av avrundningar har indexeringen i vissa fall inte lett till någon förändring i ersättningen för glas- och metallförpackningar, eftersom ersättningsbeloppen ursprungligen varit låga för att indexeringen skulle få effekt på ersättningsnivån. Samtidigt har indexeringen för plast- och pappersförpackningar fått effekt och ersättningen för dessa fraktioner har ökat. Indexeringseffekten riskerar att på sikt påverka hur kostnaderna för den fastighetsnära insamlingen fördelas mellan olika förpackningsmaterial. Det kan därför finnas anledning att överväga om det är ändamålsenligt att fortsatt använda september 2023 som basmånad för att indexera ersättningen.

Ännu ett handlingsalternativ hade kunnat vara att föreslå januari 2026 som basmånad men att med jämna mellanrum korrigera den procentuella fördelningen mellan förpackningsfraktionerna för att mildra effekten från indexeringen.

Naturvårdsverket har avstyrkt dessa handlingsalternativ, eftersom myndigheten har under 2026 publicerat indexjusterade ersättningsnivåer med januari 2026 som avläsningsmånad och bedömer att de ersättningar som fastställs inom ramen för denna revidering bör utgå från 2026 års kostnadsnivåer. Naturvårdsverket bedömer även att när ersättningen för fastighetsnära insamling inte differentieras från 1 januari 2029 kommer indexeringen inte att få samma effekt för vissa förpackningsfraktioner som den får idag.

Konsekvenser om ingen åtgärd vidtas

Om ingen åtgärd vidtas kommer ersättningen att fortsatt indexjusteras med september 2023 som basmånad och januari innehavande år som avläsningsmånad.

Konsekvensbedömning

Eftersom förslaget innebär att flera nya ersättningar införs, föreslås att basmånaden för indexjustering i föreskrifterna flyttas från september 2023 till januari 2026. Detta är den tidpunkt till vilken de befintliga ersättningarna i NFS 2023:14 redan har justerats. Det innebär att indexjusteringen framöver kommer att göras utifrån nivåer som redan har indexjusterats och därefter avrundats.

De avrundningar som gjorts i samband med tidigare indexjusteringar medför att nivåerna i de nya föreskrifterna kan skilja sig från vad de hade varit om justeringarna fortsatt baseras på de ursprungliga, ojusterade nivåerna.

1.6.10. Ersättningen för fastighetsnära insamling differentieras inte från 1 januari 2029

Förslag: Naturvårdsverket föreslår att ersättning för fastighetsnära insamling och för den insamling som sker från upphämningsplatser från 1 januari 2027 till 31 december 2028 beräknas och lämnas utifrån vilka förpackningsfraktioner som samlas in fastighetsnära.

Naturvårdsverket föreslår att ersättning för fastighetsnära insamling och för den insamling som sker från upphämningsplatser från 1 januari 2029 beräknas och lämnas som ett belopp istället för att ersättningen differentieras utifrån förpackningsfraktioner som samlas in fastighetsnära. Ersättningen kommer då att lämnas per hushåll som har fastighetsnära insamling eller som har en insamling som sker från upphämningsplats där samtliga förpackningsfraktioner samlas in.

Ersättningen föreslås regleras i förslag till Naturvårdsverkets föreskrifter om ersättning till kommuner för insamling av förpackningsavfall 8–11 §§ och tabell 1 a-d.

Ersättning för fastighetsnära insamling differentieras inte som ersättning per förpackningsfraktion från 1 januari 2029

I de nuvarande ersättningsföreskrifterna är ersättningen för fastighetsnära insamling differentierad utifrån förpackningsfraktion, och kommunerna får ersättning utifrån hur många hushåll som har fastighetsnära insamling av respektive förpackningsfraktion. Den differentierade ersättningen för fastighetsnära insamling beslutades med stöd av bemyndigandet i 9 kap. 9 § förpackningsförordningen, som ger Naturvårdsverket möjlighet att differentiera kommunernas ersättning utifrån fler kriterier än förpackningsavfallets kvalitet och lokala förhållanden. När Naturvårdsverket införde differentiering av ersättningen per förpackningsfraktion för fastighetsnära insamling resonerade myndigheten att den differentierade ersättningen skulle bli tillfällig under den period då kommunerna successivt byggde ut den fastighetsnära insamlingen. Motsvarande differentiering av ersättningen finns inte för den insamling som sker via lättillgängliga samlingsplatser eller återvinningscentraler.

Naturvårdsverkets beslut att införa en differentierad ersättning för fastighetsnära insamling grundades i en samlad bedömning av behovet av att upprätthålla en god servicenivå för hushållen, särskilt i flerbostadshus, i samband med att kommunerna tog över ansvaret för insamlingen av förpackningsavfall år 2024. I

många flerbostadshus fanns redan fastighetsnära insamling av förpackningsavfall, men det var oklart i vilken utsträckning fastighetsnära insamling omfattade samtliga förpackningsfraktioner. Utan en differentierad ersättning för fastighetsnära insamling bedömde Naturvårdsverket att det fanns en risk att kommuner inte skulle kunna få ersättning för insamlingen från de hushåll som endast hade insamling av vissa, men inte alla, förpackningsfraktioner. Detta skulle kunna leda till att kommunerna antingen tvingades bära kostnaderna för insamlingen utan kompensation, att fastighetsägare fick stå för dessa kostnader, eller att hushållen tillfälligt hänvisades till lättillgängliga insamlingsplatser i avvaktan på att kommunen byggde ut den fastighetsnära insamlingen till att omfatta samtliga förpackningsfraktioner.

Från och med den 1 januari 2027 ska den fastighetsnära insamlingen enligt 6 kap. 4 § förpackningsförordningen vara fullt utbyggd i samtliga kommuner, vilket innebär att det i teorin inte bör finnas behov av att differentiera ersättningen per förpackningsfraktion för fastighetsnära insamling från 1 januari 2027 och att ersättningen istället skulle kunna beräknas och lämnas per hushåll som ett belopp. Samtidigt har Naturvårdsverket genom att analysera de utbyggnadsplaner som kommuner lämnat in enligt 9 kap. 2 § förpackningsförordningen fått indikationer på att den fastighetsnära insamlingen inte kommer att vara fullt utbyggd till år 2027.

Det finns flera orsaker till att den fastighetsnära insamling inte kommer att vara fullt utbyggd i tid. En viktig faktor är att införandet i flerbostadshus är tidskrävande, bland annat på grund av att kommuner inte har full rådighet över utbyggnaden då den är beroende av dialog med fastighetsägare, platsbegränsningar och att det tar tid att installera eventuella anordningar för att möjliggöra utsortering av förpackningsavfall. Därutöver har Naturvårdsverket förstått att det finns förseningar i leveranser av avfallsbehållare och insamlingsfordon, vilket innebär att fastighetsnära insamling i vissa kommuner inte kan byggas ut i tid.

Prognos tyder på en fortsatt utbyggnad av fastighetsnära insamling under 2027

Eftersom kommunerna enligt 9 kap. 2 § förpackningsförordningen har en lagstadgad skyldighet att lämna en utbyggnadsplan som redovisar i vilken takt den kommunala insamlingen ska byggas ut fram till den 1 januari 2027, saknar Naturvårdsverket mandat att begära in uppgifter om kommunernas utbyggnadsplaner för tiden därefter. Producentansvarsorganisationen Näringslivets Producentansvar i Sverige (NPA) har dock tagit fram en prognos för utbyggnad av fastighetsnära insamling för år 2027⁴. Naturvårdsverket vill framhålla att prognosen som NPA låtit göra till stora delar bygger på prognostiserade underlag och antaganden. Prognosen tyder dock på att utbyggnaden av fastighetsnära insamling kommer att öka i samtliga bebyggelsetyper under 2027. Utbyggnaden i flerbostadshus beräknas i genomsnitt för samtliga kommungrupper uppgå till cirka 84 procent för pappers- och plastförpackningar samt omkring 83 procent för metall- och

⁴ PM Prognos FNI 2027, 2026-05-06

glasförpackningar under 2027. För permanentboende hushåll i en- och tvåbostadshus förväntas motsvarande anslutningsgrad bli cirka 94 procent för pappers- och plastförpackningar, 82 procent för glasförpackningar och 84 procent för metallförpackningar. Bland fritidsboende hushåll i en- och tvåbostadshus beräknas anslutningen nå cirka 95 procent för pappers- och plastförpackningar, omkring 81 procent för metallförpackningar samt cirka 78 procent för glasförpackningar. Det bör dock betonas att det finns variationer i utbyggnadsgraden mellan olika kommungrupper.

Skäl att fortsatt differentiera ersättningen för fastighetsnära insamling

Naturvårdsverket bedömer att det finns skäl att fortsatt differentiera ersättningen för fastighetsnära insamling under en begränsad tid framöver. Detta bedöms underlätta för kommuner som väntar på leveranser eller som behöver tid för att bygga ut den fastighetsnära insamlingen av andra skäl. Naturvårdsverket bedömer att ersättning för fastighetsnära insamling på sikt bör beräknas som ett belopp och enbart lämnas per hushåll om samtliga förpackningsfraktioner (papper, plast, färgat glas, ofärgat glas och metall) samlas in fastighetsnära från ett hushåll. Ersättningen bör spegla den insamling av förpackningsavfall från hushåll och vissa verksamheter som förpackningsförordningen föreskriver och som bl.a. går ut på fullt utbyggd fastighetsnära insamling och att den fastighetsnära insamlingen ska inkludera insamling av samtliga förpackningsfraktioner som enligt 6 kap. 4 § förpackningsförordningen ska samlas in fastighetsnära. Naturvårdsverket föreslår således att ersättningen för fastighetsnära insamling fortsatt differentieras fram till 31 december 2028 och att ersättningen från 1 januari 2029 och framåt beräknas och lämnas som ett belopp per hushåll för fastighetsnära insamling.

Naturvårdsverkets förslag innebär att ersättning för fastighetsnära insamling per hushåll från 2029 endast lämnas om samtliga förpackningsfraktioner som ska samlas in fastighetsnära samlas in från ett hushåll. Förslaget är i linje med hur ersättningen lämnas för lättillgängliga insamlingsplatser och återvinningscentraler, där ersättningen inte är differentierad utifrån förpackningsmaterial. Förslaget bedöms även vara i linje med kravet i 6 kap. 4 § förpackningsförordningen, enligt vilket kommunerna ska tillhandahålla fastighetsnära insamling av avfall som består av papper-, plast-, glas- och metallförpackningar från hushåll och samlokaliserade verksamheter som valt kommunal insamling.

Alternativa lösningar

Ett alternativ hade varit att från och med 2029 fortsätta beräkna ersättningen för fastighetsnära insamling uppdelat per förpackningsmaterial. Ersättning skulle då lämnas utifrån vilka materialslag kommunen faktiskt samlar in fastighetsnära. Naturvårdsverket bedömer att det finns en risk att en sådan differentierad ersättning skulle kunna resultera i att vissa kommuner avstår från att bygga ut insamling av samtliga förpackningsslag som enligt 6 kap. 4 § förpackningsförordningen ska samlas in fastighetsnära och istället prioriterar insamling av exempelvis papper och plast, som ger högre ersättning, framför glas och metall. Naturvårdsverket har därför avfärdat detta alternativ.

Ett annat handlingsalternativ hade varit att redan från 2027 beräkna och lämna ersättningen för fastighetsnära insamling som ett belopp per hushåll. Eftersom den fastighetsnära insamlingen då sannolikt inte kommer att vara fullt utbyggd (se ovan), bedömer Naturvårdsverket att detta skulle kunna få betydande ekonomiska konsekvenser för kommuner. Naturvårdsverket uppskattar att handlingsalternativet på nationell nivå skulle kunna innebära cirka 400 miljoner kronor i förlorad ersättning till kommuner enbart för insamling från permanentboende hushåll i en- och tvåbostadshus, om kommuner inte tillhandahåller fastighetsnära insamling av samtliga förpackningsfraktioner till 1 januari 2027⁵. För enskilda kommuner som inte har infört fastighetsnära insamling för alla förpackningsfraktioner som ska samlas in fastighetsnära eller som inte byggt ut fastighetsnära insamling i flerbostadshus i hög utsträckning kan handlingsalternativet därmed ge betydande konsekvenser i form av minskad ersättning. Naturvårdsverket bedömer att det i dessa fall finns en risk att kommuner snabbt inför lösningar som formellt uppfyller kraven på fastighetsnära insamling, men som inte ger hushållen en tillräckligt god servicenivå. Naturvårdsverket har därför avfärdat detta alternativ.

Konsekvens om ingen åtgärd vidtas

Om ingen åtgärd vidtas kommer ersättningen för fastighetsnära insamling i fortsättningen att redovisas per förpackningsfraktion. En konsekvens av detta blir att den differentierade ersättningen motverkar syftet med 6 kap. 4 § förpackningsförordningen.

Konsekvensbedömning

Förslaget bedöms inte innebära konsekvenser för kommunerna under 2027 eller 2028, men konsekvenserna kan bli betydande från 1 januari 2029 för de kommuner som inte fullt byggt ut fastighetsnära insamling av samtliga förpackningsfraktioner i enlighet med 6 kap. 4 § förpackningsförordningen.

Eftersom den differentierade ersättningen för fastighetsnära insamling upphör från 2029 ges kommunerna en god framförhållning inför det förändrade upplägget av hur ersättningen till kommunerna för fastighetsnära insamling beräknas. Naturvårdsverket bedömer att de undantag från fastighetsnära insamling som numera finns i 3 kap. 37 § avfallsförordningen kan underlätta för kommuner att bygga ut insamlingen i delar av kommunen där det är svårt att få till fastighetsnära insamling genom att vid behov anvisa hushåll till upphämningsplatser som inte är fastighetsnära.

För kommuner som har byggt ut den fastighetsnära insamlingen av vissa förpackningsfraktioner men inte alla innebär förslaget att ersättningen från 2029 inte kommer att lämnas ut för de hushåll som inte har fastighetsnära insamling av samtliga förpackningsfraktioner (papper, plast, färgat glas, ofärgat glas och metall). En konsekvens av Naturvårdsverkets förslag kan bli att kommuner som inte tillhandahåller fastighetsnära insamling av samtliga förpackningsfraktioner som ska samlas in fastighetsnära får en minskad ersättning eftersom ersättningen inte kommer att betalas ut per förpackningsfraktion som samlas in fastighetsnära. En sådan insamling, att endast samla in vissa

⁵ Bygger på en prognostiserad utbyggnadstakt baserat på kommuners uppgifter om valda insamlingssystem och införandeperiod.

förpackningsfraktioner fastighetsnära men inte alla, strider dock mot 6 kap. 4 § förpackningsförordningen och 3 kap. 36 § avfallsförordningen och ska inte förekomma.

För producentansvarsorganisationer och i förlängningen producenter innebär förslaget inga förändringar under 2027 och 2028. Under 2029 kan ersättningen för fastighetsnära insamling, beroende på hur utbyggnaden av den fastighetsnära insamlingen blir, innebära minskade kostnader för producentansvarsorganisationer och i förlängningen producenter. Naturvårdsverket bedömer dock förutsättningarna för kommuner att bygga ut den fastighetsnära insamlingen till år 2029 som relativt goda.

2. Rättsliga förutsättningar

2.1. Uppgifter om de bemyndiganden som myndighetens beslutanderätt grundar sig på

Enligt 9 kap. 9 § första stycket förpackningsförordningen får Naturvårdsverket meddela närmare föreskrifter i fråga om ersättningen enligt 9 kap. 3 §. Naturvårdsverket får också enligt 9 kap. 9 § andra stycket förpackningsförordningen meddela föreskrifter om att ersättningen ska differentieras med hänsyn till avfallets kvalitet, och förhållanden i olika kommuner, och ytterligare grunder, utöver de som avses i 1, för beräkning av ersättningen.

Naturvårdsverket får även enligt 9 kap. 2 a § förpackningsförordningen meddela föreskrifter om de ytterligare uppgifter som behöver lämnas till Naturvårdsverket för att ersättningen till kommunerna ska kunna bestämmas.

Vidare får Naturvårdsverket enligt 12 kap. 3 § förpackningsförordningen meddela föreskrifter om verkställigheten av denna förordning.

2.2. En bedömning av om regleringen överensstämmer med eller går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen

Enligt artikel 8 och 8a i Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/98/EG av den 19 november 2008 om avfall och om upphävande av vissa direktiv (avfallsdirektivet), i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/851, ska medlemsstaterna införa allmänna minimikrav för system för utökat producentansvar i nationell rätt senast den 5 januari 2023. Av minimikraven följer bl.a. att medlemsstaterna ska vidta de åtgärder som krävs för att säkerställa att de ekonomiska bidrag som betalas av produktens producent för att fullgöra sina skyldigheter inom utökat producentansvar täcker kostnader för bl.a. separat insamling (artikel 8a.4 i avfallsdirektivet).

Naturvårdsverket bedömer att bestämmelserna i förslaget till nya föreskrifter kompletterar och närmare beskriver kraven i förordningen (2022:1274) om

producentansvar för förpackningar. De föreslagna bestämmelserna syftar till att genomföra artikel 8 och 8a i avfallsdirektivet.

Mot denna bakgrund bedömer Naturvårdsverket att bestämmelserna i förslaget till nya ersättningsföreskrifter inte kan anses gå utöver vad som följer av EU-lagstiftningen eller vad som kan anses nödvändigt för att uppnå avfallsdirektivets syfte.

2.2.1. Anmälan av tekniska regler

Förordningen (1994:2029) om tekniska regler genomför Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/1535 av den 9 september 2015 om ett informationsförfarande beträffande tekniska föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster (anmälningsdirektivet) i svensk lagstiftning. Enligt 6 § förordningen om tekniska regler ska en myndighet göra en anmälan till Kommerskollegium när den föreslår nya tekniska regler. Kommerskollegium anmäler sedan förslaget till EU-kommissionen i enlighet med 10 § förordningen om tekniska regler.

Tekniska regler enligt förordningen om tekniska regler är bl.a. föreskrifter eller andra bestämmelser som utgörs av eller hänvisar till tekniska specifikationer eller andra krav och som är rättsligt eller faktiskt tvingande vid saluföring eller användning av en vara samt föreskrifter som förbjuder tillverkning, import, saluföring eller användning av en vara (2 § 1). Föreskrifter som rör hantering av avfall kan vara anmälningspliktiga under förutsättning att de ställer krav på någon produkt som kan ha en väsentlig påverkan på produktens sammansättning, natur eller saluföringen av den (jfr 2 § 3).

Naturvårdsverket bedömer att förslaget till nya ersättningsföreskrifter inte innehåller tekniska regler som reglerar produkter och att förslaget därför inte behöver anmälas till EU-kommissionen i enlighet med anmälningsdirektivet.

2.2.2. Anmälan av krav på tjänsteverksamhet

Av 2 § förordningen (2009:1078) om tjänster på den inre marknaden framgår att en myndighet som avser att fatta beslut om krav som avses i artikel 15.7 och artikel 39.5 andra stycket i Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/123/EG av den 12 december 2006 om tjänster på den inre marknaden (tjänstedirektivet) ska anmäla förslaget till Kommerskollegium. Kommerskollegium ska anmäla förslaget till EU-kommissionen. Sådana krav som avses är nya eller förändrade krav på tjänsteverksamhet under vissa förutsättningar.

Naturvårdsverket bedömer att förslaget till nya ersättningsföreskrifter inte innehåller bestämmelser som kan påverka den fria rörligheten för tjänster och att förslaget därför inte behöver anmälas till EU-kommissionen i enlighet med tjänstedirektivet.

2.3. Det kommunala självstyret

Naturvårdsverkets bedömning är att förslaget till nya ersättningsföreskrifter inte innebär någon inskränkning av det kommunala självstyret. Den grundläggande skyldigheten för kommuner att samla in förpackningsavfall är redan fastställd genom förpackningsförordningen (2022:1274) och de nya föreskrifterna syftar

enbart till att reglera beräkningsgrunderna för den ersättning som kommunerna har rätt till för att täcka sina kostnader. Förslaget bedöms därmed inte påverka det kommunala självstyret då det inte innebär några förändringar av kommunala befogenheter eller skyldigheter ur ett juridiskt perspektiv.

3. Konsekvenser per berörd aktör

Här nedan redogör Naturvårdsverket för konsekvenser av Naturvårdsverkets förslag för berörda aktörer.

3.1. Kommuner

Naturvårdsverkets förslag innebär att kommunernas ersättning för insamling av förpackningsavfall ökar sammanlagt med cirka 7,1 miljoner kronor per år på nationell nivå. Samtidigt kan förslaget innebära att vissa kommuner får en lägre ersättning än i dag. Det är inte möjligt att fastställa hur den föreslagna ersättningen påverkar varje enskild kommun, men vissa generella bedömningar kan göras.

De kommuner som tydligast bedöms få en bättre kostnadstäckning av förslaget är bland annat kommuner med hög befolkningstäthet, eftersom dessa får en högre extra ersättning för lättillgängliga insamlingsplatser. Den extra ersättningen bedöms ge en bättre kostnadstäckning jämfört med nuvarande ersättningsnivåer för lättillgängliga insamlingsplatser. Även kommuner med en hög andel fritidsboende hushåll i en- och tvåbostadshus förväntas få förbättrad kostnadstäckning för de kostnader som kommunen har utanför säsongshämtningen för exempelvis sopbilar som kommunen inte kan belägga. Därutöver bedöms kommuner som samlar in och omlastar relativt små mängder förpackningsavfall, men som har höga investeringskostnader för omlastning, få en bättre kostnadstäckning genom den fasta ersättningen för omlastning.

För kommuner med en relativt stor andel hushåll där förpackningsavfall ska samlas in från upphämningsplatser blir ersättningen densamma som för fastighetsnära insamling.

För de kommuner som inte hinner bygga ut den fastighetsnära insamlingen för alla förpackningsfraktioner som ska samlas in fastighetsnära till 1 januari 2029 kan Naturvårdsverkets förslag få ekonomiska konsekvenser genom att dessa kommuner får en minskad ersättning. Naturvårdsverket bedömer dock utifrån de prognoser som finns att kommuner överlag har goda förutsättningar att bygga ut den fastighetsnära insamlingen.

Tabell 9 Sammanfattning av Naturvårdsverkets förslags påverkan på den totala ersättningen till kommuner

Naturvårdsverkets förslag	Påverkan på den totala ersättningen
Överlämning av förpackningsavfall på omlastningsstationer	45,7 miljoner
Insamling via lättillgängliga insamlingsplatser	-5,1 miljoner
Insamling via återvinningscentraler	-18,3 miljoner

Regelbundet återkommande temporära mottagningsplatser	11,2 miljoner
Fastighetsnära insamling vid hög andel fritidsboende hushåll i en- och tvåbostadshus	14,2 miljoner
Insamling av förpackningsavfall från gemensamma behållare	-40,6 miljoner
Insamling av förpackningsavfall från upphämningsplatser	0 miljoner
Ändring av basmånad för indexering	+/-0 miljoner
Ersättning för fastighetsnära insamling särredovisas inte per material	+/-0 miljoner
<i>Skillnad</i>	<i>7,1 miljoner</i>

3.2. Hushåll

Överlag bedöms Naturvårdsverkets förslag på ett bättre sätt spegla kommunernas kostnader för olika insamlingssystem för förpackningsavfall. En mer kostnadsriktig ersättning kan leda till att kommunen inte behöver kompensera för eventuellt underskott som inte täcks av Naturvårdsverkets ersättning med avfallstaxan.

Eftersom Naturvårdsverket inte föreslår någon extra ersättning till kommuner för insamling av förpackningsavfall på öar med särskilda förutsättningar kan det innebära att hushåll i dessa delar av kommunen påverkas negativt. I de fall kommunen inte har möjlighet att ordna insamling av förpackningsavfall av samtliga material som ska samlas in fastighetsnära från en och samma plats (jfr 3 kap. 36 § avfallsförordningen) kan det leda till att insamlingsplatsen behöver placeras längre bort från fastigheten. Syftet blir då att säkerställa att samtliga avfallsfraktioner som ska samlas in fastighetsnära i stället kan samlas in från en upphämningsplats på ön eller på fastlandet.

3.3. Regioner

Naturvårdsverkets förslag innebär inga konsekvenser för regioner.

3.4. Producentansvarsorganisationer

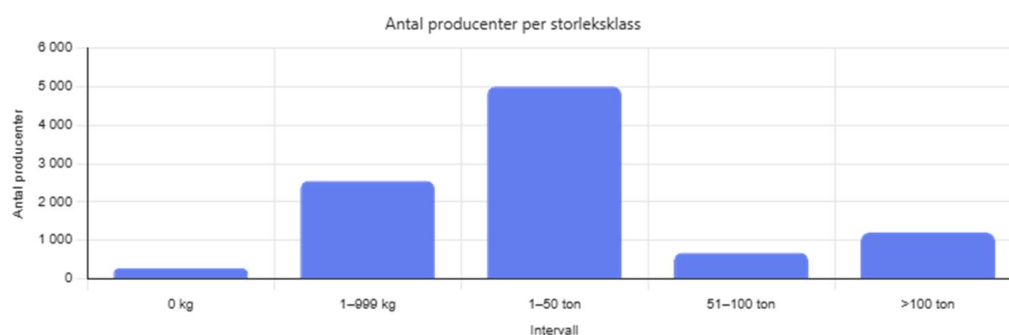
Det finns två godkända producentansvarsorganisationer för förpackningar som delar på kostnaderna för kommunernas insamlingsansvar och ansvar för information i förhållande till respektive organisations marknadsandel. Naturvårdsverkets förslag bedöms medföra en sammantaget ökad kostnad om cirka 7,1 miljoner kronor per år för producentansvarsorganisationerna (se Tabell 9). Denna kostnad skulle fördelas mellan organisationerna utifrån deras marknadsandelar. De höjda kostnaderna kommer producentansvarsorganisationerna i sin tur behöva påföra till sina anslutna producenter i form av höjda förpackningsavgifter. För producenter av trä och övrigt material kan Naturvårdsverkets förslag dock innebära en kraftig sänkning av förpackningsavgiften då kommunernas ersättning och därmed producentansvarsorganisationernas kostnad för insamling av träförpackningar och förpackningar av övrigt material kommer att minska.

En revidering av ersättningen medför även en administrativ belastning för producentansvarsorganisationerna, som behöver avsätta resurser för att uppdatera förpackningsavgifterna samt för att informera sina anslutna producenter om förändringen.

3.5. Producenter

I Naturvårdsverkets register, där alla producenter ska anmäla sig, finns ca 11 600 förpackningsproducenter registrerade. Naturvårdsverket bedömer att omkring 9 700 av dessa producenter är producenter av förpackningar som inte ingår i ett retursystem. Naturvårdsverkets analys som framgår av figur 2 tyder på att cirka 26 procent av producenter av förpackningar har under 2025 släppt mellan 1–999 kilogram förpackningar på den svenska marknaden. Dessa producenter kan betraktas som mindre företagare. Merparten av producenter, omkring 51 procent, sätter mellan 1–50 ton förpackningar på den svenska marknaden och cirka 19 procent av registrerade producenter sätter mer än 50 ton förpackningar på den svenska marknaden.

Figur 2 Fördelning av producenter efter mängd förpackningar satta på marknaden under 2025

Utöver de anmälda producenterna finns ett antal producenter som inte är anmälda till Naturvårdsverket, så kallade friåkare. Det finns inga exakta uppgifter om antal friåkande producenter. I Naturvårdsverkets regeringsuppdrag *Ansvar och finansiering av förpackningsavfall vid privat införsel av varor*, uppskattades mängden förpackningar som släpps ut på marknaden utanför producentansvaret till 90 000 ton pappersförpackningar och 160 000 ton plastförpackningar år 2017. Detta är att jämföra med den totala mängden förpackningar som släpptes ut på marknaden samma år, 566 000 ton pappersförpackningar och 216 000 ton plastförpackningar. Med anledning av detta kan man konstatera att mängden förpackningar satt på marknaden är underskattat. Det kan ha flera orsaker men friåkande producenter och direktimport via e-handeln bedöms vara två faktorer.⁶

⁶ Naturvårdsverket. *Ansvar och finansiering av förpackningsavfall vid privat införsel av varor Redovisning av regeringsuppdrag om vissa frågor kopplade till producentansvaren för förpackningar och returpapper, del 2: Ansvar och finansiering för hantering av förpackningsavfall vid privat införsel av varor.* (2020). NV-08103-18.

Producenter av plast-, papper-, metall- och glasförpackningar

Naturvårdsverkets förslag innebär att producenter av pappers-, plast-, metall- och glasförpackningar kommer att belastas med ökade kostnader om cirka 7,1 miljoner kronor per år. Eftersom producentansvarsorganisationerna ska behandla samtliga anslutna producenter likvärdigt och fastställa förpackningsavgiften utifrån den mängd förpackningar som sätts på marknaden, kommer kostnadsökningen för den enskilda producenten att bero på dess respektive marknadsvolym. Sammantaget bedöms kostnadsökningen som begränsad, särskilt med beaktande av att producentkollektivet under 2025 har ersatt kommunerna med 2,8 miljarder kronor för insamling av förpackningsavfall samt för informationsinsatser riktade till hushåll och verksamheter som omfattas av kommunal insamling.

Producenter av träförpackningar och övrigt förpackningar

För producenter av övrigt förpackningsavfall och träförpackningar innebär Naturvårdsverkets förslag en tydlig sänkning av kostnaderna för insamling och hantering av dessa material. Myndigheten bedömer att detta i sin tur kommer att leda till att producentansvarsorganisationerna sänker förpackningsavgifter för producenter av träförpackningar och förpackningar av övrigt material. Kostnaderna för övrigt förpackningsmaterial beräknas minska med cirka 6,3 miljoner kronor per år, vilket motsvarar en minskad kostnad på omkring 95 procent. För producenter av träförpackningar uppskattas kostnadssänkningen till cirka 19,6 miljoner kronor per år, motsvarande ungefär 96 procents kostnadsminskning.

3.6. Konsumenter

Naturvårdsverkets bedömning är att ökade kostnader för producentansvaret i viss utsträckning kommer att föras vidare till konsumentledet. För att illustrera storleksordningen kan ett förenklat räkneexempel användas.

Om producenter av pappersförpackningar antas stå för omkring 40 procent av den totala kostnadsökningen motsvarar detta en ökad kostnad på cirka 2 800 000 kronor.

Naturvårdsverkets analys visar att producenter av papper- och kartongförpackningar satte cirka 217 000 ton sådana förpackningar på den svenska marknaden under 2025. Fördelat över denna mängd motsvarar kostnadsökningen cirka 12,9 kronor per ton, eller 0,0129 kronor per kilogram förpackning.

För en enskild produkt innebär detta fortfarande en mycket begränsad effekt. Ett pastapaket som helt består av papper och väger cirka 40 gram (0,04 kilogram) skulle, baserat på denna beräkning, belastas med en kostnadsökning på cirka 0,00052 kronor per förpackning.

3.7. Naturvårdsverket

För Naturvårdsverket innebär förslaget ett ökat resursbehov för att anpassa e-tjänsten så att kommunerna kan lämna uppgifter, bland annat om insamling av förpackningsavfall från hushåll som delar behållare och antalet regelbundet återkommande temporära mottagningsplatser. Utvecklingen av e-tjänsten och

Naturvårdsverkets interna IT-system för att hantera uppgifter från kommunerna bedöms kräva cirka 0,04 helårsarbetskrafter till en kostnad på cirka 160 000 kronor, samt inköp av konsultstöd motsvarande cirka 480 000 kronor. Denna kostnad bedöms som en engångskostnad.

Därutöver tillkommer Naturvårdsverket löpande arbete med att tolka underlag från Statistiska centralbyrån för att kunna beräkna extra ersättning till kommunerna. Även dessa åtgärder bedöms medföra ytterligare resursåtgång, uppskattningsvis cirka 0,04 helårsarbetskrafter varje år till en kostnad på cirka 160 000 kronor.

Utöver utveckling av e-tjänsten och interna IT-system bedömer Naturvårdsverket att förslaget medför ett ökat behov av vägledning, särskilt i frågor som rör gränsdragningen mellan olika insamlingssystem. Det utökade behovet av vägledning bedöms motsvara cirka 0,04 helårsarbetskrafter och beräknas kosta omkring 160 000 kronor som en engångskostnad under 2026.

3.8. Andra relevanta konsekvenser

3.8.1. Miljökonsekvenser

Konsekvens av att inte erbjuda extra ersättning för fastighetsnära insamling från öar utan farbara vägar, risk att insamlingen av mat- och restavfall flyttar till en upphämningsplats som skulle kunna vara på fastlandet. Naturvårdsverket ser en risk för att hushållen inte sorterar ut sitt avfall. Det föreligger även en risk att miljön skräpas ned om exempelvis en soppåse går sönder när påsen transporteras till fastlandet.

3.8.1.1 Sociala konsekvenser

Naturvårdsverket bedömer att det inte uppstår några specifika sociala konsekvenser som följd av ersättningsföreskriften. Effekter på sysselsättning kommer t.ex. snarare av utbyggnaden av fastighetsnära insamling som regleras i förpackningsförordningen.

4. Åtgärder som vidtagits

Naturvårdsverkets ambition har varit att anpassa ersättningsavgifterna så nära de faktiska kostnaderna som möjligt. Naturvårdsverkets förslag innebär att ersättningen till kommunerna för vissa insamlingssystem i högre grad anpassas efter insamlingssystemens funktion och den service som tillhandahålls. Ersättningen för insamling från gemensamma behållare är ett exempel på detta då Naturvårdsverkets förslag innebär att ersättningen justeras för att bättre motsvara de faktiska kostnaderna för denna typ av insamling. Naturvårdsverket förslag innebär även sänkta kostnader för producenter av träförpackningar och övriga förpackningsmaterial, i syfte att bättre spegla hur insamlingen av dessa förpackningsfraktioner sker i praktiken på återvinningscentraler.

För att begränsa kostnaderna har Naturvårdsverket valt att även i detta förslag utgå ifrån de grundläggande principerna för beräkning av kommunernas ersättning (se avsnitt 1.5.2).

5. En bedömning av om särskilda hänsyn behöver tas när det gäller tidpunkten för ikraftträdande och om det finns behov av speciella informationsinsatser

De nya ersättningsföreskrifterna bör träda i kraft den 1 januari 2027. Enligt förordningen (2022:1274) om producentansvar för förpackningar ska kommunerna från och med den 1 januari 2027 tillhandahålla lättillgängliga insamlingsplatser för insamling av skrymmande förpackningar och för det fall bygglovs- eller detaljplaneärende behöver avgöras innan fastighetsnära insamling kan införas. Kommunerna bör därför få ersättning med stöd av de nya ersättningsföreskrifterna från och med 1 januari 2027.

Naturvårdsverket bedömer inte att det finns behov av speciella informationsinsatser. Naturvårdsverket kommer informera enligt sitt standardförfarande. Vid beslut om nya ersättningsföreskrifter kommer Naturvårdsverket, via bl.a. vägledning på Naturvårdsverkets hemsida, att informera berörda aktörer om de nya ersättningsföreskrifterna och på vilket sätt de berörs.

6. Beskrivning av utvärdering

Naturvårdsverket genomför regelbundet utvärderingar av gällande ersättningsföreskrifter för att säkerställa att de är ändamålsenliga och träffsäkra. Om myndigheten bedömer att vissa delar behöver justeras eller kompletteras initierar Naturvårdsverket en utredning och tar fram förslag till reviderade ersättningsföreskrifter.

SWEDISH
ENVIRONMENTAL
PROTECTION
AGENCY

2026-06-18

Ärendenummer
NV-26-072914

Sändlista - Remittering av förslag till Naturvårdsverkets reviderade föreskrifter om ersättning till kommuner för insamling av förpackningsavfall som omfattas av producentansvar

1. Avfall Sverige
2. Kammarkollegiet
3. Kommerskollegium
4. Konkurrensverket
5. Näringslivets Producentansvar i Sverige AB
6. Regelrådet
7. Sveriges Kommuner och Regioner
8. Tailor-Made Responsibility
9. Botkyrka kommun
10. Dorotea kommun
11. Emmaboda kommun
12. Gävle kommun.
13. Göteborgs stad
14. Heby kommun
15. Hudiksvalls kommun
16. Hällefors kommun
17. Höörs kommun
18. Krokoms kommun
19. Kristinehamn kommun
20. Kristianstad kommun
21. Kungälv kommun
22. Lindesberg kommun
23. Ljusnarsberg kommun
24. Lunds kommun
25. Lycksele kommun
26. Malmö stad
27. Malung-Sälen kommun
28. Markaryd kommun
29. Nacka kommun
30. Nora kommun
31. Sala kommun
32. Sigtuna kommun
33. Skurups kommun
34. Stockholms stad

- 35. Storfors kommun
- 36. Sunne kommun
- 37. Sydnärkes kommunalförbund
- 38. Sätters kommun
- 39. Tanums kommun
- 40. Trelleborgs kommun
- 41. Vaxholms stad
- 42. Vingåkers kommun
- 43. Värmdö kommun
- 44. Umeå kommun
- 45. Örebro kommun
- 46. Övertorneå kommun
- 47. Pajala kommun
- 48. Älmhults kommun
- 49. Örnsköldsvik kommun

SWEDISH
ENVIRONMENTAL
PROTECTION
AGENCY

Nina Avdagic Lam
Tel: +46106981589
nina.avdagic-lam
@naturvardsverket.se

REMISS
2026-06-19

Ärendenummer
NV-26-072914

Sändlista

Naturvårdsverkets förslag till reviderade föreskrifter om ersättning till kommuner för insamling av förpackningsavfall som omfattas av producentansvar

Sammanfattning

Naturvårdsverket har tagit fram ett förslag till reviderade föreskrifter om ersättning till kommuner för insamling av förpackningsavfall som omfattas av producentansvar. Naturvårdsverkets förslag innebär en ökning av kommunernas ersättning på nationell nivå och producentkollektivets kostnader med cirka 7,1 miljoner kronor per år. Nu finns det möjlighet att lämna synpunkter på Naturvårdsverkets förslag.

Bakgrund

Den nuvarande ersättningsmodellen, som ersättningen i Naturvårdsverkets föreskrift NFS 2023:14 utgår ifrån, bedöms i vissa delar inte fullt ut spegla kommunernas kostnader och behöver även kompletteras inför de förändringar i insamlingssystemen som träder i kraft från 2027. Syftet med revideringen är att åstadkomma en mer ändamålsenlig och träffsäker ersättning.

Förslag

Naturvårdsverkets förslag finns att läsa i sin helhet i bilagorna 1–3. I korthet innebär Naturvårdsverkets förslag följande:

- Ny och tydligare ersättning för omlastning/överlämning.
- Anpassad ersättning för lättillgängliga insamlingsplatser och ny extra fast ersättning till kommuner med hög befolkningstäthet.
- Reviderad ersättning för återvinningscentraler.
- Ny ersättning för regelbundet återkommande temporära mottagningsplatser.
- Ny extra fast ersättning till kommuner med många fritidsboenden.
- Ny fast ersättning för insamling via gemensamma behållare från en- och tvåbostadshus.
- Ersättning för insamling från upphämningsplatser blir densamma som för fastighetsnära insamling.
- Ingen differentierad ersättning för fastighetsnära insamling utifrån förpackningsmaterial från 1 januari 2029.

- Ny basmånad för indexering förslås bli januari 2026.

Naturvårdsverket har utrett om extra ersättning ska lämnas till kommuner som samlar in förpackningsavfall från hushåll på öar med särskilda förutsättningar men förslår att ingen sådan extra ersättning bör utgå.

Synpunkter på förslaget

Synpunkter på föreslagna föreskrifter eller tillhörande konsekvensutredning ska lämnas till Naturvårdsverket per e-post senast den **30 september 2026**. Ange diarienummer **NV-26-072914** i ämnesraden. Synpunkterna skickas till **registrator@naturvardsverket.se**

För sakfrågor som rör förslaget kontakta vår kundtjänst:
kundtjanst@naturvardsverket.se

Bilagor

Bilaga 1 *Förslag till Naturvårdsverkets föreskrifter om ersättning till kommuner för insamling av förpackningsavfall som omfattas av producentansvar*

Bilaga 2 *Förslag till Naturvårdsverkets föreskrifter om ändring av Naturvårdsverkets föreskrifter om ersättning till kommuner för insamling av förpackningsavfall som omfattas av producentansvar*

Bilaga 3 *Konsekvensutredning*

Bilaga 4 *Sändlista*

INGELA HILTULA

Nina Avdagic Lam

**KUNGÄLV
KOMMUN**

Sid 1 (4)

Tjänsteutlåtande

Handläggarens namn
Carolina Bodlund

2026-08-27

Deltagande i nationellt projekt om bräddning, miljöpåverkan och genomförande av det nya avloppsdirektivet (Dnr KS2026/1512-1)

Sammanfattning

IVL Svenska Miljöinstitutet och SMHI planerar ett nationellt forsknings- och utvecklingsprojekt om bräddningar från avloppsledningsnät, deras miljöpåverkan och genomförandet av det nya avloppsdirektivet (EU 2024/3019). Kungälv kommun har tillfrågats att delta som fallstudiekommun tillsammans med Tranås kommun. Projektet syftar till att utveckla metoder för att uppskatta utsläpp från bräddningar, bedöma miljörisker och recipientpåverkan samt ta fram ett nationellt GIS-baserat beslutsstöd för kommuner och myndigheter.

Förvaltningen bedömer att ett deltagande är positivt för kommunen eftersom det ger möjlighet att bidra till utvecklingen av framtida metoder och verktyg samtidigt som kommunen får tidig kunskap om kommande lagkrav inom området. Projektet bedöms stärka kommunens arbete med va-planering, klimatanpassning, investeringsplanering och åtgärder för att minska miljöpåverkan från bräddningar från ledningsnätet. Deltagandet bedöms även bidra positivt till kommunens miljö- och hållbarhetsarbete samt till kommunstyrelsens mål om minskade utsläpp till luft och vatten.

Projektet finansieras genom externa forskningsmedel från Naturvårdsverket och medför inga kostnader för kommunen. Deltagandet innebär främst medverkan i workshops, erfarenhetsutbyte och tillhandahållande av underlag för projektets analyser. Resultatet förväntas ge kommunen bättre förutsättningar att möta framtida lagkrav enligt det nya avloppsdirektivet.

Förvaltningen föreslår att Kungälv kommuns va-verksamhet deltar i det nationella projektet om bräddning, miljöpåverkan och genomförande av det nya avloppsdirektivet, under förutsättning att projektet beviljas nationell finansiering.

Juridisk bedömning

Det nya avloppsdirektivet (EU 2024/3019) innebär förändrade krav på medlemsstaternas bedömning och rapportering av miljöpåverkan från bräddningar. Projektet syftar bland annat till att utveckla metodik och beslutsstöd som ska stödja kommuner i genomförandet av kommande lagkrav och rapporteringsskyldigheter.

Ett deltagande i projektet innebär inga nya juridiska åtaganden för kommunen utöver de medverkansinsatser som följer av projektet. Deltagandet bedöms bidra till att kommunen får ökad kunskap om kommande regelverk och därmed bättre förutsättningar att uppfylla framtida lagstiftning inom va-området.

Kommunjurist har inte gjort en bedömning av ärendet.

Förvaltningens bedömning

IVL Svenska Miljöinstitutet och SMHI planerar att genomföra ett nationellt forsknings- och utvecklingsprojekt med fokus på bräddningar på ledningsnätet, miljöpåverkan och genomförandet av det nya avloppsdirektivet (EU 2024/3019). Projektet syftar till att utveckla och verifiera nationellt tillämpbara metoder för att uppskatta utsläpp från bräddningar, bedöma miljörisker och

recipientpåverkan samt analysera hur klimätförändringar päverkar framtida bräddningshändelser. Projektet omfattar även utveckling av ett GIS-baserat beslutsstöd som ska kunna användas av kommuner och myndigheter.

Bräddningar från avloppssystem är en viktig miljöfråga och omfattas av nya krav i det reviderade avloppsdirektivet. För att Sverige ska kunna uppfylla direktivets krav behöver metoder utvecklas för att på ett tillförlitligt sätt uppskatta utsläpp av bland annat fosfor, kväve och organiskt material från bräddningar samt bedöma vilka risker dessa utsläpp innebär för recipienterna.

För att möta dessa behov avser IVL Svenska Miljöinstitutet och SMHI att söka forskningsmedel från Naturvårdsverket för ett projekt under perioden 2027–2029. Projektet ska bland annat kartlägga dagens metoder för uppföljning av bräddningar, utveckla nya beräkningsmetoder, analysera klimätförändringarnas päverkan samt ta fram ett öppet nationellt beslutsstöd.

Kungälv's kommun föreslås tillsammans med Tranås kommun medverka som fallstudiekommun. Detta innebär att kommunen får möjlighet att delta i metodutveckling, workshops och erfarenhetsutbyte samt bidra med underlag för test och verifiering av modeller. Genom deltagandet får kommunen tidig kunskap om framtida krav inom va-området och ett förbättrat underlag för kommunens arbete med va-planering, klimatanpassning och investeringsplanering.

Förvaltningen bedömer att ett deltagande i det nationella projektet är positivt för kommunen. Projektet behandlar frågor som är av betydelse för den framtida va-planeringen och för kommunens arbete med att minska miljöpåverkan från bräddningar. Genom medverkan får Kungälv's kommun möjlighet att bidra till utvecklingen av nationella metoder, verktyg och riktlinjer samtidigt som kommunen får tillgång till aktuell kompetens inom va-system, klimatanpassning, hydraulisk modellering, GIS och miljöriskbedömning.

Eftersom Kungälv föreslås delta som en av projektets fallstudiekommuner ges särskilt goda möjligheter att päverka utvecklingen av metodiken och säkerställa att kommunens behov beaktas i det fortsatta arbetet. Förvaltningen bedömer att projektresultaten kommer att vara värdefulla för kommunens fortsatta arbete med va-planering, investeringsplanering och klimatanpassning.

Ärendenivåer – bedömning utifrån kommunfullmäktiges strategiska mål eller kommunstyrelsens resultatmål

Ett deltagande i det nationella projektet bedöms päverka kommunstyrelsens resultatmål *Minskade utsläpp i luft och vattendrag och minskat klimatavtryck* positivt.

Projektet fokuserar på att utveckla metoder för att kartlägga, beräkna och bedöma miljöpåverkan från bräddningar av spillvatten samt deras päverkan på recipienter. Projektets resultat kommer att ge kommunen förbättrade förutsättningar att identifiera, prioritera och genomföra åtgärder som minskar utsläpp till vattenmiljöer.

Bedömning utifrån miljö, hållbarhet och mål i Agenda 2030

Förvaltningen bedömer att följande mål päverkas positivt:

Mål 6 – Rent vatten och sanitet för alla

Projektet bidrar till utvecklingen av metoder för att bedöma miljöpåverkan från bräddningar, vilket stärker arbetet med att säkerställa en mer hållbar avloppshantering.

Mål 9 – Hållbar industri, innovationer och infrastruktur

Projektet utvecklar nya metoder, modeller och GIS-baserade beslutsstöd som stärker kommunens möjligheter att utveckla en mer robust och hållbar avloppsinfrastruktur.

Mål 11 – Hållbara städer och samhällen

Ökad kunskap om bräddningar och recipientpäverkan ger bättre förutsättningar för hållbar samhällsplanering och klimatanpassning av den kommunala va-verksamheten.

Mål 14 – Hav och marina resurser, delmål 14.1 Minska föroreningarna i haven

Projektet syftar till att förbättra kunskapen om ledningsutsläpp från bräddningar och deras påverkan på vattenmiljöer. Detta bidrar till kommunens arbete med att minska föroreningar som når kust- och havsmiljöer.

Ett deltagande i projektet ger kommunen ökad insikt i vilka åtgärder och nya metoder som kan användas för att möta framtida krav och lagstiftning inom va-området samt för att minska negativ miljöpåverkan från bräddningar från ledningsnätet.

Bedömning utifrån politiska styrdokument

Va-verksamheten har inte funnit några konflikter mellan strategiska dokument och deltagande i projektet.

Bedömning utifrån ett medborgar- och brukarperspektiv

Ett deltagande i projektet bedöms på sikt ge positiva effekter för kommuninvånare och va-kollektivet genom förbättrad kunskap om bräddningars miljöpåverkan och framtida åtgärdsbehov. Projektet kan bidra till mer träffsäkra investeringar och prioriteringar inom va-verksamheten, vilket stärker kommunens förmåga att erbjuda en säker och hållbar va-tjänst.

Förvaltningen bedömer att ärendet indirekt påverkar barn positivt genom att bidra till en bättre miljö och en mer hållbar samhällsutveckling, men att några direkta konsekvenser för barn inte kan identifieras i samband med beslutet om deltagande i projektet.

Bedömning utifrån ett medarbetarperspektiv

Ett positivt beslut om deltagande i projektet bedöms inte medföra att de personella resurserna inom kommunen behöver förändras jämfört med hur kommunen arbetar idag. Kommande implementering av lagstiftningen kommer oavsett att kräva insatser från va-verksamheten.

Ett deltagande i projektet medför att Kungälv kommun kan ligga i framkant och tidigare bygga upp den kunskap och kompetens som krävs för framtida implementering av nya krav och arbetssätt.

Ekonomisk bedömning

Projektet söks med extern finansiering från Naturvårdsverkets forskningssatsning. Ett deltagande är gratis för kommunen att delta i.

Fallstudiekommunerna förväntas bidra med deltagande i workshops, referensgrupp och erfarenhetsutbyte. Va-verksamheten ska också bidra med data, exempelvis digitaliserade ledningsnät, bräddpunkter och historiska brädddata. Fallstudiekommunerna ersätts för tid och/eller utlägg.

Deltagandet anpassas efter kommunernas resurser och behov.

Kommunens chefsekonom eller ekonom har inte utfört en bedömning av ärendet.

Förslag till beslut

1. Kungälv kommun ska delta i det nationella projektet om bräddning, miljöpåverkan och genomförande av det nya avloppsdirektivet under förutsättning att projektet beviljas nationell finansiering.

Åsa Berglie
Sektorchef samhällsbyggnad

Tony Strandh
Verksamhetschef Teknik

Katarina Bjelke
Enhetschef Va-teknik

Expedieras till: Carolina Bodlund VA-teknik
Linda Källfelt VA-drift

För kännedom till: Johan Lejon Enhetschef Va-drift

Nationellt projekt om bräddning, miljöpåverkan och det nya avloppsdirektivet

Det nya avloppsdirektivet ställer nya krav på hur medlemsstaterna ska bedöma och rapportera miljöpåverkan från bräddningar. För att Sverige ska kunna genomföra artikel 5.2 behövs tillförlitliga metoder för att uppskatta utsläpp av näringsämnen och organiskt material samt bedöma risker för recipienter.

IVL Svenska Miljöinstitutet och SMHI planerar därför att söka medel för att utveckla ett nationellt beslutsstöd för riskbedömning av bräddning. Projektet söks från Naturvårdsverkets forskningssatsning om avloppsvatten och genomförs vid bifall under perioden 2027-2029.

Projektets mål

Projektet ska utveckla och verifiera en nationellt tillämpbar metodik för att:

- uppskatta belastning av fosfor, kväve, BOD och TOC/COD från bräddning,
- bedöma miljörisker och recipientpåverkan,
- analysera hur klimatförändringar påverkar framtida bräddningar,
- stödja kommuner och myndigheter i genomförandet av det nya avloppsdirektivet,
- utveckla ett öppet GIS-baserat beslutsstöd baserat på öppna verktyg och data.

Vad får ni som projektpartner?

Påverka framtida nationella riktlinjer

Ni får möjlighet att påverka utvecklingen av metoder, verktyg och beslutsstöd som kan komma att ligga till grund för framtida tillämpning av det nya avloppsdirektivet på lokal och nationell nivå.

Tidig kunskap om nya krav

Projektet ger er en unik möjlighet att förstå vilka data, analyser och arbetsprocesser som kan komma att behövas för framtida rapportering och riskbedömning exempelvis om ni kommer behöva ta fram avloppsplaner (integrerad förvaltningsplan för avloppsvatten) enligt artikel 5.

Tillgång till expertis

Projektgruppen samlar ledande kompetens inom:

- VA-system och bräddningsproblematik
- hydraulisk/hydrologisk modellering
- klimatscenarioanalys
- GIS och beslutsstöd

- riskbedömning (miljö och häsa)

Praktisk nytta för den egna verksamheten

Projektpartner får ta del av analyser, resultat och erfarenheter som kan användas i den egna VA-planeringen, investeringsplaneringen och klimatanpassningen.

Hur kan ni bidra?

Vi söker kommuner och VA-organisationer som vill bidra med:

- synpunkter på metodutveckling och beslutsstöd,
- deltagande i workshops och referensgrupp,
- erfarenheter av olika typer av ledningssystem, recipienter och klimatförhållanden.
- digitaliserat kombinerat ledningsnät med bräddpunkter och historiska brädddata som kan användas för test och verifiering av modeller.

Deltagandet kan anpassas efter era resurser och behov.

Projektorganisation

Projektledning: IVL Svenska Miljöinstitutet och SMHI som projektpartner

Två fallstudiekommuner deltar aktivt i projektets utveckling, preliminärt Tranås och Kungälv.

En nationell referensgrupp sätts samman med representanter från VA-branschen, vattenmyndigheter, kommuner och andra relevanta aktörer för att säkerställa att resultaten blir användbara i praktiken.

Arbetspaket

WP1 Projektledning

Samordning, kvalitetssäkring och dialog med partners.

WP2 Inventering och indikatorer

Kartläggning av dagens metoder för uppföljning av bräddning och utvärdering av indikatorer för framtida rapportering enligt det nya avloppsdirektivet.

WP3 Metodutveckling och belastningsberäkningar

Utveckling av en metodik som fungerar för kommuner med olika datatillgång och tekniska förutsättningar för att beräkna om bräddning utgör en betydande påverkanskategori enligt vattenförvaltningens definition på recipienter.

WP4 Klimatscenarier och framtida utveckling

Analys av hur framtida nederbördsmonster och klimatförändringar påverkar bräddningarnas omfattning och miljöpåverkan.

Var med från början

Genom att delta i projektet får ni möjlighet att påverka utvecklingen av de metoder och verktyg som kommer att stödja Sveriges arbete med bräddningar under kommande decennier.

Intresserad av att delta? Kontakta Erik Kärrman, IVL Svenska Miljöinstitutet.

Denna behandling '220/26 Äskande bidrag 2027 Samordningsförbundet Älv & Kust' har inget tjänsteutlåtande.

**KUNGÄLVS
KOMMUN**

Sid 1 (5)

Tjänsteutlåtande

Handläggarens namn
Emanuel Nandorf

2026-08-07

Göta älvs vattenråd - höjt bidrag från kommunerna fr o m 2026 enligt PKV (Dnr KS2026/1396-2)

Sammanfattning

Kungälv kommun har fått en skrivelse från Göta älvs vattenråd angående möjligheten till att införa indexuppräknings av kommunernas finansiering till vattenrådet.

EU:s ramdirektiv för vatten innebär att Kungälv kommun ska bidra till att sjöar, vattendrag, kustvatten och grundvatten uppnår eller behåller god ekologisk och kemisk status. Detta ställer krav på kommunen att beakta vattenfrågor i fysisk planering, minska föroreningar från dagvatten och avlopp, skydda dricksvattenresurser samt integrera miljö kvalitetsnormerna i tillsyns- och miljöarbetet.

Kungälv ingår i Västerhavets vattendistrikt och är en aktiv part i Göta älvs vattenråd, som samordnar vattenförvaltningen inom Göta älvs avrinningsområde. Vattenrådet är en viktig plattform för samverkan mellan kommuner, myndigheter, markägare och näringsliv samt bidrar till att planera, finansiera och genomföra vattenvårdande åtgärder.

Genom vattenrådets åtgärdssamordning genomförs insatser som våtmarksanläggning, restaurering av vattendrag, åtgärder mot övergödning och förbättring av vandringsvägar för fisk. I Kungälv pågår bland annat arbete med Romesjön, gäddvåtmarker i Marstrandsområdet och åtgärder mot vandringshinder.

Förvaltningens bedömning är att medlemskapet i Göta älvs vattenråd är av stor betydelse för kommunens vattenförvaltningsarbete och att den föreslagna indexuppräknings av bidraget enligt PKV från 2026 bör accepteras för att säkerställa fortsatt verksamhet och åtgärdssamordning inom vattenrådets arbetsområde.

Förvaltningen föreslår att Kommunstyrelsen ställer sig positiva till den föreslagna indexuppräknings av avgiften till Göta älvs vattenråd.

Juridisk bedömning

För Kungälv kommun innebär EU:s vattendirektiv (Ramdirektivet för vatten, 2000/60/EG) att kommunen måste bidra till att alla sjöar, vattendrag, kustvatten och grundvatten når eller behåller minst **god ekologisk och kemisk status**. Direktivet är genomfört i svensk lagstiftning genom bland annat miljöbalken och vattenförvaltningsförordningen.

Förvaltningens bedömning

Kungälv kommun har fått en skrivelse från Göta älvs vattenråd angående möjligheten till att införa indexuppräknings av kommunernas finansiering till vattenrådet.

Göta älvs vattenråd fungerar främst som ett samverkansorgan för vattenfrågor i Göta älvs avrinningsområde nedströms Väneren, inklusive kustvattnen vid Göta och Nordre älvs mynningar. Vattenrådets uppgifter är bland annat att:

- Samla kommuner, myndigheter, företag, markägare och andra intressenter för dialog om vattenfrågor.
- Arbeta för att vattenförekomsterna ska uppnå eller behålla god ekologisk och kemisk status enligt EU:s ramdirektiv för vatten.
- Skapa samsyn och ett helhetsperspektiv kring vattenresurserna i området.
- Bidra till lokal förankring och delaktighet i vattenförvaltningen.
- Vara en kanal för synpunkter till Vattenmyndigheten, Vattendelegationen och andra myndigheter inför beslut som påverkar vattenmiljön.
- Initiera och stödja vattenvårdsprojekt, utredningar och åtgärder som förbättrar vattenkvaliteten.

För Kungälv kommun är vattenrådet därför en viktig arena för samverkan kring frågor som rör exempelvis vattenkvalitet, miljökvalitetsnormer, dagvatten, översvämningsrisker, naturvård och åtgärder i Göta älvs avrinningsområde.

De kommuner som idag är mest centrala i Göta älvs vattenråd och som finansierar vattenrådets arbete genom samverkan inom avrinningsområdet är: Ale, Göteborg, Kungälv, Lilla Edet, Trollhättan, Vänersborg och Öckerö.

Dessutom kan delar av ytterligare kommuner beröras av avrinningsområdet och vissa projekt inom vattenrådet. Vattenrådets geografiska ansvarsområde omfattar Göta älvs avrinningsområde nedströms Väneren samt kustvattnen vid Göta och Nordre älvs mynningar.

För Kungälv kommun är vattenrådet en viktig samverkansplattform eftersom både Göta älv och Nordre älv påverkar kommunens vattenförvaltning, dricksvattenfrågor, översvämningsrisker och arbetet med miljökvalitetsnormer för vatten.

Åtgärdssamordningen i Göta älvs vattenråd syftar till att öka takten i det praktiska vattenvårdsarbetet i avrinningsområdet. En åtgärdssamordnare fungerar som en länk mellan kommuner, markägare, länsstyrelse, vattenråd och andra aktörer för att få fler åtgärder planerade, finansierade och genomförda.

Arbetet omfattar bland annat att:

- Identifiera områden där åtgärder kan ge stor miljönytta.
- Ta fram förslag på vattenvårdande åtgärder.
- Föra dialog med markägare och andra berörda.
- Söka finansiering, exempelvis genom LOVA-bidrag.
- Samordna planering, projektering och genomförande.
- Sprida kunskap och erfarenheter mellan aktörer.

Vattenrådet har en viktig och central roll i arbetet med vattenförvaltning och förvaltningen föreslår att kommunstyrelsen ställer sig positiva till den föreslagna indexuppräknings av avgiften till Göta älvs vattenråd.

Bedömning utifrån kommunstyrelsens resultatmål

Ärendet bedöms påverka möjligheten till uppfyllelse av nedanstående resultatmål.

1. Minskade utsläpp i luft och vattendrag och minskat klimatavtryck

Arbetet med vattenförvaltning bidrar direkt genom att:

- minska utsläpp av näringsämnen och miljögifter,
- förbättra statusen i sjöar, vattendrag, kustvatten och grundvatten,
- skydda biologisk mångfald i vattenmiljöer,
- säkerställa att miljökvalitetsnormer för vatten uppnås.

2. Robusta Kommunala funktioner klarar en samhällsstörning på 90 dagar

Vattenförvaltningen ska skydda nuvarande och framtida vattenresurser så att kommunen kan säkerställa tillgång till rent dricksvatten. Kungälv har även flera vattenskyddsområden som är viktiga i detta arbete.

4. Hållbar samhällsplanering

Vid detaljplanering, exploatering och infrastrukturprojekt måste kommunen ta hänsyn till vattenstatus och försämrings förbudet enligt vattendirektivet. Det bidrar till en långsiktigt hållbar utveckling av kommunen.

5. Klimatanpassning och robusthet

Åtgärder för dagvattenhantering, skydd av våtmarker, översvämningshantering och vattenresurser stärker kommunens motståndskraft mot klimatförändringar.

Bedömning utifrån miljö, hållbarhet och mål i Agenda 2030

Vattenförvaltningen enligt EU:s ramdirektiv för vatten bidrar särskilt av följande mål i Agenda 2030:

Mål 6: Rent vatten och sanitet

Detta är det mest direkt kopplade målet. Vattenförvaltningen syftar till att skydda och förbättra kvaliteten i sjöar, vattendrag, kustvatten och grundvatten samt säkerställa långsiktig tillgång till rent vatten.

Mål 11: Hållbara städer och samhällen

Genom att integrera vattenfrågor i fysisk planering, dagvattenhantering och klimatanpassning bidrar vattenförvaltningen till hållbara och resilienta samhällen.

Mål 13: Bekämpa klimatförändringarna

Åtgärder för översvämningshantering, skydd av vattenresurser och klimatanpassning stärker samhällets förmåga att hantera effekterna av ett förändrat klimat.

Mål 14: Hav och marina resurser

Minskade utsläpp av näringsämnen, miljögifter och föroreningar till kust- och havsområden bidrar till friskare marina ekosystem, vilket är särskilt relevant för Kungälvs kustvatten.

Mål 15: Ekosystem och biologisk mångfald

Vattenförvaltningen stödjer skydd och restaurering av sötvattensekosystem, våtmarker och vattendrag samt bevarandet av biologisk mångfald.

Mål 3: God hälsa och välbefinnande

Rent vatten och minskad exponering för föroreningar bidrar till människors hälsa och välbefinnande.

Bedömning utifrån politiska styrdokument

Kungälv kommun har inte ännu några konkreta styrdokument gällande vattenförvaltning men det pågår ett arbete med att ta fram en åtgärdsplan för vattenförvaltningsarbetet samt lokala åtgärdsprogram för avrinningsområden.

I naturvårds- och friluftsplanen finns också mål för anläggning och restaurering av våtmarker och att återskapa ekologiskt funktionella kantzoner till påverkade sektioner av vattendrag. Det finns också mål om att skapa fler naturreservat och andra former av områdesskydd.

Ärendet berör inte några av kommunens politiska styrdokument direkt.

Bedömning utifrån ett medborgar- och brukarperspektiv

För medborgarna

Vattenförvaltningen bidrar till:

- Rent och säkert dricksvatten som minskar risken för hälsoproblem.
- Möjligheter till bad, fiske och friluftsliv i sjöar, vattendrag och kustvatten med god ekologisk status.
- Minskad risk för översvämningar och torka genom långsiktig planering och anpassning till klimatförändringar.
- Bevarande av naturvärden och biologisk mångfald, vilket ger attraktiva livsmiljöer och ökad livskvalitet.
- Ökad trygghet och transparens genom att vattenfrågor hanteras samordnat och kunskapsbaserat.

För brukare och verksamhetsutövare

Vattenförvaltningen möjliggör:

- Långsiktig tillgång till vatten för produktion, bevattnings och andra verksamheter.
- Förutsägbara regler och mål som underlättar investeringar och verksamhetsplanering.
- Minskad risk för konflikter mellan olika vattenanvändare genom samordnad förvaltning.
- Stöd för hållbart nyttjande av vattenresurser, vilket minskar risken för framtida kostsamma miljöproblem.
- Förbättrade förutsättningar för näringsliv och besöksnäring genom rena och attraktiva vattenmiljöer.

Bedömning utifrån ett medarbetarperspektiv

Att Kungälv kommun är medlemmar i Göta älvs vattenråd är positivt ur ett medarbetarperspektiv då vi får mycket nytta och hjälp i arbetet med vattenförvaltningen och åtgärdssamordningen.

Ekonomisk bedömning

Under 2021 skickade Göta älvs vattenråd ut en förfrågan till kommunerna i vattenrådet om möjligheten till framtida finansiering. Samtliga kommuner gav bifall till detta vilket började gälla fr o m 2022. Dessa medel används främst som medfinansiering för åtgärdssamordning och andra projekt men även till viss administration för vattenrådet. I samband med detta beslutades dock inte om någon indexuppräknings av bidraget. Då kostnaderna påtagligt ökat för varje år, men bidraget är det samma, räcker det till allt mindre verksamhet.

Vattenrådet frågar nu fråga kommunerna om möjligheten att från och med 2026 och framåt kunna indexuppräknings bidragen från kommunerna enligt PKV (Prisindex för kommunal verksamhet) med

2022 som basår. Detta skulle innebära bidrag för de nästkommande åren enligt nedanstående tabell och sedan fortsatt följa PKV.

Kommun	Beslutat bidrag 2022-2025 (kr)	Bidrag enl PKV 2026 (kr)	Bidrag enl PKV 2027* (kr)
Vänersborg	19 000	21 000	21 000
Trollhättan	89 000	99 000	104 000
Lilla Edet	50 000	58 000	61 000
Ale	61 000	69 000	71 000
Kungälv	35 000	41 000	43 000
Göteborg	166 000	192 000	200 000
Summa	420 000	480 000	500 000

År	Totalt bidrag fr kommunerna (kr)	PKV 2023-2028 (%)	Bidrag om indexuppräknig enl. PKV (kr)
2022	420 000		420 000
2023	420 000	5,9	444 780
2024	420 000	4,5	464 795
2025	420 000	0,5	468 049
2026	480 000	2,8	481 154
2027*	500 000	3,0	495 589
2028*	520 000	3,7	518 500
2029*	536 000	3,4	536 129

* Prognos PKV (publicerad 2026-02-26)

Beslutet bedöms rymmas inom befintlig budgetram. Finansiell bedömning har inte gjorts av ekonomichef.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen godkänner den föreslagna indexuppräknigen av avgiften till Göta älvs vattenråd.

Håkan Sandahl
kommundirektör

Åsa Berglie
Sektorchef Samhällsbyggnad

Amanda Staaf
Enhetschef Projekt- och miljöledning

Expedieras till:

Monica Dahlberg Monica.Dahlberg@goteborgsregionen.se

För kännedom till:

Maria Hübinette maria.hubINETTE@kungälv.se

Till Kommunstyrelserna i:
Vänersborg, Trollhättan, Lilla Edet
Ale, Kungälv och Göteborg

Indexuppräknig av kommunernas finansiering till Göta älvs vattenråd.

Under 2021 skickade Göta älvs vattenråd ut en förfrågan till kommunerna i vattenrådet om möjligheten till framtida finansiering. Samtliga kommuner gav bifall till detta vilket började gälla fr o m 2022. Dessa medel används främst som medfinansiering för åtgärdssamordning och andra projekt men även till viss administration för vattenrådet.

I samband med detta beslutades dock inte om någon indexuppräknig av bidraget. Då kostnaderna påtagligt ökat för varje år, men bidraget är det samma, räcker det till allt mindre verksamhet.

Vattenrådet önskar nu fråga kommunerna om möjligheten att från och med 2026 och framåt kunna indexuppräknä bidragen från kommunerna enligt PKV (Prisindex för kommunal verksamhet) med 2022 som basår. Detta skulle innebära bidrag för de nästkommande åren enligt nedanstående tabell och sedan fortsatt följa PKV.

Kommun	Beslutat bidrag 2022-2025 (kr)	Bidrag enl PKV 2026 (kr)	Bidrag enl PKV 2027* (kr)
Vänersborg	19 000	21 000	21 000
Trollhättan	89 000	99 000	104 000
Lilla Edet	50 000	58 000	61 000
Ale	61 000	69 000	71 000
Kungälv	35 000	41 000	43 000
Göteborg	166 000	192 000	200 000
Summa	420 000	480 000	500 000

År	Totalt bidrag fr kommunerna (kr)	PKV 2023-2028 (%)	Bidrag om indexuppräknig enl. PKV (kr)
2022	420 000		420 000
2023	420 000	5,9	444 780
2024	420 000	4,5	464 795
2025	420 000	0,5	468 049
2026	480 000	2,8	481 154
2027*	500 000	3,0	495 589
2028*	520 000	3,7	518 500
2029*	536 000	3,4	536 129

* Prognos PKV (publicerad 2026-02-26)

GÖTA ÄLVS VATTENRÅD

c/o Göteborgsregionens kommunalförbund
Besök Anders Personsgatan 8 | Post Box 5073, 402 22 Göteborg
Tel 031-335 50 00 | Fax 031-335 51 17
www.vattenradivast.se/gota-alsv-vattenrad

**KUNGÄLV
KOMMUN**

Sid 1 (2)

Tjänsteutlåtande

Handläggarens namn
Oskar Engdahl

2026-08-31

Stöd till politiken - Datorer, Ipad och telefoner till förtroendevalda (Dnr KS2026/1540-1)

Sammanfattning

Förtroendevalda har tillgång till teknisk utrustning såsom dator, iPad och telefon för att kunna utföra sina politiska uppdrag på bästa möjliga sätt.

Kommunstyrelsen har tidigare fattat beslut om vilken teknisk utrustning som de förtroendevalda har rätt att kvittera ut, idag har alla förtroendevalda rätt att kvittera ut en iPad.

Förvaltningen har sett över det tidigare beslutet och föreslår att alla förtroendevalda ska kunna välja om de vill ha en dator eller iPad. Övriga uppdrag lämnas oförändrade där det finns andra behov.

Förslaget bedöms inte innebära någon extra kostnad för kommunen då priset för en dator och en iPad är likvärdigt.

Förslag till kommunstyrelsen

1. Förtroendevalda med politiska uppdrag i Kungälv kommun har rätt att få ut dator, iPad och telefoner enligt följande:

Förtroendevalda

KS-presidium
KF-presidium
Utskottsordf./v.ordf.
Gruppledare
KF-ledamöter/ersättare
Beredningsledare
Beredningsledamöter
KS-ledamöter/ersättare
Nämndordf./v.ordf
Nämndledamöter
Kommunrevisionen

Dator/Ipad/Telefon

Dator, iPad och telefon
Dator, iPad och telefon
Dator, iPad och telefon
Dator eller iPad
Dator eller iPad
Dator eller iPad
Dator eller iPad
Dator eller iPad
Dator eller iPad
Dator och iPad

Sociala myndighetsnämndens presidium
Arvodesnämndens presidium
Miljö- och byggnadsnämndens presidium

Dator, iPad och telefon
Dator och iPad
Dator och iPad

2. Den tekniska utrustningen beställs via kommunens e-tjänst och hämtas ut hos Soltaks Närsupport eller Internservice i Stadshuset på plan 2.

Håkan Sandahl
kommundirektör

Expedieras till:
Jonna Bakkum
Internservice

För kännedom till:

**KUNGÄLV
KOMMUN**

Sid 1 (2)

Tjänsteutlåtande

Handläggarens namn
Oskar Engdahl

2026-08-25

Förslag till ny förbundsordning för Tolkförmedling Väst (Dnr KS2026/1124-2)

Sammanfattning

Tolkförmedlingen Väst har inkommit med ett förslag till ny förbundsordning för fastställande i medlemskommunernas kommunfullmäktige efter att Kungsbacka kommun har lämnat in en ansökan om att gå in som medlem i Tolkförmedling Väst.

Kungsbacka föreslås därför anslutas som medlem, vilket anges under paragraf 2 i förbundsordningen. Inga övriga förändringar föreslås.

Den nya förbundsordningen föreslås gälla från 1 januari 2027.

Förslag till beslut:

Förslag till ny förbundsordning för Tolkförmedling Väst antas.

Juridisk bedömning

Att lägga till Kungsbacka kommun som medlemskommun strider inte mot några lagar eller andra styrdokument.

Förvaltningens bedömning

Tolkförmedling Väst är ett kommunalförbund med uppdrag att tillgodose medlemmarnas behov av språktolk. Förbundets medlemmar är idag Västra Götalandsregionen samt de 46 kommunerna Alingsås, Bengtsfors, Bollebygd, Borås, Dals Ed, Essunga, Falköping, Grästorp, Gullspång, Göteborg, Götene, Herrljunga, Hjo, Härryda, Karlsborg, Kungälv, Lerum, Lidköping, Lilla Edet, Lysekil, Mark, Mariestad, Mölndal, Munkedal, Orust, Partille, Skara, Skövde, Sotenäs, Stenungsund, Strömstad, Svenljunga, Tanum, Tibro, Tjörn, Tidaholm, Tranemo, Trollhättan, Töreboda, Uddevalla, Ulricehamn, Vara, Vårgårda, Vänersborg, Åmål samt Öckerö.

Förvaltningen ser inga hinder mot att även Kungsbacka ska ingå i kommunalförbundet.

Ärendenivåer – bedömning utifrån kommunfullmäktiges strategiska mål eller kommunstyrelsens resultatmål

Ärendet berör kommunfullmäktiges strategiska mål om att medborgare och näringsliv ska känna ökat förtroende för kommunen. Genom att erbjuda språktolktjänster bidrar Tolkförmedling Väst till att kommunmedborgare kan ta till sig, och i sin tur förmedla, information.

Bedömning utifrån miljö, hållbarhet och mål i Agenda 2030

Ärendet berörs av Agenda 2030:s mål 16 om fredliga och inkluderande samhällen. Delmål 16.6 är att bygga effektiva, tillförlitliga och transparenta institutioner.

Bedömning utifrån politiska styrdokument

Förbundsordningen har ingen direkt koppling till kommunens egna styrdokument.

Postadress: Kungälv kommun, 442 81 Kungälv. Besöksadress: Ytterbyvägen 2, 442 30 Kungälv.
Telefon: 0303–23 80 00. E-post: kommun@kungalv.se

www.kungalv.se

Bedömning utifrån ett medborgar- och brukarperspektiv

Att få hjälp av en tolk ger medborgare och brukare möjlighet att ge uttryck för sina åsikter, tankar samt bidrar till att dem känner sig delaktiga i samhället.

Bedömning utifrån ett medarbetarperspektiv

Att få hjälp av tolk vid kontakt med brukare, anhöriga och medborgare skapar en trygghet i kommunikationen.

Ekonomisk bedömning

Förslaget om förändrad förbundsordning bedöms inte ha några ekonomiska konsekvenser för Kungälv kommun.

Förslag till kommunfullmäktige

Förslag till ny förbundsordning för Tolkförmedling Väst antas.

Håkan Sandahl
kommundirektör

Åsa Berglie
Sektorchef samhällsbyggnad

Tomas Gustavsson
Verksamhetschef kommuncenter

Anna Hedlin
Enhetschef förvaltning och utredning

Expedieras till:

Tolkförmedlingen
Väst

För kännedom till:

Förslag till reviderad förbundsordning

Förslag till beslut

Direktionen beslutar att anta den reviderade förbundsordningen och översända den för beslut om fastställande i respektive medlemsfullmäktige.

Sammanfattning av ärendet

Kungsbacka kommun önskar gå in som medlemmar i Tolkförmedling Väst. Kommunen läggs därmed in som medlem under paragraf 2. I övrigt föreslås inga förändringar.

Den nya förbundsordningen föreslås gälla från 1 januari 2027.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande
- Reviderad FÖRBUNDSORDNING, dnr 26/0013-2
- Nuvarande förbundsordning med ändringsmarkeringar

Beslutet skickas till

Förbundsmedlemmarna

Åsa Fröding
Förbundsdirektör

Förbundsordning

Gäller fr.o.m. 2027-01-01

Diarienummer: 26/0013-2	Beslutad av: Respektive medlemsfullmäktige
Uppdaterad: 2026-05-29	Granskad: 2026-05-29
Dokumentansvarig: Förbundssekreterare	

Tolkförmedling Väst

1 § Namn och säte

Förbundets namn är Tolkförmedling Väst och har sitt säte i Göteborg.

2 § Medlemmar

Förbundet utgörs av 48 medlemmar. Medlemsorganisationerna är Västra Götalandsregionen samt kommunerna Alingsås, Bengtsfors, Bollebygd, Borås, Dals Ed, Essunga, Falköping, Grästorp, Gullspång, Göteborg, Götene, Herrljunga, Hjo, Härryda, Karlsborg, Kungälv, Kungsbacka, Lerum, Lidköping, Lilla Edet, Lysekil, Mark, Mariestad, Mölndal, Munkedal, Orust, Partille, Skara, Skövde, Sotenäs, Stenungsund, Strömstad, Svenljunga, Tanum, Tibro, Tjörn, Tidaholm, Tranemo, Trollhättan, Töreboda, Uddevalla, Ulricehamn, Vara, Vargårda, Vänersborg, Åmål samt Öckerö.

3 § Ändamål

Förbundets ändamål är att tillgodose medlemmarnas behov av språktolk genom att bedriva gemensam språktolk- och översättningsförmedling.

4 § Organisation

Tolkförmedling Väst är ett kommunalförbund med en direktion. Direktionen är förbundets beslutande församling och styrelse. Direktionen består av en ordinarie ledamot och en ersättare från respektive medlemsorganisation. Ordinarie ledamot från Göteborgs stad är ordförande i direktionen och ledamoten från Västra Götalandsregionen är vice ordförande. Ordförande och viceordförande utgör direktionens presidium.

Direktionen kan inrätta de övriga organ som behövs för att bedriva förbundets verksamhet på ett effektivt och korrekt sätt.

Direktionen utser en förbundsdirektör som har att leda verksamheten enligt direktionens anvisningar.

5 § Firmatecknare

Ordföranden är firmatecknare i förening med förbundsdirektör. Vice ordförande är ersättare för ordföranden.

6 § Mandattid

Direktionens ledamöter och ersättare väljs för en mandattid på fyra år räknat från den 1 januari året efter val.

7 § Arvoden och ersättningar

Arvoden och andra ekonomiska ersättningar till ledamöter och ersättare i direktionen samt till revisorerna ska utgå enligt de regler och bestämmelser som gäller för Västra Götalandsregionen. Arvoden och ekonomiska ersättningar bekostas av förbundet.

8 § Revisorer

Förbundet ska ha två förtroendevalda revisorer som utses av Västra Götalandsregionen. Revisorerna väljs för samma mandatperiod som ledamöterna och ersättarna i direktionen. Uppdraget är slutfört när revisorerna under det femte året efter valet har avslutat granskningen av det fjärde årets verksamhet och avlämnat sina revisionsberättelser. Det första året i varje mandatperiod inleds således med dubbla revisorskollegier. Revisorerna ska avge revisionsberättelse till direktionen och till respektive medlems fullmäktige.

9 § Initiativrätt

Ärenden i direktionen får väckas av:

- ledamot i direktionen
- medlem genom dess fullmäktige eller styrelse
- organ under direktionen om direktionen har medgivit sådan rätt

10 § Närvaro- och yttranderätt

Direktionen avgör själv i vilka fall någon som ej är ledamot eller ersättare i direktionen har rätt att närvara och yttra sig vid direktionens möten.

Vid ordinarie ledamots förhinder tjänstgör ersättare. Ledamot kallar själv in sin ersättare.

Direktionens möten är inte offentliga med undantag från mötet då budgeten beslutas.

11 § Beslut

Direktionen fattar beslut med enkel majoritet i samtliga ärenden. Vid lika röstetal har ordföranden utslagsröst.

12 § Anslagstavla

Förbundets anslagstavla finns på förbundets webbplats.

Förbundets tillkännagivanden anslås på förbundets anslagstavla.

13 § Andelskapital

Varje medlem tillskjuter 1 svensk krona per kommuninvånare som andelskapital vid inträde i förbundet. Kvotvärdet av detta ger medlemmens andel i förbundet.

14 § Andel i tillgångar och skulder

Medlemmarna har vid varje tidpunkt andel i förbundets tillgångar och skulder i förhållande till medlemmens andel av andelskapitalet. Fördelningsgrunden gäller även för täckande av brist om förbundet skulle sakna medel att betala sina skulder i verksamheten samt vid skifte av förbundets behållna tillgångar eller skulder som föranleds av förbundets upplösning.

15 § Kostnadstäckning

Förbundets årliga kostnader ska minst täckas av årets intäkter. Medlemmarna debiteras för utförda tjänster enligt självkostnadsprincipen.

16 § Finanspolicy, borgen m.m.

Förbundet ska följa den av direktionen antagna finanspolicyn. Förbundet får inte teckna borgen, garantier eller motsvarande utan godkännande av samtliga medlemmars fullmäktige.

Förbundet får inte bilda bolag, förvärva andelar i bolag eller motsvarande utan godkännande av samtliga medlemmars fullmäktige.

17 § Insyn och informationsskyldighet

Medlemmarna i förbundet, genom sina respektive styrelser, har rätt till insyn i förbundet. Direktionen ska avlämna den information över verksamheten som medlem i förbundet efterfrågar. Direktionen ansvarar för att informera medlemmarna i förbundet om principiella händelser eller andra händelser av större vikt för förbundet eller någon av dess medlemmar.

18 § Budgetprocess

Direktionen ska årligen fastställa budget för förbundet. Budgeten ska innehålla en plan för verksamheten och ekonomin under budgetåret samt en plan för ekonomin under den kommande tvåårsperioden.

Budgeten ska fastställas senast den 30 september för kommande verksamhetsår. Budgetförslaget ska dessförinnan samrådats med medlemmarna.

Budgetförslaget ska vara tillgängligt för allmänheten.

19 § Årsredovisning och delårsrapport

Direktionen ska senast den 30 mars ha upprättat årsredovisning för det gångna verksamhetsåret. Årsredovisningen översänds efter revision till respektive medlem för beslut om godkännande i fullmäktige samt beslut om prövning av ansvarsfrihet för direktionen.

Direktionen upprättar även en delårsrapport som efter revision översänds till respektive medlem för behandling i fullmäktige.

20 § Inträde av ny medlem

Vid önskan om att inträda som medlem i förbundet ska ansökan ställas till direktionen som yttrar sig och överlämnar ärendet om ny förbundsordning till medlemmarna. Ny medlem har antagits när samtliga medlemmar, ansökande och befintliga, genom fullmäktigebeslut antagit den nya förbundsordningen.

21 § Ändring av förbundsordningen

Ändringar och tillägg till förbundsordningen ska antas av direktionen och fastställas av samtliga medlemmars fullmäktige.

22 § Uppsägning och utträde

Förbundet är bildat för obestämd tid. En medlem har rätt att utträda ur förbundet.

Uppsägningstiden är tre år räknat från ingången av den månad då uppsägningen skedde.

Regleringen av de ekonomiska mellanhavandena mellan förbundet och den utträdande medlemmen bestäms i en överenskommelse mellan samtliga medlemmar. Den ekonomiska regleringen ska ske utifrån förbundsordningens 13 – 15 §§ såvida inte annat avtalas mellan medlemmarna. De kvarvarande medlemmarna antar de ändringar i förbundsordningen som krävs med anledning av utträdet.

23 § Likvidation

Om medlemmarna inte kan enas om förutsättningarna för utträde när uppsägningstiden är till ända, ska förbundet omedelbart träda i likvidation.

Förbundet ska också träda i likvidation om mer än hälften av medlemmarna genom samstämmiga beslut i respektive medlems fullmäktige fattat beslut härom.

Likvidation verkställs av direktionen i egenskap av likvidator. Vid skifte av förbundets tillgångar och skulder i anledning av likvidationen ska den i 14 § angivna fördelningsgrunden mellan medlemmarna gälla. När förbundet har trätt i likvidation ska förbundets egendom i den mån det behövs för likvidationen genom försäljning eller på annat lämpligt sätt omvandlas till pengar. Verksamheten får fortsatt tillfälligt bedrivas om det så krävs för en ändamålsenlig avveckling.

När direktionen fullgjort sitt uppdrag som likvidator ska direktionen avge en slutredovisning för sin förvaltning. Redovisningen sker genom en förvaltningsberättelse som rör likvidationen i sin helhet med redovisning av skiftet av behållna tillgångar. Till berättelsen ska fogas redovisningshandlingar för hela likvidationen. Handlingarna ska revideras av förbundets revisorer vilka ska yttra sig i en revisionsberättelse. Till slutredovisningen ska fogas direktionens beslut om vilken av förbundets medlemmar som ska överta och vårda de handlingar som hör till förbundets arkiv.

Förbundet är upplöst då förvaltningsberättelsen och redovisningshandlingarna har delgetts samtliga medlemmar.

24 § Tvister

Om tvist uppkommer mellan förbundet och en eller flera medlemmar och om parterna inte kan nå en frivillig uppgörelse ska tvisten avgöras av allmän domstol.

Förbundsordning

Diarienummer:	Beslutad av: Respektive medlemsfullmäktige
Uppdaterad: 2026-05-29	Granskad: 2026-05-29
Dokumentansvarig: Förbundssekreterare	

Tolkförmedling Väst

1 § Namn och säte

Förbundets namn är Tolkförmedling Väst och har sitt säte i Göteborg.

2 § Medlemmar

Förbundet utgörs av 48 47 medlemmar. Medlemsorganisationerna är Västra Götalandsregionen samt kommunerna Alingsås, Bengtsfors, Bollebygd, Borås, Dals Ed, Essunga, Falköping, Grästorps, Gullspång, Göteborg, Götene, Herrljunga, Hjo, Härryda, Karlsborg, Kungälv, Kungsbacka, Lerum, Lidköping, Lilla Edet, Lysekil, Mark, Mariestad, Mölndal, Munkedal, Orust, Partille, Skara, Skövde, Sotenäs, Stenungsund, Strömstad, Svenljunga, Tanum, Tibro, Tjörn, Tidaholm, Tranemo, Trollhättan, Töreboda, Uddevalla, Ulricehamn, Vara, Vargårda, Vänersborg, Åmål samt Öckerö.

3 § Ändamål

Förbundets ändamål är att tillgodose medlemmarnas behov av språktolk genom att bedriva gemensam språktolk- och översättningsförmedling.

4 § Organisation

Tolkförmedling Väst är ett kommunalförbund med en direktion. Direktionen är förbundets beslutande församling och styrelse. Direktionen består av en ordinarie ledamot och en ersättare från respektive medlemsorganisation. Ordinarie ledamot från Göteborgs stad är ordförande i direktionen och ledamoten från Västra Götalandsregionen är vice ordförande. Ordförande och viceordförande utgör direktionens presidium.

Direktionen kan inrätta de övriga organ som behövs för att bedriva förbundets verksamhet på ett effektivt och korrekt sätt.

Direktionen utser en förbundsdirektör som har att leda verksamheten enligt direktionens anvisningar.

5 § Firmatecknare

Ordföranden är firmatecknare i förening med förbundsdirektör. Vice ordförande är ersättare för ordföranden.

6 § Mandattid

Direktionens ledamöter och ersättare väljs för en mandattid på fyra år räknat från den 1 januari året efter val.

7 § Arvoden och ersättningar

Arvoden och andra ekonomiska ersättningar till ledamöter och ersättare i direktionen samt till revisorerna ska utgå enligt de regler och bestämmelser som gäller för Västra Götalandsregionen. Arvoden och ekonomiska ersättningar bekostas av förbundet.

8 § Revisorer

Förbundet ska ha två förtroendevalda revisorer som utses av Västra Götalandsregionen. Revisorerna väljs för samma mandatperiod som ledamöterna och ersättarna i direktionen. Uppdraget är slutfört när revisorerna under det femte året efter valet har avslutat granskningen av det fjärde årets verksamhet och avlämnat sina revisionsberättelser. Det första året i varje mandatperiod inleds således med dubbla revisorskollegier. Revisorerna ska avge revisionsberättelse till direktionen och till respektive medlems fullmäktige.

9 § Initiativrätt

Ärenden i direktionen får väckas av:

- ledamot i direktionen
- medlem genom dess fullmäktige eller styrelse
- organ under direktionen om direktionen har medgivit sådan rätt

10 § Närvaro- och yttranderätt

Direktionen avgör själv i vilka fall någon som ej är ledamot eller ersättare i direktionen har rätt att närvara och yttra sig vid direktionens möten.

Vid ordinarie ledamots förhinder tjänstgör ersättare. Ledamot kallar själv in sin ersättare.

Direktionens möten är inte offentliga med undantag från mötet då budgeten beslutas.

11 § Beslut

Direktionen fattar beslut med enkel majoritet i samtliga ärenden. Vid lika röstetal har ordföranden utslagsröst.

12 § Anslagstavla

Förbundets anslagstavla finns på förbundets webbplats.

Förbundets tillkännagivanden anslås på förbundets anslagstavla.

13 § Andelskapital

Varje medlem tillskjuter 1 svensk krona per kommuninvånare som andelskapital vid inträde i förbundet. Kvotvärdet av detta ger medlemmens andel i förbundet.

14 § Andel i tillgångar och skulder

Medlemmarna har vid varje tidpunkt andel i förbundets tillgångar och skulder i förhållande till medlemmens andel av andelskapitalet. Fördelningsgrunden gäller även för täckande av brist om förbundet skulle sakna medel att betala sina skulder i verksamheten samt vid skifte av förbundets behållna tillgångar eller skulder som föranleds av förbundets upplösning.

15 § Kostnadstäckning

Förbundets årliga kostnader ska minst täckas av årets intäkter. Medlemmarna debiteras för utförda tjänster enligt självkostnadsprincipen.

16 § Finanspolicy, borgen m.m.

Förbundet ska följa den av direktionen antagna finanspolicyn. Förbundet får inte teckna borgen, garantier eller motsvarande utan godkännande av samtliga medlemmars fullmäktige.

Förbundet får inte bilda bolag, förvärva andelar i bolag eller motsvarande utan godkännande av samtliga medlemmars fullmäktige.

17 § Insyn och informationsskyldighet

Medlemmarna i förbundet, genom sina respektive styrelser, har rätt till insyn i förbundet. Direktionen ska avlämna den information över verksamheten som medlem i förbundet efterfrågar. Direktionen ansvarar för att informera medlemmarna i förbundet om principiella händelser eller andra händelser av större vikt för förbundet eller någon av dess medlemmar.

18 § Budgetprocess

Direktionen ska årligen fastställa budget för förbundet. Budgeten ska innehålla en plan för verksamheten och ekonomin under budgetåret samt en plan för ekonomin under den kommande tvåårsperioden.

Budgeten ska fastställas senast den 30 september för kommande verksamhetsår. Budgetförslaget ska dessförinnan samrådas med medlemmarna.

Budgetförslaget ska vara tillgängligt för allmänheten.

19 § Årsredovisning och delårsrapport

Direktionen ska senast den 30 mars ha upprättat årsredovisning för det gångna verksamhetsåret. Årsredovisningen översänds efter revision till respektive medlem för beslut om godkännande i fullmäktige samt beslut om prövning av ansvarsfrihet för direktionen.

Direktionen upprättar även en delårsrapport som efter revision översänds till respektive medlem för behandling i fullmäktige.

20 § Inträde av ny medlem

Vid önskan om att inträda som medlem i förbundet ska ansökan ställas till direktionen som yttrar sig och överlämnar ärendet om ny förbundsordning till medlemmarna. Ny medlem har antagits när samtliga medlemmar, ansökande och befintliga, genom fullmäktigebeslut antagit den nya förbundsordningen.

21 § Ändring av förbundsordningen

Ändringar och tillägg till förbundsordningen ska antas av direktionen och fastställas av samtliga medlemmars fullmäktige.

22 § Uppsägning och utträde

Förbundet är bildat för obestämd tid. En medlem har rätt att utträda ur förbundet.

Uppsägningstiden är tre år räknat från ingången av den månad då uppsägningen skedde.

Regleringen av de ekonomiska mellanhavandena mellan förbundet och den utträdande medlemmen bestäms i en överenskommelse mellan samtliga medlemmar. Den ekonomiska regleringen ska ske utifrån förbundsordningens 13 – 15 §§ såvida inte annat avtalas mellan medlemmarna. De kvarvarande medlemmarna antar de ändringar i förbundsordningen som krävs med anledning av utträdet.

23 § Likvidation

Om medlemmarna inte kan enas om förutsättningarna för utträde när uppsägningstiden är till ända, ska förbundet omedelbart träda i likvidation.

Förbundet ska också träda i likvidation om mer än hälften av medlemmarna genom samstämmiga beslut i respektive medlems fullmäktige fattat beslut härom.

Likvidation verkställs av direktionen i egenskap av likvidator. Vid skifte av förbundets tillgångar och skulder i anledning av likvidationen ska den i 14 § angivna fördelningsgrunden mellan medlemmarna gälla. När förbundet har trätt i likvidation ska förbundets egendom i den mån det behövs för likvidationen genom försäljning eller på annat lämpligt sätt omvandlas till pengar. Verksamheten får fortsatt tillfälligt bedrivas om det så krävs för en ändamålsenlig avveckling.

När direktionen fullgjort sitt uppdrag som likvidator ska direktionen avge en slutredovisning för sin förvaltning. Redovisningen sker genom en förvaltningsberättelse som rör likvidationen i sin helhet med redovisning av skiftet av behållna tillgångar. Till berättelsen ska fogas redovisningshandlingar för hela likvidationen. Handlingarna ska revideras av förbundets revisorer vilka ska yttra sig i en revisionsberättelse. Till slutredovisningen ska fogas direktionens beslut om vilken av förbundets medlemmar som ska överta och vårda de handlingar som hör till förbundets arkiv.

Förbundet är upplöst då förvaltningsberättelsen och redovisningshandlingarna har delgetts samtliga medlemmar.

24 § Tvister

Om tvist uppkommer mellan förbundet och en eller flera medlemmar och om parterna inte kan nå en frivillig uppgörelse ska tvisten avgöras av allmän domstol.

§ 628 Förslag till Reviderad förbundsordning

Beslut

Direktionen beslutar att anta den reviderade förbundsordningen och översända den för beslut om fastställande i respektive medlemsfullmäktige.

Sammanfattning av ärendet

Kungsbacka kommun önskar gå in som medlemmar i Tolkförmedling Väst. Kommunen läggs därmed in som medlem under paragraf 2. I övrigt föreslås inga förändringar.

Den nya förbundsordningen föreslås gälla från 1 januari 2027.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande
- Reviderad FÖRBUNDSORDNING, dnr 26/0013-2
- Nuvarande förbundsordning med ändringsmarkeringar

Beslutet skickas till

Förbundsmedlemmarna

**KUNGÄLV
KOMMUN**

Sid 1 (3)

Tjänsteutlåtande

Handläggarens namn
Oskar Engdahl

2026-07-02

Antagande av omställningsstöd, pension och familjeskydd för förtroendevalda (OPF-KR 26) (Dnr KS2026/1267-1)

Sammanfattning

SKR har kommit med ett nytt, upparbetat, förslag avseende pensions- och omställningsregler till förtroendevalda.

Det är, liksom tidigare, ett förslag från SKR och det står varje huvudman fritt att anpassa förslaget utifrån respektive kommun/region/kommunförbund så att det passar just era förutsättningar och intentioner. OPF-KR 26 måste dock antas för att gälla tillsammans med era egna anpassningar i policy, tillämpningsanvisningar eller riktlinjer.

Förslag till kommunfullmäktige

Omställningsstöd, pension och familjeskydd för förtroendevalda, OPF-KR 26 antas från den 15 oktober 2026.

Juridisk bedömning

Villkoren för förtroendevalda beslutas av respektive kommun eller region och omfattas inte av kollektivavtal.

Förvaltningens bedömning

KPA pension har inkommit med information om vad det är som gäller för Kungälv kommun vid antagande av SKR:s förslag. Det är främst förändringarna nedan som har skett i det upparbetade förslaget OPF-KR26;

- Samordning av ekonomiskt omställningsstöd införs från första året. Ett prisbasbelopp per år, motsvarande en tolfedels prisbasbelopp per månad, undantas från samordningen. Det gäller även vid förlängt ekonomiskt omställningsstöd.
- Möjlighet att ta ut ålderspensionen temporärt under kortast tid 10 år. Tidigare var endast livsvarig utbetalning möjlig, vilket fortfarande är huvudregeln.
- Tidigast ålder för uttag av ålderspensionen är den tidigaste uttagstidpunkten som gäller för allmän pension minus 2 år. Vilket nu innebär 62 år (anpassning till AKAP-KR). Tidigare var tidigast ålder för uttag av ålderspensionen samma som för uttag av allmän pension. Det vill säga nu 64 år.
- Ålderspensionen utbetalas per automatik, om ingen ansökan har inkommit dessförinnan, vid gällande LAS ålder plus 12 månader (anpassning till AKAP-KR).
- Möjlighet att inte godkänna utbetalning av omställningsstöd vid en lagakraftvunnen fängelsedom på lägst 2 år.
- SKR rekommenderar att OPF-KR 26 ska antas under 2026 och gälla från den 15 oktober 2026 (anpassning till mandatperioden). Kan dock antas tidigare för att reglerna om omställningsstöd ska gälla för avgångar under året. Temporär utbetalning av ålderspension kan troligen tidigast ske efter årsskiftet.

- Maximalt betalas ett familjeskydd ut, oaktat om den förtroendevalde har uppdrag hos annan uppdragsgivare.
- Sambobegreppet har förtydligats i OPF-KR 26, gällande familjeskyddet;
Med sambo avses den ogifta person som stadigvarande bodde tillsammans med den ogifte förtroendevalde vid hans eller hennes död, eller som tidigare varit gift eller registrerad partner med den förtroendevalde, eller har eller har haft barn, eller då väntade barn med den förtroendevalde (anpassning till AKAP-KR).
- För efterlevandeskyddet avseende ålderspensionen i OPF-KR 26 är det sambolagen (2003:376) som gäller.
- Uppdragstid hos annan uppdragsgivare får, under vissa förutsättningar, räknas in i kvalifikationstiden för ekonomiskt omställningsstöd och förlängt ekonomiskt omställningsstöd.

Förvaltningen föreslår att anta OPF-KR 26 utan ändringar.

Ärendenivåer – bedömning utifrån kommunfullmäktiges strategiska mål eller kommunstyrelsens resultatmål

Ärendet har ingen koppling till kommunfullmäktiges strategiska mål eller kommunstyrelsens resultatmål

Bedömning utifrån miljö, hållbarhet och mål i Agenda 2030

Ärendet har ingen koppling till Agenda 2030.

Bedömning utifrån politiska styrdokument

Ärendet har koppling till tidigare beslut om pensionsriktlinjer för förtroendevalda.

Bedömning utifrån ett medborgar- och brukarperspektiv

Ärendet har ingen koppling utifrån medborgar- och brukarperspektivet.

Bedömning utifrån ett medarbetarperspektiv

Ärendet har ingen påverkan sett ur medarbetarperspektivet.

Ekonomisk bedömning

Ärendet bedöms inte ha någon större ekonomisk påverkan, förslaget har i möjligaste mån anpassats till de pensions- och omställningsavtal som gäller för anställda inom kommunen.

Förslag till kommunfullmäktige

Omställningsstöd, pension och familjeskydd för förtroendevalda, OPF-KR 26 antas från den 15 oktober 2026.

Håkan Sandahl
kommundirektör

Åsa Berglie
sektorchef samhällsbyggnad

Tomas Gustavsson
verksamhetschef kommuncenter

Anna Hedlin
enhetschef förvaltning och utredning

Expedieras till: KPA, Soltak AB

För kännedom till:

2025-12-19

Förslag till bestämmelser om omställningsstöd, pension och familjeskydd för förtroendevalda (OPF-KR 26)

Allmänt om bestämmelserna

Ett förtroendeuppdrag utgör en viktig del av den demokratiska strukturen och medför behov av anpassade villkor. Enligt 4 kap. 1 § kommunallagen (2017:725) avses med förtroendevald den som har valts till ett uppdrag av fullmäktige, nämnd eller annan kommunal myndighet.

Uppdraget utgör inte en anställning, och den förtroendevalde har därför inte ett anställningsförhållande med kommunen eller regionen. Arbetsrättslig lagstiftning som reglerar exempelvis arbetstid, semester och anställningsskydd är därmed inte tillämplig.

Eftersom ett anställningsförhållande inte föreligger kan den förtroendevalde inte omfattas av bestämmelserna om tjänstepension, då sådan pension enligt 28 kap. inkomstskattelagen (1999:1229) endast får tryggas inom ramen för ett anställningsförhållande.

Förtroendeuppdraget innebär också att den förtroendevalde verkar i en miljö där olika samhällsintressen behöver balanseras. Det kan i vissa fall medföra en viss distans till den lokala arbetsmarknaden.

Mot denna bakgrund innehåller OPF-KR 26 bestämmelser om omställningsstöd, pensionsbestämmelser och familjeskydd för förtroendevalda som avses i 4 kap. 1 § kommunallagen. Bestämmelserna antas lokalt av fullmäktige i kommun, region eller kommunalförbund och utgör ett samlat regelverk som tydliggör de förtroendevaldas villkor och trygghet under och efter tiden som förtroendevald.

OPF-KR 26 indelas i fyra kapitel:

1. Inledande bestämmelser

- Lokal pensionsmyndighet
- Ändringar av och tillägg till bestämmelserna

2. Omställningsstöd

- Aktiva omställningsinsatser
- Ekonomiskt omställningsstöd

- Förlängt ekonomiskt omställningsstöd

3. Pensionsbestämmelser

- Avgiftsbestämd pensionsbehållning
- Sjukpension
- Efterlevandeskydd

4. Familjeskydd

- Familjeskydd till efterlevande vuxen
- Familjeskydd till efterlevande barn

Kapitel 1

Inledande bestämmelser

§ 1 Lokal pensionsmyndighet

I anslutning till att OPF-KR 26 antas ska en lokal pensionsmyndighet utses. Pensionsmyndigheten har i uppgift att tolka och tillämpa bestämmelserna i OPF-KR 26.

§ 2 Ändringar av och tillägg till bestämmelserna

Den förtroendevalde är skyldig att följa de ändringar av och de tillägg till dessa bestämmelser som kommunen, regionen eller kommunalförbundet från tid till annan beslutar.

Kapitel 2

Bestämmelser om omställningsstöd för förtroendevalda

§ 1 Tillämpningsområde m.m.

Bestämmelser om omställningsstöd gäller för förtroendevald som avses i 4 kap. 1 § kommunallagen och som fullgör uppdrag hos kommunen, regionen eller kommunalförbundet på heltid eller betydande del av heltid, med sammanlagt minst 40 procent av en heltid.

Bestämmelserna gäller för förtroendevalda som tillträtt i samband med valet 2014 eller senare. Bestämmelserna gäller från samma tidpunkt även för förtroendevalda som i tidigare uppdrag inte omfattats av PBF, PRF-KL eller andra omställnings- och pensionsbestämmelser för förtroendevalda.

§ 2 Omställningsstöd

Omställningsstöd syftar till att under en begränsad tid underlätta övergången till arbetslivet när en förtroendevald lämnat sitt (sina) uppdrag. Omställningsstöd kan bestå av aktiva omställningsinsatser, ekonomiskt omställningsstöd och förlängt ekonomiskt omställningsstöd.

Omställningsstöd förutsätter att den förtroendevalde själv aktivt verkar för att få ett nytt arbete.

§ 2a Nekad rätt till omställningsstöd enligt §§ 3-5

Fullmäktige får besluta att en förtroendevald inte ska beviljas omställningsstöd enligt §§ 3-5 i detta reglemente om den förtroendevalde har dömts för ett brott på vilket fängelse i lägst två år kan följa och domen har fått laga kraft.

Anmärkning

Avseende nekad rätt till omställningsstöd utifrån ej beviljad ansvarsfrihet, se anmärkning till § 2a (sid 12) i *Kommentar till bestämmelser om omställningsstöd, pension och familjeskydd för förtroendevalda (OPF-KR 26)*.

§ 3 Aktiva omställningsinsatser

Möjlighet till aktiva omställningsinsatser har förtroendevald som innehaft ett eller flera uppdrag och som lämnat sitt (sina) uppdrag efter minst fyra års sammanhängande uppdragstid och som inte uppnått motsvarande 32 a § LAS angiven ålder när den förtroendevalde lämnar sitt (sina) uppdrag.

Respektive kommun, region och kommunalförbund har att utifrån den förtroendevaldes individuella förutsättningar ta ställning till lämpliga aktiva

omställningsinsatser samt vilken kostnadsram som ska gälla. De åtgärder som erbjuds kan exempelvis, som på arbetsmarknaden i övrigt, bestå av rådgivningsinsatser och kompletterande utbildning.

§ 4 Ekonomiskt omställningsstöd

Rätt till ekonomiskt omställningsstöd har förtroendevald som lämnat sitt (sina) uppdrag efter minst ett års sammanhängande uppdragstid.

För varje år i uppdraget utges ett ekonomiskt omställningsstöd om tre månader. Ekonomiskt omställningsstöd utges i högst tre år.

Tid i uppdrag hos annan kommun, region eller kommunalförbund som tillämpar OPF-KR 26, eller tidigare version av OPF-KR, får tillgodoräknas vid beräkning av kvalifikationstid, under förutsättning att uppdraget har innehafts inom två år före uppdrag hos nuvarande uppdragsgivare. Den förtroendevalde ansvarar för att, i samband med ansökan och redovisning, skriftligen begära tillgodoräkning samt styrka tidigare uppdrag. För att tillgodoräkning ska medges krävs att den förtroendevalde inte har tagit del av omställningsstöd hos den tidigare uppdragsgivaren. Tillgodoräkningen bör samfinansieras av den tidigare uppdragsgivaren.

Underlaget för det ekonomiska omställningsstödet beräknas på den förtroendevaldes genomsnittliga månadsarvode gånger tolv under det senaste året. Det ekonomiska omställningsstödet utges med 85 procent av underlaget under de två första åren och med 60 procent under år tre.

Ekonomiskt omställningsstöd utges av kommunen, regionen eller kommunalförbundet som längst till och med kalendermånaden innan den förtroendevalde uppnått motsvarande 32 a § LAS angiven ålder.

Rätten att erhålla ekonomiskt omställningsstöd upphör om den förtroendevalde på nytt blir innehavare av uppdrag med sammanlagt minst 40 procent av en heltid hos kommunen, regionen eller kommunalförbundet eller får uppdrag i riksdagen eller regeringen i minst motsvarande omfattning.

§ 5 Förlängt ekonomiskt omställningsstöd

Rätt till förlängt ekonomiskt omställningsstöd har förtroendevald som lämnat sitt (sina) uppdrag efter minst åtta års sammanhängande uppdragstid.

Tid i uppdrag hos annan kommun, region eller kommunalförbund som tillämpar OPF-KR 26, eller tidigare version av OPF-KR, får tillgodoräknas vid beräkning av kvalifikationstid, under förutsättning att uppdraget har innehafts inom två år före uppdrag hos nuvarande uppdragsgivare. Den förtroendevalde ansvarar för att, i samband med ansökan och redovisning, skriftligen begära tillgodoräkning samt styrka tidigare uppdrag. För att tillgodoräkning ska medges krävs att den

förtroendevalde inte har tagit del av omställningsstöd hos den tidigare uppdragsgivaren. Tillgodoräkningen bör samfinansieras av den tidigare uppdragsgivaren.

Förlängt ekonomiskt omställningsstöd kan utges till förtroendevald från den tidigaste uttagsåldern för allmän pension enligt Socialförsäkringsbalken (SFB) och endast i omedelbar anslutning till att ekonomiskt omställningsstöd enligt § 4 upphört. Förlängt ekonomiskt omställningsstöd kan utges för ett år i taget och som längst till och med kalendermånaden innan den förtroendevalde uppnått motsvarande 32 a § LAS angiven ålder.

Förlängt ekonomiskt omställningsstöd utges av kommunen, regionen eller kommunalförbundet efter årsvis ansökan från den förtroendevalde. Det förlängda ekonomiska omställningsstödet utges med 60 procent av underlaget enligt § 4.

Rätten att erhålla förlängt ekonomiskt omställningsstöd upphör om den förtroendevalde på nytt blir innehavare av uppdrag med sammanlagt minst 40 procent av en heltid hos kommunen, regionen eller kommunalförbundet, eller får uppdrag i riksdagen eller regeringen i minst motsvarande omfattning.

§ 6 Samordning

Ekonomiskt omställningsstöd och förlängt ekonomiskt omställningsstöd enligt §§ 4 och 5 ska samordnas med förvärvsinkomster och/eller andra inkomster som ersätter förvärvsinkomster. Samtliga inkomster, med undantag för kapitalinkomster, ska anses utgöra förvärvsinkomster.

Av administrativa skäl får från samordningen undantas ett fribelopp som per månad motsvarar en tolfedel av samma års prisbasbelopp.

Om en förtroendevald utför arbete utan ersättning eller mot låg ersättning, eller erhåller annan ersättning än förvärvsinkomst enligt första stycket, får den lokala pensionsmyndigheten besluta att minska omställningsstödet med ett uppskattat inkomstbelopp som motsvarar den inkomst som bedöms skälig.

§ 7 Uppgiftsskyldighet

En förtroendevald är skyldig att lämna de uppgifter som pensionsmyndigheten begär för att kunna fastställa rätten till samt beräkna omfattningen av aktiva omställningsinsatser, ekonomiskt omställningsstöd och förlängt ekonomiskt omställningsstöd.

Har en förtroendevald obehörigen eller med för högt belopp erhållit aktiva omställningsinsatser, ekonomiskt omställningsstöd eller förlängt ekonomiskt omställningsstöd till följd av oriktiga uppgifter, underlåtenhet att fullgöra anmälningsskyldighet eller annan omständighet, eller om den förtroendevalde

skäligen borde ha insett att utbetalningen var felaktig, ska det felaktigt utbetalda beloppet återbetalas. Pensionsmyndigheten kan – om särskilda skäl föreligger – besluta att helt eller delvis avstå från återkrav.

§ 8 Ansökan om omställningsstöd

Ansökan om omställningsstöd enligt §§ 3-5 ska göras skriftligt enligt de anvisningar som pensionsmyndigheten utfärdar.

Ansökan om omställningsstöd enligt §§ 3-5 ska göras i nära anslutning till att den förtroendevalde lämnar/minskar sitt (sina) uppdrag.

§ 9 Utbetalning av ekonomiskt eller förlängt ekonomiskt omställningsstöd

Om rätt till ekonomiskt eller förlängt ekonomiskt omställningsstöd föreligger bör den förtroendevalde få sådant omställningsstöd utbetalat inom tre månader efter det att pensionsmyndigheten tagit emot sådan ansökan.

Kapitel 3

Pensionsbestämmelser

§ 1 Tillämpningsområde m.m.

Bestämmelser om pension gäller för förtroendevald som avses i 4 kap. 1 § kommunallagen och som fullgör uppdrag hos kommunen, regionen eller kommunalförbundet.

Bestämmelserna gäller för förtroendevalda som tillträtt i samband med valet 2014 eller senare. Bestämmelserna gäller från samma tidpunkt även för förtroendevalda som i tidigare uppdrag inte omfattats av PBF, PRF-KL eller andra omställnings- och pensionsbestämmelser för förtroendevalda.

Pensionsbestämmelserna tillämpas för förtroendevald, oavsett uppdragets omfattning, om inte annat anges.

Pensionsbestämmelserna gäller inte för förtroendevald som vid tillträdet av sitt (sina) uppdrag har uppnått motsvarande i 32 a § LAS angiven ålder.

§ 2 Pensionsförmånernas omfattning

Pensionsförmåner enligt dessa bestämmelser är:

- a. avgiftsbestämd pensionsbehållning
- b. sjukpension
- c. efterlevandeskydd

§ 3 Avgiftsbestämd pensionsbehållning

En förtroendevald har rätt till avgiftsbestämd pensionsbehållning enligt §§ 4-9.

§ 4 Pensionsgrundande inkomst

En förtroendevalds pensionsgrundande inkomst beräknas per kalenderår och begränsas till högst 30 inkomstbasbelopp.

Den pensionsgrundande inkomsten utgörs av den förtroendevaldes årsarvode, sammanträdesersättningar samt andra i det pensionsgrundande uppdraget (uppdragen) utgivna kontanta ersättningar.

För förtroendevald med uppdrag på heltid eller betydande del av heltid, motsvarande sammanlagt minst 40 procent av en heltid, som under ledighet till

följd av sjukdom, olycksfall, arbetsskada eller föräldraledighet fått avdrag från sitt arvode, ska den pensionsgrundande inkomsten räknas om (höjas) med vad som avdragits.

I den pensionsgrundande inkomsten ska inte ingå ersättning som betalas ut till förtroendevald enligt 4 kap. 12 § kommunallagen för förlorad arbetsinkomst, semesterförmån eller tjänstepensionsförmån eller ersättning som utgör traktamente eller kostnadsersättning.

§ 5 Pensionsavgifter

Pensionsavgiften beräknas i procent på den förtroendevaldes pensionsgrundande inkomst enligt § 4.

Pensionsavgiften är 6 procent på den pensionsgrundande inkomsten upp till och med 7,5 inkomstbasbelopp.

Pensionsavgiften är 31,5 procent på de delar av den pensionsgrundande inkomsten som överstiger 7,5 inkomstbasbelopp, intill dess den förtroendevalde har uppnått motsvarande i 32 a § LAS angiven ålder. Därefter är pensionsavgiften 6 procent på hela den pensionsgrundande inkomsten.

För förtroendevald med uppdrag på heltid eller betydande del av heltid, med sammanlagt minst 40 procent av en heltid, och som får rätt till sjuk- eller aktivitetsersättning enligt SFB och som en följd härav med stöd av 4 kap. 6 § kommunallagen befrias från sitt uppdrag före mandatperiodens utgång, ska pensionsavgift tillgodoräknas under tid då den förtroendevalde har rätt till sjuk- eller aktivitetsersättning enligt SFB.

Anmärkning

Pensionsavgift ska avsättas i förhållande till nedsatt arbetsförmåga i uppdraget (uppdragen). Pensionsavgiften beräknas på den pensionsgrundande inkomsten året före insjuknandetidpunkten enligt § 10. Pensionsavgiften avsätts till den förtroendevaldes pensionsbehållning.

Förtroendevald tillgodoräknas pensionsavgift från kommunen, regionen eller kommunalförbundet endast om den för kalenderåret är högre än 3 procent av samma års inkomstbasbelopp. Då förtroendevald inte tillgodoräknas pensionsavgift betalar kommunen, regionen eller kommunalförbundet ut motsvarande belopp direkt till den förtroendevalde i form av ersättning som inte är pensionsgrundande. Belopp understigande 250 kronor avseende ett kalenderår utbetalas inte.

§ 6 Pensionsbehållning

Pensionsavgiften för ett kalenderår avsätts senast den 31 mars följande år till en pensionsbehållning hos respektive kommun, region eller kommunalförbund, där

den förtroendevalde har innehaft uppdrag. Med pensionsbehållning avses summan av de årliga pensionsavgifter som intjänats hos respektive kommun, region eller kommunalförbund.

Pensionsbehållningen räknas upp årligen (indexeras) med förändringen av inkomstbasbeloppet.

Pensionsbehållningen innehåller ett efterlevandeskydd enligt § 11. Den förtroendevalde kan erbjudas möjlighet att välja bort efterlevandeskyddet i anslutning till ansökan om uttag.

§ 7 Information

Pensionsmyndigheten ska lämna information till den förtroendevalde om hans eller hennes pensionsbehållning, pensionsgrundande inkomst och avsättning av pensionsavgift.

§ 8 Utbetalning av avgiftsbestämd pensionsbehållning

Utbetalning av avgiftsbestämd pensionsbehållning enligt § 6 sker månadsvis och livsvarigt. Den förtroendevalde kan, efter särskild överenskommelse mellan den förtroendevalde och pensionsmyndigheten i samband med ansökan om utbetalning av pensionsbehållningen, välja utbetalning under kortare tid, dock som lägst 10 år.

Utbetalning får tidigast påbörjas från den tidpunkt då den förtroendevalde enligt 58 kap. 1 § Socialförsäkringsbalken (2010:110) har rätt att ta ut allmän pension, minus två år.

Ansökan om utbetalning av avgiftsbestämd pensionsbehållning ska göras enligt de anvisningar som pensionsmyndigheten fastställt. Den förtroendevalde bör få pensionsbehållningen utbetalad inom tre månader efter det att pensionsmyndigheten tagit emot sådan ansökan.

Om utbetalning inte påbörjats eller ansökan om sådan utbetalning inte inkommit till pensionsmyndigheten (eller enligt anvisning från pensionsmyndigheten) vid den tidpunkt den förtroendevalde har uppnått motsvarande 32 a § LAS angiven ålder plus 12 månader påbörjas utbetalning vid denna tidpunkt.

Avgiftsbestämd pensionsbehållning kan utbetalas som engångsersättning till förtroendevald om värdet av pensionsbehållningen är högst 150 procent av inkomstbasbeloppet året innan utbetalning av förmånen börjar.

§ 9 Uppgiftsskyldighet

Förtroendevald är skyldig att lämna de uppgifter som pensionsmyndigheten begär för att kunna fastställa rätten till och beräkna avsättning till

pensionsbehållning. Lämnas inte sådana uppgifter kan pensionsmyndigheten besluta att avsättningen ska minskas i skälig omfattning.

Om förtroendevald genom att lämna oriktiga uppgifter inte fullgör sin uppgiftsskyldighet eller på annat sätt orsakar att för hög pensionsavgift avsätts, kan detta belopp återkrävas eller avräknas på kommande avsättningar av pensionsavgift.

Pensionsmyndigheten kan besluta att helt eller delvis efterge beloppet.

§ 10 Sjukpension

Sjukpension betalas ut till förtroendevald med uppdrag på heltid eller betydande del av heltid, med sammanlagt minst 40 procent av en heltid, och som får rätt till sjuk- eller aktivitetsersättning enligt SFB och som en följd härav med stöd av 4 kap. 6 § kommunallagen avgår från sitt uppdrag före mandatperiodens utgång.

Sjukpensionen grundas och beräknas på det genomsnittliga månadsarvodet som den förtroendevalde hade kalenderåret före insjuknandetidpunkten gånger tolv. Pensionsmyndigheten kan i särskilt fall fatta beslut om annat beräkningsunderlag.

Sjukpensionens nivå motsvarar nivån för den månadsersättning som utgår till anställda enligt AGS-KL.

Sjukpension utges under tid som den förtroendevalde har rätt till sjuk- eller aktivitetsersättning enligt SFB. Upphör rätten till sjuk- eller aktivitetsersättning upphör också rätten till sjukpension.

Anmärkningar

1. Sjukpensionen utges i förhållande till nedsatt arbetsförmåga i uppdraget (uppdragen).
2. Sjukpensionen ska värdesäkras på motsvarande sätt som i de bestämmelser som gäller för utbetalning av månadsersättning enligt AGS-KL.

Förtroendevald som befrias/frånträder sitt uppdrag p g a sjukdom har rätt till efterskydd under 270 kalenderdagar. Efterskyddet innebär att rätt till sjukpension föreligger om förtroendevald under efterskyddstid beviljas sjuk- eller aktivitetsersättning.

Den förtroendevaldes rätt till efterskydd upphör om den förtroendevalde tillträder en anställning eller annat uppdrag förenat med pensionsrätt.

Pensionsmyndigheten kan i särskilt fall fatta beslut om förlängd efterskyddstid.

§ 11 Efterlevandeskydd

Efterlevandeskydd enligt § 6 innebär att den förtroendevaldes pensionsbehållning betalas till efterlevande make/maka, registrerad partner, sambo eller barn vid förtroendevalds dödsfall.

Anmärkningar

Avseende definitionen av sambo hänvisas till sambolagen (2003:376).

Efterlevandeskydd betalas i första hand till efterlevande make/maka, registrerad partner och sambo. I andra hand betalas efterlevandeskydd till barn.

Om det finns flera barn med rätt till efterlevandeskydd ska pensionsbehållningen delas lika mellan dessa barn.

Vid dödsfall utbetalas värdet av pensionsbehållningen, enligt § 6, till förmånsberättigad efterlevande under fem år.

Efterlevandeskydd kan utbetalas som en engångsersättning till efterlevande om värdet av pensionsbehållningen är högst 150 procent av inkomstbasbeloppet året före utbetalning av förmånen börjar.

§ 12 Vissa inskränkningar i rätten till pensionsförmån

Angående påföljd i pensionsförmånshänseende för den som uppsåtligen framkallat förtroendevalds arbetsoförmåga eller död ska gälla vad som anges i 18, 19, 20 a och 100 a §§ lagen om försäkringsavtal (2005:104).

§ 13 Finansiering

För utfästelser enligt dessa bestämmelser svarar kommun, region och kommunalförbund.

§ 14 Ansökan om och utbetalning av sjukpension och efterlevandeskydd

Utbetalning av sjukpension och efterlevandeskydd sker månadsvis.

Ansökan om sjukpension och efterlevandeskydd ska göras enligt de anvisningar som pensionsmyndigheten utfärdar. Den förtroendevalde eller förmånsberättigade bör få sjukpension eller efterlevandeskydd utbetald inom tre månader efter det att pensionsmyndigheten tagit emot sådan ansökan.

§ 15 Uppgiftsskyldighet m.m.

Förtroendevald eller hans eller hennes efterlevande är skyldig att lämna de uppgifter som pensionsmyndigheten begär för att fastställa rätten till sjukpension och efterlevandeskydd. Förtroendevald eller efterlevande som inte

fullgör de skyldigheter pensionsmyndigheten fastställt förverkar rätten till förmåner och kan inte genom att senare fullgöra skyldigheten återfå rätten till förverkat belopp mer än sex månader tillbaka. Pensionsmyndigheten kan dock medge undantag.

Kapitel 4

Familjeskydd vid förtroendevalds dödsfall

§ 1 Tillämpningsområde m.m.

Bestämmelser om familjeskydd gäller för förtroendevald som avses i 4 kap. 1 § kommunallagen och som fullgör uppdrag hos kommunen, regionen eller kommunalförbundet på heltid eller betydande del av heltid, med sammanlagt minst 40 procent av en heltid.

Bestämmelserna om familjeskydd träder ikraft vid den tidpunkt då OPF-KR 26 antas av fullmäktige, eller från den tidpunkt som fullmäktige beslutar.

Bestämmelserna gäller från samma tidpunkt även för förtroendevalda som i tidigare uppdrag inte omfattats av PBF, PRF-KL eller andra omställnings- och pensionsbestämmelser för förtroendevalda.

§ 2 Rätt till familjeskydd

En förtroendevalds efterlevande har rätt till

- familjeskydd vid förtroendevalds dödsfall till efterlevande vuxen, och
- familjeskydd vid förtroendevalds dödsfall till efterlevande barn.

§ 3 Familjeskydd vid förtroendevalds dödsfall

En förtroendevalds efterlevande har rätt till familjeskydd om den förtroendevalde avlider:

- a) under tid då han eller hon uppfyller förutsättningarna enligt § 1,
- b) under tid då han eller hon får sjukpension enligt Pensionsbestämmelser § 10,

rätten till familjeskydd vid den förtroendevaldes dödsfall gäller också om den förtroendevalde avlider:

- c) inom sex månader efter det att den förtroendevalde befrias/frånträder sitt uppdrag.

En förtroendevalds efterlevande har inte rätt till familjeskydd enligt punkterna b) – c) om den förtroendevalde vid tidpunkten för dödsfallet hade en anställning eller uppdrag med pensionsrätt och den förtroendevalde genom anställning eller uppdrag hade motsvarande skydd för efterlevande.

För en och samma avliden kan det högst utges ett familjeskydd, detta oavsett om den förtroendevalde hade fler än ett uppdrag som var och en innebär att den avlidne uppfyller dessa villkor.

§ 4 Familjeskydd till efterlevande vuxen

Familjeskydd till efterlevande vuxen betalas ut till den förtroendevaldes make/ maka, sambo och registrerad partner som den avlidne hade vid tidpunkten för dödsfallet.

Anmärkningar

Med sambo avses den ogifta person som stadigvarande bodde tillsammans med den ogifte förtroendevalde vid hans eller hennes död, och

a) som tidigare varit gift eller registrerad partner med den förtroendevalde,

eller

b) har eller har haft barn, eller då väntade barn med den förtroendevalde.

§ 5 Beräkning och utbetalning av familjeskydd till efterlevande vuxen

En efterlevande vuxen, med rätt till familjeskydd till efterlevande vuxen enligt ovan, har rätt till förmån i fem års tid.

Från och med månaden efter att den förtroendevalde avlidit och fram till och med slutet av samma år motsvarar den månatliga förmånens värde 1,1 inkomstbasbelopp delat med tolv. Förmånen ska därefter årligen räknas upp med förändringen av prisbasbeloppet.

Familjeskydd till efterlevande vuxen ska utbetalas månadsvis och i lika stora delar.

§ 6 Familjeskydd till efterlevande barn

Familjeskydd till efterlevande barn betalas ut till den förtroendevaldes arvsberättigade barn till och med månaden innan barnet fyller arton år.

Rätten till familjeskydd till efterlevande barn gäller även för den tid då barnet har rätt till barnpension enligt SFB.

Rätt till familjeskydd till efterlevande barn har även det barn som den förtroendevalde med socialnämndens medgivande tagit emot i sitt hem för vård och fostran i adoptionssyfte.

§ 7 Beräkning och utbetalning av familjeskydd till efterlevande barn

Ett efterlevande barn, med rätt till familjeskydd enligt ovan, har, från och med månaden efter att den förtroendevalde avlidit och fram till och med slutet av samma år, rätt till en månatlig förmån motsvarande 0,5 inkomstbasbelopp delat med tolv. Förmånen ska därefter årligen räknas upp med förändringen av prisbasbeloppet.

Det sammanlagda månatliga förmånsvärdet av familjeskydd till efterlevandes samtliga barn kan dock aldrig överstiga värdet av 1,5 inkomstbasbelopp det år dödsfallet inträffade delat med tolv.

Vid fler än tre efterlevande barn bestäms den månatliga förmånens värde till vart och ett av de efterlevande barnen till motsvarande en tolftedel av värdet av 1,5 inkomstbasbelopp året då den förtroendevalde avled delat med antalet efterlevande barn med rätt till familjeskydd till efterlevande barn, därefter årligen uppräknat med förändringen av prisbasbeloppet.

Om ett efterlevande barn till en förtroendevald framställer anspråk på familjeskydd till efterlevande barn först efter det att sådan förmån har börjat betalas ut, ska redan utbetalda förmåner inte omfördelas mellan barnen.

Familjeskydd vid den förtroendevaldes dödsfall till efterlevande barn ska utbetalas månadsvis och i lika stora delar.

§ 8 Utbetalning av förmåner

Familjeskyddet betalas ut till den förtroendevaldes efterlevande månadsvis, senast tre månader efter det att kommunen, regionen eller kommunalförbundet har tagit emot ett fullständigt underlag för utbetalningen.

Om den förtroendevalde har befriats/frånträtt sitt uppdrag och den förtroendevalde omfattas av familjeskydd, ska den som gör anspråk på förmån anmäla dödsfall enligt anvisningar från pensionsmyndigheten.

När anmälan inkommit, anses kommun, region eller kommunalförbund ha fått kännedom om dödsfallet.

För att rätten till förmån ska kunna bedömas ska den som gör anspråk på förmån lämna de uppgifter som begärs av pensionsmyndigheten samt låta pensionsmyndigheten hämta in uppgifter om den förtroendevalde från nuvarande och tidigare arbetsgivare, uppdragsgivare, Skatteverket, Försäkringskassan eller försäkringsinrättning.

Om efterlevande lämnar oriktiga uppgifter som leder till att för högt familjeskydd utbetalas, kan det för högt utbetalda beloppet avräknas från kommande utbetalningar eller helt eller delvis återkrävas. Detta gäller under förutsättning att efterlevande insett eller borde ha insett att lämnade uppgifter var oriktiga. Pensionsmyndigheten kan besluta att helt eller delvis efterge beloppet.

Pensionsmyndigheten kan besluta att en efterlevande förlorar sin rätt till familjeskydd med anledning av att han eller hon uppsåtligt har framkallat den förtroendevaldes död. Omständigheterna ska vara sådana som anges i 12 kap. 8 § första stycket FAL.

OPF-KR 26

Nytt förslag från SKR avseende bestämmelser om omställningsstöd, pension och familjeskydd för förtroendevalda

SKR har den 19 december 2025 kommit med ett nytt, upparbetat, förslag avseende pensions- och omställningsregler till förtroendevalda.

Det är, liksom tidigare, ett förslag från SKR och det står varje huvudman fritt att anpassa förslaget utifrån respektive kommun/region/kommunförbund så att det passar just era förutsättningar och intentioner. OPF-KR 26 måste dock antas för att gälla tillsammans med era egna anpassningar i policy, tillämpningsanvisningar eller riktlinjer.

För er som har antagit OPF-KR 25 så är det främst dessa förändringar som har skett i det upparbetade förslaget OPF-KR26;

:

- Samordning av ekonomiskt omställningsstöd införs från första året. Ett prisbasbelopp per år, motsvarande en tolftefels prisbasbelopp per månad, undantas från samordningen. Det gäller även vid förlängt ekonomiskt omställningsstöd.
- Möjlighet att ta ut ålderspensionen temporärt under kortast tid 10 år. Tidigare var endast livsvarig utbetalning möjlig, vilket fortfarande är huvudregeln.
- Tidigast ålder för uttag av ålderspensionen är den tidigaste uttagstidpunkten som gäller för allmän pension minus 2 år. Vilket nu innebär 62 år (anpassning till AKAP-KR). Tidigare var tidigast ålder för uttag av ålderspensionen samma som för uttag av allmän pension. Det vill säga nu 64 år.
- Ålderspensionen utbetalas per automatik, om ingen ansökan har inkommit dessförinnan, vid gällande LAS ålder plus 12 månader (anpassning till AKAP-KR).
- Möjlighet att inte godkänna utbetalning av omställningsstöd vid en lagakraftvunnen fängelsedom på lägst 2 år.
- SKR rekommenderar att OPF-KR 26 ska antas under 2026 och gälla från den 15 oktober 2026 (anpassning till mandatperioden). Kan dock antas tidigare för att reglerna om omställningsstöd skall gälla för avgångar under året. Temporär utbetalning av ålderspension kan troligen tidigast ske efter årsskiftet.

- Maximalt betalas ett familjeskydd ut, oaktat om den förtroendevalde har uppdrag hos annan uppdragsgivare.
- Sambobegreppet har förtydligats i OPF-KR 26, gällande familjeskyddet; Med sambo avses den ogifta person som stadigvarande bodde tillsammans med den ogifte förtroendevalde vid hans eller hennes död, eller som tidigare varit gift eller registrerad partner med den förtroendevalde, eller har eller har haft barn, eller då väntade barn med den förtroendevalde (anpassning till AKAP-KR).
- För efterlevandeskyddet avseende ålderspensionen i OPF-KR 26 är det sambolagen (2003:376) som gäller.
- Uppdragstid hos annan uppdragsgivare får, under vissa förutsättningar, räknas in i kvalifikationstiden för ekonomiskt omställningsstöd och förlängt ekonomiskt omställningsstöd. Lite oklart när och hur detta kan bli aktuellt, men möjligheten finns.

Sammanträdesprotokoll

Sammanträdesdatum

2026-08-24

Sida

5 (7)

§ 26/2026

Antagande av omställningsstöd, pension och familjeskydd för förtroendevalda (OPF-KR 26) (Dnr AN2026/0003)

Sammanfattning

SKR har kommit med ett nytt, upparbetat, förslag avseende pensions- och omställningsregler till förtroendevalda.

Det är, liksom tidigare, ett förslag från SKR och det står varje huvudman fritt att anpassa förslaget utifrån respektive kommun/region/kommunförbund så att det passar just era förutsättningar och intentioner. OPF-KR 26 måste dock antas för att gälla tillsammans med era egna anpassningar i policy, tillämpningsanvisningar eller riktlinjer.

Förslag till kommunfullmäktige

Omställningsstöd, pension och familjeskydd för förtroendevalda, OPF-KR 26 antas från den 15 oktober 2026.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse Antagande av omställningsstöd, pension och familjeskydd för förtroendevalda (OPF-KR 26)

Bilaga Bestämmelser om omställningsstöd, pension och familjeskydd för förtroendevalda (OPF-KR 26)

Bilaga Information KPA - OPF-KR 26

Förslag till kommunfullmäktige

Omställningsstöd, pension och familjeskydd för förtroendevalda, OPF-KR 26 antas från den 15 oktober 2026.

Expedieras till:

För kännedom till:

ARVODESNÄMNDEN

KUNGÄLVS
KOMMUN

Justeras sign

**KUNGÄLV
KOMMUN**

Sid 1 (2)

Tjänsteutlåtande

Handläggarens namn
Oskar Engdahl

2026-09-04

Efter återremiss - Sammanträdestider 2027 (Dnr KS2026/1423-3)

Sammanfattning

Sammanträdestiderna för den politiska organisationen fastställs årligen av respektive instans. Planeringen av sammanträdesdagarna utgår från förvaltningens årshjul och ärendeflödet mot kommunstyrelse och kommunfullmäktige. Hänsyn tas till den ekonomiska boksluts- och budgetprocessen. Förvaltningen har med utgångspunkt i det beredningsförfarande som behövs för ett effektivt beslutsfattande utarbetat ett förslag till sammanträdestider 2027 för kommunstyrelsen med utskott och kommunfullmäktige med beredningar.

Kommunfullmäktige med beredningar och kommunstyrelsen med utskott rekommenderas att anta förslaget till sammanträdestider.

Vid kommunstyrelsens sammanträde i augusti återremitterades ärendet för att kolla ytterligare på tiderna, främst för att kolla möjligheten om kommunstyrelsens utskott på ett bra sätt gick att separera så de inte sammanfaller på samma dagar.

Förvaltningen har efter återremissen undersökt vilka möjligheter som finns att dela upp sammanträdesdagar på ett annat sätt och kommit fram till att utifrån övrig planering så är det inte möjligt på ett bra sätt, med tanke på helgdagar och övrig årsplanering. En utgångspunkt har varit att sammanträdena över året ska sammanfalla på samma veckodag, vilket inte varit möjligt.

Därför föreslår förvaltningen att det förslag som skickades upp i augusti kommer upp som förslag till beslut utan ändringar.

Förslag till kommunstyrelsen

1. Kommunstyrelsen sammanträder på onsdagar (om inget annat anges) den: 20/1, 24/2, 17/3 (budgetdirektiv och rambudget), 7/4 (årsredovisning), 14/4 (information), 19/5, 9/6, 25/8, 22/9, 13/10 (information), 20/10, 17/11 och 15/12.
2. Utskottet för bildning och lärande (UBL) sammanträder på tisdagar (om inget annat anges) den: 2/2, 2/3, 23/3, 4/5, 1/6, 7/9, 5/10, 9/11 och 7/12
3. Utskottet för trygghet och stöd (UTS) sammanträder på onsdagar (om inget annat anges) den: 3/2, 3/3, 24/3, 5/5, 2/6, 8/9, 6/10, 10/11 och 8/12
4. Utskottet för samhälle och utveckling (USU) sammanträder på onsdagar (om inget annat anges) den: 3/2, 3/3, 24/3, 5/5, 2/6, 8/9, 6/10, 10/11 och 8/12

Förslag till kommunfullmäktige

1. Kommunfullmäktige sammanträder på torsdagar klockan 17:00 (om inget annat anges) den: 11/2, 11/3, 8/4, 13/5, 17/6, 16/9, 14/10, 11/11 och 9/12
2. Beredningen för trygghet och stöd (BTS) sammanträder på onsdagar (om inget annat anges) den: 27/1, 17/2, 31/3, 28/4, 26/5, 29/9, 27/10 och 24/11.
3. Beredningen för samhälle och fritid (BSF) sammanträder på onsdagar (om inget annat anges) den: 27/1, 17/2, 31/3, 28/4, 26/5, 29/9, 27/10 och 24/11.
4. Beredningen för lärande och kultur (BLK) sammanträder på onsdagar (om inget annat anges) den: 27/1, 17/2, 31/3, 28/4, 26/5, 29/9, 27/10 och 24/11.
5. Ekonomiberedningen sammanträder på tisdagar (om inget annat anges) den: 26/1, 16/2, 10/3, 27/4, 25/5, 31/8, 28/9, 26/10 och 23/11
6. Demokratiberedningen sammanträder på torsdagar (om inget annat anges) den: 28/1, 18/2, 1/4, 29/4, 27/5, 30/9, 28/10 och 25/11
7. Den tillfälliga beredningen *Politisk organisation i förändring* sammanträde sker tisdagen den 19 januari. Beredningen beslutar efter det om sammanträdena utifrån uppdragets behov.

Håkan Sandahl
kommundirektör

Expedieras till:
förvaltningsledningen,
nämndsekreterare

För kännedom till:

Sammanträdesprotokoll

Sammanträdesdatum

Sida

2026-08-19

27 (40)

§ 213/2026

Sammanträdestider 2027 (Dnr KS2026/1423)

Sammanfattning

Sammanträdestiderna för den politiska organisationen fastställs årligen av respektive instans. Planeringen av sammanträdesdagarna utgår från förvaltningens årshjul och ärendeflödet mot kommunstyrelse och kommunfullmäktige. Hänsyn tas till den ekonomiska boksluts- och budgetprocessen. Förvaltningen har med utgångspunkt i det beredningsförfarande som behövs för

ett effektivt beslutsfattande utarbetat ett förslag till sammanträdestider 2027 för kommunstyrelsen med utskott och kommunfullmäktige med beredningar.

Kommunfullmäktige med beredningar och kommunstyrelsen med utskott rekommenderas att anta förslaget till sammanträdestider.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse Sammanträdestider 2027

Yrkande

Jesper Eneroth (S): Ärendet återremitteras för att kolla på att kolla på tiderna ytterligare.

Propositionsordning

Ordförande ställer proposition på yrkandet och finner att kommunstyrelsen beslutar enligt förslaget.

Beslut

Ärendet återremitteras för att kolla på tiderna ytterligare.

Expedieras till:

För kännedom till:

KOMMUNSTYRELSEN

KUNGÄLVS
KOMMUN

Justeras sign

Denna behandling '226/26 Uppdrag från kommunfullmäktige' har inget tjänsteutlåtande.

**KUNGÄLV
KOMMUN**

Sid 1 (1)

Ordförandebeslut

2026-09-07

Yttrande till Förvaltningsrätten i Göteborg i mål 10664-26 (Dnr KS2026/1134-20)

Sammanfattning

Kommunstyrelsen i Kungälv kommun har förelagts att yttra sig över klagandenas yrkande om inhibition, inge handlingarna som utgjort underlag för det överklagade beslutet samt inge delegationsordning. Efterfrågade handlingar bifogas detta yttrande.

Beslutsunderlag

Yttrande Förvaltningsrätten i Göteborg 10664-26

Beslut

Yttrandet i mål 10664-26 med bilagor godkänns och översänds till Förvaltningsrätten i Göteborg.

Jesper Eneroth

Jesper Eneroth (Sep 8, 2026 14:23:18 GMT+2)

Jesper Eneroth (S), ordförande, kommunstyrelsen

Expedieras till: Förvaltningsrätten i Göteborg

För kännedom till:

Yttrande till Förvaltningsrätten i Göteborg i mål 10664-26 - ordförandebeslut

Final Audit Report

2026-09-08

Created:	2026-09-07
By:	Oskar Engdahl (oskar.engdahl@kungalv.se)
Status:	Signed
Transaction ID:	CBJCHBCAABAA959HeIAyZUKTiI0NXE0CixuaGToskAUP

"Yttrande till Förvaltningsrätten i Göteborg i mål 10664-26 - ordförandebeslut" History

Document created by Oskar Engdahl (oskar.engdahl@kungalv.se)

2026-09-07 - 1:58:55 PM GMT

Document emailed to jesper.eneroth@kungalv.se for signature

2026-09-07 - 1:58:58 PM GMT

Email viewed by jesper.eneroth@kungalv.se

2026-09-08 - 12:23:06 PM GMT

Signer jesper.eneroth@kungalv.se entered name at signing as Jesper Eneroth

2026-09-08 - 12:23:16 PM GMT

Document e-signed by Jesper Eneroth (jesper.eneroth@kungalv.se)

Signature Date: 2026-09-08 - 12:23:18 PM GMT - Time Source: server - Signature Appearance Selected: TYPE

Agreement completed.

2026-09-08 - 12:23:18 PM GMT

Adobe Acrobat Sign

**KUNGÄLV
KOMMUN**

Sid 1 (4)
Datum: 2026-09-07

Handläggare:
Daniel Botéus, 0303 – 23 89 95
daniel.boteus@kungalv.se

Yttrande i mål 10664 – 26

Greger Plannthin m.fl. ./ Kungälv kommun, gällande laglighetsprövning enligt kommunallagen (2017:725).

Nu fråga om yrkande om inhibition m.m.

Kommunstyrelsen i Kungälv kommun har förelagts att yttra sig över klagandenas yrkande om inhibition, inge handlingarna som utgjort underlag för det överklagade beslutet samt inge delegationsordning. Efterfrågade handlingar bifogas detta yttrande.

YTTRANDE ÖVER YRKANDET OM INHIBITION I AKTBILAGA 1

Inställning

Kommunstyrelsen motsätter sig att det överklagade beslutet upphävs.

Kommunstyrelsen motsätter sig att förvaltningsrätten beslutar om inhibition av det överklagade beslutet.

Skälen för kommunstyrelsens inställning

Frågan i målet är om Kommunstyrelsen i Kungälv kommun var behörig att besluta om förvärvet av fastigheten Resecentrum 2. Klaganden anför sammanfattningsvis att förvärvet i sig var av sådan principiell beskaffenhet eller annars av större vikt för kommunen att det, enligt 5 kap. 1 § kommunallagen, ska beslutas av kommunfullmäktige och därmed inte av kommunstyrelsen. Klagandena menar att omständigheten att förvärvet i tjänsteskrivelser bedömts vara av strategisk betydelse

**KUNGÄLV
KOMMUN**

Sid 2 (4)
Datum: 2026-09-07

för kommunen innebär att förvärvet i sig också är av principiell betydelse eller annars av större vikt för kommunen. Kommunstyrelsen delar inte denna uppfattning. Skälen till detta är följande.

Vad som utgör beslut av principiell betydelse eller annars av större vikt för kommunen regleras inte uttryckligen i 5 kap. 1 § kommunallagen. Utgångspunkten för om en fråga faller inom kommunfullmäktiges exklusiva beslutskompetens i dessa fall har att göra med vilken betydelse ett visst beslut kan tänkas få för kommunen och vilket allmänintresse det finns i frågan.

Den aktuella fastigheten är totalt på 421 m² och har tidigare avyttrats från kommunen till den nuvarande ägaren Adapta Kungälv AB. Denna överlåtelse gjordes 2016. Fastigheten är belägen i centrala Kungälv i ett detaljplanelagt område. Vad fastigheten kan och får användas till är således bestämt i detaljplan. Enligt kommunstyrelsens uppfattning är det aktuella förvärvet i sig, varken sett till omfattning eller till rådande allmänintresse av förvärvet, sådant att beslutet ska tas exklusivt av kommunfullmäktige.

Det ligger i sakens natur att de fastighetsförvärv kommunen genomför har en strategisk betydelse eller att de annars är betydelsefulla för kommunen. Det finns annars inte anledning för kommunen att förvärva en fastighet. Att ett fastighetsförvärv i sig har en strategisk betydelse för kommunen är därför inte att likställa med att det är förvärv av principiell betydelse eller annars av större vikt i kommunallagens mening. Kommunfullmäktige har, i *Policy för fastigheter och exploatering* (bifogas), uttryckligen beskrivit vilken fastighetspolitik Kungälv kommun ska genomföra och hur kommunen ska bedriva ett strategiskt arbete med bl.a. förvärv av fastigheter. Det aktuella förvärvet är förenligt med vad fullmäktige har beslutat om och därmed också har anvisat kommunstyrelsen att verka för.

**KUNGÄLV
KOMMUN**Sid 3 (4)
Datum: 2026-09-07

Enligt 14 § p 4 i *Kommunfullmäktiges reglemente för kommunstyrelsen* får styrelsen besluta om markförvärv upp till ett värde om 500 prisbasbelopp, dvs. 29,6 miljoner kronor för år 2026. Aktuell köpeskilling i det här fallet har bestämts till nio miljoner kronor, vilket är ett marknadsmässigt pris och i linje med aktuell värdering. Förvärvet har således gjorts i enlighet med antaget reglemente.

Eftersom kommunstyrelsen varit behörig att besluta om förvärvet av fastigheten, och förvärvet i sig knappast kan anses vara av en principiell betydelse eller av större vikt för kommunen, är det osannolikt att förvaltningsrätten vid sin slutliga prövning i målet kommer att komma fram till en annan slutsats än att kommunstyrelsens beslut är lagligt. För den del förvaltningsrätten bifaller yrkandet om inhibition kommer det att ha stor påverkan för såväl nuvarande fastighetsägare som för kommunens fortsatta arbete med stadsutveckling. Utifrån detta – och då inget motstående intresse talar mot att förvärvet genomförs och verkställs i enlighet med det överklagade beslutet – bör förvaltningsrätten avslå yrkandet om inhibition.

Önskemål om målets fortsatta handläggning

När förvaltningsrätten tagit ställning till yrkandet om inhibition önskar kommunstyrelsen utveckla sin talan om varför det överklagade beslutet har tillkommit i laglig ordning och varför överklagandet bör avslås.

Jesper Eneroth

Jesper Eneroth (Sep 8, 2026 10:28:00 GMT+2)

Jesper Eneroth, Kommunstyrelsens ordförande

Dag som ovan

**KUNGÄLVS
KOMMUN**

Sid 4 (4)
Datum: 2026-09-07

Bilagor

- Underlag för kommunstyrelsens beslut den 19 augusti 2026, § 199/2026,
- Kommunstyrelsens delegationsordning (KS2026/0440),
- Kommunfullmäktiges reglemente för kommunstyrelsen (KS2025/0491),
- Policy för fastigheter och exploatering (KS2023/2022).

Yttrande Förvaltningsrätten i Göteborg

10664-26

Final Audit Report

2026-09-08

Created:	2026-09-07
By:	Oskar Engdahl (oskar.engdahl@kungalv.se)
Status:	Signed
Transaction ID:	CBJCHBCAABAA_dQ_0oHdxbvp42-h5c4jNXXKUIvdZcw_

"Yttrande Förvaltningsrätten i Göteborg 10664-26" History

Document created by Oskar Engdahl (oskar.engdahl@kungalv.se)

2026-09-07 - 1:57:24 PM GMT

Document emailed to jesper.eneroth@kungalv.se for signature

2026-09-07 - 1:57:27 PM GMT

Email viewed by jesper.eneroth@kungalv.se

2026-09-08 - 8:27:18 AM GMT

Signer jesper.eneroth@kungalv.se entered name at signing as Jesper Eneroth

2026-09-08 - 8:27:58 AM GMT

Document e-signed by Jesper Eneroth (jesper.eneroth@kungalv.se)

Signature Date: 2026-09-08 - 8:28:00 AM GMT - Time Source: server - Signature Appearance Selected: TYPE

Agreement completed.

2026-09-08 - 8:28:00 AM GMT

Adobe Acrobat Sign

Denna behandling '228/26 Rapport från utskottet för trygghet och stöd' har inget tjänsteutlåtande.

Denna behandling '229/26 Rapport från utskottet för bildning och lärande' har inget tjänsteutlåtande.

Denna behandling '230/26 Rapport från utskottet för samhälle och utveckling' har inget tjänsteutlåtande.

Filen hittades inte. Den är antingen borttagen eller utcheckad

Protokoll 2, extra bolagsstämma

Per capsulam

Aktiebolaget Kongahälla

org.nr 556022-8404

2026-08-21

Per capsulam

Fredagen den 21 augusti 2026

Genom signering av protokollet godkänner ombudet att den extra bolagsstämman hålls per capsulam samt godkänner förslag till beslut.

Befullmäktigat ombud för
Kungälv kommun

Helena Lindgren
Karlsson

Antal aktier och röster:

2 000

Summa:

2 000

Ombud

Helena Lindgren Karlsson

[Helena Lindgren Karlsson \(23 aug. 2026 12:26:39 GMT+2\)](#)

Paragraf § 10

Helena Lindgren Karlsson

AKTIEBOLAGET KONGAHÄLLA

Protokoll

Extra bolagsstämma, Aktiebolaget Kongahälla
org.nr 556022-8404

2026-08-21 per capsulam

§10 Antagande av taxa för utlämnande av kopia av allmän handling

De flesta kommunala bolag omfattas av bestämmelserna om allmänna handlingar. Ett aktiebolag, handelsbolag, ekonomisk förening eller stiftelse som en kommun utövar ett rättsligt bestämmande inflytande över lyder under de regler som styr över att det är möjligt att ta del av allmänna handlingar i tryckfrihetsförordningen (TF) och offentlighets- och sekretesslagen (OSL). Med ett rättsligt inflytande menas till exempel om en kommun äger aktier eller andelar i verksamheten med mer än hälften av samtliga röster i bolaget.

En begäran om allmän handling är en officiell förfrågan till en myndighet om att få ta del av en text, bild, film eller annan information som förvaras där. Förfrågan bygger på offentlighetsprincipen. Med offentlig handling avses en allmän handling som inte omfattas av sekretess. Det betyder att myndigheten ifråga har bedömt att handlingen kan lämnas ut. En sådan prövning ska alltid göras vid en begäran om att få ut handlingar, oavsett vilken typ av handling som efterfrågas.

En taxa för allmän handling är en fastställd prislista som en myndighet eller kommun använder för att ta ut avgifter när allmänhet eller media begär ut kopior eller utskrifter av handlingar. Enligt tryckfrihetsförordningen är det gratis att läsa handlingar på plats ("på stället"), men för kopior får en avgift tas ut enligt en i förväg beslutad taxa.

Förslaget är att AB Kongahälla antar Kungälv's kommuns taxa för avgift för begäran om kopia av allmän handling *Kopieringsavgift för allmänna handlingar* (KS2022/0397) att gälla för bolaget i tillämpbara delar.

Stämman beslutar att taxa *Kopieringsavgift för allmänna handlingar* (KS2022/0397) gäller i tillämpbara delar i AB Kongahälla.

AKTIEBOLAGET KONGAHÄLLA

HLC
HLC

Protokoll bolagsstämma per capsulam ABK

2026-08-21

Slutgiltig revideringsrapport

2026-08-23

Skapad:	2026-08-21
Av:	Karolina Lovric (karolina.lovric@kungalv.se)
Status:	Signerat
Transaktions-ID:	CBJCHBCAABAAyeDUFXIIPC7YrLP5ew9jYmA8DmyjWM92

"Protokoll bolagsstämma per capsulam ABK 2026-08-21" – historik

- Dokumentet skapades av Karolina Lovric (karolina.lovric@kungalv.se)
2026-08-21 - 14:11:01 GMT
- Dokumentet skickades med e-post till helena.lindgrenkarlsson2@kungalv.se för signering
2026-08-21 - 14:11:05 GMT
- E-postmeddelandet har visats av helena.lindgrenkarlsson2@kungalv.se
2026-08-23 - 10:24:24 GMT
- Signerare helena.lindgrenkarlsson2@kungalv.se angav namnet Helena Lindgren Karlsson vid signering
2026-08-23 - 10:26:37 GMT
- Dokumentet har e-signerats av Helena Lindgren Karlsson (helena.lindgrenkarlsson2@kungalv.se)
Signaturdatum: 2026-08-23 - 10:26:39 GMT – Tidskälla: server - Valt utseende på signaturen: TYP_AV_MOBIL
- Avtal har slutförts.
2026-08-23 - 10:26:39 GMT

**KUNGÄLVS
KOMMUN**

Kopieringsavgift för allmänna handlingar

Taxa

Diarie-/dokumentnummer: KS2022/0397
Beslut: 2023-11-02 Kommunfullmäktige § 187/2023
Beredande politiskt organ: Kommunstyrelsen
Ersätter tidigare beslut 2020-06-25 Kommunfullmäktige § 80/2020
Giltighetstid: 2027-12-31
Dokumentansvarig: Administrativ chef
Senast uppdaterad av: Kommunarkivarie

Innehållsförteckning

1. Inledning	3
2. Relation till andra styrdokument	3
3. Syfte	3
4. Mål och viljeinriktning	3
5. Avgifter	3
5.1 Kopia eller utskrift av allmän handling på papper	3
5.2 Kopia av allmän handling i elektronisk form	4
5.2.1 Kopior i elektronisk form	4
5.2.2 Inskannade handlingar	4
5.3 Avskrift av allmän handling	4
5.4 Administrativa kostnader vid den registrerades rätt till tillgång	4
6. Undantag från avgift	5
7. Levandegöra	5
8. Uppföljning	5

1. Inledning

Allmänheten har rätt att utan avgift ta del av allmänna handlingar hos en myndighet. En allmän handling definieras av 2 kap. 4 § tryckfrihetsförordningen (TF).

Den som önskar ta del av en allmän handling har även rätt att mot en fastställd avgift få en avskrift eller kopia av handlingen enligt 2 kap. 16 § TF. Taxan *Kopieringsavgift för allmänna handlingar* reglerar Kungälv kommuns avgifter på området. Vid utlämnande av allmänna handlingar ska kommunen ta ut en avgift enligt med vad som anges i denna taxa.

Kommunen är inte skyldig att upprätta nya allmänna handlingar, skyldigheten gäller enbart för sammanställningar av datorlagrade uppgifter som kan göras med rutinbetonade åtgärder enligt 2 kap. 6 § andra stycket TF.

2. Relation till andra styrdokument

Ersätter tidigare taxa *Kopieringsavgift för allmänna handlingar* beslutad 2020-06-25 av kommunfullmäktige § 80/2020.

3. Syfte

Kommunen ska ha en enhetlig och tydlig reglering kring avgifter gällande kopior av allmänna handlingar.

4. Mål och viljeinriktning

Målsättningen är att skapa en taxa som är förutsebar för allmänheten och lätt att tillämpa för kommunen.

5. Avgifter

5.1 Kopia eller utskrift av allmän handling på papper

Format A4-A3

Sida 1–39: gratis.

Sida 40: 125 kr.

Från och med sida 41: 2 kr/sida.

Övriga format

Exempelvis: A0, B3 och C4.

Gäller från sida 1: 80 kr/sida.

Kommunen kan enbart neka utlämning av handlingar på papper om särskilda skäl förekommer.

Exempelvis:

- Utskrift på papper skulle leda till förlust av information.
- Handlingen är i video eller ljudformat.
- Formatet har lager, formler eller makron som gör utskrift olämpligt.

5.2 Kopia av allmän handling i elektronisk form

Bedömer kommunen att det inte finns några integritetsrisker med ett elektroniskt utlämnande, och att det inte finns några andra hinder på grund av bestämmelser i lag eller annan författning, står det kommunen fritt att lämna ut en handling i elektronisk form.

5.2.1 Kopior i elektronisk form

För handlingar som sedan tidigare finns i elektronisk form tar kommunen ut avgift per fil (exempelvis pdf, word och excel) enligt nedan.

Fil 1–9: gratis.

Fil 10: 125 kr.

Från och med fil 11: 2kr/fil.

Vid utlämnande av handlingar på USB tillkommer ytterligare 125 kr.

5.2.2 Inskannade handlingar

För handlingar som behöver skannas in för att därefter lämnas ut elektroniskt beräknas avgiften på samma sätt som för papperskopior.

Format A4-A3

Sida 1–39: gratis.

Sida 40: 125 kr.

Från och med sida 41: 2 kr/sida.

Övriga format

Exempelvis: A0, B3 och C4.

Gäller från sida 1: 80 kr/sida.

5.3 Avskrift av allmän handling

Med avskrift menas att anställd skriver av hela eller delar av allmän handling och lämnar ut avskriften. För avskrift av allmän handling tar kommunen ut avgift på 125 kr per påbörjad fjärdedels arbetstimme och 2 kr för varje framställd kopia, dock lägst 50 kr.

5.4 Administrativa kostnader vid den registrerades rätt till tillgång

Enligt artikel 15 punkt 3 dataskyddsförordningen ska den personuppgiftsansvarige förse den registrerade med en kopia av de personuppgifter som är under behandling. För eventuella ytterligare kopior som den registrerade begär får den personuppgiftsansvarige ta ut en rimlig avgift på grundval

**KUNGÄLV
KOMMUN**

av de administrativa kostnaderna. Kommunen bedömer att en rimlig avgift för de administrativa kostnaderna är förenliga med avgifterna i denna taxa.

5.5 Avgift för porto

Skickas avgiftsbelagda kopior med post ska även kostnad för porto samt eventuella mottagningsbevis betalas av beställaren.

6. Undantag från avgift

Avgift tas inte ut för kopior för verksamhet eller myndighet inom kommunen som begärs ut för att kunna fullfölja sina uppdrag.

Avgift tas inte för kopior som kommunens förtroendevalda, personalföreträdare samt leverantörer begär ut på uppdrag åt kommunen för att fullfölja sina uppdrag.

Avgift tas inte ut för kopior vid beslutsexpediering till berörda eller internt inom kommunen.

Avgift tas inte för kopior som myndighet eller annan kommun begär ut för att kunna fullfölja sina uppdrag.

Avgift tas inte ut för kopior som massmedia begär.

7. Levandegöra

Taxan publiceras på kommunens hemsida.

8. Uppföljning

Kommunen följer upp taxan vart fjärde år vid ny mandatperiod.

Protokoll 2, extra bolagsstämma

Per capsulam

Aktiebolaget Kongahälla

org.nr 556022-8404

2026-08-21

Per capsulam

Fredagen den 21 augusti 2026

Genom signering av protokollet godkänner ombudet att den extra bolagsstämman hålls per capsulam samt godkänner förslag till beslut.

Befullmäktigat ombud för
Kungälv kommun

Helena Lindgren
Karlsson

Antal aktier och röster:

2 000

Summa:

2 000

Ombud

Helena Lindgren Karlsson

[Helena Lindgren Karlsson \(23 aug. 2026 12:26:39 GMT+2\)](#)

Paragraf § 10

Helena Lindgren Karlsson

AKTIEBOLAGET KONGAHÄLLA

Protokoll

Extra bolagsstämman, Aktiebolaget Kongahälla
org.nr 556022-8404

2026-08-21 per capsulam

§10 Antagande av taxa för utlämnande av kopia av allmän handling

De flesta kommunala bolag omfattas av bestämmelserna om allmänna handlingar. Ett aktiebolag, handelsbolag, ekonomisk förening eller stiftelse som en kommun utövar ett rättsligt bestämmande inflytande över lyder under de regler som styr över att det är möjligt att ta del av allmänna handlingar i tryckfrihetsförordningen (TF) och offentlighets- och sekretesslagen (OSL). Med ett rättsligt inflytande menas till exempel om en kommun äger aktier eller andelar i verksamheten med mer än hälften av samtliga röster i bolaget.

En begäran om allmän handling är en officiell förfrågan till en myndighet om att få ta del av en text, bild, film eller annan information som förvaras där. Förfrågan bygger på offentlighetsprincipen. Med offentlig handling avses en allmän handling som inte omfattas av sekretess. Det betyder att myndigheten ifråga har bedömt att handlingen kan lämnas ut. En sådan prövning ska alltid göras vid en begäran om att få ut handlingar, oavsett vilken typ av handling som efterfrågas.

En taxa för allmän handling är en fastställd prislista som en myndighet eller kommun använder för att ta ut avgifter när allmänhet eller media begär ut kopior eller utskrifter av handlingar. Enligt tryckfrihetsförordningen är det gratis att läsa handlingar på plats ("på stället"), men för kopior får en avgift tas ut enligt en i förväg beslutad taxa.

Förslaget är att AB Kongahälla antar Kungälvskommuns taxa för avgift för begäran om kopia av allmän handling *Kopieringsavgift för allmänna handlingar* (KS2022/0397) att gälla för bolaget i tillämpbara delar.

Stämman beslutar att taxa *Kopieringsavgift för allmänna handlingar* (KS2022/0397) gäller i tillämpbara delar i AB Kongahälla.

AKTIEBOLAGET KONGAHÄLLA

HLC
HLC

Protokoll bolagsstämma per capsulam ABK

2026-08-21

Slutgiltig revideringsrapport

2026-08-23

Skapad:	2026-08-21
Av:	Karolina Lovric (karolina.lovric@kungalv.se)
Status:	Signerat
Transaktions-ID:	CBJCHBCAABAAyeDUFXIIPC7YrLP5ew9jYmA8DmyjWM92

"Protokoll bolagsstämma per capsulam ABK 2026-08-21" – historik

- Dokumentet skapades av Karolina Lovric (karolina.lovric@kungalv.se)
2026-08-21 - 14:11:01 GMT
- Dokumentet skickades med e-post till helena.lindgrenkarlsson2@kungalv.se för signering
2026-08-21 - 14:11:05 GMT
- E-postmeddelandet har visats av helena.lindgrenkarlsson2@kungalv.se
2026-08-23 - 10:24:24 GMT
- Signerare helena.lindgrenkarlsson2@kungalv.se angav namnet Helena Lindgren Karlsson vid signering
2026-08-23 - 10:26:37 GMT
- Dokumentet har e-signerats av Helena Lindgren Karlsson (helena.lindgrenkarlsson2@kungalv.se)
Signaturdatum: 2026-08-23 - 10:26:39 GMT – Tidskälla: server - Valt utseende på signaturen: TYP_AV_MOBIL
- Avtal har slutförts.
2026-08-23 - 10:26:39 GMT

**KUNGÄLVS
KOMMUN**

Kopieringsavgift för allmänna handlingar

Taxa

Diarie-/dokumentnummer: KS2022/0397
Beslut: 2023-11-02 Kommunfullmäktige § 187/2023
Beredande politiskt organ: Kommunstyrelsen
Ersätter tidigare beslut 2020-06-25 Kommunfullmäktige § 80/2020
Giltighetstid: 2027-12-31
Dokumentansvarig: Administrativ chef
Senast uppdaterad av: Kommunarkivarie

Innehållsförteckning

1. Inledning	3
2. Relation till andra styrdokument	3
3. Syfte	3
4. Mål och viljeinriktning	3
5. Avgifter	3
5.1 Kopia eller utskrift av allmän handling på papper	3
5.2 Kopia av allmän handling i elektronisk form	4
5.2.1 Kopior i elektronisk form	4
5.2.2 Inskannade handlingar	4
5.3 Avskrift av allmän handling	4
5.4 Administrativa kostnader vid den registrerades rätt till tillgång	4
6. Undantag från avgift	5
7. Levandegöra	5
8. Uppföljning	5

1. Inledning

Allmänheten har rätt att utan avgift ta del av allmänna handlingar hos en myndighet. En allmän handling definieras av 2 kap. 4 § tryckfrihetsförordningen (TF).

Den som önskar ta del av en allmän handling har även rätt att mot en fastställd avgift få en avskrift eller kopia av handlingen enligt 2 kap. 16 § TF. Taxan *Kopieringsavgift för allmänna handlingar* reglerar Kungälv kommuns avgifter på området. Vid utlämnande av allmänna handlingar ska kommunen ta ut en avgift enligt med vad som anges i denna taxa.

Kommunen är inte skyldig att upprätta nya allmänna handlingar, skyldigheten gäller enbart för sammanställningar av datorlagrade uppgifter som kan göras med rutinbetonade åtgärder enligt 2 kap. 6 § andra stycket TF.

2. Relation till andra styrdokument

Ersätter tidigare taxa *Kopieringsavgift för allmänna handlingar* beslutad 2020-06-25 av kommunfullmäktige § 80/2020.

3. Syfte

Kommunen ska ha en enhetlig och tydlig reglering kring avgifter gällande kopior av allmänna handlingar.

4. Mål och viljeinriktning

Målsättningen är att skapa en taxa som är förutsebar för allmänheten och lätt att tillämpa för kommunen.

5. Avgifter

5.1 Kopia eller utskrift av allmän handling på papper

Format A4-A3

Sida 1–39: gratis.

Sida 40: 125 kr.

Från och med sida 41: 2 kr/sida.

Övriga format

Exempelvis: A0, B3 och C4.

Gäller från sida 1: 80 kr/sida.

Kommunen kan enbart neka utlämning av handlingar på papper om särskilda skäl förekommer.

Exempelvis:

- Utskrift på papper skulle leda till förlust av information.
- Handlingen är i video eller ljudformat.
- Formatet har lager, formler eller makron som gör utskrift olämpligt.

5.2 Kopia av allmän handling i elektronisk form

Bedömer kommunen att det inte finns några integritetsrisker med ett elektroniskt utlämnande, och att det inte finns några andra hinder på grund av bestämmelser i lag eller annan författning, står det kommunen fritt att lämna ut en handling i elektronisk form.

5.2.1 Kopior i elektronisk form

För handlingar som sedan tidigare finns i elektronisk form tar kommunen ut avgift per fil (exempelvis pdf, word och excel) enligt nedan.

Fil 1–9: gratis.

Fil 10: 125 kr.

Från och med fil 11: 2kr/fil.

Vid utlämnande av handlingar på USB tillkommer ytterligare 125 kr.

5.2.2 Inskannade handlingar

För handlingar som behöver skannas in för att därefter lämnas ut elektroniskt beräknas avgiften på samma sätt som för papperskopior.

Format A4-A3

Sida 1–39: gratis.

Sida 40: 125 kr.

Från och med sida 41: 2 kr/sida.

Övriga format

Exempelvis: A0, B3 och C4.

Gäller från sida 1: 80 kr/sida.

5.3 Avskrift av allmän handling

Med avskrift menas att anställd skriver av hela eller delar av allmän handling och lämnar ut avskriften. För avskrift av allmän handling tar kommunen ut avgift på 125 kr per påbörjad fjärdedels arbetstimme och 2 kr för varje framställd kopia, dock lägst 50 kr.

5.4 Administrativa kostnader vid den registrerades rätt till tillgång

Enligt artikel 15 punkt 3 dataskyddsförordningen ska den personuppgiftsansvarige förse den registrerade med en kopia av de personuppgifter som är under behandling. För eventuella ytterligare kopior som den registrerade begär får den personuppgiftsansvarige ta ut en rimlig avgift på grundval

av de administrativa kostnaderna. Kommunen bedömer att en rimlig avgift för de administrativa kostnaderna är förenliga med avgifterna i denna taxa.

5.5 Avgift för porto

Skickas avgiftsbelagda kopior med post ska även kostnad för porto samt eventuella mottagningsbevis betalas av beställaren.

6. Undantag från avgift

Avgift tas inte ut för kopior för verksamhet eller myndighet inom kommunen som begärs ut för att kunna fullfölja sina uppdrag.

Avgift tas inte för kopior som kommunens förtroendevalda, personalföreträdare samt leverantörer begär ut på uppdrag åt kommunen för att fullfölja sina uppdrag.

Avgift tas inte ut för kopior vid beslutsexpediering till berörda eller internt inom kommunen.

Avgift tas inte för kopior som myndighet eller annan kommun begär ut för att kunna fullfölja sina uppdrag.

Avgift tas inte ut för kopior som massmedia begär.

7. Levandegöra

Taxan publiceras på kommunens hemsida.

8. Uppföljning

Kommunen följer upp taxan vart fjärde år vid ny mandatperiod.